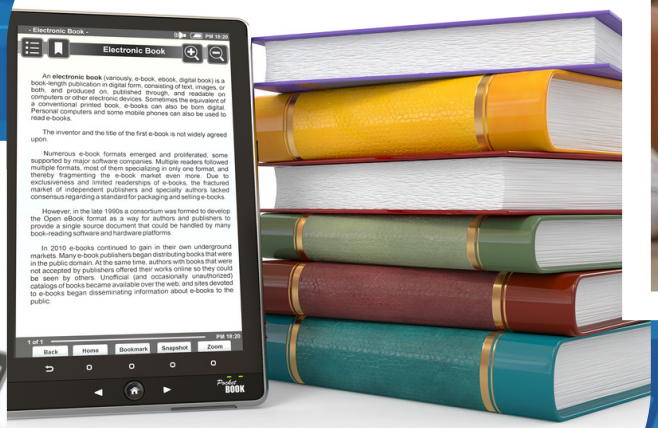
COORDONATOR
BALEA LILIANA CARMEN

"DIALOG ȘI DESCOPERIRE: ABORDĂRI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ"

GHID METODOLOGIC MULTIDISCIPLINAR

BUFTEA 2024

,,DIALOG ȘI DESCOPERIRE: ABORDĂRI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ’’
GHID METODOLOGIC MULTUDISCIPLINAR

ISBN: 978-973-0-39666-9.

REFERENTI STIINTIFICI:

Prof. Luca Cosmina Maura-CJRAE Alba
Prof.dr. Teodor Negru-Colegiul Național „Petru Rareș”, Piatra-Neamț
Prof.Balica Claudia Corina-CJRAE Alba
Prof.dr. Andrei Anca-Colegiul Național de Informatică „Spiru Haret”, Suceava
Prof.dr. Purcărescu Oana-Angela-Colegiul Național Pedagogic « Ștefan Velovan », Craiova
Prof.dr. Rucăreanu Alina Marieta-Liceul Teoretic „Ioan Petruș”, Otopeni, Ilfov
Prof.dr. Claudia Apostu-Liceul Teoretic “Spiru Haret”, Moinești
Prof.dr. Arsenie Adela Mădălina-Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Tg-Jiu, Gorj

EDITOR:

Prof. BALEA LILIANA CARMEN

REDACTOR:

Prof. BALEA LILIANA CARMEN

AUTORII ISI ASUMA INTREAGA RESPONSABILITATE PENTRU CONTINUTUL MATERIALELOR PUBLICATE!

BUFTEA, 2024

Cuprins

I. „DIALOG ŞI DESCOPERIRE: ABORDĂRI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ’’
GHID METODOLOGIC MULTIDISCIPLINAR

1. Secţiunea I - Studii de specialitate, studii de caz, articole, proiecte didactice;…….....5

2. Secţiunea II - Proiecte educationale inovatoare (educatie parentala, educatie ecologica, educatie pentru sanatate, educatie financiara, educatie interculturala, educatie emotionala, educatie incluziva, educatie civica, educatie patriotica, etc.);……...…….547

,,DIALOG ȘI DESCOPERIRE: ABORDĂRI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ’’
GHID METODOLOGIC MULTIDISCIPLINAR

GHID METODOLOGIC MULTIDISCIPLINAR

Secţiunea I
Studii de specialitate, studii de caz, articole, proiecte didactice

IMPORTANȚA COMUNICĂRII LA NIVELUL CICLULUI PRIMAR

Prof. AURA SEITAN
LICEUL TEORETIC „W. SHAKESPEARE”, TIMIȘOARA

Domeniul studiului comunicării a apărut sub imperiul nevoii de a face oamenii să comunice cât mai eficient. Conform definiției din Grand Dictionnaire de la Psychologie, „comunicarea verbală şi nonverbală este un ansamblu de relaţii care se stabilesc între aspectele verbale ale comunicării umane,aspectele sale nonverbaleşi variabilele psihologice şi sociale implicate în procesul comunicaţional”.

Procesul de învățământ este, prin excelență, un proces de comunicare între profesor și elevi,schimbul de mesaje având drept scop realizarea unor obiective pedagogice, în condiții optime, cu cheltuieli minime de energie fizică și nervoasă. Astfel, comunicarea didactică poate fi definită ca un nucleu practic și pragmatic al comunicării educaționale pedagogice, fiind elementul mobilizator al procesului de învățământ, derulat sub formă de activități informale și nonformale.

La nivelul claselor primare, învățătorul realizează schimbul de mesaje, cu conținut specific, atât la nivel formal cât și informal, folosind preponderentcompetența sa psihosocială.

Prin intermediul comunicării didactice, dascălul urmărește:

- transmiterea și asimilarea informației,
- formarea unor capacități, convingeri, sentimente și atitudini,
- rezolvarea de probleme,
- evaluarea rezultatelor

În funcție de scopul pe care îl urmărește cadrul didactic să-l atingă în formarea elevului, poate utiliza următoarele ***variante ale unei comunicări eficiente***:

- verbală, cu ajutorul limbajului scris și verbal;
- nonverbală, prin pantomimă, gesturi, mimică;
- paraverbală, prin utilizarea unor sunete desementizate;
- prin limbaj artificial, folosind simboluri, semne,

Din această enumerare de variante ale comunicării educaționale eficiente putem înțelege rolul decisiv pe care unele semnificații îl au în comunicare. Desigur, ținând cont și de particularitățile de vârstă ale elevilor, precum și de specificul fiecărei discipline, comunicarea eficientă nu poate fi redusă la shimburile verbale, dimpotrivă, variantele prezentate sunt complementare, fiecare din ele aducându-și contribuția la eficientizarea procesului de învățământ.

Comunicarea didactică are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane:

- ✓ se desfăşoară între doi sau mai mulţi agenţi: profesor şi elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind comunicarea verbală, scrisă, non-verbalk, paraverbală şi vizuală, dar mai ales forma combinată;
- ✓ mesajul didactic este conceput, selecţionat, organizat şi structurat logic de către profesor, pe baza unor obiective didactice precise, prevăzute în programele şcolare;
- ✓ stilul didactic al comunicării este determinat de concepţia didactică a profesorului şi de structura lui psihică;
- ✓ mesajul didactic (repertoriul) are o dimensiune explicativ- demonstrativă şi este transmis elevilor folosind strategii didactice adecvate dezvoltării intelectuale a acestora şi nivelului de cunoştinţe pentni a fi înţeles de elevi;
- ✓ comunicarea se reglează şi autoreglează cu ajutonil unor retroacţiuni (feed-back şi feed-farward), înlocuind blocajele care pot apare pe parcurs.

Comunicarea poate fi obstrucționată sau doar perturbată de o serie de factori care se interpun între semnificația intenționata si cea percepută putând fi legati de oricare dintre componentele comunicării sau de interactiunea lor.

Cei mai importanți factori care pot fi bariere în comunicarea didactică, pot aminti:

- ❖ efectele de statut – uneori statutul prea înalt al emitatorului în raport cu receptorul pot cauza răstălmăciri ale mesajului de către acesta din urmă;
- ❖ probleme semantice – specialistii au tendinta sa foloseasca un jargon profesional, crezând că si ceilalți îl pot înțelege; persoanele cu statut mai ridicat au tendința de a se exprima într-un mod mai sofisticat, greu de înțeles pentru persoane cu un nivel de școlarizare scăzut.
- ❖ distorsiuni perceptive – când receptorul are o imagine despre sine nerealistă și este lipsit de deschidere în comunicare, neputându-i înțelege pe ceilalți în mod adecvat.

- diferente culturale – persoane provenite din medii culturale, cu valori, obiceiuri și simboluri diferite.
- alegerea greșită a canalelor sau a momentelor – trebuie alese canalele corecte pentru fiecare informație si de asemenea și momentul trebuie să fie bine ales – o situație urgență nu are sorți să fie îndeplinită dacă este cerută la sfârșitul orelor de program sau la sfârsitul săptămânii.
- lungimea excesivă a canalelor – o rețea organizațională complicată duce la o comunicare lentă
- supraîncărcarea (determinată de criza de timp, dar şi de dorinţa unor profesori de a nu omite lucruri importante);
- utilizarea unui limbaj încifrat, inaccesibil (sau greu accesibil) elevilor; – dozarea neuniformă, în timp, a materialului de predat;
- starea de oboseală a elevilor /studenţilor sau indispoziţia profesorului; – climatul tensionat sau zgomotos.

Pentru perfectionarea comunicării didactice, este necesară cunoaşterea respectarea unor reguli de către profesori, între care menţionăm:
– vorbirea corectă, deschisă şi directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor);
– încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaşte în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepţionate şi înţelese);
– ascultarea atentă, răbdătoare şi încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înţelege exact sensul acestor mesaje;
– folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru acelaşi tip de mesaje (de regulă, orală şi vizuală, concomitent);
– repetarea mesajelor mai complexe

Dintre valențele instructive-educative ale comunicării eficiente, în procesul de învățământ le pot aminti pe următoarele:

- educative, care se subordonează obiectivelor educaționale și operaționale performante pentru activitatea didactică;
- cognitive, intelectuale, psihomotorii și afectiv-emoționale;
- conceptuale, adică modalitatea de concepere, de integrare a comunicării diadctice în strategiile de proiectare a activităților didactice;
- caracter bilateral, ce rezidă din existența unor corelații permanente între subiectul și obiectul educației;
- informative, având drept finalitate generarea și achizitionarea învățării de noi cunoștințe, priceperi și deprinderi intelectuale și practice, de noi comportamente intelectuale și psihomotorii și de noi atitudini.

Cei mai mulți dascăli consider că este suficient să formuleze un mesaj ca să se și facă înțeles. De fapt, lucrurile nu stau chiar așa, deoarece , fără să vrem, strecurăm în mesajul nostru și alte valențe decât cele exprimate conștient.

A comunica înseamnă mai multe procese cognitive- emoționale:

- a ști să asculți;
- a ști să îți exprimi emoțiile;
- a conștientiza nevoile celorlați;
- a avea abilitatea de a negocia și de a rezolva conflictele

Procedând cu tact şi respectând drepturile copilului, tratându-l cu consideraţie şi înţelegere, vom modela personalităţi de care nu numai noi, părinţii şi educatorii, vom fi mândri, ci şi ei şi societatea în care se vor integra cu succes. Randamentul comunicării didactice nu se reduce la stăpânirea conţinuturilor verbale. Pentru contemporaneitate, a fi pedagog înseamnă, înainte de toate, a şti să explici, să etalezi clar în faţa elevilor un anumit conţinut, să clarifici şi să rezolvi metodic sarcini didactice, prin stăpânire a ceea ce Comenius spunea: „arta de a-i învăţa pe toţi totul”.

BIBLIOGRAFIE **:**

Abric, J.C.,*Psihologia comunicării – teorii şi metode*, Ed. Polirom, Iaşi, 2002

I. Jinga, E. Istrat , *Manual de pedagogie*, Bucureşti, Editura BIC ALL,2006;

Andre de Peretti, Jean-Andre Legrand, Jean Boniface, Traducere G. Sandu,

Tehnici de comunicare,Iaşi, Editura Polirom, 2001;

IMPORTANȚA STRATEGIILOR ACTIV-PARTICIPATIVE

Prof. Gherghinoiu Mihaela
Școala Gimnazială nr. 13-Rm. Vâlcea

Metodele de învăţământ pot fi definite ca „modalităţi de acţiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, îşi însuşesc cunoştinţe, îşi formează priceperi şi deprinderi, aptitudini, atitudini, concepţia despre lume şi viaţă”.

În zilele noastre sursele de informare pentru copii sunt multiple. De aceea profesorul trebuie să găsească noi căi, ”metode”, prin care aceştia să fie atraşi în actul educaţional ca participanţi activi şi interesaţi. Profesorul trebuie să se preocupe mereu de perfecţionarea metodelor şi procedeelor de predare – învăţare, a stilului de muncă. El trebuie să fie preocupat de tot ce este nou, deosebit şi interesant, atât în specialitatea sa cât şi în inovările apărute în domeniul pedagogiei.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul odos”=cale, drum; „metha”=către, spre.

V. Guţu oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiţionale şi cele moderne utilizate în predare. Metodele tradiţionale au următoarele caracteristici:

•pun accentul pe însuşirea conţinutului, vizând, în principal, latura informativă a educaţiei;
•sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii;
•sunt predominant comunicative, verbale şi livreşti;
•sunt orientate, în principal, spre produsul final;
•au un caracter formal, sunt rigide şi stimulează competiţia;
•stimulează motivaţia extrinsecă pentru învăţare;
•relaţia profesor-elev este autocratică, disciplina şcolară fiind impusă.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

•acordă prioritate dezvoltării personalităţii elevilor, vizând latura formativă a educaţiei;
•sunt centrate pe activitatea de învăţare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educaţional;
•sunt centrate pe acţiune, pe învăţarea prin descoperire;
•sunt orientate spre proces;
•sunt flexibile, încurajează învăţarea prin cooperare şi capacitatea de autoevaluare la elevi;
•stimulează motivaţia intrinsecă;
•relaţia profesor-elev este democratică, bazată pe respect şi colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecţiei.

Din toate cele menţionate rezultă faptul că profesorul trebuie să-şi schimbe concepţia şi metodologia instruirii şi educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de integrare socioprofesională şi educaţie permanentă, să se implice în deciziile educaţionale, să asigure un învăţământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însuşirea culturii manageriale, nu numai cea tradiţională psihopedagogică şi metodică, pot asigura esenţial înţelegerea şi aplicarea relaţiei autoritate-libertate, ca nou sens al educaţiei, prin predare-învăţare şi rezolvarea altor situaţii din procesul educaţional şcolar

Jean Piaget afirma că metodele active nu conduc în niciun caz la un individualism anarhic, ci, mai ales, când are loc o îmbinare de activităţi individuale cu cea în echipe, ele au drept rezultat educarea autodisciplinei şi a efortului voluntar.

Prin folosirea metodelor interactive de grup li se dezvoltă copiilor gândirea critică, democratică. Copilul înţelege că atunci când participă la activitatea de învăţare are o responsabilitate şi că participarea lui este importantă atât pentru el cât şi pentru grupul din care face parte.

Aceste metode interactive implică mult tact din partea profesorului deoarece trebuie să-şi adapteze stilul didactic în funcţie de nivelul clasei la care se predă, ţinând seama de particularităţile individuale ale fiecăruia.

Prin folosirea metodelor interactive se va îmbunătăţi calitatea procesului instructiv - educaţional, contribuind la o reală valoare activ - formativă asupra personalităţii elevului.

Obiectivele metodelor interactive sunt multiple, dintre acestea vom numi doar câteva:

- Însuşirea unor cunoştinţe şi deprinderi prin activităţi de cooperare;
- Promovarea unor activităţi didactice moderne, centrate atât pe grup cât şi pe elevi;
- Implicarea activă şi creativă în vederea stimulării gândirii;
- Formarea de deprinderi de a lucra în echipă şi de a conştientiza rolul important pe care îl are;
- Prin metodele interactive se promovează autonomia fiecărui copil, dar şi munca prin cooperare.

Prin atingerea acestor obiective, copilul de azi va fi adultul de mâine care va putea să se adapteze situaţiilor noi în care va fi pus, va căpăta încrederea de a merge mai departe, va deveni responsabil, va învăţa să înveţe, să găsească soluţii la probleme, să fie creativ, tolerant, cooperant, să se exprime liber, să evalueze alternative şi să ia decizii.

Aceste metode interactive de grup se pot clasifica după funcţia lor didactică, în ***metode de predare-învăţare interactivă*** - metoda predării/ învăţării reciproce (Reciprocal teaching – Palinscar); metoda Jigsaw (Mozaicul); citirea cuprinzătoare; cascada (Cascade); metoda învăţării pe grupe mici – STAD (Student Teams Achievement Division); metoda turnirurilor între echipe – TGT (Teams/ Games/Tournaments); metoda schimbării perechii (Share-Pair Circles); metoda piramidei; învăţarea dramatizată. ***Metodele de fixare şi sistematizare a cunoştinţelor şi de verificare*** cuprind harta cognitivă sau harta conceptuală (Cognitive map, Conceptual map), matricele, lanţurile cognitive, fishbone maps (scheletul de peşte), diagrama cauzelor şi a efectului, pânza de păianjăn (Spider map – Webs), tehnica florii de nufăr (Lotus Blossom Technique), metoda R.A.I. , cartonaşele luminoase. Cele mai cunoscute şi mai folosite metode sunt cele de ***rezolvare de probleme prin stimularea creativităţii*** – brainstorming; starbursting (Explozia stelară); metoda Pălăriilor gânditoare (Thinking hats – Edward de Bono); caruselul; multi-voting; masa rotundă; interviul de grup; studiul de caz; incidentul critic; Phillips 6/6; tehnica 6/3/5; controversa creativă; fishbowl (tehnica acvariului); tehnica focus grup; patru colţuri (Four corners); metoda Frisco; sinectica; buzz-groups; metoda Delphi.

Valenţele formativ-educative ale acestor metode interactive ca practici de succes atât în învăţare cât şi în evaluare sunt multiple: stimulează implicarea elevilor în mod activ la rezolvarea sarcinilor şi îi fac mai conştienţi de responsabilitatea ce o au oferă posibilitatea aplicării în practică a cunoştinţelor, a exersării priceperilor şi deprinderilor în diferite contexte. De asemenea aceste metode asigură o mai bună înţelegere a cunoştinţelor noi şi oferă posibilitatea integrării lor în bagajul de cunoştinţe deja existent, făcându-le astfel operaţionale.

Pentru dezvoltarea gândirii critice a elevilor educatorul trebuie să asigure un demers didactic adecvat învățării active și interactive folosind metode, procedee și tehnici de învățare eficiente. Fără a exclude strategiile învățământului tradițional, educatorul trebuie să folosească și strategii didactice moderne care vor menține interesul elevilor, vor crea atmosfera propice de învățare și vor ridica actul educațional la nivelul necesar societății.

Dezvoltarea gândirii critice constituie un important obiectiv de tip formativ și se realizează prin folosirea cu precădere a unor *strategii activ-participative.* Aceste strategii nu trebuie rupte de cele tradiționale, ele marcând un nivel superior în spirala modernizării strategiilor didactice.

Prin metode activ-participative înţelegem toate situaţiile în care elevii sunt puşi şi care-i scot pe aceştia din ipostaza de obiect al formării şi-i transformă în subiecţi activi, coparticipanţi la propria formare.

Metodele moderne sunt, în esenţă, direcţii noi, metodologice în explorarea universului cunoaşterii. Aceste noi direcţii corespund principiilor educaţiei noi, ştiinţifice, şcolii active, contemporane. Criteriile metodologice noi se materializează în conţinutul şi tehnologia metodelor clasice, tradiţionale. Acestea le înnobilează conţinutul, înlătură verbalismul, creează activismul, solicită elevul în procesul cunoaşterii, creează satisfacţii şi împliniri, în cooperarea sa cu cadrul didactic în dobândirea sistemului de cunostinţe, priceperi, deprinderi. Între aceste două tipuri de metode, tradiţionale şi moderne, există o strânsă legătură. Dacă primele se consideră clasice, foarte multe dintre metodele moderne sunt tot atât de clasice. Cele clasice, tradiţionale, au persistat secole şi milenii în problematica învăţământului. Să le considerăm ca posibile de modernizat, după cum cele moderne să le înţelegem ca geneză tot în problematica şi retrospectiva secolelor şi mileniilor.

Bibliografie:

1. Cucoş, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iaşi, 1996;
2. Dragomir, M.– *Managementul activităţilor didactice – eficienţă şi calitate*, Editura Eurodidact, Cluj Napoca, 2002;
3. Ionescu, M. – *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1995.
4.Oprea Crenguţa- Lăcrămioara, *Pedagogie. Alternative metodologice interactive*, Editura Universităţii din Bucureşti, 2003 .

IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. înv. preșc. CHIRIȚĂ DANIELA
Grădinița cu Program Prelungit “Albă ca Zăpada “, Pitești

Comunicarea didactică reprezintă o forma de comunicare specifică procesului instructiv-educativ și contribuie la realizarea obiectivelor învățământului. Aceasta comunicare se subordonează direct obiectivelor învățământului preșcolar, la realizarea cărora contribuie alături de strategiile didactice, relațiile didactice. Prin intermediul ei sunt transmise intenționat mesaje educaționale ce au valente informative și mai ales formative. Se caracterizează prin complexitate, dinamicitate, flexibilitate, unicitate, reversibilitate. Este un proces complex pentru că presupune atât emițător(cadrul didactic sau copilul) și receptor, mesajele ce influențează prin natura lor, modul de transmitere, canalul de comunicare(auditiv sau vizual), conexiunea inversa; presupune o relație interactivă în care atât educatoarea cât și copilul sunt succesiv și simultan receptor și emițător.

Comunicarea didactica presupune multiple mecanisme de autocontrol și autoreglaj, ce contribuie la realizarea obiectivelor propuse. La nivelul comunicării didactice interferează următoarele forme de comunicare:comunicare interpersonala(intre doua, trei persoane),comunicare în grup,comunicare bidirectionala(de la educatoare la copil și de la copil la educatoare), comunicare multidirectională, comunicare instrumentală (intenționată spre un scop), comunicare subiectivă (comunica o trăire afectiva), comunicare referențială(comunica adevăruri științifice), comunicare operațională(comunica metode de lucru), comunicare atitudinală (comunica atitudini). După codul utilizat comunicarea poate fi verbală, paraverbală și nonverbală . Întotdeauna comunicarea paraverbală și cea nonverbală trebuie să fie subordonate celei verbale, pe care trebuie să o sprijine. Gesturile, mimica, tonalitatea glasului, intonația trebuie să exprime același lucru cu limbajul oral folosit; acestea trebuie doar să întărească mesajul și nu să-l deruteze pe copil. La grădiniță , comunicarea orală mai este înlocuită uneori de comunicarea prin intermediul imaginilor. În cadrul comunicării didactice pot interveni anumite distorsiuni și anume: blocajul, filtrajul, distorsiunea și bruiajul. Blocajul este manifestat prin întreruperea actului de comunicare , ritmul de vorbire prea mare al educatoarei în raport cu ritmul de receptare și înțelegere al copilului, de experiență cognitivă insuficientă, de timiditatea copilului, de atitudinea inhibativă a cadrului didactic, de conduita de ascultare deficitară a acestuia. Poate fi prevenit prin respectarea repertoriului verbal al copilului, prin adaptarea ritmului vorbirii cadrului didactic la posibilitățile de receptare ale copilului, prin conexiunea inversă, prin motivarea adecvată a copilului, prin ascultarea activă și empatică a copilului.

Filtrajul se manifestă prin receptarea și decodarea parțială de către copil a mesajelor.

Este provocat de volumul prea mare de informații,prezenta multor informații redundante,inexpresivitatea educatoarei, lipsa de motivare a copilului sau inerția atenției copilului. Poate fi prevenit prin vorbirea expresivă, utilizarea unor materiale didactice noi, neobișnuite, adecvate vârstei, contact visual permanent, așezarea spațială a copiilor adecvată, păstrarea unei distante optime intre cadrul didactic și copil. Distorsiunea este deformarea

mesajului, apare atunci când intre educatoare și copil există un intermediar. Poate fi prevenita prin informarea directă a copilului.

Bruiajul este o deformare generată de stimuli perturbatori și de preocupările colaterale ale copilului. Factorii perturbatori pot fi zgomotele, alt adult apărut, telefonul educatoarei, multitudinea de materiale didactice, alte activități pe care le face educatoarea în acel timp sau introducerea unui material viu intre copii. Pentru ca o comunicare didactică să fie eficientă trebuie respectate unele cerințe: adecvarea vocabularului la posibilitățile concrete la copilului, îmbogățirea vocabularului activ al copilului, eliminarea informațiilor redundante, expresivitatea limbajului educatoarei, respectarea ritmului de vorbire și gândire al copilului, utilizarea procedeelor retorice , prin care se menține atenția, mobilizarea copilului să adreseze întrebări, stimularea copilului să asculte până la capăt, să asculte colegul, lungimea frazelor educatoarei să fie adecvate,concise, utilizarea cu grija a neologismelor, arhaismelor, păstrarea contactului vizual cu toți copiii, păstrarea distantei egale fata de toți copiii, formularea întrebărilor nu reproductive ci cauzale, evaluative, anticipative (ce crezi că se va întâmpla?), convergente, divergente (să conducă spre mai multe soluții), adresarea întrebării către grupa și apoi numirea copilului să răspundă, stimularea copilului să-și corecteze singur răspunsul, motivarea adecvata și mai ales motivarea afectivă, neintreruperea copilului când își exprima ideea, manifestarea unei atitudini comprehensive fată de copil și a unei conduite de ascultare activa și întărirea imediata a soluțiilor corecte, originale prin aprobare, evidențierea deosebitului răspuns.

Climatul educațional este foarte important , este o condiție pentru învățare., echilibru emoțional și psihic. Stilul democratic presupune controlul permanent desfășurat pentru a preveni disfunctionalitati, conducera discreta a conduitelor, sancționarea conduitelor greșite în funcție de intensitatea greșelii și de individualitatea copilului, acordarea încrederii,încurajarea permanentă, obișnuirea copilului cu luarea deciziilor, găsirea argumentelor și a contraargumentelor.

Orice cadru didactic trebuie să fie conștient de responsabilitatea fată de cuvântul rostit într-o societate în care totul se petrece sub semnul rapidității, în care greșelile de exprimare sunt considerate fără importanta și în care nimeni nu raspunde pentru ce a spus, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

Comunicare eficientă în mediul școlar

Prof. Feier Nicoleta Mirela
Școala Gimnazială „Mircea Sântimbreanu” Brad, Hunedoara

Acest articol propune ideea de comunicare în mediul școlar, rolul profesorului și al familiei în acest proces. A fi profesor înseamnă a deține cunoștințe de specialitate, dar și abilități de a le transmite. Comunicarea are un rol important în educație. În imp ce comunică, scopul profesorului este de a avea un impact educațional și intelectual asupra elevului pentru a-i permite să atingă mai multe obiective precum învățarea, dobândirea de cunoștințe, abilități, înțelegerea și memorarea informației transmise. Pentru a face acest lucru, profesorul folosește mai multe metode sau „tehnici de predare sau comunicare în clasă”, adică toate mijloacele pentru a ajunge la realizarea scopurilor educaţionale.

Așa cum spunea și Claude Roy: „comunicarea este un proces verbal sau non-verbal prin care împărtășim informații cu cineva sau cu un grup pentru ca acesta să înțeleagă ceea ce spunem.” Comunicarea este acţiunea de a comunica, informa, stabili relații, pentru a transmite informații sau cunoștințe unuia sau mai multor indivizi care folosesc un limbaj articulat sau alte mijloace (tonul vocii, gesturi, privirea, expresii faciale, zâmbete, emoții etc.). Comunicarea în mediul școlar este o muncă bazată pe intervenții între profesor - elevi - părinți. Rolul profesorului este de a interacționa cu elevii pentru a influența, dezvolta și modifică ideile, gândurile și comportamentele în funcție de obiectivele dorite. Din acest motiv, profesorul trebuie să asigure un management permanent cu toată clasa de elevi. El organizează munca de învățare, explică cursurile și programul, motivează, monitorizează munca elevilor și eficacitatea activităților acestora, corectează și evaluează rezultatele, gestionează și organizează comunicarea dintre elevi în timpul activităților, le dezvoltă gândirea și cunoștințele și competențele lingvistice. Pentru realizarea acțiunilor educaționale menționate mai sus, profesorul trebuie să fie capabil să aplice mai multe metode și mijloace de lucru, să aibă cunoștințe principii de bază ale didacticii, să știe să rezolve problemele din interiorul școlii luând în considerare diferențele dintre elevi și nivelul lor de cunoștințe pentru a putea adapta comunicarea la nivelul de cunoștințe și proprietăţile intelectuale ale elevilor şi pentru a maximiza procesul de învățare. Comunicarea la clasă se bazează pe trăsături generale: se desfășoară între doi interlocutori: profesor-elevi, elevi-profesor. Mesajul trebuie să fie clar formulat, organizat și structurat logic de către profesor, în conformitate cu obiectivele specifice. Comunicarea în clasă între profesor și elev se bazează și pe respect reciproc. Ambii actori trebuie să-și îndeplinească dorința de a cunoaște, de a învăța. Profesorul trebuie să aibă cunoștințe de specialitate și capacitatea de a le transmite folosind metode de predare active, deci profesorul trebuie să știe ce, cum, când, cui să transmită aceste cunoștințe. Trebuie să producă continuturi, reguli, mijloace, metode de transmitere și schimb. Pentru a realiza o comunicare eficientă în clasă, profesorul trebuie să efectueze două obiective educaționale: să formuleze și să gestioneze informațiilor, să structureze cunoștințele și însușirea acestora de către elev. Comunicarea la clasă este o acțiune bazată pe două acte „a trimite și a primi”. „ A trimite” este acțiunea efectuată de către profesor și „a primi” acțiune efectuată de către elev. Profesorul trebuie să știe să comunice și să transmită cunoștințe oral sau scris. Fiecare dintre cei doi parteneri are un statut dublu de emițător și receptor. Astfel cei doi actori (profesor și elev) trebuie să folosească un limbaj comun și trebuie să fie capabili să decodeze și să înțeleagă sensul mesajului transmis. Pe scurt, comunicarea este un mijloc care include transmisia, recepția, mesajul și mediul utilizat pentru transmitere.

Atunci când comunică profesorul schimbă informații și este posibil să le transmită folosind trei moduri de comunicare: verbal, non-verbal, paraverbal. Comunicarea verbală are loc prin vorbire. Comunicarea nonverbală include toate interacțiunile interpersonale care nu recurg la folosirea cuvintelor. Ea desemnează toate mesajele pe care o persoană le transmite, conștient sau nu, fără a folosi vorbirea. Acestea sunt mișcări ale corpului și gesturi, postură, expresii faciale sau mișcări, modificări biometrice inconștiente (roșeață, emoții, dilatarea pupilei etc.), tonul vocii, ritmul vorbirii, îmbrăcămintea etc. Comunicarea paraverbală este atunci când vorbim, vocea noastră capătă anumite inflexiuni care au sens. Paraverbalul reprezintă o componentă a comunicării care ne permite să luăm în considerare ceea ce este legat de voce, excluzând în același timp o

analiză semantică. În timp ce suntem în general conștienți de comunicarea noastră verbală, nivelurile non-verbal și paraverbal sunt adesea inconștiente.

Pe lângă comunicarea profesor – elev, comunicarea dintre școală și familie este esențială. Comunicarea dintre familie și școli, pentru a fi eficientă, trebuie să fie continuă, bidirecțională, semnificativă și concentrată pe învățarea elevilor. Comunicarea este fundamentală în relațiile educaționale. S-a demonstrat că atunci când părinții și personalul școlii comunică eficient, se dezvoltă relații pozitive. În plus, problemele sunt rezolvate mai ușor și elevii progresează mai mult. Deși școala oferă des informații sub formă de buletine informative, broșuri, site-uri web, acest lucru nu oferă întotdeauna un mijloc ușor de comunicare sau nu încurajează familiile să răspundă eficient. Chiar și ședințele cu părinții sunt adesea văzute doar ca o modalitate de a transmite mesaje sau informații familiilor. Cel mai eficient mod de a construi o relație cu adevărat semnificativă școală - familie este de a crea oportunități pentru un dialog deschis și onest. O bună comunicare între familii și școală permite părinților să stabilească o relație cu profesorul copilului lor. Părinții ar trebui să se simtă confortabil să se întâlnească cu profesorul cu privire la orice problemă care poate apărea. În plus, atunci când profesorii și părinții comunică în mod obișnuit, profesorii pot oferi părinților informații mai concrete despre activitățile școlare. Astfel, părinții ar fi încurajați să participe și să facă parte din educația copilului lor într-un mod activ.

În concluzie, comunicarea în mediul școlar se referă la schimbul de informații, cunoștințe și mesaje între membrii unei comunități educaționale. Acesta cuprinde interacțiuni verbale și non-verbale dintre profesori, elevi, părinți. O bună comunicare părinți-școală poate duce la rezultate excelente în plan educațional.

Bibliografie:

1. BOURE, Robert, Originile științelor informației și comunicării, perspective încrucișate, Presses Universitaires du Septentrion, 2002.
2. El Jai, Karima, La notion de la communication en milieu scolaire. Le role de l´enseignant., https://revues.imist.ma/index.php/MASSALEK/article/view/21502/12098
3. Mitchell, Sascha, Teresa S. Foulger, and Keith Wetzel. (2009). Ten tips for involving families through internet-based communication. YC Young Children. (2006). Comunicación cooperativa entre la familia y la escuela. Valencia: Nau Llibres. Disponible en: https://books.google.com.ar/books?hl=es&lr=&id=lD-s1Spl9tgC&oi=fnd&pg=PA9&dq=comunicacion+escuela+familia&ots=W_WoiKrle3&sig=0gU10GsWKOZGBiBKTQFS2iVrQwk#v=onepage&q=comunicacion%20escuela%20familia&f=false
4. ROY, Claude, in Communication, Bidon, Tolérance, 12 juin, 1995, p.29.
5. https://etreparents.com/limportance-de-la-communication-entre-les-familles-et-lecole/

Importanța și particularitățile educației incluzive

Luca Cosmina Maura
CJRAE Alba

Educația incluzivă presupune lărgirea rolului unei organizaţii şcolare, pentru a răspunde diversităţii grupurilor de elevsi partic ed incluzivei: cu cerinte educaţionale speciale, proveniţi din medii defavorizate, marginalizate de actul educaţional. Conceptul pe care se bazează educaţia incluziva are ca scop principiul egalităţii de şanse sau egalitate - dreptul la o educaţie egală, pentru toţi copiii, indiferent de mediul social sau cultural din care aceştia provin, etnie sau de limbă.

Asigurarea accesului la educaţie al copiilor cu cerințe educaționale speciale:

- Intervenţia timpurie şi evaluarea copiilor cu dizabilităţi pentru asigurarea dezvoltării conform particularităţilor individuale.
- Eliminarea barierelor, inclusiv barierelor în comunicare, barierelor atitudinale şi a celor fizice, cu care se confruntă copii cu mobilitate redusă etc.
- Informarea părinţilor referitor la drepturile copiilor lor.
- Asigurarea respectării drepturilor copiilor în procesul de luare a deciziilor.
- Promovarea unei culturi incluzive, în cadrul căreia copiii cu dizabilităţi învaţă împreună cu semenii lor şi dobîndesc abilităţi şi competenţe sociale.

Această diversitate întâlnită de cadrele didactice în activitatea didactică, îi pune în situaţia de a căuta soluţii necesare unei adaptabilităţi generale şi în beneficiul educabililor. De asemenea, în găsirea soluțiilor în activitatea educaţională cu copiii cu CES, copii proveniţi din medii dezavantajate, familii monoparentale sau alte categorii de elevi, este nevoie să ne adaptăm perfecţionându-ne permanent.

Asigurarea unui sistem educaţional de calitate pentru copiii cu cerințe educaționale speciale presupune:

- Crearea unui mediu centrat pe copil, stimulativ, sigur şi sănătos.
- Diferenţierea şi individualizarea învăţării.
- Aplicarea metodologiilor de învăţare şi predare active, participatorii, centrate pe copil.
- Utilizarea creativă a tehnologiilor de asistenţă.
- Cadre didactice care deţin competenţe necesare pentru a preda în medii diferite de învăţare, organizarea diferenţiată şi individualizată a învăţării, precum şi valorificarea potențialului şi punctelor forte ale fiecărui copil.
- Evaluarea progresului fiecărui elev (în raport cu propriile rezultate anterioare).
- Implicarea copiilor în diverse proiecte sau acţiuni de voluntariat, organizate la nivel de clasă şi/sau instituţie.

Pentru integrarea acestor categorii de elevi, este necesar să cerem ajutorul instituțiilor specializate şi abilitate şi care pot realiza prin experienţe şi bune practici procesul total sau parţial de integrare a unor astfel de categorii de elevi speciali, dar egali.

Respectarea drepturilor la educaţie ale copiilor cu cerințe educaționale speciale vizează:

- Respectul pentru identitatea copiilor: dreptul la identitate este un drept complex şi asigură individualitatea copilului prin nume, naţionalitate, domiciliu.
- Respectarea drepturilor la participare a copiilor: susţinerea şi implicarea activă a copiilor în procesul de luare a deciziilor cu privire la problemele care le afectează viaţa, precum şi dreptul de a influenţa deciziile referitor la viaţa şcolară.
- Respect pentru integritate: educația trebuie să se desfășoare într-un mediu în care se respectă demnitatea inerentă a copilului, astfel încît să-l ajute să-și exprime în mod liber opiniile

Incluziunea şi educaţia incluzivă accentueaza pe necesitatea ca sistemul educaţional să se schimbe şi să se adapteze continuu pentru a răspunde diversităţi copiilor şi nevoilor ce decurg din acestea. În Declaraţia de la Salamanca (1994) se stipulează:”Principiul fundamental al şcolii incluzive este că toţi copiii trebuie să înveţe împreună , oricând acest lucru este posibil, indiferent de dificultăţile pe care aceştia le pot avea sau de diferenţele care pot exista între ei”. Educaţia incluzivă se defineşte prin următoarele particularităţi:

- susţine şi confirmă că toţi copiii pot învăţa şi au nevoie de o formă de sprijin pentru
- Susține și confirmă că toți copiii pot învăța și au nevoie de o forma de sprijin pt învăţare;
- Urmărește să identifice și să minimizeze barierele învățării
- Este mai cuprinzătoare decât educația formală obișnuită cuprinzând: educatia pentru familie, pentru comunitate, alte oportunități de educație în afara școlii
- Presupune schimbare de atitudini, comportamente, curriculum care să satisfacă diversitatea copiilor, inclusiv a celor cu CES
- Este un proces dinamic, care de dezvoltă continuu in funcție de cultură și context
- Este parte a strategiei de dezvoltare a unei societăți incluzive
- urmăreşte să identifice şi să minimizeze barierele învăţării;
- este mai cuprinzătoare decât educaţia formală obişnuită cuprinzând: educaţia pentru
- presupune schimbare de atitudini, comportamente, curriculum, care să satisfac
- este un proces dinamic, care se dezvoltă continuu în funcţie de cultură şi context
- este parte a strategiei de dezvoltare a unei societăţi incluzive

Astfel, educaţia incluzivă devine tipul de educaţie responsabil de asigurarea dreptului la educaţie al tuturor copiilor, fără nici o discriminare şi, de asigurarea unei educaţii de calitate.

Principiul fundamental al educaţiei incluzive constă într-un învăţământ egal pentru toţi, raportat şi la serviciile profesionale ale altor instituţii ce pot oferi servicii educaţionale de calitate şi pentru categoriile sociale de copii, greu adaptabile, din cauza unor probleme existente indiferent de dorinţa acestora, lucru care constituie o realitate susţinută din ce în ce mai mult de majoritatea factorilor decizionali.

Educaţia incluzivă obligă instituţiile şcolare şi colaboratoare să susţină procesul continuu de îmbunătăţire şi angajare a unor persoane bine pregătite, în raport cu necesităţile ale elevilor şi societăţii, pentru a putea sprijini participarea copiilor veniţi din comunităţi diferite şi cu necesităţi educaţionale speciale, la o educaţie şi un proces de învăţământ de calitate şi în beneficiul necesităţii acestora. Schimbările din unitate de învăţământ - de organizatie si metodologie, ca răspuns la dificultăţile de învăţare ale unor copii proveniţi din diferite medii sociale şi familiale, pot duce la îndreptarea şi îmbunătăţirea procesului educaţional de predare-învăţare-evaluare pentru toţi copiii, indiferent de mediul din care provin.

Educaţia incluzivă necesită un proces de îmbunătăţire a unităţii şcolare,cu scopul de a urmări resursele umane, de a susţine participarea frecventă la procesul educaţional a tuturor copiior proveniţi dntr-o comunitate cu anumite nevoi. Învăţarea este pentru cadrele didactice şi elevi, o adevărată provocare, dând posibilitatea unei abordări diferenţiate din prisma elevilor pentru care s-a realizat o educaţie incluzivă, aceştia fiind incluşi în învăţământul de masă, cadrele didactice fiind nevoite să-şi cunoască colectivul de elevi, să le cunoască potenţialul intelectual, să reuşească să le stimuleze dorinţa de învăţare, să le accentueze latura de a conlucra cu ceilalţi, de a le pune în valoare calităţile educaţionale, priceperile, deprinderile şi aptitudinile.

Educaţia incluzivă presupune un respect faţă de fiinţa umană, faţă de copil, iar prin acceptarea acestei forme de învăţământ presupune acceptarea diversităţii ca sursă a propriei dezvoltări, educaţia incluzivă dând importanţă fiinţei umane, indiferent de probleme, deoarece societatea are nevoie de toţi membrii acesteia, fiecare fiind important prin felul lui de a fi, societatea trebuie să accepte şi să identifice nevoile de formare ale fiecărui membru ca fiind normale.

Educaţia incluzivă, prin natura acesteia, asigură o educaţie egală şi valabilă pentru toţi reprezentanţii acesteia, chiar dacă de cele mai multe ori, aceasta este şi o adevărată provocare pentru şcoală şi pentru noi toţi.

Bibliografie:

Gherguț, A, co (2016), Educație specială. Ghid metodologic, ed. Polirom, Iași
Ghergut, A (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, ed Polirim, Iași
Ghergut, A (2005), Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri de examene de obținere a gradelor didactice, ed Polirom, Iași
Neamțu, C., Gherguț, A., (2000), Psihopedagogie special. Ghid practice pentru învățământul deschis la distanță, ed Polirom, Iași

COMUNICAREA ÎN PROCESUL DIDACTIC

Prof. Diaconescu Oana
Școala Gimnazială nr. 66

Fenomenul comunicării este o trăsătură centrală a culturii întrucât prin procesele de comunicare se transmit valorile, atitudinile și percepțiile sociale de la o generație la alta. Privit istoric și funcțional, acest proces constituie însăși chintesența umanizării, a formării și dezvoltării psihologice a indivizilor, a manifestării culturale și spirituale a oamenilor. Se poate spune astfel că procesele de comunicare se confundă cu istoria și evoluția omului însuși. De-a lungul timpului mediile comunicaționale s-au multiplicat de o manieră fără precedent ca răspuns la nevoile de informare mereu în creștere ale individului.

Educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite și evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității și coerenței.

Comunicarea nu este o disciplină școlară, ci o activitate didactică. Procesul de învățământ, prin lecție, forma cea mai uzuală de organizare, pune învățătorul și elevii în situația unui act de comunicare. Când unul vorbește, ceilalți ascultă, iar ascultarea se realizează în vederea înțelegerii mesajelor spuse de ceilalți. Ca să existe o bună și eficientă comunicare didactică este nevoie de asigurarea unor condiții care să evite disfuncționalitățile, bruiajele care ar putea îngreuna schimbul de mesaje.

Curriculum-ul National pentru învățământul primar, care cuprinde Programa școlară de limba și literatura română, are ca temei necesitatea învățării funcționalității comunicării. Nicio teorie nu se învață dacă nu are o anumită funcționalitate, un efort practic, concret. Receptarea, pe de o parte, și, pe de altă parte, exprimarea mesajelor verbale constituie două dintre cele patru obiective cadru ale Programei școlare de limba și literatura română. Acest lucru indică obligativitatea pentru toți elevii de a învăța cum să învețe să comunice între ei. În școală, învățătorul organizează exerciții și antrenamente de comunicare și jocuri privind rolurile sociale, pentru ca elevii să deprindă abilitatea și capacitățile de a comunica în mod corect și decent cu interlocutorii lor. Totodată, comunicarea între indivizi este cea mai buna formă de socializare umană, de stabilire a unor relații de bună colaborare între oameni.

În şcoală se regăsesc şi bariere de comunicare cum ar fi distorsiunile sau inexistenţa unui repertoriu comun între profesor şi elev care duce deseori la perturbarea comunicării. Supra încărcarea informaţională care pune elevul în faţa unei abundenţe extreme de informaţie, poate duce la dezvoltarea unui refuz faţă de activitatea respectivă, la confuzii, epuizare fizică şi motivaţională. Se vorbeşte în literatura de specialitate de condiţii care facilitează înţelegerea mesajului care în accepţiunea lui Gilles Ferry se grupează în condiţii – operatorii care impun că mesajul să fie formulat în termeni sesizabili şi semnificativi pentru elevi şi condiţii afective care se referă în mod special la acceptarea persoanei profesorului. Mecanismul vorbirii didactice se sprijină pe calităţi ca forţa, corectitudine iar o primă datorie a profesorului este să se facă auzit găsind o tonalitate adecvată. Este un fapt certificat de către Landsheere şi colaboratorii săi că un profesor apropiat, simpatic, elevilor obţine mult mai uşor rezultatele scontate decât cel care dă dovadă de rigiditate şi în faţa lui doar importanţa materie predate contează. Profesorul trebuie să trateze elevii ca pe nişte parteneri reali în învăţare acordând timp suficient problemelor elevilor, lărgind libertatea acestora. Blocarea comunicării prin relaţii reci, birocratice şi alte manifestări psiho comportamentale din partea unor cadre didactice face să scade randamentul comunicării şi implicit cel şcolar. Funcţionând normal, pe principiul feed-back-ului procesul de comunicare facilitează realizarea sarcinii, asigură coeziunea grupului, valorizează pe fiecare membru, acţionând ca factor de omogenizare. Dacă, prin comportamentul său, profesorul se face „acceptat” de elevi se creează condiţii ca grupul şcolar (clasă) să devină receptiv şi deschis cooperării. Folosind un limbaj inteligibil şi adecvat, bazat pe o comunicare expresivă şi convingătoare, cadrul didactic va încerca să transfere conţinutul predat în mod atractiv, nuanţat, argumentat şi inteligibil, apelând la întregul arsenal metodic şi logistic de care dispune,

depăşind simplul şi plictisitorul monolog într-o expunere elevată şi argumentată care va schimba conformismul în participare şi activism.

Prin intermediul comunicării didactice profesorii şi elevii pot să se conformeze normelor şcolare sau pot să-şi păstreze independenţa; pot să cedeze presiunilor sociale, cerinţelor educative, să le accepte şi să se supună acestora. Fiind un proces atât de complex, comunicarea didactică cunoaşte mai multe abordări şi mai multe definiţii. In didactică, astfel că se mai utilizează şi cel de comunicare educaţională sau pedagogică, care mijlocesc fenomenul educaţional în ansamblul său, indiferent de conţinuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicaţi. Faţă de acestea, comunicarea didactică apare ca formă particulară obligatorie în vehicularea unor conţinuturi determinate specifice unui act de învăţare sistematică asistată. Din perspectiva educaţiei formale comunicarea didactică constituie baza procesului de predare şi asimilare a cunoştinţelor în cadrul instituţionalizat al şcolii şi între parteneri cu statusuri determinate: cadrele didactice ca principali agenţi educaţionali şi cele ale elevilor, în subordonarea nemijlocită faţă de conducerea unei asemenea instituţii. O problemă în comunicarea didactică constituie şi formularea întrebărilor şi acceptarea răspunsurilor. Profesorul conform lui G. Leroy poate formula întrebări limitate sau închise şi întrebări cuprinzătoare sau deschise. Putem afirma că întrebările limitate adresate de către profesor în serie formează un lanţ care încătuşează gândirea elevului, stimulează doar să facă progrese în obţinerea unor cunoştinţe după o schemă prestabilită iar întrebările deschise pot ajuta elevul să formeze deprinderile unei gândiri critice. Comunicarea didactică nu se împacă cu superficialitatea, narcisismul, indiferenţa, rigiditatea, elemente care duc la dispariţia filonului afectiv care conduce la dispariţia interesului elevului. O activitate ce pune în relaţie cadrul didactic şi elevul pentru realizarea unor obiective comune, este şi un proces psihosocial de influenţare prin limbaje specifice a atitudinilor, comportamentelor, convingerilor, a comportamentelor, a componentelor motivaţional afective şi volitive. De aceea, a comunica eficient şi expresiv cu ceilalţi şi cu sine presupune:

- Să informezi inteligibil şi să facilitezi înţelegerea mesajului transmis;
- Să dezvolţi gândirea, afectivitatea, motivaţia, voinţa şi personalitatea elevilor;
- Să sesizezi şi să conştientizezi reacţiile, atitudinile şi manifestările comportamentale ale celor cu care comunici;
- Să convingi pe cei cu care comunici.

Comunicarea interumană este una din deziderateleacestui nou secol. Eşecul sau reuşita comunicării didactice depinde în foarte mare măsură de personalitatea profesorului care trebuie să stăpânească nu numai noţiunile teoretice dar şi cele practice, dar în acelaşi timp 5 trebuie să dea dovadă de tac pedagogic.

BILIOGRAFIE

1. IONESCU, M. RADU, DIDACTICA MODERNĂ, EDITURA DACIA, CLUJ, 1995
2. JUDE, I., PSIHOLOGIE ŞCOLARĂ ŞI OPTIM EDUCAŢIONAL, E.D.P., BUCUREŞTI, 2002 3. PÎNIŞOARĂ, I. O., COMUNICAREA EFICIENTĂ, POLIROM

IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof.înv.primar Chipăilă Florica
Școala Gimnazială Nicolae Titulescu Călărași

Stimulată în ultimele decenii de achiziţiile din domeniul informaţiei, de cele din domeniul lingvisticii şi şi logicii simbolice, de contribuţiile psihologiei sociale vizând comunicarea în grup sau fenomenul comunicării de masă, pedagogia s-a văzut obligată să includă în inventarul proprilor teme de cercetare o nouă problematică, cea a comunicării.

Putem spune că omul este, prin natura sa, o fiinţă comunicaţională, iar comunicarea este procesul esenţial prin care fiecare devine ceea ce este şi intră în relaţii cu alţii.

Comunicarea este un proces de transmitere a unui sens de la cineva către altcineva.

Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări in cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;
- În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate);
- Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră in sfera largă a comunicării educaţionale.

O discuţie asupra condiţiilor de eficienţă a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educaţional:

- un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- un canal de comunicare;
- mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie şi exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;
- receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;
- conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeşte emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului şi înţelegerea lui.

Între cei doi poli se interpune ,,canalul’’ sau calea de comunicare- undele sonore în cazul comunicării orale directe- pe traseul căruia pot interveni perturbaţii diferite: zgomot, suprapunere de sunete, reverberaţia sălii de clasă etc. , care pot provoca pierderi de informaţie.O comunicare devine posibilă numai atunci când cele două repertorii se intersectează.

„Comunicarea prin cuvinte este cunoscută sub denumirea de comunicare verbală” (N.Hayes, S.Orrell, 1997, p.279). Aceasta este dominantă la om. Alături de ea sunt şi alte modalităţi de comunicare paraverbală şi nonverbală.

Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţională – interpersonală au un rol major. Paraverbalul reprezintă modul concret în care „curge” vorbirea noastră. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bază, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înălţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor. De regulă „manipulăm” aceste aspecte în mod inconştient, ca rezultat al înzestrării naturale sau al experienţei de viaţă. Cele câteva reguli ale araverbalului pe care cadrul didactic, în calitate de manager al grupului trebuie să le respecte din acest punct de vedere

Volumul vocal trebuie să varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil să se vorbească mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul prezentării, pentru a sublinia obiectivele şi concluziile. În general volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacă sala este mică şi ridicat dacă sala este mai mare. În orice caz, este bine să nu daţi impresia de ţipat, imprimă o notă de disperare.

Ritmul vorbirii trebuie să fie şi el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine să se vorbească mai rar când se subliniază ideile principale, să se mărească ritmul la pasajele de tranziţie şi să se menţină alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului. Este recomandabil să se evite vorbirea „împiedicată” (ruperi prea dese de ritm) care afectează atât înţelegerea problemei cât şi discursul. Ritmul poate fi corectat prin mişcări corporale adecvate.

Tonalitatea trebuie să fie normală. Ridicarea tonului este recomandabilă pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru „calmarea” unei săli turbulente. Adesea se poate obţine un efect similar numai prin coborârea bruscă a tonalităţii. Tonul ascuţit poate fi considerat ca agresiv şi anticipant al unei reacţii de atac. Este bine să se evite înghiţirea unor silabe, primele şi ultimele, ale unor cuvinte, deoarece creează o impresie de superficialitate şi neglijenţă.

Nonverbalul în relaţiile instrucţionale – interpersonale se referă la modul în care privirea, corpul şi gesturile noastre acompaniază discursul propriu-zis, fortificând sau reducând efectele lui asupra clasei. În timp ce aspectul verbal şi cel paraverbal, sunt predominant conştiente şi, deci controlabile, cel nonverbal este cu precădere inconştient, ceea ce face ca posibilităţile de a-l controla să fie foarte reduse (dar nu inexistente).

Gesturile, din punct de vedere nonverbal nu au neapărată valoare în sine, ci doar în combinaţii şi, evident în funcţie de situaţie. De exemplu, o încrucişare a braţelor sau a picioarelor poate indica, pur şi simplu ca este frig în sala de clasă. Chiar dacă aspectul inconştient primează, anumite gesturi pot fi exersate, mai ales atunci când exprimă adevăratele noastre intenţii. Astfel, putem face mai mult în direcţia detensionării atmosferei, pentru creşterea încrederii reciproce sau a eficacităţii generale a discursului, prin anumite atitudini şi gesturi corporale. Aici se poate adăuga ca 90 % din opinia care ne-o facem despre altă persoană, sau pe care acesta şi-o face despre noi înşine (avem în vedere la acest nivel relaţia profesor-elev), se construieşte în primele 50 de secunde ale întâlnirii, timp în care, cu certitudine, nu poate fi realizat un schimb de replici.

Prima impresie se schimbă foarte greu, deci, atenţie cadre didactice la nonverbal…Tot ceea ce înseamnă comunicare instrucţională – interpersonală în clasă se prezintă ca fiind o componentă esenţială a reuşitei didactice, aflată în atenţia şi la dispoziţia cadrului didactic. Pentru ca actul comunicaţional să fie eficient avem nevoie de câteva elemente esenţiale:

- elevii trebuie formaţi şi educaţi în spiritul unei reale culturi a dialogului ; şcoala ar trebui să cultive plăcerea de a comunica din dorinţa de a descoperii împreună cu alţii adevărul lucrurilor ;
- formarea unei culturi a dialogului înseamnă deschiderea elevului spre disputa cu ceilalţi, cu convingerea că din această dispută atât el, cât şi ei vor ieşi în câştig – elevul trebuie introdus, prin participare directă, în tainele acelei arte de a purta bine dezbaterile.

În psihologia socială este din ce în ce mai acreditată ideea că o comunicare interindividuală este determinată, înainte de toate, de tipul de relaţie existent între cele două persoane aflate în interacţiune. Plecând de la tipologia atitudinilor interindividuale, Jean-Claude Abric(2002) stabileşte cinci reguli ale unei comunicări eficiente şi de calitate :

- să asculţi (adică să ţii seama de punctul de vedere al celuilalt) ;
- să observi (adică să te interesezi de tot ceea ce se petrece în situaţia de comunicare) ;
- să analizezi (adică să degajezi elementele componente ale câmpului psihologic şi social care îi determină pe indivizi) ;
- să te exprimi (adică să-ţi spui punctul de vedere în funcţie de interlocutor sau de natura obiectului comunicării) ;
- să controlezi (adică să urmăreşti calitatea şi pertinenţa mesajului, precum şi procesele care pot perturba transmisia).

Pentru un profesor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A ştii să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

Abric, J.-CI., Psihologia comunicării : teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
Leroy, G., Dialog în educaţie, Editura Didactică şi Pedagogică.
Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004.
Tinca Creţu, Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar, 2005

JOCUL DIDACTIC ÎN PERIOADA ŞCOLARĂ MICĂ

Prof.înv.primar Gabriela Pop
Şcoala Gimnazială ,,Grigore Moisil “Satu Mare

În literarura psihologică şi pedagogică se poartă în jurul jocului numeroase dispute.O dovadă în acest sens o constituie apariţia numeroaselor teorii care încearcă o explicare cât mai adevărată a jocului şi a funcţiilor sale,pe de o parte,iar pe de altă parte, sunt evidente încercările de explicare a comportamentului ludic şi a continuităţii sale în comportamentele de tip general,ce îi sunt specifice omului indiferent de vârstă.

Spre sfârşitul secolului trecut,apare teoria lui Lazarus,care explică jocul ca mijloc de satisfacere a necesităţii de reapaus,de recreere.Se pare că această teorie are o valabilitate mai mare atunci când ne referim la jocurile şi distracţiile adulţilor,dar pentru copilul de anumite vârste,la care jocul este activitatea sa fundamentală,explicaţia pare simplistă şi îngustează desfăşurarea comportamentului ludic.

Cu autoritatea sa,Jean Piaget impune explicarea jocului ca un proces de asimilare ce comporta o funcţie dublă.Pe de o parte,are loc o asimilare ce duce la dezvoltarea prin funcţionalitate,iar pe de altă parte,asimilarea este de natura mentală.Datorită jocului ,în care se manifestă conduite specifice,se elaborează scheme de acţiune practică şi mentală,care duc la dezvolare.

Jocul este un stadiu firesc şi obligatoriu în dezvoltarea copilului,necesar exersării funcţiilor fizice şi psihice.El pune în mişcare toată fiinţa copilului ,îi realizează voinţa,îi activează gândirea ,îi înaripează fantezia şi îi ascute inteligenţa.

Copiii care sunt lipsiţi de posibilitatea de a se juca sunt mai ,,săraci” decât ceilalţi sub aspect cognitiv,dar mai ales sub cel al personalităţii.Jocul oferă copiilor un izvor inepuizabil de impresii care contribuie la îmbogăţirea cunoştinţelor despre lume şi viaţă ,formează şi dezvoltă caractere ,deprinderi,înclinaţii,aspiraţii.

Pornind de la afirmaţia lui John Locke că ,,nici o activitate nu are atâta răsunet în sufletul copiilor ca jocul”,se poate spune că activitatea ludică are un rol important în modelarea socială a omului.Organizat şi condus cu pricepere ,jocul ajută la constituirea unor structuri mentale,la dezvoltarea unor motivaţii superioare.

Intrarea copilului în şcoală, constitie o etapă nouă în formarea personalităţii sale şi influenţează fundamntal relaţiile operaţionale.Se diversifică preocupările,se reglementează un regim de muncă şi odihnă,se schimbă interesele şi se montează,apar preferinţe noi şi complexe,toate acestea îşi pun pecetea asupra preocupărilor sale cotidiene.

La vârsta şcolarităţii mici,există o serie de jocuri care au un pronunţat caracter didactic şi care se desfăşoară sub îndrumarea cadrului didactic.Rolul adultului,în general, şi al învăţătorului ,în special,este acela de a contribui la orientarea şi conducerea jocului,de a ajuta copiii să-şi clarifice scopul şi rolul urmărit.

Folosirea jocurilor didactice în şcoli se justifică prin nevoia copilului de a învăţa în primul rând ceea ce este o sarcina de lucru.Prin intermediul sarcinilor ,elevul învaţă să-şi fixeze atenţia ,să-şi stăpânească instabilitatea naturală.

Dintre multiplele modalităţi de activitate didactică utilizate la ciclul primar,o mare valoare o are jocul didactic.Jocul angajează în activitatea de cunoaştere cele mai importante procese psihice,având în acelaşi timp ,un deosebit rol formativ şi educativ.

Jocurile didactice sunt realizate pentru a deservi procesul instructiv-educativ ,au un conţinut bine diferenţiat pe obiectele de studiu,au ca punct de plecare noţiunile dobândite de elevi la momentul respectiv,iar prin sarcina dată,aceştia sunt puşi în situaţia să elaboreze diverse soluţii de rezolvare,diferite de cele cunoscute,potrivit capacităţilor lor individuale,accentul căzând astfel nu pe rezultatul final,cât pe modul de obţinere al lui,pe posibilităţile de stimulare a capacităţilor intelectuale şi afectiv motivaţionale implicate în desfăşurarea acestora.

Practicarea jocurilor sporeşte imaginaţia,cu atât mai mult cu cât învăţătorul dă curs liber principiilor de bază după care el se călăuzeşte:

- rolul copilului este de a reflecta asupra situaţiei în care a fost pus,să îşi imagineze diferite posibilităţi de rezolvare şi să îşi confrunte propriile păreri cu cele ale colegilor.
- copilul studiază diversele variante,alegând-o pe cea mai avantajoasă şi creează pe baza ei unele noi altenative de rezolvare.
- copilul are libertatea deplină în alegerea variantelor de rezolvare ,motivând totuşi alegerea făcută.
- copilul învaţă să-şi corecteze propriile greşeli,învăţătorul intervenind doar cu sugestii.

Jocurile didactice au un preponderent rol formativ,iar în cadrul lor trebuie subliniată însemnătatea însuşirii şi respectării regulilor de joc,rolul ei modulator,întrucât ea prefigurează cadrul unui adevăr ştiinţific,o regulă,un pricipiu al unui fenomen social.

Valoarea principală a jocului rezidă din faptul că îi face pe elevi participanţi nemijlociţi, direct interesaţi ,la propria formare.,,....toate metodele active de educaţie a copiilor mici cer să li se furnizeze acestora un material corespunzător,pentru că jucându-se ,ei reuşesc să asimileze realităţile intelectuale care ,fără aceasta,rămân exterioare inteligenţei copilului”

Jocul reprezintă o modalitate de asigurare a continuităţii între grădiniţă şi şcoală,de uşurare a procesului adaptării la specificul muncii şcolare,de învăţare.Introducerea jocului în structura lecţiilor constituie un mijloc de prevenire şi combatere a oboselii.

Modern în predarea noilor cunoştinţe înseamnă rigoare ştiinţifică în lecţie şi utilizarea unor metode şi procedee care să stimuleze gândirea elevilor ,să-i facă să înţeleagă şi să aplice în practică noţiunile asimilate.

Jocul didactic,ca şi metodă în care predomină acţiunea didactică operaţională/practică stimulată,reprezintă o acţiune care valorifică la nivelul instrucţiei,finalităţile adaptative de tip recreativ proprii activităţii umane.Acţiunea didactică este dinamizată prin intermediul motivaţiilor ludice,care sunt subordonate scopului activităţii de predare- învăţare –evaluare ,într-o perspectivă pronunţat formativă.

Modalităţile de realizare angajează următoarele criterii de clasificare:

- după obiectivele prioritare:jocuri senzoriale,jocuri de observare,de dezvoltare a limbajului,de stimulare a cunoaşterii interactive.
- după conţinutul instruirii:matematice,muzicale,tehnologice,sportive,literare sau lingvistice.
- după forma de exprimare: jocuri simbolice,de orientare,de sensibilizare,conceptuale,jocuri-ghicitori,jocuri de cuvinte încrucişate.
- după resursele folosite:jocuri materiale,orale,pe bază de întrebări,pe bază de fişe individuale,jocuri pe calculator.
- după regulile instituite:jocuri cu reguli transmise prin tradiţie,jocuri cu reguli inventate,jocuri spontane,jocuri protocolare.
- după competenţele psihologice stimulate:jocuri de mişcare,de observaţie,de atenţie,de memorie,de gândire,de imaginaţie,de limbaj,de creaţie.
- jocurile de stimulare –proiectează diferite situaţii de învăţare bazate pe elemente şi relaţii virtuale de conflict ,de decizie,de asumare de roluri,care angajează capacitatea de acţiune a elevului,spiritul său de competiţie,posibilităţile sale de explorare euristică a realităţii.

Din perspectivă pedagogică,jocul este considerat un mijloc de instruire ,o formă de educaţie,o modalitate pedagogică-terapeutică ,având astfel o varietate de semnificaţii de natura constuctivă.Prezentate sintetic,însumează o serie de funcţii care sunt complementare şi consistente cu cele ale fenomenului educaţional în ansamblu.

Funcţia adapativă se manifestă prin asimilarea realităţii fizice şi sociale şi prin acomodarea eu-lui la realitate.Pe parcusul vârstei copilăriei mijlocii se poate observa o creştere a capacităţii copilului de a transpune rapid şi coerent în joc,elemente ale realităţii:roluri,conduite,atitudini,şi de a prelucra şi reflecta cu o mare profunzime şi în contexte ludice diverse.

Funcţia informativă –prin intermediul jocului,copilul achiziţionează informaţii ,noţiuni,concepte necesare înţelegerii şi integrării lumii reale.Copilul manipulează ,alege ,ordonează,clasifică ,măsoară,se

familiarizează cu proprietăţile diverselor lucruri şi dobândeşte cunoştinţe despre greutate,formă,volum,categorii etc.

Funcţia formativă –jocul este un mobil al dezvoltării cognitive ,afectiv-emoţionale ,psiho-motorii şi de modelare a personalităţii .Cunoaşterea prin experienţă directă ,presupune implicarea capacităţilor perceptive,a abilităţilor de reacţie,a capacităţilor de raţionare şi a posibilităţilor de comunicare ,ce sunt exersate şiîmbogăţite în plan calitativ şi cantitativ.

Funcţia de socializare este concretizată în exersarea prin joc şi asimilarea în plan comportamental a exigenţelor vieţii sociale.Majoritatea tipurilor de joc presupun relaţionare ,adaptare a acţiunilor proprii la acelea ale unui partener de joc,asumare a responsabilităţii propriului comportament şi respectarea convenţiilor comportamentale impuse de situaţie.

Funcţia de relevare a psihicului –copilul transpune în joc trăiri,sentimente,intenţii neîmplinite în real,impresii şi temeri,gânduri,atitudini,conflicte intrapsihice sau interrelaţionale.

În evoluţia jocului,Piajet delimitează trei mari categorii de joc:jocul exerciţiu,jocul simbolic şi jocul cu reguli.Jocului simbolic ,acesta îi recunoaşte o importanţă deosebită pentru dezvoltarea limbajului şi imaginaţiei,dar mai ales pentru asimilarea realităţii printr-un proces de reprezentare şi semnificare de o maniera proprie a lumii reale.Jocul cu reguli exercită o importantă funcţie de socializare progresivă a copilului,prin interiorizarea unor norme de conduită de relaţionare,impuse de regulile jocului.

Concepţia piajetiană asupra jocului şi caracteristicilor sale este şi azi larg evocată în analizele privind fenomenul ludic.

Bibliografie

Cerchit,I.,-Metodele de învatamant,EDP,Bucureşti,1980

Ionescu,M.,-Instucţie şi educaţie,,V.Goldiş University ‘’Arad,2005

Păun,E.,Potolea,D.,-Pedagogie.Fundamentări teoretice şi demersuri aplicative,Polirom,Iaşi,2002

Piajet,J.,-Psihologia copilului,EDP,Bucureşti,1970

Hancheş,L.,Tutunaru,R.,-Elemente orientative în proiectarea didactică ,Ed.Eurostampa,Timişoara,2002

Cucoş,C.,-Pedagogie,Ed.a II-a revăzută şi adăugită,Ed.Polirom ,Iaşi ,2002

PLAN DE REMEDIERE
Educație fizică și sport,
Prevenirea și combaterea sedentarismului
Clasele liceale, fete
Liceul de Arte Plugor Sándor Sf. Gheorghe

SZAKÁCS RÉKA -JUDIT
Liceul de Arte Plugor Sándor

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

1. Recunoaşterea exerciţiilor simple pentru dezvoltarea calităţilor motrice de bază,
2. Executarea unor exerciții simple și complexe pentru dezvoltarea calităților motrice de bază,
3. Punerea în practică a activităţilor motrice folosite pe parcursul activităților,
4. Manifestarea pe parcursul activităţilor a atitudinii de respect faţă de regulile stabilite,
5. Manifestarea atitudinii de respect față de parteneri și professor.

REZULTATE AȘTEPTATE

La sfarsitul programului de remediere, elevele trebuie:

1. Să-și mențină starea de sănătate,
2. Promovarea modalităților de petrecere a timpului liber în mod plăcut și util,
3. Cultivarea și valorificarea potențialului creator al elevelor,
4. Dezvoltarea componentelor educaționale, cu accent pe educația fizică și artistică,
5. Să dezvolte atitudini responsabile față de viitorul lor în practicarea exercițiilor fizice precum și rolul mișcării în activitatea de zi cu zi,
6. Să dezvolte alte stiluri de învățare,
7. Să crească capacității de motivare în realizarea exercițiilor fizice,
8. Să cunoască importanța legăturii sănătății fizice și sănătății mentale,
9. Să dobândească un stil de viață sănătos.

RESURSE UMANE

1. Eleve, ciclul liceal
2. Profesor de educație fizică

RESURSE MATERIALE

- mingi medicinale, gantere, scară fixă, bancă de gimnastică, teren de sport, sală de sport, fluier, etc.

TERMEN: Pe parcursul anului școlar 2023-2024, 1 oră pe săptămână

INDICATORI DE PERFORMANTĂ

La sfârsitul programului de remediere elevele cu rezultate vor reusi:

- Să se obișnuiască cu practicarea exercițiilor fizice în fiecare zi,
- Să aibă un stil de viață sănătos,
- Să aibă o atitudine pozitivă față de mișcare,
- Să aibă încredere în sine,

EVALUARE

Feed-back din partea elevelor despre activitatea de remediere și conținutul acestuia, prin chestionare.

ACTIVITATI DE REMEDIERE

1. Circuit pentru dezvoltarea forței -20 sec/20 sec pauză activă, 3x
   a. Ridicări de trunchi
   b. Extensii de trunchi
   c. Genuflexiuni cu mingea medicinală de 1 kg
   d. Flotări pe genunchi
   e. Sărituri la coardă
2. Alergare de durată cu intervale: 2x
   a. 3 minute/pauză pasivă 1 minut
   b. 4 minute/pauză pasivă 1 minut
   c. 5 minute/pauză pasivă 2 minut
3. Gimnastică aerobică:

   https://www.youtube.com/watch?v=enYITYwvPAQ

   https://www.youtube.com/watch?v=wAcxrNbWmVM&t=992s

   https://www.youtube.com/watch?v=1bFtXOcKMuQ

   https://www.youtube.com/watch?v=DYuw4f1c4xs

   https://www.youtube.com/watch?v=-SSYX8sIOmM

   https://www.youtube.com/watch?v=X3q5e1pV4pc

4. Efectuarea de 20.000 de pași zilnic, monitorizat cu ajutorul aplicației pe telefon.

Rolul comunicării în procesul educațional

Profesor psihopedagogie specială: Udrică Cristina Mădălina
Centrul Școlar pentru Educție Incluzivă „Sf. Vasile”, Craiova

Stimulată în ultimele decenii de achiziţiile din domeniul informaţiei, de cele din domeniul lingvisticii şi şi logicii simbolice, de contribuţiile psihologiei sociale vizând comunicarea în grup sau fenomenul comunicării de masă, pedagogia s-a văzut obligată să includă în inventarul proprilor teme de cercetare o nouă problematică, cea a comunicării. Putem spune că omul este, prin natura sa, o fiinţă comunicaţională, iar comunicarea este procesul esenţial prin care fiecare devine ceea ce este şi intră în relaţii cu alţii.

Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări in cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;
- În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate);
- Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră in sfera largă a comunicării educaţionale.

„Comunicarea prin cuvinte este cunoscută sub denumirea de comunicare verbală” (N.Hayes, S.Orrell, 1997, p.279). Aceasta este dominantă la om. Alături de ea sunt şi alte modalităţi de comunicare paraverbală şi nonverbală.

Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţionalã – interpersonalã au un rol major. Paraverbalul reprezintã modul concret în care „curge” vorbirea noastrã. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bazã, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înălţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor. De regulã „manipulãm” aceste aspecte în mod inconştient, ca rezultat al înzestrării naturale sau al experienţei de viaţã. Cele câteva reguli ale araverbalului pe care cadrul didactic, în calitate de manager al grupului trebuie sã le respecte din acest punct de vedere

Volumul vocal trebuie sã varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil sã se vorbeascã mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul prezentării, pentru a sublinia obiectivele şi concluziile. În general volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacã sala este micã şi ridicat dacã sala este mai mare. În orice caz, este bine sã nu daţi impresia de ţipat, imprimã o notã de disperare.

Ritmul vorbirii trebuie sã fie şi el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine sã se vorbeascã mai rar când se subliniazã ideile principale, sã se mãreascã ritmul la pasajele de tranziţie şi sã se menţinã alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului. Este recomandabil sã se evite vorbirea „împiedicatã” (ruperi prea dese de ritm) care afectează atât înţelegerea problemei cât şi discursul. Ritmul poate fi corectat prin mişcări corporale adecvate.

Tonalitatea trebuie sã fie normalã. Ridicarea tonului este recomandabilã pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru „calmarea” unei sãli turbulente. Adesea se poate obţine un efect similar numai prin coborârea bruscã a tonalităţii. Tonul ascuţit poate fi considerat ca agresiv şi anticipant al unei reacţii de atac. Este bine sã se evite înghiţirea unor silabe, primele şi ultimele, ale unor cuvinte, deoarece creează o impresie de superficialitate şi neglijenţã.

Nonverbalul în relaţiile instrucţionale – interpersonale se referã la modul în care privirea, corpul şi gesturile noastre acompaniazã discursul propriu-zis, fortificând sau reducând efectele lui asupra clasei. În timp

ce aspectul verbal şi cel paraverbal, sunt predominant conştiente şi, deci controlabile, cel nonverbal este cu precădere inconştient, ceea ce face ca posibilităţile de a-l controla să fie foarte reduse (dar nu inexistente).

Gesturile, din punct de vedere nonverbal nu au neapărată valoare în sine, ci doar în combinaţii şi, evident în funcţie de situaţie. De exemplu, o încrucişare a braţelor sau a picioarelor poate indica, pur şi simplu ca este frig în sala de clasă. Chiar dacă aspectul inconştient primează, anumite gesturi pot fi exersate, mai ales atunci când exprimă adevăratele noastre intenţii. Astfel, putem face mai mult în direcţia detensionării atmosferei, pentru creşterea încrederii reciproce sau a eficacităţii generale a discursului, prin anumite atitudini şi gesturi corporale. Aici se poate adăuga ca 90 % din opinia care ne-o facem despre altă persoană, sau pe care acesta şi-o face despre noi înşine (avem în vedere la acest nivel relaţia profesor-elev), se construieşte în primele 50 de secunde ale întâlnirii, timp în care, cu certitudine, nu poate fi realizat un schimb de replici.

Pentru un profesor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A şti să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

1. Abric, J.-CI., Psihologia comunicării : teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
2. Leroy, G., Dialog în educaţie, Editura Didactică şi Pedagogică.
3. Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004.
4. Tinca Creţu, Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar, 2005.

Rolul comunicării în mediul școlar

Profesor învățământ special: Baica Livia Mihaela
Liceul Tehnologic Special "Beethoven" Craiova

Comunicarea reprezintă, în sens larg, un transfer de informație între un emițător și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți. Prin urmare, comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările și cunoștințele acestora.

Educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite și evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității și coerenței. Orice act de comunicare înseamnă educație și orice educație este un act de comunicare.

Comunicarea didactică reprezintă astfel o formă particulară de comunicare, specifică procesului didactic. Comunicarea pedagogică este cea care mijlocește fenomenul educațional în ansamblul său, indiferent de conținuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicați, se află la baza procesului de predare-învățare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu roluri determinate: profesor, elevi. În comunicarea didactică trebuie să fim concișI, preciși și expresivi, în același timp, pentru a facilita transferul, dar și înțelegerea mesajului transmis. Toate informațiile pe care le transmitem trebuie adaptate scopului și obiectivelor didactice, precum și nivelului intelectual al cursanților.

La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare: comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă, comunicare verbală, paraverbală și nonverbală; comunicare reverențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală și paraverbală) pot aduce succesul unei relații didactice. Blocarea comunicării prin relații reci, conduce la scăderea randamentului comunicării și, implicit, al celui școlar.

În comunicarea dintre profesor și elev o importanță deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanță cu mesajele verbale. Știm că din informațiile transmise 38% sunt paraverbale, iar 55% sunt nonverbale.

Când ceea ce spunem nu este în concordanță cu ceea ce facem, elevul va crede ceea ce vede, adică semnalele nonverbale ale corpului nostru. Contactul vizual este deosebit de important. Este esențial să privim elevul în timp ce acesta comunică cu noi. Astfel, va vedea că-l ascultăm.

Profesorul trebuie să știe să asculte. Elevul conștientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă și atunci refuză să mai comunice. În relația de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situație favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A ști să asculți este o știință și o artă. Din ce în ce mai mult observăm în relațiile cu ceilalți că foarte putini oameni știu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că de fapt informația nu ajunge la ei. Absența comunicării rezultă și din absența ascultării reale a interlocutorului.

Din perspectiva educației formale, comunicarea didactică constituie baza procesului de predare și asimilare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu statusuri determinate: cadrele didactice ca principali agenți educaționali și cele ale elevilor, în subordonarea nemijlocită față de conducerea unei asemenea instituții.

O problemă în comunicarea didactică constituie și formularea întrebărilor și acceptarea răspunsurilor. Profesorul, conform lui G. Leroy, poate formula întrebări limitate sau închise și întrebări cuprinzătoare sau deschise. Putem afirma că întrebările limitate adresate de către profesor în serie formează un lanț care încătușează gândirea elevului, stimulează doar să facă progrese în obținerea unor cunoștințe după o schema prestabilită iar întrebările deschise pot ajuta elevul să formeze deprinderile unei gândiri critice. De aceea, a

comunica eficient și expresiv cu ceilalți și cu sine presupune: să informezi inteligibil și să facilitezi înțelegerea mesajului transmis; să dezvolți gândirea, afectivitatea, motivația, voința și personalitatea elevilor; să sesizezi și să conștientizezi reacțiile, atitudinile și manifestările comportamentale ale celor cu care comunici; să convingi pe cei cu care comunici.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea respectarea unor reguli de către profesori, între care: vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese); ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje; folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje (de regulă, orală și vizuală, concomitent); repetarea mesajelor mai complexe.

Orice cadru didactic trebuie să fie conștient de responsabilitatea fată de cuvântul rostit într-o societate în care totul se petrece sub semnul rapidității, în care greșelile de exprimare sunt considerate fără importanță și în care nimeni nu răspunde pentru ce a spus, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

Bibliografie:

1. C. Cerghid, Sisteme de instruire alternative si complementare, București, Editura Arămise, 2002;
2. Cucoș, Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 2002;
3. D. Mihai, Fundamentele comunicării interpersonale, București, Editura All, 2004;
4. I. O. Pânișoară. Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională (ediția a IV-a revăzută și adăugită), Iași, Editura Polirom, 2015.

COMUNICAREA DIDACTICĂ ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Motto :”*Dacă nu ai la vederea unui copil sau a unui tânăr o tresărire emotivă şi o înclinare spre a-i îndruma şi a-i veghea destinul, dacă nu poți să îmbraci într-o căldură emotivă, generoasă, relațiile şi dialogul cu un tânăr, nu ai de ce să te faci dascăl*.” (Mircea Malița)

Profesor : Dan Milotinescu
Colegiul Național Pedagogic ”Ștefan Velovan” Craiova

Comunicarea didactică este privită şi consideratăca model de formare acapacitatilor comunicative ale elevilor ocupă un loc central în demersul educaţional, datfiind faptul că în faţa şcolii sarcina pregătirii copiilor pentru autoinformare permanentă. Conceptul de comunicare didactică reprezintă un demers pedagogic complexcare presupune o interacţiune între două entităţi(indivizi ori grupuri) care provoacă reacţiaformativă a obiectului sau subiectului educaţiei evaluabilă în termeni de feed-back extern şiintern. Competenţa comunicativă reprezintă un nivel de performanţă bazat pe cunoştinţe,capacităţi şi atitudini precum şi un optim motivaţional care dermină eficienţa subiecţilor înactivitatea de comunicare. Ea poate fi definită ca un schimb de mesaje, cu conţinutspecific, între cadru didactic şi elevi. Se realizează oral (cea. 70% din timpul destinatinstruirii), în scris, pe cale vizuală şi chiar prin gesturi.

Comunicarea didactică stă la baza oricărei intervenţii educative. Conţinutul cognitive predat – învaţat în procesul didactic şi influenţarea formativă (asupra capacităţilor operaţionale, formării morale, estetice etc.) presupun o interacţiune permanentă între educator şi educat. Funcţionalitatea conexiunii inverse informează permanent emiţatorul despre efectele comunicării asupra partenerului: învăţătorul ”citeşte” reacţiile elevilor, iar elevii“citesc” atitudinea învăţătorului cu privire la reacţia lui şi fiecare dintre locutori îşi adaptează conduita comunicaţională ulterioară în funcţie de ceea ce receptează. Astfel comunicarea didactica este bilaterală, elevul este în egală măsură cu educatorul, agent al comunicării didactice.

Capacitatea empatică are un potenţial psihofiziologic înnăscut, dar se realizează şi se dezvoltă în procesul cunoaşterii interpersonale şi, dacă subiectul îşi propune, prin antrenare autodirijare. Din perspectivă psihopedagogică relaţia comunicaţională este strâns legată de activitatea de învătare. Factorii determinanţi ai comunicării, după Abric, se grupează întrei categorii de variabile (psihologice, cognitive, sociale ale comunicării). Comunicarea didactică reprezită activitatea cadrului didactic privind:

- constituirea unui proiect pedagogic viabil ;
- elaborarea mesajului ținând cont de particularitățile de vârstă ale elevilor și de nivelul clasei ;
- asigurarea repertoriului comun cu elevul prin raportarea corelaţieie subiect – subiectsimultan la nivelul de comunicare intelectuală –afectivă – motivaţională.

După numărul de participanți comunicarea didactică poate fi:

- comunicarea intrapersonală - conversația interioara a individului cu sine însuși:
- comunicarea interpersonala - interacțiunea față în față, care înseamnă influența asupra celuilalt, atunci când cei doi se află în imediata apropiere ;
- comunicare de grup - reiese din dinamica grupurilor (mesaje din interiorul grupului) ;
- comunicarea de masă - mesaje trimise de la mai multe surse, pe canale de masă, unei audiențe de masă.
- comunicarea extrapersonală - comunicare cu alte entități decât oamenii (plante, animale, mașini).

Factorii care duc la blocaje în comunicarea didactică pot fi următorii :

A. Nevoile și interesele umane - în procesul educațional profesorii pot avea o nevoie de colaborare, de a câștiga aprobarea și recunoașterea celorlalți, de a explora, de a cunoaște, de a-i conduce pe ceilalți, trebuințe estetice de ordine, frumos, simetrie, iar elevii trebuinţele de integrare socială, de apartenenţă, de stimulare senzorială, nevoia de a combate plictiseala, dorinţa şi necesitatea distracţiei şi relaxării.

B. Diferențele dintre oameni - cele mai însemnate deosebiri care pot cauza blocaje sunt: anumite trăsături de personalitate, de exemplu activ- pasiv; introvertit- extrovertit; opinii, valori, critica; gusturi şi preferinţe – vestimentaţie, preferinţe asupra anumitor jocuri sau modalităţi de joc.
C. Comunicarea precară – o comunicare defectuoasă au chiar lipsa ei poate genera blocaje importante ;
D. Lezarea stimei de sine - stima de sine este o componentă afectivă a imaginii de sine şi de foarte multe ori aceasta stă la baza blocajelor în comunicare. Contestarea sau minimalizarea de catre profesor a succeselor, realizărilor elevilor, propunerea unor sarcini cu standarde inaccesibile elevilor, şi aşteptările prea înalte de la profesor (ceea ce se întâmplă de foarte multe ori în relaţia profesor-elev); forţarea unei elev să acţioneze contrar conştiinţei sau voinţei sale – toate acestea sunt motive ale lezării stimei de sine care în final va declanşa un blocaj. Elevul se dispreţuieşte pentru slăbiciunea sa, se disconsideră şi astfel devine ostil celui care l-a influenţat în această direcţie.
E. Conflictul de valori - oamenii fac compromisuri foarte rar atunci când în joc sunt valorile proprii, prin această acţiune ei cred că îşi compromit propria integritate şi credinţă. Însă dacă parţile implicate în blocaj îşi găsesc la un moment dat valori comune, acesta poate fi întrerupt.
F. Comportamentele neadecvate - Comportamentele neadecvate De multe ori, un comportament neadecvat contextului social sau cultural în care se află persoana poate cauza o situaţie conflictuală. Fie că persoana manifestă un act de egoism sau minciună, fie ca aceasta face fapte necorespunzătoare la o anumită reuniune, cum ar fi hohote de râs, sau gălăgia unui elev la lecţie sau manifestarea unui zâmbet larg al profesorului atunci când copilul plânge din diverse motive.
G. Agresivitatea - este fie cauza, fie forma de manifestare, fie consecinţa blocajelor în comunicare. Între agresivitate şi conflict există o interdependenţă strânsă.
H. Competenţele sociale - absenţa sau nivelul precar al unor competenţe sociale, cum ar fi: capacitatea de a ajuta pe cel care are nevoie; abilităţi de comunicare verbală şi nonverbală, obligatorii mai cu seamă cadrelor didactice; empatia; cooperarea; prezentarea sinelui; abilităţi de muncă în echipă şi de interrelaţionare cu ceilalţi – pot declanşa blocajele în comunicare.
I. Cadrul extern - resursele limitate disputate de două sau mai multe părţi sunt cauze aproape zilnice ale blocajelor în comunicare. Resursele pot fi bunuri şi bani, dar şi spaţiul sau timpul. De exemplu, şcoala nu dispune de suficiente săli de clasă, de laboratoare, de mijloace didactice, tehnice pentru desfășurarea activităților educaționale.
J. Statutul, puterea, prestigiul, celor implicaţi, utilizarea şi comunicarea culturii şi informaţiilor acestora - statutul elevului este diferit de cel al profesorului dar apar distorsiuni de împărțire a puterii în grup, de punere în practică a rolurilor complementare ale celor doi parteneri implicați în activitatea educațională. Cultura profesorilor și cea a elevilor intră în conflict direct.

Pentru un profesor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A ştii să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

BIBLIOGRAFIE

1. Jean Claude Abric, *Psihologia comunicării,* Editura Polirom, Iași, 2002
2. Constantin Cucoș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1998.
3. Liliana Ezechil, *Comunicarea educațională în context școlar,* Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002.
4. Luminița Iacob, *Comunicarea didactică,* Editura Polirom, Iași, 1998.
5. Ion Pânișoară, *Comunicarea eficientă,* Editura Polirom, Iași, 2004.
6. Dorina Sălăvăstru, *Psihologia educației,* Editura Polirom, Iași, 2004.
7. Laurențiu Șoitu, *Pedagogia comunicării,* Editura Institutul European, 2002.

BARIERE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ

Prof. Irina Milotinescu
Colegiul Național ”Elena Cuza” Craiova

Blocajele de comunicare sau distorsiunea informației pot interveni atunci când: emitatorul nu stăpânește textul, are o expunere neclară, vorbește prea încet sau prea repede, nu creează motivații, elevii nu au cunoștințele necesare pentru a întelege comunicarea sau acele cunoștințe nu sunt bine fixate, influentandu-le negativ pe cele noi, prin producerea de interferențe ce le modifica (distorsionează) conținutul. Blocajele apar și când informația nu corespunde problemelor pe care elevii le au de rezolvat, fiind prea abstracte, iar ei nefiind dispuși să le asimileze; comunicarea este multilaterală sau chiar bilaterala, dar cu efective scăzute, neangajând elevii în elaborarea cunoștintelor, care să duca la formarea și dezvoltarea de noi structuri cognitiv-senzoriale, psihomotrice sau afectiv-motivaționale.

Comunicarea poate fi obstrucționată sau doar perturbată de o serie de *factori* care se interpun între semnificația intenționată și cea percepută putând fi legați de oricare dintre componentele comunicării (emițător, mesaj, canal, receptor), sau de interactiunea lor.
Dintre aceștia cei mai importanți sunt :

- *Probleme semantice* - specialiștii au tendința să folosească un jargon profesional, crezând că și ceilalți îl pot înțelege; persoanele cu statut mai ridicat au tendința de a se exprima într-un mod mai sofisticat, greu de înteles pentru persoane cu un nivel de școlarizare scăzut.
- *Distorsiuni perceptive* - când receptorul are o imagine despre sine nerealistă și este lipsit de deschidere în comunicare, neputându-i întelege pe ceilalți în mod adecvat.
- *Diferențe culturale* - persoane provenite din medii culturale, cu valori, obiceiuri și simboluri diferite.
- *Alegerea greșită a canalelor sau a momentelor* - trebuie alese canalele corecte pentru fiecare informație și de asemenea și momentul trebuie să fie bine ales - o situație urgentă nu are sorți să fie îndeplinită dacă este cerută la sfârșitul orelor de program sau la sfârșitul săptămânii.
- *Lungimea excesivă a canalelor* - o rețea organizațională complicată duce la o comunicare lentă.
- *Factori fizici perturbatori* - iluminatul necorespunzător, zgomote parazite, temperaturi excesiv de coborâte/ridicate, ticuri, elemente ce distrag atenția - telefon, cafea, ceai etc.

Principalele *bariere umane* în cadrul unei comunicări eficiente sunt :

- fizice: deficiențe verbale, acustice, amplasament, lumină, temperatură, ora din zi, durata întâlnirii, etc.
- semantice: vocabular, gramatica, sintaxa, conotații emoționale ale unor cuvinte.
- determinate de factori interni: implicare pozitiva (ex: Îmi place Ion, deci îl ascult); implicare negativa (ex: Mirela m-a bârfit acum 1 an, deci interpretez tot ce spune ca fiind împotriva mea).
- frica
- diferențele de percepție
- concluzii grăbite
- lipsa de cunoaștere
- lipsa de interes (una din cele mai mari bariere ce trebuiesc depașite este lipsa de interes a interlocutorului față de mesajul emițătorului).
- emoții (emoția puternică este răspunzătoare de blocarea aproape completă a comunicării).
- blocajul psihic
- tracul

Blocajele de comunicare, sau distorsiunea informației se pot produce atunci când:

- emițătorul (profesorul) nu stăpânește conținutul mesajului didactic transmis;
- acesta nu este expus clar, inteligibil și sistematizat;
- emițătorul vorbește prea încet, prea tare sau prea repede;
- nu prezintă la început scopul mesajului și nu creează motivații pentru a trezi interesul pentru comunicare;
- emițătorul nu sincronizează diferitele tipuri de comunicare (verbală, paraverbală, nonverbală, vizuală etc.);
- mesajul transmis nu corespunde cu interesele elevilor sau cu problemele ce le au de rezolvat;
- mesajul didactic este prea cunoscut sau prea abstract și nu trezește interes, producând plictiseală;
- comunicarea este numai unidirecțională, producând pasivitate;
- elevii nu sunt angajați în comunicare prin dialog sau prin întrebări retorice;
- eficiența comunicării este blocată și de fondul stresant creat de emițător (plictiseală, oboseală, nerabdare, teama de a nu greși în expunere etc.);
- elevii nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege mesajul didactic sau acestea nu au fost fixate temeinic și ca urmare se produc interferențe.

Între *obstacolele* ce apar mai frecvent în comunicarea didactică, menționăm:

- supraîncarcarea (determinată de criza de timp, dar și de dorința unor profesori de a nu omite lucruri importante);
- utilizarea unui limbaj incifrat, inaccesibil (sau greu accesibil) elevilor; - dozarea neuniformă, în timp, a materialului de predat;
- starea de oboseală a elevilor /studenților sau indispoziția profesorului; - climatul tensionat sau zgomotos.

Pentru *perfecționarea comunicarii didactice*, este necesară cunoașterea, respectarea unor reguli de către profesori, între care menționăm:

- vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor);
- încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese);
- ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje;
- folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje (de regulă, orală și vizuală, concomitent);
- repetarea mesajelor mai complexe

La baza unei comunicări eficiente care să nu ducă la blocaje, stau mai multe condiții. Una dintre acestea ar fi inițiativa comunicării care constă în a avea curajul exprimării unei atitudini față de fapta petrecută și în asumarea responsabilității sentimentelor și dorințelor noastre. Pentru o comunicare eficientă este de recomandat tratarea elevului de pe poziția de egalitate ca și cum ar fi cel mai bun prieten al nostru, însă acesta să fie conștient de existențe unor limite și a unei ierarhii. În cadrul unei comunicări eficiente un rol important îl are modalitatea în care ne exprimăm dorințele, bucuriile, neplăcerile.

O comunicare eficientă presupune identificarea și depășirea blocajelor care pot interveni la un moment dat, prin asigurarea alternativelor de eficientizare. Realizarea acestui obiectiv, presupune la rândul său dezvoltarea unor deprinderi și abilități comunicative interlocutorilor. Rolul comunicării este acela de a favoriza experiențele de învățare, de a dezvolta deprinderile de comunicare și relaționare.

BIBLIOGRAFIE

1. Jean-Claude Abric, *Psihologia comunicării,* Editura Polirom, Iași, 2002
2. Mircea Agabrian, *Strategii de comunicare eficientă,* Editura Institutul European, București, 2008
3. Constantin Cucoș, *Pedagogie*, ed, a II-a, Editura Polirom, Iași, 2002
4. Ion – Ovidiu Pânișoară, *Comunicarea eficientă,* Editura Polirom, Iași, 2015
5. Ion – Ovidiu Pânișoară, *Enciclopedia metodelor de învățământ,* Editura Polirom, Iași, 2022
6. Laurențiu Șoitu, *Psihologia comunicării,* Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
7. Ionuț Vlădescu, *Particularitățile dezvoltării competenței de comunicare didactică în contextul situațiilor de învățare,* Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2018

Abordări inovative în realizarea unui proiect didactic

Prof. Barbu Mariana-Ancuța
Liceul Tehnologic Tiu Dumitrescu, Mihăilești, Giurgiu

În cadrul sistemului de instruire, metodologia didactică trebuie să fie consonantă cu toate modificările şi transformările survenite în ceea ce priveşte finalităţile educaţiei, conţinuturile invăţământului, noile cerinţe ale elevilor si societăţii. Metodologia se cere a fi suplă şi permisivă la dinamica schimbărilor care au loc în componentele procesului instructiv-educativ. Calitatea unei tehnologii este dată de flexibilitatea şi deschiderea ei faţă de situaţiile şi exigenţele noi, complexe ale învăţământului contemporan. În diversificarea strategiilor de predare – învăţare se va pune un accent deosebit pe metodele active-participative, care încurajează plasarea elevului în situaţia de a explora şi de a deveni independent. Elevii au diferite niveluri de dezvoltare, ritmuri diferite de asimilare precum şi stiluri diferite de învăţare. Aceste diferenţe trebuie luate în considerare în planificarea activităţilor, care trebuie să dezvolte stima de sine şi un sentiment pozitiv faţă de învăţare. În acelaşi timp, predarea trebuie să ia în considerare experienţa de viaţă şi experienţa de învăţare a elevului, pentru a adapta corespunzător sarcinile de învăţare.

Metodele interactive de grup câştigă tot mai mult teren, reprezentând o alternativă la didactica tradiţională în beneficiul elevilor şi al profesorilor în egală măsură. A apărut termenul de “educaţie modernă” care se poate traduce şi prin “a şti ce să faci cu ce ai învăţat”. Deci, regândirea educaţiei formale se impune şi ne obligă să schimbăm relaţia cu copiii şi între copii promovând sprijinul reciproc şi dialogul constructiv prin noi strategii pe care le propunem.

Prin metodele interactive de grup elevii îşi exersează capacitatea de a selecta, combina, învăţa lucruri de care vor avea nevoie în viaţa de şcolar şi de adult. Specific metodelor interactive de grup este faptul că acestea promovează interacţiunea dintre participanţi, dintre personalităţile lor, ducând la o învăţare mai activă şi cu rezultate evidente. Interactivitatea presupune atât cooperare cât şi competiţie, în cadrul cărora elevul colaborează cu ceilalţi pentru atingerea unui ţel comun. Utilizarea metodelor active şi interactive în grădiniţă solicită o anumită adaptare.

Activităţile desfăşurate prin aceste metode îi dinamizează în mod deosebit pe elevii, aceştia având posibilitatea de a-şi exprima responsabil unele idei sau convingeri.

Prin utilizarea unor asemenea metode se realizează o implicare efectivă, activă a elevilor în procesul de învăţare. Aceştia devin conştienţi de propria lor gândire, îşi activizează vocabularul, iar interesul şi motivaţia vor fi asigurate pe întregul parcurs al activităţilor.

Programa activităţii instructiv-educative lasă libertatea de a organiza cât mai creativ şi personalizat actul didactic. Fiecare cadru didactic îşi poate alege propriul demers, personalizat, modern, care să fie compatibil cu stilul didactic, cu obiectivele şi conţinuturile activităţilor.

Stabilirea metodelor de predare-învăţare este numai o etapă a proiectării activităţii de învăţare, urmată de punerea în practică a scenariului proiectat.

Indiferent ce metode stabilim, este important ca pe durata lecţiei să avem clar formulat scopul activităţii (ştim ce vrem de la lecţia respectivă), să oferim elevilor instrucţiuni şi explicaţii clare referitoare la sarcinile de lucru (ne asigurăm că elevii înţeleg ce au de făcut) şi să monitorizăm activitatea. Monitorizarea înseamnă observarea comportamentelor elevilor şi utilizarea întrebărilor pentru a verifica înțelegerea temei, pentru a observa dacă activitatea se derulează conform planificării şi pentru a adecva activitatea în funcţie de nevoile şi de interesele elevilor. Cu alte cuvinte, scenariul didactic este pus în aplicare în funcție de evoluția concretă a clasei de elevi.

Spre exemplificare, voi prezenta scenariul didactic al unei lecții de fonetică, realizată prin metoda piramidei:

Captarea atenției (5 minute):

-joc didactic: ”Formează cât mai multe cuvinte”; elevii primesc câte o fișă și formează cinci cuvinte noi din literele unui cuvânt lung (Anexa 1).

-elevii observă, la cererea mea, din ce sunt alcătuite cuvintele;

METODA PIRAMIDEI (30 minute)

1.Faza introductivă

Enunț obiectivele și le prezint elevilor ceea ce vom lucra.

2. Faza lucrului individual

Fiecare elev scrie, în caiete, propoziții alcătuite cu cuvântul care denumește jetonul primit (Anexa 2). Separă cuvintele din propoziție, desparte în silabe cuvintele și identifică vocalele și consoanele; *alfabetul în imagini* (Anexa 3) este expus în fața clasei, iar elevii vor avea de scris toate vocalele limbii române; vor observa câte vocale au utilizat în cuvintele din propoziție și câte vocale sunt în total.

3.Faza lucrului în perechi

Elevii formează perechi și discută rezultatele la care a ajuns fiecare, urmăresc dacă au lucrat corect, se solicită răspunsuri la eventuale întrebări legate de modalitatea de lucru și de cerințele pe care le-am expus în faza introductivă.

4.Faza reuniunii în grupuri mai mari

Din cele șapte grupe de câte doi elevi se formează două grupe: una din 6 elevi și una din 8 elevi, grupa de 8 elevi cuprinzând și elevii cu posibilități reduse de învățare (și care au făcut pereche cu câte un elev care face față cerințelor).

Cele două grupe ajung la concluziile așteptate, ghidați fiind de cadrul didactic.

5.Faza raportării soluțiilor în colectiv

Elevii explică cum anume au procedat: alcătuirea propoziției, separarea cuvintelor, despărțirea în silabe, identificarea consoanelor și vocalelor.

6. Faza decizională.

Întreaga clasă a ajuns la concluziile care se notează la tablă (Anexa 3), folosindu-se *creta colorată*, astfel:

- Cuvântul este alcătuit din *sunete*.
- *Sunetele se pronunță.*
- *Litera* redă în scris sunetul.
- *Literele se scriu.*
- Uneori *o literă redă un grup de sunete*: *x-cs* (pix, explică)
  -gz (exact, examen)
- Un sunet poate fi redat uneori prin două litere diferite*: î, â* (început, pâine).
- Alfabetul limbii române: toate literele așezate într-o anumită ordine.
- Suntele limbii române: *vocale și consoane.*
- Vocalele limbii române sunt: *a, e, i, o, u, ă, î (â).*

Elevii notează și în caiete ceea ce se notează pe tablă.

Evaluarea (5 minute**)**

Elevii compară schema de pe tablă cu ceea ce au lucrat ei: corectează și se autocorectează, îndrumați fiind de profesor. Evaluarea se realizează pe baza observațiilor efectuate pe parcursul desfășurării activității, a răspunsurilor date de elevi, a fișelor de lucru și a caietelor pe care au lucrat.

În concluzie, profesorul trebuie să cunoască şi să analizeze, pe de o parte, factorii anterior menţionaţi, iar pe de altă parte, metodele de predare –învăţare - evaluare.

COLABORAREA FAMILIE – ŞCOALĂ PENTRU ASIGURAREA REUŞITEI ŞCOLARE

Prof. ROMAN ANDREEA
Școala Gimnazială Mihai Drăgan Bacău

Educaţia, definită în termeni foarte generali, este un proces al cărui scop esenţial este de a uşura o anumită modificare de comportament. Părinţii sunt primii profesori ai copilului, ei începând educarea lui în mediul familial. De cele mai multe ori, comportamentul parental este inspirat din propria experienţă de viaţă a acestora, astfel perpetuând atât aspecte pozitive cât şi negative, pe parcursul mai multor generaţii. Împreună cu părinţii, şcoala îşi are rolul bine stabilit, intervenind în dezvoltarea primară a copilului. În acest context, educarea părinţilor după principii ştiinţifice de psihopedagogie devine o necesitate.

Fără sprijinul activ al părinţilor, şcoala nu poate realiza obiectivele educaţionale stabilite, oricât de competenţi ar fi educatorii. Părinţii trebuie să cunoască, să devină conştienţi de influenţa pe care o exercită prezenţa lor în viaţa copilului, să fie convinşi că educaţia dată copilului, pentru societatea actuală este diferită de cele precedente, că societatea actuală va fi diferită de cea actuală, iar copilul trebuie pregătit corespunzător.

Familia exercită o influenţă deosebit de adâncă asupra copiilor. O mare parte despre cunoştinţele despre natură, societate, deprinderile igienice, obişnuinţele de comportament, elevul le datorează educaţiei primite în familie. Rolul familiei este foarte important în dezvoltarea copilului din punct de vedere fizic, intelectual, moral estetic, ş.a.. Ca prim factor educativ, familia oferă copilului aproximativ 90% din cunoştinţele uzuale (despre plante, animale, ocupaţiile oamenilor, obiectelor casnice), familia este cea care ar trebuie să dezvolte spiritul de observaţie, memoria şi gândirea copiilor. Copilul obţine rezultatele şcolare în funcţie de modul în care părinţii se implică în procesul de învăţare. Părinţii trebuie să asigure copilului cele necesare studiului, trebuie să-şi ajute copilul la învăţătură. Acest ajutor trebuie însă limitat la o îndrumare sau sprijin, nefiind indicat să se efectueze tema copilului. Cu timpul părinţii se vor limita la controlarea temei de acasă şi a carnetului de note. Deci, atitudinea părinţilor trebuie să fie una de mijloc: să nu-l ajute prea mult pe copil, dar nici să ajungă să nu se intereseze deloc de rezultatele acestuia.

Tot în familie se formează cele mai importante deprinderi de comportament: respectul, politeţea, cinstea, sinceritatea, decenţa în vorbire şi atitudini, ordinea, cumpătarea, grija faţă de unele lucruri încredinţate. Toate acestea reprezintă de fapt ilustrarea cunoscutei expresii „a avea cei şapte ani de-acasă”. Un elev fără „cei şapte ani de acasă” va crea mereu probleme chiar şi ca viitor adult. Aici trebuie reamintit că, în general, elevii nu primesc în cadrul şcolii nici un exemplu sau sfat negativ, toate acestea influenţându-l în afara şcolii. Din cele 24 de ore ale unei zile, elevul este la şcoală 5 – 6 ore, de restul timpului fiind responsabilă familia elevului. Uneori părinţii uită că trebuie să facă front comun cu profesorii, deoarece şi unii şi alţii nu doresc decât dezvoltarea armonioasă a elevului, educarea şi îmbogăţirea cunoştinţelor acestuia. A fi părinte este ceva înnăscut, acest sentiment aflându-se în noi în stare latentă. Se întâmplă totuşi ca ceea ce consideră părinţii a fi o măsură corectă pentru copilul lor într-o anumită situaţie, să nu fie tocmai ceea ce are nevoie copilul în acel moment. De aici apar conflictele, rupturile dintre membrii familiei, renunţarea la intervenţii din partea părinţilor care sunt depăşiţi de situaţie.

Una dintre cele mai importante preocupări ale familiei şi un punct comun pe care îl are aceasta cu şcoala este orientarea şcolară şi profesională. Cei mai mulţi părinţi sunt bine intenţionaţi în alegerea unei şcoli sau unei profesii pentru fiul sau fiica lor. Dar, de multe ori, buna intenţie şi buna credinţă sunt tocmai sursele greşelilor lor deoarece acestea nu ţin loc de competenţă şi de pricepere. Greşelile părinţilor decurg uneori şi din prea marea dragoste pe care o poartă copiilor. De aceea între familie şi şcoală trebuie să existe o permanentă colaborare care se poate realiza prin vizite reciproce, şedinţe şi lectorate cu părinţii.

Un parteneriat familie-şcoală este relaţia cea mai profitabilă pentru toţi cei ce participă la acest demers. Parteneriatul va fi eficient dacă fiecare parte va reţine că acelaşi subiect este copilul nostru şi şcolarul nostru.

Cadrele didactice află cum este fiecare copil, în ce mod ajunge mai repede la succes, ce îl interesează şi-l pasionează, iar părinţii vor cunoaşte în ce momente să-l susţină pe şcolar, în ce fel să-l motiveze şi să-l ajute.

Şcoala este instituţia socială în care se realizează educaţia organizată a tinerei generaţii. Ea este factorul decisiv pentru formarea unui om apt să contribuie la dezvoltarea societăţii, să ia parte activă la viaţă, să fie pregătit pentru muncă. Procesul de învăţământ este cel care conferă şcolii rolul decisiv în formarea omului. Misiunea şcolii este aceea de a contribui la realizarea idealului educativ impus de cerinţele vieţii sociale. Procesul de educaţie din cadrul şcolii este îndrumat şi condus de persoane pregătite în mod special pentru acest lucru.

În viaţă nimic nu este garantat sută la sută. În cele din urmă, fiecare copil va trebui să aleagă singur calea pe care vrea să meargă. Şansele de a influenţa un copil în mod pozitiv pot fi semnificativ crescute dacă, prin aceste dezbateri, lectorate, activităţi de consiliere părinţii ar dedica câteva ore în plus pentru a afla lucruri noi despre dezvoltarea şi comportamentul tipic al copilului.

Până la cuprinderea într-o unitate de învăţământ, rolul primordial în educaţie îl are familia. Odată cu înscrierea într-o unitate de învăţământ ponderea se schimbă, rolul mai mare îl are şcoala, dar nici acţiunea educativă a familiei nu este de neglijat. Între acţiunile educative ale celor doi factori există mai degrabă un raport de complementaritate decât de rivalitate, acţiunea fiecăruia venind să o completeze pe a celuilalt.

Atât părinţii cât şi cadrele didactice beneficiază de avantajele unei astfel de colaborări. Binefacerile sunt numeroase, începând cu o mai bună cunoaştere reciprocă şi depăşirea stereotipurilor, şi continuând cu identificarea unor interese comune în beneficiul copiilor. În sfârşit, colaborarea este benefică şi pentru şcoală, părinţii aducând deseori resurse suplimentare ce pot susţine rolul educativ al şcolii dar oferă şi un cadru pentru o continuă reevaluare.

Colaborarea cu familia trebuie să se concretizeze într-un program comun de activităţi ale şcolii cu aceasta (lectorate cu părinţii, şedinţe, consultaţii, vizite la domiciliul elevului, serbări şcolare). Părinţii trebuie să vadă în noi un prieten, un colaborator, un om adevărat care-i poate ajuta prin atitudinea nepărtinitoare pe care trebuie să o afişăm. Aşadar e o sarcină a şcolii să identifice situaţiile problemă din familiile copiilor, să dirijeze pe cât este posibil strategiile educative în favoarea elevului şi să conştientizeze că relaţia de colaborare şcoala-familie este determinantă în educarea copiilor. Educaţia în familie devine astfel un proces de pregătire pentru viaţă, prin întâmpinarea şi rezolvarea problemelor de viaţă.

În concluzie, trebuie spus că cei doi factori educativi, familia şi şcoala, trebuie să aibă acelaşi scop – formarea personalităţii umane integrale şi armonioase.

BIBLIOGRAFIE :

1. Cerghit, I.; Radu, I.T.; Popescu, E.; Vlăsceanu, L., „ Didactica”, manual pentru clasa a X-a, şcoli normale, E.D.P., R.A., 1997;
2. Kant, Im., Tratat de pedagogie. Iaşi, Editura Agora, 1992.
3. Nica, I, Ţopa, L., Colaborarea şcolii cu familia elevilor de clasa I, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1974;
4. Nicola, I., „ Pedagogie”, E.D.P., R.A., Bucureşti, 1992;

IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN MEDIUL ȘCOLAR

prof. Valentina Antal
Liceul Sanitar Vasile Voiculescu Oradea

Dezideratul primordial al unui profesor este să îi îndrume și ajute pe elevii săi să acceadă la cunoaştere, să reușească să își gestioneze într-un mod eficace capacităţile intelectuale, sentimentele, emoţiile, priceperile, deprinderile, aptitudinile. În vederea realizării acestui obiectiv profesorul își va elabora un plan de lucru, ținând cont de o sumă de factori care condiționează succesul acestuia. În primul rând se va avea în vedere dorința de implicare a elevilor, ca cei ar trebui să fie subiecți activi în realizarea și aprofundarea propriei lor cunoașteri.

Există numeroase studii care certifică faptul că elevilor le place acțiunea, doresc să producă ceva, să fie creativi, să fie mereu în mișcare. În întâmpinarea acestui mult dorit entuziasm din partea elevilor, profesorul se va îngriji ca însuşirea cunoştinţelor să se realizeze prin soluţionarea unor întrebări, a unor sarcini cognitive relevante şi pe antrenarea continuă a elevilor în găsirea de noi legături între cunoștințele nou acumulate și cele vechi precum și în stabilirea unor concluzii. Astfel, învăţarea prin descoperire se dovedește a fi o strategie didactică extrem de utilă în dobândirea (descoperirea) prin efortul propriu al elevilor, a noilor informaţii ceea ce culminează cu progresul cunoaşterii şi dezvoltarea gândirii elevului. În această învățare prin descoperire, rolul profesorului este extrem de important: el va trebui să fie un maestru în dirijarea dialogului cu elevii săi. Întrebările pe care le va formula vor trebui să suscite interesul elevilor, să inducă o stare de căutare, de tensiune, de dorință de a afla răspunsuri. De asemenea, întrebările trebuie să aibă o ordine logică încât elevii să aibă o viziune clară asupra noțiunilor și a temei discutate. Nu vor depăși nivelul de dificultate al clasei, fiind formulate cât mai variat pentru a verifica gradul de înțelegere al elevilor.

Avantajele învățării prin descoperire sunt evidente: activitățile bazate pe învățarea prin descoperire generează emoții pozitive, constructive, stări psihice favorabile progresului școlar. Elevii ajung să descopere anumite noţiuni, sau adevăruri științifice, prin activitatea proprie, individuală, prin autodirijarea gândirii sale. Cunoașterea prin descoperire presupune
orientarea elevilor spre rezolvarea sarcinii de lucru care implică o privire de ansamblu asupra subiectului studiat, ceea ce duce la dezvoltarea posibilităţilor de corelare, asociere, sinteză, precum și la dobândirea unor vederi mai largi. Elevii dobândesc un grad mai mare de autonomie şi libertate de acţiune ceea ce conduce la dezvoltarea originalităţii, a creativității, stimulând stima de sine a acestora. Este favorizată motivaţia internă a învăţării care stimulează continuu activitatea de căutare, de informare, de perseverare. Elevilor li se dezvoltă capacitatea de a sesiza şi rezolva probleme, spiritul independent, spiritul ştiinţific, capacitatea de transfer de informaţii, dorința de a ieși din rutină, perseverenţa în urmărirea soluţiilor, spiritul de colaborare. Astfel elevii se dovedesc a fi niște mici cercetători care au de parcurs un drum lung pentru aflarea adevărului științific: studiază tema supusă cercetării, formulează ipoteze, selectează ipotezele plauzibile şi găsește soluţii, verifică soluţiile găsite. Pe parcursul descoperii, gândirea realizează un ansamblu de operaţii mentale pentru transformarea și transferarea unor informaţii, pentru legarea sau combinarea unor noţiuni deja însuşite în vederea obţinerii unor noi informaţii, sau a rezolvării unor probleme. În cadrul învățării prin descoperire se pot distinge o serie de operații mentale, cum ar fi analiza, sinteza, comparaţia, abstractizarea, generalizarea, concretizarea.

Omul este o ființă comunicațională, el simte nevoia de a comunica cu semenii săi pentru a transmite informații, sentimente, emoții dar și pentru a relaționa, pentru a se dezvolta în societate. Modul în care comunicăm este crucial în viața noastră, de aceea trebuie să învățăm să comunicăm cât mai eficient. Comunicarea este fundamentală pentru dezvoltarea copiilor. Copiii trebuie să poată înțelege ceea ce le transmit adulții dar, la rândul lor trebuie să fie ascultați și înțeleși de adulți. În relația cu copiii, comunicarea presupune mai mult decât niște propoziții pe care le rostim, o comunicare eficientă presupune ascultare, înțelegere, atenție. De multe ori spunem că unii profesori au o capacitate înnăscută de a comunica cu elevii, dar, din fericire, capacitatea de a comunica poate fi dezvoltată, perfectată în timp, prin voință și efort, de către orice persoană. Pentru a asigura eficiența comunicării, profesorul va avea grijă să asigure o bună calitate mesajului transmis – va prelucra atent informațiile pentru a asigura esențializarea, sistematizarea, corectitudinea, claritatea, concizia acestora. Va avea grijă să transmită informații adecvate – va adecva forma de exprimare la caracteristicile psihosociale ale elevilor (ținând cont de faptul că predă unor elevi reali, nu ideali). Alte aspecte importante ar fi mânuirea dialogului, stabilirea unor relații armonioase cu elevii, flexibilitatea, capacitatea de adaptabilitate, eliminarea inhibițiilor de orice fel.

Comunicarea eficientă este o artă, și ea rămâne o problemă deschisă pentru profesori întrucât nu e întotdeauna ușor să depășești barierele comunicaționale sau alte elemente negative ce pot apărea în procesul educativ (lipsa interesului pentru studiu, egocentrismul sau timiditatea elevilor, superficialitatea, etc.). Dar consider că merită să investești timp, efort, bani (sau orice alt tip de investiție) pentru a deveni un profesor mai bun, mai înțelegător, mai accesibil într-un mediu educațional în care cunoașterea este strâns legată de o comunicare eficientă.

Bibliografie

1. Stoica, Marin, 2002, Pedagogie şi psihologie, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova
2. Cucoş, Constantin, 1998, Pedagogie, Editura Polirom, Iaşi

COMUNICAREA ÎN PROCESUL EDUCAŢIONAL

Prof. CICIOS MARIA
Liceul Teoretic „Eugen Pora” Cluj-Napoca
Prof. CICIOS DAN AUGUSTIN
Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu” Cluj-Napoca

În procesul educaţional sunt antrenaţi diferiţi factori: familia, şcoala, comunitatea etc. Contribuţia acestora este foarte valoroasă, însă ponderea cea mai mare a influenţelor le revine părinţilor, familiei în întregime. Influenţa ei are o putere considerabil mai mare decât suma influenţelor fiecăruia dintre membrii acesteia.

Fenomenul comunicării este o trăsătură centrală a culturii întrucât prin procesele de comunicare se transmit valorile, atitudinile și percepțiile sociale de la o generație la alta. Comunicarea conţine prin ea însăşi potenţial educativ, însemnând transmiterea de cunoştinţe, autoreglarea activităţii intelectuale, transmiterea codurilor caracteristice fiecărei ştiinţe.Între comunicare şi educaţie există un raport de interdependenţă.Comunicarea didactică nu este numai o activitate ce pune în relaţie cadrul didactic şi elevul pentru realizarea unor obiective comune, este un proces psihosocial de influenţare prin limbaje specifice a atitudinilor, comportamentelor, convingerilor, a componentelor motivaţional-afective şi volitive. O comunicare adecvată va duce la îmbunătăţirea procesului de socializare între elevi ceea ce va duce la creşterea atractivităţii lecţiei. Pe lângă relaţia profesor-elev apare şi relaţia elev-elev, aceasta fiind foarte importantă în economia unei lecţii dar și relația profesor-părinte, elev-părinte.

Familia are ca funcţie principală creşterea şi educarea copiilor. Familia le asigură existenţa materială şi climatul afectiv şi moral necesar dezvoltării personalităţii. Indiferent de vârstă, este foarte important ca părinţii să-i ofere copilului modele pozitive, demne de urmat. E necesar ca ei să cunoască si să direcţioneze domeniul de interese ale copilului, să-i supravegheze lecturile, să-i propună opere literare, să practice lectura în familie, vizionarea filmelor, spectacolelor cu personaje valoroase, cu exemple pozitive de comportament. Modelele de conduită oferite de părinţi, calitatea afectivă a căminului familial, creează condiţii favorabile pentru afirmarea şi formarea unei personalităţi, apte a se integra eficient în societate, respectând normele şi legile acesteia.

Familia oricât de mult ar încerca nu poate fără ajutorul şcolii să perfecţioneze fiinţa umană astfel încât să corespundă exigenţelor societăţii moderne, după cum nici şcoala nu şi-ar putea atinge obiectivele propuse fără o educaţie timpurie în familie.

Implicarea activă a părinților în activitățile școlare și extrașcolare ale propriilor copii au ca rezultat faptul că ei realizează că problemele lor sunt și ale altor părinți, că este util să discute despre situațiile cu care se confruntă, află căi și modalități de rezolvare a problemelor. Între unii părinți se înfiripează relații de încredere și comunicare, învață să accepte, să ceară ajutor atunci când au nevoie. Informațiile primite și abilitățile dobândite le dau încredere și competențe sporite.

Pornind de la cele relatate, orice tip de efort, realizat de școală pentru a oferi părinţilor mai multe oportunităţi de a-şi ajuta copii să înveţe, va necesita o schimbare în atitudinea publică, în ceea ce priveşte importanţa învăţământului, va implica o dorinţă a educatorilor de a regândi fundamental rolul părinţilor şi al relaţiilor şcoală-familie şi va solicita colaborarea întregii comunităţi.

Când şcoala, familia şi comunitatea încep să colaboreze, elevii primesc cu adevărat suportul necesar pentru a avea succes în şcoală şi în viaţă. Studiile au arătat că dezvoltarea şi implementarea unor astfel de parteneriate îmbunătăţesc:

- prezenţa la şcoală a elevilor
- performanţa şcolară a acestora
- relaţia familie-şcoală
- sprijinul din partea comunităţii de care şcoala are nevoie

Şcolile sugerează o serie de acţiuni concrete prin care părinţii pot să susţină activitatea de învăţare a elevilor.

Comunicarea este fundamentală pentru dezvoltarea copiilor, copiii trebuie să poată înțelege și să fie înțeleși. Comunicarea stă la baza relațiilor și este esențială pentru învățare, joc și interacțiune socială. Comunicarea nu înseamnă a rosti câteva cuvinte, înseamnă înțelegere, ascultare, empatie, dicție, atenție și multe altele. Este mai mult decât un simplu cuvânt, este un mod de viață.

Educaţia înseamnă schimb de mesaje între educatori şi educaţi, în scopul influenţării conduitei lor, de-o parte şi de alta, actul comunicării presupune un proces mult mai complex decât cel al vorbirii, motiv pentru care educarea capacităţilor comunicative este distinct de educarea capacităţilor de vorbire şi ulterioară dezvoltării acestora. Altfel spus, capacităţile de comunicare trebuie să facă obiectul expres al preocupărilor educatoarei. în caz contrar, nu se poate spune că nu se comunică, ci doar că acest proces decurge în mod deficitar. Ca modelatori de suflete, trebuie să ne străduim să înţelegem sentimentele copilului şi ceea ce vrea să ne spună, iar apoi, repetând ideile exprimate de el, să-i confirmăm faptul că l-am înţeles. Cerinţa unei comunicări didactice este „respectarea legităţilor presupuse de un act sistematic de învăţare, nerestrângându-se la binomul educator-educabil în care educatorul nu este doar informator ci formator care stăpâneşte legităţile implicate în situaţia de învăţare dată.

Clasa nu este un loc unde, după un ritual academic, se tratează un subiect din programă. Ea este înainte de toate un mediu de comunicare, un mediu în care se produce o acţiune de educare implicând comportamentul global al unor personalităţi în curs de formare. Poate fi considerată o întâlnire între generaţii, mediată de trebuinţe, de influenţe, de socializare, având legi, reguli şi dinamică proprii. A educa un copil înseamnă a-l învăţa să construiască o cunoaştere ce nu va aparţine exclusiv nici educatorului, nici copilului, ci va fi un produs al competenţei de libertate a copilului.

O comunicare este autentică dacă fiecare personalitateimplicată se angajează în întregime, se manifestă exprimându-şi cu sinceritate - pentru că se simte aprobată - emoţiile, ideile,experienţele celorlalţi, dorind să coopereze cu celălalt într-o căutare comună. Doar o astfel de angajare totală este capabilă să modifice personalitatea, să realizeze schimbări profunde în gândire şi atitudini.

În situatiile şcolare de instruire, sursele comunicarii pot fi: mesajul didactic si educational al profesorului, manualul scolar, reviste, carti, atlase, harti, materiale didactice, filme si diafilme didactice, video-text, videodisc, lectii televizate sau radio-difuzate etc.

Profesorul trebuie să ştie să asculte. Elevul conştientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă şi atunci refuză să mai comunice. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situaţie favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A şti să asculţi este o ştiinţă. Din ce în ce mai mult observăm în relaţiile cu ceilalţi că foarte puţini oameni ştiu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că de fapt informaţia nu ajunge la ei.Absenţa comunicării rezultă şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului

În comunicarea didactică trebuie să fim concişi, precişi şi expresivi, în acelaşi timp pentru a facilita transferul, dar şi înţelegerea mesajului transmis. Toate informaţiile pe care le transmitem trebuie adaptate scopuluişi obiectivelor didactice, precum şi nivelului intelectual al elevilor.

În comunicarea dintre profesor şi elev o importanţă deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanţă cu mesajele verbale. Când ceea ce spunem nu este în concordanţă cu ceea ce facem, elevul va crede ceea ce vede, adică semnalele nonverbale ale corpului nostru. Contactul vizual este deosebit de important. Este esenţial să privim elevul în timp ce acesta comunică cu noi. Astfel, va vedea că-l ascultăm.

Consider că acordând cu toţii o mai mare atenţie relaţiilor de comunicare între noi, ascultându-l cu adevărat pe interlocutor, recepţionând cu adevărat ceea ce ni se comunică, colaborând, putem crea, la nivel familial, de grup, sau la locul de muncă o lume mai bună. Evident că ideal, aşa ar trebui să se desfăşoare comunicarea între elev şi educator. Dar, profesorul este om, este supus unui cumul de factori care acţionează asupra lui, generând stres şi atunci acest lucru se reflectă în relaţia lui cu elevul. Comunicarea devine, de multe ori ineficientă. Informaţiile nu sunt receptate de elev sau sunt recepţionate greşit, elevul se simte neimportant, inutil.

BIBLIOGRAFIE

1. Bruner, G., Pentru o teorie a instruirii. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1970.
2. C.Cucoş , Pedagogie, Ed. Polirom , Iaşi 2002.
3. Ezechil, Liliana. Comunicarea educaţională în context şcolar. București: Editura Didactică şi Pedagogică, 2002.
4. Ilica Anton, Herlo Dorin, Binchiciu Viorel, Uzum Corina, Curetean Ana (coord.) 2005– „O pedagogie pentru învăţământul primar”, Editura Universităţii „Aurel Vlaicu”, Arad.
5. Miron, I., I. Radu. Didactica modernă. Cluj: Ed. Dacia, 2006.

Proiecte de cercetare în domeniul geografiei mediului realizate de elevi sub îndrumarea profesorului

Prof. Petcu Laura Grațiela
Școala Gimnazială ,,N.I.Jilinschi” Vernești

Introducere

Schimbările sociale foarte rapide, diversificarea pieţei de servicii şi produse educaţionale, concurenţa atât între sistemul de educaţie şi mass media sau alţi agenţi economici care îşi atribuie funcţii educative, cât şi între diferite componente ale sistemului (instituţii ale sectorului public şi privat, diferite filiere de formare), necesită o activitate managerială bazată pe o ,,gândire antreprenorială” flexibilă, adaptabilă şi creativă.

Școala devine factorul principal în activitatea de proiectare, proiectele dezvoltate de şcoală având rol determinant în relaţiile acesteia cu alţi factori interesaţi în educaţie.

Elevii trebuie să fie bine pregătiți, să aibă capacități și competențe care să-i ajute să fie creativi, săfie activi și competitivi, fiecare la locul sau de muncă sau în societate.

Aceste competențe încep să se formeze de timpuriu, dezvoltându-se permanent. Un impactul pozitiv îl au acele metode, procedee, tehnici de abordare științifică a unor fenomene geografice dinmediul apropiat lor.

Viaţa nu poate fi separată de mediul în care trăim iar educaţia trebuie făcută în direcţia protecţiei acestuia.

Prezentarea celor șapte etape necesare rezolvării unei situații problemă. Exemplu de bună practică

Pentru această cerinţă a fost selectată o situaţie problemă preluată din disciplina chimie, problemăare legătură şi cu alte discipline incluse în aria curriculară ,,Matematică şi ştiinţe ale naturii” şi anumemodul în care fenomenul de poluare a aerului afectează viaţa cotidiană a oamenilor.

Situaţia-problemă poate fi concepută astfel: ,,Cu siguranţă aţi învăţat că încă de la apariţia sa omula influenţat mediul şi componentele sale, în scopul îndeplinirii necesităţilor sale. Aşa s-a întâmplat şi în cazul modificărilor aduse învelişului de aer al planetei. Credeţi că fenomelul poluării aerului este un fenomen activ şi în cazul localităţii în care trăim? Oare noi putem influenţa acest fenomen?Dacă da, cum?”

Etapele care vor fi parcurse tocmai pentru rezolvarea acestei probleme vor fi:

1. Familiarizarea cu contextul problemei

Profesorului de geografie îi revine sarcina de a recurge la situaţii problemă din viaţa reală a elevilor săi, urmărind să creeze un conflict socio-cognitiv. Astel el va face apel la cunoştinţele elevilorreferitoare

la problema poluării, ca mai apoi să treacă în revistă situaţia înregistrată empiric în mediul lor de viaţă. Cunoştinţele generale au fost primite la chimie în clasa a VII-a, acolo unde s-au axat pe componenta stabilirii substanţelor chimice care induc poluarea aerului.

Profesorul va avea grijă să dirijeze acţiunea urmărind câteva întrebări cheie:

- Cum voi trezi interesul elevilor asupra importanţei protecţiei mediului în general, dar şi alprotecţiei aerului, în special?
- Cum îi pot determina pe elevi să formuleze chiar ei probleme referitoare la problemele demediu din zona în care locuiesc?
- Cum îi pot mobiliza pe elevi să folosească cunoştinţele dobândite anterior?

În acest context elevii vor căuta mijloace pentru a răspunde întrebărilor iniţiate de profesor sau de colegi: identifică noţiunile de „poluare”, „substanţe chimice poluante” „factori de degradare a mediului” etc., îşi vor aminti relaţiile care există între anumite fenomene petrecute în natură etc. Tot ei sunt cei care vor împărtăţi cu ceilalţi colegi părerile lor referitoare la tema propusă, cunoştinţele ştiinţifice privind problema ridicată etc.

2. Actualizarea informaţiilor de care este nevoie în rezolvarea problemei

Prin intermediul unei fişe de lucru profesorul va testa volumul de cunoştinţe pe care elevii îlau până la acea dată. În funcţie de rezultatele acelui test va hotărî care este conţinutul pe care el vaprezenta astfel încât elevii săi să exploateze acel material pentru rezolvarea situaţiei-problemă.

Prin analogie cu alte situaţii întâlnite elevii vor anticipa subscopurile de atins sub forma răspunsurilor la întrebăruile profesorului. Totodată, elevii vor căuta să identifice care sunt modalităţile de lucru, experimentele necesare tocmai pentru a rezolva problema.

Condiţiile care favorizează transferul cunoştinţelor dobândite de elevi în timpul orei de chimie spre această situaţie-problemă prezentată de data aceasta la ora de geografie sunt: precizarea legăturilor de asemănare şi a legăturilor de diferenţiere între problemele prezentate pe această temă la cele două discipline distincte; direcţionarea atenţiei intelective şi a percepţiei spre datele structurale ale problemei prezentate; achiziţionarea şi utilizarea cunoştinţelor specifice privind problemele prezentate.

3. Identificarea strategiei de rezolvare

Împreună cu elevii, profesorul vor concepe un set de activităţi distincte dar care în final, vorîntregi imaginea asupra stării de sănătate a mediului localităţii în care ei trăiesc.

În această etapă va fi realizată o schemă referitoare la sursele de poluare a aerului:

Poluarea aerului se produce prin:

a. 1. Transporturi: gaze toxice de eşapament; pulbere de plumb.

a. Prin activitatea omului a. 2. Agricultură : insecticide; ierbicide.

a. 3. Industria chimică: pulberi (cărbuni, ciment, var);

gaze (oxizi de carbon, de azot, oxizi de sulf)

a.4. Activităţi gospodăreşti: arderi incomplete; arderi complete (oxizi de carbon, pulbere de carbon)

b. Independent de voinţa omului: b. 1. Descompuneri de resturilor vegetale şi animale;

b. 2. Catastrofe naturale: emanaţii vulcanice; meteoriţi; comete.

Monoxidul de carbon şi oxizii de azot sunt principalii poluanţi emişi de arderile de combustibil. Funinginea şi dioxidul de sulf sunt poluanţii primari produşi in principal prin arderile decombustibili fosili în centralele energetice, precum petrolul şi cărbunele. În fiecare an peste 1 miliard de tone de astfel de materiale intră în compoziţia atmosferei prin aceste procese.

În această etapă se poate realiza şi o hartă conceptuală referitoare la modul în care sursele de poluare pot fi dăunătoare mediului şi cum acţiunea acestora poate fi micşorată sau chiar anihilată.

4. Construcţia dirijată a rezolvării

Profesorul stabileşte împreună cu elevii care vor fi activităţile pe care elevii le vor parcurge.

Astfel va exista o etapă de lucru în sala de clasă şi una pe teren.

Încă de la începutul activităţii elevii stabilesc care sunt principalele consecinţe negative ale poluării aerului atmosferic: distrugerea stratului de ozon; ridicarea temperaturii planetei; înrăutăţirea sănătăţii omului.

Tot în această etapă se va realiza şi o prelucrare secundară a rezultatelor obţinute şi transferul lor sub forma unor ipoteze.În faza de teren elevii vor iniţia o activitate de cercetare empirică, urmărind obiectivele industriale care prin emisiile degajate ar putea interveni în mod automat asupra compoziţiei aerului atmosferic;ei vor putea ajunge la o concluzie privind gradul de poluare a atmosferei din zona localităţii în care ei trăiesc.

Aşadar, profesorul de geografie va căuta să identifice procesele cognitive asociate cu un anumit conţinut didactic. Aceeaşi problemă este reprezentată diferit în arhitectura cognitivă a profesorului şi în cea a elevului.

5. Generarea unor posibile soluţii ale problemei

Pentru micşorarea nivelului poluării atmosferei de către intreprinderile industriale elevii vor aminti câteva soluţii, precum:

- ermetizarea instalaţiilor tehnologice;
- introducerea instalaţiilor de purificare;
- în cazul mijloacelor de transport pentru micşorarea emisiilor toxice se pot instala catalizatori;
- exploatarea raţională a instalaţiilor tehnologice selecţionate pentru o anumita producţie;
- recuperarea si valorificarea substanţelor reziduale utilizabile ;

- amplasarea surselor de poluare bazata pe un studiu ştiinţific al consecinţelor pe care le are situarea într-o anumită ambianţă geoclimatică;
- adoptarea de sisteme si mijloace de transport cat mai puţin poluante;
- alegerea sau pregătirea unur materii prime fără impurităţi;
- spălarea combustibililor;
- ermetizarea instalaţiilor în care se desfăşoară procese de producţie generatoare de pulberişi gaze;
- mărirea suprafeţei ocupate de păduri compacte.

6. Realizarea feedback-ului

Pentru a dezvolta durabil orice localitate, inclusiv localitatea în care ei trăiesc elevii vorajunge la concluzia că oamenii pot acţiona în două direcţii pentru a combate acest fenomen negativ:

- Schimbarea comportamentului si atitudinii cetăţenilor;
- Schimbarea planificării şi organizării spaţiilor în care se extind localităţile.

Pentru localitatea în care trăiesc, elevii au propus câteva măsuri pe care chiar ei le-ar putea iniţia:

- Plantarea unor zone de protecţie în apropierea şcolii şi grădiniţelor în care ei sau fraţii lorînvaţă;
- Protejarea pădurii situată în apropierea localităţii în care ei trăiesc;
- Pentru deplasarea către şcoală sau către alte locaţii apropiate au propus utilizareabicicletelor;
- Economisirea sub orice formă a resurselor energetice.

7. Obţinerea performanţei. Transferul soluţiilor obţinute

După punctarea performanţei şi eficienţei soluţiilor găsite la problema propusă de către profesor, elevii pot primi ca sarcină de lucru găsirea surselor de poluare a apelor din zona în care ei locuiesc, solicitându-se şi evidenţierea măsurilor pe care oamenii le pot lua pentru diminuarea sau eradicarea acestui fenomen negativ.

Concluzii

Şi în cazul acesta este evident faptul că învăţarea strategiilor de rezolvare a problemelor indiferent din care domeniu provin ele vor reprezenta o adevărată deschidere către învăţarea creativă (prin descoperire, prin cercetare). Aceste tipuri de învăţare contribuie la dezvoltarea unor stiluri cognitive flexibile, pe baza cărora se structurează, la niveluri funcţionale înalte, competenţelor şcolare ale elevilor.

Bibliografia:

* Barnea , A., *Efectele poluării mediului asupra omului,* Editura Academiei, Bucureşti, 1993.
* Posea, Gr., Ielenicz, M., *Judeţul Buzău - colecţia judeţelor patriei,* Editura Institutului de Geografie, Bucureşti, 1980.
* Roşu, D., *Poluarea sonoră – Ecologie. Suport de curs,* Editura Eurobit, Timişoara, 2008.
* Albulescu, M., *Poluarea fonică,* Editura Universităţii de Vest, Timişoara, 2008.

COMUNICARE ŞI CREATIVITATE ÎN PREDAREA MATEMATICII

Prof. Constantinescu Dragoş,
C.N.Alexandru Lahovari, Rm.Vâlcea

Creativitatea, în termeni generali, este un proces mental care permite generarea de idei şi concepte noi sau asocieri originale intre concepte şi idei deja existente. Epoca contemporană formulează multiple exigenţe faţă de personalitatea umană, pe primul loc situându-se gândirea, nu orice fel de gândire, ci gândire creatoare. Pentru a susţine creativitatea, predarea declarativă, de tip clasic trebuie depăşita si inlocuită cu metode care pun accent pe explorare, pe descoperire, pe încurajarea gândiri: critice a elevului, pe participarea activă a acestuia la formarea şi dezvoltarea sa intelectuală.

În abordarea creativităţii in procesul educaţional, elevul trebuie încurajat sa gândească independent, să îşi asume riscuri şi responsabilităţi in demersul său spre formare intelectuală. Matematica este disciplina care, prin însăşi esenţa ei, creatoare de modele şi limbaje ştiinţifice ale realităţii, poate şi are menirea de a forma o gândire investigatoare, creatoare. În procesul de predare-învăţare, trebuie să fie găsite şi încurajate metode si tehnici de dezvoltare a creativităţii.

Matematica se învaţă pentru a se şti, pentru a se folosi, pentru a se aplica în practică, ea fiind ştiinţa care a pătruns în aproape toate domeniile de cercetare şi care îşi aduce o importantă contribuţie la dezvoltarea tuturor ştiinţelor. Învăţarea matematicii nu se poate rezuma numai la simpla asi-milare de cunoştinţe, ci trebuie să vizeze formarea unui anumit mod de a gândi, printr-un antrenament permanent al gândirii.

Regula triunghiului de aur: creativitate - inovaţie - aplicaţie practică, este absolut necesară in sensul că prin creativitate se ajunge la inovaţie şi la aplicaţii practice, după cum creativitatea poate conduce direct la îmbogăţirea practicii. În acest fel, creativitatea îşi arată rolul şi importanţa în procesul educaţional.

Învăţământul matematic are deci ca rezultat formarea unor deprinderi şi capacităţi necesare în activitatea matematică, şi care devin utile în activitatea practică a omului. Se învaţă o serie de atitudini: a gândi personal şi activ, a face analogii, a analiza o problemă, a descompune în probleme mai simple etc. Ordinea de rezolvare a unui exerciţiu, a unei probleme disciplinează gândirea şi aceasta poate deveni o trăsătură a personalităţii omului. Munca cu problemele constituie terenul cel mai favorabil pentru dezvoltarea capacităţilor creatoare ale gândirii elevului, dacă ei dispun de o anumită independenţă în rezolvări şi după propria lor experienţă, personală. Profesorul trebuie să creeze situaţii problemă, care să pună în joc facultăţile creatoare ale gândirii elevului, legate de lumea sa afectivă, de sistemul său propriu de interese şi reprezentări.

Un mijloc stimulativ pentru gândire şi pentru o atitudine activă a elevului în rezolvarea de probleme, îl constituie discuţia asupra informaţiilor iniţiale ale problemei. De asemenea comparaţiile şi analogiile asigură elevilor angajarea proprie şi afectivă în procesul rezolvării. Având în vedere că învăţarea se realizează în şcoală, şcoala este considerată ca locul unde talentele trebuie să fie re-cunoscute, stimulate şi dezvoltate. În cadrul procesului de învățământ, pentru a contribui la creativitatea în predarea matematicii, profesorul, trebuie să aibă în vedere:

- să acorde elevilor resurse de timp pentru gândirea creatoare (elevii trebuie lăsaţi să-şi manifeste în voie spontaneitatea, curiozitatea);
- să creeze teme şi situatii care stimulează fantezia (elevii să imagineze singuri probleme, să continue o problemă etc.);
- să recunoască si să aprecieze public ideile şi produsele creative;
- să facă aprecieri critice, dar să încurajeze asumarea unor riscuri, să accepte greşelile;=
- să renunţe la tonul autoritar;
- să realizeze relaţii prieteneşti, democratice favorabile sistemului creativ;
- să imagineze unele perspective alternative;
- să încurajeze cooperarea, flexibilitatea mintală, diversitatea;

- să asigure existenta unor laboratoare si ateliere foarte bine dotate;
- să diminueze sarcinile de memorare automată;
- să descopere si să cultive la elevi spiritul de creativitate,
- să evalueze corect rezultatele muncii elevilor etc.

Evaluarea rezultatelor obţinute de elevi nu poate fi însă redusă la activităţile şcolare sau la anumite discipline şi nu poate fi separată de procesele de orientare şcolară şi profesională; evaluarea trebuie să vizeze toate achiziţiile obţinute de elevi în cadrul şcolii sau în cadrul activităţilor extraşcolare, având în vedere importanţa din ce în ce mai mare a acestora din urmă.

În procesul de învăţământ nu poate fi vorba de formarea de mari creatori ale căror produse să fie absolut originale şi să contribuie la progresul vieţii sociale. Creativitatea copilului este diferită de creativitatea pe care o întâlnim la adult, deoarece produsul activităţii sale creatoare nu este pentru societate, este nou pentru el, şi este realizat în mod independent.

De exemplu, rezolvarea unei probleme de matematică de către elev, pe o cale diferită eventual mai elegantă decât cea din manual, sau decât cea prezentată de profesor în clasă, este considerată creatoare chiar dacă modul de rezolvare nu este nou şi pentru ştiinţă.

Activitatea de rezolvare şi de compunere a problemelor are cele mai bogate valenţe formative în cadrul ei valorificându-se atât cunoştinţele matematice de care dispune elevul, cât şi nivelul de dezvoltare intelectuală.

Se consideră că această activitate trebuie să constituie o preocupare permanentă şi nu doar în poziţie de activitate auxiliară (adică pentru explicarea unei noţiuni matematice, a unui procedeu de calcul etc.).

Pentru a forma şi dezvolta la elevi capacităţile necesare şi utile activităţii creative de rezolvare a problemelor se impune ca efortul la care supunem gândirea elevului să fie gradat (trecerea de la problemele simple la cele compuse să se facă treptat).

De exemplu pentru rezolvarea problemelor `tip` se impun anumiţi paşi:

- ce se înțelege prin problema tipică (construcţia matematică a cărei rezolvare se realizează pe baza unui anumit algoritm specific);
- momentul rezolvării (problema se consideră teoretic rezolvată în momentul în care i-am stabilit tipul şi suntem în posesia algoritmului de rezolvare).
- care sunt metodele de rezolvare (problemele `tip` sunt problemele în rezolvarea cărora se utilizează metode speciale, iar accentul cade pe un anumit mod de a gândi pentru a descoperi soluția problemei care este tipică, aceeaşi pentru tipul respectiv de problemă).

Metodele speciale de rezolvare se caracterizează atât prin felul de aşezare a datelor şi de efectuare a operaţiilor, cât şi prin utilizarea selectivă a operaţiilor gândirii. Dacă nu se cunosc metodele ca atare, este destul de greu, de problematic ca elevul să descopere soluţia. Ca urmare, aceste probleme le dăm elevilor începând cu iniţierea lor asupra metodelor, exemplificând prin anumite probleme tipice din punctul de vedere al metodei. După cunoaşterea metodelor elevul trebuie să facă efortul să vadă dacă o problemă dată se încadrează metodelor, şi anume căreia din metode.

Rezolvarea fiecărui tip de probleme se bazează pe fixarea relativă a unor scheme de lucru, cu o sferă limitată de aplicare, prin utilizarea căreia se ajunge la o anumită linie de mişcare a gândirii. Creativitatea studiată şi cercetată sub aspect cibernetic este considerată sinonimă cu rezolvarea de probleme sau ca reprezentând acelaşi fenomen.

În activitatea sa practică sau de cunoaştere, omul întâlneşte probleme noi cărora trebuie să le facă faţă, dar şi situaţii sau probleme pe care le-a mai întâlnit şi a învăţat cum să le rezolve. Situaţiile şi problemele reîntâlnite sunt rezolvate folosind anumiţi algoritmi, însă problemele noi necesită o rezolvare creatoare, individul nu are algoritmi de rezolvare pentru ele, trebuie să le găsească. Activitatea de rezolvare şi compunere a problemelor oferă terenul cel mai fertil din domeniul activităţii matematice pentru cultivarea şi educarea creativităţii şi a inventivităţii.

În predarea matematicii se impune să se ţină cont de anumite etape ale *învăţării creative cum* sunt:

punerea problemei sau crearea unei situaţii problematice; imaginarea modului de rezolvare, analiza problemei, găsirea soluţiei de rezolvare; verificarea.

Diferenţa dintre a învăţa *rezolvarea unei probleme* şi *a şti* (a putea) să rezolvi o problemă nouă înseamnă, în esenţă, creativitate, dar de niveluri diferite. În realizarea creativă a procesului didactic intervin mulţi factori. Abordarea creativă a curriculum-ului este un pas important în eficientizarea demersului didactic. Un loc central de asemenea este ocupat de problematizare sau de în-văţare prin descoperire. Activitatea extrașcolară oferă şi ea numeroase prilejuri pentru cultivarea imaginaţiei, creativităţii (cercurile, vizitarea expoziţiilor, muzeelor, excursiile lărgesc orizontul).

Creativitatea este împiedicată însă adesea de o serie de obstacole: conformismul (oamenilor obişnuiţi nu le place ceea ce iese din comun; ei nu au încredere în fantezii); algoritmii (o suită, de reguli efectuate într-o ordine aproximativ constantă); obstacole emotive; teama de anumite greutăţi; de eşecuri etc. Există însă multe căi de apreciere a creativităţii elevilor pentru ai determina să aibă încredere în propriile lor forțe; realizări la olimpiade, concursuri, competiţii; testele de investigare a originalităţii (exemplu: găsirea cât mai multor soluţii pentru problema x); chestionare; pot fi folositoare pentru selectarea elevilor creativi pe baza aprecierii profesionale a elevilor din clasă; premii și diplome oferite pentru rezultatele obținute etc.

Matematica înseamnă gândire, gândire organizată iar interesul pentru matematic ie naşte şi se dezvoltă în acelaşi timp cu înţelegerea tot mai clară şi cu pătrunderea tot mai adânci in lumea adevărurilor ei. Noile cerinţe ale societăţii informaţionale impun pregătirea elevului pentru a utiliza tehnici de prognoză, simulare, proiectare- evaluare, de a dezvolta judecăţi critice, de a-şi forma capacitatea de decizie, de a acţiona în libertate şi independenţă, de a fi creativ. Procesul educativ trebuie astfel conceput și desfăşurat, încât să-i convingă pe elevi să preţuiască propria moştenire naţională, să primească contribuţiile originale ale oricărei naţiuni la civilizaţia modernă.

Activitatea creatoare constituie aşadar un factor de realizare umană a persoanei, capabilă să facă faţă cerinţelor noi ale societăţii, capabilă să se adapteze la condiţiile noi.

Bibliografie

[1]. Ionescu, M., Radu, I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj –Napoca, 2000;

[2]. Radu, I. T., *Evaluarea în procesul didactic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005

[3]. Sburlan, S., *Principiile fundamentale ale matematicii moderne*, Editura Academiei Romane, Bucureşti, 1991;

****, Gazeta matematică, perfecţionare metodică şi metodologică în matematică şi*

Comunicarea în lucrul cu elevii, tehnici și abordări

Autor: profesor de geografie Bot Livia Liliana
Școala Gimnazială Baia Sprie, județul Maramureș

Relația de schimb între două persoane este o relație particulară între două sau mai multe persoane sau grupuri de persoane.Comunicarea didactică are la bază o serie de elemente definitorii:
-se desfășoară între profesor și elevi având ca scop instruirea acestora ,folosind mai multe tipuri de comunicare: verbală, non verbală, paraverbală,vizuală, dar mai ales combinată
-pe baza unor obiective didactice precise și clar formulate, stipulate de programele școlare, mesajul didactic este conceput, selecționat și structurat de către profesor,
-concepția didactică a profesorului, determină stilul didactic al comunicării, în funcție și de structura psihică a acestuia,
-mesajul didactic trebuie să aibă o dimensiune explicativ-demonstrativă, acesta trebuie transmis elevilor cu strategii didactice adecvate nivelului de cunoștințe și adecvate dezvoltării intelectuale a acestora
-comunicarea se reglează și autoreglează prin feedback
O comunicare didactică eficientă are anumite caracteristici:comunicarea profesorului trebuie să aibă claritatea mesajului, utilizarea unui limbaj adecvat și corect științific, prezentarea interesantă a conținutului instruirii, structurarea logică a mesajelor transmise, asigurarea unui climat propice comunicării.Comunicarea didactică a elevilor trebuie și ea să aibă câteva caracteristici : să posede cunoștințele anterioare necesare învățării ce urmează, să aibă capacitatea de concentrare pentru a înțelege mesajul transmis de către profesor, să fie motivați pentru a învăța în general, la un obiect de studiu.în cazul instruirii asistate de către calculator să cunoască limbajele utilizate .
Regulile comunicării didactice eficinte sunt să asculți, adică să ții cont de părerea și interesele celorlalți, să observi adică să fii interesat de ceea ce se întâmplă în cadrul situației de comunicare și să înțelegi starea receptorilor, să analizezi situația receptorilor, să te exprimi și să-ți expui punctele de vedere și sentimentele pentru obiectul comunicării, să urmărești calitatea și eficiența comunicării, adică să controlezi situația.Majoritatea comportamentelor, au fost dobândite în copilărie, când am avut modele de urmat, prima dată părinții, apoi profesorii, mai ales în modul în care comunicăm, ne-am imitat modelele.Profesorii sunt de multe ori modele pentru elevii lor.
O verigă principală a actului de comunicare este ascultarea,aceasta poate fi pasivă sau activă.În prima situație elevul vorbește, dar nu știe dacă este urmărit și ascultat, în a doua situație elevul este încurajat să vorbească, este aprobat prin gesturi , profesorul dă aprobator din cap, spune să continuie,spune da, așa este.Școala este locul unde procesul de comunicare este esențial și se manifestă sub toate formele.Profesorul participă, observă și facilitează actul de comunicare, el trebuie să stăpânească metodele de relaționare, dar și cele de transmitere a informațiilor.
Eficiența comunicării și a relaționării profesor –elev, este binențeles, disciplina.Pentru acesta profesorul trebuie să adopte tehnici și strategii pentu menținerea acesteia și să traseze reguli clare și ferme pentru menținerea acesteia.Pentru ca aceaste deziterate să fie atinse și disciplina asigurată, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- Respect reciproc profesor-elev
- Menținerea motivației și sporirea acesteia
- Odată cu identificarea problemei, este necesară o ședință de consiliere cât mai curând

- O întâlnire separată cu fiecare protagonist deoarece elevul poate să refuze comunicarea
- Menținerea confidențialității
- Feedbck periodic
- Măsuri suplimentare,dacă se impun.
- Profesorul trebuie să colaboreze cu elevii, să aibă o concepție inovativă privind metodologia instruirii și evaluării, să coopereze cu elevii pentru asigurarea unui învățământ de calitate.Este de asemenea, foarte important ca în cadrul obiectului de studiu conținuturile să fie bine organizate, clare, logice, pentru ca învățarea prin cooperare să aibă succes.să fie stimulată gândirea critică prin metode interactive aplicate cu scopul învățării eficiente.

Bibliografie:

Anghel, P.Stiluri și metode de comunicare, Editura Aramis, București, 2003
Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom,Iași,1998
Cerghit, Ioan, Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, ediția a III a, R.A., București, 1997
Didactic.ro/revist-cadrelor-didactice/metode-inovative-de-predare- învățare-în-condiții -de –eficiență

Niculescu, Rodica, Pedagogie generală,Editura Scorpion,1996
Pânișoară, Ovidiu, Comunicarea eficientă, Editura Polirom, Iași, 2003

MODELE DE BUNE PRACTICI ÎN INSTRUIREA DIFERENŢIATĂ

Prof. Chiș Mihaela
„Liceul Teoretic Emil Racoviță”, Baia Mare

Una dintre tendinţele modernizării învățământului vizează flexibilitatea instrucţiei şi educaţiei pentru a asigura dezvoltarea capacităţilor și aptitudinilor fiecărui elev, în raport cu propriile posibilităţi. Școala este chemată să organizeze procesul de predare-învățare-evaluare în așa fel încât să-l pună pe elev cât mai devreme posibil în posesia unor mijloace proprii de însușire a cunoștințelor, de aplicare în practică în mod constant și creator.

În literatura de specialitate, conceptul de instruire diferenţiată a fost abordat din perspective multiple: strategie de optimizare a învățării, proces dinamic, categorie fundamentală instrucţională, direcție de formare a competențelor cadrelor didactice.

Instruirea diferențiată vizează adaptarea activităţii de învăţare îndeosebi sub raportul conţinutului, al formelor de organizare și al metodologiei didactice la posibilitaţile diferite ale elevilor, la capacitatea de întelegere, ritmul de lucru proprii unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte.

Unul din standardele predării biologiei este *“Formarea unor atitudini şi comportamente la elevi”.* În cadrul acestuia cele mai importante activităţi ale cadrului didactic sunt:

- Profesorul valorifică potenţialul educativ al disciplinei – punând în evidenţă multiplele avantaje ale studierii biologiei.
- Ajută elevii să-şi dezvolte încrederea în capacitatea de a aborda şi de a rezolva probleme fiiind permanent alături de elevi şi întărindu-le încrederea în ei înşuşi, ajutându-i să se autodepăşească permanent.
- Profesorul dă şanse egale tuturor elevilor, ceea ce nu înseamnă uniformizarea demersului educativ, ci diferenţierea şi individualizarea acestuia în acord cu atitudinile, interesele şi nivelul de aspiraţie al acestora. Putem sublinia în acest sens rolul deosebit de important al cadrului didactic în generarea unui climat de încredere în posibilitățile individului încât să combată complexul de inferioritate pe care îl traiesc mulți dintre cei care nu pot atinge performanțe ridicate și, de asemenea, să combată atitudinea de uniformizare a condițiilor de învațare și dezvoltare pentru indivizii capabili de performante.
- Prin tot ceea ce face, profesorul dezvoltă o atitudine pozitivă pentru biologie şi stimulează interesul elevilor pentru a găsi cât mai multe legături cu celelalte discipline şi cu viaţa reală.

Tratarea diferenţiată rămâne o necesitate de necontestat susţinută de cauze cunoscute, generale și situaţionale, care în principiu, se leagă de particularităţile individuale ale elevilor, de care nu putem să nu ţinem seama, dar şi de mediul socio-familial din care provin elevii. Fiecare copil este unic în felul lui, este o minune irepetabilă şi ar fi păcat ca prin acţiunea noastră să uniformizăm aceste individualităţi.

Individualizarea şi tratarea diferenţiată a elevilor constituie două dintre strategiile principale de ameliorare a randamentului şcolar şi de înlăturare a insucceselor.

Pentru a determina eficacitatea instruirii şi reuşita tuturor elevilor la învăţătură (mastery learning) în condiţiile actuale ale învăţământului românesc, soluţia este individualizarea, diferenţierea şi motivarea învăţării în condiţiile instruirii dirijate diferenţiate în clasă şi în cadrul unor programe compensatorii.

În activitatea mea la catedră m-am confruntat cu situaţii diverse, de la elevi foarte slabi, cu dificultăţi serioase de învăţare până la elevi care îşi folosesc foarte bine capacităţile psihice şi deci

învaţă rapid, cu rezultate foarte bune la învăţătură, ei fiind consideraţi „inteligenţi”, „geniali”, „foarte deştepţi”. Variațiile mari de ritm intelectual și de stil de lucru, de rezistenţă la efortul de durata, de abilități comunicaționale și nevoi cognitive care există între elevi, impun într-adevăr acțiuni de organizare diferențiată a procesului de predare-învățare, pe grupuri de elevi, în care primează sarcinile individuale de invăţare .

Randamentul școlar privește succesele și insuccesele școlare.

Succesele şcolare includ : procent relativ mare de promovabilitate, cu note bune și foarte bune, insuccesele şcolare includ în general număr mare de corigențe, număr mare de repetenți, de exmatriculați, de abandon școlar. Succesul şcolar se manifestă prin rezultate maxime la examene, ,concursuri, olimpiade. Fenomenul negativ persistent cu care se confruntă şcoala este **insuccesul**. Se reflectă în randamentul deficitar al învăţării, sub nivelul cerinţelor şi obiectivelor şi, uneori sub nivelul propriilor capacităţi. Insuccesul şcolar se manifestă sub două aspecte: rămânerea în urmă la învăţătură sau retardul şcolar.

- Deoarece mediul familial este o altă sursă a cauzelor insuccesului şcolar: condiţiile precare de viaţă, atitudinea indiferentă, neglijentă sau ostilă a părinţilor faţă de şcoală, atmosfera incordată de neinţelegeri şi conflict, am încercat să stabilesc un parteneriat educational între şcoală-elev-părinte, căutând cauzele dezechilibrului creat, realizând o colaborare sistematică cu familia. Când prevenirea a fost ineficientă şi fenomenul insuccesului s-a instalat am stabilit planuri de intervenţie terapeutică cu familia şi consilierul psihopedagog al şcolii pentru corectarea deficienţelor procesului de invăţământ familia a devenit o aliată a şcolii pentru corectarea handicapului şcolar. Cauzele insuccesului ţin şi de structura biopsihică a elevului, de sănătatea afectată de boli cronice şi acute, de perturbări ale fazelor de maturizare pubertară si adolescentină care împiedică reuşita şcolară.
- Am asigurat un climat stenic, stimulativ.
- Evaluarea rezultatelor învăţării le-am realizat sistematic, cu maximum de obiectivitate.
- Am echilibrat solicitările şcolare, să se prevină suprasolicitarea şi subsolicitarea. Practica meditaţiilor şi a consultaţiilor convinge elevul de unele intenţii ale profesorului.
- Cunoaşterea şi incurajarea elevului prin antrenarea in activităţi, care-l interesează şi prin care se poate valorifica aceasta înseamnând un credit de incredere, pe fondul căruia se poate acţiona in favoarea redresării handicapului şcolar.
- Am respectat ritmul propriu de înaintare în cunoastere copiii au primit sarcini diferenţiate pe parcursul tuturor activitaţilor, formulând sarcini adecvate ritmului acestora, am adaptat formele de învățare în funcție de nevoile copiilor, am dat copiilor posibilitatea de a termina sarcina folosind cât timp au nevoie, am oferit explicații suplimentare sau am adresat întrebări ajutătoare; am acordat sprijin individual copiilor în funcţie de situatiile care au intervenit, în functie de interesele, preocupările copiilor; într-un cuvânt, în funcție de particularitățile individuale ale acestora; am utilizat metode și procedee suplimentare pentru a răspunde nevoilor unor anumiți copii, softuri educaţionale, mijloace didactice, calculator, auxiliare didactice,metode didactice moderne.

- Organizarea instruirii în clase eterogene m-a determinat să atribui sarcini didactice cu grade de dificultate diferite, prin folosirea fişelor de muncă independentă pentru a limita aria de gravitate a insuccesului şcolar.
- Un rol important în obținerea succesului școlar îl are sistemul de recompense (întăriri) și de pedepse.Elevul ramas in urmă la invăţătura care a depus, la un moment dat, eforturi evidente pentru a-

și îmbunătați prestația școlară, eforturile lui bine intenționate au fost urmate de recompensele așteptate (de exemplu: laude, incurajări din partea părinților sau a profesorilor)

- Etapele importante pe care le parcurg într-un demers educațional diferenţiat sunt: diagnosticarea capacității de învățare, care să permită o discriminare corecta dintre elevi; stimularea și incurajarea elevilor, prin cristalizarea sentimentului de succes; respectarea ritmului individual al învățării; ierarhizarea și diferențierea sarcinilor didactice; identificarea lacunelor și a dificultăților întâmpinate de elevi; alternarea predării unitare cu a celei diferențiate; organizarea recapitulării și sistematizării; folosirea mijloacelor didactice în concordanță cu conținutul celor predate și cu particularitățile de asimilare ale elevilor; evaluarea corectă a rezultatelor obținute; modalități de ajutorare a elevilor ce întâmpină dificultăți în activitatea de învățare; dozarea temelor și a exercițiilor folosite la ore.
- Am sprijinit activităţi în afara orelor de curs, printr-un program suplimentar de pregătire a materialelor pentru concursuri extraşcolare, depășind programa pentru nivelul clasei respective, am stimulat astfel interesul elevilor pentru studiul individual la biologie, am încurajat şi dirijat studiul individual în vederea formării viitorilor biologi.
- Activitatea pe care am desfăşurat-o a fost în şedinţe săptămânale pentru a canaliza munca elevului spre studiul individual unde creativitatea să-şi spună cuvântul, să studieze singuri, să compună probleme noi, să redacteze note şi să expună teme pe baza unei

  bibliografii selective dar care să depăşească neapărat programa şcolară.

Prin instruirea individualizată şi diferenţiată, profesorul îşi poate atinge principalul scop al carierei: reuşita la învăţătură a tuturor elevilor săi. Poate că nimeni n-a exprimat mai sugestiv decat Emile Planchard acest deziderat al individualizarii pedagogice: »*Randamentul optim al acţiunii educative din şcoală este in funcţie de formula următoare: unei psihologii diferenţiale să-i corespundă o pedagogie individualizată".*

Bibliografie:

- Autor : Profesor IONEL MUŞU, „Ghid de predare învăţare pentru copiii cu cerinţe educative speciale" Editura MarLink;
- Autor: DORU VLAD POPOVICI, "Elemente de Psihopedagogia Integrării", Editura PRO HUMANITATE, Bucureşti, 1999;
- Autor: Creţu C., „Curriculum individualizat şi diferenţiat”, E.D.P, Bucureşti, 1998;

Comunicarea în mediul educational

PIP. Iliuță Luminița , Școala Gimnazială Nr.1 Dăbuleni
Pip. Dincă Liliana Codruța, Școala Gimnazială Nr.1 Dăbuleni

Comunicarea reprezintă, în sens larg, un transfer de informație între un emițător și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți. Prin urmare, comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările și cunoștințele acestora. Etimologic termenul ,,comunicare” provine din latinescul *communis/communicatio* care înseamnă ,,a pune în comun”, ,,a fi în relație” sau ,,a stabili o comunitate cu cineva”. Termenul ca atare a început să fie utilizat abia în secolul al XIV-lea cu sensul de ,,a împărtăși”, ,,a împărți mai multora”, mai apoi, începând cu secolul al XVI-lea, o dată cu dezvoltarea poștei și a drumurilor, termenului i se adaugă un înțeles nou: ,,a transmite”. Mult mai târziu, în secolul al XIX-lea, sensul de ,,a transmite” devine prioritar. Comunicarea este esenţială, pentru viaţa personală şi socială a individului, fără comunicare nu putem exista într-o colectivitate întrucît este în firea oamenilor ca atunci când se întâlnesc să schimbe impresii, să comunice. Fără comunicare oamenii îşi pierd interesul faţă de activităţile în comun. O societate se constituie şi se menţine datorită şi prin intermediul numeroaselor procese şi reţele de comunicare.

Comunicarea educaţională sau pedagogică este cea care mijloceşte fenomenul educational in ansamblul său, indiferent de conţinuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicaţi. Comunicarea didactică constituie baza pe care se desfășoară procesul de predare-învățare-evaluare. În cadrul interacțiunii didactice se creează mai multe tipuri de relații, care facilitează sau pot să blocheze eficiența comunicării. Dintre acestea enumerăm: relația de schimb informațional (de idei, concepții, convingeri, atitudini), cu condiția ca acesta să fie înțeles; relația de influențare reciprocă a comportamentului, pe baza înțelegerii și acceptării mesajului transmis și receptat; relații socio-afective (între emițător-profesor și receptor-elev); relații democratice, de cooperare profesori-elevi și de cooperare între elevi, în cadrul comunicării didactice.

La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare: comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă, comunicare verbală, paraverbală și nonverbală; comunicare reverențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).
Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală și paraverbală) pot aduce succesul unei relații didactice.

În comunicarea dintre profesor și elev o importanță deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanță cu mesajele verbale. Știm că din informațiile transmise 38% sunt paraverbale, iar 55% sunt nonverbale.
Când ceea ce spunem nu este în concordanță cu ceea ce facem, elevul va crede ceea ce vede, adică semnalele nonverbale ale corpului nostru. Contactul vizual este deosebit de important. Este esențial să privim elevul în timp ce acesta comunică cu noi. Astfel, va vedea că-l ascultăm. Profesorul trebuie să știe să asculte. Elevul conștientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă și atunci refuză să mai comunice. În relația de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situație favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A ști

să asculți este o știință și o artă. Din ce în ce mai mult observăm în relațiile cu ceilalți că foarte putini oameni știu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că de fapt informația nu ajunge la ei. Absența comunicării rezultă și din absența ascultării reale a interlocutorului.

În şcoală se formează viitorul cetăţean, iar ceea ce dobândeşte, vede şi învaţă copilul în anii de şcoală îi va rămâne întipărit în minte toată viaţa. Prima cheie pusă în discuţie în legătura dintre elev şi educator este comunicarea. A fi profesor înseamnă nu doar a dispune de cunoştinţe ştiinţifice de specialitate, ci a avea şi capacitatea de a le transpune didactic. Este important ca în comunicarea cu elevul, profesorul să respecte câteva condiţii: să utilizeze un limbaj accesibil elevilor, să transmită mesaje clare, care să nu poată fi interpretate, să manifeste încredere vizavi de elev, în măsura posibilităţilor să comunice cu toţi elevii acordându-le atenţie., să antreneze, să stimuleze elevul în a-şi exprima opiniile, indiferent că sunt sau nu corecte şi cel mai important, să obţină feed-back.

În situatiile şcolare de instruire, sursele comunicarii pot fi: mesajul didactic si educational al profesorului, manualul scolar, reviste, carti, atlase, harti, materiale didactice, filme si diafilme didactice, video-text, videodisc, lectii televizate sau radio-difuzate etc. Profesorul trebuie să ştie să asculte. Elevul conştientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă şi atunci refuză să mai comunice. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situaţie favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A şti să asculţi este o ştiinţă. Din ce în ce mai mult observăm în relaţiile cu ceilalţi că foarte puţini oameni ştiu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că de fapt informaţia nu ajunge la ei.Absenţa comunicării rezultă şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului

În comunicarea didactică trebuie să fim concişi, precişi şi expresivi,în acelaşi timp pentru a facilita transferul, dar şi înţelegerea mesajului transmis. Toate informaţiile pe care le transmitem trebuie adaptate scopuluişi obiectivelor didactice, precum şi nivelului intelectual al cursanţilor.

În comunicarea dintre profesor şi elev o importanţă deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanţă cu mesajele verbale. Când ceea ce spunem nu este in concordanţă cu ceea ce facem, elevul va crede ceea ce vede, adică semnalele nonverbale ale corpului nostru. Contactul vizual este deosebit de important. Este esenţial să privim elevul în timp ce acesta comunică cu noi. Astfel, va vedea că-l ascultăm. Însă de multe ori, mai ales în cazul persoanelor timide , o privire prea insistentă, poate inhiba. Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală şi paraverbală) pot aduce succesul unei relaţii didactice..Blocarea comunicării prin relaţii reci, conduce la scăderea randamentului comunicării şi, implicit, al celui şcolar.

Blocajele de comunicare, sau distorsiunea informației se pot produce atunci când: emițătorul (profesorul) nu stăpânește conținutul mesajului didactic transmis; acesta nu este expus clar, inteligibil și sistematizat; emițătorul vorbește prea încet, prea tare sau prea repede; nu prezintă la început scopul mesajului și nu creează motivații pentru a trezi interesul pentru comunicare; emițătorul nu sincronizează diferitele tipuri de comunicare (verbal, paraverbală, nonverbal); mesajul transmis nu corespunde cu interesele elevilor sau cu problemele ce le au de rezolvat; mesajul didactic este prea cunoscut sau prea abstract și nu trezește interes, producând plictiseală; elevii nu sunt angajați în comunicare prin dialog sau prin întrebări retorice; eficiența comunicării este blocată și de fondul stresant creat de emițător (plictiseală, oboseală, nerăbdare, teama de a nu greși în expunere); elevii nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege mesajul didactic sau acestea nu au fost fixate temeinic și ca urmare se produc interferențe.

O problemă în comunicarea didactică constituie și formularea întrebărilor și acceptarea răspunsurilor. Profesorul, conform lui G. Leroy, poate formula întrebări limitate sau închise și întrebări

cuprinzătoare sau deschise. Putem afirma că întrebările limitate adresate de către profesor în serie formează un lanț care încătușează gândirea elevului, stimulează doar să facă progrese în obținerea unor cunoștințe după o schema prestabilită iar întrebările deschise pot ajuta elevul să formeze deprinderile unei gândiri critice. De aceea, a comunica eficient și expresiv cu ceilalți și cu sine presupune: să informezi inteligibil și să facilitezi înțelegerea mesajului transmis; să dezvolți gândirea, afectivitatea, motivația, voința și personalitatea elevilor; să sesizezi și să conștientizezi reacțiile, atitudinile și manifestările comportamentale ale celor cu care comunici; să convingi pe cei cu care comunici. Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea respectarea unor reguli de către profesori, între care: vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese); ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje; folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje (de regulă, orală și vizuală, concomitent); repetarea mesajelor mai complexe.
Orice cadru didactic trebuie să fie conștient de responsabilitatea fată de cuvântul rostit într-o societate în care totul se petrece sub semnul rapidității, în care greșelile de exprimare sunt considerate fără importanță și în care nimeni nu răspunde pentru ce a spus, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

BIBLIOGRAFIE

- Ilie, D.Marian, *Teoria și metodologia instruirii*, Editura Mirton, Timișoara, 2009
- Sâmihăian, Florentina, Norel, Mariana, *Didactica limbii și literaturii române*, 2011
- Stoica, Marin, *Pedagogie și Psihologie,* Editura Gheorghe Alexandru, Craiova, 2009
- C. Cerghid, Sisteme de instruire alternative si complementare, București, Editura Arămise, 2002;
- Cucoș, Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 2002
- D. Mihai, Fundamentele comunicării interpersonale, București, Editura All, 2004
- I. O. Pânișoară. Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională (ediția a IV-a revăzută și adăugită), Iași, Editura Polirom, 2015;

OPORTUNITĂȚI EGALE ÎN EDUCAȚIE PRIN VALORIZAREA INSTRUIRII DIFERENȚIATE

Prof. înv. primar Sofrone Simona
Şcoala Gimnazială ,,Spiru Haret'' Bacău

“Învăţătorul cu adevărat înzestrat este acela care îşi aduce clasa la stadiul în care să poată spune: Fie că sunt de faţă ori nu, clasa îşi continuă activitatea. Grupul şi-a câştigat independenţa.” (Maria Montessori)

În condiţiile învăţământului activ, învăţătorului îi revin îndatoriri noi, complexe, referitoare la cunoaşterea evoluţiei fiecărui copil şi la evaluarea sistematică a achiziţiilor acestuia. Constatând lacune în cunoştinţe sau în deprinderile unui copil, el trebuie să-i organizeze procesul de învăţare astfel încât, bazându-se pe achiziţiile sale anterioare, să-i completeze lipsurile. În acest context, greşelile pe care le face elevul vor constitui un indicator al demersurilor şi al achiziţiilor sale, care îi permite învăţătorului să construiască programul de recuperare bazat pe sprijin individual şi eficace. Numai astfel, fiecare elev, îşi va constitui, cu ajutorul învăţătorului propriul său itinerar de învăţare.

Actul didactic, în didactica sa, are caracter procesual, secvenţial şi poate fi reglat şi autoreglat în permanenţă. Evaluarea vizează, deci, atât rezultatele învăţării elevilor, cât şi procesul însuşi, în continua sa desfăşurare.

Cunoaşterea cu precizie de către învăţător a obiectivelor urmărite de fiecare secvenţă, precum şi a competenţelor pe care trebuie să le dobândească elevii prin parcurgerea conţinuturilor prevăzute de programele şcolare constituie o condiţie esenţială pentru realizarea unui învăţământ eficient. Ea permite organizarea demersului didactic ca sistem de relaţii între: obiectivele urmărite, conţinut de predare-învăţare, strategii (sarcini, situaţii de învăţare), evaluare, progres şcolar al fiecărui elev.

În practica şcolară tratarea diferenţiată a elevilor se poate face şi prin utilizarea unor game variate de muncă independentă, atât în clasă, cât şi acasă. Procedeul este deosebit de eficace atunci când stabilirea unor teme pe măsura elevilor se întemeiază pe o cunoaştere profundă a capacităţilor fiecărui elev şi, mai ales, pe evidenţa dificultăţilor şi a greşelilor caracteristice pe care aceştia le-au întâmpinat ori le-au săvârşit în lucrările precedente, fiindcă în funcţie de acestea se pot alege, fie temele comune pe care să le rezolve independent toţi elevii din clasă, fie temele care să ajute grupele de nivel sau pe fiecare elev în parte să se dezvolte la nivelul posibilităţilor lui.

Notarea constatărilor şi observaţiilor, a măsurilor ce trebuie luate, constituie un fel de memento pentru învăţător de a căuta necontenit metode, procedee şi mijloace prin care să elimine treptat deficienţele din pregătirea elevilor.

Învăţătorul are la îndemână o multitudine de strategii corespunzătoare stilului de învăţare şi nevoilor fiecărui copil.

Problema instruirii diferenţiate este de stringentă actualitate. Amploarea preocupărilor şi efervescenţa discuţiilor pe această temă, precum şi interesul crescând pentru găsirea unor soluţii corespunzătoare sunt corelate cu intenţiile factorilor decizionali, care încearcă să adapteze mai accentuat învăţământul la particularităţile psihofizice, individuale şi de vârstă ale copiilor, în vederea dezvoltării depline a personalităţii acestora.

Din multitudinea factorilor care conduc la necesitatea realizării unei activităţi didactice diferenţiate, acelea care au impus au fost deosebirile dintre copii de aceeaşi vârstă, supuşi unui proces comun de instruire, înţelegerea nevoii de a nu uniformiza, ci de a oferi condiţii de afirmare a celor dotaţi cu înzestrări personale deosebite, ori cu ritmuri mai alerte ori mai lente în acumulări. Ele privesc dimensionarea psihologică a personalităţii umane care se distinge printr-o sinteză de dispoziţii, tendinţe biologice, înclinaţii înnăscute, pe de o parte, şi însuşiri formate în cursul vieţii şi activităţii, pe de altă parte. Deosebirile individuale sunt o realitate, iar natura şi gradul lor de dezvoltare sunt de multe ori uşor sesizabile, astfel că nu ne vom găsi niciodată în faţa

omului în general, ci totdeauna în faţa unui om particular, a unui individ care, de multe ori, se dovedeşte a fi o enigmă.

Cunoaşterea copilului în vederea tratării lui diferenţiate este un deziderat al învăţământului. Această cunoaştere se realizează pe tot parcursul procesului instructiv educativ. "Omul este un mic univers" spunea Heraclit şi de aceea trebuie să cunoaştem bine copilul şi prin misiunea pe care o avem să contribuim la evoluţia lui firească.

Acţiunea de diferenţiere a activităţilor cu elevii, trebuie stabilită orientând-o după acele aspecte care influenţează mai puternic randamentul acestora. Stabilirea unui sistem de lucru adecvat trebuie să se facă în funcţie de "capacitatea de învăţare" sau de "însuşire" a informaţiilor (receptivitate la învăţare). Orice acţiune de diferenţiere a instruirii trebuie să pornească de la sesizarea trăsăturilor comune, dar şi a deosebirilor dintre subiecţi, deosebiri manifestate pe mai multe planuri : tip dominant al proceselor nervoase superioare, dezvoltare intelectuală, capacitate de învăţare, ritm de lucru, interes, înclinaţii.

Depistarea acestor trăsături care îi diferenţiază pe elevi, stabilirea rolului fiecăreia în definirea comportamentului care conduce la obţinerea performanţelor, reprezintă operaţia iniţială, premisa oricărei acţiuni de tratare diferenţiată a elevilor din ciclul primar.

Caracteristica acţiunii de diferenţiere în planul organizării şi desfăşurării activităţii didactice o constituie nuanţarea modalităţilor de lucru, evitându-se separarea cu caracter permanent a copiilor capabili de un randament ridicat, de copiii lenţi. Totodată, aceasta implică îmbinarea raţională, echilibrată, a activităţii frontale cu întreaga clasă şi a activităţilor pe grupuri ori individuale, adaptate particularităţilor acestora.

Abordând stilul tratării diferenţiate, clasa devine un mediu dinamic şi mereu în schimbare, în care dascălii pot dovedi că apreciază pe fiecare dintre elevi şi pe toţi elevii.

Tratarea diferenţiată este o premisă a prevenirii eşecului şcolar şi reprezintă garanţia obţinerii unor rezultate deosebite în munca institutorilor.

Bibliografie

1. Pânișoară, I. O., *,,Comunicarea eficientă’’*, Iași, Polirom, 2006
2. Gazzard, A., Lipman, M. (trad.), *,,Să gândim împreună, Manualul învățătorului la cartea Sînziana’’*, București, CEDC

IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN ACTUL EDUCAȚIONAL

PROF. URSU NICOLETA MIOARA
PROF. VLAICU JIPU IOANA SMARANDA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT 18, IAŞI

Comunicarea didactică se folosește alături de comunicare educaţională.

Comunicarea didactică trebuie să îndeplinească mai multe condiţii precum: trebuie să fie un act intenţionat care să vizeze schimbări în cunoaşterea afectivităţii, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea, trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat. De asemenea, trebuie sa se desfăşoare în instituţii specializate (şcoală, universitate) si eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Educaţia înseamnă schimb de mesaje între educatorare și preșolari, pentru a influenţa comportamentul, felul de a relaţiona cu ceilalţi copii, de-o parte şi de alta, actul comunicării presupune un proces mult mai complex decât cel al vorbirii, motiv pentru care educarea capacităţilor comunicative este distinct de educarea capacităţilor de vorbire şi ulterioară dezvoltării acestora.

Există câteva reguli pe care cadrul al grupei trebuie să le respecte. Volumul vocal trebuie să varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil să se vorbească mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul vorbirii. Este bine să nu se dea impresia de ţipat, imprimând o notă de disperare.

De asemenea, ritmul vorbirii trebuie să fie şi el variat pentru a nu crea monotonie. E bine să se vorbească mai rar când se axează pe ideile principale, să se mărească ritmul la pasajele de tranziţie şi să se menţină alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului

Tonalitatea trebuie să fie una normală. Ridicarea tonului este recomandabilă pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru a reuși calmarea preșcolarilor “ agitaţi”.

În concluzie, considerăm faptul că citatul lui *Brent D. Ruben* este esenţial în comunicarea didactică : *„Comunicarea reprezintă un proces de viață esențial, prin care animalele şi oamenii generează sisteme, obţin, transformă şi folosesc informaţia pentru a-şi duce la bun sfârşit activităţile sau viaţa.”*

Bibliografie

1. Stoica, Marin,2002,Pedagogie şi psihologie, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova.
2. Cucoş, Constantin, 1998, Pedagogie, Editura Polirom, Iaşi.
3. Tinca Creţu, Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar, 2005.

Competenţa comunicării cu elevii de vârstă şcolară mică

Profesor înv.primar, Laura Cojocaru
Școala Gimnazială Nr.1 Bilieşti, Vrancea

Educaţia înseamnă schimb de mesaje între educatori şi educaţi, în scopul influenţării conduitei lor, de-o parte şi de alta, actul comunicării presupune un proces mult mai complex decât cel al vorbirii, motiv pentru care educarea capacităţilor comunicative este distinct de educarea capacităţilor de vorbire şi ulterioară dezvoltării acestora. Altfel spus, capacităţile de comunicare trebuie să facă obiectul expres al preocupărilor educatoarei. în caz contrar, nu se poate spune că nu se comunică, ci doar că acest proces decurge în mod deficitar. Ca modelatori de suflete, trebuie să ne străduim să înţelegem sentimentele copilului şi ceea ce vrea să ne spună, iar apoi, repetând ideile exprimate de el, să-i confirmăm faptul că l-am înţeles. Realizarea sarcinilor şi a obiectivelor învăţământului depinde în mare măsură de calităţile şi competenţele educatorului.

Comunicarea reprezintă interacţiunea socială prin sistemul de simboluri şi mesaje, iar comunicarea educaţională care este o interacţiune socială, mijloceşte realizarea actului educaţional în ansamblul sau, indiferent de conţinuturi ,niveluri, forme sau parteneri. Forma sa cea mai uzitată „comunicarea didactică"este o comunicare instrumentală, direct implicată in susţinerea unui proces sistematic de învăţare. Cerinţa unei comunicări didactice este „respectarea legităţilor presupuse de un act sistematic de învăţare, nerestrângându-se la binomul educator-educabil în care educatorul, ca „resursa caldă", este doar informator, ci formator care stăpâneşte legităţile implicate în situaţia de învăţare dată.

Pe de altă parte se constată apariţia şi altor „cupluri"în comunicarea didactică precum:educator-educabil,educabil-educator,educabil-educabil,educator-educator,educabil-manual,manual-educabil, educabil-computer, soft educațional-educabil, părinte-copil etc.

Comunicarea educațională respectă o schemă ce include: agenţii comunicării, distanţa dintre ei, aşezarea lor, canalul de transmitere a mesajului, cadrul instituţional în care are loc, tipul de cod (oficial, didactic, colocvial, mass-media etc), situaţia de comunicare (lecţie, interviu, dezbatere, sesiune ştiinţifică etc), repertoriile active sau latente ale emiţător-receptorului respectiv receptor-emiţătorului, retroacţiunile practicate si „zgomotul" de canal(factorii de bruiaj).

Dezvoltarea limbajului permite educabilului să relateze aspecte ale experienţelor de învăţare, să discute soluţii şi căi de rezolvare cu colegii ,cadrele didactice,părinți. Pentru perfecţionarea comunicării didactice, cadrul didactic trebuie să cunoască şi să respecte anumite cerinţe:

- ✓ încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaşte în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepţionate şi înţelese);
- ✓ vorbirea corectă, deschisă şi directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); - ascultarea atentă, răbdătoare şi încurajatoare a mesajelor primite din partea preşcolarilor, concomitent cu efortul de a înţelege exact sensul acestor mesaje;
- ✓ folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru acelaşi tip de mesaje;
- ✓ repetarea mesajelor mai complexe.

A fi educator înseamnă a avea cunoştinţe de specialitate temeinic (premisă necesară dar nu şi suficientă), dar şi a avea capacitatea de a le „traduce" didactic sau, altfel spus, posibilitatea de a şti „ce", „cât", „cum", „când", „în ce fel", „cu ce", „cui", oferi. Pentru contemporaneitate, a fi pedagog înseamnă, înainte de toate, a şti să explici, să etalezi clar în faţa elevilor un anumit conţinut, să clarifici

şi să rezolvi metodic sarcini didactice, prin stăpânire a ceea ce Comenius spunea: „arta de a-i învăţa pe toţi totul".

Competenţele de comunicare reprezintă modele lingvistice globale, care permit organizarea, stăpânirea informaţiilor depozitate sub formă de scheme, scenarii, strategii necesare dobândite pe parcurs, care apoi vor permite utilizarea materialului lingvistic pentru a face faţă diverselor împrejurări ale vieţii .

În clasele I şi a II-a, conţinuturile producerii mesajului oral vizează, în mod aplicativ, fără teoretizări, formularea mesajului oral (cuvântul, enunţul, dialogul), preferându-se situaţii de comunicare concrete, actuale, pe baza unui suport vizual (se ţine seama de gândirea concret intuitivă a elevilor), construirea de dialoguri în situaţii concrete (în familie, la şcoală, la bibliotecă, în mijloacele de transport etc.), intonarea propoziţiilor enunţiative, interogative şi exclamative.

În clasele I şi a II-a sunt recomandate următoarele schimburi verbale (acte de vorbire) : □ iniţierea, menţinerea sau încheierea unui schimb verbal;

- identificarea unei persoane sau a unui obiect;
- formularea unor întrebări şi a unor răspunsuri;
- oferirea unor informaţii despre identitatea proprie sau numele membrilor familiei/persoanelor cunoscute;
- oferirea unor informaţii despre forma şi despre utilitatea unor obiecte;
- povestirea unor fapte şi întâmplări după benzi desenate sau după ilustraţii;
- exprimarea propriei păreri în legătură cu un fapt.

În clasele a III-a şi a IV-a sunt recomandate următoarele schimburi verbale :

- se fixează componentele comunicării dialogate – adaptarea la particularităţile interlocutorului, □ formularea ideilor principale, povestirea orală a unui fragment dintr-un text narativ,
- povestirea orală a unor texte sau mesaje audiate, factorii perturbatori ai comunicării;
- se construiesc dialoguri în situaţii concrete sau imaginare;
- se actualizează elementele de comunicare nonverbală (gesturi, mimică).

Pentru dobândirea progresivă a abilităţilor de a conversa, a povesti şi a comenta este necesar un exerciţiu permanent de îmbogăţire şi nuanţare a vocabularului, de structurare a mesajelor în discurs coerent, de promovare a comunicării orale. În clasele primare, prin lecţiile de comunicare se urmăreşte formarea capacităţilor de comunicare prin dialog, observare, pronunţare, denumire, memorare, alcătuire de mesaje, ordonare, recunoaştere şi completare, interpretare de rol, povestire.

În climatul şcolar, competenţa de comunicare promovează un set de valori şi atitudini :

- Cultivarea interesului pentru lectură şi a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii;
- Stimularea gândirii autonome, reflexive şi critice în raport cu diversele mesaje receptate;
- Formularea unor reprezentări culturale privind evoluţia şi valorile literaturii române;
- Cultivarea unei atitudini pozitive faţă de comunicare şi a încrederii în propriile abilităţi de comunicare;
- Abordarea flexibilă şi tolerantă a opiniilor şi a argumentelor celorlalţi;
- Cultivarea unei atitudini pozitive faţă de limba maternă şi recunoaşterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală şi îmbogăţirea orizontului cultural;
- Dezvoltarea interesului faţă de comunicarea interculturală.

Clasa nu este atât un loc unde, după un ritual academic, se tratează un subiect din programă. Ea este înainte de toate un mediu de comunicare, un mediu în care se produce o acţiune de educare implicând comportamentul global al unor personalităţi în curs de formare. Poate fi considerată o

întâlnire între generaţii, mediată de trebuinţe, de influenţe, de socializare, având legi, reguli şi dinamică proprii. A educa un copil înseamnă a-l învăţa să construiască o cunoaştere ce nu va aparţine exclusiv nici educatorului, nici copilului, ci va fi un produs al competenţei de libertate a copilului, atitudinile şi capacităţile spirituale au devenit mai importante decât cantitatea de cunoştinţe. Se poate deci concluziona că mediul educaţional este locul unei „întâlniri umane", al unei interacţiuni psihosociale prin care personalităţile acţionează unele asupra altora şi se stimulează reciproc.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bărbulescu G., Beșliu D. Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar, București: Corint, 2009. 240 p..
2. Ezechil L. Comunicarea educațională în context școlar. B.: Editura Didactică și Pedagogică, 2002 .
3. Iacob L. Comunicarea didactică. În: Psihopedagogie. Iaşi: Editura Spiru Haret, 1994,
4. Pamfil A. Limba şi literatura română în şcoala primară. Perspective complementare.Piteşti: Paralela 45, 2009,
5. Rusu M. N. Competenţa de comunicare – perspective de abordare. În: Revista Limba Română, Nr. 11-12, anul XIX, 2009 DIDACTICA, 2010

Comunicarea în procesul educațional

Prof.înv.primar Ignea Anca
Școala Gimnazială Nr. 2, Piatra-Neamț

Omul este, prin natura sa, o fiinţă comunicaţională, iar comunicarea este procesul esenţial prin care fiecare devine ceea ce este şi intră în relaţii cu alţii.

Problema explicării şi înţelegerii fenomenului comunicării din perspectiva originii şi finalităţilor sale a devenit una dintre temele predilecte de cercetare în societatea contemporană. Chiar de la definirea termenului de comunicare putem constata existenţa unor puncte de vedere disjuncte. Fiecare domeniu are definiţia sau definiţiile lui. Voi enumera câteva definiţii care vor fi de ajutor în înţelegerea acestui fenomen:

• Encyclopaedia Britannica (1972) evidenţiază că termenul comunicare (communication) derivă din latinescul communicare, ce trimite la înţelesul de „a pune în comun”, „a transmite”, şi consideră că „în acest articol interpretarea ca a face în comun sau a împărţii ceva între câteva persoane sau grupuri este preferată”;

• David Crystal, în An Encyclopedic Dictionaryof Language and Languages (1992), defineşte comunicarea drept „transmiterea şi receptarea informaţiei între cel care o semnalează şi cel care o primeşte”;

• R.E.Asher (1994) consideră comunicarea ”orice mesaj utilizat în diferite contexte şi situaţii”

Comunicarea este un proces de transmitere a unui sens de la cineva către altcineva.

Având în vedere faptul că sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări in cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;

Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră in sfera largă a comunicării educaţionale.

Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţională – interpersonală au un rol major. Paraverbalul reprezintă modul concret în care „curge” vorbirea noastră. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bază, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înălţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor. De obicei „manipulăm” aceste aspecte în mod inconştient, ca rezultat al înzestrării naturale sau al experienţei de viaţă.

Volumul vocal trebuie să varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil să se vorbească mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul prezentării, pentru a sublinia obiectivele şi concluziile. În general, volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacă sala este mică şi ridicat dacă sala este mai mare.

Ritmul vorbirii trebuie să fie şi el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine să se vorbească mai rar când se subliniază ideile principale, să se mărească ritmul la pasajele de tranziţie şi să se menţină alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului. Este recomandabil să se evite vorbirea „împiedicată” (ruperi prea dese de ritm) care afectează atât înţelegerea problemei cât şi discursul. Ritmul poate fi corectat prin mişcări corporale adecvate.

Tonalitatea trebuie să fie normală. Ridicarea tonului este recomandabilă pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru „calmarea” unei săli turbulente. Adesea se poate obţine un efect similar numai prin coborârea bruscă a tonalităţii. Tonul ascuţit poate fi considerat ca agresiv şi anticipant al unei reacţii de atac. Este bine să se evite înghiţirea unor silabe, primele şi ultimele, ale unor cuvinte, deoarece creează o impresie de superficialitate şi neglijenţă.

Nonverbalul în relaţiile instrucţionale – interpersonale se referă la modul în care privirea, corpul şi gesturile noastre acompaniază discursul propriu-zis, fortificând sau reducând efectele lui asupra clasei. În timp ce aspectul verbal şi cel paraverbal, sunt predominant conştiente şi, deci controlabile, cel nonverbal este cu precădere inconştient, ceea ce face ca posibilităţile de a-l controla să fie foarte reduse (dar nu inexistente).

Gesturile, din punct de vedere nonverbal nu au neapărată valoare în sine, ci doar în combinaţii şi, evident în funcţie de situaţie. De exemplu, o încrucişare a braţelor sau a picioarelor poate indica, pur şi simplu ca este frig în sala de clasă. Chiar dacă aspectul inconştient primează, anumite gesturi pot fi exersate, mai ales atunci când exprimă adevăratele noastre intenţii. Astfel, putem face mai mult în direcţia detensionării atmosferei, pentru creşterea încrederii reciproce sau a eficacităţii generale a discursului, prin anumite atitudini şi gesturi corporale.

Pentru ca actul comunicaţional să fie eficient avem nevoie de câteva elemente esenţiale:

- elevii trebuie formaţi şi educaţi în spiritul unei reale culturi a dialogului; şcoala ar trebui să cultive plăcerea de a comunica din dorinţa de a descoperi împreună cu alţii adevărul lucrurilor ;
- formarea unei culturi a dialogului înseamnă deschiderea elevului spre disputa cu ceilalţi, cu convingerea că din această dispută atât el, cât şi ei vor ieşi în câştig – elevul trebuie introdus, prin participare directă, în tainele acelei arte de a purta bine dezbaterile.

În psihologia socială este din ce în ce mai acreditată ideea că o comunicare interindividuală este determinată, înainte de toate, de tipul de relaţie existent între cele două persoane aflate în interacţiune. Plecând de la tipologia atitudinilor interindividuale, Jean-Claude Abric(2002) stabileşte cinci reguli ale unei comunicări eficiente şi de calitate:

-să asculţi (adică să ţii seama de punctul de vedere al celuilalt) ;

-să observi (adică să te interesezi de tot ceea ce se petrece în situaţia de comunicare) ;

-să analizezi (adică să degajezi elementele componente ale câmpului psihologic şi social care îi determină pe indivizi) ;

-să te exprimi (adică să-ţi spui punctul de vedere în funcţie de interlocutor sau de natura obiectului comunicării) ;

-să controlezi (adică să urmăreşti calitatea şi pertinenţa mesajului, precum şi procesele care pot perturba transmisia).

Pentru un profesor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A şti să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

Abric, J.-CI., 2002, *Psihologia comunicării : teorii şi metode*, Iaşi, Editura Polirom
Leroy, G., *Dialog în educaţie*, Editura Didactică şi Pedagogică.
Sălăvăstru Dorina, 2004, *Psihologia educaţiei*, Iaşi, Editura Polirom,.
Tinca Creţu, 2005, *Comunicare, limbă, limbaj*, curs de psihologie pentru înv. primar

Fenomenul bullying în școală

prof Lăzăruțiu Adriana
Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă “Paul Popescu Neveanu”

Fenomenul de bullying este foarte răspândit în societatea actuală. Acesta presupune agresiune sau hărțuire fizică și/sau verbală, care se repetă pe o anumită perioadă și care implică un dezechilibru al puterii între două persoane. Acest fenomen poate avea urmări periculoase asupra dezvoltării normale a unei persoane.

Acest termen este folosit ca atare și în limba română, însă acesta ar putea fi tradus ca fiind un tip de hărțuire, intimidare sau agresiune, care poate avea loc fie între copii, la școală sau în cercul de prieteni, fie între adulți, în cadrul unei relații sau la locul de muncă.

Conform Asociației Americane de Psihologie, bullying-ul este o formă de comportament agresiv, în care o persoană provoacă, în mod intenționat și repetat, un disconfort unei alte persoane. Acesta poate fi fie sub formă de contact fizic, cuvinte adresate sau acțiuni mai subtile.

Acest fenomen este răspândit atât în rândul copiilor, al adolescenților, cât și în cazul adulților. Agresorul poate fi: un coleg, un membru al familiei, o alta persoană.

Atât cei agresați (*bullied*), cât și agresorii (*bullies)* pot dezvolta probleme serioase și de durată, din punct de vedere emoțional.

Pentru a fi considerat *bullying,* comportamentul trebuie să fie agresiv și să îndeplinească anumite condiții.

Bullying-ul include acțiuni precum amenințarea, răspândirea zvonurilor, atacarea unei persoane din punct de vedere fizic sau verbal și excluderea dintr-un grup.

Bullying-ul din școli plasează România pe locul 3 la nivel European în privința acestui fenomen, conform unui raport al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS). Mai mult, aproape 400.000 de elevi sunt amenințați cu bătaia și 220.000 sunt bătuți în mod repetat de către colegi, potrivit unui studiu efectuat la nivel național.

Bullying-ul poate lua mai multe forme:

Bullying verbal

Este caracterizat de acțiuni verbale sau scrise, cum ar fi: injuriile, amenințările, șicanarea, comentariile jignitoare, criticile.

Bullying fizic

Presupune folosirea contactului fizic pentru a-i intimida pe ceilalți, prin: contact fizic de intimidare, amenințări, lovire, împingere, simularea violenței, violul, gesturile obscene, hărțuirea sexuală.

Bullying social

Presupune lezarea reputației sau a relațiilor cuiva și include: bârfitul, lansarea și răspândirea zvonurilor despre cineva ,punerea unei persoane într-o situație stânjenitoare în public, folosirea puterii formale, a titlului/funcției sau a puterii financiare ca forme de intimidare, amenințare, hărțuire și/sau vătămare, folosirea sarcasmului la adresa cuiva, provocarea în mod intenționat a unui sentiment de jenă și nesiguranță, izolarea și excuderea unei persoane din punct de vedere social sau profesională, sabotarea în mod intenționat a bunăstării, fericirii sau succesului unei persoane.

Cyberbulling

Avansul tehnologiei a permis ca toate comportamentele menționate mai sus să poată avea loc și în mediul online, pe rețelele sociale, prin e-mail sau alte platforme. Acestea poartă numele de **cyberbulling** – acesta are loc și mai ușor, pentru că este mult mai facil ca o persoană să se ascundă în spatele unor ecrane și să aibă anumite comportamente. Oricine are un smartphone cu conexiune la Internet poate hărțui pe altcineva, fără a fi nevoit să își dezvăluie identitatea reală. Cyberbulling-ul nu mai este limitat de curtea școlii sau de colțurile străzii, ci poate avea loc 24 de ore din 24. Acesta presupune hărțuirea și amenințarea în mediul online și implică mai multe persoane, fără a necesita puterea fizică.

Cyberbulling-ul se poate manifesta prin trimiterea unor mesaje amenințătoare sau intimidante prin e-mail, text, social-media și inclusiv prin furarea identității online cu scopul de a răni și umili persoana respectivă. Unii agresori pot crea inclusiv un site web sau o pagină de social media pentrua umili pe altcineva.

Factori de risc care duc la agresiune: copiii care sunt agresați sunt percepuți ca fiind diferiți față de colegii lor, fie supraponderali sau subponderali, poartă ochelari sau se îmbracă diferit, sunt transferați recent la școala, nu își pot permite ceea ce au ceilalți copii, sunt percepuți ca fiind slabi sau incapabili de a se apăra .unt depresivi, anxioși sau au o stimă de sine scăzută.

Agresorii, pe de cealaltă parte, pot fi cei care o forță socială mai mare, sunt preocupați de popularitatea lor, le place să domine, sunt deprimați sau anxioși, au o stimă de sine scăzută, sunt mai puțin implicați la școală nu le pasă de sentimentele celoralți, nu pot respecta regulile sociale.

Luarea măsurilor împotriva bullying-ului este determinată, în primul rând, de observarea schimbării comportamentului celui agresat. Semnele care apar pot fi :leziuni sau lovituri inexplicabile, obiecte personale lipsă sau distruse, stări de rău sau mințitul cu privire la starea de sănătate, modificări ale comportamentului alimentar, cum ar fi supraalimentarea sau subalimentarea, tulburări de somn și coșmaruri frecvente, scădere a performanței școlare, pierderea interesului pentru învățare, pierderea bruscă a prietenilor sau izolarea socială, apariția unui sentiment de neputință și scăderea stimei de sine, manifestarea unor comportamente autodistructive, cum ar fi fugitul de acasă, autovătămarea sau gândurile suicidar

Așadar, pe măsură ce copiii agresați devin adulți, ei vor continua să aibă dificultăți în resimțirea respectului și stimei de sine, vor avea dificultăți în dezvoltarea și menținerea relațiilor cu ceilalți și vor evita interacțiunile sociale.

Cum poate fi stopat bullying-ul

Este foarte important ca toți factorii de decizie, precum părinții, profesorii, dar și autoritățile să coopereze pentru a înțelege fenomenul de bullying, consecințele acestuia și pentru a găsi modalități de a-l stopa. Este nevoie ca bullying-ul să fie luat în serios de către părinți și profesori, pentru că efectele produse sunt foarte periculoase.

În primul rând, părinții trebuie să fie foarte atenți la comportamentul copilului. Aceștia trebuie să observe dacă este ceva în neregulă cu copilul lor și să vorbească cu el, arătându-i empatie, sprijin și înțelegere.

Mai mult, copiii care ajung să fie agresori văd acest tip de comportament în familiile lor, la școală, pe Internet sau în mass-media. Și agresorii au nevoie de ajutor – trebuie să înțeleagă consecințele acțiunilor lor și că le fac rău celorlalți. Tocmai de aceea, este important ca părinții să își educe copiii și să le insufle modele pozitive de comportament.

Concluzii

Bullying-ul este un fenomen real, foarte răspândit, care afectează în mod negativ atât victima, cât și agresorul. Tocmai de aceea, acesta nu trebuie tolerat sub nicio formă.

ABORDĂRI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ: ÎNVĂȚAREA CENTRATĂ PE ELEV

Profesor :VARGA VICTOR
LICEUL TEORETIC,, ION AGÂRBICEANU’’JIBOU

Învăţarea centrată pe elev reprezintă o abordare inovatoare care presupune un stil de învăţare activ şi integrarea programelor de învăţare în funcţie de ritmul propriu de învăţare al elevului. De aceea ,pentru a avea cu adevărat elevul în centrul activităţii instructiv-educative, profesorul îndeplineşte roluri cu mult mai nuanţate decât în şcoala tradiţională. În abordarea inovatoare centrată pe elev, succesul la clasă depinde de competenţele cadrului didactic de a crea oportunităţile optime de învăţare pentru fiecare elev. Astfel, în funcţie de context, în demersul didactic, profesorul acţionează mereu, dar adecvat şi adaptat nevoilor grupului. Prin urmare ,metodele de învăţare centrată pe elev fac lecţiile interesante, sprijină elevii în înţelegerea conţinuturilor pe care să fie capabili să le aplice în viaţa reală. În vederea dezvoltării gândirii critice la elevi, trebuie să utilizăm cu precădere unele strategii activ-participative, creative. Acestea nu trebuie rupte de cele tradiţionale, ele marcând un nivel superior în spirala modernizării strategiilor didactice. Dintre metodele moderne specifice învăţării active care pot fi aplicate cu succes şi la orele de istorie fac parte: brainstormingul şi ciorchinele.**Brainstormingul** este o metodă care ajută la crearea unor idei şi concepte creative şi inovatoare. Pentru un brainstorming eficient, inhibiţiile şi criticile suspendate vor fi puse deoparte. Astfel, exprimarea va deveni liberă şi participanţii la un proces de brainstorming îşi vor spune ideile şi părerile fără teama de a fi respinşi sau criticaţi. Se expune un concept, o idee sau o problemă şi fiecare îşi spune părerea despre cele expuse şi absolut tot ceea ce le trece prin minte, inclusiv idei comice sau inaplicabile.
O sesiune de brainstorming bine dirijată dă fiecăruia ocazia de a participa la dezbateri şi se poate dovedi o acţiune foarte constructivă.
Etapele unui brainstorming eficient sunt următoarele:

- deschiderea sesiunii de brainstorming în care se prezintă scopul acesteia şi se discută tehnicile şi regulile de bază care vor fi utilizate;
- perioada de acomodare durează 5-10 minute şi are ca obiectiv introducerea grupului în atmosfera brainstormingului, unde participanţii sunt stimulaţi să discute idei generale pentru a putea trece la un nivel superior;
- partea creativă a brainstormingului are o durată de 25-30 de minute. Este recomandabil ca, în timpul derulării acestei etape, coordonatorul (profesorul) să amintească timpul care a trecut şi cât timp a mai rămas, să „preseze“ participanţii şi în finalul părţii creative să mai acorde câte 3-4 minute în plus. În acest interval de timp, grupul participant trebuie să fie stimulat să-şi spună părerile fără ocolişuri;
- la sfârşitul părţii creative, coordonatorul brainstormingului clarifică ideile care au fost notate şi puse în discuţie şi verifică dacă toată lumea a înţeles punctele dezbătute. Este momentul în care se vor elimina sugestiile prea îndrăzneţe şi care nu sunt îndeajuns de pertinente. Se face şi o evaluare a sesiunii de brainstorming şi a contribuţiei fiecărui participant la derularea sesiunii. Pot fi luate în considerare pentru evaluare: talentele şi aptitudinile grupului, repartiţia timpului şi punctele care au reuşit să fie atinse;
- pentru a stabili un acord obiectiv, cei care au participat la brainstorming îşi vor spune părerea şi vor vota cele mai bune idei. Grupul supus la acţiunea de brainstorming trebuie să stabilească singur care au fost ideile care s-au pliat cel mai bine pe conceptul dezbătut.

Pe timpul desfăşurării brainstormingului, participanţilor nu li se vor cere explicaţii pentru ideile lor. Aceasta este o greşeală care poate aduce o evaluare prematură a ideilor şi o îngreunare a procesului în sine.

Este important de reţinut că obiectivul fundamental al metodei brainstorming constă în exprimarea liberă a opiniilor prin eliberarea de orice prejudecăţi. De aceea, acceptaţi toate ideile, chiar trăsnite, neobişnuite, absurde, fanteziste, aşa cum vin ele în mintea elevilor, indiferent dacă acestea conduc sau nu la rezolvarea problemei. Pentru a determina progresul în învăţare al elevilor este necesar să îi antrenaţi în schimbul de idei; faceţi asta astfel încât toţi elevii să îşi exprime opiniile!

Exemplul 1. Aplicarea metodei brainstorming la clasa a-XII-a la lecţia România în al Doilea Război Mondial – idei generale: regimul antonescian – adept al regimului autoritar, Pactul Tripartit, rebeliunea legionară 21-23 ianuarie 1941, 22 iunie 1941 – atacul contra URSS – Antonescu a ordonat trecerea Nistrului; clarificarea ideilor: de la războiul din Est la cel din Vest, opozitia condusă de Iuliu Maniu hotărăşte să scoată România din război – negocierile diplomatice, actul de la 23 august 1944 şi urmările sale (regele Mihai I, sfătuit de cercurile Palatului, ordonă arestarea lui Antonescu), armistiţiul cu Naţiunile Unite şi semnarea lui – 13 septembrie 1944, România intră în sfera de influenţă sovietică, mai ales după acordul anglo-sovietic din 9 octombrie 1944 de la Moscova; acordul obiectiv: elevii notează cele mai bune idei.

Deşi este o variantă mai simplă a brainstormingului, **ciorchinele** este o metodă care presupune identificarea unor conexiuni logice între idei, poate fi folosită cu succes atât la începutul unei lecţii pentru reactualizarea cunoştinţelor predate anterior, cât şi în cazul lecţiilor de sinteză, de recapitulare, de sistematizare a cunoştinţelor. Ciorchinele este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoştinţe, evidenţiind modul de a înţelege o anumită temă, un anumit
conţinut. Ciorchinele reprezintă o tehnică eficientă de predare şi învăţare care încurajează elevii să gândească liber şi deschis.

Metoda ciorchinelui funcţionează după următoarele etape:

Se scrie un cuvânt/temă (care urmează a fi cercetat) în mijlocul tablei sau a unei foi de hârtie.

Elevii vor fi solicitaţi să-şi noteze toate ideile, sintagmele sau cunoştinţele pe care le au în minte în legătură cu tema respectivă, în jurul cuvântului din centru, trăgându-se linii între acestea şi cuvântul iniţial.

În timp ce le vin în minte idei noi şi le notează prin cuvintele respective, elevii vor trage linii între toate ideile care par a fi conectate.

Activitatea se opreşte când se epuizează toate ideile sau când s-a atins limita de timp acordată.

Există câteva reguli ce trebuie respectate în utilizarea tehnicii ciorchinelui:

Scrieţi tot ce vă trece prin minte referitor la tema/problema pusă în discuţie.

Nu judecaţi/evaluaţi ideile produse.

Nu vă opriţi până nu epuizaţi toate ideile care vă vin în minte sau până nu expiră timpul alocat; dacă ideile refuză să vină insistaţi şi zăboviţi asupra temei până ce vor apărea unele idei.

Lăsaţi să apară cât mai multe şi mai variate conexiuni între idei; nu limitaţi nici numărul ideilor, nici fluxul legăturilor dintre acestea.

Avantajele acestei tehnici de învăţare sunt:

În etapa de reflecţie vom utiliza „ciorchinele revizuit“ în care elevii vor fi ghidaţi prin intermediul unor întrebări, în gruparea informaţiilor în funcţie de anumite criterii.

Prin această metodă se fixează mai bine ideile şi se structurează informaţiile, facilizându-se reţinerea şi înţelegerea acestora.

Adesea poate rezulta un „ciorchine“ cu mai mulţi „sateliţi“.

Exemplul 2. Aplicarea metodei ciorchinelui la lecţia „Reformele lui Cuza“, clasa a XII-a: legea rurală (a), legea electorală (b), legea secularizării averilor mănăstireşti (c), Statutul dezvoltător al Convenţiei de la Paris (d), legea instrucţiunii publice (e), legea organizării armatei (f), codul civil (g). Se observă cum de la „ciorchinele“ iniţial au apărut mai mulţi „sateliţi“.

NOTĂ: La literele b, c, d, f, g, elevii vor completa celelalte reforme ale lui Cuza amintite la exemplul 2.

Utilizarea acestor metode antrenează elevii într-o continuă participare şi colaborare, creşte motivarea intrinsecă deoarece li se solicită să descopere fapte, să aducă argumente pro şi contra. Lucrul în echipă dezvoltă atitudinea de toleranţă faţă de ceilalţi şi sunt eliminate motivele de stres, iar emoţiile se atenuează.

Avantajele învăţării centrate pe elev sunt:

- Creşterea motivaţiei elevilor, deoarece aceştia sunt conştienţi că pot influenţa procesul de învăţare;
- Eficacitate mai mare a învăţării şi a aplicării celor învăţate, deoarece aceste abordări folosesc învăţarea activă;
- Învăţarea capătă sens, deoarece a stăpâni materia înseamnă a o înţelege;
- Posibilitate mai mare de includere poate fi adaptată în funcţie de potenţialul fiecărui elev, de capacităţile diferite de învăţare, de contextele de învăţare specifice;
- Metodele de învăţare centrate pe elev fac lecţiile interesante, sprijină elevii în înţelegerea conţinuturilor pe care să fie capabili să le aplice în viaţa reală. Lecţia ţinută în cabinetul de istorie facilitează împletirea acestor metode cu cele tradiţionale și duc la optimizarea demersului didactic.

În concluzie ,învățarea centrată pe elev are la bază dialogul și descoperirea, încadrându-se astfel în cadrul unor abordari inovatoare în procesul de comunicare didactică.

Bibliografie:

Bocoș Mușata,,Instruirea interactivă’’Iași ,Editura Polirom ,2013
Bontaș Ioan ,,Tratat de pedagogie’’ Editura Bic All,București,2007
Cerghit Ioan ,,Metode de învățământ’’ Editura Polirom Iași ,2006

DIALOG ŞI DESCOPERIRE PRIN INTERMEDIUL JOCURILOR VIDEO. ABORDARI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ

Profesor înv.preșcolar :VARGA IOANA
Grădinița cu Program Normal Gîlgău-Almașului

Descoperirea este elementul esențial în cadrul jocului,în mediul preșcolar.Dialogul este cel care permite preșcolarilor să își împărtășească descoperirile ,constituind astfel importante abordari inovatoare în comunicarea didactică.În educația copiilor mi-a atras atenția faptul că jocul „de acțiune”, filmele şi jocurile pe calculator ar avea efecte pozitive prin creșterea selectivă a atenţiei vizuale. Dar această constatare este doar o mică parte a unui mesaj mult mai important pentru că toţi părinții şi cadrele didactice, trebuie să ştie că jocurile video nu sunt un inamic în educarea copiilor, ci este cea mai bună oportunitate de a-i angaja pe copiii noştri în procesul de învăţare reală.

Orice observator ştie că atitudinea copiilor de astăzi faţă de jocurile video pe calculator este o atitudine opusă faţă de cea pe care şcoala o doreşte. Timpul petrecut jucând jocuri pe calculator şi video favorizează „atenţia de scurtă durată”. Dacă în trecut aceste jocuri reprezentau aproape în întregime atracţia pentru băieţii adolescenţi, acum din ce în ce mai mult sunt atrase şi fetele, precum şi aproape toţi copii de toate vârstele şi grupurile sociale.Dovadă este rapida adaptare a creierului copiilor noştri la noile tehnologii din generaţia „digitală” care se schimbă mereu. Aceştia, nu numai că au atenţie distributivă, dar fac faţă unei game largi de evenimente şi informaţii mult mai rapid (programe multimedia, reţele).

Ceea ce îi atrage pe copii, la jocurile pe calculator nu este violenţa, ci mai degrabă ceea ce învaţă din aceste jocuri. Copiilor, precum şi oamenilor mari, le place să înveţe atunci când nu sunt forţaţi să facă aceasta. Calculatoarele oferă astfel aceste ocazii de învăţare în fiecare secundă, sau fracţiune din aceasta.

Copiii învaţă să facă lucruri precum construirea unor avioane, conducerea unei maşini rapide, amenajarea unor parcuri tematice, luptători de război, constructori de civilizaţie şi medici veterinari. Dar la niveluri mai profunde se află infinit mai multe lucruri: să culeagă informaţii din cât mai multe surse şi de a lua decizii rapid, de a deduce regulile unui joc din acel joc, mai degrabă decât de a fi învăţaţi cum să facă aceste lucruri, pentru a crea strategii, pentru depăşirea obstacolelor, pentru a înţelege sistemele complexe prin experimentare. Şi, din ce în ce mai mult, ei învaţă să colaboreze unii cu alţii. Mulţi adulţi nu sunt conştienţi de faptul că jocurile au trecut de faza în care copii se jucau singuri pentru că nu exista reţeaua de calculatoare, apărând astfel mediul social în care au fost întotdeauna.Calculatoarele au fost întotdeauna folosite ca un lucru „distractiv” și ca mijloace de învățământ.

Astăzi copii sunt capabili să înţeleagă atât de multe lucruri complexe – de la construirea unei clădiri, la zbor şi realizarea raţionamentelor, ceea ce devine tot mai greu în procesul instructiv-educativ al elevilor. În era digitală profesorii ştiu atât de puţin despre această lume – de la jocuri on-line la schimburi de idei şi împărtăşirea opiniilor, la evaluarea, coordonarea, programarea, căutarea, personalizarea şi de socializarea. De multe ori este foarte greu pentru un profesor să proiecteze o lecţie de predare învăţare la care elevii să aibă rapiditatea şi bună dispoziţie în răsplătirea eforturilor dascălilor lor.O coaliţie în curs de dezvoltare de academicieni, scriitori, fundaţii, designeri de joc, şi companii încearcă să îi facă pe părinţi şi educatori conştienţi de

potenţialul enorm de învăţare cuprins în mediul de jocuri pe calculator. În timp ce educatorii încearcă să îi înveţe pe preşcolari prin metoda jocului, acestea ar părea primitive atunci când vine vorba de sofisticare în jocurile computerizate. Avem nevoie de jocuri noi şi mai bune de învăţare, şi acestea în cele din urmă încep să apară. Au apărut jocuri „de-a învăţarea” jocuri care au la bază planuri de lecţie pentru a ajuta profesorii să integreze jocurile în programele de învăţământ pentru a preda gândirea critică. Un studiu de evaluare educaţional multimedia a demonstrat că anumite jocuri pot ajuta tinerii să înveţe alfabetizare, jocuri care comunică cunoştinţele şi experienţa lor, numite „jocuri serioase” pentru a spori utilizarea de jocuri.

Totuşi, în ciuda tuturor constatărilor şi cercetării dar şi a strigătelor de ajutor ale copiilor de la şcoală, mulţi părinţi şi educatori încă tind să creadă că jocurile video pe calculator ar fi frivole şi dăunătoare. Pentru a contracara acest lucru, utilizatorii şi finanţatorii au descoperit „noi” jocuri educative care se referă la experienţe interactive captivante.

Există o legătură între creativitate, inovaţie şi rezolvarea de probleme, cu toate acestea, deosebirea este adesea neclară. Există numeroase definiţii ale creativităţii cuprinzând creativitatea artistică şi creativitate şi imaginară. Pentru a nu diminua nici una dintre aceste tipuri, creativitatea se poate defini ca „ceva nou şi de valoare” în procesul de instruire şi educaţie. Efortul artistic creativ nu este întotdeauna util, dar ideile „strălucite” reprezintă cheia proiectării programelor de formare.

În procesul de formare, elevii ar trebui să fie motivaţi şi interesaţi de perceperea noilor cunoştinţe. Asimilarea noilor materiale ar fi mai eficientă dacă poate fi legată şi înglobata în experienţa anterioară. Motivaţia poate fi îmbunătăţită prin sporirea şi instruirea abilităţilor elevilor. Tehnici creative pot fi folosite în proiectarea didactică şi a învăţării. Creativitatea este o activitate, nu o stare statică mentală. Punerea în aplicare a efortului creator, calea de la creativitate la inovare este asemănătoare cu progresia de la concept la realitate. Creativitatea este o caracteristică individuală, iar inovaţia este de obicei percepută ca un rezultat de organizare. Deşi inovaţia este mai adesea menţionată ea cuprinde întregul proces. Trebuie să se facă distincţia dintre cele două, pentru că ele sunt mai bine tratate că procese separate. Un elev nu poate inova dacă nu a avut de la început potențialul creativ.

Printre motivele pentru care este importantă creativitatea, am aduce în prim plan următoarele idei:

- Potenţialul creativ se poate dezvolta dincolo de graniţele inteligenţei: natura învăţării necesită utilizarea de competenţe asociate cu creativitatea. Educatorii adoptă abordări creative de formare cu mai multe şanse de a împărtăşi conţinut şi de a crea un mediu de învăţare care dezvoltă abilităţile de gândire de ordin superior.
- Creativitatea se bazează pe natura cunoştinţelor – ea poate ajuta la îmbunătăţirea cunoştinţelor de bază. Fără gândirea creativă, un individ este condamnat să rămână la baza de cunoştinţe aşa cum este dat. Creativitate poate fi pentru toate domeniile, de la chimie la inginerie, educaţie informatică şi sociologie.

Aceste instrumente noi, foarte eficiente de învăţare sunt o combinaţie de elemente de design mai convingătoare şi interactive decât cele mai bune filme, iar jocurile pe calculator au un conţinut curricular specific. Partea mai dificilă este de a face aceste lucru în moduri care surprind, să nu se piardă interesul şi atenţia elevului.

Bibliografie

1. Marc Prensky, Really Good News About Your Children’s Video Games , 2003;
2. Sean Rattigan, “Creativity and Innovation”, 2010.

PROVOCĂRI CONTEMPORANE DIN PERSPECTIVĂ INTERDISCIPLINARĂ

PROF.ÎNV.PREȘC. MARIN MIRELA
GRĂDINIȚA ÎNȘIR TE MĂRGĂRITE, SECT.4 BUCUREȘTI

Copiii, care răsar asemenea florilor, cresc ocrotiți de dragostea părintească. Se înalță vegheați de căldura familiei unde învață primele taine ale lumii înconjurătoare. Află ce este bine și ce este rău, cum să se poarte frumos. Apoi în primul colectiv,grădinița, cunosc regulile jocului cu alții, bucuria victoriei sau tristețea fără început și fără sfârșit.

După cum bine se ştie, familia reprezintă factorul primordial în educarea unui copil şi educaţia începe în familie, de aceea legătura dintre grădiniţă şi mediul familial va trebui să se întrepătrundă.

Prin activităţile de parteneriat cu părinţii, ne asigurăm un sprijin în propria activitate, o educaţie solidă a copilului, iar prezenţa familiei în cadrul grădiniţei va fi liantul între copil şi mediul necunoscut iniţial.

Responsabilitatea dezvoltării copilului în primele etape ale vieţii revine în primul rând familiei sale. O educaţie adevărată, reală se fundamentează în familie, iar apoi ea se continuă în grădiniţă şi şcoală. În primul rând, ea se realizează prin puterea exemplului şi abia apoi prin cea a cuvântului.

Chiar şi atunci când instituţia şcolară oferă programe foarte bune, ea nu poate contracara experienţele negative acumulate de copil în familia sa. Pe de altă parte, ceea ce învaţă copilul în instituţia şcolară pierde din importanţă şi eficienţă, rezultatele fiind considerabil scăzute dacă părinţii nu întăresc şi nu valorifică programul educativ desfăşurat în grădiniţă.

În consecinţă, pentru ca eficienţa educaţiei din grădiniţă să aibă un randament sporit, este necesar ca programul educativ să fie cunoscut şi înţeles de către familie şi realizat printr-o colaborare strânsă între instituţia familială și cea preşcolară. Dacă familia va fi implicată de la început în programul educativ, ea va percepe corect importanța colaborării cu grădinița, beneficiile acestei colaborări, iar implicarea sa în activitatea grădiniței va fi conștientă, intersantă și reciproc avantajoasă.

Relaţia grădiniţă - familie nu se poate constitui fără asigurarea unei condiţii de bază, fundamentală: cunoaşterea familiei de către educatoare, a caracteristicilor şi potenţialului ei educativ. Educatoarea trebuie să cunoască mai multe aspecte ale vieţii de familie, deoarece aceasta o ajută în cunoaşterea şi înţelegerea copiilor cu vârste cuprinse între 3-6/7 ani.

Grădiniţa nu poate face minuni, iar educaţia dată în aceasta instituţie nu va avea rezultate bune, dacă nu se va sprijini şi nu va colabora cu familiile copiilor. Nu putem educa în mod just un copil fără a-l observa atent, fără a-l studia, fără a-i înţelege personalitatea.

Căldura raporturilor dintre părinţi şi educatoare, încrederea şi respectul reciproc se stabilesc prin schimbul de informaţii - pentru care trebuie să găsim întotdeauna timpul necesar. Astfel, educatoarea poate ajuta familia în cel mai simplu şi natural mod să urmeze calea justă în raporturile cu copilul său, să prevină îndepărtarea lui sufletească, să înlăture eventualele carenţe educative. Complexitatea problemelor lumii contemporane cere deschiderea şi flexibilizarea raporturilor în parteneriatul educaţional. Implicarea, ca agenţi ai educaţiei, a diferitelor instituţii şi persoane din comunitate dezvoltă în prezent o imagine complexă şi dinamică a influenţelor educaţionale. Grădiniţa, fiind puntea de legătură cu familia, are şi menirea de a asigura părinţilor asistenţă de specialitate, informându-i asupra etapelor de evoluţie a copiilor şi venind în sprijinul celor ce întâmpină dificultăţi

în înţelegerea rolului de părinţi şi în îndeplinirea cu succes a educării copiilor.

Ocaziile de a discuta cu părinţii pentru a găsi împreună soluţii problemelor cu care se confruntă copilul trebuie căutate chiar şi atunci când ele nu se oferă cu uşurinţă. În general ele sunt prilejuite de acele momente în care copilul este introdus ori este extras din programul grădiniţei.

Altfel spus, cele mai frecvente ocazii pe care le are educatoarea de a comunica cu părinţii sunt: când părinţii aduc copiii la grădiniţă; la sfârşitul programului, când părinţii îşi iau copiii de la grădiniţă; cu prilejul diferitelor evenimente festive ce se organizează la nivelul grădiniţei: sărbători diverse, festivităţi de început de ciclu ori la sfârşit de ciclu preşcolar; vizite la domiciliu, lectorate cu părinţii, consultaţii pedagogice.

Cu cât cunoaştem mai bine familiile copiilor, cu atât mai eficient va fi parteneriatul cu ele. Cu cât părinţii vor cunoaşte mai bine programul educaţional, cu atât va fi mai coerentă influenţa ambilor factori educaţionali şi a ambelor medii educaţionale. Cu cât colaborarea dintre educator şi părinţi este mai strânsă cu atât mai bine ambii actori vor cunoaşte mai bine copilul.

Dialogul educatoare-părinte se poate organiza, fie individual prin consultaţii, cu fiecare familie, fie în adunările organizate cu părinţii; se informează reciproc, ceea ce contribuie atât la buna desfăşurare a procesului educaţional din grădiniţă, cat şi la o buna educaţie în familie. Dar, dialogul deschis bazat pe încrederea reciprocă cere timp pentru a fi clădit.

Participarea părinţilor la activităţi ale grupei reprezintă un alt prilej de cunoaştere a părinţilor, dar şi un mod prin care aceştia sunt familiarizaţi cu programul grupei, cu conţinutul şi metodele didactice, cu materialele didactice şi mijloacele necesare desfăşurării activităţilor, cu modul de comunicare şi abordare a situaţiilor problematice, cu semnificaţia respectului faţă de copil. Relaţia părinte-educatoare astfel contribuie la constituirea unor relaţii pozitive între familie-grădiniţă, la o coerenţă a practicilor educaţionale şi a cerinţelor referitoare la copil.

Părinţii pot împărtăşi: idei legate de anumite preocupări, neînţelegeri, sau obiective specifice referitoare la copilul lor.

Parteneriatul grădiniță-familie, cu tot ceea ce presupune el, prezintă avantaje pentru toţi factorii implicaţi: educatoare, părinţi, copii. Acesta se poate realiza şi prin întâlnirile formale cu toţi părinţii desfăşurate în cadrul formal al negocierilor dintre administrarea grădiniţelor şi asociaţia părinţilor. În cadrul acestor întâlniri părinţii trebuie implicaţi în luarea unor decizii menite să asigure securitatea copiilor, stabilirea meniului zilnic corespunzător pentru menţinerea sănătoasă a copilului.

Bibliografie:

1.Bunescu, G., Alecu, G., Badea, D., (1997), Educaţia părinţilor. Strategii şi programe, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti

STRATEGII INOVATOARE ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Profesor pentru învățământ preșcolar, Matei Daniela-Ștefania
Grădinița Nr.242, Sector 5, București

Motto: *„Când cineva începe să învețe, el deschide porțile către o nouă lume plină de speranță și promisiuni.”* MK Soni

Metodele activ – participative pornesc de la ideea că învățarea este o activitate personală iar cel care învață este considerat managerul propriei învățări, al întregului proces de învățare. Ele presupun activism, curiozitate intrinsecă, dorința de a observa, a explica, a explora, a descoperi.

Sunt considerate activ – participative acele metode care mobilizează energiile elevului, care îl ajută să își concentreze atenția, să-i stârnească curiozitatea. Aceste metode au caracter educativ, exemplu: lectura independentă, etc. Opțiunea pentru o metodă sau alta este în strânsă relație cu personalitatea învățătorului și gradul de pregătire, predispoziție și stilurile de învățare ale grupului cu care lucrează.

Exemple de metodele și tehnici activ – participative noi: brainstorming, tehnica ciorchinelui, metoda mozaic, jurnalul cu dublă intrare, cubul, cvintetul, pălăriile gânditoare, etc.

Soluțiile problemelor supuse rezolvării presupun colaborare și cooperare. Trebuie să se expună acordul sau dezacordul, indiferent de relațiile existente între participanții la situația de învățare. Elevii pot citi un text, pot schimba păreri în grup, pentru a participa activ la învățare. Este etapa întrebărilor profesor-elev, elev-profesor, elev-elev.

Metodele de predare-învățare-evaluare oferă o ocazie benefică de organizare pedagogică a unei învățări temeinice, ușoare și plăcute, și în același timp și cu un pronunțat caracter activ – participativ din partea elevilor, cu posibilități de cooperare și de comunicare eficientă. Folosirea sistematică a metodelor moderne, presupune desfășurarea unor relații de comunicare eficientă și constructivă în cadrul cărora, toți cei care i-au parte la discuții, să obțină beneficii în planurile cognitiv, afectiv-motivațional, atitudinal, social și practic aplicativ.

Metoda brainstorming înseamnă formularea a cât mai multor idei – oricât de fantastice ar părea – ca răspuns la o situație enunțată, după principiul cantitatea generează calitatea. Obiectivul fundamental constă în exprimarea liberă a opiniilor elevilor așa cum vin ele în mintea lor, indiferent dacă acestea conduc sau nu la rezolvarea problemei.

Selectarea și ordonarea ideilor care conduc la rezolvarea problemei. Are o serie de avantaje:

➢ Participarea activă a tuturor participanților;

➢ Dezvoltarea capacității de a trăi anumite situații, de a le analiza, de a lua decizii privind alegerea soluției optime;

➢ Exprimarea personalității;

➢ Exersarea creativității și a unor atitudini deschise la nivelul grupului;

➢ Dezvoltarea relațiilor interpersonale, prin valorizarea ideilor fiecăruia;

➢ Realizarea unei ambiante pline de prospețime și emulație.

Metoda pălăriilor gânditoare este un joc în sine. Copiii se împart în șase grupe – pentru șase pălării. Ei pot juca și câte șase într-o singură grupă. Împărțirea elevilor depinde de materialul studiat. Pentru succesul acestei metode este important însă ca materialul didactic să fie bogat, iar pălăriile să fie frumos colorate, să-i atragă pe copii. Ca material vor fi folosite 6 pălării gânditoare, fiecare având

câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru și un anumit rol. Bineînțeles, că rolurile se pot inversa, participanții fiind liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă. În momentul în care decidem să devenim cadre didactice, suntem direct responsabili de educarea și dezvoltarea elevilor, cărora le vom fi educatori. În acest proces, avem un rol important deoarece de noi, de comportamentul nostru, dar mai ales de metodele pe care le aplicăm depinde dezvoltarea și implicarea elevilor în procesul instructiv – educativ.

BIBLIOGRAFIE

1. Barna, Andrei - „ Curs de pedagogie ”, Ed. Logos, Galați, 2001
2. Cerghit, Ioan - „ Didactica “ , București, 1993
3. Nicola, Ioan - „ Tratat de pedagogie școlară “ , E.D.P. , București, 1996

CONSTRUIREA UNUI MEDIU EDUCAȚIONAL PRIN COMUNICARE EFICIENTĂ

prof.înv.primar Ștefăneț Elena
Școala Gimnazială nr.39 „Nicolae Tonitza”, Constanța

Comunicarea eficientă în mediul educațional reprezintă unul dintre pilonii de bază ai procesului de învățare și dezvoltare a elevilor. Un mediu educațional în care comunicarea este promovată și cultivată corespunzător poate avea un impact profund asupra succesului academic, dezvoltării personale și formării cetățenilor responsabili și conștienți.

Comunicarea eficientă între profesori și elevi joacă un rol esențial în procesul de predare-învățare. Profesorii care își pot exprima ideile și conceptele în mod clar și captivant ajută la crearea unui mediu de învățare atractiv și stimulant. Elevii, la rândul lor, au oportunitatea de a își exprima întrebările, îngrijorările și opinii, ceea ce îi ajută să înțeleagă și să asimileze mai bine informațiile predate.

Un mediu educațional în care comunicarea este eficientă încurajează participarea activă a elevilor. Elevii se simt mai încrezători în a-și împărtăși gândurile și ideile, ceea ce duce la dezvoltarea abilităților de gândire critică și de argumentare. De asemenea, elevii învață să asculte și să respecte punctele de vedere ale celorlalți, ceea ce contribuie la dezvoltarea unor relații interpersonale sănătoase.

1. **Comunicarea Profesor-Elev**

Comunicarea eficientă între profesori și elevi, precum și între elevi, creează un mediu de învățare pozitiv, care încurajează înțelegerea, participarea activă, dezvoltarea relațiilor interpersonale și progresul continuu. Este esențial ca educatori și elevi să acorde atenție comunicării și să o folosească în mod eficient pentru a atinge obiectivele educaționale și pentru a contribui la formarea unor adulți bine pregătiți și înțelepți

- *Exemplu 1:* Într-o clasă de clasa întâi, un profesor folosește povestiri interactive și ilustrații pentru a explora concepte matematice de bază, cum ar fi adunarea și scăderea. Această abordare ajută elevii să înțeleagă și să se bucure de matematică, construind o bază solidă pentru dezvoltarea ulterioară.
- *Exemplu 2:* Un profesor din clasa a patra cultivă un mediu deschis de comunicare în clasă, unde elevii sunt încurajați să își pună întrebări și să își exprime gândurile. Acest lucru dezvoltă încrederea în sine și abilitățile de comunicare ale elevilor.

2. Comunicarea Elev-Elev

Comunicarea eficientă nu se limitează doar la interacțiunea dintre profesori și elevi. Ea include, de asemenea, comunicarea între elevi, ceea ce poate promova colaborarea și dezvoltarea abilităților sociale. Elevii învață să lucreze împreună, să își împărtășească ideile și să rezolve probleme împreună, ceea ce are beneficii semnificative pe termen lung

- *Exemplu 3:* În timpul unei activități de grup, elevii din clasa a doua lucrează împreună pentru a rezolva un puzzle matematic. Prin comunicarea lor, ei își împărtășesc ideile și soluțiile, ajutându-se reciproc să înțeleagă conceptele matematice mai bine.
- *Exemplu 4:* În cadrul unui proiect de cercetare, elevii din clasa a treia colaborează pentru a aduna informații și a crea o prezentare. Comunicarea lor eficientă în timpul procesului de lucru îi ajută să dezvolte abilități de colaborare și să înțeleagă mai bine subiectul.

3. Comunicarea pentru Feedback:

Profesorii care oferă feedback clar și constructiv elevilor ajută la îmbunătățirea

performanței acestora. Elevii au oportunitatea de a înțelege mai bine punctele lor tari și slabe și de a lua măsuri pentru a-și îmbunătăți rezultatele.

- *Exemplu 5:* Un profesor de limba română oferă feedback detaliat elevilor asupra compunerilor lor. Acest feedback ajută elevii să înțeleagă cum să îmbunătățească calitatea scrisului lor și să devină mai conștienți de structura limbajului.
- *Exemplu 6:* Elevii din clasa a cincea sunt implicați în autoevaluare și evaluare reciprocă a proiectelor lor. Această formă de comunicare îi ajută să dezvolte abilități critice de analiză și evaluare.

O comunicare eficientă în mediul educațional încurajează, de asemenea, creativitatea și explorarea. Elevii sunt mai dispuși să exploreze noi idei și abordări atunci când se simt într-un mediu în care sunt încurajați să își împărtășească ideile și să își exprime creativitatea. Prin urmare, comunicarea eficientă poate ajuta la dezvoltarea abilităților creative ale elevilor.

Construirea unui mediu educațional prin comunicare eficientă este esențială pentru succesul educației și dezvoltarea elevilor. Comunicarea eficientă între profesori și elevi, precum și între elevi, contribuie la dezvoltarea abilităților academice, sociale și personale. Un mediu educațional care promovează comunicarea adecvată este un mediu în care elevii pot înflori și pot deveni cetățeni activi și învățați pe tot parcursul vieții. Investiția în dezvoltarea comunicării eficiente ar trebui să fie o prioritate în sistemul educațional.

IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Todireanu Daniela
Școala Gimnazială “Al. I. Cuza” Roman

Formarea, creşterea şi devenirea persoanei umane se realizează doar prin comunicare. Studierea comunicării este destul de recentă, iar fenomenul poate lua valenţe importante dacă este studiat în situaţiile de blocaj, destructurare şi îngreunare, aşa cum se realizează la persoanele cu handicap grav şi sever sau la persoanele cu dificultăţi de comunicare.

Termenul de comunicare se prezintă sub forma unei „aglomerări conceptuale” (Pânişoară, 2006), iar înţelegerea şi explicaţia acesteia a parcurs un traseu interesant şi s-a modificat pornind de la modelul „telegrafului” (Shannon, 1949 citat de Pânişoară, 2006) şi ajungând la cel al „orchestrei” (Watzlavick, 1967, 2000): fiecare teorie contribuie la crearea „unei imensităţi de mesaje” (Watzlavick, 1967, 2000) şi idei.

Din punct de vedere cronologic, comunicarea este primul şi cel mai important instrument spiritual al omului în procesul socializării sale. Capacitatea de a comunica reprezintă o premisă a procesului de construire a relaţiilor interpersonale şi de incluziune socială, fiind singurul mod de a învăţa despre lumea exterioară şi despre cine suntem. Identitatea de sine vine din felul în care interacţionăm cu ceilalţi. Au fost identificate o serie de motive sociale, trebuinţe de natură socială, pe care ni le satisfacem prin comunicare: plăcere, afecţiune, includere, relaxare, control. (R. B. Rubin, E. M. Perse şi C. A. Barbato, 1988, pg. 611).

Educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite și evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității și coerenței. Orice act de comunicare înseamnă educație și orice educație este un act de comunicare.

Comunicarea didactică reprezintă astfel o formă particulară de comunicare, specifică procesului didactic. Comunicarea pedagogică este cea care mijlocește fenomenul educațional în ansamblul său, indiferent de conținuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicați, se află la baza procesului de predare-învățare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu roluri determinate: profesor, elevi. În comunicarea didactică trebuie să fim concişi, preciși și expresivi, în același timp, pentru a facilita transferul, dar și înțelegerea mesajului transmis. Toate informațiile pe care le transmitem trebuie adaptate scopului și obiectivelor didactice, precum și nivelului intelectual al cursanților.

Comunicarea în procesul educației

Comunicarea cu elevii este esențială. Ea trebuie înțeleasă ca proces ce se desfășoară de la profesor la elev, de la elev la profesor și între elevi. Relațiile dintre emițător și receptor sunt deschise, sincere, nestresante, pentru ca mesajul să fie bine perceput și liber acceptat. Calitatea comunicării influențează climatul din interiorul grupului, care, la rândul lui, influențează procesul învățării. Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celordouă. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări incunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;

 În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţiispecializate (şcoală, universitate);

 Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilitde modul de organizare a actului.

La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare: comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă, comunicare verbală, paraverbală și nonverbală; comunicare reverențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală și paraverbală) pot aduce succesul unei relații didactice. Blocarea comunicării prin relații reci, conduce la scăderea randamentului comunicării și, implicit, al celui școlar.

În comunicarea dintre profesor și elev o importanță deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanță cu mesajele verbale. Știm că din informațiile transmise 38% sunt paraverbale, iar 55% sunt nonverbale.

Din perspectiva educației formale, comunicarea didactică constituie baza procesului de predare și asimilare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu statusuri determinate: cadrele didactice ca principali agenți educaționali și cele ale elevilor, în subordonarea nemijlocită față de conducerea unei asemenea instituții.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea respectarea unor reguli de către profesori, între care:

- vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese);
- ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje;
- folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje (de regulă, orală și vizuală, concomitent); repetarea mesajelor mai complexe.

Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări in cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;

- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;

- În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate);

- Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră in sfera largă a comunicării educaţionale.

O discuţie asupra condiţiilor de eficienţă a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educaţional:

- un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- un canal de comunicare;
- mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie şi exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;

- receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;

- conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeşte emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului şi înţelegerea lui.

Pentru ca actul comunicaţional să fie eficient avem nevoie de câteva elemente esenţiale:

 elevii trebuie formaţi şi educaţi în spiritul unei reale culturi a dialogului;

 şcoala ar trebui să cultive plăcerea de a comunica din dorinţa de a descoperi împreună cu alţii adevărul lucrurilor;

 formarea unei culturi a dialogului înseamnă deschiderea elevului spre disputa cuceilalţi, cu convingerea că din această dispută atât el, cât şi ei vor ieşi în câştig – elevul trebuie introdus, prin participare directă, în tainele acelei arte de a purta bine dezbaterile.

Bibliografie:

1. C. Cerghid, Sisteme de instruire alternative si complementare, București, Editura Arămise, 2002;

2. C. Cucoș, Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 2002;

3. D. Mihai, Fundamentele comunicării interpersonale, București, Editura All, 2004

4. I. O. Pânișoară. Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională (ediția a IV-a revăzută și adăugită), Iași, Editura Polirom, 2015;

5. E. Verza, Comunicare totală. Revista de psihologie, 2, pg. 11 – 21, 2005.

Rolul tehnologiei în societatea contemporană

Prof. DEHELEAN MARIANA CRINA
Colegiul Tehnic ”Alesandru Papiu Ilarian”

Cel mai important rol în influenţarea vieţii contemporane îl deţine astăzi, incontestabil, tehnologia. Puterea mediului tehnologic a devenit atât de evidentă, încât oamenii resimt cu toţii o presiune strivitoare în existenţa cotidiană din partea unui sistem integrator. Viaţa este substituită printr-un mod de a fi învăluit de teroarea eficienţei. În acest context, taina identităţii şi demnităţii persoanei este lezată. Cu interpretarea implicaţiilor sistemului tehnologic actual şi influenţa acestuia asupra vieţii umane s-a ocupat în secolul trecut sociologul francez Jacques Ellul.

Născut la Bordeaux la 6 ianuarie 1912, Ellul s-a remarcat prin lucrarea tradusă şi publicată în engleză, *The Technological Society,* din 1964, publicată în franceză, *La Technique,* în ediţia originală din 1954.. Tehnologia include totalitatea modelelor raţionale integrate în generarea unui sistem construit prin raţionalitate operaţională, având o eficienţă maximă în toate domeniile de activitate.

Ellul avansează în lucrarea sa reprezentativă *The Technological Society* două teze: prima se referă la faptul că tehnologia deţine cel mai important rol în influenţarea vieţii contemporane, a doua presupune că tehnologia actuală se diferenţiază net de tehnica tradiţională, neavând aproape nimic comun cu aceasta. Pe lângă raţionalitatea şi artificialitatea tehnologiei actuale, Ellul propune încă cinci caracteristici pentru aceasta: automatismul (metodele ineficiente sunt eliminate, rămânând una dominantă, care generează eficienţa maximă); autodezvoltarea (generarea automată a unor inovaţii tehnologice); monismul (tehnologia nu este particularizată, ci devine o realitate integratoare într-un sistem constituit ca o reţea); universalismul (atât din punct de vedere spaţial, prin globalizare, cât şi calitativ, în sensul că realitatea vieţii este subordonată eficienţei tehnice manifestate în sistemul reticular); autonomia (este decisivă prin noutatea tehnologiei actuale, asigurându-i acesteia dominarea în toate domeniile vieţii. Din această perspectivă,

Rolul tehnologiei în societatea contemporană

Pentru omul din societatea de astăzi nu e nevoie de o analiză aprofundată a implicaţiilor sistemului tehnologic, întrucât el trăieşte cotidian, constant şi în diferite forme cu această conştiinţă că face parte dintr-un asemenea sistem..

Sistemul tehnologic actual nu se reduce la un angrenaj structurat exclusiv prin factori tehnologici, ci presupune un mediu care integrează diferite proceduri, regulamente, directive, secvenţe organizatorice structurate prin exersarea unei raţionalităţi operatorii, având ca motivaţie determinantă eficienţa. Ceea ce este cu adevărat impresionant ţine de faptul că aspecte ale societăţii structurate prin sistemul tehnologic au fost menţionate cu o precizie semnificativă în urmă cu câteva decenii de Ellul. El a analizat cu o luciditate remarcabilă impactul tehnologiei asupra societăţii şi transformarea tehnologiei în sistem tehnologic. Există o tendinţă puternică de a insista asupra dezvoltării şi complexificării organizării.

Societatea spectacolului

O altă direcţie în explicarea societăţii este cea a lui Marshal McLuhan, cu insistenţa acestuia asupra impactului semnificativ al noilor mass-media. Acestea, în care mesajul îl constituie chiar mediul, au un rol aparte în dezvoltarea aşa-numitei societăţi a spectacolului.. Prin influenţa considerabilă a tehnologiei, societatea devine una tehnologică. Ellul merge mai adânc cu analiza, arătând că de fapt societatea tehnologică a fost transformată într-un sistem tehnologic. El arată că acest sistem include aspectele existenţei din toate domeniile: economic, social, politic, cultural, religios.

Tehnologia generează un mediu diferit faţă de cel natural

Jacques Ellul demonstrează, dincolo de implicaţiile conceptuale ale tehnologiei, faptul că tehnologia actuală nu mai poate fi concepută ca un instrument, ci ca un mediu. Ellul în concordanţă cu un alt critic strălucit al societăţii de consum de astăzi, Jean Baudrillard, arată că tehnologia devine suportul relaţiilor interumane.

Criza comunicării şi comuniunii personalizate din societatea actuală derivă şi din faptul că medierea tehnologică devine adesea un suport exclusiv al legăturilor umane. Astăzi, oamenii se privesc tot mai rar în faţă, se întâlnesc sporadic şi superficial în ceea ce ţine de viul relaţiei, împărtăşesc tot mai puţine şi fac tot mai puţine lucruri împreună. *Tehnologia ca mediator generează un mediu diferit faţă de cel natural în care oamenii trăiau nemijlocit şi într-un anumit firesc.*

Ritmul din mediul tehnologic este artificial, accelerat într-un mod infernal, fiind evident nefiziologic. Ritmul firesc al mediului natural este substituit cu o accelerare a acceleraţiei în care toate par să se comprime, omul fiind angajat într-o viteză ameţitoare. Totul trebuie făcut şi trăit cu viteză (de la mâncare până la actul gândirii, de la modul de a munci până la cel de relaxare). Totul se face sub imperiul unei viteze impuse artificial prin mediul tehnologic.

Această mediere prin tehnologie a relaţiilor dintre oameni produce un fenomen care niciodată nu încetează să ne surprindă: *o creştere a singurătăţii personale, trăită într-o lume globalizată din punctul de vedere al mediilor de comunicare (s.n.)*. Tehnologia devine practic un mediu al existenţei omului“.1

Transformarea tehnologiei într-un mediu are consecinţe asupra vieţii omului şi a societăţii. Mediul tehnologic fragmentează şi dezintegrează mediile naturale şi culturale. Reducerea simplificatoare a omului la un simplu operator de algoritmi de secvenţe logice produce o alienare. Ceea ce nu poate fi redus la o secvenţă integrată logic într-un anumit sistem procedural pentru asigurarea eficienţei este exclus. Însă viaţa înseamnă mai mult decât un set de proceduri.

„Este evident că niciodată nu o să atingem complexitatea mediului natural (o complexitate pe care o descoperim pe măsură ce o distrugem). Nu o putem atinge deoarece tehnologia simplifică... Mediul tehnologic este în fapt caracterizat printr-o creştere a abstractizării şi a controlului. Într-un asemenea mediu, spontaneitatea şi creativitatea sunt diluate“.

Cu toate că se acreditează ideea rezolvării eficient a situaţiilor prin intermediul mediului tehnologic, sunt numeroase probleme artificiale care apar, precum şi o complicare a omului în procesul de rezolvare a realităţilor de viaţă prin tehnologie.

BIBLIOGRAFIE:

1 Jacques Ellul, *The Technological System*, Continuum Publishing Corportaion, New York, 1980, p. 38.

2.Ionescu, M., (2001) *Demersuri creative în predare si învatare*, Editura Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca.

3.Garrido, J.L.G., (1995) *Fundamente ale educatiei comparate*, Editura Didactica si Pedagogica R.A., Bucuresti.

Clape, chitară și, în pregătire, muzicuță

Cătălina Cocan

Școala Gimnazială Alexandru Vaida-Voevod, Cluj-Napoca

M-am născut cu muzica în urechi și cu zumzetul ei în voce. Trebuie să se fi cățărat, pe undeva, prin arborele meu genealogic, vreun lăutar, vreun rapsod popular (încă nu l-am depistat, căutarea continuă…).

Cert este că mai tot ce lucrez, lucrez pe muzică. A mea, a altora, puțin importă mici detalii de felul acesta.

Până într-un punct al parcursului meu profesional, am considerat muzica o drăgălașă adiție la orele de engleză de la clasele mici. Acolo horim și batem din palme (Tanzania-style, câteodată) și ducem totul în zona memorabilului.

Credeam, până la un moment dat, că este de la sine înțeles: așa învățăm vocabularul, dar gramatica…? Gramatica nu-i de joacă, nu-i de note muzicale, e de lucru susținut, pagină de pagină...

Treptat, dar cu pași siguri, mi-am dat seama că între gramatica limbii engleze și muzică este o legătură de zile mari (și chiar de clase mari). Degeaba spunem și scriem observații colorate, frumos puse în chenar, cu referire la folosirea lui *did* la întrebări și negații…orice aș face, tot ajung să-i văd pe elevii mei construind interogativul și negativul de la Past Tense Simple 100% logic (dar și 100% lipsit de corectitudine), prin suprafolosirea formei 2 a verbelor.

(Dacă v-am confuzat, dragii mei cititori, nu vă necăjiți prea tare.

De îndată ce punem lucrurile pe muzică, totul devine ușor de reținut și de rememorat:

„DID cu forma unu, / DID cu forma unu, / DID cu forma unu, / Când întrebăm.

DID cu forma unu, / DID cu forma unu, / DID cu forma unu, / Când negăm.

În rest – forma doi, / În rest – forma doi, / În rest – forma doi, / De vrei să nu greșești.”

O simplă căutare pe ETwinning evidențiază o sumedenie de rezultate care includ cuvântul *music* (pe linkul https://school-education.ec.europa.eu/en/search?keywords=music , accesarea de astăzi, 18 noiembrie 2023, scoate în evidență 4579 rezultate). Dacă luăm în calcul cursuri și proiecte desfășurate în alte limbi decât engleză, numărul rezultatelor va fi chiar mai generos.

Dintre proiectele care și-au luat muzica drept fundal educațional, cel mai drag îmi este *Music and Emotions* (2020-2021).

Cum lucrăm?

Bazându-mă pe informații furnizate de familia unuia dintre elevii mei cu cerințe educative speciale, am construit câteva piese muzicale care, în versuri simple și muzică pe acorduri de bază ale melomanului non-specialist (I-V-IV, fie Re-La-Sol, fie alte tonalități), vorbesc despre viața lui. Altfel spus, conțin emoția personalizării (vârstă, culoare preferată, mâncare pe care o iubește etc.) Construiesc meticulos piesele, cu strofă – bridge – refren, ba chiar și varianta simplificată (fără bridge), dacă nimeresc o zi ternă, în care am mai mare chef de gramatică decât de muzică.

Puiul meu de la școală, elevul meu cu CES, zâmbește când mă vede, recunoscându-mă drept doamna cu clapele, chitara și, în pregătire, muzicuța. Zâmbește și cântă cu mine și cu colegii de clasă (mai mult refrenul pieselor, ce e drept, deocamdată. Dar nu ne oprim noi aici!)

Which makes life worth living.

Comunicarea înseamnă cunoștere!

Costețchi Liliana
Școala Gimnazială nr. 115 - București

Comunicarea - definiția oferită de Denis McQuail:’comunicarea este transmiterea informațiilor, ideilor si atitudinilor sau emoțiilor de la o persoană la altă persoană sau de la un grup la altul, in mod esențial prin intermediul simbolurilor.

Comunicarea are loc ori de câte ori un sistem, sursă, influetează un alt sistem, destinatarul, prin utilizarea diverselor simboluri transmise prin canalul care leagă cele două sisteme.’

Robert Craig considera că, cercetarea si teoretizarea comunicării sunt marcate de șapte tradiții. Acestea prezintă asemănări in ceea ce privește conținutul teoriei comunicării și diferențe în modul de abordare a domeniului. Aceste tradiții sunt:

- Retorica – teoretizează comunicarea ca fiind arta practică a discursului;
- Semiotica – vede comunicarea ca mediere intersubiectivă cu ajutorul semnelor;
- Fenemenologica – comunicarea este teoretizarea experienței diferenței si dialogului;
- Cibernetica – comunicarea apare ca un proces informațional;
- Socio-psihologică (sau a psihologiei sociale) – teoretizează comunicarea ca proces al expresiei, interacțiunii si influenței ei;
- Socio-culturală – comunicarea apare ca proces simbolic ce produce și reproduce modelele socioculturale împărtășite;
- Critica – consideră apariția comunicării autentice ca fiind doar în procesul reflecției discursive.

Potrivit opiniei lui De Vito(1988), comunicarea are cinci scopuri esențiale:

- Descoperirea personală – comunicarea ne ajută să învatam despre noi și despre alții, să ne descoperim (în special prin intermediul comunicării sociale) și să ne evaluăm;
- Descoperirea lumii externe – comunicarea oferă o buna înțelegere a realității lumei exterioare, a obiectelor și a evenimentelor;
- Stabilirea relațiilor cu sens – comunicarea oferă posibilitatea de a stabili și de a menține relații strânse cu alte persoane;
- Schimbarea atitudinii și comportamentului – se referă în special la comunicarea realizată prin mass-media, cu rol semnificativ în schimbarea atitudinilor și comportamentelor noastre;
- Joc si distracții – comunicarea reprezintă un mijloc de a ne distra, de a râde și de a ne simți bine.

Comunicarea presupune elemente verbale, paraverbale si nonverbale.

Pentru a comunica eficient este bine ca toate aceste elemente să fie utilizate pentru a realiza doua lucruri:

- trimiterea unor mesaje clare;
- receptarea și întelegerea mesajelor.

Comunicarea verbală – recurge la cuvinte (scrise sau rostite) pentru a transmite gânduri, idei și sentimente.

Paralimbajul – este utilizat în vederea modificării și transmiterii atitudinilor și emoțiilor prin utilizarea unor strategii și instrumente. Dintre acestea amintim: tonalitatea, volumul, ritmul, intonația si accentul. Paralimbajul oferă personalitae comunicării!

Comunicarea nonverbală presupune un schimb de idei, informații și sentimente, fără a recurge la cuvinte. Include limbajul trupului: postură, gesturi si expresii faciale. Acest tip de comunicare furnizează indicii despre atitudinea și sentimentele din spatele cuvintelor folosite de o persoană. Deobicei întareste comunicarea verbală,

dar poate fi folosită și independent pentru a comunica ceva (de exemplu, o privire sau o atingere prietenoasă pot comunica un anumit mesaj).

Comunicarea pedagogică, didactică sau educativă are drept scop producerea, provocarea sau introducerea unei schimbări la receptor și, ca urmare, ea trebuie să se adapteze receptorului. Comunicarea pedagogică sau educativă ajută la realizarea fenomenului educațional, pe când comunicarea didactică este o formă particulară și obligatorie în vehicularea de conținuturi determinate, specifice unui act de învățare sistematică, asistată și este baza procesului de predare-învatare.

Scopul comunicării didactice este multiplu:

- Transmitereașsi asimilarea informației;
- Rezolvarea de probleme;
- Adoptarea unor decizii referitoare la strategiile didactice, tehnici de învatare, orientare școlară și profesională;
- Evaluarea rezultatelor, formarea unor capacitati, convingeri, sentimente si atitudini.

In actul comunicării – elevul – își valorifică cunoștințele, priceperile si deprinderile, le consolidează în funcție de relevanța informației primite.

Eficiența comunicării didactice depinde și de o serie de factori tehnici. Astfel, calitatea canalelor de informare favorizează schimbul de mesaje, previne distorsiunile și pierderile de informaâțtii.

O importanță deosebită în comunicarea cu elevii o are capacitatea empatică a profesorului, constituind o premisă a optimizării relațiilor și o condiție a comunicării eficiente.

Comunicarea profesor – elev nu se reduce la un schimb verbal, ea are și o importanță afectiv – emotională.

În desfașuraea activității de învățare în școală, o importanță deosebită o are și personalitatea actorilor în câmpul școlar (elev si profesor).

Principalul scop al comunicării rămâne acela de cunoaștere. Acest scop poate fi atins prin comunicarea interpersonală, iar elementul principal al aceteia este individul, în timp ce mesajele stau la baza comunicării.

Bibliografie

1. Cucoș, Constantin, 1998, Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și gradele didactice, Editura Polirom, Iași.

2. Panișoară, Ovidiu – Ioan, 2006, Comunicarea eficientă, Editura Polirom, Iași.

3. Șoitu, Laurențiu, Pedagogia comunicării, Editura Didactică șsi Pedagogică, București.

4. Stoica Marin,2002, Pedagogie si psihologie, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova.

Importanța comunicării în procesul educațional

Prof. Marinău Iancu
Școala Gimnazială nr.11, Oradea

Stimulată în ultimele decenii de achiziţiile din domeniul informaţiei, de cele din domeniul lingvisticii şi logicii simbolice, de contribuţiile psihologiei sociale vizând comunicarea în grup sau fenomenul comunicării de masă, pedagogia s-a văzut obligată să includă în inventarul proprilor teme de cercetare o nouă problematică, cea a comunicării.

Putem spune că omul este, prin natura sa, o fiinţă comunicaţională, iar comunicarea este procesul esenţial prin care fiecare devine ceea ce este şi intră în relaţii cu alţii.

Problema explicării şi înţelegerii fenomenului comunicării din perspectiva originii şi finalităţilor sale a devenit una dintre temele predilecte de cercetare în societatea contemporană. Chiar de la definirea termenului de comunicare putem constata existenţa unor puncte de vedere disjuncte. Fiecare domeniu are definiţia sau definiţiile lui. Voi enumera câteva definiţii care vor fi de ajutor în înţelegerea acestui fenomen:

Encyclopaedia Britannica (1972) evidenţiază că termenul comunicare (communication) derivă din latinescul communicare , ce trimite la înţelesul de „a pune în comun”, „a transmite”, şi consideră că „în acest articol interpretarea că a face în comun sau a împărţi ceva între câteva personae sau grupuri este preferată”

David Crystal, în An Encyclopedic Dictionary of Language and Languages (1992), defineşte comunicarea drept „transmiterea şi receptarea informaţiei între cel care o semnalează şi cel care o primeşte”,

R.E.Asher (1994) consideră comunicarea ”orice mesaj utilizat în diferite contexte şi situaţii”

Din aceste definiţii, desprindem câteva puncte nodale ale înţelegerii conceptului de comunicare. Comunicarea este un proces de transmitere a unui sens de la cineva către altcineva.

Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări in cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;
- În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate);
- Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră in sfera largă a comunicării educaţionale. O discuţie asupra condiţiilor de eficienţă a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educaţional:

- un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- un canal de comunicare;
- mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie şi exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;
- receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;

Conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeşte emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului şi înţelegerea lui. Între cei doi poli se interpune ,,canalul’’ sau calea de comunicare- undele sonore în cazul comunicării orale directe- pe traseul căruia pot interveni perturbaţii diferite: zgomot, suprapunere de

sunete, reverberaţia sălii de clasă etc. , care pot provoca pierderi de informaţie.O comunicare devine posibilă numai atunci când cele două repertorii se intersectează.

„Comunicarea prin cuvinte este cunoscută sub denumirea de comunicare verbală” (N.Hayes, S.Orrell, 1997, p.279). Aceasta este dominantă la om. Alături de ea sunt şi alte modalităţi de comunicare paraverbală şi nonverbală.

Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţională – interpersonală au un rol major. Paraverbalul reprezintă modul concret în care „curge” vorbirea noastră. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bază, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înălţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor. De regulă „manipulăm” aceste aspecte în mod inconştient, ca rezultat al înzestrării naturale sau al experienţei de viaţă. Cele câteva reguli ale araverbalului pe care cadrul didactic, în calitate de manager al grupului trebuie să le respecte din acest punct de vedere.

Bibliografie:

Abric, J,-CI., Psihologia comunicării: teorii și metode, Iași, Editura Polirom, 2002
Leroy, G., Dialog în educație, Editura Didactică și Pedagogică.
Sălăvăstru Dorina, Psihologia educației, Iași, Editura Polirom, 2004

Amprenta cuvântului: Importanța comunicării în procesul educațional
Profesorul ca intermediar al informației: Artă și impact în predarea cunoștințelor

Moza Elena Daniela
Școala Gimnazială nr.1 Hidișelu de Sus, jud. Bihor

Legătura dintre comunicare și educație devine tot mai interconectată și complexă. În practica educațională, observăm constant necesitatea integrării cunoștințelor teoretice într-un mod organic. Este esențial să fie îmbinată cu înțelegerea și interpretarea psihologică și pedagogică a procesului instructiv-educativ, să ținem cont de limitele și potențialul natural al acestuia și să aplicăm știința comunicării didactice eficiente. Importanța acordată procesului de comunicare în contextul educațional din școală derivă din faptul că acesta reprezintă fundația pentru un alt proces crucial: învățarea (Vrabie, S., 2023).

Profesorul ocupă un loc central și esențial în clasă, acționând nu doar ca purtător de cunoștințe, ci și ca ghid și model pentru elevi. Este o artă în sine să fie capabil să transmită informații complexe într-un mod accesibil și să faciliteze învățarea într-un mediu stimulativ și încurajator. Abilitățile sale de comunicare, empatie și adaptabilitate devin temelia interacțiunii productive în cadrul claselor din ciclul primar. Capacitatea de a explica concepte abstracte într-un limbaj simplu și de a transforma învățarea într-o experiență captivantă reprezintă doar câteva dintre calitățile esențiale ale unui profesor eficient. În plus, capacitatea de a identifica și de a răspunde nevoilor individuale ale elevilor, de a crea un mediu incluziv și de a inspira încredere și înțelegere reprezintă elemente cheie în cultivarea unei relații de încredere și în sprijinirea dezvoltării academice și personale a fiecărui elev. Astfel, rolul profesorului nu se rezumă doar la transmiterea de informații, ci implică o serie complexă de competențe și aspecte ce contribuie la modelarea amprentei cuvântului în educația timpurie.

Importanța unei comunicări eficiente și adecvate devine vitală pentru dezvoltarea inițială a elevilor, făcând astfel apel la clasele din ciclul primari. La aceste vârste, fundația pe care se construiește procesul educațional este esențială, iar felul în care informațiile sunt transmise poate influența considerabil felul în care elevii înțeleg și asimilează cunoștințele. De aceea, profesionalismul și abilitățile pedagogice ale profesorilor devin cruciale în modelarea experienței de învățare a micilor elevi. O comunicare clară și adaptată la nivelul de înțelegere al copiilor, folosind limbajul accesibil și metodele de predare interactive, nu doar că sprijină asimilarea cunoștințelor, dar și stimulează curiozitatea și setea de descoperire a acestora. Astfel, construirea unei baze solide în aceste clase formează nu doar un fundament solid pentru cunoștințe ulterioare, ci și o mentalitate deschisă și receptivă față de procesul educațional pe termen lung.

În ciclul primar timpuriu, profesorul este figura centrală care pune bazele învățării și îndrumă elevii într-un mod ce stârnește interesul și entuziasmul pentru cunoaștere. Folosind un limbaj simplificat și adaptat vârstei, profesorul reușește să transforme noțiuni complexe în concepte accesibile. De exemplu, în predarea Limbii și Literaturii Române, prin intermediul poveștilor captivante și a jocurilor de cuvinte, profesorul nu doar că stimulează imaginația copiilor, ci și consolidează înțelegerea literelor și a sunetelor acestora. Prin implicarea activă în jocuri de grup, copiii sunt încurajați să interacționeze, să-și dezvolte vocabularul și să învețe noțiuni de bază într-un mod distractiv și interactiv. În sfera matematicii și a științelor, profesorul poate recurge la metode ludice și vizuale pentru a face matematica mai accesibilă și mai captivantă. Prin utilizarea obiectelor tangibile sau a jocurilor de numărare, elevii își dezvoltă abilitățile matematice de bază într-un mod practic și plăcut. De exemplu, folosind jocuri cu cuburi colorate sau desene interactive, profesorul poate

consolida conceptele de adunare, scădere sau ordonare, transformând astfel procesul de învățare a matematicii într-o experiență ludică și motivantă. Aceste metode de predare interactivă și adaptată vârstei din ciclul primar timpuriu nu doar că construiesc o bază solidă pentru cunoștințe viitoare, dar și încurajează o atitudine pozitivă și plăcută față de învățare. Prin abordarea empatică și folosirea unor strategii de predare creative, profesorul devine un ghid înțelegător care modelează nu doar înțelegerea academică, ci și atitudinea elevilor față de educație.

Pe măsură ce elevii progresează în învățare, profesorii devin călăuzitori importanți în cultivarea gândirii critice și analitice. Comunicarea empatică și adaptată vârstei este crucială în această etapă, iar profesorii care reușesc să comunice eficient utilizează metode diverse pentru a încuraja elevii să exploreze și să analizeze informațiile. De exemplu, în predarea matematicii, profesorii pot transforma rezolvarea problemelor într-o activitate captivantă prin intermediul jocurilor de logică și a problemelor practice. Utilizând exemple din viața de zi cu zi sau scenarii provocatoare, profesorul poate antrena mintea elevilor să gândească critic și să găsească soluții. Prin activități precum gândirea laterală, rezolvarea de puzzle-uri sau jocuri de strategie, profesorii devin facilitatori ai gândirii analitice și îi încurajează pe elevi să abordeze problemele din mai multe perspective.

În același timp, arta comunicării cu cei mici constă în capacitatea de a transforma activitățile de la clasă în experiențe pline de satisfacție și descoperiri. Prin încurajarea întrebărilor și discuțiilor deschise, profesorii devin ghizi în explorarea cunoștințelor, făcând procesul de învățare plăcut și interactiv. Prin abordarea empatică și adaptarea la nivelul de înțelegere al copiilor, profesorii devin nu doar transmițători de informații, ci și inspiratori care stimulează dezvoltarea mintală și cognitivă a micilor elevi. Prin intermediul unei comunicări eficiente și deschise, el îi încurajează pe tineri să-și exprime opinii și idei, să argumenteze și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică. Teoria dezvoltării cognitive a lui Vygotsky (1987) subliniază importanța interacțiunii sociale și a comunicării în procesul de învățare. El susține că copiii învață mai eficient prin interacțiunea cu cei din jur, incluzând aici profesorii și colegii lor. De exemplu, în timpul discuțiilor despre literatură, profesorul poate crea un spațiu în care elevii să exploreze diferite interpretări ale unui text literar. Această abordare deschisă și necondiționată nu doar că încurajează imaginația și gândirea liberă, dar și stimulează capacitatea elevilor de a analiza și de a interpreta subtilitățile unui text, contribuind astfel la dezvoltarea abilităților lor de exprimare și argumentare. Studii mai recente, relevă același aspect, profesorii cu abilități bune de comunicare vor crea o ambianță de predare și învățare mai reușită pentru elevi având potențialul de a-i influența pe alții, iar strategiile de comunicare eficiente vor duce la succes (Duta, N., Panisoara, G., Panisoara, I., 2015).

În mediul școlar, o componentă esențială a comunicării este feedback-ul oferit elevilor ce joacă un rol fundamental în facilitarea învățării și a dezvoltării lor. Este esențial ca acest feedback să fie formulat într-un mod pozitiv și constructiv, având puterea de a încuraja și de a ghida elevii spre progres. Prin intermediul unui feedback pozitiv, profesorii oferă elevilor informații și îndrumări care să le consolideze încrederea în abilitățile lor, să-i motiveze să continue să învețe și să se dezvolte. Un feedback constructiv este formulat într-un mod care recunoaște eforturile și realizările elevilor, îndrumându-i să-și îmbunătățească abilitățile și să înțeleagă modul în care pot progresa. O astfel de abordare a comunicării în școală creează un mediu de învățare pozitiv, în care elevii se simt sprijiniți și încurajați să-și exploreze potențialul și să se dezvolte continuu. În lucrarea sa "Visible Learning", Hattie (2012) a analizat mai mult de 800 de meta-analize pentru a identifica factorii care influențează performanța școlară. El a concluzionat că feedback-ul oferit de profesori și relațiile pozitive dintre profesori și elevi sunt printre cele mai puternice influențe asupra rezultatelor academice.

În încheiere, puterea comunicării în sala de clasă nu poate fi subestimată în cadrul procesului educațional. Este o artă subtilă și complexă, ce depășește simpla transmitere de informații. Comunicarea eficientă între profesor și elevi nu doar că facilitează înțelegerea conținutului academic, ci și modelează atitudini și comportamente, construind o amprentă profundă în viața fiecărui elev. În esență, este o artă de a inspira, de a ghida și de a modela, de a cultiva încredearea și dorința de a învăța. Prin intermediul unei comunicări empatică și adaptate, profesorii devin nu doar transmițători de cunoștințe, ci și mentori care modelează perspective și înalță spiritul critic și creativ al elevilor. Această abilitate de a comunica într-un mod care să inspire și să modeleze învățarea nu doar că alimentează progresul academic, ci și contribuie la dezvoltarea unor indivizi încrezători și deschiși către explorare și inovație, reprezentând astfel esența educației într-o lume în continuă schimbare. Astfel, arta comunicării la clasă nu doar că transformă cunoștințele în experiențe captivante, ci și deschide porți spre o dezvoltare continuă și plină de semnificație pentru fiecare individ în parte.

Bibliografie

1. Duta, Nicoleta, Georgeta Panisoara, and Ion-Ovidiu Panisoara. "The Effective Communication in Teaching. Diagnostic study regarding the academic learning motivation to students." Procedia-Social and Behavioral Sciences, 2015
2. Hattie, John. Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning. Routledge, 2012
3. Vrabie, Silvia. "Modalităților de eficientizare a comunicării didactice în Învățământul primar." *Evoluția sistemului național al învățământului special și incluziv ca proces unitar teoretico-praxiologic în câmpul educațional european,* 2023.
4. Vygotsky, Lev Semenovich. The collected works of LS Vygotsky: The fundamentals of defectology. Vol. 2. Springer Science & Business Media, 1987.

Amprenta cuvântului: Importanța comunicării în procesul educațional
Comunicarea Educațională: Pilonul Esențial al Învățării la Nivel Liceal

Moza Diana Miruna
Liceul Tehnologic ,,Felix” Sânmartin

În contextul educației la nivel liceal, comunicarea devine coloana vertebrală a procesului educațional, reprezentând un factor de necontestat în construirea unui mediu propice pentru învățare și dezvoltare. La această vârstă crucială, în care elevii se află în plin proces de formare academică și personală, comunicarea devine esențială pentru modelarea atitudinilor, abilităților și perspectivei lor învățătoare.Comunicarea educațională se extinde dincolo de simpla transmitere a informațiilor, devenind un vehicul prin care se construiește înțelegerea, se cultivă curiozitatea și se stimulează gândirea critică și creativă a elevilor. Profesorii care dețin abilități solide în comunicare pot influența în mod semnificativ calitatea procesului de învățare și pot contribui la modelarea unei mentalități progresive și deschise la noi cunoștințe și idei. Într-un context liceal, comunicarea educațională nu se limitează la transferul de cunoștințe, ci implică și formarea abilităților de exprimare, argumentare și dialog constructiv. Prin intermediul unor interacțiuni încurajatoare și dialoguri deschise, elevii nu doar că asimilează informații, ci își dezvoltă abilități sociale și de gândire critică, pregătindu-se pentru provocările academice și profesionale ale viitorului.De asemenea, într-o eră dominată de schimbare și progres tehnologic continuu, comunicarea educațională la nivel liceal trebuie să abordeze și să integreze noile mijloace de comunicare și tehnologii în procesul de învățare. Acest aspect devine tot mai vital în pregătirea elevilor pentru adaptarea la cerințele unei societăți în evoluție constantă.

În lumina acestor considerente, studiul și îmbunătățirea comunicării educaționale la nivel liceal reprezintă nu doar o necesitate, ci și un demers esențial pentru dezvoltarea continuă a educației și pentru pregătirea elevilor pentru viitor. Este un pilon esențial ce fundamentează învățarea, contribuind la formarea unei generații viitoare de indivizi înzestrați nu doar cu cunoștințe, ci și cu abilități esențiale pentru a se adapta și a contribui la societatea în schimbare permanentă.

Încă din cele mai vechi timpuri, comunicarea în educație a reprezentat un domeniu de interes crucial și constant. Interacțiunea dintre educator și elev, modalitatea în care informațiile sunt transmise și recepționate, influențele sociale și psihologice asupra procesului de învățare au fost întotdeauna subiecte de explorare și cercetare profundă. De la primele teorii care au conturat paradigmele educaționale și până la abordările contemporane, rolul și impactul comunicării în mediul educațional au rămas puncte esențiale de discuție și analiză. Teorii precum cea a dezvoltării cognitive a lui Piaget J. (1981), teoria învățării sociale a lui Bandura A. (2006) sau cercetările asupra comunicării didactice eficiente Țurcanu, C., (2017), Golubiţchi S.,(2020), Novac D, (2022), reflectă preocuparea constantă pentru optimizarea procesului de învățare prin intermediul unei comunicări cât mai eficiente și adaptate la nevoile elevilor. Astfel, evoluția acestui domeniu vital pentru educație reprezintă o sinteză continuă între cercetare, practică și inovație, reflectând importanța crucială pe care o deține în conturarea și îmbunătățirea procesului educațional.

Statisticile relevante în ceea ce privește importanța comunicării în educație la nivel liceal sunt adesea legate de performanța academică, implicarea elevilor și dezvoltarea lor pe termen lung. Deși nu există statistici universale, există diverse studii și cercetări care arată impactul comunicării eficiente în mediul educațional. Performanța Academică: Studiile arată că o comunicare eficientă între profesori și elevi poate îmbunătăți semnificativ performanța academică. Feedback-ul constructiv și clarificarea

conceptelor complexe pot influența în mod pozitiv înțelegerea și asimilarea informațiilor. Motivația și Implicarea Elevilor: O comunicare deschisă și eficientă poate crește nivelul de angajament al elevilor în procesul de învățare. Elevii se simt mai motivați să participe la lecții și să își exprime ideile atunci când există o comunicare interactivă și sprijinitor de la profesori. Relația Profesor-Elev: Comunicarea de calitate contribuie la construirea unei relații solide între profesor și elevi. Un mediu în care există o comunicare deschisă și înțelegere reciprocă poate încuraja elevii să caute ajutor atunci când au dificultăți și să se simtă mai confortabil în exprimarea ideilor lor. Dezvoltarea Abilităților Sociale și Emoționale: O comunicare eficientă în mediul educațional poate contribui la dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale elevilor. Aceste abilități sunt esențiale pentru succesul lor în viață și în carieră. Reducerea Abandon Școlar: Există dovezi care sugerează că o comunicare eficientă și susținătoare poate reduce rata abandonului școlar. Elevii care se simt conectați și sprijiniți de profesori sunt mai predispuși să rămână în școală și să își continue educația.

Comunicarea reprezintă un pilon esențial în procesul de predare și învățare la nivel liceal, deoarece este esențială pentru o înțelegere profundă a conținutului și pentru implicarea activă a elevilor în procesul educațional. Un profesor care utilizează o varietate de metode de comunicare adaptate la nevoile elevilor poate transforma experiența de învățare. De exemplu, prin intermediul discuțiilor deschise și a prezentărilor interactive, profesorii încurajează elevii să își exprime ideile, să-și pună întrebări și să își dezvolte abilitățile de gândire critică. Astfel de interacțiuni nu numai că stimulează curiozitatea și dorința de cunoaștere a elevilor, dar îi și încurajează să își exploreze creativitatea și să se gândească dincolo de informațiile predate.

În plus, o comunicare eficientă sprijină formarea unei atmosfere pozitive și a unei relații empatici între profesor și elevi. Atunci când există un canal deschis de comunicare, elevii se simt mai încrezători să își exprime grijile sau dificultățile, iar profesorii pot răspunde cu mai multă sensibilitate și sprijin. De exemplu, un profesor care oferă feedback personalizat și încurajator poate influența semnificativ modul în care un elev percepe o dificultate sau înțelege un concept. Acest lucru poate face diferența între frustrare și încredere în procesul de învățare.

Pe lângă aceste aspecte, comunicarea eficientă este crucială și în dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale elevilor. Prin intermediul discuțiilor în echipă, a proiectelor colaborative și a interacțiunii sociale din clasă, elevii învață să lucreze împreună, să își asculte colegii și să își exprime opinii în mod respectuos. Aceste abilități sunt extrem de valoroase nu doar în cadrul procesului educațional, ci și în viața de zi cu zi și în viitorul lor profesional.

Adolescența este o perioadă extrem de complexă, în care tinerii se confruntă cu numeroase schimbări fizice, emoționale și sociale. Pentru un profesor, comunicarea eficientă cu elevii adolescenți necesită anumite abilități speciale și înțelegere profundă a nevoilor lor. Înțetelegerea profoundă a nevoilor acestora implică: Empatie și Înțelegere- Profesorii trebuie să manifeste empatie și să înțeleagă provocările specifice ale adolescenților, cum ar fi presiunea socială, schimbările hormonale și dezvoltarea identității. Această înțelegere poate contribui la crearea unui mediu de învățare sigur și sprijinitor. Comunicarea lipsită de critici și judecăți- Un profesor care evită judecățile și oferă un spațiu în care elevii se simt liberi să își exprime opinii și preocupări, fără teama de critici sau evaluări negative, creează o bază solidă pentru comunicare. Flexibilitate și Adaptabilitate: Elevii adolescenți pot avea stări de spirit fluctuante și interese variate. Un profesor flexibil, capabil să se adapteze la nevoile individuale și să abordeze diverse stiluri de învățare, poate să fie mai eficient în a se conecta cu această categorie de elevi. Asertivitate și Respect reciproc: Comunicarea eficientă presupune claritate și asertivitate, dar și respect reciproc. Profesorii care își exprimă așteptările în mod clar și

respectuos și care încurajează respectul și colaborarea în clasă pot crea o atmosferă propice învățării. Deschidere și Încurajare: Elevii adolescenți sunt deseori în căutarea unui sprijin emoțional și a unor modele pozitive. Profesorii care îi încurajează să își exprime gândurile, să exploreze subiecte diverse și să își dezvolte pasiunile, contribuie la dezvoltarea lor într-un mod pozitiv.

În concluzie, comunicarea eficientă în educația liceală este un pilon esențial pentru succesul elevilor. Abilitățile de comunicare ale profesorilor, îmbinate cu empatia și înțelegerea pentru nevoile adolescenților, sunt cheia unei relații fructuoase și a unei experiențe educaționale valoroase. Această formă de comunicare nu numai că facilitează procesul de învățare, dar influențează și dezvoltarea socio-emoțională și profesională a elevilor, pregătindu-i pentru provocările și oportunitățile vieții de după liceu. Este un element esențial în modelarea viitorului fiecărui elev și în crearea unei fundații puternice pentru reușită și încredere în sine.

Bibliografie

1. Bandura, Albert, Richard Isadore Evans. „Albert Bandura” Insight Media, 2006.
2. Golubiţchi, Silvia, Viorelia Lungu. "Competența de comunicare în contextul comunicarii didactice." Orientări axiologice ale constructivismului în educaţia modernă, 2020.
3. Novac, Daniela. "Comunicarea didactică. Reactivitate şi proactivitate.", 2022
4. Ţurcanu, Carolina. "Valențele comunicării didactice în realizarea procesului de predare-învățare în cadrul învățământului superior." Integrare prin cercetare și inovare, 2017.
5. Piaget, Jean. "La teoría de Piaget." Infancia y aprendizaje, 1981

Activităţi desfăşurate în grădiniţă pentru depistarea tulburărilor de limbaj

Prof. FăinișI Iulia Paloş Daniela
Școala Gimnazială ”Constantin Negreanu”
Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

Prin aceste activităţi se urmăreşte eficacitatea metodelor educaţional-recuperative pentru înlăturarea distorsiunilor verbale şi formarea potenţialului comunicaţional verbal

Diversitatea tematicii jocurilor şi activităţilor didactice liber alese (ALA) cât şi a activităţilor pe domeniul experienţial „limbă şi comunicare”- activitatea de educare a limbajului cuprinse în programa grădiniţei pe care le proiectează şi desfăşoară educatoarea pentru a preveni şi corecta limbajul copiilor *este structurată pe trei mari capitole:*

A) jocuri-exerciţiu pentru corectarea limbajului sub aspect fonetic
B) jocuri-exerciţiu pentru înţelegerea, însuşirea şi operarea cu noţiuni: propoziţii, cuvânt, silabă, sunet
C) jocuri-exerciţiu pentru stimularea comunicării expresive

Proporţia mare şi gama largă a dificultăţilor de vorbire la preşcolari impun cu necesitate intervenţia de prevenire şi corectarea lor încă de la grupa mică 2,5 ani-4 ani în scopul dezvoltării unui limbaj corect sub toate aspectele: fonetic, lexico-semantic, gramatical.

Mijloacele didactice utilizate în grădiniţă, de educatoare pentru dezvoltarea comunicării verbale în cadrul activităţilor de educarea limbajului: jocuri-exerciţiu, jocurile didactice, lecturile după imagini, povestiri şi repovestiri, memorizări, povestiri cu început dat, povestiri create de copii, cântece şi frământări de limbă au rezultate foarte bune pentru cei mai mulţi dintre copiii preşcolari.

Pronunţia deficitară a preşcolarilor este o piedică serioasă în realizarea celorlalte obiective: dezvoltarea vocabularului, vorbirea în propoziţii, a prozodiei, a comunicării cursive şi corecte, a unei atitudini activ-participative în actul comunicării cu ceilalţi

În munca terapeutică-colectivă privitoare la educarea laturii fonetice a limbajului preşcolarilor cu dezvoltare psihomotrică normală am parcurs de fiecare dată etapele următoare:

1. depistarea şi cunoaşterea tulburărilor de articulaţie ale copiilor din grupă
2. gruparea copiilor după natura tulburărilor de articulaţie
3. formarea şi consolidarea unor deprinderi articulatorii corecte şi de formare a auzului fonematic
4. activităţi individuale, activităţi cu grupuri mici sau activităţi colective pentru corectarea, fixarea şi consolidarea sunetelor

1. Depistarea şi cunoaşterea tulburărilor de articulaţie copiilor

Având în vedere varietatea tulburărilor de limbaj, am considerat necesar ca depistarea să o realizez individual la toţi copiii în primele zile ale anului şcolar în cadrul evaluării iniţiale (predictive având scopul de prognoză, diagnoză). În acest scop am parcurs următoarele etape prin ***jocul-exerciţiu „Spune mai departe tu”:***

a) Am cerut copiilor (individual) să spună cum se numesc, să recite o scurtă poezie sau să spună un fragment dintr-o poveste având suport intuitiv câteva imagini din poveştile clasice.

Eu mă numesc.... iar tu te numeşti...

Eu spun poezia „Gărgăriţă Riţă”, acum spune şi tu o poezie (cântecel)...

Eu aleg imaginea din povestea”punguţa cu doi bani”, acum tu alegi imaginea din...

b) Am prezentat copiilor imagini a căror denumire să conţină toate sunetele limbii române, poziţia sunetului în cuvânt fiind variată (sunet iniţial, median, final). Poate fi prezentată şi o singură planşă, pe care sunt desenate mai multe pătrate. În fiecare pătrat este desenată câte o imagine, a cărei denumire să conţină sunetul în diferite poziţii în cuvântul desemnat de imagine (pătrat). Cerinţa am formulat-o astfel: *„Cu creionul m-am jucat/ Şi ce vezi am desenat./ Pun acum o întrebare:/ Cam ce reprezintă oare,/ Fiecare pătrăţel?/Ce e desenat în el?”*

Pătratele pot cuprinde pentru: *sunetul R- rachetă, carte, vapor, sunetul S-scaun, masă, ceas, sunetul P- pară, ciupercă, lup*

Procedând în acest mod, mi-am dat seama dacă sunt copii care omit, înlocuiesc sau pronunţă greşit sunetele. Folosind procedeul imitaţiei verbale, am cerut copiilor să pronunţe cuvinte cu sunetul respectiv. În cazul în care pronunţarea cuvântului a fost defectuoasă nu am insistat, ci am înregistrat cuvântul aşa cum l-am auzit pronunţat de copil.

2. *Gruparea copiilor după natura tulburărilor de articulaţie*

După ce am investigat toţi copiii din grupă am făcut o clasificare a lor după natura tulburărilor de articulare cu scopul de a aplica metode adecvate de corectare individuală sau pe grupuri. Am consultat specialistul logoped al grădiniţei care a întocmit fişele psihologopedice pe baza testărilor, evaluării iniţiale (de către logoped şi a înregistrărilor mele) şi a stabilit un plan de terapie logopedică (vezi anexa 1, 2, 3).

Dislalie – cea mai frecventă tulburare de articulare manifestată prin deformarea, omiterea, substituirea, înlocuirea sau inversarea sunetelor.

a) Când deficienţa de articulare se limitează la nivelul unor sunete izolate, copilul are o ***dislalie monomorfă.***

b) Când deficienţa de articulare se întinde asupra majorităţii sunetelor şi a unor grupe de silabe copilul are o ***dislalie polimorfă.***

c) Afectarea tuturor sunetelor, a majorităţii silabelor duce la ***dislalie totală.***

Am observat că sunetele cele mai frecvent afectate sunt cele care apar mai târziu în pronunţia copiilor: vibranta R, africatele C, G, siflantele S, Z, șuierătoarele Ş,J. Foarte rar sunt tulburate vocalele A, E, I, O, U, Ă, Î şi consoanele M, N.

În cadrul dislaliilor consoanelor mai frecvent am întâlnit:

a) ***sigmatism*** şi ***parasigmatism*** (deformări, omisiuni, substituiri ale sunetelor siflante şi şuierătoare Ş, S, J, Z);

b) ***rotacism*** şi ***pararotacism*** (deformarea, omisiunea, inversiunea sau înlocuirea sunetului R

c) ***vitacism*** şi ***paravitacism*** (tulburarea sunetului V)

d) ***fitacism*** şi ***parafitacism*** (tulburarea sunetului F)

e) ***rinolalie*** (o deformare asemănătoare dislaliei ce se manifestă prin nazarea sunetelor).

Am întâlnit de asemenea, copil cu tulburare de fluenţă şi ritm ***bâlbâială*** (manifestată prin repetarea spasmotică a unor silabe de la începutul şi mijlocul cuvântului cu prezentarea unor pauze provocate de numeroase repetiţii).

3. *Formarea şi consolidarea unor deprinderi articulatorii corecte şi de formare a auzului fonematic*

Principalele funcţiuni care ajută la realizarea vorbirii sunt : respiraţia, mişcările articulatorii, auzul fonematic

Jocul-exerciţiu care poate fi folosit în activitatea individuală şi cu grupuri mici de copii, în scopul diferenţierii sunetului ca element al vorbirii, *se pot organiza şi desfăşura după următoarele metodologii*:
- captarea şi menţinerea interesului pentru exerciţiu respectiv prin elemente de joc
- explicarea şi demonstrarea exerciţiului folosind material concret situativ şi oral, iniţial de către educatoare apoi de către copil/ grup mic de copii, în mod special în repetări
- exersarea individuală sau în grup
- repetarea exerciţiului folosind materiale diverse, în funcţie de ritmul gândirii copilului şi de timpul afectat jocului
- sintetizarea materialului verbal exersat de către educatoare sau de către un copil
- aprecieri

Jocul-exerciţiu pentru emiterea corectă a sunetelor va ridica mari probleme dacă sunt pronunţate izolat, individual sau în anumite structuri silabice şi de aceea este nevoie de un moment de gimnastică a aparatului fonomotor. Durata de desfăşurare se apreciază în funcţie de conţinut, grad de dificultate, efort depus de copil în timpul fiecărei exersări, vârsta copilului cu care se lucrează.

Am întocmit un program de activităţi, de exerciţii şi jocuri vizând tocmai aceste laturi (respiraţia, mişcările articulatorii, auzul fonematic):

A. exerciţii de gimnastică respiratorie cu durata de 4 -5 min. Şi fiecare mişcare realizată de 2-3 ori consecutiv
B. exerciţii de gimnastică facială
C. exerciţii de gimnastică lingual㠄
D. exerciţii pentru dezvoltarea auzului fonematic

A. Exerciţii de gimnastică respiratorie (în mod special se va inspira pe nas şi se va expira pe gură) cu durata de 4 -5 min. Şi fiecare mişcare realizată de 2-3 ori consecutiv:

- **Ridicarea lentă a capului pe spate** (cu inspiraţie pe nas) urmată de aplecarea capului în faţă cu expiraţie prelungită pe gură

1. Joc „suflăm în lumânările de pe tort”- cu indicaţia „trage mult aer în piept şi ţuguie buzele şi suflă tare în lumânări să le stingi”.

2. Joc „ fulgul”- inspiraţie pe nas, expiraţie pe gură pentru menţinerea fulgului în aer.

3.Joc „mirosim florile”- inspiraţie pe nas în timp ce se mimează ducerea florilor la nas, apoi expiraţie prelungită pe gură însoţită de un „a” prelungit.

- **Inspiraţia pe nas, oprirea expiraţiei, apoi expiraţie prelungită** pe gură.

1. Joc „poc” –se duc braţele lateral spre stânga (ca şi cum ar ţine puşca), inspiraţie puternică pe nas. Se ţine aerul 1-2 sec. Apoi expiraţie însoţită de onomatopeea „poc”

2. Joc „ umflăm balonul”- grupul de copii formează un cerc mic şi la indicaţia educatoarei „ umflăm balonul” inspiră puternic pe nas, mărind cercul. La indicaţia „balonul s-a spart” după reţinerea aerului 1-2 sec. Copiii micşorează cercul „balonul” însoţind mişcarea de o expiraţie prelungită pe gură dublată de un „ssss” prelung. Acest exerciuţiu-joc poate fi folosit şi la pronunţia corectă a sunetului „ s”.

Copiii care nu au reuşit să respire sau să inspire corect voi lucra individual. Stând în spatele copilului, aşez mâinile pe umerii lui, cu palma spre piept şi degetul mare în spate pe omoplaţi. La inspiraţie spun copilului să scoată pieptul în afară, iar la expiraţie să impingă umerii înainte şi să expire.

B. Exerciţii de gimnastică facială (exerciţiile se vor desfăşura în faţa oglinzii)

exerciţii pentru gimnastica buzelor

- ridicarea buzelor superioare, buza de jos rămânând pe loc
- lăsarea pronunţată în jos a buzei inferioare
- umflarea buzelor pe rând prin apăsarea aerului din cavitatea bucală
- sugerea buzelor pe rând apoi una sub alta
- se fac buzele trompă, se mişcă în stânga şi dreapta şi se rotesc
- umflarea concomitentă a ambilor obraji şi „spargerea” lor prin lovire cu degetul arătător
- umflarea obrajilor pe rând prin trecerea aerului din unul în altul

exerciţii pentru gimnastica obrajilor

- suptul obrajilor printre măsele
- se strâng buzele sub formă de trompă, ducându-se înainte şi apoi trăgându-se înapoi
- rânjetul:buzele se întind puternic în părţi, în sus, odată cu comprimarea obrajilor şi dezvelirea dinţilor
- revenirea în poziţie iniţială se va face foarte încet
- în timpul exerciţiilor se se pot pronunţa sunetele S, Z; B, M

1.Joc „peştişorii”- închiderea şi deschiderea alternativă a cavităţii bucale.

2.Joc „clătim gura cu apă”- umflarea obrajilor pe rând prin trecerea aerului dintr-o parte în alta.

3.Joc „piticii râd”- (imitarea surâsului cu scop de a obţine o deschidere transversală a gurii), tragerea puternică a colţului gurii cu descoperirea rădăcinii dinţilor, urmată de ţuguierea buzelor în formă de pâlnie.

4.Joc”sforăitul calului”- a)Buzele sunt strânse, încât, când proiectează jetul de aer din plămâni, acestea să vibreze intens. b) Se aşează limba între buze, încât, în timpul proiecţiei jetului de aer din plămâni, partea anterioară a limbii să vibreze cât mai mult.

C. Exerciţii de gimnastică lingual㠕 (exerciţiile se vor desfăşura în faţa oglinzii)

a) gimnastica limbii

- scoaterea limbii din gură sub formă de lopată, în poziţie orizontală şi strângerea ei între dinţi.
- atingerea unei bucăţi de zahăr cu limba, bucata fiind situată 2-3 cm. de buze, capul copilului fiind imobilizat ușor între palmele educatoarei
- scoaterea cât mai mult din gură a limbii şi apoi introducerea ei cât mai mult în spate interiorul gurii cu vârful ridicat şi făcut ghem.
- cu limba scoasă şi gura puţin deschisă se va duce vârful limbii în sus spre nas, în jos spre barbă, la dreapta şi la stânga
- lipirea limbii de cerul gurii şi desprinderea ei cu zgomot

1.Joc „merge calul” - lipirea limbii de cerul gurii şi desprinderea ei cu zgomot

2.Joc”clopoţelul sună”- mişcări laterale ale limbii cu limba ascuţită pentru atingerea colţului gurii

3.Joc „motocicleta”- vibrarea limbii între buze (asemănător *Joc”sforăitul calului”)*

4.Joc”ciobanul mână oile” - vibrarea limbii în spatele incisivilor superiori „br, br, br”

5.Joc”se rup crengile”- vibrarea limbii în spatele incisivilor superiori „pr, pr, pr”

6.Joc”bate gongul”- Se aşează limba cu sprijin în cerul gurii şi loveşte cu ea dinţii de sus pronunţând un sunet de gong dogit. Când limba se repede spre înainte, se proiectează jetul de aer spre vârful ei.

7.Joc”fă ca mine”- emiterea sunetului „R”: gura nu trebuie să fie prea deschisă, limba se sprijină pe partea dorsală a gingiei dinţilor superiori, jetul de aer trebuie proiectat în vârful limbii. Se realizează vibrarea şi se aude sunetul „R” .

b)gimnastica maxilarelor

- închiderea şi deschiderea gurii cu putere, ajutându-se de mâini.
- după deschiderea suficientă a gurii, se va pronunţa sunetul „C”.
- cu limba bine sprijinită în spatele dinţilor incisivi inferiori, se va apăsa puternic maxilarul, apoi se va împinge înainte, se va trage înapoi, se va împinge în sus, se va trage înapoi.
- mişcarea spre stânga şi spre dreapta a maxilarului inferior, cu o viteză crescândă.

c) gimnastica muşchilor mimico-articulari

1.joc”clovn cu faţa tristă” - clipirea din ochi alternativ, cu tragerea cât mai mult înapoi a colţurilor gurii (la început colţurile gurii pot fi trase de educatoare), emiterea „mmm” sau „îîîî”.

2.joc „clovn cu faţa veselă”- clipirea din ochi, odată cu ridicarea colţurilor gurii din partea respectivă şi mişcarea nasului

3.joc „facem o fotografie” - ridicarea alternativă a obrajilor şi a colţurilor gurii şi emiterea sunetului „ŢAC”

D. Exerciţii pentru dezvoltarea auzului fonematic

Sunetele pe care l-am întâlnit pronunţate defectuos de preşcolarii mijlocii 3-5 ani, precum şi pronunţarea corectă a acestora sunt:

- sunetele S-Z varză-vază, vase-vaze
- sunetele R-L rac-lac, ramă-lamă
- sunetele Ş-s, J coş-cos, paste-peşte
- sunetele F-V fată-vată, far-var
- sunetele P-B pune-bune, pară-bară

Sunetul, ca element al vorbirii se face cunoscut prin exerciţii senzoriale de diferenţiere a acestuia de un zgomot, de un sunet muzical, de obiecte cu rezonanţe sonore plăcute.(vezi anexa 4)

Un exemplu de activitate desfăşurată cu o grupă de copii cu tulburări de limbaj prin care se evidenţiază eficacitatea metodelor educaţional-recuperative pentru înlăturarea distorsiunilor verbale şi formarea potenţialului comunicaţional-verbal.

Sunetele s-z:

Vârful limbii arcuit în jos, sprijinit de partea inferioară a incisivilor inferiori. Buzele cu colţurile mult retrase. Fără vibraţia laringelui emisia aerului face să se audă „S”. Având aceeaşi poziţie, dar de data aceasta prin vibraţia laringelui (coardele vocale), se obţine sunetul „Z”. Poziţia limbii se indică cu degetul.

Aceste exerciţii pentru sunetul „S” să nu fie plictisitoare le-am propus copiilor următoarele jocuri:

1.Joc „şarpele şi sirena” – copilul este solicitat sub forma situaţiei de joc pentru a emite sunetele prelungite şi accentuate „ssss” şi „zzz”.

2.Joc „păpuşa doarme”- copilul este solicitat sub forma situaţiei de joc pentru a emite sunetul scurt „ssss”

3.Joc” să nu speriem păsărelele” – copilul este solicitat sub forma situaţiei de joc pentru a emite sunetul scurt „sss”

4.Joc” chemăm pisica”- copilul este solicitat sub forma situaţiei de joc pentru a emite grupul sonor „pis, pis” cu prelungirea şi accentuarea sunetului”S”

5.Joc „faţă în faţă”-copilul emite sunetul pe baza imitaţiei în faţa oglinzii pentru aşezarea corectă a limbii

6. Joc „zi ca mine”- se acordă antenţie mişcării buzelor, care trebuie să se deschidă şi să se tragă înapoi, ridicând umerii obrajilor. Vârful limbii sprijinit pe gingia inferioară, gura întredeschisă, se proiectează jetul de aer pe deasupra limbii „sss”

7. joc-exerciţiu de pronunţare a sunetului „S” în cuvinte:

a)sunetul „S” în poziţie iniţială urmat de vocală: sare, sac, sabie, salată, sanie, sapă, sat, scară, seră, serbare, sită senin, sirop, Silvia, soldat, sondă, suc, sul sămânţă, sâmbătă, sarmale, sandale,etc.

b) sunetul „S” în poziţie iniţială urmat de o consoană: scaun, scară, scânteie, scândură, scoică, sfârşit, slănină, smeură, spital, spadă, spic, spirit, stropitoare, strugure, stemă, sticlă,stea, steag, stol, stâncă, etc.

c)sunetul „S” în poziţie mediană: pasăre, cască, masă, pisică, biscuiţi, basma, caisă, etc

d)sunetul „S”în poziţie finală:fes, râs, os, frumos, cais, urs, uns, jos, sus,etc.

8. frământări de limbă sunet „S”:

”Moş Crăciun are-n sac/ O jucărie Ţac, Ţac, Ţac./ Dacă spui o poezie/ Moş Crăciun ţi-o dă şi ţie. „ **(Luiza Carol)**

„Ursu-Leţ, Ursu-Fleţ/ Au mâncare-n săculeţ,/ Ursu-Leţ a scos budinci,/ Ursu-fleţ a scos vreo cinci/ Ouă fierte şi fierbinţi.” ***(Luiza Carol)***

La fel am procedat şi pentru sunetul „Z”. Aceste exerciţii pentru sunetul „Z” să nu fie plictisitoare le-am propus copiilor următoarele jocuri:

1.Joc „fii atent şi spune ce ai simţit”- copilul emite sunetul „Z”, iar pentru perceperea acestuia, printr-o motivaţie de joc aşează dosul palmei sub maxilarul inferior, pentru perceperea vibraţiilor corzilor vocale.

2.Joc”albinuţele stau de vorbă”- copilul imită zgomotul produs de albine, faţă în faţă cu un alt copil sau cu educatoarea imitând un „dialog” al albinelor.

3.Joc „sări din cerc în cerc”- copilul sare din cerc în cerc pronunţând simultan cuvântul „ZDUP”.

4.Joc”goneşte pisica”- copilul goneşte pisica (un alt copil) prin cuvântul „ZÂT”.

5.Joc”aruncă mingea”- copilul aruncă mingea în sus pronunţând cuvântul „ZVÂR”.

6.Joc „Zboară vrăbiuţa”- copilul /copiii imită zborul vrăbiuţei acţional şi verbal „ZBÂR”.

7.Joc-exerciţiu de pronunţare a sunetului „Z” în cuvinte:

a)sunetul „Z” în poziţie iniţială:zece, zambilă, zăpadă, zid, zidar, zorele, zar, zebră, Zdreanţă, zahăr, etc.

b)sunetul „Z” în poziţie mediană:izvor, frunză, varză, vază, uzină, urzică, muzică, pază, barză, brânză, pânză, mazăre, cozonac, ghiozdan,congelează, botează,etc.

c)sunetul „Z” în poziţie finală:orez, autobuz, troleibuz, mânz, obraz, praz, gaz, aregaz, viteaz, botez, etc.

8. frământări de limbă sunet „Z”:

„Zum, zum, zum,/ Noi plecăm la drum./ Zar, zar, zar,/ Toţi copiii sar„ (folclorul copiilor)

4. *Activităţi individuale, activităţi cu grupuri mici sau activităţi colective pentru corectarea, fixarea şi consolidarea sunetelor*

Exerciţiile de reproducere corectă a unor onomatopee le-am inclus în povestiri, versuri şi ghicitori, tablouri ilustrate cu aspecte din mediul înconjurător.

Astfel, am prezentat „un colţişor de pădure” în care copiii puteau vedea în prim plan „o fetiţă cu un căţel, după care venea o pisică, în văzduh zbura o albină care încerca să se lase deasupra unui urs”.

După ce am intuit personajele, locul unde se petrece acţiunea, am trecut la prezentarea unei poezii simple în care este vorba despre o astfel de situaţie. *„Pe sub arbori în pădure/ Cresc ciuperci şi găseşti mure./ Dar dintre vieţuitoare,/ Întâlnim vreuna oare? /Cine face „ham”, dar „mor”?/ Cine bâzâie uşor?”*

În timp ce copiii urmăresc imaginea textului , rog pe unul dintre ei care vrea să recite textul cu ajutorul meu, apoi repetăm cu încă un copil, apoi cu fetiţele sau băieţeii, apoi cu toţi, apoi căte un copil pe fiecare două rânduri etc.

BIBLIOGRAFIE:

- Verza, E. (2003), *Tratat de logopedie*, Editura Fundaţiei Humanitas, Bucureşti, vol. I
- Verza, E. (1977), *Dislalia şi terapia ei*, E.D.P., Bucureşti
- Verza, E. (1995), *Psihopedagogie specială – manual pentru cls. XIII şcoli Normale*, E.D.P., Bucureşti
- Stănică, C., Vrăjmaş, E. (1994) *Terapia tulburărilor de limbaj*, editată de S.S.H., Bucureşti
- Păunescu C-tin. (sub red.) (1984), *Tulburări de limbaj la copil, Ed*. Medicală, Bucureşti
- Mititiuc, I. (1996) *Probleme psihopedagogice la copilul cu tulburări de limbaj*, Ed. Ankarom, Iaşi
- Constantin Cucoş (2003) *Pedagogie*, Ed. Polirom, Iaşi
- Burlea, Georgeta; Burlea, Marin (coordonatori): *Dicţionar explicativ de logopedie,* Editura Sedcom Libris, Iaşi , 2004

Barierele de comunicare premise ale deteriorări amprentei cuvântului în procesul educațional

Prof. Aurelia Țintea
Școala Gimnazială Nr.1 Adunații Copăceni , județul Giurgiu

Motto :„Peștii se prind cu undița , iar oamenii cu vorba .„William Shakespeare
Comunicarea reprezintă un sistem deschis , influențat de extrem de mulți factori .Barierele de comunicare pot fi :

- 1)Bariere care țin de sistem – în sensul că le identificăm la nivelul agenților comunicaționali – receptor , emițător -, fie , spre exemplu , în contextul comunicării la nivelul canalului de comunicare)
- 2)Bariere ce țin de proces (care sunt rezultatul mai degrabă rezultatul interacțiunii din interiorul comunicării

În activitatea mea didactică am identificat existența barierelor de comunicare care pot fi puse în evidență din multiple unghiuri, pornind de la intersecția fecundă a diversității de aspecte pe care le atinge acest fenomen atât de prezent în viața fiecăruia dintre noi .

Comunicarea dintre profesor și elev este marcată de anumite particularități ale emițătorului sau ale receptorului , eficiența transmiterii mesajelor între cei doi actori educaționali , fiind condiționată de obstacole care pot apărea în cadrul procesului .Barierele de comunicare sunt cele care deteriorează amprenta cuvântului în cadrul procesul educațional .

Barierele de comunicare pe care le-am identificat au fost :

La nivelul emițătorului. Barierele sunt legate de :

- ✓ Lipsește motivația în desfășurarea activității didactice
- Emițătorul vorbește prea încet , prea tare , prea repede
- Comunicare este unidirecțională ,predispusă spre pasivitate
- Elevii nu sunt angajați în comunicare prin dialog sau întrebări retorice
- ✓ Lipsa unei pregătiri psihopedagogice
- Supraîncărcarea cu informație științifică
- Lipsa de sincronizare generată de insuficienta pregătire a elevilor cu o anumită metodă de lucru

La nivelul receptorului barierele pot fi :

- Elevii nu au un limbaj de specialitate ,fapt care împiedică înțelegerea mesajului didactic
- Lipsa de motivare a elevilor în realizarea sarcinilor de lucru
- Deficit de atenție al elevilor
- Bagaj de cunoștințe redus al elevilor care împiedică înțelegerea în ansamblu a fenomenelor/ conceptelor
- Stare de oboseală a elevilor
- Nivelul educațional și cultural al elevilor care generează probleme de semantică, abilități de ascultare
- **La nivelul canalului**
- Alegerea greșită a momentului la sfârșitul orei o sarcină de lucru nu are nicio șansă să fie rezolvată
- Factorii fizici perturbatori : iluminatul necorespunzător , zgomote parazite , temperaturi foarte ridicate sau foarte scăzute ,elemente care distrag atenția, telefonul .

La nivelul mesajului :

- distorsiunea mesajul suferă o alterare / sau omisiunea sau când filtrează intenționat mesajul sau, când nu este capabil să cuprindă întregul mesaj utilizând informații incomplete
- mesajul nu este decodat corect din diverse rațiuni(culturale , nivelul de educație)

Am prezentat barierele pe care le-am identificat în comunicarea la școală și unde amprenta cuvântului este în mod clar deteriorată. Acest lucru se repercutează în procesul educațional , având consecințe cu impact foarte puternic .Căci un elev care nu înțelege sensul ori nu a auzit clar un cuvânt nu poate face conexiune între evenimente , nu va rezolva o sarcină de lucru . Este o realitate a zilelor noastre faptul că tot mai mulți elevi au un bagaj de cunoștințe mai redus ,lecturează din ce în ce mai puțin fapt care îngreunează înțelegerea unor procese , fenomene . La disciplina Istorie ,pe care o predau amprenta cuvântului este afectată de neînțelegerea limbajului de specialitate . În această situație elevii nu pot opera cu conceptele , nu înțeleg în ansamblu procesele , fenomenele istorice ceea ce împiedică și o decodare corectă a mesajului transmis de profesor .

Amprenta cuvântului este esențială în înțelegerea faptelor , evenimentelor, în realizarea sarcinilor de lucru .Pornind de la acest considerent pledăm pentru identificarea și înlăturarea barierelor de comunicare în cadrul procesului educațional.

Bibliografie

Agabarin , Mircea ,, Strategii de comunicare eficientă ,,, Editura Institutului European , 2008
Caraegie, Dale , ,, Cum să comunici eficient ,, , Editura Litera, București, 2019
Pânișoară , Ion –Ovidiu ,, Comunicarea eficientă ,, Editura Polirom, București, 2006

ROLUL COMUNICĂRII ÎN ACTUL EDUCAȚIONAL

profesor Vlad Elena
Colegiul Național „Emil Botta”, Adjud, jud. Vrancea

„La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul.[…] Toate prin El s-au făcut; şi fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut.[…] Cuvântul era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume.” (Sfânta Evanghelie după Ioan)

Cuvântul este cea mai puternică forţă din univers de care dispune omul, care îl poate înălţa sau distruge fără a lăsa urme. Cuvântul este puterea prin care noi creem sau distrugem. Cuvântul este darul care vine direct de la Dumnezeu. Deci, numai prin cuvânt Dumnezeu a creat toate cele văzute şi nevăzute. Dacă Dumnezeu a creat lumea după chipul şi asemănarea Lui, înseamnă că omul a căpătat puterea de a crea ca şi Dumnezeu. Ca fii ai Lui, noi avem acces la tot ce are Tatăl, posedăm totul şi suntem liberi, ca şi Tatăl, să ne servim de tot ce El se serveşte. Pentru a atinge acest ideal e nevoie de o credinţă fără margini.

Creaţia are la bază cuvântul, iar cuvântul este expresia gândului. Dumnezeu a creat Universul folosind forţa creatoare a gândului şi i-a dat şi omului şansa de a o folosi în sens creativ. Din păcate, omul nu a înţeles acest adevăr şi a căzut în neputinţă completă. Dacă forţa gândului e creativă, atunci cu certitudine ea este cea cu ajutorul căreia omul poate definitiv vindeca orice boală. Cu forţa gândului omul poate să creeze celule sănătoase în corp sau să le distrugă pe cele afectate. Gândul este cel care atrage răul sau binele în existenţa noastră. Putem trage concluzia că gândul (CUVÂNTUL) este cel care a creat şi creează materia.

Cuvântul e puterea pe care o avem de a ne exprima şi de a comunica, de a gândi şi de a crea evenimentele din viaţa noastră. Cuvântul e cea mai puternică unealtă pe care o are omul. Cuvântul reprezintă manifestarea fiinţei noastre spirituale, scânteia divină din interiorul nostru.

*Cuvântul nostru poate crea cel mai frumos vis şi realitate, dar poate şi să distrugă tot ce există în jurul nostru***.** De aceea, folosirea greşită a cuvântului creează iadul pe pământ. Orice putere creatoare folosită rău, nepotrivit, poate deveni putere distructivă. Cuvântul nostru este magie pură, iar folosirea lui greşită poate deveni magie neagră. Cuvântul vorbit sau scris este atât de puternic, încât un simplu cuvânt poate schimba o viaţă sau poate distruge vieţile a milioane de oameni.

„Omul când vorbeşte comunică şi se comunică” (Ferdinand de Saussure).

Fenomenul comunicării este o trăsătură centrală a culturii, ăntrucât prin procesele de comunicare se transmit valorile, atitudinile si percepțiile sociale de la o generație la alta. Privit istoric și funcțional, acest proces constituie însăși chintesența umanizării, a formării și dezvoltării psihologice a indivizilor, a manifestării culturale și spirituale a oamenilor. Se poate spune astfel că, procesele de comunicare se confundă cu istoria și evoluția omului însuși. De-a lungul timpului, mediile comunicaționale s-au multiplicat de o manieră fără precedent, ca răspuns la nevoile de informare mereu în creștere ale individului.

Educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite și evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității si coerenței.

Orice act de comunicare înseamnă educație și orice educație este un act de comunicare. Elementele constitutive ale unei situații de comunicare sunt: emițătorul (E), receptorul (R), canalul (mediul prin care se transferă informația; poate fi: vizual, auditiv și mixt), mesajul, referentul și codul. Toate aceste elemente trebuie să coexiste în realizarea unei comunicări didactice reușite.

Ca act didactic fundamental, procesul de comunicare este atât mijloc, cât și efect al educației.

Comunicarea orală (verbală) vizează patru scopuri principale: să fim receptați (auziți); să fim înțeleși; să fim acceptați; să provocăm o reacție (o schimbare de comportament sau de atitudine).

Exprimarea orală devine o formă de intelectualitate, întrucât limbajul „traduce” gândirea. Cu cât o gândire este mai limpede și coerentă, cu atât limbajul este mai clar; cu cât un limbaj este mai sigur și mai nuanțat, cu atât gândirea este mai flexibilă. Revenind la afirmația lui Saussure, orice cadru didactic poate stăpâni foarte bine informația (pentru el), dar să emane nesiguranță în momentul în care o transmite elevilor.

Comunicarea verbală este însoțită și întărită de mijloace de comunicare nonverbale (gestică, poziția corpului, atitudine etc.) si paraverbale (accent, intonație, timbru vocal).

Deoarece comunicarea reprezintă un schimb de replici verbale, într-o structura de tip dialog, elevul trebuie să dobândească deprinderea de a fi alternativ și vorbitor (E) și ascultător (R).

Comunicarea nu este o disciplina școlară, ci o activitate didactică. Procesul de învățământ, prin lecție, forma cea mai uzuală de organizare, pune cadrul didactic și elevul în situația unui act de comunicare. Când unul vorbește, ceilalți ascultă, iar ascultarea se realizează în vederea înțelegerii mesajelor spuse de ceilalți. Ca să existe o bună și eficientă comunicare didactică este nevoie de asigurarea unor condiții care să evite disfuncționalitățile, bruiajele care ar putea îngreuna schimbul de mesaje (canalul trebuie să fie liber).

La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare: comunicare orală (dominantă), comunicare scrisă, comunicare verbală, paraverbală și nonverbală; comunicare referențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (prin care transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).
Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală și paraverbală) pot aduce succesul unei relații didactice. Blocarea comunicării prin relații reci, conduce la scăderea randamentului comunicării și, implicit, al celui școlar.

În comunicarea dintre profesor și elev o importanță deosebită o are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanță cu mesajele verbale. Știm că din informațiile transmise, 38% sunt paraverbale, iar 55% sunt nonverbale, restul fiind verbale.

Profesorul trebuie să știe să asculte. Elevul conștientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă și atunci refuză să mai comunice. În relația de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situație favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A ști să asculți este o știință și o artă. Din ce în ce mai mult observăm în relațiile cu ceilalți, că foarte putini oameni știu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că, de fapt, informația nu ajunge la ei.

Absența comunicării rezultă și din absența ascultării reale a interlocutorului (E), fie că informațiile nu îl interesează pe receptor, fie că este plictisit, fie că se gândește la cu totul altceva în momentul realizării actului comunicării.

Din perspectiva educației formale, comunicarea didactică constituie baza procesului de predare și asimilare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu statusuri determinate: cadrele didactice, ca principali agenți educaționali și cele ale elevilor, în subordonarea nemijlocită față de conducerea unei asemenea instituții.

În concluzie, este o adevărată măiestrie didactică să știi ce informație transmiți (să fii bine documentat) și cum o transmiți, în așa fel încât să trezești atenția celor care te audiază.

Bibliografie:

1. C. Cerghid, Sisteme de instruire alternative si complementare, București, Editura Polirom, 2008;
2. C.Cucoș, Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 2002;
3. D. Mihai, Fundamentele comunicării interpersonale, București, Editura All, 2004
4. I. O. Pânișoară, Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională, Iași, Editura Polirom, 2015.

AMPRENTA CUVÂNTULUI: IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. Simon Maria-Magdolna

Școala Gimnazială„ Augustin Maior”, Reghin

„Orice comunicare trebuie să conducă la schimbare.” – Aristotel

Comunicarea joacă un rol crucial în procesul educațional, reprezentând un pilon fundamental pentru dezvoltarea și înțelegerea cunoștințelor. În cadrul educației, comunicarea nu se referă doar la transferul de informații, ci și la interacțiunea complexă dintre profesori, elevi și părinți. O comunicare eficientă în procesul educațional are un impact semnificativ asupra motivației elevilor, a calității învățării și a climatului educațional în ansamblu.

Un aspect esențial al comunicării în procesul educațional este relația dintre colegii profesori. Profesorii au ocazia de a împărtăși idei inovatoare, strategii de predare eficiente și materiale didactice care să sprijine procesul de învățare al elevilor. Prin deschiderea căilor de comunicare, cadrele didactice pot beneficia reciproc de experiența și expertiza colegilor lor, consolidând astfel calitatea actului educațional. Comunicarea între colegii profesori nu se rezumă doar la aspectele legate de curriculum, ci se extinde și către susținerea reciprocă în gestionarea claselor și a situațiilor dificile. Schimbul de experiență în gestionarea comportamentului elevilor, abordarea problemelor de disciplină sau colaborarea în identificarea și sprijinirea elevilor cu nevoi speciale reprezintă elemente cheie ale unei comunicări eficiente în cadrul unei echipe didactice. În plus, crearea unui mediu de lucru în care colegii profesori se simt înțeleși și sprijiniți contribuie la satisfacția profesională și la reducerea stresului în rândul personalului didactic. Un spirit de echipă solidă și sprijinul reciproc pot avea un impact pozitiv asupra calității vieții profesionale, ceea ce, la rândul său, se reflectă în relația cu elevii și în calitatea predării.

Un alt aspect esențial al comunicării în procesul educațional este relația dintre profesor și elev. Profesorii, prin intermediul unei comunicări deschise și pozitive, pot influența modul în care elevii percep școala și învață. O comunicare eficientă implică ascultarea atentă, explicarea clară a conținutului și feedback-ul constructiv. Profesorii care încurajează deschiderea și dialogul creează un mediu în care elevii se simt confortabil să-și exprime gândurile și întrebările, facilitând astfel procesul de învățare. Comunicarea în relația profesor-elev nu se rezumă doar la aspectele academice, ci se extinde și către sprijinul emoțional și dezvoltarea personală. Profesorii pot juca un rol esențial în ghidarea elevilor în descoperirea propriilor interese, aptitudini și aspirații.

De asemenea, comunicarea eficientă între profesori și părinți este esențială pentru succesul elevilor. Părinții reprezintă parteneri importanți în educația copiilor lor, iar o colaborare strânsă între școală și familie poate sprijini dezvoltarea armonioasă a elevilor. Comunicarea regulată și transparentă cu părinții le oferă acestora o înțelegere mai profundă a progresului școlar al copiilor și permite profesorilor să abordeze mai eficient nevoile individuale ale elevilor.

Un alt aspect important al comunicării în procesul educațional este interacțiunea între elevi. Învățarea colaborativă și schimbul de idei între elevi pot contribui la dezvoltarea abilităților sociale, la îmbunătățirea rezilienței și la formarea unei comunități de învățare solidare. Profesorii pot facilita

această interacțiune prin proiecte de grup, discuții în clasă și activități care încurajează colaborarea. Un aspect esențial al comunicării între elevi este dezvoltarea abilităților de ascultare. Elevii ar trebui să învețe să își exprime opinii și gânduri în mod clar, dar și să asculte cu atenție perspectivele colegilor. Această aptitudine nu numai că îmbunătățește calitatea comunicării, ci și favorizează înțelegerea reciprocă și dezvoltarea unui respect profund între membrii comunității școlare.

Pe lângă acestea, noile tehnologii au transformat modul în care comunicăm în procesul educațional. Utilizarea platformelor online, a mesajelor text sau a conferințelor virtuale poate facilita comunicarea rapidă și eficientă între profesori, elevi și părinți, consolidând astfel parteneriatele educaționale.

În concluzie, importanța comunicării în procesul educațional nu poate fi subestimată. Comunicarea eficientă contribuie la crearea unui mediu de învățare pozitiv, stimulează motivația elevilor, facilitează colaborarea și consolidează parteneriatele cu părinții. Într-o lume în continuă schimbare, în care abilitățile de comunicare sunt esențiale, dezvoltarea acestora în cadrul procesului educațional devine o prioritate crucială.

PROVOCĂRI CONTEMPORANE DIN PERSPECTIVĂ INTERDISCIPLINARĂ

PROF.ÎNV.PREȘC. MARIN MIRELA
GRĂDINIȚA ÎNȘIR TE MĂRGĂRITE, SECT.4 BUCUREȘTI

Copiii, care răsar asemenea florilor, cresc ocrotiți de dragostea părintească. Se înalță vegheați de căldura familiei unde învață primele taine ale lumii înconjurătoare. Află ce este bine și ce este rău, cum să se poarte frumos. Apoi în primul colectiv,grădinița, cunosc regulile jocului cu alții, bucuria victoriei sau tristețea fără început și fără sfârșit.

După cum bine se ştie, familia reprezintă factorul primordial în educarea unui copil şi educaţia începe în familie, de aceea legătura dintre grădiniţă şi mediul familial va trebui să se întrepătrundă.

Prin activităţile de parteneriat cu părinţii, ne asigurăm un sprijin în propria activitate, o educaţie solidă a copilului, iar prezenţa familiei în cadrul grădiniţei va fi liantul între copil şi mediul necunoscut iniţial.

Responsabilitatea dezvoltării copilului în primele etape ale vieţii revine în primul rând familiei sale. O educaţie adevărată, reală se fundamentează în familie, iar apoi ea se continuă în grădiniţă şi şcoală. În primul rând, ea se realizează prin puterea exemplului şi abia apoi prin cea a cuvântului.

Chiar şi atunci când instituţia şcolară oferă programe foarte bune, ea nu poate contracara experienţele negative acumulate de copil în familia sa. Pe de altă parte, ceea ce învaţă copilul în instituţia şcolară pierde din importanţă şi eficienţă, rezultatele fiind considerabil scăzute dacă părinţii nu întăresc şi nu valorifică programul educativ desfăşurat în grădiniţă.

În consecinţă, pentru ca eficienţa educaţiei din grădiniţă să aibă un randament sporit, este necesar ca programul educativ să fie cunoscut şi înţeles de către familie şi realizat printr-o colaborare strânsă între instituţia familială și cea preşcolară. Dacă familia va fi implicată de la început în programul educativ, ea va percepe corect importanța colaborării cu grădinița, beneficiile acestei colaborări, iar implicarea sa în activitatea grădiniței va fi conștientă, intersantă și reciproc avantajoasă.

Relaţia grădiniţă - familie nu se poate constitui fără asigurarea unei condiţii de bază, fundamentală: cunoaşterea familiei de către educatoare, a caracteristicilor şi potenţialului ei educativ. Educatoarea trebuie să cunoască mai multe aspecte ale vieţii de familie, deoarece aceasta o ajută în cunoaşterea şi înţelegerea copiilor cu vârste cuprinse între 3-6/7 ani.

Grădiniţa nu poate face minuni, iar educaţia dată în aceasta instituţie nu va avea rezultate bune, dacă nu se va sprijini şi nu va colabora cu familiile copiilor. Nu putem educa în mod just un copil fără a-l observa atent, fără a-l studia, fără a-i înţelege personalitatea.

Căldura raporturilor dintre părinţi şi educatoare, încrederea şi respectul reciproc se stabilesc prin schimbul de informaţii - pentru care trebuie să găsim întotdeauna timpul necesar. Astfel, educatoarea poate ajuta familia în cel mai simplu şi natural mod să urmeze calea justă în raporturile cu copilul său, să prevină îndepărtarea lui sufletească, să înlăture eventualele carenţe educative. Complexitatea problemelor lumii contemporane cere deschiderea şi flexibilizarea raporturilor în parteneriatul educaţional. Implicarea, ca agenţi ai educaţiei, a diferitelor instituţii şi persoane din comunitate dezvoltă în prezent o imagine complexă şi dinamică a influenţelor educaţionale. Grădiniţa, fiind puntea de legătură cu familia, are şi menirea de a asigura părinţilor asistenţă de specialitate, informându-i asupra etapelor de evoluţie a copiilor şi venind în sprijinul celor ce întâmpină dificultăţi

în înţelegerea rolului de părinţi şi în îndeplinirea cu succes a educării copiilor.

Ocaziile de a discuta cu părinţii pentru a găsi împreună soluţii problemelor cu care se confruntă copilul trebuie căutate chiar şi atunci când ele nu se oferă cu uşurinţă. În general ele sunt prilejuite de acele momente în care copilul este introdus ori este extras din programul grădiniţei.

Altfel spus, cele mai frecvente ocazii pe care le are educatoarea de a comunica cu părinţii sunt: când părinţii aduc copiii la grădiniţă; la sfârşitul programului, când părinţii îşi iau copiii de la grădiniţă; cu prilejul diferitelor evenimente festive ce se organizează la nivelul grădiniţei: sărbători diverse, festivităţi de început de ciclu ori la sfârşit de ciclu preşcolar; vizite la domiciliu, lectorate cu părinţii, consultaţii pedagogice.

Cu cât cunoaştem mai bine familiile copiilor, cu atât mai eficient va fi parteneriatul cu ele. Cu cât părinţii vor cunoaşte mai bine programul educaţional, cu atât va fi mai coerentă influenţa ambilor factori educaţionali şi a ambelor medii educaţionale. Cu cât colaborarea dintre educator şi părinţi este mai strânsă cu atât mai bine ambii actori vor cunoaşte mai bine copilul.

Dialogul educatoare-părinte se poate organiza, fie individual prin consultaţii, cu fiecare familie, fie în adunările organizate cu părinţii; se informează reciproc, ceea ce contribuie atât la buna desfăşurare a procesului educaţional din grădiniţă, cat şi la o buna educaţie în familie. Dar, dialogul deschis bazat pe încrederea reciprocă cere timp pentru a fi clădit.

Participarea părinţilor la activităţi ale grupei reprezintă un alt prilej de cunoaştere a părinţilor, dar şi un mod prin care aceştia sunt familiarizaţi cu programul grupei, cu conţinutul şi metodele didactice, cu materialele didactice şi mijloacele necesare desfăşurării activităţilor, cu modul de comunicare şi abordare a situaţiilor problematice, cu semnificaţia respectului faţă de copil. Relaţia părinte-educatoare astfel contribuie la constituirea unor relaţii pozitive între familie-grădiniţă, la o coerenţă a practicilor educaţionale şi a cerinţelor referitoare la copil.

Părinţii pot împărtăşi: idei legate de anumite preocupări, neînţelegeri, sau obiective specifice referitoare la copilul lor.

Parteneriatul grădiniţă-familie, cu tot ceea ce presupune el, prezintă avantaje pentru toţi factorii implicaţi: educatoare, părinţi, copii. Acesta se poate realiza şi prin întâlnirile formale cu toţi părinţii desfăşurate în cadrul formal al negocierilor dintre administrarea grădiniţelor şi asociaţia părinţilor. În cadrul acestor întâlniri părinţii trebuie implicaţi în luarea unor decizii menite să asigure securitatea copiilor, stabilirea meniului zilnic corespunzător pentru menţinerea sănătoasă a copilului.

Bibliografie:

1.Bunescu, G., Alecu, G., Badea, D., (1997), Educaţia părinţilor. Strategii şi programe, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti

Competenţa comunicării cu elevii de vârstă şcolară mica

Profesor înv.primar, Laura Cojocaru
Școala Gimnazială Nr.1 Bilieşti, Vrancea

Educaţia înseamnă schimb de mesaje între educatori şi educaţi, în scopul influenţării conduitei lor, de-o parte şi de alta, actul comunicării presupune un proces mult mai complex decât cel al vorbirii, motiv pentru care educarea capacităţilor comunicative este distinct de educarea capacităţilor de vorbire şi ulterioară dezvoltării acestora. Altfel spus, capacităţile de comunicare trebuie să facă obiectul expres al preocupărilor educatoarei. în caz contrar, nu se poate spune că nu se comunică, ci doar că acest proces decurge în mod deficitar. Ca modelatori de suflete, trebuie să ne străduim să înţelegem sentimentele copilului şi ceea ce vrea să ne spună, iar apoi, repetând ideile exprimate de el, să-i confirmăm faptul că l-am înţeles. Realizarea sarcinilor şi a obiectivelor învăţământului depinde în mare măsură de calităţile şi competenţele educatorului.

Comunicarea reprezintă interacţiunea socială prin sistemul de simboluri şi mesaje, iar comunicarea educaţională care este o interacţiune socială, mijloceşte realizarea actului educaţional în ansamblul sau, indiferent de conţinuturi ,niveluri, forme sau parteneri. Forma sa cea mai uzitată „comunicarea didactică"este o comunicare instrumentală, direct implicată in susţinerea unui proces sistematic de învăţare. Cerinţa unei comunicări didactice este „respectarea legităţilor presupuse de un act sistematic de învăţare, nerestrângându-se la binomul educator-educabil în care educatorul, ca „resursa caldă", este doar informator, ci formator care stăpâneşte legităţile implicate în situaţia de învăţare dată.

Pe de altă parte se constată apariţia şi altor „cupluri"în comunicarea didactică precum:educator-educabil,educabil-educator,educabil-educabil,educator-educator,educabil-manual,manual-educabil, educabil-computer, soft educațional-educabil, părinte-copil etc.

Comunicarea educațională respectă o schemă ce include: agenţii comunicării, distanţa dintre ei, aşezarea lor, canalul de transmitere a mesajului, cadrul instituţional în care are loc, tipul de cod (oficial, didactic, colocvial, mass-media etc), situaţia de comunicare (lecţie, interviu, dezbatere, sesiune ştiinţifică etc), repertoriile active sau latente ale emiţător-receptorului respectiv receptor-emiţătorului, retroacţiunile practicate si „zgomotul" de canal(factorii de bruiaj).

Dezvoltarea limbajului permite educabilului să relateze aspecte ale experienţelor de învăţare, să discute soluţii şi căi de rezolvare cu colegii ,cadrele didactice,părinți. Pentru perfecţionarea comunicării didactice, cadrul didactic trebuie să cunoască şi să respecte anumite cerinţe:

- ✓ încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaşte în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepţionate şi înţelese);
- ✓ vorbirea corectă, deschisă şi directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); - ascultarea atentă, răbdătoare şi încurajatoare a mesajelor primite din partea preşcolarilor, concomitent cu efortul de a înţelege exact sensul acestor mesaje;
- ✓ folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru acelaşi tip de mesaje;
- ✓ repetarea mesajelor mai complexe.

A fi educator înseamnă a avea cunoştinţe de specialitate temeinic (premisă necesară dar nu şi suficientă), dar şi a avea capacitatea de a le „traduce" didactic sau, altfel spus, posibilitatea de a şti „ce", „cât", „cum", „când", „în ce fel", „cu ce", „cui", oferi. Pentru contemporaneitate, a fi pedagog înseamnă, înainte de toate, a şti să explici, să etalezi clar în faţa elevilor un anumit conţinut, să clarifici

şi să rezolvi metodic sarcini didactice, prin stăpânire a ceea ce Comenius spunea: „arta de a-i învăţa pe toţi totul".

Competenţele de comunicare reprezintă modele lingvistice globale, care permit organizarea, stăpânirea informaţiilor depozitate sub formă de scheme, scenarii, strategii necesare dobândite pe parcurs, care apoi vor permite utilizarea materialului lingvistic pentru a face faţă diverselor împrejurări ale vieţii .

În clasele I şi a II-a, conţinuturile producerii mesajului oral vizează, în mod aplicativ, fără teoretizări, formularea mesajului oral (cuvântul, enunţul, dialogul), preferându-se situaţii de comunicare concrete, actuale, pe baza unui suport vizual (se ţine seama de gândirea concret intuitivă a elevilor), construirea de dialoguri în situaţii concrete (în familie, la şcoală, la bibliotecă, în mijloacele de transport etc.), intonarea propoziţiilor enunţiative, interogative şi exclamative.

În clasele I şi a II-a sunt recomandate următoarele schimburi verbale (acte de vorbire) : □ iniţierea, menţinerea sau încheierea unui schimb verbal;

- identificarea unei persoane sau a unui obiect;
- formularea unor întrebări şi a unor răspunsuri;
- oferirea unor informaţii despre identitatea proprie sau numele membrilor familiei/persoanelor cunoscute;
- oferirea unor informaţii despre forma şi despre utilitatea unor obiecte;
- povestirea unor fapte şi întâmplări după benzi desenate sau după ilustraţii;
- exprimarea propriei păreri în legătură cu un fapt.

În clasele a III-a şi a IV-a sunt recomandate următoarele schimburi verbale :

- se fixează componentele comunicării dialogate – adaptarea la particularităţile interlocutorului, □ formularea ideilor principale, povestirea orală a unui fragment dintr-un text narativ,
- povestirea orală a unor texte sau mesaje audiate, factorii perturbatori ai comunicării;
- se construiesc dialoguri în situaţii concrete sau imaginare;
- se actualizează elementele de comunicare nonverbală (gesturi, mimică).

Pentru dobândirea progresivă a abilităţilor de a conversa, a povesti şi a comenta este necesar un exerciţiu permanent de îmbogăţire şi nuanţare a vocabularului, de structurare a mesajelor în discurs coerent, de promovare a comunicării orale. În clasele primare, prin lecţiile de comunicare se urmăreşte formarea capacităţilor de comunicare prin dialog, observare, pronunţare, denumire, memorare, alcătuire de mesaje, ordonare, recunoaştere şi completare, interpretare de rol, povestire.

În climatul şcolar, competenţa de comunicare promovează un set de valori şi atitudini :

- Cultivarea interesului pentru lectură şi a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii;
- Stimularea gândirii autonome, reflexive şi critice în raport cu diversele mesaje receptate;
- Formularea unor reprezentări culturale privind evoluţia şi valorile literaturii române;
- Cultivarea unei atitudini pozitive faţă de comunicare şi a încrederii în propriile abilităţi de comunicare;
- Abordarea flexibilă şi tolerantă a opiniilor şi a argumentelor celorlalţi;
- Cultivarea unei atitudini pozitive faţă de limba maternă şi recunoaşterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală şi îmbogăţirea orizontului cultural;
- Dezvoltarea interesului faţă de comunicarea interculturală.

Clasa nu este atât un loc unde, după un ritual academic, se tratează un subiect din programă. Ea este înainte de toate un mediu de comunicare, un mediu în care se produce o acţiune de educare implicând comportamentul global al unor personalităţi în curs de formare. Poate fi considerată o

întâlnire între generaţii, mediată de trebuinţe, de influenţe, de socializare, având legi, reguli şi dinamică proprii. A educa un copil înseamnă a-l învăţa să construiască o cunoaştere ce nu va aparţine exclusiv nici educatorului, nici copilului, ci va fi un produs al competenţei de libertate a copilului, atitudinile şi capacităţile spirituale au devenit mai importante decât cantitatea de cunoştinţe. Se poate deci concluziona că mediul educaţional este locul unei „întâlniri umane", al unei interacţiuni psihosociale prin care personalităţile acţionează unele asupra altora şi se stimulează reciproc.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bărbulescu G., Beșliu D. Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar, București: Corint, 2009. 240 p..
2. Ezechil L. Comunicarea educațională în context școlar. B.: Editura Didactică și Pedagogică, 2002 .
3. Iacob L. Comunicarea didactică. În: Psihopedagogie. Iaşi: Editura Spiru Haret, 1994,
4. Pamfil A. Limba şi literatura română în şcoala primară. Perspective complementare.Piteşti: Paralela 45, 2009,
5. Rusu M. N. Competenţa de comunicare – perspective de abordare. În: Revista Limba Română, Nr. 11-12, anul XIX, 2009 DIDACTICA, 2010

TEORIILE ÎNVĂȚĂRII

GÂRD ALINA CLAUDIA
GÂRD LIVIU MIHAI
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DĂNEASA

Teoriile ale învățării trebuie să conțină unele indicații metodologice prin care se pot asimila și controla informații, evenimente, deprinderi, atitudini, etc..Acestea pot fi clasificate după mai multe criterii și divizate în mai multe grupe.

O clasificare a teoriilor învățării este prezentată de profesorul Ioan Neacșu (1999) și anume:

a)Teoria operațională a învățării este cunoscută și sub denumirea de teorie a formării pe etape a diferitelor tipuri de acțiuni mintale, a cunoștințelor și convingerilor, ca teorie a formării acțiunilor intelectuale sau a operațiilor mintale. Cel care a pus bazele acestei teorii a fost psihologul sovietic P.I Galperin .Această teorie se axează pe structura oprațională a activităților umane și pe orientarea tipurilor de activitate cognitiv-reflexive și acționale, desfășurându-se pe mai multe etape:

-faza de orientare;
-faza acțiunii reale;
-faza verbalizării;
-faza interiorizării

b)Teoria psihogenezei cunoștințelor și operațiilor intelectuale este teoria acomodării și asimilării.

Elveținul Jean Piaget a studiat evoluția gândirii, formarea gândirii abstracte, spunea că orice cunoaștere își are izvorul în acțiune, demonstrând cum gândirea are loc mai întâi în planul acțiunilor reale, pentru ca treptat acestea să poată fi efectuate mental. A cunoaște un obiect, înseamnă a acționa asupra lui și a-l transforma, înțelegând transformările făcute.

Elveținul Jean Piaget tratează învățarea ca un sistem plurinivelar de activitate cognitivă și aplicativă care se materializează în variate forme și produse comportamentale. Învățarea apare ca efect cumulativ al tatonării, al unui comportament specific bazat pe asimilare reproductivă, recognitivă, generalizatoare, dar și pe rezultate asimilate prin experiență personală.

Asimilarea are sensul de folosire a mediului extern de către subiect în vederea alimentării schemelor sale ereditare sau dobândite și este realizată în baza echilibrării celor două procese fundamentale: asimilare și acomodare.(Ioan Neacșu,1990)

Acomodarea are un aspect nediferențiat de procesele asimilatoare. Aceasta constă în ajustarea proceselor asimilatoare la detaliile evenimentelor asimilate. Pe măsură ce schemele , conceptele practice comportă înțelegere și rezultate ale unor generalizări, din repertoriul unui subiect se înmulțesc și se diferențiază prin asimilări reciproce și acomodări progresive la diversitatea realului, acomodarea se delimitează de asimilare prin noi organizări.(Ioan Neacșu,1990)

c)Teoria genetic-cognitivă și structurală- inițiatorul acestei teorii J. S. Bruner consideră că singura caracteristică a ființelor omenești este capacitatea lor de a învăța.

În concepția lui J.Bruner asupra problemelor învățării este aceea că sunt strâns legate de cele ale dezvoltării și instruirii, ambele fiind privite într-un context cultural. Singurul lucru cu totul caracteristic care se poate spune despre ființele omenești este că ele învață, devenind chiar involuntar fiind foarte puternic înrădăcinat în om. Specializarea noastră ca specie este specializarea în învățare, iar educația este invenția omului , ce îl face pe cel ce învaț

-dezvoltarea intelectuală se bazează pe o interacțiune sistematică și contingentă între un îndrumător și cel ce învață;

-instruirea este facilitată de limbaj, ajungând să se sfârșească ca fiind nu numai un mijloc de schimb ,dar și un instrument pentru cel care învață;

-dezvoltarea intelectuală se caracterizează prin creșterea capacității subiectului de a opera simultan cu mai multe alternative, tinzând către urmărirea mai multor succesiuni de fapte și de a-și repartiza timpul și atenția

corespunzător cu aceste solicitări multiple.

Copilul descoperă lumea dinafara lui în trei moduri:

-modalitatea activă realizată prin acțiunea sa , prin manipulare liberă, prin exersare;

-modalitatea iconică, bazată pe imagini;

-modalitatea simbolică.

Teoria învățării nu trebuie să fie numai descriptivă ci și prescriptivă, să explice ce și cum să se facă predarea și învățarea.

Oamenii prezintă o anumită capacitate de a învăța, aceasta fiind influențată de factorii culturali, motivaționali, personali.

Factorii care duc la un blocaj al învățării , la stări de evitare a activității de asimilare, la evitarea sarcinilor de execuție , la apărarea excesivă, la învățarea neeconomică sunt de natură anatomofiziologici .

d)Teoria învățării cumulativ-ierarhice –R. Gagne este promotorul și adeptul modelului comportamentist ,un cognitivist, fapt pentru care teoria învățării cumulativ-ierarhice este o teorie de tip cognitiv. Pentru Gagne procesul învățării subordonează pe cel al dezvoltării, fiind un proces bazat pe efectele generate de discriminare, generalizare și transfer.(Ioan Neacșu,1990)

Elevii învață, dar nu orice și oricum, ci se bazează pe o serie ordonată și aditivă de capacități ierarhizată după un criteriu dat de regula că o capacitate simplă este învățată înaintea altei capacități mai complexe și mai generale.

Rezultatele învățării sunt date de speranțele, aspirațiile, atitudinile ,valorile umane ,deprinderile ,etc.

Pentru R.Gagne învățarea semnifică modificarea dispoziției sau capacității umane care poate fi menținută și nu poate fi atribuită procesului de creștere.

R.Gagne a enunțat opt tipuri de condiții care generează la rândul lor, opt tipuri importante de învățare :

-învățarea de semnale;

-învățarea stimul-răspuns;

-învățarea prin discriminare;

-însușirea de noțiuni;

-învățarea de regului;

-rezolvarea de probleme.

Teoria lui R.Gagne a adus un sesizabil coeficient de ordine și explicită nuanțare în așa controversatele și nesistematicile teorii ale învățării și instruirii pe care nu le pot neglija nici teoreticienii, dar nici practicienii educați în instruirea școlară , în contextul instruirii programate , apoi în analiza intensivă a proceselor cognitive, în elaborarea programelor școlare, dar și în alte capitole ale psihopedagogiei moderne

e)Teoria organizatorilor cognitivi și anticipativi de progres este inițiată de Ausubel pornind de la un punct de plecare cognitivist .Teoria lui Ausubel este mai mult o teoria a instruirii , rezultat din convertirea în plan educațional a unui punct de vedere psihologic asupra învățării verbale .Ausubel afirmă că principalii agenți ai instruirii sunt profesorii și elevii. Profesorul are drept sarcină de predare , iar elevul de învățare. Profesorilor le sunt atașate variabilele predării, iar elevilor variabilele învățării.

Pe lângă aceste două tipuri de învățare, Ausubel mai vorbește și despre alte două tipuri : *învățarea conștientă* ce constă în reținerea unei idei prin legare de ceea ce se știa dinainte și *învățarea mecanică*, prin care se reține o idee fără legătură directă cu informațiile anterioare.

Însușirea unor noțiuni se realizează de la simplu la complex, urmând drumul: denumire națională, însușirea noțiunii, formarea și însușirea de propoziții, rezolvarea de probleme, creativitatea. Astfel se poate realiza o structură cognitivă ce poate lua forma unei piramide cu ideile mai generale la vârf și cele particulare ce țin de detaliu spre bază. Operațiile prin care se ajunge la construirea unei astfel de piramide a noțiunilor sunt: *de subordonare, de supraordonare și de relaționare combinatorică.*

Ca și la celelalte teorii, Ausubel vorbește de stadialitatea dezvoltării care sunt mai puțin tranșante decât cele ale lui J.Piaget și anume:

-stadiul preoperațional-logic este legat de formarea și operarea cu reprezentări;

-stadiul operațional-concret este vorba despre subiectul ce operează cu abstracțiuni secundare, definiții, exemple concrete;

-stadiul logic-abstract, în care subiectul raportează însușirile la concept fără suport, acesta operează cu semnificații, abstracții, conotații și metafore.

Apar unele schimbări esențiale în capacitatea de cunoaștere progresivă a subiectului, precum și unele note particulare ale activității acestuia o dată cu dezvoltarea și sintetizarea stadialității dezvoltării cognitive. Aceste fiind: tendința de a percepe lumea stimulilor mai mult în general ,și mai puțin în contexte tangibile; aptitudini tot mai evidente de a înțelege și a opera cu simboluri și cu relații verbale abstracte, de a folosi scheme clasificatoare, abstracte; capacitatea de a înțelege relațiile dintre idei fără a beneficia de experiență directă, de imagini concrete și exemple particulare ale unei noțiuni, legi, crește; capacitatea de analiză a situațiilor dintr-o perspectivă ipotetică crește; dezvoltarea progresivă a calităților atenției, imaginației, limbajului; coeficientul de elaborare sistematică și obiectivă a construcțiilor cognitive crește și el la rândul lui, etc..

f) Teoria holodinamică a învățării este inițiată de Renzo Titone și a publicat în 1974 un studiu privind bazele unei asemenea teorii holodinamice, intitulat *modelul holodinamic* ca ipoteză integrală asupra învățării formative.

Învățarea școlară în concepția autorului italian Renzo Titone implică prezența a două caracteristici fundamentale: integritatea și organicitatea.

BIBLIOGRAFIE

Cucoș ,C. (2009) , *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice,* Iași: Editura Polirom
Vasile,C., (2017),*Memoratorul de pedagogie,* Editura Rovimed Publishers.
Neacșu, I.,(1990),*Instruire și învățare,* București: Editura Științifică.

Importanţa comunicării în procesul educaţional

Profesor învățământ primar Pârlog Florica
Școala Gimnazială,,Mihai Veliciu,,Șepreuș

“Cuvintele dragute pot fi scurte și ușor de spus, dar ecourile lor sunt cu adevarat nelimitate.” – Maica Tereza

Fenomenul comunicării este o trăsătură centrală a culturii întrucât prin procesele de comunicare se transmit valorile, atitudinile şi percepţiile sociale de la o generaţie la alta. Privit istoric şi funcţional, acest proces constituie însăşi chintesenţa umanizării, a formării şi dezvoltării psihologice a indivizilor, a manifestării culturale şi spirituale a oamenilor. Se poate spune astfel că procesele de comunicare se confundă cu istoria şi evoluţia omului însuşi. De-a lungul timpului mediile comunicaţionale s-au multiplicat de o manieră fără precedent ca răspuns la nevoile de informare mereu în creştere ale individului.

Educaţiei îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite şi evalua informaţiile după criteriile flexibilităţii, continuităţii şi coerenţei.

Orice act de comunicare înseamnă educaţie şi orice educaţie este un act de comunicare.

Ca act didactic fundamental, procesul de comunicare este atât mijloc cât şi efect al educaţiei.

Comunicarea orală (verbală) vizează patru scopuri principale: să fim receptaţi (auziţi); să fim înţeleşi; să fim acceptaţi; să provocăm o reacţie (o schimbare de comportament sau de atitudine).

Exprimarea orală devine o formă de intelectualitate, întrucât limbajul „ traduce” gândirea. Cu cât o gândire este mai limpede şi coerentă, cu atât limbajul este mai clar; cu cât un limbaj este mai sigur şi mai nuanţat, cu atât gândirea este mai flexibilă.

Comunicarea verbală este însoţită şi întărită de mijloace de comunicare nonverbale şi paraverbale.

Deoarece comunicarea reprezintă un schimb de replici verbale, într-o structură de tip dialog, elevul trebuie să dobândească deprinderea de a fi alternativ şi vorbitor şi ascultător. Învăţarea limbii şi literaturii române se realizează pe baza modelului comunicativ-funcţional, conform căruia tot ceea ce elevii învaţă trebuie să fie util şi funcţional în activitatea de comunicare verbală interumană. În conformitate cu modelul comunicativ-funcţional, nu este important ceea ce se predă, ci ceea ce rămâne din ceea ce se predă, adică ceea ce se învaţă.

Comunicarea nu este o disciplină şcolară, ci o activitate didactică. Procesul de învăţământ, prin lecţie, forma cea mai uzuală de organizare, pune învăţătorul şi elevăa în situaţia unui act de comunicare. Când unul vorbeşte, ceilalţi ascultă, iar ascultarea se realizează în vederea înţelegerii mesajelor spuse de ceilalţi. Ca să existe o bună şi eficientă comunicare didactică este nevoie de asigurarea unor condiţii care să evite disfuncţionalităţile, bruiajele care ar putea îngreuna schimbul de mesaje.

Curriculum-ul Naţional pentru învăţământul primar, care cuprinde Programa şcolară de limba şi literatura română, are ca temei necesitatea învăţării funcţionalităţii comunicării. Nici o teorie nu se învaţă dacă nu are o anumită funcţionalitate, un efort practic, concret. Receptarea, pe de o parte, şi, pe de altă parte, exprimarea mesajelor verbale constituie două dintre cele patru obiective cadru ale Programei şcolare de limba şi literatura română. Acest lucru indică obligativitatea pentru toţi elevii de a învăţa cum să înveţe să comunice între ei. În şcoală, învăţătorul organizează exerciţii şi antrenamentede comunicare şi jocuri privind rolurile sociale, pentru ca elevii să deprindă abilitatea şi capacităţile de a comunica în mod corect şi decent cu interlocutorii lor. Totodată, comunicarea între indivizi este cea mai bună formă de socializare umană, de stabilire a unor relaţii de bună colaborare între oameni.

Pedagogia comunicării înseamnă învăţarea unui anumit comportament în relaţiile interpersonale dintre oameni prin intermediul unui mesaj verbal. Comunicarea umană este necesară din perspectiva oamenilor ca fiinţe sociale. Trăind împreună, oamenii au nevoie de relaţii comunicaţionale care pot fi verbale, afective, simbolice. Comunicarea verbală se învaţă organizat în şcoală, aşa cum ar trebui să se înveţe şi comunicarea nonverbală (prin gesturi, mimică) ori paraverbală (prin verbalizări şi gesturi sentimentale). Când un om exprimă o relaţie comunicativă cu semenul său, îi transmite un mesaj informaţional dar şi unul sufletesc. Mesajul încorporează în sine gândire, iar limbajul devine îmbrăcămintea gândului.

Din păcate, comunicarea dintre indivizi este adeseori blocată de incapacitatea vreunei părţi a relaţiei comunicative de a vorbi corect, de a construi un discurs, de a gândi o situaţie. Alteori, vreun partener de conversaţie nu are educaţia ascultării, vorbind neîntrerupt, sau nefiind atent la mesaj. Iată de ce este nevoie de un exerciţiu al comunicării prin limbaj, care se realizează în primul rând în şcoală. Prin exerciţiul comunicării, elevii învaţă rolurile sociale, modul de interacţiune verbală, statuarea unor relaţii democratice, în conformitate cu noul ideal educaţional. Comunicarea şcolară presupune învăţarea ascultării şi a dezvoltării vorbirii.

Bibliografie:

Ionescu, Miron Instrucție și educație, Cluj-Napoca, 2003

Roco M., Creativitate și inteligență emoțională Iași, Polirom, 2004

Aspecte ale dezvoltării limbajului şi a comunicării la copiii cu Sindrom Down prin teatru de umbre

Ban Florentina - Profesor de educație specială
Centrul Școlar De Educație Incluzivă Nr. 1 Oradea

1. Sindromul Down

1.1. Definiţii şi caracteristici.

Sindromul Down reprezintă principala cauză de ordin genetic a dizabilității cognitive și este una dintre cele mai frecvente tulburări neurodevelopmentale în cazul copiilor.

Sindromul Down (trisomia 21) reprezintă o afecţiune cromozomială (o afecţiune din naştere care e prezentă la copil încă din momentul conceperii) cauzată de prezenţa unui cromozom 21 suplimentar, rezultând astfel un număr total de 47 cromozomi în loc de 46 şi din această cauză mai este denumit şi trisomia 21.

Inițial acest sindrom a fost descris de Seguin (1846) pentru ca mai apoi să fie descris în profunzime pentru prima dată de medicul englez Jhon Langdon Hzdon Down, în anul 1866, cu aproximativ 100 de ani înainte ca acest cromozom suplimentar să fie descoperit, de la numele acestui medic rămânând și denumirea sindromului.

Sindromul L. Down constituie o formă uşor de diagnosticat pentru că prezintă un grup de anomalii anatomo-morfologice cu caracter tipic. Particularităţile morfologice ale indivizilor cu sindrom Down sunt prezente de la naştere şi se accentuează cu vârsta; combinându-se, dau specificul indivizilor cu sindrom Down, şi-i fac să semene foarte mult între ei.

Dr. Marfan (Păunescu, 1983, pag. 37) spunea cu câteva decenii în urmă că dacă ai văzut un copil cu maladia Down i-ai văzut pe toți, atât de mare este asemănarea dintre aceștia (în tot cazul mai mare decât la frați).

1.2.Aspecte ale dezvoltării limbajului şi a comunicării la copiii cu Sindrom Down.

Dezvoltarea limbajului la copiii cu sindrom Down reprezintă o arie semnificativă deficitară, deoarece se leagă de dezvoltarea cognitivă. Dificultățile la nivelul limbajului se pot observa de la vârste foarte mici, limbajul atipic manifestându-se prin: vorbire canonică, imitație vocală și producerea de sunete nonverbale(Fidler, 2005).

Cercetările în domeniu au arătat faptul că la copiii cu sindrom Down limbajul receptiv nu este atât de afectat în comparație cu cel expresiv(Abbeduto și Keller – Bell. 2003) – este necesară astfel evaluarea limbajului comprehensiv și a vocabularului la intervale regulate de timp și nu doar reevaluarea abilităților cognitive.

Profilul dezvoltării și comunicării copilului cu sindrom Down cuprinde următoarele caracteristici:

- Comunicarea nonverbală în copilăria mică este dezvoltată și utilizată în interacțiunile copilului;
- Deprinderile de limbaj verbal sunt întârziate în raport cu abilitățile nonverbale;
- Vocabularul este învățat lent, dar constant;
- Producția cuvintelor este întârziată în raport cu comprehensiunea;
- Gramatica de bază este învățată târziu și este reglementată de mărimea vocabularului;
- Apar dificultăți la nivelul producției vorbirii, primele cuvinte apar cu întârziere;
- Aspectele fonologice reprezintă o provocare;
- Inteligibilitatea este precară;
- Adolescenții și adulții deseori comunică telegrafic prin propoziții scurte (Buckley, 2000).

În ceea ce privește dezvoltarea abilităților de limbaj se are în vedere îmbunătățirea calității și cantității comunicării zilnice a copilului, țintirea abilităților care susțin comunicarea eficientă, vizarea comunicării interactive, notarea progresului.

În cazul sindromului Down, intervenția timpurie va facilita identificarea de către părinți a semnalelor și inițiativelor de comunicare care pot fi uneori dificil de interpretat, realizarea intenționată a contactului vizual și a atenției împărtășite, menținerea conversațiilor inițiale, stimularea mediului, acomodarea la capacitatea de atenție a copilului, precum și la capacitățile de procesare a informației.

(Guralnick, 1996)

Etapele dezvoltării limbajului sunt:

- Comunicarea nonverbală;
- Utilizarea cuvintelor izolate;
- Etapa celor două cuvinte;
- Etapa enunțurilor simple;
- Etapa enunțurilor complexe cu reguli gramaticale ce cuprinde propoziții și fraze.

Cercetările arată că în sindromul Down copiii prezintă dificultăți în segmentarea silabelor și a fonemelor, în realizarea rimelor și în analiza fonologică, sugerând bazarea pe alte procese în sarcinile de identificare a cuvintelor.

După vârsta cronologică și abilitățile cognitive, conștiința fonologică este relaționată semnificativ cu abilitățile de scris – citit în sindromul Down.

Având în vedere că la copiii cu sindrom Down nivelul inteligibilității vorbirii este scăzut, că ei folosesc abilitățile prelingvistice mult mai frecvent decât copiii cu dezvoltare tipică de aceeași vârstă, utilizarea teatrului de umbre poate facilita dezvoltarea capacității de comunicare prin implicarea lor directă în punerea în scenă a activităților de teatru, prin confecționarea marionetelor și mânuirea acestora direct de către copil.

Odată cu punerea în scenă a unor povești tradiționale sau prin creearea altora cu scop terapeutic, copilul cu sindrom Down este antrenat în stimularea limbajului atât receptiv cât și expresiv, ei sunt stimulați să asculte povestea, să proceseze mesajul, să interprete rolul personajelor și după aceea să emită enunțuri pe marginea activități: ex. să identifice verbal personajele, sunt încurajați să-și exprime preferințele față de un personaj sau altul, să identifice însușiri ale acestora.

2. Teatrul de umbre

Terapia prin teatru indiferent de formele de teatru prin care se manifestă este o formă a psihoterapiei expresive ce se bazează pe procese ce includ identificarea proiectivă – procesul prin care o persoană experimentează sentimentele pe care celălalt nu le poate trăi și distanțarea dramatică – facilitarea accesării problemelor emoționale și psihologice prin metaforă.

Terapia prin dramă utilizează piesele de teatru (jocuri, improvizație, povestiri, jocuri de rol) și produse ca (marionete, măști, jocuri performante).

Odată cu punerea în scenă a unor povești tradiționale sau prin creearea altora cu scop terapeutic, copilul cu dizabilități mintale este antrenat în stimularea limbajului atât receptiv cât și expresiv, ei sunt stimulați să asculte povestea, să proceseze mesajul, să interprete rolul personajelor și după aceea să emită enunțuri pe marginea activități: ex. să identifice verbal personajele, sunt încutajați să-și exprime preferințele față de un personaj sau altul, să identifice însușiri ale acestora sau chiar să le atribuie altele, etc.

Terapia prin teatru se bazează pe luarea în considerare a activităților.

Marionetele, măștile, ritualurile pot fi utilizate ca parte a procesului sau ca tehnici în timpul sesiunii de terapie.

Prin teatru de umbre pot fi puse în scenă povești și povestiri tradiționale, povești inventate cu scop terapeutic, fabule, poezii, situații cu final terapeutic sau educativ, etc.

O sesiune de teatru de umbre este structurată astfel:

- În prima parte terapeutul, profesorul, învățătorul, educatorul, etc. citește cu voce tare povestea (poezia, fabula, basmul) selectată în prealabil.
- Apoi se identifică împreună personajele povești;
- Pe baza povești se vor confecționa măști simple din carton care vor întruchipa personajele identificate și cu ajutorul cărora se va dramatiza basmul, povestea etc.
- Dramatizarea va avea loc în spatele unui ecran din pânză (suplinește scena), având ca sursă de lumină soarele sau un bec, proiector.

Pentru o sesiune de teatru de umbre, copii au la dipoziție materialele necesare confecționării măștilor , marionelelor: carton, creioane, foarfece, bandă adezivă, bețișoare.

Fiecare copil își va alege un personaj sau un element, astfel încât fiecare să participe la dramatizare și povestea să decurgă normal.

Se poate alege și un povestitor și chiar este recomandat pentru că acțiunea se va desfășura conform expunerii povești de către povestitor.

Măștile vor fi confecționate simplu doar prin conturarea cu creionul, va fi decupat conturul și anumite detalii (ochi, nas, gură) pentru ca lumina să fie filtrată prin aceste orificii, iar pe pânză să fie proiectată doar umbra măștilor.

Măștile vor fi manipulate cu ajutorul unor bețișoare prinse pe spatele acestora cu bandă adezivă.

Măștile vor fi așezate lipit pe suprafața ecranului.

Acțiunea se va desfășura conform expunerii povești de către povestitor.

Ordinea intrării personajelor va fi stabilită tot de către narator.

După finalizarea dramatizării au loc discuții exclusiv pe tema povești, copiii fiind antrenați și încurajați în discuție; sunt rugați să-și exprime trăirile, sentimentele pe care le-au avut, opiniile în legătură cu personajele, identificarea moralei povești dacă există.

BIBLIOGRAFIE

1. Băban, A. (2001) Consiliere educaţională Imprimeria Ardealul, Cluj.
2. Bonchiş, E (1999) Metodica predării psihologiei în liceu Editura Imprimeriei de Vest Oradea.
3. Tehnici de lucru prin arte combinate, Editura Egal, 2009
4. Jurcău, E., Jurcău, N. (1999), Învățăm să vorbim corect , Editura Printek, Cluj – Napoca.
5. Jurcău, E., Jurcău, N. (1989). Cum vorbesc copiii noștri, Editura Dacia, Cluj – Napoca.
6. Pantazi, T. (coord.) (2009). Strategii moderne de recuperare a elevilor cu cerințe educative speciale. Editura Universității din Oradea.
7. Pantazi, T. (coord.) (2010). Strategii moderne de recuperare a elevilor cu cerințe educative speciale. Ediția a II –a revizuită și adăugită. Editura Universității din Oradea.

Standardele de calitate pentru nivelul preșcolar și primar

Prof. IOANA GEORGIANA-ANDREEA
CREȘA BASCOV - ARGEȘ

CUPRINS

I. Introducere
- **A.** Definiția standardelor de calitate
- **B.** Importanța standardelor de calitate în educația preșcolară și primară
- **C.** Scopul referatului

II. Standardele de calitate pentru nivelul Preșcolar
- **A.** Descrierea standardelor de calitate pentru educația preșcolară
- **B.** Criteriile de evaluare și monitorizare a standardelor de calitate
- **C.** Exemple relevante de implementare a standardelor de calitate

III. Standardele de calitate pentru nivelul Primar
- **A.** Descrierea standardelor de calitate pentru educația primară
- **B.** Criteriile de evaluare și monitorizare a standardelor de calitate
- **C.** Exemple relevante de implementare a standardelor de calitate

IV. Comparație între standardele de calitate pentru nivelul Preșcolar și Primar
- **A.** Similarități între standardele de calitate pentru cele două niveluri
- **B.** Diferențe între standardele de calitate pentru cele două niveluri

V. Concluzii
1. Importanța respectării standardelor de calitate în educația timpurie
2. Beneficiile implementării standardelor de calitate pentru dezvoltarea copiilor

Bibliografie

I. Introducere

A. Definiția standardelor de calitate: Standardele de calitate în educație se referă la criteriile și indicatorii care sunt utilizați pentru a evalua și monitoriza calitatea procesului de învățământ și a rezultatelor obținute în educația preșcolară și primară. Aceste standarde vizează asigurarea unui mediu adecvat de învățare și dezvoltare a copiilor, pregătindu-i pentru etapele ulterioare de educație și viață.

Asigurarea calităţii educaţiei este realizată printr-un ansamblu de acţiuni de dezvoltare a capacităţii instituţionale de elaborare, planificare şi implementare de programe de studiu, prin care se formează încrederea beneficiarilor că organizaţia furnizoare de educaţie îndeplineşte standardele.

B. Importanța standardelor de calitate în educația preșcolară și primară: Standardele de calitate ajută la garantarea faptului că educația oferită în nivelurile preșcolar și primar îndeplinește cerințele de dezvoltare și învățare ale copiilor, asigurându-se că aceștia beneficiază de o bază solidă pentru succesul lor viitor.

Un aspect fundamental al standardelor de calitate în învățământul preșcolar este asigurarea unui mediu sigur și stimulant pentru copii. Infrastructura școlilor preșcolare trebuie să fie adaptată nevoilor specifice ale copiilor mici. Clasele trebuie să fie curate, bine iluminate și să aibă un design adecvat pentru desfășurarea activităților de învățare și jocuri. De asemenea, este esențial ca dotarea să includă materiale didactice variate, adecvate pentru dezvoltarea diverselor abilități ale copiilor. Standardele de calitate pun un accent special pe igiena, asigurând că spațiile și obiectele din mediul preșcolar

sunt curate și sigure pentru copii. Acest aspect este crucial pentru prevenirea răspândirii bolilor și pentru dezvoltarea unor obiceiuri sănătoase la copii încă de la vârste fragede.

Un alt element important în standardele de calitate în învățământul preșcolar este personalul educativ. Educatorii preșcolari trebuie să fie bine pregătiți, să aibă cunoștințe solide despre dezvoltarea copiilor și să fie capabili să creeze un mediu de învățare pozitiv și stimulant. Formarea și calificările profesionale ale educatorilor sunt critice, deoarece aceștia au un impact semnificativ asupra dezvoltării copiilor. Standardele de calitate cer ca educatorii să fie bine instruiți în metodele de predare potrivite pentru vârsta preșcolară și să fie capabili să identifice nevoile individuale ale copiilor. Un personal educativ bine pregătit contribuie la dezvoltarea abilităților cognitive, sociale și emoționale ale copiilor.

Colaborarea strânsă între educatorii preșcolari, părinți și comunitatea locală este un alt element vital în standardele de calitate. Părinții sunt primii educații ai copiilor lor și implicarea lor activă în procesul de învățare este esențială. Comunicarea regulată între părinți și educatori poate ajuta la stabilirea unor obiective comune pentru dezvoltarea copiilor. De asemenea, implicarea comunității poate aduce resurse suplimentare și sprijin pentru educația preșcolară, extinzând astfel posibilitățile pentru copii.

Standardele elaborate sunt necesare pentru îmbunătăţirea planificării şi alocării resurselor la nivel de sistem, pentru monitorizarea progresului în vederea obţinerii rezultatelor scontate ale învăţării, pentru evaluarea rezultatelor obţinute în vederea îmbunătăţirii calităţii, eficienţei, accesului şi echităţii educaţiei, la nivel de instituţie de învăţământ şi la nivel de sistem. Folosind standarde, evaluarea rezultatelor reformelor educaţiei devine obiectivă Conceptul de standard educaţional trebuie să fie asociat direct cu cel de criteriu de calitate a sistemului de învăţământ. Îndeplinirea standarelor trebuie să fie criteriul de bază în aprecierea performanţelor fiecărei instituţii de învăţământ, clase şi a fiecărui elev în parte.

În acest sens, standardele vizează:

-creșterea calităţii în educaţie;

-asigurarea echităţii în educaţie şi îmbunătăţirea accesului la o educaţie de calitate pentru toţi copiii;

-apropierea nivelului de performanţe al instituţiilor de învăţământ din cadrul sistemului educaţional.

C. Scopul referatului: Scopul referatului este de a examina standardele de calitate pentru nivelul preșcolar și primar, furnizând detalii despre criteriile de evaluare și monitorizare, exemple relevante de implementare și evidențiind similaritățile și diferențele între cele două niveluri.

II. Standardele de calitate pentru nivelul Preșcolar

Curriculum-ul preșcolar este un alt element cheie în cadrul standardelor de calitate. Curriculum-ul trebuie să fie echilibrat, oferind copiilor oportunități pentru dezvoltarea abilităților cognitive, motorii și sociale în mod integrat. Jocul este o parte centrală a procesului de învățare preșcolar, deoarece oferă copiilor ocazia de a explora, de a descoperi și de a învăța prin experiență directă. Standardele de calitate în cadrul curriculum-ului cer că acesta să fie adaptat la nevoile și interesele specifice ale copiilor, ceea ce încurajează o abordare personalizată a educației preșcolare.Standardele de calitate includ, de asemenea, evaluarea continuă a progresului copiilor. Prin observație, documentare și reflecție, educatorii pot să monitorizeze evoluția fiecărui copil individual și să adapteze curriculum-ul pentru a răspunde nevoilor lor specifice. Această abordare personalizată asigură că fiecare copil beneficiază de un proces de învățare adaptat la capacitățile și interesele sale. De asemenea, oferă și oportunitatea de a identifica și interveni în cazul în care apar dificultăți sau nevoi speciale ale copiilor.

A. Descrierea standardelor de calitate pentru educația preșcolară: Standardele de calitate pentru educația preșcolară cuprind domenii-cheie precum: *dezvoltarea socio-emoțională, dezvoltarea intelectuală, dezvoltarea fizică și sănătatea, cât și comunicarea și limbajul.*

B. Criteriile de evaluare și monitorizare a standardelor de calitate: Evaluarea și monitorizarea calității în educația preșcolară se realizează prin intermediul observațiilor, documentelor, interviurilor și chestionarelor care vizează aspectele specifice ale fiecăruia dintre domeniile menționate anterior.

C. **Exemple relevante de implementare a standardelor de calitate:** Pentru a ilustra implementarea standardelor de calitate în educația preșcolară, se pot prezenta exemple de practici bune din instituții preșcolare, cum ar fi: *implicarea activă a părinților în procesul educațional sau utilizarea metodelor interactive de predare.*

Principiile care stau la baza elaborării Standardelor privind materialele de predare-învățare în educația timpurie au fundamentat și elaborarea actualului Curriculum pentru educația timpurie și cuprind:

– abordarea holistică a dezvoltării copilului, vizând dezvoltarea fizică și a sănătății, dezvoltarea limbajului și a comunicării, dezvoltarea cognitivă, dezvoltarea socioemoțională și a capacităților și atitudinilor în învățare;

– educația centrată pe copil și pe dezvoltarea globală în contextul interacțiunii cu mediul;

– respectarea și adecvarea la particularitățile de vârstă ale copilului;

– promovarea incluziunii sociale;

– centrarea pe nevoile familiilor în scopul creării unui parteneriat strâns cu familia, incluzând participarea părinților la organizarea și desfășurarea activităților;

– valorificarea principiilor învățării autentice, semnificative;

– respectarea coerenței și continuității curriculumului pentru educația timpurie pentru copiii cu vârsta cuprinsă în întreg intervalul de la naștere la 6 ani;

– respectarea coerenței și continuității cu curriculumul pentru învățământul primar.

La aceste principii se adaugă câteva **condiții de bază** pentru elaborarea Standardelor privind materialele de predare-învățare în educația timpurie, și anume:

– stimularea dezvoltării globale a copiilor în toate domeniile menționate în curriculumul pentru educația timpurie;

– adecvarea la particularitățile de vârstă ale copiilor și la specificul învățării la copilul mic prin joc, explorare, experimentare și mișcare

– promovarea sănătății, securității și igienei copilului

– respectarea principiilor științifice privind conceperea și folosirea materialelor în educația copilului mic;

– reflectarea conștientizării dimensiunii de gen;

– reflectarea multiculturalității la nivelul grupei de copii.

Educația preșcolară se bazează pe standarde de calitate care promovează dezvoltarea holistică a copiilor. Aceste standarde includ:

- Curriculumul adaptat vârstei și nevoilor copiilor, concentrat pe joc și explorare.
- Ratio-ul educator-copil adecvat, pentru a asigura interacțiuni individuale și atenție personalizată.
- Mediul fizic al instituțiilor preșcolare, care trebuie să fie sigur, stimulant și adaptat pentru nevoile copiilor.
- Formarea continuă a cadrelor didactice pentru a se asigura că acestea sunt pregătite să susțină dezvoltarea copiilor în mod corespunzător.

Exemple relevante de implementare a standardelor de calitate pentru educația preșcolară includ grădinițe care oferă programe de învățare bazate pe joc și descoperire, cu cadre didactice instruite pentru a ghida explorarea și dezvoltarea creativă a copiilor.

III. Standardele de calitate pentru nivelul Primar

A. **Descrierea standardelor de calitate pentru educația primară:** Standardele de calitate pentru educația primară se concentrează pe competențele de bază, precum: *limbajul și matematica, dar și pe dezvoltarea globală a elevilor, incluzând educația civică și valorile etice.*

B. **Criteriile de evaluare și monitorizare a standardelor de calitate:** Evaluarea și monitorizarea calității în educația primară sunt realizate prin intermediul: *testelor, examinărilor, portofoliilor elevilor și a feedback-ului primit atât de la profesori, cât și de la părinți.*

C. **Exemple relevante de implementare a standardelor de calitate:** Pentru a exemplifica implementarea standardelor de calitate în educația primară, se pot menționa: *programe sau proiecte educaționale inovatoare, activități extracurriculare și abordări pedagogice care încurajează participarea activă a elevilor.*

Educația primară adaugă o dimensiune mai complexă standardelor de calitate, deoarece copiii trec de la jocuri și experiențe preșcolare la activități de învățare structurate. Standardele de calitate pentru educația primară includ:

- Un curriculum care dezvoltă competențele de bază în citire, scriere, matematică și științe.
- Evaluarea adecvată pentru a urmări progresul elevilor și a adapta învățarea în consecință.
- Resurse didactice adecvate, inclusiv manuale școlare și tehnologie.
- Formarea profesorilor pentru a le permite să ofere o educație de calitate, inclusiv instruirea lor în metode de predare eficiente.

Exemple relevante de implementare a standardelor de calitate pentru educația primară includ școli care au programe bine structurate, cu profesori instruiți să ofere un curriculum bine adaptat, și care monitorizează progresul elevilor în mod regulat.

IV. Comparație între standardele de calitate pentru nivelul Preșcolar și Primar

A. **Similarități între standardele de calitate pentru cele două niveluri:** Există câteva similarități între standardele de calitate pentru educația preșcolară și primar, cum ar fi: *accentul pus pe dezvoltarea globală a copiilor, implicarea și colaborarea cu părinții și evaluarea continuă a progresului fiecărui copil și cadre didactice bine pregătite.* Cu toate acestea, standardele pentru nivelul primar adaugă *elemente de evaluare și curriculum mai complexe, deoarece copiii intră în etapele formale de învățare.*

B. **Diferențe între standardele de calitate pentru cele două niveluri:** Cu toate că există simultate între cele două niveluri, există și diferențe, de exemplu: *în nivelul de complexitate a competențelor așteptate și în măsura în care responsabilitățile sunt împărțite între profesori și părinți.* Diferențele cele mai relevante constă în: *accentul pus pe dezvoltarea competențelor academice, în timp ce nivelul preșcolar se concentrează pe dezvoltarea generală a copiilor prin jocuri și explorare.*

V. Concluzii

1. **Importanța respectării standardelor de calitate în educația timpurie**

Respectarea standardelor de calitate în educația preșcolară și primară este esențială pentru asigurarea unei baze solide pentru dezvoltarea copiilor și pregătirea lor pentru etapele ulterioare de învățare. Implementarea acestor standarde aduce beneficii semnificative pentru dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională a copiilor, contribuind la formarea adulților responsabili și înzestrați. Educația preșcolară și primară reprezintă etape esențiale în formarea individului și, prin urmare, standardele de calitate joacă un rol crucial în acest proces.

2. **Beneficiile implementării standardelor de calitate pentru dezvoltarea copiilor**

În concluzie, standardele de calitate pentru nivelurile preșcolar și primar sunt esențiale pentru asigurarea unei educații de înaltă calitate. Acestea furnizează un cadru clar, complex si complet pentru evaluarea și monitorizarea calității în educație și contribuie la oferirea unei baze solide pentru dezvoltarea și succesul copiilor nostri.

Bibliografie

1.Ministerul Educației și Cercetării (2018). Standardele naționale de calitate în educația timpurie. București: Editura Ministerului Educației și Cercetării.

2. Tofan, D. (2016). Managementul calității în educație. Iași: Editura Polirom.

3. Toma, C. (coord.) (2020). Ghid de bune practici în educația preșcolară - Evaluarea și dezvoltarea competențelor. București: Editura Didactică și Pedagogică.

4. Cazan, M. (coord.) (2019). Calitatea în educație. Standarde și instrumente. București: Editura Didactică și Pedagogică.

5. Cupcea, S. (2020). Evaluarea calității la nivelul educației preșcolare și primare. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

6. Tachiciu, L., & Mihuț, C. (coord.) (2017). Standarde de calitate pentru evaluarea și asigurarea calității în educație. București: Editura Didactică și Pedagogică.

7. Dragomir, M. (coord.) (2018). Ghid pentru evaluarea și asigurarea calității în educația preșcolară și primară. București: Editura Universitară.

8. Idealul educaţional al sistemului de învăţământ românesc are ca finalitate „dezvoltarea liberă, integrală şi armonioasă a individualităţii umane, în formarea personalităţii autonome.” (Legea Educaţiei Naţionale nr. 1/2011).

COMUNICAREA DIDACTICĂ ÎN PROCESUL DE ÎNVĂŢĂMÂNT

LAZĂR MIHAELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 DĂBULENI
LAZĂR LUIGI-CRISTIAN
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 DĂBULENI

Comunicarea este activitatea psihofizică de punere în relaţie a doua sau mai multe persoane în scopul influenţării atitudinilor, convingerilor, comportamentelor destinatarilor şi interlocutorilor (Ross R.); Comunicarea este, în fapt, expresia vieţii pentru că se afla în inima vieţii umane, sociale (Soitu, L. – Pedagogia comunicării).

Potrivit dicţionarului de pedagogie (SorinCristea,2000),*comunicarea didactică* poate fi considerată …”un principiu axiomatic al activităţii de educaţie care presupune un *mesaj educaţional* elaborat de subiectul educaţiei (profesor), capabil să provoace reacţia formativă a obiectului educaţiei (şcolar), evaluabila în termen de conexiune inversă externă şi internă”. În comunicarea didactică, etalonarea cunoştinţelor ia forme diferenţiate funcţie de destinatar (şcolar de o vârsta anume şi un nivel de pregătire diferit). Putem aprecia , din acest punct de vedere, că “limbajul” în comunicarea didactică are un destinatar bine definit. Schimbarea concepţiei comunicative promovată în scoală pune în mod acut problema educării cu şi mai multă sârguinţă a capacităţii comunicative deopotrivă la profesor şi la elevi, concomitent cu îmbunătăţirea comunicării deansamblu din cadrul instituţiei şcolare. Comunicarea are semnificaţia unei valori umane şi sociale, motiv pentru care educarea comunicării constituie un scop în sine, un obiectiv major al învăţământului.

Cerinţele de comunicare ale şcolii sunt într-o continuă creştere, motiv pentru care ea îşi multiplică formele de comunicare şi îşi sporeşte exigentele fată de actul comunicării. O astfel de evoluţie obligă cadrul didactic să devină un bun profesionist al comunicării didactice, atât în planul stăpânirii tehnicii comunicării, cât şi în cel al rezonării receptorului, în cel al influenţării formării personalităţii acestuia sub multiple aspecte, competenta comunicativă căpătând, în felul acesta, o valoare integrativă a aptitudinii sale pedagogice.

Comunicarea este un proces relaţional, în cadrul căruia doi sau mai mulţi interlocutori fac schimb de informaţii, se înţeleg şi se influenţează între ei. Codurile folosite în comunicare sunt: cuvântul, gestul, imaginea, sunetul, mişcarea, stările afective.

Conform Dicţionarului de pedagogie, comunicarea didacticã este parte fundamentală a procesului de învăţământ în care elevii, sub îndrumarea cadrului didactic, dobândesc noi cunoştinţe, reguli, formule, legi. În pedagogia tradiţională, comunicarea didacticã era consideratã numai acţiune de predare, elevul având un rol de simplu receptor.

Reconsiderând rolul elevului în cadrul procesului de învăţământ, pedagogia modernã acordã o atenţie deosebitã metodelor activ-participative, conlucrării dintre elev şi cadrul didactic, toate acestea fac din comunicarea didacticã un proces complex şi viu.

Comunicarea didacticã reprezintã o formã particularã de comunicare, specificã procesului didactic. La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare:

- comunicare oralã (dominantã) şi comunicare scrisã;

- comunicare verbalã, paraverbalã şi nonverbalã;

- comunicare referenţiala (prin care se transmit cunoştinţe teoretice) şi comunicare atitudinalã (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Învăţământul este, prin excelentã, un domeniu puternic comunicant la toate nivelurile. Această apreciere este cu atât mai evidentã dacã vom privi lucrurile prin prisma pedagogiei moderne a comunicării, pentru care:

 relaţia instructivã (educativã) este eminamente o relaţie de comunicare, ce dă naştere unui tip specific de limbaj- limbajul didactic sau pedagogic pe care se bazează. Ceea ce nu înseamnă cã învăţământul este reductibil la comunicare, ci evidenţiază o recunoaştere a comunicării ca parte constitutivã şi vitalã a procesului instructiv-educativ;

 ca parte constitutivã şi vitalã de învăţământ, comunicarea se implicã activ şi creator în structurarea acestuia;

 comunicarea constituie una din condiţiile fundamentale desfăşurării a procesului de învăţământ, de unde concluzia cã a organiza condiţiile învăţării înseamnã a organiza comunicările care se produc în clasã, a organiza şi controla schimburile de semnificaţii ce au loc între profesor şi elevi.

Extinzând lucrurile, comunicarea contribuie la formarea şi cristalizarea comunităţii ca mediu mai larg care intervine într-o manierã favorabilã la stimularea învăţării şi a unei activităţi didactice de calitate. Este important de subliniat faptul cã instituţia de învăţământ constituie locul unde se învaţă comunicarea, unde se deprinde şi se perfecţionează comunicarea, unde se elaborează comunicarea, unde se educã (cultivã) comunicarea. Aici, comunicarea are semnificaţia unei valori umane şi sociale, motiv pentru care educarea comunicării constituie un scop în sine, un obiectiv major al învăţământului.

Definit în termeni de comunicare, procesul de învăţământ apare ca o înlănţuire teoretic infinitã, de situaţii de comunicare cu specific didactic. Profesorul trebuie să-şi armonizeze acţiunea la nivelul experienţei lingvistice a elevilor cu care lucrează. Mesajul didactic trebuie să fie structurat, prelucrat şi prezentat în concordantã cu posibilităţile de receptare ale elevilor. Este o problemã care ţine de capacitatea educatorului de a-şi adapta comunicarea la nivelul maturităţii intelectuale a elevului. Nu întotdeauna comunicarea didacticã se realizează aşa cum ne-am propus deoarece pe parcursul comunicării pot apărea şi blocaje. Blocajele de comunicare pot interveni atunci când cadrul didactic

are o exprimare neclară, vorbeşte prea încet sau prea repede , nu creează motivaţii, elevii nu au cunoştinţele necesare pentru a înţelege comunicarea sau nu sunt bine fixate, influenţând negativ cunoştinţele noi. Limbajul înseamnă comunicare, dar nu se comunică nimic dacă vorbirea e lipsită de sens.

Deosebit de importante sunt şi caracteristicile elevului: acuitatea senzorială (vizuală şi auditivă), nivelul dezvoltării intelectuale, experienta cognitivă şi lingvistică, motivaţia învăţării, nivelul competentelor de comunicare, gradul de cultură, ritmul de lucru, atitudinile cognitive şi sociale, trăirile emoţionale, individuale şi de grup (anterioare şi simultane actului de comunicare). Comunicarea poate să întreţină relaţii de tipuri diferite: unidirecţionale, bidirecţionale şi multidirecţionale. Accentul tinde să se pună pe dezvoltarea comunicării multidirecţionale, ce favorizează interacţiunea, interactivitatea, confruntarea diverselor cunoştinţe.

Este recunoscut faptul că relaţiile dintre cadrele didactice şi elevi sunt multiple, iar modul de manifestare comportamentală e resimţit de ceilalţi în maniere diferite generând două tipuri de sentimente: de respingere sau de acceptare. Acest lucru este influenţat de individ dar şi de obstacole apărute în calea comunicării. De multe ori, atunci când dorim să modificăm comportamentul unui elev, încercăm să modificăm mediul său să intervenim asupra propriului mod de manifestare. Nu reuşim însă întotdeauna „să-i ascultăm pe elevi” cu tact, răbdare şi atenţie, lucru ce duce la instalarea unor obstacole în calea comunicării. Spre exemplu, în cazul unui elev care se plânge că întâmpină dificultăţi în efectuarea unei teme, cadrul didactic poate riposta pe un ton :

-de avertizare: „Dacă vrei note mari, munceşte!”;

-de comandă: „Lucrează şi nu te mai plânge atât!”;

-de ridiculizare: „ Vai de mine … chiar aşa?”

Astfel de mesaje sunt depreciative pentru elevi şi neagă importanta sentimentelor trăite de aceştia , tocmai din acest motiv , pentru că ştim cu toţii că educaţia cere nu numai pricepere ci şi afectivitate din partea educatorului, ar trebui să-i răspundem elevului într-o manieră de acceptare şi stimulare a copilului cu disponibilitate pentru cooperare şi comunicare. Se impune să încurajăm copilul verbal şi prin gesturi, ascultându-l activ ori să ascultăm mesajul acestuia în tăcere , incitându-l să-şi destăinuie propriile trăiri. Este necesar, ca noi cei de la catedră, să reflectăm mai mult asupra forţei modelatoare a limbajului. Cuvântul poate fi unealtă preţioasă sau mijloc periculos, deoarece poate influenţa pozitiv sau negativ interlocutorul. Se ştie deja, că limbajul celui de la catedră, gesturile sau mimica acestuia sunt copiate de elevi, de aceea trebuie să acordăm o atenţie deosebită comunicării. Atitudinea cadrului didactic în faţa elevilor şi a părinţilor poate declanşa sau atenua conflictele care apar între elevi, între elevi şi părinţi ori între părinţi şi profesor.

Referitor la optimizarea comunicării trebuie să recunoaştem că, nu de puţine ori, profesorul trăieşte cu impresia că vorbele sau mesajele sale ajung la destinaţie aşa cum gândeşte el, că sunt receptate de elevi păstrând aceleaşi înţelesuri, aceleaşi semnificaţii cu ale sale. Din păcate, lucrurile nu decurg întotdeauna aşa, mesajele receptate au tendinţa de a se îndepărta mai mult sau mai puţin de sensurile emise sau originale, uneori să fie chiar diferite. Numai că actul comunicării didactice poate fi protejat de posibile variaţii şi deviaţii, distanţări sau deteriorări nedorite prin intervenţia feed-back-ului. În reglarea propriei comunicări, cadrul didactic trebuie să tină seama de mimica elevilor, de gesturile, expresiile şi mişcările lor, reacţii care devin simptomatice pentru ceea ce simt, înţeleg, acceptă, doresc aceştia. El poate sesiza direct şi abil, din mers, „starea de spirit” a elevilor şi astfel să valorifice la maximum comportamentul acestora în beneficiul optimizării comunicării. Pornind de aici, cadrul didactic poate să-şi restructureze sau să amelioreze demersul didactic de moment şi nu în ultimul rând să-şi regleze viteza şi ritmul propriei vorbiri.

Actul comunicării devine eficient atunci când favorizează o implicare activă din partea elevului, o angajare cu toate forţele sale intelectuale şi afective în procesul receptării. Astfel, receptarea depăşeşte simpla percepere a unor conţinuturi audiate. A produce interlocutori activi, a-i determina pe elevi să urmărească cu interes şi să manifeste o atitudine activă în cursul ascultării constituie un indicator al competentelor pedagogice a cadrului didactic.

Bibliografie:

1. Elena Rafailă, Educarea creativităţii la vârsta preşcolara, Editura Aramis
2. Elena Rafailă, Pedagogie preşcolară, Editura Didactică și Pedagogică București 1995
3. Ioan Cerghit, Sisteme de instruire alternative şi complementare, Bucureşti, Editura Aramis, 2002
4. Dinu Mihai, Fundamentele comunicării interpersonale, Bucureşti, Editura All, 2004
5. Soitu Laurenţiu, Pedagogia comunicării, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1997

EFICIENTIZAREA ACTULUI DIDACTIC PRINTR-O STRANSA COLABORARE DINTRE EDUCATOARE-INVATATOARE-PARINTI

Profesor învăţământ primar: UNGUREANU VIOLETA
Scoala Gimnaziala „Leon Danaila ‘’, Darabani

Implicarea familiei în cadrul programului desfăşurat în grădiniţă este esenţială pentru îmbogăţirea mediului stimulativ, fixarea şi lărgirea cunoştinţelor asimilate în sala de grupă. Implicarea familiei în program va întări sprijinirea ţelurilor educaţionale. Implicarea părinţilor în activitatea preşcolară este în beneficiul copiilor, al familiei şi al calităţii actului educaţional.

Dezvoltarea personalităţii copilului este un proces complex, care se desfăşoară în timp şi presupune acţiunea simultană a eredităţii, a educaţiei şi a mediului.

Influenţa părinţilor asupra formării copilului ca viitor om cu respect faţă de cei ce-l educă se simte încă din perioada grădiniţei. Nu de puţine ori se întâlnesc copii care nu respectă cerinţele educatoarei sau care fac aprecieri necuviincioase la adresa ei. De cele mai multe ori, aceşti copii vin din familii care au obiceiul de a ponegri autorităţile locale, şefii de la locul de muncă sau chiar educatoarea sau învăţătoarea copiilor mai mari. Copilul este obişnuit deci, cu lipsa de respect. Aceşti copii, de multe ori, refuză să vină la grădiniţă. Discutarea cadrului didactic în directe făcute de către părinţi sădesc în sufletele copiilor neîncrederea, frica.

Atunci, când unii copii povestesc acasă, de exemplu, că educatoarea nu-i apreciază lucrarea ca fiind cea mai bună, părinţii fac afirmaţia celor protejaţi. Dacă copilul nu spune primul poezia la serbare, părintele nu caută cauza, ci acuză educatoarea că ar fi lipsită de tact pedagogic. Desigur că, în felul acesta, copilul îşi pierde încrederea în educatoare şi devine nepoliticos, nemaisupunîndu-se cerinţelor acesteia şi reacţionând greşit.

Copilul nu se educă numai prin îndemnurile părinţilor, ci şi prin exemplele personale pe care părinţii le oferă acestuia. Există multe cazuri când părinţii intră în grădiniţă fără să salute personalul care lucrează în incinta acesteia. Prin firea lucrurilor, copilul trebuie să găsească în imediata sa apropiere, realitatea corectă a persoanei de care sunt ataşaţi, realitate care să-i inspire conduita. Desigur că, aceste exemple de conduită se corectează pe parcurs, se îmbogăţesc, ajungând chiar să se modifice. În acest proces, intervin grădiniţa, şcoala, societatea care contribuie la modelarea personalităţii copiilor. Prima etapă în acest proces de organizare şi formare a membrului societăţii este reprezentată, însă, de identificarea cu personalitatea tatălui sau a mamei.

Lipsit de un model, de un exemplu cu care să se identifice în propriul său cămin, copilul va găsi astfel de modele în afara acestuia, într-o persoană valoroasă pentru el, cum ar fi , de exemplu: educatoarea, învăţătoarea.

Din nefericire însă, adeseori, copilul care este lipsit de autoritatea părintească pozitivă şi eficientă îşi va afla prieteni printre indivizii străzii. În acest caz, efectele negative pot fi prezise cu corectitudine.

Copiii provin din familii care se deosebesc între ele prin condiţiile de trai, prin gradul de cultură al părinţilor, fapt care îşi imprimă pecetea asupra caracterului şi conduitei copilului.

Se mai produc încă abateri de la regulile morale şi civice în unele familii. Cel mai frecvent se înregistrează astfel de cazuri acolo unde părinţii consumă alcool. Unii copii observă aceste fapte şi le sesizează părinţilor, în felul lor, dar, sincer.

Tensiunile şi conflictele dintre părinţi şi copii, pot avea o intensitate diferită şi o durată variabilă, distingându-se forme simple, cum ar fi: cearta, neînţelegerea, contrazicerea, refuzul asumării unei obligaţii conjugale sau forme complexe, precum: agresivitatea fizică, violenţa, alungarea unui partener de la domiciliu. În condiţiile în care părinţii vor avantaja un copil în favoarea altuia, nerepectând raportul dintre merit şi recompense, pot apărea situaţii de rivalitate, gelozie fraternă. Copilul dezavantajat va utiliza mecanisme de apărare, cum ar fi: încordarea, izolarea sau prefăcătoria, minciuna.

Părinţii trebuie să acorde copilului atenţie totală pentru ca acesta să vadă că suntem interesaţi să îl ascultăm. Retragerea cu el într-un loc liniştit şi evitarea prezenţei altor persoane la discuţie îi pot arăta copilului că părinţii sunt cu adevărat interesaţi de problema lui. Copilul trebuie să fie sigur că “problema” se va rezolva “între ei”. Indiferenţa este la fel de dăunătoare. Copilul se simte respins şi neglijat dacă, atunci când îşi împărtăşeşte gândurile părinţilor, aceştia continuă să privească la televizor sau să îşi vadă în continuare de treabă. Încetarea oricărei activităţi este necesară pentru a-şi demonstra disponibilitatea.

În cazul copiilor mici este importantă şi atitudinea pe care părinţii o au. Ei nu trebuie să se simtă dominaţi nici măcar fizic, din această cauză fiind bine ca părinţii să coboare la nivelul lor atunci când le vorbesc sau îi ascultă.

Din cele observate în timpul activităţii mele în incinta acestei grădiniţe am dedus că de educarea şi îngrijirea copiilor prea puţin se ocupă ambii părinţi, rezultatele fiind pe măsura participării lor la educaţie.

Este important pentru copii să vadă că părinţii vin la serbările lui sau cu ocazia altor activităţi desfăşurate în incinta grădiniţei sau în afara acesteia. În cadrul grădiniţei noastre am desfăşurat serbări în jurul bradului de Crăciun împodobit în curtea grădiniţei, am organizat un foc de tabără şi un

spectacol de circ cu ocazia sărbătoririi Zilei Copilului,etc. Copiii ai căror părinţi au fost alături de ei cu ocazia acestor evenimente au fost foarte fericiţi, dar au existat şi copii ai căror părinţi nu au putut fi alături de ei din diferite motive. Aceşti copii au fost foarte supăraţi, suferind chiar din cauza absenţei părinţilor lor.

Şedinţele cu părinţii sunt prilejuri pentru a-i informa pe aceştia referitor la modul cum se comportă copilul lor în relaţia cu ceilalţi copii, cum se descurcă acesta în cadrul activităţilor educative, etc. Tot la aceste şedinţe, educatoarea este informată de părinţi despre problemele pe care aceştia le parcurg şi de cele mai multe ori le oferă soluţii.

Aşadar, dialogul dintre educatoare şi părinţi este foarte necesar, de exemplu: educatoarea constată că sunt copii care vin la grădiniţă obosiţi. În acest caz, li se adresează părinţilor, fie atrăgându-le atenţia să solicite mai puţin copilul în activităţi gospodăreşti, fie să petreacă mai puţin timp privind programul TV.

Grădiniţa, prin metodele şi procedeele pedagogice, are datoria de a interveni direct în cazurile de îndrumare greşită a copilului în familie. Toate îndrumările şi intervenţiile trebuie să aibă în vedere viitorul om ce ar putea altera atmosfera în propriul său cămin şi, chiar, la locul de muncă în care acesta va ajunge.

Familia, ca prim grup cu care ia contact copilul, rămâne reperul permanent şi fundamental în condiţia indivizilor, în manifestarea unor atitudini civice, moral-comportamentale.

Bibliografie:

- Agabrian, Mircea, (2006), Ş*coala, familia, comunitatea,* Editura „Institutul European”, Iaşi;
- Boniface Jean, Legrand Jean-Andre, Andre de Peretti, (2001), *Tehnici de comunicare,* Editura Polirom, Iaşi;
- Dumitrana, M., (2002), *Copilul , familia şi grădiniţa*, Editura Compania , Bucureşti;
- Truta Elena, Mardar, Sorina, (2007), *Relaţia profesor-elevi: blocaje şi deblocaje*, Editura Aramis, Bucureşti.

IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. SABĂU DELIA GABRIELA
Școala Gimnazială nr. 1 Hidișelu de Sus, Bihor

Comunicarea reprezintă, în sens larg, un transfer de informație între un emițător și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți. Prin urmare, comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările și cunoștințele acestora.

Comunicarea în cadrul procesului de învățământ ar trebui să arate capacitatea comunicațională, gândirea logică, imaginația constructivă a cadrului didactic și a elevului, spiritul de observare. O comunicare educațională de calitate nu se reduce doar la stăpânirea conținuturilor verbale. A fi dascăl înseamnă și a ști să explici un anumit conținut, să clarifici și să rezolvi metodic sarcini didactice, prin stăpânirea a ceea ce Comenius spunea ”arta de a-i învăța pe toți e totul.”

Comunicarea didactică reprezintă o formă particulară de comunicare, specifică procesului didactic. Comunicarea pedagogică este cea care mijlocește fenomenul educațional în ansamblul său, indiferent de conținuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicați și se află la baza procesului de predare-învățare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu roluri determinate: profesor, elevi. În comunicarea didactică trebuie să fim concișI, preciși și expresivi, în același timp, pentru a facilita transferul, dar și înțelegerea mesajului transmis. Toate informațiile pe care le transmitem trebuie adaptate scopului și obiectivelor didactice, precum și nivelului intelectual al cursanților.

La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare: comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă, comunicare verbală, paraverbală și nonverbală; comunicare reverențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală și paraverbală) pot aduce succesul unei relații didactice. Blocarea comunicării prin relații reci, conduce la scăderea randamentului comunicării și, implicit, al celui școlar.

În comunicarea dintre profesor și elev o importanță deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanță cu mesajele verbale. Știm că din informațiile transmise 38% sunt paraverbale, iar 55% sunt nonverbale.

Comunicarea didactică presupune o interacțiune de tip feed-back privind atât informațiile explicite, cât și cele adiacente intenționate sau formate în cursul comunicării. Comunicarea didactică stă la baza oricărei intervenții educative. Conținutul cognitiv predat-învățat în procesul didactic și influențarea formativă (asupra capacităților operaționale, formării morale, estetice) presupun o interacțiune permanentă între educator și educat. Funcționarea conexiunii inverse informează permanent emițătorul despre efectele comunicării asupra partenerului: învățătorul ”citește” reacțiile elevilor, iar elevii ”citesc” atitudinea învățătorului cu privire la reacția lui (a elevului) și fiecare dintre locutori își adaptează conduita comunicațională ulterioară în funcție de ceea ce receptează. Astfel, comunicarea didactică este bilaterală.

Din perspectiva educației formale, comunicarea didactică constituie baza procesului de predare și asimilare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu statusuri determinate: cadrele didactice ca principali agenți educaționali și cele ale elevilor, în subordonarea nemijlocită față de conducerea unei asemenea instituții.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea, respectarea unor reguli de către profesori, între care: vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese); ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje; folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje (de regulă, orală și vizuală, concomitent); repetarea mesajelor mai complexe.

Orice cadru didactic trebuie să fie conștient de responsabilitatea fată de cuvântul rostit într-o societate în care totul se petrece sub semnul rapidității, în care greșelile de exprimare sunt considerate fără importanță și în care nimeni nu răspunde pentru ce a spus, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

Școala este aceea care poate forma elevului capacitatea de a transforma un mesaj în semnificații pentru că la rândul său să poată alege și constitui mesaje adecvate obiectivelor de semnificare. Însușirea de către elevi a acestor limbaje poate contribui la realizarea echilibrului între educație și comunicare, asigurându-se astfel simțul critic în preluarea oricărei informații, a oricăror mesaje, diminuând efectele nedorite ale mass-mediei. Totodată, se vor putea realiza pe tot restul vieții selecții în funcție de exigențele calitative și culturale.

Rolul educatorului se definește ca: organizator de contexte, favorizante învățării în toate formele ei. Educatorului îi revine sarcina ca pornind de la situațiile cunoscute, obișnuiește să provoace exerciții de comunicare, prin punerea instituției de comunicare unde actul de comunicare este ireversibil, irepetabil.

Profesorul în calitatea esențială de om, aduce elevului modele comportamentale, insuflă, uneori fără voia sa, o atitudine de un anume fel față de o disciplină, slujbă, față de om, oameni si lume in general.

Comunicarea cu elevii este esențială. Ea trebuie înțeleasă ca proces ce se desfășoară de la profesor la elev, de la elev la profesor și între elevi. Relațiile dintre emițător și receptor sunt deschise, sincere, nestresante, pentru ca mesajul să fie bine perceput și liber acceptat. Calitatea comunicării influențează climatul din interiorul grupului, care, la rândul lui, influențează procesul învățării, în general.

Bibliografie:

1. Abric, J., Psihologia comunicării, Editura Polirom, Iasi,2002;
2. Baban, A., Consiliere educaţională, Editura Ardealul,Cluj-Napoca,2001.
3. Iacob, L., Comunicarea didactică , în Psihologie şcolară (coordonator A.Cosmovici, L. Iacob), Editura Polirom, Iaşi, 1998.
4. Liliana Ezechil, Comunicarea educaţională în context şcolar, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2002.
5. Cucoș, C., Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 2002;

COMUNICAREA DIDACTICĂ

Prof. SCUTARU GABRIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MĂICĂNEȘTI

Comunicarea a fost definită ca o formă particulară a relaţiei de schimb între două sau mai multe persoane, două sau mai multe grupuri.

Esenţiale pentru actul comunicării sunt:

1) relaţia dintre indivizi sau dintre grupuri,

2) schimbul, transmiterea şi receptarea de semnificaţii,

3) modificarea voită sau nu a comportamentului celor angajati.

Elementele comunicării didactice sunt:

- emiterea mesajului didactic de către profesor sau de o altă sursă de informaţie, de la o anumită distanţă;
- canalul prin care se transmite mesajul;
- receptarea mesajului de către elevi;
- stocarea şi prelucrarea lui în scopul luării deciziilor (formularea răspunsurilor de către elev, a corectărilor sau a completărilor de către profesor).

TIPURI DE COMUNICARE :

Dupa *nivelul interactiunii*:

- intraindividuala
- interpersonala
- de grup
- de masa
- publica sau mediatica.

Dupa *tipul de cod utilizat*

- verbala (orala si scrisa)
- paraverbala
- nonverbala.

Dupa *canalul utilizat*

- directa (nemijlocita)
- mediata (când se folosesc canale intermediare cum ar fi cartile, televiziunea, telefonul, internetul, aparatele foto, camerele de filmat etc.).

Comunicarea nonverbală se realizează prin intermediul mijloacelor nonverbale(corpul uman, spaţiul sau teritoriul, imaginea)

Comunicarea verbală (limbajul). Limbajul este unul dintre mijloacele cele mai specific umane, cel mai frecvent folosit în comunicarea interumana. Limbajul, constituie expresia şi realizarea conduitelor verbale.

In cadrul comunicarii verbale distingem comunicarea orală și scrisă.

Expresivitatea comunicarii didactice este influentata de tinuta fizica, expresivitatea fetei, gesturi, stralucirea privirii, contactul vizual. Elementele limbajului nonverbal prelungesc semnificatia cuvintelor. De exemplu, un profesor care intra în clasa si se aseaza la catedra sau se lipeste de tabla si ramâne acolo toata ora, își diminueaza mult din forta discursului. Limbajul nonverbal are semnificatii la fel de profunde ca si cel verbal.

Scopul comunicarii didactice este acela de a forma convingeri prin organizarea activitatii didactice si alegerea acelor procedee favorabile formarii convingerilor privind toate domeniile cognitiei si practicii umane. Atunci când formarea de convingeri nu este posibila, se apeleaza la persuadare, prin care înțelegem influentarea persoanei mai mult decât prin formare de convingeri, prin argumentare, dar si prin vizarea afectivitatii, de exemplu atunci cât apelam la flatare pentru a convinge mai usor. Persuasiunea însoteste convingerea atingând atât ratiunea cât si sentimentele.

PARTICULARITATI

Comunicarea didactică are mai multe *caracteristici*, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane:

- se desfăşoară între doi sau mai mulţi agenţi: profesor şi elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind comunicarea verbală, scrisă, non-verbalk, paraverbală şi vizuală, dar mai ales forma combinată;
- mesajul didactic este conceput, selecţionat, organizat şi structurat logic de către profesor, pe baza unor obiective didactice precise, prevăzute în programele şcolare;
- stilul didactic al comunicării este determinat de concepţia didactică a profesorului şi de structura lui psihică;
- mesajul didactic (repertoriul) are o dimensiune explicativ- demonstrativă şi este transmis elevilor folosind strategii didactice adecvate dezvoltării intelectuale a acestora şi nivelului de cunoştinţe pentni a fi înţeles de elevi;

- comunicarea se reglează şi autoreglează cu ajutonil unor retroac¬ţiuni (feed-back şi feed-farward), înlocuind blocajele care pot apare pe parcurs.

In cadrul interactiunii profesor-elev, comunicarea psihopedagogica indeplineste mai multe

FUNCTII:

- funcţia informativă, de transmitere a mesajului didactic şi educativ;
- funcţia formativă, de stimulare a gândirii şi a imaginaţiei la elevi;
- funcţia educativă, de transmitere a influenţelor educaţionale, de coeziune şi afirmare a grupurilor şcolare;
- funcţia de evaluare şi reglare a procesului de predare - învăţare;
- funcţia de rezolvare a problemelor educaţionale şi a conflictelor şcolare.

REGULILE comunicarii didactice eficiente sunt:

- sa asculti, adica sa tii cont de parerea si interesele celorlalti;

- sa observi adica sa te intereseze ceea ce se întâmpla în cadrul situatiei de comunicare si sa întelegi starea receptorilor;

- sa analizezi si sa cunosti situatia receptorilor;

- sa te exprimi adica sa-ti expui punctele de vedere si sentimentele vis-a-vis de obiectul comunicarii;

- sa controlezi adica sa urmaresti calitatea si eficienta comunicarii.

Competenta comunicationala pentru profesor presupune achizitii de cunostinte si abilitati din mai multe domenii.

Pentru a fi eficace, comunicarii didactice i se cer anumite **CARACTERISTICI:**

1. Ale profesorului:

- claritatea și precizia mesajelor
- utilizarea unui limbaj adecvat si accesibil elevilor
- structurarea logică a mesajelor transmise;
- prezentarea interesantă a conţinutului instruirii;
- asigurarea unui climat adecvat comunicării

2. Ale elevilor:

- să aibă capacitate de concentrare (pentru a putea recepta şi inţelege mesajul profesorului);
- să posede cunoştinţele anterioare necesare învăţării ce urmează;
- să fie motivaţi pentru a învăţa (in general şi la un anumit obiect de studiu, ân particular).

În comunicarea didactica profesorul trebuie sa-i faca pe elevi sa simta ca are o vocatie în aceasta directie, ca este un partener de încredere, care doreste un dialog autentic. Competenta de comunicare se va manifesta și prin capacitatea de ascultare a elevilor. Cei mai apreciati profesori sunt cei care permit libertatea de exprimare a elevilor, care nu-i fac nici sa se simt a judecati, nici manipulati, nici sfatuiti, ci cei care le ofera sentimentul de siguranta si libertatea comunicarii.

BARIERE IN COMUNICAREA DIDACTICA

Comunicarea poate fi **OBSTRUCȚIONATĂ** sau doar perturbată de o serie de **FACTORI** care se interpun între semnificatia intentionata si cea perceputa putând fi legati de oricare dintre componentele comunicarii (emitator, mesaj, canal, receptor), sau de interactiunea lor.

Factorii fizici perturbatori pot fi – iluminatul necorespunzator, zgomote parazite, temperaturi excesiv de coborâte/ridicate, ticuri, elemente ce distrag atentia – telefon, cafea, ceai etc.

Dintre **obstacolele ce apar mai frecvent în comunicarea didactică**, menţionăm:

– supraîncărcarea (determinată de criza de timp, dar şi de dorinţa unor profesori de a nu omite lucruri importante);

– utilizarea unui limbaj încifrat, inaccesibil (sau greu accesibil) elevilor; – dozarea neuniformă, în timp, a materialului de predat;

– starea de oboseală a elevilor /studenţilor sau indispoziţia profesorului; – climatul tensionat sau zgomotos.

Pentru **perfectionarea comunicării didactice**, este necesară cunoaşterea respectarea unor **reguli** de către profesori, între care menţionăm:

– vorbirea corectă, deschisă şi directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor);

– încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaşte în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepţionate şi înţelese);

– ascultarea atentă, răbdătoare şi încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înţelege exact sensul acestor mesaje;

– folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru acelaşi tip de mesaje (de regulă, orală şi vizuală, concomitent);

Bibliografie:

Liliana Ezeghil, ”Comunicare educațională în context școlar”, București, Ed. Did. Și Pedag.

Pînișoară I.O., ”Comunicarea eficientă”, Polirom

Șoitu I. , ”Pedagogia comunicării”, Institutul European, 2001

METODE DE COMUNICARE INTERACTIVĂ UTILIZATE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Prof. Bulmău Mariana
Școala Gimnazială Nr 1 Bilieşti, jud. Vrancea

Bunul mers al procesului de învăţământ şi rezultatele obţinute depind de metodele utilizate. Marii pedagogi au evidenţiat faptul că folosindu-se metode diferite, se obţin diferenţe esenţiale în pregătirea elevilor, că însuşirea unor noi cunoştinţe sau comportamente se poate realiza mai uşor sau mai greu, în funcţie de metodele utilizate.

Metodele sunt instrumente importante aflate la dispoziţia profesorului, de a căror cunoştinţe şi utilizare depinde eficienţa muncii educative. Profesorul, cunoscând varietatea metodelor, particularităţile elevilor cu care lucrează, obiectivele pe care trebuie să le atingă, trebuie să acţioneze pentru a-şi valorifica pe deplin personalitatea, devenind el însuşi un creator în materie articulare a strategiilor, metodelor şi procedeelor didactice. Antrenarea permanentă a elevilor la un efort intelectual susţinut şi înarmarea acestora cu capacităţi necesare unei activităţi de învăţare productivă reprezintă modalitatea cea mai eficientă de educare a elevilor în spiritul unei atitudini conştiente şi active.

Cerinţa primordială a educaţiei progresiviste, cum spune Jean Piaget, este de a asigura o metodologie diversificată bazată pe îmbinarea activităţilor de învăţare şi de munca independentă, cu activităţile de cooperare, de învăţare în grup şi de munca interdependentă. Deşi învăţarea este eminamente o activitate proprie, ţinând de efortul individual depus în înţelegerea şi conştientizarea semnificaţiilor ştiinţei, nu este mai puţin adevărat ca relaţiile interpersonale, de grup sunt un factor indispensabil apariţiei şi construirii învăţării personale şi colective. “Învăţarea în grup exersează capacitatea de decizie şi de iniţiativă, dă o notă mai personală muncii, dar şi o complementaritate mai mare aptitudinilor şi talentelor, ceea ce asigură o participare mai vie, mai activă, susţinută de foarte multe elemente de emulatie, de stimulare reciprocă, de cooperare fructuoasă.”

Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacţiunea dintre minţile participanţilor, dintre personalităţile lor, ducând la o învăţare mai activă şi cu rezultate evidente. Acest tip de interactivitate determină identificarea elevului cu situaţia de învăţare în care acesta este antrenat, ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriei transformări şi formări. Metodele interactive de grup sunt modalităţi moderne de stimulare a învăţarii şi dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experienţe, de cunoştinţe.

Interactivitatea presupune o învăţare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii şi argumente, creează situaţii de învăţare centrate pe disponibilitatea şi dorinţa de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă şi activă, pe influenţa reciprocă din interiorul microgrupurilor şi interacţiunea socială a membrilor unui grup. Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calităţi şi disponibilităţi din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorinţă de autoperfecţionare, gândire reflexivă şi modernă, creativitate, inteligenţa de a accepta noul şi o mare flexibilitate în concepţii. Uneori considerăm educaţia ca o activitate în care continuitatea e mai importantă decât schimbarea.

Devine însă evident că trăim într-un mediu a cărui mişcare este nu numai rapidă ci şi imprevizibilă, chiar ambiguă. Nu mai ştim dacă ceea ce ni se întâmplă este “bine” sau “rău”. Cu cât mediul este mai instabil şi mai complex, cu atât creşte gradul de incertitudine. Datorită progresului tehnologic şi accesului sporit la cunoaştere şi la resurse ne putem propune şi realiza schimbări la care, cu câtva timp în urmă nici nu ne puteam gândi. Trebuie, deci, să ne modificăm modul în care gândim prezentul şi viitorul educaţiei pe care îl dăm generaţiei următoare având în vedere aceste aspecte. Nu ne mai putem permite o unitate şcolară “muzeu”, orientată spre trecut, care pune accent pe cunoştinţe, ci avem nevoie de o şcoală ce-i pregăteşte pe copii pentru viitor, punând accent pe competenţele sociale şi de comunicare. E bine ca profesorul să modeleze tipul de personalitate necesar societăţii cunoaşterii, personalitate caracterizată prin noi dimensiuni: gândire critică, creativă, capacitate de comunicare şi cooperare, abilităţi de relaţionare şi lucru în echipă, atitudini pozitive şi adaptabilitate, responsabilitate şi implicare.

Un învăţământ modern, bine conceput permite iniţiativa, spontaneitatea şi creativitatea copiilor, dar şi dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valenţe, depăşind optica tradiţională prin care era un furnizor de informaţii. În organizarea unui învăţământ centrat pe copil, profesorul devine un coparticipant alături de elev la activităţile desfăşurate. El însoţeşte şi încadrează copilul pe drumul spre cunoaştere.

Metoda FRISCO Este o metodă prin care elevii „joacă” o atitudine faţă de o problemă. Atitudinile pot fi: -optimistul –sigur că problema se poate rezolva şi va găsi soluţii;-realistul – caută soluţii, argumente pro şi contra;-exuberantul – foarte încântat de situaţie;-pesimistul – sigur că problema nu se poate rezolva;-scepticul – nesigur, se îndoieşte.

Metoda DELPHI Activitatea are un caracter pronostic, se iau în considerare aspecte interdisciplinare pentru a se găsi o soluţie de viitor. Ca mod de organizare, Delphi se poate desfăşura pe microgrupuri, ale căror idei vor fi sistematizate frontal. Se poate începe şi cu reflecţia individuală, urmată de discuţii în pereche, grup şi valorificare frontală.

MOZAICUL Mozaicul sau „metoda grupurilor independente” este o startegie bazată pe învăţarea

în echipă. Fiecare elev are o sarcină de studiu în care trebuie să devină expert. El are în acelaşi timp şi responsabilitatea transmiterii informaţiilor asimilate, celorlalţi colegi. În cadrul acestei metode rolul profesorului este mult diminuat, el intervine semnificativ la începutul lecţiei când împarte elevii în grupurile de lucru şi trasează sarcinile şi la sfârşitul activităţii când va prezenta concluziile.

Varianta standard a acestei metode se realizează în cinci etape:

1. Pregătirea materialului de studiu (profesorul stabileşte tema de studiu şi o împarte în 4 sau 5 sub-teme;

2.Organizarea colectivului în echipe de învăţare de câte 4 -5 elevi (în funcţie de efectivul clasei);

3.Constituirea grupului de experţi;.

4.Reîntoarcerea în echipa iniţială de învăţare;

5.Evaluarea

CIORCHINELE

Deşi este cunoscută şi ca o variantă mai simplă a brainstorming-ului, ciorchinele este o metodă care presupune identificarea unor conexiuni logice între idei, poate fi folosită cu succes atât la începutul unei lecţii pentru reactualizarea cunoştinţelor predate anterior, cât şi în cazul lecţiilor de sinteză, de recapitulare, de sistematizare a cunoştinţelor. Ciorchinele reprezintă o tehnică eficientă de predare şi învăţare care încurajează elevii să gândească liber şi deschis. Metoda ciorchinelui funcţionează după următoarele etape:

1. Se scrie un cuvânt / temă (care urmează a fi cercetat /ă) în mijlocul tablei sau al unei foi de hârtie;

2.Elevii vor fi solicitaţi să-şi noteze toate ideile, sintagmele sau cunoştinţele pe care le au în minte în legătură cu tema respectivă, în jurul cuvântului din centru trăgându-se linii între acestea şi cuvântul iniţial;

3. În timp ce le vin în minte idei noi şi le notează prin cuvintele respective, elevii vor trage linii între toate ideile care par a fi conectate;

4.Activitatea se opreşte când se epuizează toate ideile sau când s-a atins limita de timp acordată.

CERCUL “COMPLIMENTELOR”

Reprezintă o metodă care urmăreşte dezvoltarea stimei de sine. Pentru a pune în practică metoda, formatorul aşază scaunele într-un cerc, iar “ receptorul” complimentelor se află în mijlocul acestui cerc. Fiecare dintre persoanele participante trebuie să identifice un compliment sincer şi onest despre cel aflat în centrul cercului. Apoi, pe rând, fiecare va înainta şi îi va spune acestuia complimentul, receptorul complimentelor trebuind să aibă doar una dintre următoarele reacţii: să zâmbească ori să le adreseze un “mulţumesc”. Această metodă are avantajul consolidării unei imagini pozitive faţă de propria persoană a celui care primeşte complimentele, dar şi o dezvoltare a ariei pozitive faţă de propria persoană a celui

care primeşte complimentele, dar şi o dezvoltare a ariei pozitive de gândire la celelalte persoane (prin aceea că identifică o latură bună a colegului lor). Cercul “complimentelor” trebuie practicat până ce toţi cursanţii au trecut prin ipostaza de receptor.

Utilizarea acestor metode antrenează elevii într-o continuă participare şi colaborare, creşte motivarea intrinsecă deoarece li se solicită să descopere fapte, să aducă argumente pro şi contra. Lucrul în echipă dezvoltă atitudinea de toleranţă faţă de ceilalţi şi sunt eliminate motivele de stres, iar emoţiile se atenuează. Metodele cu caracter activ şi interactiv, acele metode care satisfac condiţiile fundamentale ale învăţării eficiente şi creative se bucură de anumite particularităţi ce conduc spre acele rezultate propuse şi dorite de fiecare cadru didactic: sunt formativ-educative, sunt centrate pe elev, îi implică activ pe subiecţi, au caracter interactiv, permit diferenţierea instruirii.

Bibliografie:

1.Albu, Gabriel – În căutarea educaţiei autentice, Editura Polirom, Iaşi, 2002; 2.Cucoş, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom, Iaşi, 2000;

3.Neacşu, Ion – Metode şi tehnici

de învăţare eficientă, Editura Militară, Bucureşti, 1990.

ABORDĂRI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ

Profesor Călinescu Anca Haidi
Școala Gimnazială Nr.1 Hidișelu de Sus, județul Bihor

Trăim într-un mediu activ, dinamic și supus tehnologiei. Acest aspect se răsfrânge fără ocolișuri și asupra mediului educațional.

Anul începutului de pandemie a adus modificări în ceea ce privește aspectul comunicării didactice: au fost inițiate platforme on-line, care au venit în spijinul comunicării de acest tip și care s-au dorit un liant între profesor și elevi, încercându-se astfel să se păstreze conștiința apartenenței la un cadru educativ și educațional pentru elevi. Realitatea a dovedit, și o face în continuare, că acest tip de comunicare utilizat exclusiv nu este suficient ori, de cele mai multe ori, eficient. Așadar, comunicarea didactică a devenit o provocare pentru ambele părți ale actului educațional. Comunicarea didactică, exclusiv cea desfășurată on-line a devenit o provocare cu avantaje și multe dezavantaje în plan educațional și, mai ales, în cel socio-emoțional: pe de o parte, în mediul on-line, elevul are posibilitatea să participe activ, să redacteze răspunsuri și să primească în timp real un feed-back din partea profesorului și a celorlalți colegi participanți la ora de curs. Acest fapt poate veni și în spijinul elevului emotiv, cu rezultate școlare medii, fapt care îl poate ajuta și îi poate crește stima de sine, încrederea în propriile forțe și cunoștințe. Pe de altă parte, așa cum se observă la clasă, nu toți elevii au capacitatea de a urmări un material prezentat on-line, pentru aceștia interacțiunea în cadru fizic cu profesorul și elevii fiind definitorie în vederea acumulării de informații și a manifestărilor emoționale.

Pentru a fi eficientă, învățarea on-line trebuie împletită cu cea desfășurată în cadru fizic. De altfel, învățarea on-line ar trebui văzută doar ca o metodă utilizată de profesor la clasă în diverse momente ale orei de curs și nu ca metodă exclusivă. Utilizarea mediului on-line în predare dinamizează orele de curs, însă nu trebuie să constituie factor unic în predare. Comunicarea directă între profesor și elevi în sala de clasă are un rol esențial pe toate planurile: pedagogic, educativ, informativ, emoțional, social. În comunicarea directă profesorul folosește toți factorii pe care îi consideră definitorii pentru transmiterea mesajului și înțelegerea acestuia de către actorii educației: voce, ton, mimică, poziție a corpului, gesturi. Toți acești factori vin în spijinul elevului în actul de cunoaștere, de formare a caracterului, a modelare a propriei personalități, de creștere a stimei de sine, a încrederii în propriile forțe. Pe de altă parte, comunicarea didactică on-line are și beneficiile ei, printre care amintim: informare asupra unor aspecte de mare interes; însușirea noțiunilor de specialitate în utilizarea tehnologiei în procesul didactic; utilizarea și evidențierea unor tehnici didactice în procesul de predare-învățare-evaluare.

Comunicarea este o formă de exprimare interumană prin care sunt transmise emoții, sentimente, aspecte ale vieții. Astfel, prin intermediul comunicării sunt exteriorizate diverse informații, sentimente, trăiri, emoții acumulate. Acesta este aspectul pe care nu avem voie să îl uităm nicio clipă în relația cu elevii. Ori o comunicare ce este transmisă prin intermediul tehnologiei nu poate surprinde toate aceste aspecte. Profesorul poate surprinde în interacțiunea față în față cu elevii fațete atât de sensibile ale personalității lor. Competențele emoționale ale elevilor pot fi descoperite și perfecționate

doar printr-o interacțiune directă cu ceilalți colegi și profesori. Elevii care au aceste competențe emoționale crescute acționează mai bine decât cei cu inteligență emițională scăzută în situații dificile pentru școală, ei gândesc mai clar și constructiv în situații limită ori când lucrează sub presiune au grijă și de mediul social din jur: colegi, părinți, profesori. Alt factor ce vine în spijinul susținerii învățării active, fizice, față în față, este faptul că nu toți elevii dețin automotivarea în acest proces complex, rol care îi revine tot profesorului în a-l determina pe acesta să pășească oarecum singur, dar dirijat, pe tărâmul cunoașterii.

Considerăm că procesul educațional trebuie desfășurat în cadru fizic, în care comunicarea didactică să poată fi realizată în mod direct, printr-o observare fină a elevului, o creșetre dirijată a acestuia, iar comunicarea prin intermediul tehnologiei să constituie doar un instrument care ține pasul cu lumea.

Copii prea buni pentru părinții pe care îi au !

Prof. Înv. Primar : Tufă Monica Alexandra
Școala Gimnazială nr 1 Jorăști

Cu toții suntem conștienți, că ceea ce facem noi, ca și cadre didactice, în clasă, nu este suficient, pentru copii, pentru ca ei să poată atinge competențele impuse de sistemul de învățământ .

Este nevoie de mult mai mult exercițiu din partea lor ca și elevi, dar ei fiind mici, este nevoie de ajutorul părinților. Așa cum știm, pentru formarea unui copil este nevoie să fie îndeplinită relația familie- școală- comunitate și mai ales relația profesor- părinte. Însă, din păcate, ne confruntăm, din ce în ce mai des , cu refuzul părinților de a colabora cu școala. După cincisprezece ani de activitate la catedră, pot spune că tot mai mulți părinți se sustrag de la datoria de a-și ajuta proprii copii și lasă totul în seama profesorilor.

De câte ori le expunem problemele propriilor copii, știu doar să afirme : „ puteți să-l bateți, eu vă dau voie să îl pedepsiți „ dar nici unul nu întreabă cum ar putea să rezolve problema cu propriului său copil. Nu se prezintă la ședințele cu părinții, nu se prezintă la consiliere dar dărâmă ușile școlilor atunci când nu își primesc bursele pe carduri, nu își primesc banii de rechizite sau nu își primesc ajutoarele gratuite.

Oare își trimit copiii la școală doar pentru a beneficia de ajutoare ?
Din păcate, DA, aceasta este crunta realitate și singurii care au de suferit sunt doar copiii.

Mulți copii vor, vor să învețe, vor să aibă cele necesare la ore pentru a putea lucra , însă tot ei vin și spun „ mama nu vrea să-mi dea un lipici și un foarfec „ , sora mai mare, m-a bătut și mi-a luat caietul, fratele mi-a luat penarul „ etc. Te întâlnești cu părinții în magazine, de mână cu propriul copil, servește o bere, un rachiu, vorbește atât de urât, încât îți este ție rușine, dar cu berea în mână afirmă: „ nu am doamnă bani de rechizite și nici timp să îl ajut la teme, nu am loc de muncă , nu am salar, nu pot. Ce nu pot oare, să își asume răspunderea de părinte ?

Ne dorim să îi putem ajuta pe acești copii, loviți de soartă, încă de mici, însă cât putem face noi pentru ei ?

Ne rămâne doar să ne rugăm pentru acești copii, ca ei să fie puternici și lupte pentru micile lor vise.

Proiect Educațional Internațional
„Dialog și descoperire: abordări inovatoare în comunicarea didactică”
Sesiunea de comunicări științifice
„Amprenta cuvântului: importanța comunicării în procesul educațional”
„La început a fost cuvântul”

Prof. înv. preșc: Leahu Ionela
Grădinița P.P.: „Prichindel” - Tecuci

A comunica înseamnă, implicit, a te comunica. Acest lucru este valabil atât la nivel individual, cât și la nivel organizaţional. A ști să comunici este o chestiune de educaţie.

Comunicarea este o componentă vitală a procesului instructiv-educativ.Adeseori, reuşita actului pedagogic este asigurată de calitatea comunicării.Aceasta este cea care mijloceşte fenomenul educaţional în ansamblul său, indiferent de conţinuturile nivelurile, formele sau partenerii implicaţi.

Comunicarea didactică reprezintă baza procesului de predare - învăţare a cunoştinţelor în cadrul instituţional al grădiniței.

Atât comunicarea educaţională cât şi cea didactică pot fi considerate forme specializate ale fenomenului extrem de complex şi dinamic al comunicării umane.

O posibilă definiţie a comunicării didactice se poate structura pe ideea că „aceasta este o comunicare instrumentală direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învaţare.”

Ceea ce trebuie subliniat în cadrul procesului de comunicare în grădiniță şi devine esenţial în structurarea unei comunicări, constă în faptul că scopul comunicării îl constituie transmiterea şi recepţia de semnificaţii, în vederea obţinerii unor efecte pragmatice.

Comunicarea este un proces tranzacţional de predare-primire de informaţii, gânduri , sentimente . Prin intermediul comunicării se urmăreşte atingerea unor serii de obiective: să fim receptaţi, înţeleşi, să provocăm o reacţie (o schimbare de comportament sau atitudine). Comunicarea didactică este una de conţinuturi purtătoare de instruire, are un efect de învăţare şi urmăreşte modificarea şi stabilitatea comportamentului.

Orice formă de comunicare folosim, eficacitatea ei este influenţată de calitatea transmisiei , claritatea , precizia şi plasticitatea exprimării , aspecte care ţin de personalitatea învăţătorului , de relaţiile învăţător-preșcolar ,preșcolar-educator ,preșcolar-preșcolar.

Noile cunoştinţe, noile informaţii primite de preșcolari trebuie reformulate, pentru a fi integrate într-un cadru personal de referinţă ,constant cu fondul de experienţă, cu vocabularul şi structura cunoştinţelor şi noţiunilor pe care acesta le deţine.

Important este să ţinem cont de faptul că folosirea cuvintelor nu determină aceleaşi sensuri şi semnificaţii pentru educator şi preșcolar. Astfel, preșcolarii dispun de o experienţă scăzută de

înţelegere. Cadrul didactic trebuie să aibă grijă ca asociaţiile pe care aceste cuvinte le declanşează în mintea copiilor să se apropie de experienţa lor, pentru că există riscul ca ei să memoreze cuvinte goale, lipsite de sens, lipsite de conţinut. Memorarea mecanică nu va determina înţelegerea respectivelor cunoştinţe, ci vom asista la o înmagazinare de scurtă durată care va conduce la uitarea acestora în scurt timp.

Momentul optim al învăţării se produce atunci când preșcolarii sesizează sensul acestei comunicări. Altfel spus, punctul decisiv al comunicării este sensul. Ca să poate înţelege, copii trebuie să ştie codul utilizat de educator, adică să înţeleagă limbajul respectiv, terminologia, cuvintele şi expresiile noi, iar dascălul să ţină seama de posibilităţile reale ale copiilor. În caz contrar, în mintea copiilor apar distorsiuni, disonanţe cognitive. Ei schimbă sensul cuvintelor, atribuie alte semnificaţii acestora, diferite de cele la care s-a gândit cadrul didactic. De aceea, trebuie explicate, în prealabil, cuvintele şi expresiile noi, pregătind introducerea lor în comunicarea cu preșcolarii.

Eficacitatea comunicării este condiţionată de existenţa unei permanente conexiuni inverse – feedback- în contextul comunicării. Scopul său este să faciliteze armonizarea repertoriului activităţii emiţătorului – educatorul - cu cel al receptorilor – preșcolarii, continua reglare şi autoreglarea comunicării, a convorbirii.

Cadrul didactic poate face acest lucru sondând prin întrebări adresate la momentul oportun. În acest fel, el poate afla dacă copii au înţeles şi reţinut cele transmise, dacă e nevoie să-şi refacă explicaţiile, să amplifice concretizările, să aducă întotdeauna corecţiile necesare.

Dificultăţile pot fi determinate şi de încărcătura prea mare de informaţii, ce depăşeşte capacitatea de înţelegere a preșcolarilor.

Educatorul nu este doar cel care propune conţinuturi, ci dă și sarcini sau cere conduite. El stimulează şi întreţine curiozitatea preșcolariilor prin lucruri noi, le modelează comportamentele sociale, îi ajută să-și cunoască identitetea, le întăreşte încrederea în propriile forţe.

Nu întotdeauna, însă, relaţiile cadru didactic - preșcolar sau preșcolar – preșcolar sunt cele optime.Situaţiile conflictuale apar în viaţa cotidiană a preșcolarilor datorită divergenţelor existente între percepţiile, convingerile, atitudinile, modalităţilor de acţiune diferite, sau faţă de o situaţie generată de procesul de orientare, dirijare a activităţilor şi de aprecierea performanţelor.

Pentru eliminarea acestor neajunsuri trebuie avut in vedere determinarea copiilor să aibă iniţiative, stimularea comunicării dintre ei.

Cadrul didactic trebuie să devină în raport cu copilul, un partener de dialog. Pentru optimizarea comunicării trebuie eliminat caracterul autocratic, specific învățământului tradiţional, care întreţine anonimatul şi inhibă copilul care va fi astfel redus la pasivitate şi inerţie. Copilul trebuie stimulat să

participe activ, să i se sporească independenţa şi posibilităţile de iniţativă , să i se dezvolte stilul responsabilităţii.

În cadrul tuturor activităţilor din grădiniță, copiilor trebuie să li se ofere posibilitatea de a pune întrebări manifestându-şi astfel curiozitatea, nedumerirea, interesul, urmând să fie conduşi, în măsura posibilităţilor să descopere singuri răspunsuri.

Relaţiile cadru didactic - preșcolar trebuie să fie un amestec de libertate şi impunere.

Activităţile didactice organizate în grădiniță urmăresc să formeze şi să dezvolte capacitatea de comunicare corectă, logică şi civilizată în aspect oral şi scris. Noţiunea de comunicare are numeroase înţelesuri, de scopuri şi la fel de multe metode de exprimare şi manifestare. Limbajul este codul prin care este transmisă informaţia, acesta fiind unealta comunicării.

Prin folosirea limbajului, fiecare persoană îşi proiectează în exterior propria imagine, deoarece fiecare individ are la bază achiziţii succesive, care se completează şi se îmbină unele cu altele. De aceea, educatorul trebuie să cunoască, de la început capacitatea de comunicare a fiecărui preșcolar.

Didactica modernă este marcată de o serie de schimbări produse în status-ul educatorului, dar şi al preșcolarului. Acesta se repercutează asupra relaţiilor dintre ei. Un aspect esenţial al acestor schimbări, aşa cum am arătat mai sus, îl reprezintă trecerea de la rolul predominant al dascălului la o participare sporită a copiilor în procesul de învăţare ca subiecţi activi ai propriei lor formări. Există o interdependenţă comportamentală educator - preșcolar, pentru că acţiunea cadrului didactic provoacă modificări la nivelul comportamentului copilului şi reacţiile acestuia pot schimba comportamentul educatorului.

Raporturile dintre cadru didactic şi preșcolar nu prezintă numai o latură comportamentală. Factorul afectiv are o importanţă deosebită asupra randamentului intelectual al copilului. Crearea de bună dispoziţie în grupă reprezintă o condiţie necesară succesului preșcolar. Fiecare lecţie trebuie să se desfăşoare într-un climat afectiv pozitiv, de încurajare a fiecărui preşcolar. Educatorul are datoria să-l înveţe pe copil să gândească, să comunice corect gândurile şi sentimentele, să-l ajute să-şi dezvolte personalitatea.

„Comunicarea este cheia!”

Rolul feedbackului în predare

Prof.înv.primar GĂLAN NARCISA-MARIA
Liceul Teoretic ,,Ana Ipătescu” Gherla

În pedagogia modernă, necesitatea inserției unor mecanisme reglatorii, de conexiune inversă sau de retroacțiune, în angrenajul complex al instruirii și formării, este bine argumentată.

Feedbackul reprezintă un mecanism de retur, de retroacțiune comparativă între efectele așteptate și cele obținute, cu rol de dirijare continuă, (auto)control, (auto)reglare și ameliorare. Datorită efectelor sale, devine posibilă o permanentă verificare a modului în care se produce achiziția cunoștințelor și o studiere etapizată a progresiei învățării și cunoașterii.

Hattie (2012) consideră că este nevoie ca feedback-ul să țină cont de 3 întrebări la care elevul trebuie să-și răspundă, funcționând la 4 niveluri.

Cele trei întrebări ale feedback-ului sunt:

- ✓ *Spre ce mă îndrept?*
- ✓ *Cum voi ajunge acolo?*
- ✓ *Ce urmează?*

Cele patru niveluri la care funcționează feedbackul:

1. Sarcina de lucru
2. Metodele utilizate
3. Autoreglarea
4. Sinele

La nivelul sarcinii de lucru, Hattie (2012) consideră că feedbackul este eficient dacă: este centrat pe informație; la nivelul metodelor utilizate, poate duce la *„dezvoltarea strategiilor de învățare”;* la nivelul autoreglării, feedback-ul poate ajuta elevii să se autoevalueze, să accepte feedbackul și să îl utilizeze în conformitate.

În ceea ce privește *sinele*, feedback-ul este eficient dacă este utilizată lauda ca o componentă necesară recepționării mesajului transmis.

Spațiul de acțiune a feedback-ului este spațiul dintre corect și incorect, dintre realizat corect și realizat incorect. La o primă analiză, am fi tentați să credem că spațiul dedicat greșelii este cel de impact și, cu toate acestea, nu este așa. În cazul unui elev care a reușit să realizeze o sarcină în mod corect, acesta poate primi feedback doar pentru rezultat. La acel moment, centrarea atenției este doar pe produs. Cu toate acestea, un feedback legat de pașii parcurși până la reușită, nu face decât să clarifice și să mențină tendința elevului către o reușită viitoare. Un elev care are drept sarcină realizarea unui

proiect/portofoliu, dar este ajutat în realizarea acestuia de către unul dintre părinți, va primi feedback doar pentru rezultat, nu și pentru proces, fără a beneficia astfel de clarificări procesuale. Dar un feedback ce atinge și celelalte niveluri, nu doar conținutul, supune atenției elevului mult mai multe aspecte, pe care altfel nu le-ar fi conștientizat. Uneori ne ferim de greșeală din cauza aspectului ei negativ, de teama sublinierii ei ca aspect negativ. Deși greșeala poate fi o oportunitate de învățare și un reper cu ajutorul căruia putem merge mai departe, fără feedback-ul potrivit, acesta poate reprezenta un moment ratat în învățare. Greșeala însoțită de feedback este calea sigură către succes, în viziunea lui Hattie. De teama de a nu greși, elevii răspund doar atunci când sunt siguri că răspunsul este corect. În cadrul unui mediu securizant, în care se utilizează formarea bazată pe erori, performanțele elevilor pot crește, conform spuselor specialiștilor. Crearea mediului în care elevii să se simtă în siguranță atunci când greșesc presupune abordarea erorilor ca pe o „deviere” de la obiective, dar și accentuarea funcției pozitive a acestora, pentru ca ele să fie utile în învățare. Profesorul are și rolul de a analiza ceea ce nu funcționează la fiecare elev, pentru a afla care sunt motivele eșecului și, mai departe, pentru a „remedia” situația.

Relația dintre profesor și elev este o relație complexă, care presupune nu doar o multitudine de acțiuni, ci și un ansamblu de capacități și competențe științifice, psihopedagogice, manageriale și psihosociale (de a relaționa, de a respecta opinia altora, de a tolera opinii opuse, de a-l ajuta pe celălalt să aibă încredere în forțele proprii ș.a.).

La rândul ei, comunicarea educațională este o comunicare interumană complexă, care se poate realiza în mai multe variante principale: *comunicarea verbală* – mesajele sunt codificate și transmise prin cuvinte, propoziții, fraze, astfel încât ea se realizează sub forma mesajului oral sau scris. Dimensiunile esențiale ale comunicării verbale sunt *întrebarea și răspunsul*, iar erotetica (logica întrebărilor) furnizează didacticii generale și didacticilor special elemente esențiale. (D.Popovici, 2000, M.Bocoș, 2002); *neverbală* - mesajele sunt codificate și transmise prin intermediul unor mijloace ca: expresia feței, gesturile, poziția corpului, mișcările corporale, semnele exterioare-înfățișarea fizică, vestimentația; *paraverbală* - informația este transmisă prin elemente prozodice și vocale care însoțesc cuvântul și vorbirea: caracteristicile vocii, particularitățile de pronunție, forța, volumul, tonalitatea, ritmul, fluența etc.

Competența comunicativă a profesorului face parte din sistemul competențelor sale psihosociale, grație ei, mesajul transmis de profesor, mesaj care vizează de multe ori, comunicarea de cunoștințe. Acesta este selectat și structurat de profesor în funcție de prevederile programei școlare și are în vedere realizarea obiectivelor operaționale.

Efectele comunicării în contextul lecției depind și de poziția celor doi parteneri și de relațiile care se dezvoltă ca urmare a schimbului de mesaje, în cadrul proceselor de predare, învățare și evaluare

formativă. Dacă profesorul este cel care domină aceste relații, atunci el va emite în permanență mesaje spre elevi (comunicare verticală), fără să îl intereseze dacă elevii au înțeles sau dacă există comunicare între ei (comunicare orizontală). Dacă profesorul nu ține cont de particularitățile de vârstă și trăsăturile elevilor, de diferențele care pot apărea în receptarea mesajului, atunci e posibil ca unii elevi să nu înțeleagă cunoștințele, să devină indisciplinați, să fie demotivați, descurajați, să evadeze din sarcină etc. În schimb, dacă profesorul ține cont în structurarea mesajului de nivelul de pregătire al elevilor, nu numai că se obțin performanțe ridicate și se înregistrează influențe informative, ci și influențe formative, întrucât se pot formula idei noi, originale, se poate contribui la apariția coeziunii de grup, la formarea capacității de comunicare în condițiile respectării opiniilor diferite, se pot declanșa unele operații mentale, se poate stimula motivația pentru studiul disciplinei respective.

Astfel, comunicarea educațională se referă la schimbul de mesaje dintre profesor și elev și poate avea direcții diferite (profesor-elev, elev-profesor, elev-elev etc.), roluri diferite (de solicitare, de răspuns la o solicitare, de comentare, de sintetizare etc.) și funcții diferite (de feedback, de evaluare, de feed-forward, de stimulare, de impunere, de dezvoltare).

Dacă acceptăm faptul că lecția este un dialog între profesori și elevi, subordonat obiectivelor operaționale, un program didactic și educațional alcătuit din acțiuni comune ale profesorilor și elevilor, rezultă că eficiența comunicării este legată și de alte aspect: modul de structurare și prezentare a conținuturilor, preocuparea și capacitatea profesorului de a capta atenția, de a le stimula curiozitatea și interesul, de a-i încuraja să se implice și interactiv în activitatea didactică, de volumul și complexitatea sarcinilor date elevilor spre rezolvare, de modul în care profesorul a reușit să îmbine în predare, învățare și evaluare, elementele teoretice cu cele practice, aplicative, de atitudinea elevilor față de profesor și față de disciplină.

Alături de comunicarea interpersonală, extrem de importantă este, atât în cazul profesorului, cât și în cazul elevilor, comunicarea intrapersonală, capacitatea de a comunica permanent cu propria ta lume interioară, de a-ți construi o reprezentare de sine fidelă, de a rezolva problema grație introspecției și cunoașterii de sine.

Exemple de modalități de realizare a feedbackului în etapa de predare*: observarea sistematică a comportamentului și a conduitei elevilor, a strategiilor de învățare utilizate de aceștia; estimarea gradului de implicare și activizare a elevilor în procesul de însușire a noilor conținuturi și de formare a noilor competențe; crearea unor momente de instruire și abordare problematizată și prin descoperire; stabilirea capacității elevilor de a sesiza esențialul și de a realiza conexiuni logice între cunoștințe și competențe; stabilirea capacității elevilor de a efectua operații și raționamente logice, a capacității de gândire activă, critică, imaginativă și creativă; colectarea de informații prin intermediul comunicării nonverbale; înregistrarea și analizarea reacțiilor afective ale clasei de elevi.*

Un avantaj major al utilizării feedback-ului în clasa de elevi este că *folosirea acestuia cu regularitate conduce la o învățare eficientă, ce se poate remarca nu numai la nivel de conținut, ci și la nivelul metodelor și tehnicilor.*

Așadar, este foarte important să acordăm și să solicităm feedback la fiecare oră de curs. Feedbackul este parte a procesului de învățare și, poate, unul dintre cele mai puțin costisitoare instrumente de îmbunătățire a performanței.

Bibliografie:

Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. London: Routledge.

Mușata Bocoș, (2002), *Instruire interactivă- Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

Mușata Bocoș, 2007), *Didactica disciplinelor pedagogice- Un cadru constructivist*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

Tradiție și inovație în învățământul românesc

Prof. Oana Ilarie,
Liceul „Gh. Ruset Roznovanu”

Educa*ția este întotdeauna un orizont, nu o destinație.*

(Nicolae Iorga)

Scopul învățământului de astăzi constă în dezvoltarea capacităților intelectuale ale elevilor, a capacității de a gândi, de a înțelege, de a inova, de a lua decizii și de a comunica eficient. Pentru a atinge acest țel, școlile și clasele de elevi trebuie să ofere o atmosferă favorabila dezvoltării gândirii, să încurajeze discutarea și exprimarea ideilor, a convingerilor acestora, școala devenind, astfel, un centru de stimulare a gândirii și a învățării, în care informația constituie catalizatorul gândirii și nu punctul final al acesteia.

În mod **tradiţional**, cadrului didactic îi revine rolul major şi activ în cadrul procesului didactic (cel de emiţător), acela de a transmite cunoştinţele spre un receptor aproape pasiv, determinat să memoreze şi să reproducă informaţia.

Noul model de învăţare este un model **activ** şi presupune implicarea directă a elevului în procesul de dezvoltare a capacităţilor de învăţare, în asimilarea cunoştinţelor şi dobândirea gândirii critice.

Elevii nu sunt doar un receptor de informaţii, ci şi un participant activ la educaţie. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul deosebit de la „a învăţa” la a „învăţa să fii şi să devii”, adică pregătirea pentru a face faţă situaţiilor, dobândind dorinţa de angajare şi de acţiune. Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic şi formarea capacităţii acestora de a emite opinii şi aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităţilor cognitive de tip superior, gândirea critică, aceasta reprezentând o gândire centrată pe testarea şi evaluarea soluţiilor posibile într-o situaţie dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deţine cunoştinţe valoroase şi utile, a avea convingeri raţionale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate şi evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ şi a colabora la găsirea soluţiilor.

Acest model impune în activitatea la clasă un nou tip de relaţionare pe mai multe direcţii: profesor – elev, elev – elev, elev – profesor, aflate în opoziţie cu tipul unidirecţional profesor – elev ce caracterizează modelul standard.

Rolurile se schimbă, se întrepătrund, după cum o demonstrează Kathee Terry (1996):	**Profesorul devine…**
Profesorul a fost…	
Sursă de informaţii şi actor principal	Facilitator al procesului de învăţare
Centrat pe manual	Centrat pe realitate şi pe cele mai recente surse de informare
Coordonator al activităţii grupurilor de elevi	Manager al situaţiilor de învăţare

Creator de reguli pe care le impune (ce, când, cum)	Facilitează dezvoltarea structurilor de gândire care fac posibilă învăţarea permanentă
Un educator solitar	Membru al unei comunităţi educaţionale compuse din elevi, profesori, manageri, părinţi etc.

ABORDAREA DIDACTICĂ ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN

Prof. înv. primar: Bejerea Maria
Școala Gimnazială Știuca, Timiș

Tradițional sau modern în școala românească? este o întrebare care ne străbate gândurile din ce în ce mai des într-o vreme în care învățământul nostru pare că alunecă pe o pantă din ce în ce mai abruptă. Cum ar fi mai bine? Probabil o îmbinare a celor două tendințe ar fi de preferat având în vedere că fiecare a avut succes în momentul în care a dominat învățământul românesc. Se spune că didactica modernă nu agreează tehnicile tradiționale care pun accentul pe cadrul didactic căruia îi revine rolul major în procesul didactic, acela de a transmite informațiile către un receptor aproape pasiv, determinat să memoreze și să reproducă.

Este adevărat că rolul pasiv al elevului nu este cea mai fericită situație atâta timp cât în formare se află tocmai persoana lui. Este la fel de adevărat că fiecare dintre noi trebuie să participăm activ la propria noastră formare, dar lipsa exercițiului de memorare, prea multă libertate acordată elevului și mult prea multă responsabilitate pentru un copil care așteaptă, de multe ori cu ochii mirați, răspunsuri, ne determină să ne reamintim unele dintre activitățile de învățare utilizate de dascălii noștri în școala tradițională.

Ne dorim ca astăzi, profesorul să devină un mediator în procesul instructiv – educativ, iar elevul să se implice direct în asimilarea cunoștințelor și dobândirea gândirii critice. Și atunci, se pune întrebarea: Cum se formează un copil pe care nimeni nu-l educă, ci doar îl arbitrează? Va dobândi el capacitatea de a cunoaște sau va avea mereu impresia că are dreptate în tot ceea ce face? Constatăm, cu tristețe, că elevii noștri nu mai citesc, nu mai memorează versuri. Probabil, toate acestea sunt rezultatul libertinajului educativ la care au fost supuși încă din clasele primare. Iată de ce consider că rețeta succesului ar fi îmbinarea armonioasă între ceea ce se consideră a fi tradițional și ceea ce promovăm ca didactică modernă. Sigur că este de preferat o abordare deschisă și este de aplaudat apropierea dintre dascăl, considerat un partener în educație, și elevul direct preocupat de propria formare.

Profesorul trebuie să înțeleagă faptul că elevul său are o mai mare deschidere la informație decât în perioada considerată tradițională. El știe, cercetează, caută răspunsuri, este, în permanență, conectat la informații pe care însă, fără ajutorul unui dascăl priceput nu le poate folosi constructiv. În momentul actual, profesorul are datoria de a modela caracterul și de a se apropia cât mai mult de sufletul elevului său pe care trebuie să-l trateze ca pe un partener și nicidecum ca pe un neștiutor.

În procesul instructiv-educativ, prioritar este, din punctul meu de vedere, ca elevul să înțeleagă importanța asimilării de cunoștințe și nu neapărat să fie ”îndopat” cu informații mai mult sau mai puțin ”prețioase”. Dacă elevul înțelege de ce trebuie să știe anumite lucruri, la ce-i sunt utile și cum le va folosi în viitor, rolul profesorului este, în mare măsură, îndeplinit. Un copil nu trebuie să învețe fiindcă ”așa vrem noi”, ci trebuie să cunoască fiindcă așa vrea el. Din păcate, promovăm un învățământ centrat pe elev, pe interesele acestuia, formăm și ne formăm, dar nu se schimbă, mai nimic, în esența învățământului românesc.

Analizând poziția cadrului didactic în fața problemelor instruirii si ale învățării, profesorul Ioan Neacșu afirma că "educatorii sunt solicitați astăzi, în mod continuu, să promoveze învățarea eficientă. Și nu orice învățare eficientă, ci una participativă, activă și creativă. Utilizarea talentelor și a capacitaților specifice fiecărui individ în parte, incitarea interesului către nou, necunoscut si oferirea satisfacției găsirii soluției după depunerea unui efort de căutare, dezvoltarea capacității de organizare de materiale, de idei prin întocmirea de portofolii asupra activității proprii, sunt coordonate majore ale învățării prin cooperare. Lecția de predare-învățare devine astfel "o aventura a cunoașterii" în care copilul participă activ, după puterile proprii, întâlnind probleme și situații dificile, examinându-le si descoperind solutii plauzibile. Rolul profesorului constă mai mult în cel de stimulare si dirijare, iar motivația activității reiese din participarea entuziastă a cadrului didactic. Elevul e implicat atât în procesul de predare, cât și de învățare si de evaluare, iar disciplina devine autodisciplină a muncii si interesului, asigurată de satisfacția cooperării.

Dezideratele de modernizare și de perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcțiile sporirii caracterului activ al metodelor de învățământ, în aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii instrucționale, în contaminarea și suprapunerea problematizării asupra fiecărei metode și tehnici de învățare, reușind astfel să se aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului. Metodele de învăţământ bine alese şi aplicate duc la realizarea obiectivelor informaţionale şi formative ale lecţiei şi ale activităţilor extraşcolare. Nicolae Iorga aprecia că „metoda cea mai bună are valoarea pe care i-o dă omul care o întrebuinţează. Ea nu are valoare general-democratică, prin care orice minte omenească ajunge a nimeri pe acelaşi la aceeaşi siguranţă în ţintă. Iar valoarea omului care întrebuinţează metoda atârnă, desigur şi de o anume inteligenţă, care nu e apanajul oricui, dar atârnă şi de mijloacele pe care i le pune la îndemână numai cultură generală, multilaterală, dând trei virtuţi fără care nici ştiinţa în cel mai înalt sens al cuvântului nu se poate. Aceste trei virtuţi sunt: orizont, disciplină şi omenie”.

Modelul modern nu va putea supravieţui fără fundamentul celui tradiţional. Profesorul trebuie să deprindă măiestria de a le combina şi a le demonstra eficienţa şi aplicabilitatea în diverse experienţe de învăţare, înclinând balanţa în favoare celui modern, mult mai uşor acceptat de elevi.

Bibliografie:

- Căpiţă, Laura, Căpiţă, Carol, Tendinţe în didactica istoriei, Editura Paralela 45, 2005
- Cerghit, I., Metode de învăţământ, E.D.P., Bucureşti, 1980.
- Cerghit, I.,Sisteme de instruire alternative şi complementare. Structuri, stiluri, strategii, Ed. Aramis

Dificultăți în comunicarea didactică

prof. înv. primar Popa Emilia
Școala Gimnazială nr. 1 Hidișelu de Sus

Comunicarea didactică mijloceşte realizarea fenomenului educaţional în ansamblul său. Aceasta constituie baza procesului de predare-învăţare a cunoştinţelor în cadrul instituţionalizat al şcolii şi între parteneri cu roluri determinante, profesori-elevi.Comunicarea reprezintă o componentă vitală a procesului de învăţământ. Reuşita şcolară depinde de comunicarea didactică.

Comunicarea didactică se caracterizează prin următoarele particularităţi: urmăreşte atingerea obiectivelor propuse, este purtătoare de conţinuturi informaţionale, înseamnă instruire practică, generează învăţare, educaţie, dezvoltare.

Cerinţele unei comunicării optime sunt: calitatea transmisiei, nivelul de dezvoltare psihică a receptorului, codificarea şi decodificarea mesajului, contextul comunicării și conexiunea inversă.

Obiectivul prinicipal al comunicării educaţionale realizate în procesul de învăţământ este formarea şi dezvoltarea competenţei comunicative a elevilor, iniţierea lor în formarea şi dezvoltarea capacităţilor generale de comunicare, de relaţionare cu semenii şi mediul din care fac parte. În funcţie de tipul de capacitate şi sucbcapacitate pe care cadrul didactic urmăreşte să le formeze la elevi, în învăţământ pot fi utilizate următoarele variante ale comunicării educaţionale: verbală (prin intermediul limbajului verbal sau scris), nonverbală, extrasemantică sau ectosemantică, paraverbală, vizuală, auditivă și reflexivă.

Orice formă de comunicare didactică este și o formă de comunicare educaţională, deoarece profesorii exercită un tip de influență și produc schimbări elevilor.

Reuşita în comunicarea didactică înseamnă a nu se neglija blocajele comunicării didactice. Există o mare varietate de bariere care stau în faţa comunicării didactice, acestea clasificându-se, în funcţie de natura elementului structural afectat într-o relaţie de comunicare. Astfel întâlnim: blocaje determinate de caracteristicile persoanei angajate în comunicarea didactică, blocaje determinate de relaţiile social-valorice existente între participanţii la relaţia de comunicare didactică, blocaje determinate de canalul de transmitere și blocaje determinate de particularităţile domeniului în care se realizează comunicarea didactică.

În comunicare există uneori o serie de bariere care duc la blocaje evidente. Acestea sunt generate fie de existența unor competențe ale cadrului didactic, fie de unele probleme ale copiilor (proiectarea didactică defectuoasă/ neadecvată a activităţii instructiv- educative, formularea vagă a

obiectivelor comunicării, oboseala şi blazarea dascălului sau a elevilor, neatenţia acestora, elemente legate de mediul ambiental).

Printre cele care vizează problemele copiilor sunt cele de natură fizică. Deficienţe verbale, auditive, de amplasament, de durată a activităţii, barierele semantice, vocabular sărac, conotaţii emoţionale ale unor cuvinte. Emoţiile reprezintă o altă barieră în comunicare, emoţia puternică este răspunzătoare de blocarea aproape completă a comunicării. Pentru a comunica cu un copil emotiv trebuie ca profesorul să fie atent, în primul rând, la tonul folosit, copilul să simtă căldura în glas, apropiere faţă de el, susţinere și încurajare, trebuie să ascultăm copilul ori de câte ori doreşte să ne spună ceva, să-l facem să se simtă important, să simtă că suntem alături de el tot timpul, pentru că altfel se va închide în sine și nu vom mai putea comunica. Elevul trebuie încurajat, lăudat, recompensat. Timiditatea este o altă barieră întâlnită, persoanele timide se pot simţi în incapacitate de comunicare și, ca urmare, apar mari rezerve în ceea ce priveşte stabilirea unei relaţii sau a unui dialog. Sarcina cadrului didactic este de a-l face pe copilul timid să aibă încredere in forţele proprii, să-și spună părerea, să se deschidă. Aceasta o putem face încurajându-l și felicitându-l atunci când răspunde, corectându-i greşelile fără să fie ridiculizat de către colegi, având o atitudine pozitivă faţă de el, pentru a-i trezi interesul pentru ceea ce face.

Lipsa de cunoaştere constituie o altă bariera în comunicare. Este dificil să comunicăm cu cineva ale cărui cunoştinţe asupra unui subiect de discuţie sunt mult mai reduse. Unii copii au un volum mic de cunoştinţe, informaţii, chiar de la vârste timpurii. De aceea este necesară trezirea interesului copilului pentru tema respectivă. Lipsa de interes este una dintre cele mai mari bariere ce trebuie depăşite și care duc la blocaj în comunicarea didactică. Profesorul trebuie să acţioneze cu abilitate pentru a direcţiona mesajul, astfel încât să corespundă intereselor și nevoilor copilului.

Indiferent de varianta comunicării didactice, asigurarea caracterului său bilateral este condiţionată de existenţa unui repertoriu cognitiv şi comportamental (sistemul de noţiuni, operaţii şi acţiuni mintale, reguli şi achiziţii cu care operează individul) și comun al cadrului didactic şi al elevilor cu o valoare pozitivă cât mai mare. Comunicarea didactică este posibilă dacă există un repertoriu comun al dascălului şi al elevilor şi este cu atât mai eficientă din punct de vedere cantitativ şi mai ales calitativ, cu cât valoarea acestui repertoriu comun este mai mare.

Calitatea interacţiunii didactice şi realizarea potenţialului pedagogic al comunicării educaţionale depind de caracteristicile contextului de instruire, adică de prestaţia emiţătorului şi a receptorului, de caracteristicile mediului de instruire/ale câmpului pedagogic.

Remedii posibile în cazul blocajelor din comunicarea didactică sunt: realizarea proiectării didactice pe baza rezultatelor obţiunute prin feed-back şi printr-o evaluare continuă, operaţionalizarea obiectivelor comunicării, recurgerea la jocuri didactice, la activităţi creative, reconfortante, utilizarea

unor modalităţi diferite de captare şi menţinere a atenţiei elevilor (comunicarea obiectivelor lecţiei, prezentarea unor aplicaţii pracice ale cunoştinţelor, evidenţierea unor aspecte interesante legate de noile cunoştinţe, realizarea de experienţe de laborator) și organizarea mai atentă a medilului de instruire.

Este necesară aprofundarea problematicii comunicării educaţionale, pentru includerea competenţei comunicative a profesorului în rândul aptitudinilor pedagogice care i se solicită acestuia şi pentru considerarea competenţei de a comunica a elevilor, ca obiectiv major al acţiunii educaţionale, acest aspect fiind cu atât mai important de realizat cu cât vârsta elevilor este mai mică.

Sunt multe posibiltăţi de a trezi interesul copiilor pentru a se schimba ei înşişi, fiecare profesor încercând să o găsească pe cea mai optimă în funcţie de specificul cazului- amploarea deficienţei, modul de percepţie a acesteia în cadrul clasei, mijloacele şi posibilităţile materiale. Reuşita corectării ţine de talentul şi aptitudinile cadrului didactic, de interesul de a face ceva concret. De aceea, înainte de a încerca să schimbe ceva în modul de comunicare al copilului, profesorul trebuie să se asigure că poate el înşuşi să răspundă la întrebări şi la aşteptări.

Comunicarea paraverbală şi nonverbală în comunicarea didactică

prof. înv. primar Popa Silvia
Școala Gimnazială nr. 1 Hidișelu de Sus

Comunicarea didactică este prin specificul său o formă de comunicare preponderent verbală (orală şi scrisă), care reflectă caracteristicile celor doi parteneri (profesor şi elevi), precum şi caracteristicile curriculum-ului şcolar. Canalele sunt deci auditive şi/ sau vizuale.

Comunicarea umană operează cu un ansamblu de stimuli aparţinând unor trei mari categorii de limbaj:

- limbajul verbal – graiul articulat şi înţelesurile transmise cu ajutorul cuvintelor;
- limbajul paraverbal – înţelesurile dincolo de cuvinte;
- limbajul trupului – totalitatea semnalelor transmise prin postură, fizionomie, mimică, gestică, privire şi distanţe.

Comunicarea paraverbală este reprezentată de modul în care sunt rostite cuvintele, prin folosirea caracteristicilor vocii. Altfel spus, comunicarea paraverbală se referă la: tonul vocii, viteza vorbirii, ritmul şi inflexiunile rostirii, intensitatea, volumul vocii, pauzele, sublinierile, alte sunete produse. Modul de folosire a vocii şi mai ales tonul pot să întărească mesajul verbal, să contrazică mesajul, să deformeze mesajul și înlocuiască mesajul.

Tonul este o formă a comunicării didactice caracterizată prin aceea că informaţia este transmisă prin elemente vocale şi prozodice care însoţesc cuvântul sau vorbirea în general. Astfel, fiecare conţinut transmis trebuie însoţit de u ton adecvat: tonul plin de milă, de compasiune, cu note joase, va însoți mesaj prin care se transmit condoleanţe, tonul hotărât, răspicat, cu note înalte, atunci cand se dă un ordin ş.a.m.d.

În comunicarea didactică, profesorul şi elevii săi (individual sau ca grup) sunt alternativ emiţători şi receptori; dacă luăm în calcul conţinutul, comunicarea paraverbală şi comunicarea verbală nu pot fi separate, acelaşi mesaj verbal putând să-şi modifice sensul şi semnificaţia, în funcţie de implicarea paraverbalului şi să devină altceva.

Comunicarea nonverbală este reprezentată de comportamentul fizic care însoţeşte vorbirea; poate fi intenţionată sau neintenţionată. Mesajele comunicării nonverbale, transmise printr-un limbaj al corpului, au în principal o funcţie afectiv – expresivă.

Comunicarea nonverbală poate sprijini, repeta, contrazice sau substitui, completa sau accentua, mesajul transmis prin cuvinte. La fel ca şi paraverbalul, nonverbalul este canalul predilect al comunicării afectiv-atitudinale, contribuind la stabilirea dimensiunii relaţionale a actului comunicativ.

Vorbim cu ajutorul organelor verbale, dar comunicăm cu întregul nostru corp, fiecare parte a acestuia subliniind, întărind, afirmând sau negând ceea ce buzele noastre au rostit.

Gestica are şi o valoare socială convenţională. Noi folosim gesturi, cum ar fi mişcările mâinilor pentru a dezvălui sau a ne ascunde sentimentele. Cele mai bune indicii non-verbale ale înşelăciunii se regăsesc în mişcările corpului.

Expresia facială reprezintă cea mai expresivă parte a corpului, constituind un mijloc de comunicare inestimabil, dar şi cel mai uşor de controlat În mod normal, ochii şi partea de jos a feţei sunt privite cel mai intens în timpul comunicării. Zâmbetul este, dintre acestea, cel mai important semnal facial pe care oricine îl citeşte la fel, fiind un gest foarte complex, capabil să exprime o gamă largă de informaţii, de la plăcere, bucurie, satisfacţie, la promisiune, cinism.

Modul în care privim şi suntem priviţi are legătura cu nevoile noastre de aprobare, acceptare, încredere şi prietenie. Chiar a privi sau a nu privi pe cineva are un înţeles. Privind pe cineva, confirmăm că îi recunoaştem prezenţa, că există pentru noi; interceptarea privirii cuiva înseamnă dorinţa de a comunica. O privire directă poate însemna onestitate şi intimitate, dar în anumite situaţii comunică ameninţare. În general, o privire insistentă şi continuă deranjează.

Postura/poziţia comunică în primul rând statutul social pe care indivizii îl au, cred că îl au, sau vor să îl aibă. Sub acest aspect, constituie un mod în care oamenii se raportează unii la alţii atunci când sunt împreună. Orientarea corpului ne dă informaţii şi despre atitudine, emoţii, grad de curtoazie, caldură sufletească. O persoană dominantă tinde să ţină capul înclinat în sus, iar cea supusă în jos. În general, aplecarea corpului în faţă semnifică interesul faţă de interlocutor, dar uneori şi nelinişte şi preocupare. Poziţia relaxată, înclinată spre spatele scaunului, poate indica detaşare, plictiseală sau autoîncredere excesivă, dar şi apărare la cei care consideră ca au un statut superior interlocutorului.

Distanţa (limbajul spaţiului**)** oferă informaţii despre atitudini ca evitarea sau contactul. Orice individ are un spaţiu personal (marcat imaginar) care-i asigură protecţie, intimitate, siguranţă, odihnă. Încălcarea spaţiului creează disconfort, stânjeneală sau chiar stări conflictuale. O distanţă mică între comunicatori poate indica prietenie şi apropiere.

Spaţiul este important, necesar, iar dacă este invadat în mod intenţionat şi în anumite momente, prin supraveghere, persoana poate să se simtă inconfortabil sau ameninţată. Studiile au arătat că persoanele care nu respectă spaţiul altora sunt mai puţin populare şi de multe ori sunt respinse de ceilalţi.

Atingerea poate fi o modalitate de comunicare a prieteniei sau a agresiunii. În diverse societăţi, pot fi observate gesturi diferite ca o atingere socială sau politicoasă, cum ar fi strângerea mâinilor, atingerea braţului sau a umărului sau ajutarea la îmbrăcarea unei haine.

Prezenţa personală comunică starea/condiţia individului prin intermediul formei corpului, aspectului exterior şi personalităţii, a îmbrăcămintei, mirosului (parfum, miros specific), bijuteriilor şi a altor accesorii vestimentare. Pornind de la îmbrăcaminte, ne putem da seama de gustul estetic al persoanei, de firea ei: este o persoană conformistă, care doreşte să treacă neobservată, sau o persoană independentă.

Comunicarea non-verbală este un mod eficace de a evalua reacţiile oamenilor, fiind foarte importantă în descifrarea unor mesaje pe care aceştia nu pot sau nu doresc să le transmită. Expresiile şi percepţiile emoţiilor, ca şi tonul vocii, precum şi alte caracteristici sunt canale care pot fi utilizate pentru a obţine informaţii de la interlocutori, sau pentru a le influenţa comportamentul.

Într-o comunicare didactică – care este preponderent verbală – comunicarea paraverbală şi comunicarea nonverbală nu vin în completare, ci formează un întreg bine structurat, complex si convergent. Deşi nu au aceleaşi regimuri şi ritmuri de codare, transmitere şi decodare, lipsa uneia sau alteia sărăceşte şi îngreunează comunicarea, cu atât mai mult cu cât comunicarea paraverbală si comunicarea nonverbală sunt mult mai rapid decodificate (interpretate, înţelese) decât comunicarea verbală; de multe ori comunicarea nonverbală este cea care dă sens mesajului (un gest, o clipire, o mimică etc.).

Comunicare didactică eficientă

Prof. Tăbleț Simona Carmen
Șc.Gimn.”înv.Clemența Beșchea” Căpățânești,jud. Buzău

Definită initial ,ca o formă particulară a relației de schimb între două sau mai multe persoane /grupuri, comunicarea capătă azi,noi înțelesuri. Nu este doar un proces relațional de schimb de informații, ci și un proces complex în care interlocutorii se înțeleg și se influențează reciproc. Aceștia pot fi în același timp și receptori și emițători, folosind diferite coduri de comunicare : cuvânt,gest,mimică, imagine, mișcare, emoție, tăcere,etc. În cadrul comunicării sunt esențiale: relațiile dintre persoane sau grupuri ; schimbul, transmiterea și receptarea de semnificații; modificarea voită sau nu a comportamentelor persoanelor implicate.

Comunicarea didactică desemnează ansamblul activităţilor de transmitere şi receptare de mesaj, al căror conţinut vizează învăţarea, formarea şi dezvoltarea cunoştinţelor, abilităţilor şi deprinderilor, în procesul instruirii şi educaţiei şcolare.

Comunicarea didactică nu este numai o activitate ce pune în relaţie cadrul didactic şi elevul pentru realizarea unor obiective comune, este și un proces psiho-social de influenţare prin limbaje specifice a atitudinilor, comportamentelor, convingerilor, a componentelor motivaţional-afective şi volitive. Ea este baza unui act systematic, asistat , de învățare .

Profesorul are un rol activ față de conținuturile științifice cu care va opera, el actionând ca un filtru ce pedagogizează personalizat, în functie de destinatar și cadru, conținuturile literaturii de specialitate, ghidat de programa scolară în vigoare și de manualul ales.

Pentru un demers didactic de succes , pentru o comunicare didactică eficientă ,dascălul trebuie să fie constructivist ,echitabil ,adaptabil,atent la nevoile individuale ,să știe să lucreze în echipă ,să fie creativ ,empatic și să se perfecționeze constant .Să știe să asculte . Ascultarea despre care vorbim, nu presupune doar înțelegerea propriu-zisă a cuvintelor sau a semnelor ce ne sunt adresate, ci și înțelegerea a ceea ce simte interlocutorul când comunică. E nevoie de multă răbdare și concentrare , fiindcă ascultarea trebuie să fie activă.

Modelul comunicării didactice este unul interactiv.Comunicarea predominant verbală presupune un dialog permanent profesor- elev, având ca scop facilitarea realizării de multiple sarcini didactice ,fiind astfel complexă și convergentă .

Prin **caracteristicile** sale ,comunicarea didactică se deosebește de alte forme de comunicare interumană :

-Se desfășoară între doi sau mai mulți interlocutori, scopul comun fiind instruirea elevilor, folosește limbaj verbal, scris,non-verbal, paraverbal ,vizual sau o combinație a acestora ;

-Profesorul are un ”mesaj ” didactic conceput ,selecționat ,organizat ,structurat logic pe baza unor competențe generale/specifice prevăzute în programele școlare;

-Stilul comunicării didactice este determinat de concepția și structura psihică a profesorului, precum și a competențelor sale profesionale și a caracteristicilor sale umane;

-Transmiterea mesajului se face prin strategii diverse ,adaptate particularităților de vârstă ,cognitive și intelectuale ale elevilor ;

-Se reglează și autoreglează continuu , pentru eliminarea unor eventualelor blocaje .

Elementele comunicării didactice sunt:

• emiterea mesajului didactic de către profesor sau de o altă sursă de informaţie, de la o anumită distanţă;

• canalul prin care se transmite mesajul;

• receptarea mesajului de către elevi;

• stocarea și prelucrarea lui în scopul luării deciziilor (formularea răspunsurilor de către elev, a corectărilor sau a completărilor de către profesor).

În cadrul demersului didactic, comunicarea are ca bază multiple resurse : mesajul didactic și educațional al profesorului ,manualul școlar,culegeri,broșuri,reviste de specialitate, pliante,cărți,postere,hărți,atlase,materiale didactice ,materiale audio-video,aplicații multi-media,etc .

O conduită didactică eficientă (având în vedere formele comunicării umane) trebuie să țină seama de mai multe **aspecte**:

- Randamentul comunicarii didactice nu se reduce la formularea conținuturilor verbale științifice;

- Comunicarea paraverbala si comportamentul nonverbal pregătesc terenul pentru mesajul verbal;

- Utilizarea mai multor canale de comunicare în transmiterea si receptarea mesajului facilitează procesarea informației si reținerea unei mari cantități de informații și, în același timp, se contribuie la atractivitatea actului de comunicare;

-Facilitarea îndeplinirii unor sarcini diferite impuse de diverse roluri didactice se realizează printr-o comunicare multiplă, convergentă, concomitentă,verbală, paraverbală, comportament nonverbal, dar mijlocite diferit;

-Se poate obține un spor de claritate si, prin aceasta, economie de timp, atunci când se recurge la combinarea variată si convergentă a mesajelor verbale, para- si nonverbale;

- Trebuie evitată comunicarea divergentă,care poate duce la confuzii, nesiguranță si chiar la neacceptarea conținuturilor transmise.

În literatura de specialitate sunt menționate mai multe **funcții** ale comunicării didactice :

•funcția informativă, de transmitere a mesajului didactic și educativ;

•funcția formativă, de stimulare a gândirii și a imaginației la elevi;

•funcția educativă, de transmitere a influențelor educaționale, de coeziune și afirmare a grupurilor școlare;

•funcția de evaluare și reglare a procesului de predare - învăţare;

•funcția de rezolvare a problemelor educaționale și a conflictelor școlare.

Dincolo de normele acceptate referitoare la comunicarea didactică devine din ce în ce mai evident că aceasta va fi una eficientă atunci când dascălul :

-ascultă și ține cont de părerea și interesele celorlalți;

-observă și este interesat de ceea ce ceea ce se întâmpla în cadrul situației de comunicare si înțelege starea receptorilor;

-analizează și cunoaște situația receptorilor;

-se exprimă și își expune punctele de vedere și sentimentele legate de obiectul comunicării;

-controlează și urmărește calitatea și eficienta comunicării.

Pentru succesul demersului didactic și o comunicare eficientă, dascălul, trebuie să câștige încrederea elevilor, să îi considere parteneri de dialog, să îî încurajeze ,să le ofere un sentiment de siguranță în cadrul intercomunicării ,să îi motiveze ,să primească și să ofere feed-back ,să determine conexiuni între elevi ,să organizeze relațiile și învățarea în comun ,să dezvolte un mod de a fi și de a munci împreună.

Bibliografie

1.Pânișoară,I., Comunicarea eficientă.Metode de interacțiune educațională,Editura Polirom,Iași 2003 ;

2.Prutianu, Ș. ,Antrenamentul abilităților de comunicare ,Editura Polirom ,Iași ,2005;

3.Cucoș ,C. , Pedagogie , Editura Polirom ,Iași 1998 ;

4. Hattie ,J. , Învățarea vizibilă . Editura Trei ,2012 ;

5 Mihaela Gavanescu, Aspecte ale comunicarii în context educational, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 2006;

6. Zlate,M.,Popescu-Neveanu,P.,Creţu,T. „Psihologie” Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti 1995.

AMPRENTA CUVÂNTULUI: Importanța comunicării în procesul educațional

Prof. Crina PUIE
Școala Gimnazială Nr.1 Hidișelu de Sus, Bihor

Fenomenul comunicării este o trăsătură centrală a culturii întrucat prin procesele de comunicare se transmit valorile, atitudinile și percepțiile sociale de la o generație la alta. Stimulată în ultimele decenii de achiziţiile din domeniul informaţiei, de cele din domeniul lingvisticii și logicii simbolice, de contribuţiile psihologiei sociale vizând comunicarea în grup sau fenomenul comunicării de masă, pedagogia s-a văzut obligată să includă în inventarul proprilor teme de cercetare o nouă problematică, cea a comunicării.

Putem spune că omul este, prin natura sa, o fiinţă comunicaţională, iar comunicarea este procesul esenţial prin care fiecare devine ceea ce este și intră în relaţii cu alţii. Astfel, educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite si evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității și coerenței. Orice act de comunicare înseamnă educație și orice educație este un act de comunicare.

Comunicarea didactică reprezintă o formă particulară de comunicare, specifică procesului didactic. La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare:

- comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă;
- comunicare verbală, paraverbală și nonverbală;
- comunicare referențială (prin care se transmit cunostinte teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Comunicarea didactică trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educațional:

- un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- un canal de comunicare;
- mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie și exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;
- receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;
- conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeste emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului și înţelegerea lui.

Între cei doi poli se interpune ,,canalul’’ sau calea de comunicare- undele sonore în cazul comunicării orale directe- pe traseul căruia pot interveni perturbaţii diferite: zgomot, suprapunere de sunete sau

reverberaţia sălii de clasă, care pot provoca pierderi de informaţie. O comunicare devine posibilă numai atunci când cele două repertorii se intersectează.

Paraverbalul și nonverbalul în comunicarea instrucţională – interpersonală au un rol major. Paraverbalul reprezintă modul concret în care „curge” vorbirea noastră. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bază, forţa sau volumul, ritmul și fluenţa, înălţimea sau tonalitatea și modul de articulare a cuvintelor. De regulă „manipulăm” aceste aspecte în mod inconstient, ca rezultat al înzestrării naturale sau al experienţei de viaţă.

Volumul vocal trebuie să varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil să se vorbească mai tare și cu mai mult entuziasm la începutul și la sfârsitul prezentării, pentru a sublinia obiectivele și concluziile. În general volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacă sala este mică și ridicat dacă sala este mai mare. În orice caz, este bine să nu daţi impresia de ţipat, imprimă o notă de disperare.

Ritmul vorbirii trebuie să fie și el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine să se vorbească mai rar când se subliniază ideile principale, să se mărească ritmul la pasajele de tranziţie și să se menţină alert la pasajele descriptive și la cele familiare grupului. Este recomandabil să se evite vorbirea „împiedicată” (ruperi prea dese de ritm) care afectează atât înţelegerea problemei cât și discursul. Ritmul poate fi corectat prin miscări corporale adecvate.

Tonalitatea trebuie să fie normală. Ridicarea tonului este recomandabilă pentru a sublinia ideile esenţiale si pentru „calmarea” unei săli turbulente. Adesea se poate obţine un efect similar numai prin coborârea bruscă a tonalităţii. Tonul ascuţit poate fi considerat ca agresiv și anticipant al unei reacţii de atac. Este bine să se evite înghiţirea unor silabe, primele și ultimele, ale unor cuvinte, deoarece creează o impresie de superficialitate și neglijenţă.

Nonverbalul în relaţiile instrucţionale – interpersonale se referă la modul în care privirea, corpul și gesturile noastre acompaniază discursul propriu-zis, fortificând sau reducând efectele lui asupra clasei. În timp ce aspectul verbal și cel paraverbal, sunt predominant constiente și, deci controlabile, cel nonverbal este cu precădere inconstient, ceea ce face ca posibilităţile de a-l controla să fie foarte reduse (dar nu inexistente).

Gesturile, din punct de vedere nonverbal nu au neapărată valoare în sine, ci doar în combinaţii și, evident în funcţie de situaţie. De exemplu, o încrucisare a braţelor sau a picioarelor poate indica, pur și simplu ca este frig în sala de clasă. Chiar dacă aspectul inconstient primează, anumite gesturi pot fi exersate, mai ales atunci când exprimă adevăratele noastre intenţii. Astfel, putem face mai mult în direcţia detensionării atmosferei, pentru cresterea încrederii reciproce sau a eficacităţii generale a discursului, prin anumite atitudini și gesturi corporale. Aici se poate adăuga ca 90 % din opinia care ne-o facem despre altă persoană, sau pe care acesta și-o face despre noi înșine (avem în vedere la acest

nivel relaţia profesor-elev), se construiește în primele 50 de secunde ale întâlnirii, timp în care, cu certitudine, nu poate fi realizat un schimb de replici.

În psihologia socială este din ce în ce mai acreditată ideea că o comunicare interindividuală este determinată, înainte de toate, de tipul de relaţie existent între cele două persoane aflate în interacţiune. Plecând de la tipologia atitudinilor interindividuale, Jean-Claude Abric(2002) stabileste cinci reguli ale unei comunicări eficiente și de calitate :

- să asculţi (adică să ţii seama de punctul de vedere al celuilalt) ;
- să observi (adică să te interesezi de tot ceea ce se petrece în situaţia de comunicare) ;
- să analizezi (adică să degajezi elementele componente ale câmpului psihologic și social care îi determină pe indivizi) ;
- să te exprimi (adică să-ţi spui punctul de vedere în funcţie de interlocutor sau de natura obiectului comunicării) ;
- să controlezi (adică să urmăresti calitatea si pertinenţa mesajului, precum și procesele care pot perturba transmisia).

Pentru un profesor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îsi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se dorește întâlnirea cu el ca persoană și ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A stii să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta și din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Este recunoscut faptul că relațiile dintre cadrele didactice și elevi sunt multiple, iar modul de manifestare comportamentală e resimțit de ceilalți în maniere diferite generând două tipuri de sentimente: de respingere sau de acceptare. Acest lucru este influențat de individ dar și de obstacole apărute în calea comunicării. De multe ori, atunci când dorim să modificăm comportamentul unui elev, încercăm să modificăm mediul sau să intervenim asupra propriului mod de manifestare. Nu reușim însă întotdeauna „să-i ascultăm pe elevi” cu tact, răbdare si atenție, lucru ce duce la instalarea unor obstacole în calea comunicării. Spre exemplu, în cazul unui elev care se plânge că întâmpină dificultăți în efectuarea unei teme, cadrul didactic poate riposta pe un ton :

-de avertizare: „Dacă vrei note mari, muncește!”;

-de comandă: „Lucrează și nu te mai plânge atât!”;

-de ridiculizare: „ Pe bune?! Vai de mine … chiar așa?”

Astfel de mesaje sunt depreciative pentru elevi și neagă importanta sentimentelor trăite de acestia , tocmai din acest motiv , pentru că știm cu toții că educația cere nu numai pricepere ci și afectivitate din partea educatorului, ar trebui să-i răspundem elevului într-o manieră de acceptare și stimulare a

copilului cu disponibilitate pentru cooperare și comunicare. Actul comunicării devine eficient atunci când favorizează o implicare activă din partea elevului, o angajare cu toate forțele sale intelectuale și afective în procesul receptării. Astfel, receptarea depășește simpla percepere a unor conținuturi audiate. Comunicarea școlară presupune învățarea ascultării și a dezvoltării vorbirii.

Bibliografie:

Abric, J.-CI., *Psihologia comunicării : teorii si metode*, Iasi, Editura Polirom, 2002.
Tinca Creţu, *Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar*, 2005.
Dinu Mihai, *Fundamentele comunicării interpersonale*, Bucuresti, Editura All, 2004.

Comunicare transfrontalieră între elevi și profesori în cadrul unui proiect eTwinning

Profesor Alina Crețu
Colegiul Național „Ștefan cel Mare”, Suceava

Înscrierea în proiectul eTwinning intitulat *Web2Workshop* a avut drept catalizator dorința de a învăța alături de și de la colegi - profesori parteneri în proiect - dar și de la elevi modalități de integrare a noilor tehonologii în procesul de predare-evaluare, soluții de implicare activă a educabililor în activitatea de învățare, practici eficiente de dezvoltare a abilităților tehnice și de comunicare în relația elev-elev și elev-profesor. În esență, proiectul și-a propus sa răspundă la următoarele întrebări: *Cum putem permanentiza procesul de învățare în rândul elevilor? Cum îi putem implica activ pe elevi în procesul de achiziție de noi informații? Cum putem integra tehnologiile moderne în procesul instructiv-educativ? Cum își pot dezvolta elevii noștri abilitățile secolului 21? Cum ne putem șlefui abilitățile alături de elevii noștri?* Alături de parteneri din Turcia, Iordania, Polonia, Tunisia și Grecia am pornit într-o aventură care a durat opt luni și în care am învățat fără idei preconcepute și fără emfază unii de la alții: elevi de la elevi, elevi de la profesori, profesori de la profesori și nu în ultumul rând profesori de elevi. Colegiul Național “Ștefan cel Mare”, Suceava a participat cu un echipaj format din 11 elevi din clasele a X-A și a a XI-B.

Debutul proiectului

Proiectul a început cu întâlnirea partenerilor, pe platforma eTwinning https://twinspace.etwinning.net/194683/pages/page/1761368 ocazie cu care am fost familiarizați cu întreaga procedură a acestuia, activitățile propuse și datele limită aferente precum și lista de FAQs[1]. La început de drum, coordonatorii proiectului (profesori din Turcia) ne-au oferit un neașteptat cadou, invitându-ne să parcurgem o hartă interactivă a țărilor participante, realizată cu ajutorul aplicației Pictramap. Nu mică mi-a fost bucuria să constat că imaginea României a fost asociată în mod fericit cu inegalabilul Castel Peleș. În această etapă, fiecare profesor participant și-a creat profiulul pe contul de eTwnning dedicat proiectului, iar elevii s-au prezentat printr-un scurt videoclip. Ca la orice colaborare dincolo de granițe, un accent deosebit a revenit asigurării siguranței datelor cu caracter personal ale participanților. În acest sens fiecăruia (elevi și profesori deopotrivă) i-a revenit obligația de a lua la cunoștință și asuma un regulament cu precizări clare și ferme, iar părinții elevilor minori au fost solicitați să semneze un acord de participare la proiect a copiilor lor.

Activități în cadrul proiectului

[1] FAQs-Frequently Asked Questions –Intrebari frecvente adresate

Fiecărei luni i-a fost alocată o activitate ilustrativă pentru perioada respectivă, iar echipajele participante au avut obligația de a realiza un proiect în format virtual. Prima sarcina a vizat realizarea logo-ului proiectului în cadrul echipajelor naționale, imaginea finală urmând a fi votată pe platforma dedicată. Deși sigla concepută de echipajul colegiului nostru nu a fost cea câștigătoare, consider că munca în echipă și colaborarea în vederea realizării unui produs virtual au contribuit la agregarea membrilor echipei și la consolidarea obiectivului comun.

În octombrie, Codeweek[2] a insemnat realizarea unei activități în format virtual care să îmbine componenta ludică cu cea de învățare experiențială cu ajutorul programării pe calculator. Săptămâna UE a programării este o inițiativă de bază care își propune să aducă programarea și competențele digitale la îndemâna tuturor într-un mod distractiv și antrenant. În acest sens, ehipajul ștefanist a conceput un joc video intitulat *Only One Way*[3] inspirat de și bazat pe abilitățile obținute în mod informal în „sesiunile” de video-gaming. Luna noiembrie a consemnat în calendarul evenimentelor o suită de activități printre care amintim: cele dedicate zilei mondiale a diabetului[4], realizarea unui puzzle-ca instrument de consolidare a unor noțiuni cu caracter științific și a unei broșuri a proiectului. Articolul 7 din Declarația Drepturilor Omului a revenit echipajului românesc.In acest sens, eleva Maya Moldovan a realizat o memorabilă prezentare a principalelor conotații într-o lingua franca (engleză) impecabilă. Luna decembrie a continuat cu realizarea și schimbul de felicitări (greeting cards) și conceperea unui calendar pentru noul an.

Începutul de an i-a provocat pe participanți să conceapă un periplu virtual prin muzeele localității de reședință și să contribuie la realizarea unei relatări comune care să suprindă impactul personal pe care l-a avut traversarea perioadei pandemice. Cartea realizată cu ajutorul aplicației *storyjumper* poate fi citită la adresa: https://www.storyjumper.com/book/read/122370312/61daaf1f58990#page/2.

[2] Codeweek – Săptămâna programării
[3] Only One Way- Doar un singur sens
[4] 14 Noiembrie - Ziua Mondiala a Diabetului

Pentru participanții în proiect, luna februarie a însemnat o aplecare asupra aspectelor care au devenit laitmotiv pentru societatea modernă: World Cancer Day[5] and Safer Internet[6] day sunt doar câteva dintre coordonatele virtuale ale proiectului. Nu lipsită de interes a fost si activitatea în care elevii – în echipe internaționale – au avut de realizat animații prin care să suprindă din perspectivă pedagogică și științifică un aspecte fundamentale în conexiune cu diverse discipline școlare. Elevii români și-au ajutat colegii cu informații demne de formarea lor ștefanistă la discipline precum: Biologie, Fizică, Matematică, Engleză, Literatura și Istorie.

Săptămâna verde, Ziua Internațională a Femeii, Ziua Internațională a Poeziei[7], Ziua de Conștientizare a Sindromului Down, Ziua dedicată împăduriri[8] au constituit tot atâtea prilejuri exploate de coordonatorii proiectului cu scopul de a reafirma nevoia de cunoaștere, acțiune și informare.

Corolar

Proiectul a reușit să stabilească o comunicare virtuală profitabilă între adolescenți – utilizatori ai tehnologiei secolului al 21-lea - cu scopul declarat de a realiza materiale cu valoare forCmativă și informativă implementând aplicații web. Nu trebuie uitată nici și cooperarea stabilită între profesori în cadrul întâlnirilor de lucru lunare, dar și în mod informal pe platformele de comunicare virtuală. Un alt obiectiv îndeplinit este acela care vizează diversele situații în care elevii au trebuit să caute, să acceseze și să prezinte informații într-o manieră diversificată. Nu lipsită de importanță a fost și intenția de a valorifica rezervorul de imaginație și creativitate al tinerilor în crearea de proudse cu ajutorul instrumentelor virtuale.La capitolul câștiguri demnă de menționat este pleiada de abilități de care participanții au fost nevoiți sa se prevaleze și să le dezvolte: gândire critică, lucru în echipă, aptitudinea de exploatare a diverselor instrumente de software si media, capacități productive și receptive într-o limba străină, arta conversației.

[5] 4 Februarie – Ziua Mondială a Cancerului
[6] Safer Internet – Un Internet mai sigur
[7] 21 Martie – Ziua Internațională a Poeziei
[8] 24 Martie – Ziua împăduririi

În loc de concluzie, este binevenit un corolar al beneficiilor acestui proiect: implicarea activă a elevilor în activități care au exploatat potențialul lor creativ dublată de o asumare lingvistică într-un cadru non-formal și informal, cultivarea spiritului de colaborare, afirmarea inteligențelor multiple și a gândirii critice.

În egală măsură, se cuvine să scriem cu majuscule numele elevilor ștefaniști datorită cărora proiectul a fost recompensat cu distincția *Quality Label* – Certificat Național de Calitate pentru proiecte eTwinning. Maya, Alexandra, Laura, Alessia, Andrei, Claudia, Maria, Șerban, Ștefan, Sebastian, Irina, această diplomă vi se datorează!

eTwinner-ii au posibilitatea să stabilească legături profesionale, să facă schimb de informații și să colaboreze cu alți eTwinner-i înregistrați pe platforma dedicată precum și cu alte școli, fie conectându-se prin intermediul rețelelor sociale oferite, fie participând la Camere, grupuri eTwinning și proiecte europene.

ÎMBOGĂȚIREA VOCABULARULUI LA COPILUL PREȘCOLAR

Autor: Minea Liliana Elena
Școala Gimnazială nr. 115
Municipiul București, sectorul 5

Limba română trebuie cunoscută, însuşită şi folosită corect de către toţi cetăţenii acestei ţări. De aceea cultivarea limbii române şi păstrarea valorilor specifice româneşti reprezintă o acţiune permanentă a tuturor factorilor educaţionali.

Un vocabular corespunzător presupune o pronunţie clară a cuvintelor şi a propoziţiilor, o îmbinare adecvată a cuvintelor în propoziţii şi a propoziţiilor în fraze, astfel ca ceea ce doreşte copilul să exprime să fie prezentat într-o formă cât mai clară, corectă, nuanţată.

Zestrea lexicală a copiilor preşcolari este foarte diferită la intrarea în grădiniţă. Generată de o multitudine de factori, această zestre lexicală depinde în foarte mare măsură de calitatea solicitărilor şi stimulărilor de ordin verbal la care familia îi supune. De aceea, educatoarea are rolul de a stabili cu precizie, pe de o parte zestrea lexicală individuală şi factorii care explică atât cantitatea, cât şi calitatea ei, iar pe de altă parte, de a propune un plan coerent de ameliorare prin măsuri corectiv-recuperatorii adecvate. Dintre acestea, activităţile individuale şi pe grupuri mici au o pondere deosebit de însemnată în vederea atenuării diferenţelor mari existente dintre copii pe planul dezvoltării lor sub toate aspectele.

Importanţa îmbogățirii limbajului pentru evoluţia armonioasă a personalităţii copilului şi pentru o bună adaptare şcolară este stabilită de multă vreme de practica educativă şi de studiile teoretice. Preocuparea pentru îmbogățirea vocabularului este din această perspectivă o preocupare majoră a procesului instructiv-educativ din grădiniţă.

Grădiniţa este cea care depăşeşte orizontul restrâns al familiei, punând în faţa copiilor noi cerinţe, mult mai deosebite de cele din familie. În viaţa acestuia se produc noi schimbări atât din punct de vedere al dezvoltării somatice cât şi din punct de vedere

al dezvoltării psihice. Nicio perioadă a dezvoltării psihice umane nu are caracteristici atât de numeroase, explozive, neprevăzute ca perioadă preşcolară.

În colectivitate, copilul este nevoit să se adapteze la cerinţele externe, să depăşească contradicţiile dintre acestea şi să adopte comportamente bazate pe norme sociale riguroase cu efect nemijlocit pentru socializarea copilului. Se conturează germenii conştiinţei morale, iar dobândirea unor diverse categorii de deprinderi sporeşte gradul de autonomie. Profilul psihic al copilului preşcolar este într-o continuă modificare, copilul descoperând faptul ca imaginar poate să se transpună în orice situație, fie ea și fantastică, pe când în realitate situațiile de viață sunt uneori foarte restrânse și banale ca semnificație. Legată de această contradicție se dezvoltă dorința de a crea, de a schimba, de a se îmbogăți și de a trăi din plin.

Cunocând faptul că aptitudinile şi atitudinile creatoare nu se dezvoltă automat, odată cu maturizarea biologică, ci este necesară o intervenţie specială, timpurie, sistematică şi relevantă, orice educatoare trebuie să-şi evalueze cu maximă responsabilitate şi pertinenţă misiunea formativă pe care o deţine.

Rolul educatoarei este de a încerca să satisfacă nevoia fundamentală de afecţiune a preşcolarului, să trezească nevoia de stimă şi respect pentru a-l determina să dorească să comunice şi verbal. Climatul creat de educatoare este esenţial în această privinţă. Copilul ale cărui nevoi afective sunt corespunzător satisfăcute, se deschide interesat spre lume, inclusiv spre „lumea cuvintelor”.

Calitatea cuvintelor şi cantitatea vocabularului copiilor sunt determinate şi de particularităţile fonetice. Se constată cu uşurinţă că cei cu tulburări articulatorii au un vocabular mai sarac, primitiv, eliptic şi nediferenţiat. Copilul evită cuvintele cu structură sonoră, complexă, formulările complicate şi utilizează un limbaj infantil şi familiar. De aceea, lichidarea sau ameliorarea problemelor de pronunţie este un prim pas în pregătirea copilului pentru asimilarea elementelor lexicale mai complexe.

COMUNICAREA PROFESOR-ELEV – CHEIA UNEI RELAȚII DE SUCCES

Prof. înv. primar Stoichescu Irina-Veta
Liceul Mătăsari, judetul Gorj

În societatea democratică în care libertatea devine suprema valoare a omului este necesar ca şi sistemul educaţional să fie supus unor profunde transformări care să asigure o nouă calitate a actului învătării.

Un rol important în reorganizarea tuturor componentelor procesului de învăţământ în optica eliberării lui de rigorile moştenite îi revine profesorului.

Noul profesor, *profesorul european,* trebuie să regândească pe lângă mijloacele de asigurare a calităţii educaţiei şi relaţiile sale cu elevii.

Şcoala este unul dintre cele mai importante locuri în care colaborarea cu comunitatea se poate realiza, tocmai datorită faptului că ea se află în contact permanent atât cu elevii şi familiile lor cât şi cu ceilalţi actori sociali.

Se poate spune că personalul didactic, prin contactul direct cu elevii şi familiile lor, este cel care înţelege cel mai bine toate transformările care s-au petrecut în structura familiei în ultimii ani (referitoare la ocupaţiile membrilor familiei, nivelul de trai al acestora, la nivelul valorilor, practicilor şi proiecţiilor lor de viaţă). Totodată, cadrele didactice sunt martorele faptului că unii dintre elevi şi familiile lor sunt victimele marginalizării ş/sau discriminării din cauza statutului lor socio-economic sau al apartenenţei la un grup etnic minoritar, şansele lor de a reuşi în viaţa socială şi profesională depinzând în mare măsură şi de cât de multă voinţă şi interes există din partea comunităţii pentru a-i sprijini.

Cadrele didactice joacă un rol cheie în aceste situaţii, atunci când vorbim despre coeziune socială şi despre responsabilitatea civică de a dezvolta o reţea de comunicare ce ar putea conduce la implementarea unor reale acţiuni de sprijinire a elevilor şi familiilor lor.

Relaţia profesor-elev nu poate fi modificată atâta vreme cât nu va fi modificat şi conţinutul muncii în care sunt angajati deopotrivă educatorii şi elevii lor, deoarece conţinutul relaţiei educative şcolare nu poate fi altul decât conţinutul însuşi al actelor de muncă la care participă, profesorii şi elevii. De aici şi îndemnul de a renunţa la formula tradiţională didactică „profesorul predă-elevul învaţă” şi de a adera la o nouă atitudine didactică, după care „profesorul şi elevii săi cooperează într-o activitate de tip formativ”. Un profesor care are o comunicare cât mai bună cu elevii trebuie să ştie să gândească modalităţi de înlăturare a unor dificultăţi şi obstacole posibile. Deseori profesorii sunt tentaţi să poarte discuţii cu elevii buni, să le asculte explicaţiile, iar cei slabi să fie marginalizaţi. În acest caz, elevii, îndeosebi cei pasivi la lecţie întâmpină o serie de obstacole, mai ales în înţelegerea noţiunilor şi în

interpretarea acestora. Comunicarea trebuie făcută cu toţi elevii, antrenându-i pe fiecare în parte, în funcţie de particularităţile şi caracterul fiecăruia. Depinde, în primul rând de conduita profesorului, pentru ca toţi elevii să fie implicaţi în actul didactic. De multe ori, relaţia dintre profesor şi elevii mediocri lasă de dorit. În general, aceştia sunt marginalizaţi şi suferă din cauza neantrenării lor în actul de comunicare pe timpul ascultării sau predării unei teme, plecând din clasă cu lecţia neînvăţată. Aceşti elevii, cu precădere cei timizi, trebuie încurajaţi, motivaţi, antrenaţi în cadrul unei lecţii. Profesorul care cunoaşte arta comunicării şi care a dobândit aptitudini pedagogice ştie că lecţia se poate preda împreună cu clasa, că informaţia nu trebuie să fie unidirecţională, doar ca un bagaj de informaţii pe care elevul trebuie să şi le însuşească.

Relaţia profesor-elev se constituie, aşadar, ca o consecinţă a actului didactic şi, totodată ca o premisă a valorificării a procesului de învăţământ. În perspectiva unei lecţii moderne de învăţare, în principal prin descoperire şi de organizare a învăţării, mai ales în grup, se modifică nu numai rolul profesorului şi structura relaţiei educative, dar apare o nouă disciplină a elevilor, o nouă textură de interrelaţii elev-elev şi ceea ce este de cea mai mare însemnătate, un larg evantai de posibilităţi, atât pentru individualizarea muncii cu fiecare elev în parte, cât şi pentru obţinerea unor performanţe colective mai ridicate. Raporturile dintre profesor şi elev nu prezintă numai o latură intelectuală. Factorul afectiv are o importanţă deosebită asupra randamentului intelectual al elevului. Crearea de bună dispoziţie în clasă reprezintă o condiţie necesară pentru evitarea eşecului şcolar. Fiecare lecţie se desfăşoară într-un climat afectiv particular, dispoziţia clasei variază în funcţie de cea a profesorului.

Reconsiderarea relaţiei profesor-elev e necesar să fie corelată şi cu o reconsiderare a însăşi concepţiei didactice privind procesul de predare-invăţare, metodele de învăţământ constituind latura esenţială a perfecţionării activităţii didactice.

În problema relaţiei profesor-elev, se constată că uneori predomină arbitrariul, practici învechite şi prejudecăţi pe care o atitudine conservatoare le menţine. Pentru perfecţionarea relaţiei profesor-elev este necesar să se ia în consideraţie, pe de o parte, obiectivele educaţiei, iar pe de altă parte, psihologia tineretului contemporan, actul educativ fiind un proces de continuă invenţie socială.

Relaţiile dintre profesor şi clasă se polarizează, în general în sentimente de simpatie, încredere reciprocă sau, dimpotrivă, de antipatie, neîncredere şi chiar ostilitate. Profesorul, prin tactul său pedagogic, trebuie să conducă, să dirijeze aceste relaţii şi să le structureze pe colaborare. Tactul pedagogic este una din calităţile esenţiale ale profesorului, calitate care afectează şi celelalte însuşiri profesionale ale profesorului şi determină substanţial tipul relaţiei ce se va forma între profesor şi elev.

Pentru ca elevul să-l „accepte” pe profesor, acesta din urmă are nevoie de o serie de calităţi şi însuşiri prin intermediul cărora îl „cucereşte” pe elev. Elevul nu doreşte să vadă în profesor „un etalon” strict determinat de anumite reguli, elevul vrea să găsească în profesor acel punct de reper pe care nu-

l poate găsi în familie, la prieteni, rude. De aceea, profesorul este obligat să se impună printr-o autoritate ştiinţifică şi moral-autentică, prin prezentarea „minunilor” ştiinţei într-o formă accesibilă şi atractivă, trebuie să posede arta de a provoca o tensiune mobilizatoare a personalităţii elevului, de a incita minţile şi spiritele tinere spre orizonturi cât mai largi, este obligat să fie totdeauna disponibil să răspundă la chemarea de suflet a elevului, indiferent de situaţia sufletească proprie.

Profesorul poate să-şi construiască o relaţie cu elevul şi atunci când intervine în rezolvarea problemelor disciplinare. În felul acesta, poate să-şi ajute elevii să reflecteze asupra propriilor dorinţe şi planuri, încercând totodată să înţeleagă opţiunile acestora, dar, pentru aceasta, trebuia să aibă capacitatea de a stăpâni comportamentul elevului la un moment dat, fără să-i reamintească greselile trecute, să încurajeze onestitatea, să-i ajute să-şi planifice schimbarea comportamentului, să emită singuri o judecată de valoare asupra propriului comportament, să ofere regului comportamentale explicite şi repetare consecvent.

Relaţia profesor-elev se stabileşte în primul rând în cadrul educaţiei formale care conduce la achiziţii sistematice, presupune planuri, programe şi manuale şcolare, se desfăşoară în funcţie de orare precise şi implică evaluări periodice şi relativ riguroase, dar şi în cadrul educaţiei nonformale care se realizează tot organizat şi sistematic, dar în afara şi şcolii, în instituţii extraşcolare (educaţie perişcolară, paraşcolară), în cluburi, teatre, muzee, biblioteci şi alte instituţii culturale, cinematografe, mass-media.

În cadrul formelor de manifestare a educaţiei nonformale (olimpiade, concursuri, dezbateri, activităţi de cerc, excursii, vizite) între profesori şi elevi se stabilesc relaţii de maximă colaborare, profesorului, revenindu-i rolul de animator, moderator, consultant.

Interacţiunea profesor-elev, la ora actuală, e unul din factorii de bază ce determină direcţia de activitate pe care şi-o va alege elevul.

În activitatea sa, profesorul nu se raportează doar la activitatea pur ştiinţifică, ci şi la cea educaţională. Dirigintele este managerul activităţii educaţionale. Această calitate se subsumează celei de manager al actului educaţional în ansamblul său, care cuprinde şi statutul de manager al actului didactic. În calitate de diriginte, profesorul are o serie de aşteptări de la elevii săi. Aşteaptă o comunicare deplină cu elevii în tot ce a ce întreprinde în plan educativ dar şi un feed-back pozitiv din partea lor. În acelaşi timp, aşteaptă să fie respectat în calitatea pe care o are. Elevii doresc ca dirigintele să fie un adevărat părinte şi prieten, în care să aibă încredere şi căruia să i se adreseze în orice situaţie.

Totodată, aşteaptă ca dirigintele să le ofere o evaluare corectă, nepărtinitoare a tot ce au ei bun sau mai puţin bun şi să fie sprijiniţi în relaţiile lor cu colegii de clasă sau de şcoală, sau chiar cu alţi profesori.

În calitate de profesor, dar mai ales de diriginte, se realizează şi o comunicare cu familiile elevilor. Astfel, dirigintele aşteaptă ca părinţii să colaboreze şi să se implice activ în actul educaţional, cerând şi să i se recunoască rolul pe care îl are în educaţia copiilor. Părinţii aşteaptă de la diriginte o evaluare corectă a propriului copil, dar şi un spijin în formarea acestuia. Atunci când colaborarea dintre profesor şi diriginte, pe de o parte, respectiv elev şi părinte, pe de altă parte, se realizează pe baza unei comunicări eficiente, toţi factorii implicaţi au de câştigat.

Un profesor bun trebuie să ştie calea pe care s-o aleagă pentru ca relaţia profesor-elev să fie cât mai eficientă. Profesorul trebuie să-i dea încredere elevului în forţele sale, să prindă curaj, să-l facă să se implice în relaţia de comunicare, să reuşească să-l antreneze într-o discuţie constructivă. E necesar ca elevilor să li se transmită acea sete de cunoaştere, acea disponibilitate şi flexibilitate în gândire, dorinţa de comunicare. Profesorul trebuie să ţină seama de opiniile elevilor, de dorinţele acestora, de personalitatea fiecăruia în parte. Elevii trebuie consideraţi nişte persoane responsabile, cărora li se acordă un anumit credit.

În relaţia profesor-elev trebuie avut în vedere, nu în ultimul rând, şi personalitatea elevilor. Desigur, comportarea profesorului în clasă este condiţionată, în mare măsură, şi de atmosfera existentă, de comportarea elevilor. Contează, totodată, şi opiniile, valorile, atitudinile şi caracteristicile personale ale profesorului. Ca dovadă, fiecare profesor personifică rolul într-o manieră originală şi ajunge în cele din urmă la un stil propriu în actul comunicării educaţionale.

În concluzie, relaţia profesor-elev este reciprocă. Fiecare transmite mesaje-semnale, fiecare le percepe diferit, dar se influenţează reciproc. Anumite cerinţe influenţează personalitatea fiecăruia putând deveni, cu timpul, constante ale personalităţii. Comunicarea este un cumul de factori ce asigură transmiterea, receptarea și înțelegerea unui mesaj cu scopul întreținerii unei relații bazată pe înțelegere și a obținerii comportamentului sau atitudinii dorite. Pentru că are la bază un parteneriat, comunicarea profesor-elev mizează pe dialog, cooperare, motivare și feedback cu scopul menținerii unei relații benefice între părțile implicate în actul educațional, care să conducă la schimbări în bine la nivel de cunoștințe, abilități și atitudini și indirect la evoluția tânărului.

Bibliografie:

1. Cucoş Constantin, 1998, *Pedagogie*, Editura POLIROM, Iaşi;
2. Gherguţ Alois, 2007, *Management general şi strategic în educaţie*- ghid practic, Editura POLIROM;
3. Iucu Romiţă, 2000, *Managementul şi gestiunea clasei de elevi* – Fundamente teoretico-metodologice”, Editura POLIRIM.

Transformați învățarea într-un joc captivant!

Prof. Dombi Annamaria
Școala Gimnazialî Nr.1 Borla, Județul Sălaj

"Jocul este cel mai elevat tip de cercetare." - Albert Einstein

Plecând de la premisa că motorul principal al procesului de învățare al copiilor este curiozitatea lor instinctivă față de aspectele neexplorate ale lumii exterioare (o trăsătură comună tuturor oamenilor, fără excepție, deoarece această curiozitate își are rădăcinile în natura umană), și având încredere în capacitatea de a-i antrena pe copii (deoarece nu avem idei înnăscute, ci doar o capacitate individuală de a ne dezvolta abilitățile), mi-am propus să ridic nivelul de cunoștințe în chimie al elevilor mei într-un mod care să nu îi facă să simtă că învățarea este o povară.

Unul dintre cele mai importante aspecte ale procesului de predare-învățare este metoda adoptată de către profesor. Metodele alternative pe care le-am selectat plasează elevii în centrul procesului de predare și învățare, iar planificarea acestui proces este adaptată la nevoile lor individuale. Pe parcursul carierei mele pedagogice, am experimentat deja aceste metode cu diverse grade de succes, însă cel mai crucial aspect rămâne învățarea ludică. În opinia mea, abordând subiectul într-un mod ludic, explorându-l din diverse unghiuri și folosind mai multe metode, chimia poate deveni mult mai accesibilă. Putem reuși să facem ca elevii să se bucure să exploreze cărți despre chimie, eliminând ideea că aceasta este o materie greu de înțeles sau de învățat. Pentru a realiza acest lucru, noi, profesorii, trebuie să facem primul pas și să ne menținem entuziasmul de-a lungul anilor, având în vedere atât echilibrul psihic al elevilor, cât și al nostru. O condiție esențială pentru aceasta este diversitatea și originalitatea sarcinilor, care au un impact pozitiv asupra elevilor, și profesorilor, oferindu-le un sentiment zilnic de succes. Există mai multe modalități de a realiza acest lucru. Pe de o parte, diferitele metode oferă o varietate de opțiuni pentru predare, iar pe de altă parte, subliniază importanța elementului ludic, deoarece toată lumea apreciază jocul. Am experimentat personal că, atunci când o sarcină este formulată într-un mod interesant și captivant, manifest un interes mult mai mare în rezolvarea ei decât în cazul unei sarcini scrise plictisitoare. Formularea precisă și clară a sarcinilor, precum și alegerea sarcinilor potrivite, sunt elemente esențiale. Pentru a atinge obiectivele propuse, este crucial să dezvoltăm creativitatea și atitudinea elevilor prin intermediul sarcinilor interactive și interesante. Un mod esențial de a realiza acest lucru este menținerea entuziasmului, pregătirea adecvată și construirea unor relații bune cu elevii.

Cum să abordezi chimia? Mulți dintre elevi mi-au spus că se confruntă cu dificultăți în înțelegerea calculațiilor și chiar în formularea sarcinilor. Atunci când i-am întrebat despre aspecte

teoretice, mulți nu aveau răspunsuri. La urma urmei, cum poți rezolva o sarcină dacă nu stăpânești teoria necesară? Cred că mulți trec cu vederea faptul că înțelegerea teoriei este la fel de importantă, dacă nu chiar mai importantă, decât abilitățile matematice. În acest context, putem evidenția aplicațiile procedurilor, atât în domeniul chimiei, cât și în viața reală. Există numeroase modalități de a dezvolta interesul elevilor pentru chimie într-un mod ludic. Ajutoarele vizuale joacă un rol crucial, cum ar fi modelele de molecule. Copiii se distrează construindu-le și, în același timp, învață. În timp ce se bucură de construirea diferitelor forme plane și spațiale, își consolidează și cunoștințele. Într-o clasă în care elevilor le plac puzzle-urile sau competițiile, o căutare de cuvinte poate reprezenta o activitate de practică intrigantă. **Aplicarea jocurilor de memorare în învățarea disciplinelor specifice**:

„ **Domino cu memorie**.„: În timpul jocurilor, copiii interacționează adesea între ei, aud și văd de mai multe ori lucrurile de învățat unul de la altul și se distrează, creând astfel legături pozitive între informații și experiențe mici. Cuvinte științiifice de memorat pot fi transpuse în cărți de domino pentru copii - ulterior, aceștia pot crea astfel de cărți unii pentru alții. Acest lucru necesită, evident, hârtie de împachetat sau carton și foarfece. Desigur, fiecare pagină de domino nu are conținutul informal potrivit lângă celălalt, dar căutând prin toate paginile, găsim întotdeauna informațiile corespunzătoare.

De exemplu: Petru, citește cu voce tare ce se află în partea stângă a foii de domino? - acid - Cine are potrivirea lui? - Îl am. H2SO4 - spune următorul elev... și așa mai departe.

Acid	S	oxid	Au
Bază	H_2SO_4	metal	$AgNO_3$
sare	CO	nemetal	$Ca(OH)_2$

Deci, să ne uităm la „cercul dublu”, care vă ajută să exersați potrivirea conținutului de învățare! În primul rând, trebuie să facem cărți de cerere pentru joc. Întrebarea este pe o parte a cărților și răspunsul pe cealaltă parte. De exemplu, numele substanței și simbolul chimic etc.

„Paginarul „:este deja cunoscut de destul de mulți profesori și este uneori denumit și metoda pieptene. Dacă realizăm pentru prima dată un joc de paginare pentru copii, este important ca toată lumea să-l poată vedea și înțelege, așadar lucrăm cu cel puțin o foaie A3. Mai târziu, dacă atribuim sarcina grupurilor, copiii pot crea pagini pentru paginare inversă unii pentru ceilalți, și atunci o foaie mai mică este suficientă.

1. Pregătirea materialului: profesorul împarte foi mari de hârtie sau carton în bucăți pentru fiecare elev sau grup de elevi. Le cere elevilor să scrie un concept chimic important sau un set de informații pe fiecare foaie.

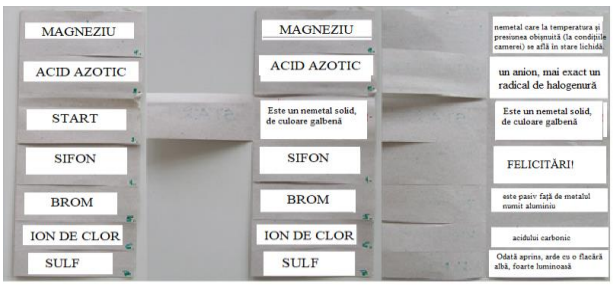
2. Procesul de învățare:

- Elevii își îndoaie foile în jumătate, astfel încât conceptul scris să fie ascuns în interior.
- Se taie foaia îndoită în fâșii, astfel încât fiecare bucată să conțină o parte a informațiilor.
- Elevii lucrează împreună sau individual pentru a potrivi fâșiile, reconstruind informațiile corecte.
- Elevii pot evidenția sau colora părțile relevante ale conceptului pentru a accentua relațiile sau elementele importante.

3. Dezbatere și discuție:

- După ce au completat activitatea, elevii pot explica conceptul întreg grupului sau pot împărți ideile lor cu colegii.
- Profesorul poate facilita o discuție pe baza informațiilor obținute, consolidând cunoștințele și corectând orice neînțelegeri.

Această metodă încurajează implicarea activă a elevilor în procesul de învățare și utilizează elemente vizuale pentru a consolida conceptele chimice. Este important să adaptăm activitatea la nivelul de cunoștințe al clasei și să ne asigurăm că obiectivele de învățare sunt atinse prin această metodă creativă.

Aceste metode se bazează pe participarea activă a elevului. Mai mult, în astfel de cazuri, motivația principală provine din posibilitatea desfășurării unei activități. Nu învățăm doar pentru că profesorul ne cere sau din frica de a obține o notă proastă, ci pentru că suntem implicați în procesul de creație. Suntem interesați de subiect și de părerea noastră cu privire la acesta. Desigur, o structură de bază deschisă trebuie furnizată pentru a permite copiilor să o completeze cu conținut, având la dispoziție un text dat. Această structură de bază poate fi sub forma unei schițe, unui tabel, a unor carduri de memorie, etc. Ideea este că oferim elevilor un șablon, iar ei sunt responsabili pentru încorporarea, extragerea și organizarea întregului sistem de informații în acest șablon. Lucrând în acest mod, copiii vor simți că au creat conturul, tabelul, cardurile de memorie sau diagrama de flux ei înșiși. Și acest lucru este adevărat. Bineînțeles, deoarece structura de bază și aspectele sale au fost deja stabilite, se poate ajunge la o soluție bună.

Din păcate, până în prezent, adesea ne bazăm pe metode care nu susțin activitatea creatoare a elevului sau stimulează gândirea acestuia, ci mai degrabă se concentrează pe observarea, acceptarea și comentarea gândurilor profesorului sau autorului manualelor. "Copiați schița!" sau "Să subliniem

următoarele concepte de bază!" - acestea sunt instrucțiuni obișnuite. "Citiți lecția de cel puțin două ori!" sau "Trebuie să știi regula, o să întreb!" sau "Întoarce-te la locul tău, citește-l din nou!" Dacă copilul urmează aceste instrucțiuni, el nu creează nimic de unul singur. Rămâne mereu un observator extern, fără nicio oportunitate de a se implica în vreo activitate creativă în procesul de învățare.Pe de altă parte, dacă prezentăm și predăm diverse forme și scheme vizuale de schiță, copiii, după ce citesc curriculum-ul dat, îl organizează într-o structură corespunzătoare. Ei scriu, desenează, simbolizează și conectează informațiile din text cu propriile elemente de cunoștințe existente. Prin urmare, au posibilitatea de a crea, adică de a prezenta vizual conținutul materialului specific de învățat, utilizându-și propriile idei și creativitate.

Este cu adevărat extrem de important să facem procesele de învățare jucăușe. Îndepărtează rezistența și pasivitatea elevilor atunci când putem introduce subtil jocuri diverse și interesante care necesită interacțiuni interne și motivează activitatea elevilor în pașii tradiționali de învățare. Și, având în vedere că trebuie să predăm multe lecții acelorași elevi, nu contează câte astfel de forme ludice cunoaștem și ne putem adapta la conținuturile propriei discipline. Este un lucru normal ca elevii să se plictisească chiar și atunci când sunt în de cea mai bună formă, dacă o utilizăm constant.De aceea, consider că este extrem de important pregătirea metodologică a colegilor profesori în această direcție. Desigur, este, de asemenea, adevărat că aceste metode pot fi învățate cel mai bine prin formare continuă, unde nu doar citim despre ele, ci vedem și exemple bine realizate și le încercăm noi înșine.

Să transformăm învățarea într-un proces activ din punct de vedere mental, să inventăm tipuri de activități investigative pentru rezolvarea problemelor care stimulează funcționarea creierului conform tendințelor sale naturale. Cu alte cuvinte, hai să ne jucăm detectivi!

Importanța comunicării în procesul educațional

Vanț Anca Monica
Școala Gimnazială Mircea Eliade, Satu Mare

Comunicarea în procesul educațional este esențială și joacă un rol crucial în formarea și dezvoltarea studenților. Iată câteva aspecte importante ale comunicării în contextul educațional:

Înțelegere și Transmitere a Informației:

Profesorii trebuie să transmită informații clare și accesibile elevilor pentru a asigura înțelegerea adecvată a subiectelor. Comunicarea clară și concisă este esențială pentru ca studenții să înțeleagă conceptele și să își consolideze cunoștințele.

Motivarea Studenților:

O comunicare eficientă poate motiva elevii să învețe. Profesorii pot inspira și încuraja studenții prin feedback constructiv, recunoașterea eforturilor și prin prezentarea materialului într-un mod captivant și relevant.

Feedback și Evaluare:

Comunicarea continuă a feedback-ului este esențială pentru dezvoltarea academică a elevilor. Profesorii pot oferi îndrumare pentru îmbunătățire și recunoaștere a reușitelor. La rândul lor, studenții ar trebui să poată comunica deschis cu profesorii în privința întrebărilor sau nelămuririlor.

Dezvoltarea Abilităților Sociale:

Interacțiunea în clasă și colaborarea în cadrul proiectelor ajută la dezvoltarea abilităților sociale ale elevilor. Comunicarea în grupuri le oferă oportunități de a lucra împreună, de a împărtăși idei și de a înțelege perspective diferite.

Implicarea Părinților:

Comunicarea între profesori și părinți este esențială pentru susținerea educației copiilor. Profesorii ar trebui să ofere informații despre progresul elevilor și să răspundă la întrebările și preocupările părinților.

Adaptarea la Diversitate:

Profesorii trebuie să fie conștienți de diversitatea elevilor și să adapteze comunicarea în consecință. Abordările flexibile și sensibilitatea culturală contribuie la crearea unui mediu educațional incluziv.

Promovarea Gândirii Critice:

Comunicarea în clasă ar trebui să încurajeze elevii să gândească critic, să pună întrebări și să participe activ la discuții. Dezbaterile și schimbul de idei stimulează dezvoltarea gândirii critice.

Utilizarea Tehnologiei:

Integrarea tehnologiei în procesul de comunicare poate facilita accesul la informații, colaborarea online și dezvoltarea abilităților digitale necesare în lumea modernă.

În concluzie, comunicarea eficientă între profesori, elevi și părinți este un pilon esențial al procesului educațional. Ea contribuie la succesul academic, dezvoltarea personală și pregătirea studenților pentru viitor.

Managementul inteligenței emoționale

Prof. dr. Teodor Negru
Colegiul Național „Petru Rareș”, Piatra-Neamț
Prof. Elena-Daniela Negru,
Colegiul Național „Petru Rareș”, Piatra-Neamț

La modul general, psihologia consideră inteligența ca o aptitudine generală, de ordin intelectual, care contribuie la obținerea de performanțe în activități precum rezolvarea de probleme sau adaptarea la situații noi. Plecând de aici, psihologii au făcut distincție între mai multe tipuri de inteligență, care sunt în mod diferit dezvoltate în fiecare individ și care ne ajută la găsirea de soluții și la luarea deciziilor în diferite domenii de activitate. Astfel, Howard Gardner (1985) a pus în evidență existența a opt tipuri de inteligență: inteligența lingvistică, inteligența logico-matematică, inteligența spațial-vizuală, inteligența muzical-ritmică, inteligența corporal-kinestezică, inteligența naturalistă, inteligența interpersonală și inteligența intrapersonală.

Începând cu teoria lui Gardner a inteligențelor multiple, psihologii au încercat să demonstreze că în afară de cele opt tipuri de inteligență mai putem găsi și altele. În acest context, începând cu anii '90 a început să de vorbească despre inteligență emoțională, termen consacrat de Daniel Goleman (1995), prin care se înțelege capacitatea de înțelegere a propriilor emoțiilor și a celorlalți, și de gestionare a lor în vederea îmbunătățirii vieții și imaginii sociale. În plus, introducerea conceputului de inteligență emoțională are rolul de a arăta că luarea deciziilor și rezolvarea problemelor nu sunt chestiuni care să țină exclusiv de latura abstractă a gândirii și că viața afectivă joacă un rol important în aceste sarcini. Rezultă de aici că fără controlul vieții afective, gândirea are de suferit în ceea ce privește claritatea, coerența și consecvența ei. Gestionarea inteligenței emoționale contribuie la întărirea capacității individului de a face față frustrărilor și de a rezista stărilor de spirit negative, cultivând perseverența și capacitatea de auto-motivare.

Dezvoltând ideea de inteligență emoțională, Goleman arată că aceasta nu este utilă doar în relațiile sociale, ci și la locul de muncă, în relațiile cu anagajații, pentru construirea unor relații interpersonale bazate pe încredere, respect și inițiativă. Conducerea unei organizații presupune nu doar bune cunoștiințe teoretice în domeniu, ci și competențe de comunicare, de relaționare cu oamenii, în vederea motivării personalului și creării unui mediu de lucru plăcut, care să conducă la performanțe în realizarea sarcinilor. Un stil de conducere care nu ține cont de sentimentele celor cu care relaționăm are ca efecte scăderea productivității muncii, creșterea numărului de erori și o mobilitate ridicată a angajaților, care tind să părăsească organizația. Dimpotrivă, managementul corect al emoțiilor conduce la prevenirea și atenuarea conflictelor dintre anagajați, la motivarea pozitivă a acestora și la formarea unui mediu de lucru bazat pe comunicare și înțelegere. În acest fel, relația dintre mangeri și angajați

nu este percepută ca o relație de subordonare, ci ca una de cooperare în vederea atingerii unor scopuri comune.

O componentă importantă a relației dintre manager și angajat este feedback-ul pe care aceștia din urmă îl primesc după îndeplinirea sarcinilor. În mod frecvent, managerii sunt obișnuiți să critice, uitând să sublineze și aspectele pozitive ale muncii depuse. O astfel de atitudine, arată Goleman, este distructivă la locul de muncă, deoarece generează sentimente negative de neîncredere față de persoana care evaluează și de respingere a acesteia, ceea ce va conduce în viitor la demotivare, manifestată prin refuzul asumării răspunderii și a preluării inițiativei. O critică constructivă, care să nu conducă la o situație de adversitate, trebuie să pornească de la identificarea exactă a problemei ce trebuie remediată, oferirea unor soluții și cooperarea cu angajatul pe până la rezolvarea problemei.

În concluzie, managementul inteligenței emoționale conduce la dezvoltarea unor competențe emoționale care sunt necesare în conducerea unei organizații. Potrivit lui Goleman, aceste competențe sunt: autocunoașterea, autoreglarea, automotivarea, conștiința socială și relațiile sociale. Autocunoașterea se referă la conștientizarea propriilor emoții și cunoașterii originii lor. Autoreglarea presupune identificarea mijloacelor adecvate de controlare a emoțiilor. Automotivarea este capacitatea de canalizare a emoțiilor pentru atingerea unui scop. Conștiința socială se referă la empatizarea cu ceilalți și la înțelegerea punctelor de vedere diferite. Iar relațiile sociale se referă la modul în care cooperăm și colaborăm cu ceilalți. Managerul ce va ține cont de dezvoltarea acestor compențe va fi mai deschis și mai abil în comunicare, se va putea anagaja cu succes în rezolvarea problemelor altor persoane, va putea gestiona și rezolva mai bine conflictele și neînțelegerile interpersonale, va fi mai implicat și cu mai mult tact, va fi mai ușor acceptat de ceilalți ca șef, calități ce-i vor asigura performanța în activitatea de conducere.

Bibliografie

1. Cosmovici, Andrei, *Psihologie generală*, Editura Polirom, Iași, 1996
2. Goleman, Daniel, *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2001

Comunicarea în mediul educațional

Prof. Mușat Lucian
Liceul Teoretic ”Ioniță Asan” Caracal

Oamenii comunică pentru a-și împărtăși, a pune în comun ceva: informații și experiențe, sentimente sau judecăți de valoare, decizii sau pur și simplu pentru a instaura și menține relații de bunăvoință unii cu alții. Comunicând, le spunem celorlalți cine suntem, ce gândim, ce simțim, ce știm sau ce vrem să aflăm.

Etimologic termenul ,,comunicare” provine din latinescul *communis/communicatio* care înseamnă ,,a pune în comun”, ,,a fi în relație” sau ,,a stabili o comunitate cu cineva”. Termenul ca atare a început să fie utilizat abia în secolul al XIV-lea cu sensul de ,,a împărtăși”, ,,a împărți mai multora”, mai apoi, începând cu secolul al XVI-lea, o dată cu dezvoltarea poștei și a drumurilor, termenului i se adaugă un înțeles nou: ,,a transmite”. Mult mai târziu, în secolul al XIX-lea, sensul de ,,a transmite” devine prioritar.

Aşa cum susţin majoritatea autorilor de lucrări de specialitate, elaborarea unei definiţii suficient de precise, care să cuprindă toate aspectele fenomenului este extrem de dificilă. Fiecare autor defineşte comunicarea în funcţie de contexte determinate, de perspective ştiinţifică, precum şi de modelul de comunicare avut în vedere.

Comunicarea verbală se realizează oral sau în scris, prin intermediul unei limbi cunoscute de către toți participanții la actul comunicarii. Comunicarea nonverbală se realizează prin intermediul gesturilor, al mimicii sau chiar al unui sistem special creat, cum ar fi limbajul surdo-muților. Comunicarea paraverbală se realizează prin intermediul aspectelor legate de voce(modulație, ritm, volum) sau prin pauzele în vorbire. În comunicarea orală , elementele

Comunicarea în mediul educațional

Comunicarea conţine un mare potenţial educativ care se traduce în transmiterea de cunoştinţe, în autoreglarea activităţii intelectuale. Între comunicare şi educaţie există un strâns raport de interdependenţă Pentru că sunt profesor, în meseria mea comunicarea este esenţială.

Comunicarea educaţională sau pedagogică este cea care mijloceşte fenomenul educational in ansamblul său, indiferent de conţinuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicaţi. Comunicarea didactică constituie baza pe care se desfășoară procesul de predare-învățare-evaluare. În cadrul interacțiunii didactice se creează mai multe tipuri de relații, care facilitează sau pot să blocheze eficiența comunicării. Dintre acestea enumerăm: relația de schimb informațional (de idei, concepții, convingeri, atitudini), cu condiția ca acesta să fie înțeles; relația de influențare reciprocă a comportamentului, pe baza înțelegerii și acceptării mesajului transmis și receptat; relații socio-afective

(între emițător-profesor și receptor-elev); relații democratice, de cooperare profesori-elevi și de cooperare între elevi, în cadrul comunicării didactice.

Comunicarea didactică are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane: se desfășoară între doi sau mai mulți agenți: professor și elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind comunicarea verbal, scrisă, non-verbală, paraverbală și vizuală, dar mai ale forma combinată; mesajul didactic este conceput, selecționat, organizat și structurat logic de către professor, pe baza unor obiective didactice precise; stilul didactic al comunicării este determinat de concepția didactică a profesorului și de structura lui psihică; mesajul didactic are o dimensiune explicative-demonstrativă și este transmis elevilor folosind strategii didactice adecvate dezvoltării intelectuale a acestora și nivelului de cunoștințe pentru a fi înțeles de elevi; comunicarea se reglează și autoreglează cu ajutorul unor retroacțiuni (feed-back și feed-forward), înlocuind blocajele care pot apărea pe parcurs.

În şcoală se formează viitorul cetăţean, iar ceea ce dobândeşte, vede şi învaţă copilul în anii de şcoală îi va rămâne întipărit în minte toată viaţa. Prima cheie pusă în discuţie în legătura dintre elev şi educator este comunicarea. A fi profesor înseamnă nu doar a dispune de cunoştinţe ştiinţifice de specialitate, ci a avea şi capacitatea de a le transpune didactic. Este important ca în comunicarea cu elevul, profesorul să respecte câteva condiţii: să utilizeze un limbaj accesibil elevilor, să transmită mesaje clare, care să nu poată fi interpretate, să manifeste încredere vizavi de elev, în măsura posibilităţilor să comunice cu toţi elevii acordându-le atenţie., să antreneze, să stimuleze elevul în a-şi exprima opiniile, indiferent că sunt sau nu corecte şi cel mai important, să obţină feed-back.

În situatiile şcolare de instruire, sursele comunicarii pot fi: mesajul didactic si educational al profesorului, manualul scolar, reviste, carti, atlase, harti, materiale didactice, filme si diafilme didactice, video-text, videodisc, lectii televizate sau radio-difuzate etc. Profesorul trebuie să ştie să asculte. Elevul conştientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă şi atunci refuză să mai comunice. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situaţie favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A şti să asculţi este o ştiinţă. Din ce în ce mai mult observăm în relaţiile cu ceilalţi că foarte puţini oameni ştiu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că de fapt informaţia nu ajunge la ei.Absenţa comunicării rezultă şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului

În comunicarea didactică trebuie să fim concişi, precişi şi expresivi,în acelaşi timp pentru a facilita transferul, dar şi înţelegerea mesajului transmis. Toate informaţiile pe care le transmitem trebuie adaptate scopuluişi obiectivelor didactice, precum şi nivelului intelectual al cursanţilor.

În comunicarea dintre profesor şi elev o importanţă deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanţă cu mesajele verbale. Când ceea ce spunem nu este in

concordanţă cu ceea ce facem, elevul va crede ceea ce vede, adică semnalele nonverbale ale corpului nostru. Contactul vizual este deosebit de important. Este esenţial să privim elevul în timp ce acesta comunică cu noi. Astfel, va vedea că-l ascultăm. Însă de multe ori, mai ales în cazul persoanelor timide , o privire prea insistentă, poate inhiba. Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală şi paraverbală) pot aduce succesul unei relaţii didactice. Blocarea comunicării prin relaţii reci, conduce la scăderea randamentului comunicării şi, implicit, al celui şcolar.

Blocajele de comunicare, sau distorsiunea informației se pot produce atunci când: emițătorul (profesorul) nu stăpânește conținutul mesajului didactic transmis; acesta nu este expus clar, inteligibil și sistematizat; emițătorul vorbește prea încet, prea tare sau prea repede; nu prezintă la început scopul mesajului și nu creează motivații pentru a trezi interesul pentru comunicare; emițătorul nu sincronizează diferitele tipuri de comunicare (verbal, paraverbală, nonverbal); mesajul transmis nu corespunde cu interesele elevilor sau cu problemele ce le au de rezolvat; mesajul didactic este prea cunoscut sau prea abstract și nu trezește interes, producând plictiseală; elevii nu sunt angajați în comunicare prin dialog sau prin întrebări retorice; eficiența comunicării este blocată și de fondul stresant creat de emițător (plictiseală, oboseală, nerăbdare, teama de a nu greși în expunere); elevii nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege mesajul didactic sau acestea nu au fost fixate temeinic și ca urmare se produc interferențe.

BIBLIOGRAFIE

Ilie, D.Marian, *Teoria şi metodologia instruirii*, Editura Mirton, Timişoara, 2009

Sâmihăian, Florentina, Norel, Mariana, *Didactica limbii şi literaturii române*, 2011

Stoica, Marin, *Pedagogie şi Psihologie,* Editura Gheorghe Alexandru, Craiova, 2009

https://gabrielnicolaeteodorescu.wordpress.com/2012/01/11/comunicarea-in-mediul-scolar/

COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING

Prof. Mușat Cornelia Mariana
Școala Gimnazială ”Nicolae Titulescu” Caracal

The “communicative approach to the teaching of foreign languages” — also known as Communicative Language Teaching (CLT) or the “communicative approach” —emphasizes learning a language through genuine communication. Communicative language teaching (CLT) is an approach to the teaching of second and foreign languages that emphasizes interaction as both the means and the ultimate goal of learning a language. It is also referred to as “communicative approach to the teaching of foreign languages” or simply the “communicative approach”.

Language learners in environments utilizing CLT techniques learn and practice the target language through interaction with one another and the instructor, study of "authentic texts" (those written in the target language for purposes other than language learning), and use of the language in class combined with use of the language outside of class. An effective knowledge of a language is more than merely knowing vocabulary and rules of grammar and pronunciation. Learners need to be able to use the language appropriately in any social context. Theorists agree that meaningful communication supports language learning and that classroom activities must focus on the learner’s authentic needs to communicate information and ideas. Grammar, pronunciation, and vocabulary are, of course, necessary parts of effective communication. With the communicative method, two primary approaches may be taken:

-Some teachers prefer to teach a rule, then follow it with practice.

-Most, though, feel grammar will be naturally discovered through meaningful communicative interaction.

Four communication skills:

*thinking

*nonverbal

*speaking

*listening

Characteristics of Communicative Language Teaching:

- It aims to make learners to attain communicative competence so the learners can use language accurately and appropriately.
- The major focus while using CLT approach is on the learners. The teacher is just the facilitator. The teacher is a person who manages the environment and helps the learners to become autonomous.

- ❖ The syllabus emphasizes the functional use of language. The syllabus is relying on the authentic materials. The tasks which are assigned to the learners have purposes and meanings.
- ❖ Communicative activities enable the learners to attain communicative objectives of the curriculum, engage learners in communication, and require the use of such communicative processes as information sharing, negotiation of meaning, and interaction.

Principles of Communicative Language Teaching:

- ✓ Language learning is learning to communicate using the target language.
- ✓ The language used to communicate must be appropriate to the situation, the roles of the speakers, the setting and the register. The learner needs to differentiate between a formal and an informal style.
- ✓ Communicative activities are essential. Activities should be presented in a situation or context and have a communicative purpose. Typical activities of this approach are: games, problem-solving tasks, and role-play. There should be information gap, choice and feedback involved in the activities.
- ✓ Learners must have constant interaction with and exposure to the target language.
- ✓ Development of the four macroskills — speaking, listening, reading and writing — is integrated from the beginning, since communication integrates the different skills.
- ✓ The topics are selected and graded regarding age, needs, level, and students' interest.
- ✓ Motivation is central. Teachers should raise students' interest from the beginning of the lesson.
- ✓ The role of the teacher is that of a guide, a facilitator or an instructor.
- ✓ Trial and error is considered part of the learning process.
- ✓ Evaluation concerns not only the learners' accuracy but also their fluency.

The role of learners in the classroom:

 The type of classroom activities proposed in CLT also implied new roles in the classroom for teachers and learners.

 Learners now had to participate in classroom activities that were based on cooperative rather than individualistic approach to learning.

 Students had to become comfortable with listening to their peers in group work or pair work tasks, rather than relying on the teacher for a model.

 They were expected to take on a greater degree of responsibility for their own learning. And teachers now had to assume the role of facilitator and monitor. Rather than being a model for correct speech and writing and one with the primary responsibility of making students produce plenty of error-free sentences, the teacher had to develop a different view of learners' errors and of her/his own role in facilitating language learning.

The role of teachers in the classroom:

- Teachers now had to assume the role of facilitator and monitor.

- Rather than being a model for correct speech and writing and one with the primary responsibility of making students produce plenty of error-free sentences, the teacher had to develop a different view of learners' errors and of her/his own role in facilitating language learning.

Source:

https://littleflowercollege.edu.in/upload/e_contents/files/d417241a1dc361a84f90f0c46ba1340b.pdf

ARTA COMUNICĂRII

Prof. Răducan Dan-Florentin
Liceul Tehnologic „Decebal”
Drobeta Turnu Severin
Mehedinţi

Prima impresie se schimbă foarte greu, deci, atenţie cadre didactice la nonverbal. Tot ceea ce înseamnă comunicare instrucţională – interpersonală în clasă se prezintă ca fiind o componentă esenţială a reuşitei didactice, aflată în atenţia şi la dispoziţia cadrului didactic. Pentru ca actul comunicaţional să fie eficient avem nevoie de câteva elemente esenţiale:

- elevii trebuie formaţi şi educaţi în spiritul unei reale culturi a dialogului;
- şcoala ar trebui să cultive plăcerea de a comunica din dorinţa de a descoperii împreună cu alţii adevărul lucrurilor;
- formarea unei culturi a dialogului înseamnă deschiderea elevului spre disputa cu ceilalţi, cu convingerea că din această dispută atât el, cât şi ei vor ieşi în câştig;
- elevul trebuie introdus, prin participare directă, în tainele acelei arte de a purta bine dezbaterile.

În psihologia socială este din ce în ce mai acreditată ideea că o comunicare interindividuală este determinată, înainte de toate, de tipul de relaţie existent între cele două persoane aflate în interacţiune. Plecând de la tipologia atitudinilor interindividuale, Jean-Claude Abric (2002) stabileşte cinci reguli ale unei comunicări eficiente şi de calitate :

- să asculţi (adică să ţii seama de punctul de vedere al celuilalt);
- să observi (adică să te interesezi de tot ceea ce se petrece în situaţia de comunicare);
- să analizezi (adică să degajezi elementele componente ale câmpului psihologic şi social care îi determină pe indivizi);
- să te exprimi (adică să-ţi spui punctul de vedere în funcţie de interlocutor sau de natura obiectului comunicării);
- să controlezi (adică să urmăreşti calitatea şi pertinenţa mesajului, precum şi procesele care pot perturba transmisia).

Pentru un profesor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A ştii să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră in sfera largă a comunicării educaţionale.

O discuţie asupra condiţiilor de eficienţă a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educaţional:

- un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- un canal de comunicare;
- mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie şi exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;
- receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;
- conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeşte emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului şi înţelegerea lui.

Între cei doi poli se interpune ,,canalul'' sau calea de comunicare - undele sonore în cazul comunicării orale directe - pe traseul căruia pot interveni perturbaţii diferite: zgomot, suprapunere de sunete, reverberaţia sălii de clasă etc., care pot provoca pierderi de informaţie. O comunicare devine posibilă numai atunci când cele două repertorii se intersectează.

Comunicarea verbală este dominantă la om. Alături de ea sunt şi alte modalităţi de comunicare paraverbală şi nonverbală.

Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţională – interpersonală au un rol major. Paraverbalul reprezintă modul concret în care „curge” vorbirea noastră. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bază, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înălţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor. De regulă „manipulăm” aceste aspecte în mod inconştient, ca rezultat al înzestrării naturale sau al experienţei de viaţă. Cadrul didactic, în calitate de manager al grupului, trebuie să respecte câteva reguli în comunicare.

Volumul vocal trebuie să varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil să se vorbească mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul prezentării, pentru a sublinia obiectivele şi concluziile. În general volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacă sala este mică şi ridicat dacă sala este mai mare. În orice caz, este bine să nu daţi impresia de ţipat, imprimă o notă de disperare.

Ritmul vorbirii trebuie să fie şi el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine să se vorbească mai rar când se subliniază ideile principale, să se mărească ritmul la pasajele de tranziţie şi să se menţină alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului. Este recomandabil să se evite vorbirea „împiedicată” (ruperi prea dese de ritm) care afectează atât înţelegerea problemei cât şi discursul. Ritmul poate fi corectat prin mişcări corporale adecvate.

Tonalitatea trebuie să fie normală. Ridicarea tonului este recomandabilă pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru „calmarea” unei săli turbulente. Adesea se poate obţine un efect similar numai prin coborârea bruscă a tonalităţii. Tonul ascuţit poate fi considerat ca agresiv şi anticipant al unei reacţii de atac. Este bine să se evite înghiţirea unor silabe, primele şi ultimele, ale unor cuvinte, deoarece creează o impresie de superficialitate şi neglijenţă.

Nonverbalul în relaţiile instrucţionale – interpersonale se referă la modul în care privirea, corpul şi gesturile noastre acompaniază discursul propriu-zis, fortificând sau reducând efectele lui asupra clasei. În timp ce aspectul verbal şi cel paraverbal, sunt predominant conştiente şi, deci controlabile, cel nonverbal este cu precădere inconştient, ceea ce face ca posibilităţile de a-l controla să fie foarte reduse (dar nu inexistente).

Gesturile, din punct de vedere nonverbal nu au neapărată valoare în sine, ci doar în combinaţii şi, evident în funcţie de situaţie. De exemplu, o încrucişare a braţelor sau a picioarelor poate indica, pur şi simplu ca este frig în sala de clasă. Chiar dacă aspectul inconştient primează, anumite gesturi pot fi exersate, mai ales atunci când exprimă adevăratele noastre intenţii. Astfel, putem face mai mult în direcţia detensionării atmosferei, pentru creşterea încrederii reciproce sau a eficacităţii generale a discursului, prin anumite atitudini şi gesturi corporale. Aici se poate adăuga ca 90% din opinia care ne-o facem despre altă persoană, sau pe care acesta şi-o face despre noi înşine (avem în vedere la acest nivel relaţia profesor-elev), se construieşte în primele 50 de secunde ale întâlnirii, timp în care, cu certitudine, nu poate fi realizat un schimb de replici.

Educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite și evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității și coerenței. Orice act de comunicare înseamnă educație și orice educație este un act de comunicare. Comunicarea didactică reprezintă astfel o formă particulară de comunicare, specifică procesului didactic. Comunicarea pedagogică este cea care mijlocește fenomenul educațional în ansamblul său, indiferent de conținuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicați, se află la baza procesului de predare-învățare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu roluri determinate: profesor, elevi. În comunicarea didactică trebuie să fim concișI, preciși și expresivi, în același timp, pentru a facilita transferul, dar și înțelegerea mesajului transmis. Toate informațiile pe care le transmitem trebuie adaptate scopului și obiectivelor didactice, precum și nivelului intelectual al cursanților. La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare: comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă, comunicare verbală, paraverbală și nonverbală; comunicare reverențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor). Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală și paraverbală) pot aduce succesul unei relații didactice. Blocarea comunicării prin relații reci, conduce la scăderea randamentului comunicării și, implicit, al celui școlar.

În comunicarea dintre profesor și elev o importanță deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanță cu mesajele verbale. Știm că din informațiile transmise 38% sunt paraverbale, iar 55% sunt nonverbale. Când ceea ce spunem nu este în concordanță cu ceea ce facem, elevul va crede ceea ce vede, adică semnalele nonverbale ale corpului nostru. Contactul vizual este deosebit de important. Este esențial să privim elevul în timp ce acesta comunică cu noi. Astfel, va vedea că-l ascultăm. Profesorul trebuie să știe să asculte. Elevul conștientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă și atunci refuză să mai comunice. În relația de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situație favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A ști să asculți este o știință și o artă. Din ce în ce mai mult observăm în relațiile cu ceilalți că foarte putini oameni știu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că de fapt informația nu ajunge la ei. Absența comunicării rezultă și din absența ascultării reale a interlocutorului.

Din perspectiva educației formale, comunicarea didactică constituie baza procesului de predare și asimilare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu statusuri determinate: cadrele didactice ca principali agenți educaționali și cele ale elevilor, în subordonarea nemijlocită față de conducerea unei asemenea instituții.

Bibliografie

1. Abric, J.-CI., *Psihologia comunicării: teorii şi metode*, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
2. Leroy, G., *Dialog în educaţie*, Editura Didactică şi Pedagogică, 2004.
3. Sălăvăstru Dorina, *Psihologia educaţiei*, Iaşi, Editura Polirom, 2004.
4. Tinca Creţu, *Comunicare, limbă, limbaj* - curs de psihologie.

Rolul și posibilitățile cadrului didactic în asigurarea eficacității comunicării didactice

Autor: Orban Erika-Gabriella
Școala Gimnazială „Bem Jozsef” Secuieni, Harghita

Cei care lucrează cu oameni și se ocupă și de dezvoltarea personalității au una dintre cele mai importante abilități și instrumente de lucru: comunicarea. Comunicarea este un instrument esențial pentru cadrul didactic, fiind constant aplicată în toate formele și canalele sale în timpul activităților zilnice. Cadrele didactice, prin activitatea lor profesională, devin participanți în diverse relații interpersonale - cel mai adesea relația profesor-elev, profesor-profesor și în sistemul de învățământ, relația profesor-părinte domină.

Comunicarea nu este doar ceva implicit, ci fundația construirii relațiilor, fiind un amestec de atenție, ascultare, recunoaștere intuitivă și gândire, precum și exprimare simultană a acceptării, empatiei, credibilității, hotărârii și respectului. Cunoașterea abilităților noastre proprii de comunicare este parte integrantă a auto-cunoașterii noastre. O caracteristică distinctivă a comunicării pedagogice este că este reglementată pedagogic și supusă scopurilor educaționale, astfel încât comunicarea pedagogului este planificată și se bazează pe atenția direcționată. Obiectul său principal este reprezentat de elementele comunicative ale interacțiunii dintre educatori și elevi, precum și interacțiunile elevilor între ei. Atitudinile care decurg din personalitatea pedagogului influențează și comunicarea acestuia. Un profesor cu personalitate bine conturată, utilizând o comunicare pedagogică eficientă și aplicând metode de predare adecvate, poate crea un mediu în care elevii să se simtă confortabil să se exprime; să vorbească deschis despre gândurile lor, problemele și sentimentele lor. Pedagogul poate contribui la dezvăluirea abilităților elevilor, la dezvoltarea capacităților lor, la întărirea stimei de sine și a respectului de sine. Astfel, poate susține cel mai eficient procesul de învățare. Informațiile trebuie transformate pedagogic de către profesor. Acest aspect conferă unicitate comunicării pedagogice și reprezintă una dintre condițiile fundamentale pentru ca mesajul de dezvoltare să ajungă la destinatari și grupuri. Succesul comunicării pedagogice depinde de capacitatea de exprimare a profesorului; cu cât este mai bogat vocabularul său, cu cât aplică mai conștient și mai corect regulile limbii materne, cu atât își poate exprima mai bine gândurile, sentimentele către copii. De asemenea, este importantă abilitatea de empatie și capacitatea de a crea un mediu în jurul său.

Metoda Gordon este una dintre cele mai cunoscute tehnici de comunicare, folosită pentru identificarea situațiilor problematice și gestionarea eficientă a conflictelor. Gordon ne învață cum să vorbim cu copiii noștri în limbajul acceptării, cum să le acordăm atenție înțeleaptă și cum să folosim „mesaje-eu” pentru a facilita comunicarea. La începutul comunicării, profesorului îi revine un rol important în alegerea potrivită a locului și timpului pentru comunicare, precum și în încurajarea

începutului comunicării cu cuvinte încurajatoare sau prin mijloace nonverbale, astfel încât să indice copiilor că este deschis pentru comunicare, că îi acceptă pe elevi așa cum sunt, iar ceea ce doresc să spună este în armonie cu ceea ce simt.

În timpul comunicării, trebuie să menținem o atenție activă, să clarificăm ceea ce s-a spus în mesaj pentru a îl înțelege cât mai precis și pentru a verifica interpretarea noastră a intențiilor, intereselor, scopurilor partenerului. Este, de asemenea, importantă reflectarea emoțiilor pentru a arăta partenerului că înțelegem emoțiile reciproce și le recunoaștem și le considerăm valabile. După fiecare unitate de discuție, se reiau și se reformulează principalele idei și sentimente, sintetizând astfel mesajul.

Mesajul-eu este un instrument specific pentru exprimarea modului în care vorbitorul se raportează la problema respectivă. Pedagogul trebuie să își comunice gândurile într-un mod care să nu facă celălalt să se simtă acuzat sau amenințat. Este util să pregătim mesajul în avans. Mesajul-eu nu este politețe inutilă, nu este o flatare fără sens și nu conține niciodată rudețe sau lipsă de tact. Nu este ultimul cuvânt în comunicare, ci pregătește terenul potrivit pentru început. Prin intermediul acestuia, transmitem cum ne simțim și care sunt motivațiile noastre. În mesajul-în-eu, comunicatorul este persoana cea mai importantă. Dacă suntem conștienți de propriile noastre emoții și nevoi și le comunicăm corespunzător, avem o șansă mai mare să întâlnim înțelegere și să încurajăm colaborarea.

Alt aspect cheie în situațiile problematice este ascultarea înțelegătoare sau ascultarea activă, care presupune oferirea de mesaje-eu pentru a răspunde la ceea ce am înțeles din mesajul elevului. Prin ascultarea activă, exprimăm în mod verbal (comunicare verbală, cuvinte precum „aha”, „înțeleg”, etc.) și nonverbal (gesturi, expresii faciale) înțelegerea și acceptarea comunicării elevului. În plus, avem posibilitatea să verificăm dacă am înțeles corect comunicarea elevului. Ascultarea activă presupune dorința reală de acceptare a copilului și de înțelegere a acestuia. Atenția sinceră și înțelegerea empatică sunt esențiale în relație, iar în timpul ascultării, trebuie să lăsăm deoparte propriile noastre emoții și gânduri, pentru ca celălalt să fie cu adevărat important. În situațiile de conflict, înțelegerea și reflectarea tensiunii celuilalt pot preveni deteriorarea relației, în timp ce copilul simte că este înțeles, asigurând colaborarea între profesor și elev.

Sursă: Thomas Gordon, Noel Burch:Profesorul eficient

COMUNICAREA ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

PROF.MARIA GEANINA NICOLETA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NENCIULEȘTI
JUD. TELEORMAN

Comunicarea este un proces de schimb de informații, cu o anumită semnificație, între emițător și receptor. Comunicarea didactică este o formă de interacțiune profesor-elev, prin care profesorul transmite mesajul său didactic,folosind procesul de predare-învățare-evaluare.

Structura-cadru a comunicării didactice este constituită din:

- emiterea mesajului didactic de către profesor sau o altă sursă de informație, de la o anumită distanță;
- canalul prin care se transmite mesajul;
- receptarea mesajului de către elevi;
- stocarea și prelucrarea lui în scopulluării deciziilor (formularea răspunsurilor de către elev, a corectărilor sau a completărilor de către profesor).

Comunicarea didactică are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane:

- se desfășoară între doi sau mai mulți agenți: profesor și elevi, având ca scop instruirea acestora, folosind comunicarea verbală, scrisă, non-verbală, paraverbală și vizuală, dar mai ales forma combinată;
- mesajul didactic este conceput, selecționat, organizat și structurat logic de către profesor, pe baza unor obiective didactice precise, prevăzute în programele școlare.
- Stilul didactic al comunicării este determinat de concepția didactică a profesorului și de structura lui psihică;
- mesajul didactic are o dimensiune explicativ-demonstrativă și este transmis elevilor folosind strategii didactice adecvate dezvoltării intelectuale a acestora și nivelului de cunoștințe pentru a fi înțeles de elevi;
- comunicarea se reglează și autoreglează cu ajutorul unor retroacțiuni, înlocuind blocajele care pot apare pe parcurs.

Competența de comunicare a profesorului este într-o oarecare măsură înnăscută, dar mai ales dobândită, prin voință și efort pedagogic. Această competență are mai multe caracteristici:

a) **inteligență**, ca instrument de cunoaștere, înțelegere, invenție și reușită în rezolvarea problemelor sau a situațiilor de instruire și educaționale;

b) **memorie** manifestată în rapiditatea întipăririi și stocării informațiilor, în recumoașterea acestora într-o formă selectivă

c) **capacitatea de comunicarea** manifestată în:

- fluența vorbirii(bogăția vocabularului);
- fluența asociativă(asociația rapidă a ideilor);
- fluența ideațională sau curgerea logică a ideilor;
- fluența expresivă sau vorbire cu atribute estetice;
- încărcătură emoțională(mesaj ectosemantic).

d) **gândire logică**, sistematizată și divergentă, care oferă posibilitatea analizei unei probleme din mai multe unghiuri, găsind mai multe soluții de rezolvare și adoptând-o pe cea mai eficientă;

e) **spirit de observare** dezvoltat, curiozitate științifică și inițiativă;

f) **imaginație constructivă** necesară depășirii tehnicii didactice sau educaționale, trebuind să facă lecții și din activitățiile educative un act de creație, cu deschidere spre problemele vieții:

g) **atenție concretată**, dar și distributivă, cel puțin patru direcții: conținutul comunicării, forma expunerii, ritmul vorbirii adecvat auditorului și reacția acestuia la mesajul didactic prezentat;

h) **dicție**: pronunțarea corectă și clară a cuvintelor, accente logice pe ideile de bază și scurte pauze psihologice, pentru a sublinia esențialul.

Bibliografie:

Pedagogie și Psihologie---Marin Stoica, ed. Gheorghe Alexandru, 2002

AMPRENTA CUVÂNTULUI ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

ALINA SIMONA BOCAN
ȘCOALA GIMNAZIALĂ “NICOLAE IORGA”, PLOIEȘTI

Orice profesor realizează cât de importantă este comunicarea cu elevii la nivel personal si afectiv. Este cheia intregului proces educativ, cheie care deschide porțile înțelegerii, cunoașterii si dezvoltării elevului.

Călătoria printre anii de școală este una dificilă, nu numai pentru școlari și părinți, ci și pentru profesori. Aceștia parcurg întregul traseu educațional alături de elevi, îi susțin și le stau alături în speranța că îi vor putea ajuta să se transforme în varianta lor cea mai bună.

O bună comunicare nu se materializeaza întotdeauna într-un carnet de note plin de nouă și zece, ci în descoperirea adevăratei vocații, în succesul materializat printr-o atitudine pozitivă față de școală, familie, colegi și nu în ultimul rând, propriul viitor.

Prin comunicare, elevul învață să se deschidă, să fie sincer, să vorbească despre propriile probleme, griji, să ceară ajutor și să îl accepte . Deschiderea către școală este fără îndoială în strânsă legătură cu o traiectorie ascendentă pe drumul vieții. Acesta va întelege că este fundamental să ai capacitatea de a recunoaște și rezolva o problemă.

Drama drogurilor care macină acum o generație întreagă ar putea fi mult diminuată dacă de pe băncile școlii, elevii ar fi mai deschiși la conceptele legate de valorizarea personală, de sănătatea fizică și mentală proprie. Din nefericire, aceștia nu se pot raporta la propria persoană proiectată in viitor, ci mai degrabă trăiesc momentul prezent, fără să conștientizeze importanța uriașă pe care fiecare decizie cât de mică, pe care o iau acum, le va afecta viitorul.

Dacă profesorii ar deveni experți în comunicare, fini psihologi și psihoterapeuți sau ar lucra în echipă cu aceștia pentru a detecta și a rezolva pe termen lung aceste probleme, mulți actuali elevi care se simt împinși la limita de jos a paradigmei universale a valorilor, ar fi capabili să găsească resursele pentru a urca în ritm propriu pe această scară imaginară a valorizării sinelui.

Întotdeauna comunicarea va fi cheia succesului, dar nu orice fel de comunicare, ci aceea de impact, sinceră și care are scop motivațional. Trebuie sa cunoști fiecare individ în parte, să îi cunoști trecutul, prezentul, gândurile, familia, prietenii, anturajul, ca să poți comunica cu succes pe termen lung. Trebuie sa fii perseverent si statornic în hotărârea de a reuși pe deplin și aceasta sarcină nu este ușoară. Pentru că oricine poate comunica dar cei care reușesc cu adevărat să stăpânească arta comunicării la nivel de perfecțiune, pot cu adevărat să schimbe vieți.

Rolul comunicării în procesul de învățământ

Prof. Oprișor Mădgălina
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 14, Timișoara

Comunicarea este un proces relațional, în cadrul căruia doi sau mai mulți interlocutori fac schimb de informații, se înțeleg și se influențează între ei. Codurile folosite în comunicare sunt, cuvântul, gestul, sunetul, mișcarea, stările afective.

Comunicarea nu este o disciplină școlară, ci o activitate didactică. Este parte fundamentală a procesului de învățământ în care preșcolarii, sub îndrumarea cadrului didactic, dobândesc noi cunoștințe, reguli, formule.

Pedagogia modernă acordă o atenție deosebită metodelor activ-participative, conlucrării dintre preșcolar și cadrul didactic, care fac din comunicarea didactică un proces complex și viu iar preșcolarul nu are un rol de simplu receptor ca în pedagogia tradițională.

Orice act de comunicare înseamnă educație și orice educație este un act de comunicare. Ca act didactic fundamental, procesul de comunicare este atât mijloc cât și efect al educației.
Comunicarea verbală vizează patru scopuri principale, să fim auziți, să fim înțeleși, să fim acceptați, să provocăm o reacție, o schimbare de comportament, de atitudine.

Exprimarea verbală, limbajul, traduce gândirea. Cu cât o gândire este mai limpede și coerentă, cu atât limbajul este mai clar. Cu cât un limbaj este mai sigur și mai nuanțat, cu atât gândirea este mai flexibilă.

Comunicarea verbală este însoțită și de mijloace de comunicare nonverbale și paraverbale, referențiale prin care se transmit cunoștințe teoretice, atitudinale prin care se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor.

Procesul de învățământ , definit în termeni de comunicare, apare ca o înlănțuire de situații de comunicare cu specific didactic. Profesorul trebuie să-și armonizeze acțiunea la nivelul experienței lingvistice a preșcolarilor cu care lucrează. Mesajul didactic trebuie să fie structurat, prelucrat și prezentat în concordanță cu posibilitățile de receptare ale preșcolarilor.
Nu întotdeauna comunicarea didactică se realizează așa cum ne-am propus deoarece pe parcursul comunicării pot apărea și blocaje. Aceste blocaje pot interveni atunci când cadrul didactic are o exprimare neclară, vorbește prea încet sau prea repede, nu creează motivații, preșcolarii nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege comunicarea influențând negativ cunoștințele noi.

Limbajul înseamnă comunicare, dar nu se comunică nimic dacă vorbirea este lipsită de sens. Comunicarea reprezintă un schimb de replici verbale, într-o structură de tip dialog, preșcolarul trebuie să dobândească deprinderea de a fi alternativ și vorbitor și ascultător. Tot ceea ce preșcolarii învață

trebuie să fie util și funcțional în activitatea de comunicare verbală interumană. În conformitate cu modelul comunicativ-funcțional, nu este important ceea ce se predă, ci ceea ce rămâne din ceea ce se predă, adică ceea ce se învață.

Comunicarea contribuie la formarea comunității ca mediu mai larg care intervine într-o manieră favorabilă la stimularea învățării și a unei activități didactice de calitate.

Instituția de învățământ constituie locul unde se învață comunicarea, unde se deprinde și se perfecționează comunicarea, unde se elaborează comunicarea, unde se educă și se cultivă comunicarea. Aici, comunicarea are semnificația unei valori umane și sociale, motiv pentru care educarea comunicării constituie un scop în sine, un obiectiv major al învățământului.

Bibliografie:

1. Dinu Mihai, *Fundamentele comunicării interpersonale*, București, Editura All, 2004;
2. Ioan Cerghit, *Sisteme de instruire alternative și complementare*, București, Editura Aramis, 2002;
3. Laurențiu Soitu, *Pedagogia comunicării*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997;

CARTEA – PRIETENA MEA!

Prof. CIUBOTARIU BEATRICE LILIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ” C- TIN PĂUNESCU” TECUCI/ GALAȚI

Dezvoltarea personalităţii copilului şi evoluţia ulterioară a lui este puternic influenţată de interesul pentru cunoaştere. În procesul instructiv-educativ limbajul reprezintă un mijloc de comunicare, dar și un mijloc de cunoaștere, deoarece prin intermediul lui se transmit cunoștințe și se lărgește orizontul copiilor cu noi reprezentări.

Prin limbaj, copilul transmite propriile sale nevoi, cerinte, elaborează și comunică propriile gânduri, își manifestă bucuriile și supărările și își organizează activitățile sale. Imposibilitatea de a comunica prin limbaj atrage după sine stagnarea dezvoltarii personalității copilului, ceea ce duce la modificarea relațiilor lui cu oamenii și cu realitatea înconjurătoare.

Vârsta şcolară mică este perioada cea mai eficientă pentru dezvoltarea unui limbaj corect, plastic şi coerent. La intrarea în şcoală copilul comunică foarte bine tot ce este legat de vîrsta şi activităţile sale.

Cu cât își însușeste mai bine vorbirea,cu atat copilul poate fi educat mai usor. Prin intermediul cuvântului se contribuie la educarea lui intelectuală. Utilizând limbajul, copilul poate să gândească, să analizeze, să compare, să clasifice și să tragă concluzii asupra unor probleme ce se cer rezolvate. Astfel își dezvoltă gândirea, vocabularul și modul de exprimare.

Cunoscând direct și indirect realitatea înconjuratoare, munca părinților și grija lor pentru ei, dragostea cu care sunt înconjurați, se educă la copii anumite trasături morale.

Lumea minunată a basmelor și poveștilor, rimele și expresiile ritmate din poezii, cantecele îi ajută pe copii să deosebească faptele bune de cele rele, să-și îmbogățească vocabularul, dar și să-și formeze o conduită morală și estetică. Copiii reţin cu uşurinţă expresiile care le-au plăcut și i-au impresionat și încep să le folosească în vorbirea curentă.

Fiecare copil este unic, de aceea trebuie create pentru el experiențe de învățare specifice.

Poveștile sunt o modalitate eficientă de a ajuta copiii în diversele probleme cu care se confruntă. Copiii, ca și adulții, experimentează situații dificile însoțite de sentimente ce pot fi confuze, jignitoare și greu de suportat la un moment dat. Spre deosebire de adulți însă, copiii nu au abilități sofisticate pe care le pot folosi pentru a depăși aceste sentimente dificile. Când un copil nu știe să își exprime emoțiile corespunzător pot apărea consecințe precum: agresiune, hiperactivitate, probleme de învățare, anxietate, obsesii etc.

Poveștile pot pătrunde în inima problemei printr-un dialog bazat pe culoare, imagini, acțiune, fantezie, metafore, într-o manieră ce nu este amenințătoare.

Copilul memorează tot mai multe cuvinte și expresii. Începe să înțeleagă însemnătatea lor și tinde să folosească mult mai repede cuvintele ca metodă de comunicare.

Cu cât va auzi mai multe povești, cu atât cunoștințele lui se vor înmulți și vor facilita pe viitor susținerea propriului argument, conversații mai lungi și cu sens, vor avea înțelepciune și puterea de a alege pentru el însuși.

Un loc deosebit între modalităţile de manifestare a potenţialului creativ la școlarul mic dar și pentru copilul cu CES cu probleme de comunicare, îl are povestirea creată pe baza unui şir de imagini. Tablourile reprezintă adevărate texte iconice pe care copilul învaţă să le citească în mod repetitiv, creativ. Descifrarea conţinutului nu se limitează numai la descifrarea imaginilor, ci devine chiar o adevărată creaţie verbală. După descifrarea tabloului, copiii pot pune întrebări, pot formula titlul acestuia, pot să se completeze unul pe celălalt.

Profesorul are sarcina didactică de a stimula imaginaţia , de a încuraja originalitatea copiilor și de a recompensa laudativ toate strădaniile acestora.

Învățarea cititului este una dintre cele mai dificile etape din viata unui școlar. Nu este de mirare dacă mulți vor întâmpina dificultăți. O corectă identificare a cauzelor indică și drumul de parcurs spre soluționarea acestora.

Particularizând, pentru elevii cu tulburări grave în sfera comunicării-elevii cu CES- mai ales a limbajului oral acestea pot fi simplificate și redate cu ajutorul imaginilor și a poveștilor terapeutice. Vorbind strict de povești, se pot crea mici tablouri cartonate,cu scene principale din poveste, sarcina copilului fiind aceea de a așeza cronologic imaginile și verbalizând cu ajutorul profesorului.

Altă modalitate constă din completare imaginilor din care să lipsească anumite elemente ce vor fi concepute separat – nivelul de abstractizare în folosirea pictogramelor fiind cel permis de stadiul de dezvoltare al elevului.

Poveștile terapeutice ajută copiii să idenifice și să recunoască propriile emotii. Poveștile îi pot ajuta pe copii și în problemele sociale, îi pot învăța cum să își controleze emoțiile, cum să se comporte pozitiv, cum să organizeze evenimentele dureroase cu care iau contact.

Se poate concluziona că lecturile după imagini sunt un mijloc de dezvoltare multilaterală a copiilor dar, în primul rând, ele constituie un mijloc important de dezvoltare a capacităţii de cunoaştere şi, îndeosebi, a gândirii şi vorbirii clare, expresive.

BIBLIOGRAFIE:

1.Hârlan, Ana, Dezvoltarea capacității de comunicare a copilului preșcolar, în „Revista învățământului primar”, Editura Miniped, București, nr 4/ 2003;

2. M., Driha, O., Elemente de didactică preşcolară aplicată , Editura MEGA, Cluj-Napoca, 2013

Comunicarea profesor-elev-cheia unei relații de success

Cadru didactic : prof. Cudrevati Cristina
Școala : L.T.E “Dragomir Hurmuzescu” Deva , Hunedoara

Comunicarea este un element cheie în relațiile dintre oameni, indiferent că vorbim despre relații personale sau profesionale. O bună comunicare elev-profesor este esențială în procesul instructiv-educativ, în care cele două părți implicate sunt partenere – cu precădere într-o societate în care cadrele didactice sunt discreditate și trebuie permanent să-și demonstreze competența – pentru că asigură atingerea obiectivelor învățării și automat succesul întregului act educațional.

„Oamenii se urăsc pentru că se tem, se tem pentru că nu se cunosc și nu se cunosc pentru că nu comunică”, spunea Martin Luther King.

În primul rând, orice act de comunicare are un scop clar definit. Fie că este vorba de transmitere de cunoștințe, informații, instrucțiuni sau de exprimarea de atitudini și sentimente, transmițătorul are o imagine foarte clară a ceea ce dorește să transmită și, prin urmare, așteaptă ca receptorul mesajului să reacționeze conform așteptărilor sale, respectiv să înțeleagă informațiile, să acumuleze cunoștințele și să realizeze conexiunile de rigoare pentru a le aplica, respectiv evolua, progresa. Acest lucru se realizează prin cooperare, prin crearea unui parteneriat bazat pe dialog, în care profesorul menține permanent interesul elevului, îl stimulează intelectual, îl provoacă să-și pună și să adreseze întrebări și îl ghidează pe acesta din urmă în găsirea răspunsurilor la aceste întrebări. La urma urmelor, de toate acestea depinde realizarea sarcinilor de lucru, iar felul în care sunt acestea duse la îndeplinire oferă feedback profesorului, care la rândul lui trebuie să ofere feedback elevului. Evidențierea aspectelor pozitive și a celor negative, cu accent pe latura pozitivă, va determina modificările de comportament pe care ni le dorim, iar elevul va avea o imagine clară a rezultatelor muncii sale.

În al doilea rând, comunicarea trebuie să fie eficientă. Pentru a se asigura de eficiența acesteia, profesorul trebuie să elimine toate blocajele, ceea ce înseamnă că va trebui să se asigure că mesajul transmis de el este recepționat, înțeles și conduce la schimbarea de atitudine sau comportament pe care acesta a vizat-o. Alegerea limbajului și vocabularului conform particularităților de vârstă ale elevilor și nivelului lor de înțelegere, folosirea limbajului non-verbal și paraverbal sunt elementele care contribuie la eficientizarea comunicării. Gestul potrivit, de pildă a da din cap afirmativ, mimica feței – o față zâmbitoare – tonul calm vor încuraja și motiva elevul și vor favoriza primirea răspunsului sau comportamentului dorit. De asemenea, ritmul vorbirii și dicția corectă joacă un rol important. De cele mai multe ori elevii iau notițe și pentru a fi capabili să facă acest lucru trebuie să facă față ritmului discursului profesorului. Prin urmare, pauzele vor avea efect aici. La fel de importantă este și poziția

față de interlocutor. Sentimentul că dialogul are loc de la egal la egal (*on equal footing*) va genera o atmosferă de încredere și confort fizic și emoțional pentru toți partenerii de discuție.

Nu în ultimul rând, comunicarea poate face diferența dintre un elev motivat să învețe, să facă progrese, să-și continue traseul educațional ales, să-l finalizeze și unul complet demotivat. Chiar dacă unii copii sunt motivați intrinsec să evolueze, de cele mai multe ori profesorul este nevoit să facă eforturi pentru a le demonstra elevilor că este vital să dețină anumite cunoștințe și să-și formeze deprinderi fără de care nu vor face față vieții școlare și, mai târziu, celei profesionale. Elevii reacționează întotdeauna mult mai bine când domeniul de studiu este unul de interes, când văd utilitate în cele povestite sau o finalitate clară a celor învățate. Dar ce facem atunci când nu există pasiune sau motivație? Atmosfera de lucru prietenoasă (*student friendly*), relaxantă, personalitatea profesorului, dăruirea și pasiunea lui pot deschide apetitul pentru cunoaștere al unui tânăr. Cu sprijin și răbdare acesta își poate descoperi un nou talent și prin urmare un nou stimul. Utilizarea unei game largi de metode și mijloace didactice, a diferitelor tipuri de interacțiuni de asemenea contribuie la stimularea elevilor. Jocul, simularea de activități din viața reală și asumarea de roluri noi pot pune în valoare abilități pe care nu le putem observa în clasă în mod obișnuit în timpul unui „exercițiu”.

În concluzie, comunicarea este un cumul de factori ce asigură transmiterea, receptarea și înțelegerea unui mesaj cu scopul întreținerii unei relații bazată pe înțelegere și a obținerii comportamentului sau atitudinii dorite. Pentru că are la bază un parteneriat, comunicarea profesor-elev mizează pe dialog, cooperare, motivare și feedback cu scopul menținerii unei relații benefice între părțile implicate în actul educațional, care să conducă la schimbări în bine la nivel de cunoștințe, abilități și atitudini și indirect la evoluția tânărului.

Bibliografie :

1. Cucoș,C. Pedagogie
2. Iucu,B.R. Managementul și gestiunea clasei de elevi-Fundamente teoretico-metodologice
3. Niculescu, R.Pedagogie generală

Plan de măsuri pentru elevii din medii dezavantajate, cu cerințe educaționale speciale și dificultăți de învățare

prof. Galbenu Razvan Viorel
Liceul Tehnologic ”Decebal”Dr. Tr. Severin

PERIOADA: octombrie 2021 – iunie 2022.
ANUL ŞCOLAR:2021-2022.
ECHIPA: prof. Galbenu Răzvan Viorel
prof. Crișan Felicia
prof. Drăghescu Cristina
prof. consilier Ion Emilia

ARGUMENT

Aproximativ 95% din grupul țintă provin din medii dezavantajate, (din familii monoparentale, părinți divorțați, părinți șomeri, casnici, elevi care fac naveta etc.). Mulți dintre ei sunt beneficiari ai programului „Bani de liceu”. Cei mai mulți, în clasa a IX-a au avut rezultate slabe la învățătură, iar absenteismul a fost destul de ridicat. Elevii din grupul țintă au început anul școlar cu un „start întârziat”. După o lună de la începerea cursurilor, pentru mulți elevi din această clasă, școala parcă nici nu a început: prezența la ore este redusă, se întârzie frecvent, iar interesul pentru acumularea de cunoștințe noi este foarte scăzut. De aceea se impune aplicarea unui plan de măsuri astfel încât școala să redevină o preocupare zilnică a elevilor.

SCOP Obținerea de rezultate deosebite în pregătirea elevilor la disciplina chimie.

OBIECTIVE:

Dezvoltarea unui plan de măsuri pentru îmbunătățirea situației școlare (activități).
Creșterea performanțelor elevilor la învățătură.
Creșterea capacității elevilor de a-și gestiona emoțiile, de a reacționa în mod adecvat în situații de criză, discriminare.
Îmbunătățirea incluziunii sociale.
Creșterea capacității de a se implica în activități școlare și extrașcolare.
Să planifice propria carieră profesională și personală.

GRUPUL ŢINTĂ ŞI NUMĂR DE BENEFICIARI:

Grup țintă: 18 elevi ai clasei a XI-a E si IX B
Beneficiarii direcţi: elevi ai claselor a XI-a E, IX B și 3 profesori
Beneficiari indirecţi: 30 de părinți, rude ai elevilor implicați în proiect;
36 prieteni ai elevilor implicați în proiect.

CRITERII DE INCLUDERE ÎN GRUPUL ȚINTĂ:

- elevi care provin din familii monoparentale, părinți divorțați;
- elevi beneficiari ai programului „Bani de liceu” sau de burse sociale;
- elevi cu rezultate slabe la învățătură / absenteism ridicat / de risc de abandon școlar;
- elevi cu situație economică precară a familiei (părinți șomeri, casnici, asistați sociali etc.);
- elevi din mediul rural care fac naveta pentru a studia la liceu;

- elevi cu cerințe educaționale speciale sau cu dificultăți de învățare.

REZULTATE AŞTEPTATE: - îmbunătățirea situației școlare;
- promovarea la disciplina chimie.

EVALUAREA PROIECTULUI:iunie 2022

GRAFICUL ACTIVITAȚILOR

Nr. activitate	Activități. Descrierea activităților	Perioada	Responsabil
1.	**Absolvent al liceului**. Se vor desfășuraședințe de consiliere a elevilor în scopul conștientizării importanței frecventării cursurilor și absolvirii liceului.	octombrie noiembrie2021	Ion Emilia
2.	**Activități de team-building.** Participarea la activități comune un alt colectiv de elevi (clasa a IX-a B) în vederea integrării, stabilirii sau îmbunătățirii unor noi relații cu alți colegi precum și dezvoltării abilităţilor de comunicare şi lucrului în echipă.	noiembrie2021 iunie 2022	Galbenu Răzvan Crisan Felicia Draghescu Cristina
3.	**Altfel de lecții de … engleza.** Utilizarea în activitatea didactică a unor metode moderne de predare în scopul atragerii elevilor spre orele de limba engleza, creșterii performanțelor elevilor la învățătură. În acest sens se vor utiliza: - softuri educaționale la disciplina engleza; - telefoanele mobile în activitatea didactică.	permanent	Crisan Felicia Draghescu Cristina
4.	**Petrecerea timpului liber într-un mod plăcut.** Implicarea în activități școlare și extrașcolare (activități sportive, proiecte școlare / extrașcolare).	octombrie 2021 iunie 2022	Galbenu Răzvan
5.	**Managementul carierei.** Se vor aplica teste de interese și aptitudini, analiza SWOT, crearea unui plan de dezvoltare profesională pentru fiecare elev.	decembrie2021 ianuarie2022	Ion Emilia Draghescu Cristina
6.	**Managementul emoțiilor.** Consiliere de grup pentru creșterea capacității elevilor de a-și gestiona emoțiile, de a reacționa în mod adecvat în situații de criză, discriminare,îmbunătățirea incluziunii sociale.	martie – mai 2022	Ion Emilia

RAPORT FINAL
ÎN URMA APLICĂRII PLANULUI DE MĂSURI ÎN PREGĂTIREA ELEVILOR DIN MEDII DEZAVANTAJATE, CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ŞI CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE

PERIOADA: octombrie 2021 – iunie 2022.
AN ŞCOLAR: 2021-2022.
ECHIPA: prof. Galbenu Răzvan, Ion Emilia, Crișan Felicia, Drăghescu Cristina
SCOP: Obținerea de rezultate deosebite în pregătirea elevilor la învățătură.
GRUP ŢINTĂ: elevi ai claselor a IX-a B și a XI E
DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR

• O primă activitate, realizată de d-na prof. consilier Ion Emilia, a constat în desfășurarea unor ședințe de consiliere a elevilor în scopul conștientizării importanței frecventării cursurilor și absolviriil iceului. În alte ședințe doamna consilier a aplicat fiecărui elev din grupul țintă teste de interese și aptitudini, analiza SWOT precum și crearea unui plan de dezvoltare profesională pentru fiecare elev. Consilierea de grup pentru creșterea capacității elevilor de a-și gestiona emoțiile, de a reacționa în mod adecvat în situații de criză, discriminare, îmbunătățirea incluziunii sociale a elevilor s-a realizat în mai multe ședințe.

• În vederea integrării, stabilirii/ îmbunătățirii unor noi relații cu alți colegi precum și dezvoltării abilităţilor de comunicare şi lucrului în echipă s-au desfășurat activități de team-building la care au participat alături de elevii grupul țintă (clasa a XI-a E) și elevii clasei a IX-a B. Aceste activități au fost realizate sub îndrumarea profesorilor Galbenu Răzvan , Crișan Felicia și Drăghescu Cristina.

• De-a lungul anului școlar elevii au fost implicați în diferite activități școlare și extrașcolare. Toate activitățile desfășurate în săptămâna dedicată activităţilor extracurriculare, în cadrul programului „Să ştii mai multe, să fii mai bun!”, 7-11 noiembrie 2021, au fost realizate în comun de către cele două colective de elevi. Dintre activitățile desfășurate în această perioadă amintim: „Concurs de perspicacitate”, „Eu și IQ-ul meu”, „Competiții sportive”. În urma acestor activități s-a urmărit: dezvoltarea gândirii logice, dezvoltarea imaginației, cunoașterea de sine, dezvoltarea lucrului în echipă, dezvoltarea spiritului competitiv.Elevii clasei a XI-a E au fost implicați în diferite proiecte educaționale:

„O VIAŢĂ SĂNĂTOASĂ –FĂRĂ DROGURI”; prof. coordonator Răducan Dan;

„UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE 1859-2021”; prof. coordonator Galbenu Răzvan, „1 DECEMBRIE 1918 – 2022”;prof. coordonator Răducan Dan, Mutu Ion-Nicolae;

„BUCURIE ÎN FIECARE ZI ”(SNAC);prof. Coordonator Galbenu Răzvan și Crișan Felicia

• **„Altfel de lecții de … engleza”** este activitatea care s-a desfășurat pe întreg anul școlar de către prof. Crișan Felicia. În activitatea didactică s-au utilizat în mare măsură metode moderne de predare în scopul atragerii elevilor spre orele de limba engleză precum și a creșterii performanțelor elevilor la învățătură.În acest sens s-au utilizat:

- softuri educaționale la disciplina limba engleză;
- telefoanele mobile (în scop didactic).

REZULTATE:

- toți elevii grupului ținta au promovat la disciplina limba engleză;

- toți elevii implicați în proiect în urma participării în proiect și au dezvoltat spiritul de echipă, de a se ajuta între ei de a crede în potențialul lor
- s-a îmbunătățit situația școlară și la celelalte discipline de învățământ.

Rolul jocurilor didactice în dezvoltarea cognitivă, socială şi verbală a copiilor cu cerinţe educaţionale speciale

Prof. Duluş-Gaboraş Anca-Sanda
Centrul Şcolar de Educaţie Incluzivă Nr.1 Oradea

Jocul, activitatea predominantă în perioada copilăriei, reprezintă o formă de manifestare fără bariere, o activitate care îi reunește pe copii și în același timp îi reprezintă. Jucându-se, copilul acționează asupra obiectelor din jur, cunoaște realitatea, relaționează cu alte persoane, își satisface nevoia de mișcare, dobândește încredere în forțele proprii, își îmbogățește cunoștințele. Jocul satisface în cel mai înalt grad nevoia de activitate a copilului, nevoia generată de trebuinţe, dorinţe, tendinţe speciale copilului, înlatură plictiseala, are rol de divertisment, agent de manifestare socială, de transmitere a ideilor constituind forma predominantă de manifestare întâlnită la copii.

Jucându-se, copilul îşi satisface nevoia de activitate de a acţiona cu obiectivele reale sau imaginare, de a se transpune în diferite roluri şi situaţii care îl aproprie de realitatea înconjuratoare . Jocul se îmbină cu învățarea, dar și cu creația, astfel că îi dă posibilitatea copilului de a experimenta rolul de creator al realității.

În mod obişnuit activitatea de joc este izvorâtă din nevoia de acţiune, de mişcare a copilului, o modalitate de a-şi consuma energia, sau de a se distra, un mod plăcut de a utilizat timpul şi nu numai.

Jocul reprezintă un ansamblu de acţiuni şi de operaţiuni care urmăresc obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală, fizică a copilului.

Un copil care nu ştie să se joace, este un „mic bătrân”, este un adult care nu va şti să gândească. (Chateau, J.,1967,pag.18). Copilăria este aşadar, ucenicia necesară vârstei mature. Despre un copil nu se poate spune că „el creşte” şi atât; trebuie să spunem că el „se dezvoltă” prin joc. Prin joc el pune în acţiune posibilităţile care decurg din structura sa particulară, traduce în fapte potenţele virtuale care apar succesiv la suprafaţa fiinţei sale, le asimilează şi le dezvoltă, le îmbină şi le complică, îşi coordonează fiinţa şi îi dă vigoare. (Kelemen, G., 2007, pag.215)

Elementul de joc imprimă copilului un caracter mai viu şi mai atrăgător, aduce varietate şi o stare de bună dispoziţie funcţională, de veselie şi bucurie, de destindere, ceea ce previne apariţia monotoniei şi a plictiselii, a oboselii.

În cadrul activităţilor de terapie educaţională, un loc aparte îl ocupă conceptul de joc didactic. Jocul didactic este „ un mijloc de facilitare a trecerii copilului de la activitatea dominantă de joc la cea de învăţare„ (Bache H., Mateiaş A., Popescu E., Şerban F. 1994,pag. 47). Jocul didactic constituie o formă de activitate prin care se rezolvă una sau mai multe sarcini didactice prin îmbinarea tehnicilor

de realizare a acestor sarcini cu elementul de joc. Jocurile devin metode de instruire în cazul în care sunt organizate şi se succedă conform logicii cunoaşterii şi învăţării.

Jocul este mijlocul prin care se câştigă anumite deprinderi fizice, cognitive şi sociale. În timpul jocului copilul experimentează anumite acţiuni, care ulterior vor fi combinate cu alte deprinderi mai complexe.

Jocul stimulează copilul pe mai multe planuri: senzoriomotor, intelectual, social, creativ, al conştiinţei de sine, moral şi chiar terapeutic.

Iniţial, copilul mic acţionează prin imitaţie, pornind de la anumite modele, iar unele gesturi sunt descoperite întâmplător, pentru ca mai târziu, ele să poată fi reproduse.

În timpul jocului, copilul inventează şi repetă anumite mişcări, fapt ce va contribui la dezvoltarea treptată a gândirii, memoriei şi creativităţii.

Terapia prin joc se adresează copiilor cu nevoi speciale. Jocul le permite specialiştilor să ajungă la executarea de către copil a anumitor acte motrice. În timpul jocului regulile se pot modifica în funcţie de necesităţile terapeutului. Terapia prin joc asigură copilului calm şi securitate, alături de stimularea necesară recuperării deficienţei.

Copilul cu probleme de motricitate, cu deficienţe nu trebuie exclus de la jocurile caracteristice copiilor sănătoşi, el se integrează rapid în grupul de joacă, deşi suportă greu agitaţia din jurul lui.

În învăţământul special, jocul didactic se poate organiza la toate disciplinele şi orice moment al activităţii. Se pot organiza:

- jocuri senzoriale, în care copilul recunoaşte un obiect prin pipăire sau miros,
- jocuri de apreciere sau percepţie vizuală, refacerea de imagini din bucăţi, lotto cu imagini, în care se aleg elemente asemănătoare sau diferite, jocuri de construcţie pornind de la anumite modele, jocuri muzicale în care copiii recunosc şi reproduc anumite sunete şi ritmuri.

Jocurile sportive sunt caracteristice perioadei de preşcolari şi şcolari. Aceste jocuri se desfăşoară în echipă şi dezvoltă forţă, agilitate, rezistenţă, perseverenţă şi spirit colectiv, fiind stimulative pentru copii cu deficienţe şi nu numai.

În timpul jocului copilul vine în contact cu adultul şi cu alţi copii, astfel că treptat se dezvoltă relaţiile sociale.

Fiecare joc didactic trebuie să aibă un scop educativ, să includă o componentă instructivă, să îmbine armonios elementele instructive cu elementele distractive, să valorifice cunoştinţele şi deprinderile deja achiziţionate, spontaneitatea, inventivitatea, iniţiativa, răbdarea, să includă elemente de aşteptare, de surpriză, de competiţie, de comunicare între partenerii de joc, astfel încât să determine

apariţia unor stări emoţionale complexe care intensifică procesele de reflectare directă şi nemijlocită a realităţii.

Bibliografie:

1. Bache H., Mateiaş A., Popescu E., Şerban F., (1994) *Pedagogie preşcolară. Manual pentru şcolile normale,* Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti
2. Kelemen, G., (2007), *Psihopedagogia jocului*, Ed. Universităţii “Aurel Vlaicu”, Arad
3. Cucoş Constantin, (2000) *Pedagogie*, Editura Polirom, Iaşi
4. Alois Gherguţ, (2005) *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri şi examene de obţinere a gradelor didactice.,* Editura Polirom, Iaşi
5. Radu Ion, (1983) *Psihologia educaţiei şi dezvoltării*, Editura Academiei, Bucureşti

COMUNICAREA EDUCAȚIONALĂ

prof. Săceleanu Fănica
Liceul Tehnologic ”Anghel Saligny”Fetești

Motto: „Nu există nimic care să nu poată fi făurit de o muncă perseverentă și de o grijă încordată și atentă”. (Seneca)

Comunicarea a fost definită ca o formă particulară a relației de schimb între două sau mai multe persoane, două sau mai multe grupuri.

Esențiale pentru actul comunicării sunt:

- relația dintre indivizi sau dintre grupuri;
- schimbul, transmiterea și receptarea de semnificații;
- modificarea voită sau nu a comportamentului celor angajați.

Elementele comunicării didactice sunt:

- emiterea mesajului didactic de către profesor sau de o altă sursă de informație, de la o anumită distanță;
- canalul prin care se transmite mesajul;
- receptarea mesajului de către elevi;
- stocarea și prelucrarea lui în scopul luării deciziilor (formularea răspunsurilor de către elev, a corectărilor sau a completărilor de către profesor).

Expresivitatea comunicării didactice este influențată de ținuta fizică, expresivitatea fetei, gesturi, strălucirea privirii, contactul vizual. Elementele limbajului nonverbal prelungesc semnificația cuvintelor. De exemplu, un profesor care intră în clasă și se așază la catedră sau se lipește de tablă și rămâne acolo toată ora își diminuează mult din forța discursului. Limbajul nonverbal are semnificații la fel de profunde ca și cel verbal.

Comunicarea didactică are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane:

•se desfășoară între doi sau mai mulți agenți: profesor și elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind comunicarea verbală, scrisă, nonverbală, paraverbală și vizuală, dar mai ales forma combinată;

•mesajul didactic este conceput, selecționat, organizat și structurat logic de către profesor, pe baza unor obiective didactice precise, prevăzute în programele școlare;

•stilul didactic al comunicării este determinat de concepția didactică a profesorului și de structura lui psihică;

•mesajul didactic (repertoriul) are o dimensiune explicativ-demonstrativă și este transmis elevilor folosind strategii didactice adecvate dezvoltării intelectuale a acestora și nivelului de cunoștințe pentru a fi înțeles de elevi;

•comunicarea se reglează și autoreglează cu ajutorul unor retroacțiuni (feedback și feed forward), înlocuind blocajele care pot apărea pe parcurs.

Regulile comunicării didactice eficiente sunt:

- să asculți, adică să ții cont de părerea și interesele celorlalți;
- să observi, adică să te intereseze ceea ce se întâmplă în cadrul situației de comunicare și să înțelegi starea receptorilor;
- să analizezi și să cunoști situația receptorilor;
- să te exprimi, adică să-ți expui punctele de vedere și sentimentele vizavi de obiectul comunicării;
- să controlezi, adică să urmărești calitatea și eficiența comunicării.

Pentru a fi eficace, comunicării didactice i se cer anumite caracteristici:

- Caracteristicile comunicării didactice a profesorului: claritatea mesajelor; precizia acestora; utilizarea unui limbaj adecvat și accesibil elevilor; utilizarea unui limbaj adecvat (corect din punct de vedere științific); structurarea logică a mesajelor transmise; prezentarea interesantă a conținutului instruirii; asigurarea unui climat adecvat comunicării.
- Caracteristicile comunicării didactice a elevilor: să aibă capacitate de concentrare (pentru a putea recepta și înțelege mesajul profesorului); să posede cunoștințele anterioare necesare învățării ce urmează; să fie motivați pentru a învăța (în general și la un anumit obiect de studiu, în particular); să cunoască limbajele utilizate (de profesor sau de calculator, cazul instruirii asistate de acesta).

Comunicarea, în general, și comunicarea educațională, în particular, sunt legate de fenomenul de influență socială și de persuasiune. Persuasiunea, ca strategie de comunicare eficientă, are scopul de a convinge receptorul (elevii,grupul) pentru a-și schimba, neforțat, atitudini și comportamente. Profesorul este cel care exercită influență prin comportamente democratice care-i permit construirea unei relații bazate pe respect reciproc, autodezvăluire și valorizare, context ce facilitează creșterea și dezvoltarea armonioasă a personalității autonome și creative. Dintre sursele puterii pe care profesorul o exercită în context educațional subliniez importanța manifestării puterii de referință ce presupune crearea de relații bazate pe afectivitate și suport emoțional, a puterii de expertiză, bazată pe competența împărtășită a cadrului didactic, a puterii legitime, specifice rolului didactic, surse generatoare de mai mari satisfacții decât utilizarea unidirecțională a puterii de coerciție.

Trei factori determină înțelegerea completă a mesajului transmis:

- Semantica mesajului. Oamenii comunică între ei prin simboluri-cuvinte, expresii faciale, limbajul trupului. Ei încearcă să transmită informaţii prin simboluri, despre care cred că vor fi clar înţelese, prin vocabularul pe care-l presupun cunoscut, prin mimica şi gesturile pe care le cred uşor de interpretat. Se întâmplă, însă, ca oamenii să nu înţeleagă informaţiile aşa cum le-au transmis, din cauza unor probleme semantice, neînţelegând simbolurile folosite de ceilalţi sau interpretându-le în mod diferit.
- Percepţia mesajului. Semantica este prima parte a problemei de înţelegere. Cea de-a doua parte este percepţia, şi anume modul în care oamenii organizează şi interpretează informaţia recepţionată. Acest mod influenţează înţelegerea. În practica de fiecare zi, numeroase modalităţi de transmitere a informaţiei inhibă înţelegerea completă şi exactă a comunicării.
- Oportunitatea pentru feed-back (confirmarea): reprezintă al treilea factor care influenţează acurateţea comunicării . Confirmarea este un semnal al receptorului către emitent că a ascultat cu atenţie şi că a recepţionat mesajul. "Confirmarea pe jumătate " (mişcarea lentă a capului sau anumite sunete înconjurătoare) îl va încuraja pe emitent să continue să vorbească. "Confirmarea totală" este un semn că mesajul a fost recepţionat şi că emitentul se poate opri. Fără confirmare, emitentul nu va avea siguranţa că mesajul a fost recepţionat.

Comunicarea trebuie înţeleasă ca o trecere prin faze standard: emiţător, canal de transmisie, mesaj, receptor, dar şi ca un ansamblu care se desfăşoară într-un anumit context. Contextul este mediul specific comunicării, iar medierea este mesajul.

Comunicarea verbală este cea mai studiată formă a comunicării umane, deşi, ontogenetic, apariţia ei este cu mult devansată de celelalte două forme comunicative . În cazul comunicării verbale, informaţia este codificată şi transmisă prin cuvânt şi prin tot ceea ce ţine de acesta sub aspect fonetic, lexical, morfo-sintactic. Se disting în cadrul comunicării verbale forma orală şi forma scrisă, iar în funcţie de acestea se utilizează canalul auditiv sau vizual.

Comunicarea verbală permite formularea, înmagazinarea şi transmiterea unor conţinuturi foarte complexe . Competenţa lingvistică sau verbală este definită de Naom Chomsky (1975) ca acea aptitudine umană de a înţelege şi de a produce o infinitate de fraze plecând de la cunoaşterea unui număr mic de reguli şi de operaţii care relevă structura limbii.

Competenţa comunicării sociale presupune împletirea armonioasă a capacităţii lingvistice cu semnificaţiile nonverbale şi contextuale. O formă răspândită de comunicare în activitatea profesională ca şi în situaţiile cotidiene ale existenţei umane este dialogul, ca schimb de replici, în cadrul căruia partenerii de relaţie transmit informaţii şi îşi exprimă personalitatea. Dialogul este forma în care se transpun reguli rituale ale comunicării care, în aprecierea lui Erving Goffman (1959/2003, 43), se

concretizează într-un sistem de prescripţii proprii fiecărei culturi, într-un cod de conduită care reglează interacţiunile sociale.

Corespondente comunicării verbale sunt regulile ce ţin de sistemul şi abilitatea lingvistică, însă dialogul acţionează şi o serie de reguli socioculturale de interacţiune.

Comunicarea verbală se regăseşte şi în forma discuţiei ca sursă de informare, cadru de adresare a întrebărilor şi de receptare a feed-back-ului. Ca şi dialogul, discuţia valorifică instrumentele lingvistice ale comunicării, permite exprimarea concepţiilor, credinţelor noastre, dezvăluirea de informaţii despre noi înşine, dar este indestructibil legată de semnificaţiile universului de discurs împărtăşit de interlocutori care se transmit prin context, prin stilul de exprimare abordat, prin tăcere, omisiuni, gestică, mimică etc.În cadrul discuţiilor oamenii vorbesc liber despre o multitudine de teme care dezvăluie preocupările, valorile şi atitudinile lor, râd, glumesc, sunt sobri, sau chiar se lamentează, îşi exprimă regrete sau intră în dispute.

Bibliografie:

1.Oana Gavril Jitaru ,”Aplicații didactice pentru teoria educației. Comunicare educațională asertivă”,2015

2.Pânisoara O.I.-” Comunicarea eficienta” , Editura Polirom, Iasi, 2003

3.Păuş Viorica Aura,” Comunicare şi resurse umane”, Ed. Polirom, Iaşi, 2006

Comunicarea în procesul educaţional

Moldovan Valentina
Școala Gimnazială „Silvania”
Șimleu Silvaniei, Sălaj

Prin procesul de comunicare se transmit valorile, atitudinile şi percepţiile sociale de la o generaţie la alta. Istoric şi funcţional, acest proces constituie baza umanizării, a formării şi dezvoltării psihologice a indivizilor, a manifestării culturale şi spirituale a oamenilor. Procesele de comunicare se confundă cu istoria şi evoluţia omului. De-a lungul timpului mediile comunicaţionale s-au multiplicat ca răspuns la nevoile de informare în creştere ale individului.

Din perspectiva managerială, comunicarea este privită ca un proces de înțelegere între oameni, cu ajutorul transferului de informație. Comunicarea managerială presupune implicarea a cel puțin doi actori: managerul și colaboratorul acestuia.

Un bun manager este acela care deține și aplică foarte bine funcțiile comunicării:

- Informarea;
- Transmiterea deciziilor;
- Dialogul;
- Formarea, educarea si motivarea;
- Promovarea culturii organizationale.

În procesul educațional comunicarea îmbracă forme specifice, determinate de categoriile de actori sociali ce interrelaționează, astfel :

- Comunicarea didactică – între cadrul didactic și clasa de elevi ;
- Comunicarea extradidactică
- Între cadrul didactic și elevi / clasa de elevi
- Între cadrul didactic și părinți
- Comunicarea interpersonală în cadrul colectivului de cadre didactice .

Cadrele didactice sunt componenții unui grup social specializat în transmiterea sistematică, organizată și cu potențial maxim de eficiență a mesajului educațional; astfel, transmiterea mesajului se realizează printr-o gamă complexă de modalități .

Dacă în comunicarea obișnuită mesajul este transmis direct (verbal și / sau nonverbal) sau indirect (prin intermediul zvonurilor sau al contextului situațional), în cazul transmiterii de mesaje educaționale, comunicarea are aspecte particulare.

Orice act de comunicare înseamnã educaţie şi orice educaţie este un act de comunicare. Educaţiei îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite şi evalua informaţiile dupã criteriile flexibilitãţii, continuitãţii şi coerenţei.

Ca act didactic fundamental, procesul de comunicare este atât mijloc cât şi efect al educaţiei.

Comunicarea oralã (verbalã) vizeazã patru scopuri principale: sã fim receptaţi (auziţi), sã fim înţeleşi, sã fim acceptaţi, sã provocãm o reacţie (o schimbare de comportament sau de atitudine).

Exprimarea oralã devine o formã de intelectualitate, întrucât limbajul „ traduce” gândirea. Cu cât o gândire este mai limpede şi coerentã, cu atât limbajul este mai clar; cu cât un limbaj este mai sigur şi mai nuanţat, cu atât gândirea este mai flexibilã.

Comunicarea verbalã este însoţitã şi întãritã de mijloace de comunicare nonverbale şi paraverbale.

Deoarece comunicarea reprezintã un schimb de replici verbale, într-o structurã de tip dialog, elevul trebuie sã dobândeascã deprinderea de a fi alternativ şi vorbitor şi ascultãtor. Învãţarea limbii şi literaturii române se realizeazã pe baza modelului comunicativ-funcţional, conform cãruia tot ceea ce elevii învaţã trebuie sã fie util şi funcţional în activitatea de comunicare verbalã interumanã. În conformitate cu modelul comunicativ-funcţional, nu este important ceea ce se predã, ci ceea ce rãmâne din ceea ce se predã, adicã ceea ce se învaţã.

Comunicarea este o activitate didacticã. Procesul de învãţãmânt, prin lecţie, forma cea mai uzualã de organizare, pune învãţãtorul şi elevii în situaţia unui act de comunicare. Când unul vorbeşte, ceilalţi ascultã, iar ascultarea se realizeazã în vederea înţelegerii mesajelor spuse de ceilalţi. Ca sã existe o bunã şi eficientã comunicare didacticã este nevoie de asigurarea unor condiţii care sã evite disfuncţionalitãţile, bruiajele care ar putea îngreuna schimbul de mesaje.

Curriculum-ul Naţional pentru învãţãmântul primar, care cuprinde Programa şcolarã de limba şi literatura românã, are ca temei necesitatea învãţãrii funcţionalitãţii comunicãrii. Nici o teorie nu se învaţã dacã nu are o anumitã funcţionalitate, un efort practic, concret. Receptarea, pe de o parte, şi, pe de altã parte, exprimarea mesajelor verbale constituie douã dintre cele patru obiective cadru ale Programei şcolare de limba şi literatura românã. Acest lucru indicã obligativitatea pentru toţi elevii de a învãţa cum sã înveţe sã comunice între ei.

Pedagogia comunicãrii înseamnã învãţarea unui anumit comportament în relaţiile interpersonale dintre oameni prin intermediul unui mesaj verbal. Comunicarea umanã este necesarã din perspectiva oamenilor ca fiinţe sociale. Trãind împreunã, oamenii au nevoie de relaţii comunicaţionale care pot fi verbale, afective, simbolice.

În şcoalã, învãţãtorul organizează exerciţii şi antrenamente de comunicare şi jocuri privind rolurile sociale, pentru ca elevii sã deprindã abilitatea şi capacitãţile de a comunica în mod corect şi decent cu interlocutorii lor. Totodatã, comunicarea între indivizi este cea mai bunã formã de socializare umanã, de stabilire a unor relaţii de bunã colaborare între oameni.

Comunicarea verbalã se învaţã organizat în şcoalã, aşa cum ar trebui sã se înveţe şi comunicarea nonverbalã (prin gesturi, mimicã) ori paraverbalã (prin verbalizări şi gesturi sentimentale). Când un om exprimã o relaţie comunicativã cu semenul sãu, îi transmite un mesaj informaţional dar şi unul sufletesc. Mesajul încorporează în sine gândire, iar limbajul devine îmbrăcãmintea gândului.

Din pãcate, comunicarea dintre indivizi este adeseori blocatã de incapacitatea vreunei părţi a relaţiei comunicative de a vorbi corect, de a construi un discurs, de a gândi o situaţie. Alteori, vreun partener de conversaţie nu are educaţia ascultării, vorbind neîntrerupt, sau nefiind atent la mesaj. Iatã de ce este nevoie de un exerciţiu al comunicării prin limbaj, care se realizează în primul rând în şcoalã.

Prin exerciţiul comunicării, elevii învaţã rolurile sociale, modul de interacţiune verbalã, stabilirea unor relaţii democratice, în conformitate cu noul ideal educaţional. Comunicarea şcolarã presupune învăţarea ascultării şi a dezvoltării vorbirii.

Pentru a asigura eficiența comunicării mesajului educațional, cadrul didactic – manager al situației trebuie să urmărească permanent evitarea blocajelor de comunicare și detensionarea situațiilor în care este implicat prin limitarea posibilităților de intervenție a factorilor perturbatori în procesul educațional .

Activități integrate de post-lectură : *Rapsodii de primăvară*

PROFESOR: GHEARĂ ANCA-EMILIA,
LICEUL TEORETIC„GEORGE ST. MARINCU”,
POIANA MARE, JUDEȚUL DOLJ

Clasa a VI-a

Unitatea 4: Tablouri de poveste

Textul descriptiv literar în versuri

„Rapsodii de primăvară " de George Topîrceanu

Limba și literatura română. Manual pentru clasa a VI-a, Loredana Dorobăț, Lorelai Slavu, Violeta Nania, Editura Litera

Poezia *Rapsodii de primăvară* poate fi analizată și din perspectivă integrată. Elevii se organizează în perechi și vor alege una dintre materiile lor preferate, rezolvând sarcina specificată în dreptul acesteia. La final, fiecare echipă va prezenta rezultatul obținut.

Limba și literatura română: Realizează un rebus care să cuprindă cuvintele ce redau în poezie planul terestru.

Limba engleză: Scrie propoziții/ un text folosind cuvinte din câmpul lexical al primăverii.

Limba franceză: Alcătuiește câmpul lexical al primăverii

Matematică: Pornind de la ipoteza că într-un pastel predomină grupul nominal, inventariază părțile de vorbire, verificând predominanța grupurilor substantiv+ adjectiv.

Educație muzicală: Caută un cântec/ o arie muzicală care să aibă aceeași temă ca poezia.

Educație plastică: Realizează un desen care să ilustreze o secvență din poezie.

Biologie: Caută informații despre plantele/ florile prezentate în poezie.

Geografie: Identifică patru obiective turistice din București, locul unde s-a născut George Topîrceanu.

Consiliere și dezvoltare personală: Exprimă-ți emoțiile pe care ți le provoacă venirea primaverii. Realizează un dialog cu un coleg despre frumusețea naturii.

Educație tehnologică: Enumeră câteva reguli de ecologizare în anotimpul primăvara.

Evaluarea achizițiilor elevilor se va axa pe furnizarea de feedback de parcurs și prin observarea directă a activităţii elevilor (nivel de implicare, asumarea de responsabilități, îndeplinirea sarcinilor, cooperarea cu colegii de grup).

Nivel de performanță	Criteriul (a)	Criteriul (b)	Criteriul (c)
Nesatisfăcător (până la nota 5)	Produsul nu respectă proiectul inițial.	Elevul a avut o implicare minimală, dezinteresată	Elevul nu este în măsură să identifice punctele slabe din propria sa activitate
Satisfăcător (până la nota 8)	Produsul respectă ideea de bază și forma planificată inițială.	Elevul s-a implicat strict în realizarea sarcinilor atribuite, fără a propune alternative sau a susține activitatea colegilor.	Elevul identifică punctele tari și slabe din propria sa activitate și posibilele cauze.
Bine (până la 10)	Produsul respectă ideea de bază, dar elevul a îmbunătățit atât forma, cât și conținutul, utilizând informații identificate autonom.	Elevul a propus ameliorări ale proiectului, pe care le argumentează. Elevul sprijină activitatea colegilor.	Elevul știe să identifice punctele care necesită un efort suplimentar și identifică (sub coordonare) posibile căi de dezvoltare personală.

Realizarea unor activități de învățare de acest tip oferă elevilor ocazii de lectură și de exersare a abilităților de selectare a surselor de informare și de prelucrare a datelor importante .

Referințe bibliografice

1. Loredana Dorobăț, Lorelai Slavu, Violeta Nania,(2023).*Limba şi literatura română. Manual pentru clasa a VI*-a ,Editura Litera
2. Mihaela Daniela Cîrstea, Viorica Avram, Ileana Sanda, Alexandra Dragomirescu, (2018). *Limba şi literatura română: manual pentru clasa a VI-a, EDP*
3. https://www.educred.ro/programe-scolare-pentru-optionale-integrate/

Practici și metode inovatoare în integrarea elevilor cu CEZ

PROF. CIOABĂ CORNELIA MĂDĂLINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ CONSTANTIN NEGREANU
DROBETA TURNU SEVERIN
JUDEȚUL MEHEDINȚI

Politicile educaționale sunt bazate pe valorificarea principiilor educației pentru toți, indiferent de cerințele speciale cu care se confruntă, pentru a deveni utili în familiile lor, dar și utili societății în care reușesc să se integreze. Integrarea pune accentul pe cerințele copiilor, expertiză specializată, intervenție specializată până la recuperarea copiilor.

Şcoala incluzivă se referă în sens restrâns la integrarea tuturor copiilor, indiferent de capacităţile şi competenţele de adaptare şi deci de învăţare, într-o formă de şcoală. În sens larg, ea înseamnă preocuparea pentru ca fiecare copil să fie sprijinit şi să se lucreze în beneficiul învăţării tuturor.

Fiecare copil este înţeles ca un participant activ la învăţare şi predare şi pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învăţării şi dezvoltării o experienţă, un stil de învăţare, un model social, o interacţiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural căruia îi aparţine.

Abordarea incluzivă susţine că şcolile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depăşească barierele din calea învăţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Putem stabili de asemenea relaţii de colaborare cu autorităţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii.

Poate fi dezvoltat un mediu afectiv pozitiv în care copiii să poată discuta cu lejeritate despre dificultăţile pe care le pot întâlni şi să aibă curaj să ceară ajutor.

Într-o abordare incluzivă toţi copiii trebuie consideraţi la fel de importanţi, fiecăruia să îi fie valorificate calităţile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.

Adesea, când explorăm universul fiinţei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situaţia de a căuta mereu noi soluţii la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluţiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puşi în dificultate de complexitatea problemelor. Una dintre aceste probleme o reprezintă copiii cu cerinţe educative speciale.

Aceşti copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce priveşte demersurile pe care le întreprindem în educaţia lor.

Educaţia incluzivă (după definiţia dată de UNESCO) este un mod de educaţie adaptat la şi individualizat în funcţie de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor şi claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacităţi şi nivele de competenţă foarte diferite. Prin educaţia incluzivă este oferit suport - în cadrul şcolilor de masă şi al claselor normale - copiilor cu dificultăţi de învăţare, indiferent de originea lor socială sau de tulburările pe care le prezintă, acceptaţi alături de colegii lor "normali".

Educaţia incluzivă este o mişcare mondială bazată pe drepturile umane de bază,. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenenţa sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităţilor sale, are dreptul la o educaţie de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităţilor sale cognitive şi de integrare socială. Diferenţierea şcolară pe baza apartenenţei la o anumita categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă şi nu justifică excluderea din şcoala de masă. Al doilea argument care susţine necesitatea mişcării integraţioniste este acela că şcoala de masă este cea care asigură mediul, precum şi nivelul de calitate cel mai propice învăţământului şi însuşirii aptitudinilor sociale şi cognitive. Pentru a uşura copiilor cu dificultăţi de asimilare integrarea în şcolile de masă, este necesar ca în aceste şcoli să se asigure o atmosferă mai primitoare şi de acceptare.

Datorită unui nivel mai redus al cerinţelor, de cinci ori mai mulţi copii cu nivel socio-economic redus faţă de cei cu nivel socio-economic crescut sunt înscrişi în şcolile ajutătoare speciale, în loc de şcolile generale. Astfel se creează un cerc vicios : performanţe şcolare slabe - loc de muncă cu salarizare scăzută - perspective sociale slabe - nivel de viaţă scăzut - tensiuni în viaţa personală. Si totul se repetă în generaţia următoare. Tuturor acestor copii le-ar asigura posibilităţi mai bune şcoala generală unde un sistem educaţional mai atent, le-ar putea schimba soarta în bine. Dar pentru ca aceşti copii dezavantajaţi să aibă loc în şcolile generale, trebuie să se producă schimbări majore atât la nivelul atitudinii corpului profesoral, cât şi al sistemului educaţional, respectiv a metodelor de stimulare a dezvoltării şi al psihodiagnozei.

Pentru prevenirea declinului social ulterior nu este suficient ca aceşti copii să fie menţinuţi în sistemul educaţional tradiţional pentru că există pericolul dificultăţilor de adaptare la standardele ridicate şi deci pericolul de eşec sau abandon şcolar. Pe lângă acceptarea copilului în şcoala de masă, trebuie asigurat un mediu educaţional corespunzător, suport şi experienţe pozitive copilului cu dificultăţi de învăţare.

O caracteristica speciala a acestor copii "în pericol de excludere" o constituie faptul că posibilităţile lor nu sunt în concordanţă cu nivelul obişnuit al aşteptărilor faţă de copii. Ei nu se adaptează cu uşurinţă si nu pot obţine succese în cadrul sistemului educaţional tradiţional. (Nu reuşesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reuşesc să obţină diplome). În spatele acestor probleme,

stă desigur şi nivelul lor ineficient de funcţionare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei şi nici în şcoală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare. Deficitul cognitiv apărut în urma educaţiei necorespunzătoare este totuşi reversibil şi poate fi compensat chiar şi în cazul unor tulburări organice, cu condiţia ca potenţialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul şcolii de masă şi al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă.

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerinţe educative speciale ar trebui să ţină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală şi asigură independenţa sa economică şi integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse şi dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale şi colective care să favorizeze independenţa personală, care să-i permită să ducă o viaţă cât mai normală şi completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit. O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale şi complementare, dispoziţii, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic şi psihologic. Adaptarea mobilierului exterior şi urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări şi instalaţii sportive, transportul şi comunicaţiile, activităţile culturale, timpul liber şi vacanţele trebuie să constituie tot atâţia factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Este important să se determine participarea, în măsura posibilului, a persoanelor cu cerinţe educative speciale şi a organizaţiilor care-i reprezintă la toate nivelele de elaborare a acestor politici. Legislaţia trebuie să ţină cont de drepturile persoanelor cu deficienţe şi să favorizeze, pe cât posibil, participarea lor la viaţa civilă. În cazul în care persoanele cu cerinţe educative speciale nu sunt în măsură să-şi exercite în mod deplin drepturile lor de cetăţeni, trebuie să fie ajutate să participe cât mai mult posibil la viaţa civilă, asigurându-le ajutorul adecvat şi luând măsurile necesare. Profesioniştii trebuie să informeze asupra tuturor aspectelor vieţii, iar persoanele cu deficienţe trebuie să aibă posibilitatea de a-şi procura informaţia ele însele. Dacă natura, gravitatea deficienţei sau vârsta persoanei nu permit reconversia sa personală, chiar în atelier protejat, la domiciliu sau în centre de ajutor pentru muncă, ocupaţiile cu caracter social sau cultural trebuie să fie prevăzute. Măsuri potrivite trebuie avute în vedere pentru a asigura persoanelor cu cerinţe educative speciale şi în special persoanelor cu deficienţe mentale condiţii de viaţă care să le asigure dezvoltarea normală a vieţii lor psihice.

Copilul cu deficienţe se adaptează greu la relaţiile interpersonale, de aceea părinţii trebuie să joace rolul de mediator între copil şi persoanele străine. Uneori părinţii pot dramatiza excesiv reacţiile inadecvate venite din partea unei persoane străine, identificând o falsă rea intenţie într-un gest oricât de neutru. Pe de altă parte, unii părinţi refuză să ţină cont de dificultăţile sociale determinate de deficienţă. În acest fel, ei îi împiedică pe copii să înţeleagă şi să accepte toate aspectele legate de

propria deficienţă. Datorită acestui rol suplimentar de mediator, reacţiile părinţilor în faţa unui copil cu deficienţă capătă o importanţă majoră. Părinţii reacţionează prin supraprotecţie, acceptare, negare sau respingere.

Copiii, majoritatea timpului lor liber şi nu numai, si-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-şi exprima propriile capacităţi. Prin joc, copilul capătă informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu oamenii şi cu obiectele din mediul înconjurător şi învaţă să se orienteze în spaţiu şi timp. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alţi copii sau cu adultul, astfel că jocul are un caracter social.

Jocurile sociale sunt esenţiale pentru copiii cu deficienţe, întrucât le oferă şansa de a se juca cu alţi copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă şi comentează situaţiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărţi de joc etc.).

În perioada de preşcolar se desfăşoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, copiii cu deficienţe trebuie să fie înscrişi la grădiniţă, alături de copiii sănătoşi. Copiii sunt curioşi, dar practici, astfel că ei vor accepta uşor un copil cu deficienţă fizică, care se deplasează în scaun cu rotile sau în cârje. Ei sunt suficient de simpli şi deschişi pentru a accepta uşor un coleg cu probleme de sănătate. Perioada de preşcolar este cea mai indicată pentru începerea socializării copiilor cu deficienţe. La această vârstă, socializarea se realizează uşor prin intermediul jucăriilor şi al echipamentelor de joc. Totuşi, trebuie să fim atenţi la unele probleme deosebite.

Unii copii cu deficienţe au avut experienţa neplăcută a spitalizării şi a separării de părinţi. De aceea, pot apărea reacţii intense, mai ales în primele zile de grădiniţă. În alte cazuri, copilul are probleme legate de utilizarea toaletei şi de deplasare. În aceste situaţii, este de preferat să se solicite prezenţa mamei până la acomodarea copilului în colectivitate şi acomodarea personalului cu problemele copilului. Jocurile trebuie să fie adaptate în funcţie de deficienţa copilului. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observaţie.

Copiii cu cerinţe educative speciale pot fi integraţi în mediul şcolar/preşcolar în mai multe feluri: prin integrarea individuală a acestora în clasele obişnuite, grupuri de doi-trei copii cu deficienţe incluşi în clasele obişnuite, clase diferenţiate, incluse în structura şcolii/grădiniţei obişnuite. Integrarea acestor copii în colectivul unei clase obişnuite exprimă atitudinea favorabilă a acestora faţă de unitatea de învăţământ şi faţă de cadrul didactic, ajută la consolidarea unei motivaţii puternice, care susţine efortul copilului în activitatea de învăţare, duce la realizarea unor progrese la învăţătură şi în plan comportamental.

Toate metodele trebuie însă adaptate la nivelul cognitiv al elevilor astfel încât cerințele să nu depășească posibilitățile proprii copilului. În acest fel se evită apariția eșecului în realizarea sarcinii trasate și ulterior refuzul participării la o altă activitate similară. Adaptarea metodelor pentru lucrul la

clasă va trebui să țină cont de caracteristicile psiho-cognitive ale tuturor copiilor din clasă și este extrem de solicitantă pentru cadrul didactic.

Sarcina profesorului care lucrează cu copii cu CES este mult mai dificilă și mai solicitantă decât cea a colegilor din scoală de masă. Satisfacția atingerii obiectivelor propuse este însă cu mult mai mare și este lucrul care întotdeauna ne va face să mergem mai departe. Pentru că și acești copii sunt ai noștri, pentru că și acești copii merită tot ce putem da mai bun și pentru că acești copii pot fi integrați în societate.

Bibliografie

1. Alois, Gherguț, 2016, Educția incluzivă și pedagogia diversității, Editura Polirom.
2. Alios, Gherguț, 2001, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom.
3. Oprea Crenguta, 2006, Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice, Editura Didactică și Pedagogică.

COMUNICAREA DIDACTICĂ

Prof.înv.primar Moroșanu Florina
Școala Gimnazială nr.24 ,,Ion Jalea” Constanța

La modul general, se poate afirma că despre comunicare s-a scris foarte mult, mai ales în ultimele decenii, fiind destul de dificil să se inventarieze toate definiţiile care s-au dat acestui proces de maximă actualitate dar şi de maximă complexitate.

,,În sensul obişnuit, comunicarea este adesea legată de ideea de transport sau transmitere. Însă dacă este uşor de conceput că se transportă sau se transmite cuiva un obiect material, cum să ne imaginăm că se poate face acelaşi lucru cu o senzaţie, o informaţie, o idee?

De fapt, transmiterea nu este posibilă decât datorită semnelor (sunete, forme, gesturi etc.) care traduc prin simţuri, oarecum, ceea ce este imperceptibil şi dorim să împărtăşim. Deci, semnele sunt, înainte de toate, realităţi fizice şi perceptibile fie direct, prin simţuri, fie prin intervenţia unor instrumente diverse”.[9]

,,Comunicarea umană reprezintă una din formele fundamentale ale interacţiunii omului cu cei din jurul său, realizată prin intermediul simbolurilor şi al semnificaţiilor sociale generalizate, urmărind fie stabilitatea, fie modificarea comportamentală la nivel individual sau grupal. Nu se poate concepe desfăşurarea eficientă a vreunei activităţi în afara comunicării umane.”[10]

Realizarea actului de comunicare presupune existenţa unor elemente indispensabile, cât şi o relaţie specifică între acestea, astfel încât informaţia să se realizeze dintr-o direcţie în alta în mod satisfăcător.

Actul de comunicare nu se înscrie în zona gratuităţii şi întotdeauna se realizează în virtutea unei intenţii de comunicare, în sensul că emiţătorul sau sursa doreşte să transmită un anumit conţinut informaţional, motivele acestui comportament putând fi destul de diferite, dar cele mai frecvente fiind cele legate de onorarea unor solicitări venite din partea partenerului de dialog, legate de exprimarea unor opinii sau puncte de vedere în legătură cu o temă, un subiect, o problemă, şi din intenţia emiţătorului de a forma sau, eventual, de a schimba opinia partenerului sau auditorului în faţa căruia emiţătorul îşi exercită rolul.

[9] De Vito J.A., ―Human Comunication. The Basic Course‖, Harper & Row Publishers, New York, 1988, p.4
[10] Frunză, V., Teoria comunicării didactice, Ed. Ovidius University Press, Constanţa, 2003, p.29

O altă distincţie o reprezintă intenţia de semnificare, în virtutea căreia se doreşte ca mesajului transmis să i se confere aceeaşi semnificaţie ca aceea atribuită iniţial sau, dacă nu este foarte posibil, măcar una destul de apropiată pentru a se evita fenomenul de disonanţă.

Deşi, aparent, sarcinile celor participanți în actul de comunicare diferă, există o serie de similarităţi între activităţile (este vorba de activităţi de natură intelectuală, cognitivă) desfăşurate la nivelul celor doi locutori. Mai întâi, trebuie făcută precizarea că receptarea nu se reduce la o simplă percepţie auditivă a mesajelor, aceasta reprezentând, în fapt, numai prima fază sau prima etapă, urmată secvenţial de reactivarea unor cunoştinţe şi informaţii aflate în relaţii corelative cu cele incluse în structura mesajelor urmând ca, ulterior, să se acorde semnificaţie enunţurilor transmise de emiţător.

Pe de altă parte, dacă emiţătorul se distinge prin intenţia de comunicare şi prin cea de semnificare, la nivelul receptorului trebuie să se întâlnească o stare de activism, în sensul că acesta nu trebuie să recepteze mesajele în mod pasiv, ci cu o motivaţie crescută pentru conţinutul vehiculat în mesaje. În lipsa celor două elemente esenţiale este greu de crezut că actul comunicării se desfăşoară în condiţii optime şi că rezultatele se vor situa la nivelul aşteptărilor.

Conceptul de comunicare a suferit transformări în cadrul învăţământului şi a procesului de învăţare, devenind o componentă care se integrează organic în demersul didactic, creând diferite tipuri de relaţii interumane.

„Comunicarea pedagogică reprezintă un transfer complex, multifazial şi prin mai multe canale ale informaţiilor între două entităţi (indivizi sau grupuri) ce-şi asumă simultan sau succesiv rolurile de emiţători şi receptori, semnificând conţinuturi dezirabile în contextul procesului instructiv-educativ.” [11]

Prin comunicare didactică se urmăreşte, aşadar, realizarea unor obiective pedagogice (transmiterea şi asimilarea informaţiei, rezolvarea de probleme, formarea unor capacităţi, atitudini, sentimente, evaluarea rezultatelor etc.), transmiterea unor conţinuturi generatoare de învățare, producerea învăţării şi dezvoltării prin implicarea activă a elevului în actul comunicării.

Clasa ca grup social este prin excelenţă un mediu socio-educaţional în care se comunică noţiuni ştiinţifice, trăiri afective, atitudini, comportamente, modele. Dinamica comunicării este reflectată prin modul în care sunt mobilizaţi elevii în contextul gestionării comunicării de către cadrul didactic.

În comunicarea didactică profesorul trebuie să-i facă pe elevi să simtă ca are o vocaţie în această direcţie, că este un partener de încredere, care doreşte un dialog autentic. Competenţa de comunicare se manifestă şi prin capacitatea de ascultare a elevilor. Statisticile arată că, cei mai apreciaţi profesori

[11] Cucoş Constantin, - Pedagogie, Ed. Polirom, Iaşi , 2006, p.333

sunt cei care permit libertatea de exprimare a elevilor, care nu-i fac nici să se simtă judecaţi, nici manipulaţi, ci cei care le oferă sentimentul de siguranţă şi libertatea comunicării.

La nivelul comunicării didactice își pot face simțită prezența o serie de factori favorizanţi şi perturbatori care pot influenţa dinamica grupului şi condiţiile de comunicare în grup. Acești factori se regăsesc în categoria factorilor psihologici, factorilor de natură pedagogică și factorilor de natură socială.

Orice factor perturbator se constituie într-o barieră comunicațională care poate conduce la distorsionarea conținutului mesajului și la reducerea eficienței actului comunicațional.

Din categoria factorilor psihologici fac parte procesele psihice activizate prin comunicare didactică: limbajul, gândirea, motivaţia, afectivitatea.

Factorii pedagogici ţin de mai multe componente: personalitatea cadrului didactic, de stilul său didactic, de relaţia învăţător-copil, de componentele metodice şi psiho - pedagogice ale cadrului didactic. De aceste tipuri de comportamente depinde alegerea obiectivelor educaţionale și selectarea conţinuturilor.

Factorii de natură socială sunt cei care vizează: mărimea grupului social-clasă, poziţia spaţială a membrilor grupului, reţelele şi structurile de comunicare în grup și gradul de coeziune a grupului (sintalitatea acestuia).

Pentru a asigura o comunicare eficientă, profesorul trebuie să identifice și să depășească blocajele care pot interveni în comunicare, iar în acest context este foarte important ca între profesor și elev să se creeze o legătură și o comunicare stabilă. Receptarea corectă a mesajului duce la înţelegerea materialului predat, pe de o parte şi asigură menţinerea unei relaţii interumane sănătoase în cadrul grupului, pe de altă parte, rolul comunicării didactice fiind acela de a favoriza experienţele de învăţare şi totodată de a asigura o protecţie faţă de comportamentele de risc, de a preveni stările de afectivitate negativă.

Pentru sporirea eficienței comunicării didactice, profesorul poate apela la o serie de factori care conduc către aceasta:

- ,,accepţiunea comunicării – împărtăşirea propriilor sentimente, încercarea de a le cunoaşte şi înţelege pe ale celuilalt şi cooperarea în găsirea celei mai bune soluţii;
- voinţa. O comunicare eficientă poate fi învăţată. Secretul însă nu stă doar în cunoaşterea şi utilizarea corectă a tehnicilor de comunicare, este foarte importantă şi atitudinea celor ce comunică;
- alegerea momentului. Este foarte importantă alegerea timpului şi a momentului potrivit pentru a ridica o problemă sau a-ţi expune un punct de vedere contradictoriu. Adesea, un cuvânt nepotrivit la timpul nepotrivit dă naştere unui blocaj nedorit şi neintenţionat;

- toleranţa bilaterală. Este esenţială toleranţa faţă de dificultatea oamenilor de a comunica. A avea aşteptări realiste faţă de comunicare; a acorda şi a primi dreptul la probleme şi la exprimarea lor; a avea dreptul la reacţia emoţională spontană; a avea dreptul la inconsecvenţă – constituie elemente importante de care trebuie să se ţină cont într-o situaţie de comunicare;
- claritatea mesajului – mesaj clar, formulat în termeni şi limbaj înţeles de interlocutori. De asemenea, trebuie să ne asigurăm că interlocutorul a înţeles ceea ce am dorit să-i transmitem;
- interactivitatea dialogului prin feedback bilateral şi ajutor reciproc –ne asigurăm că interlocutorul înţelege ideea pe care o vehiculăm şi, ne asigurăm că şi noi, la rândul nostru am recepţionat corect mesajul.”[12]

Un cadru didactic care cunoaşte bine colectivul clasei trebuie să fie autorul unor reţele de comunicare cât mai diferenţiate. Pentru aceasta el trebuie să țină cont de următoarele aspecte:

- mărimea grupului este asociată cu distribuirea spaţială a membrilor - care este importantă din mai multe puncte de vedere: distanţa dintre elev şi colectiv şi distanţa dintre cel mai îndepărtat şi elevul cel mai apropiat;
- asocierea copiilor pe criterii simpatetice;
- evaluarea continuă a grupului prin transmiterea mesajului spre fiecare subiect din grup;
- cunoaşterea periodică a coeficientului de coeziune - cadrul didactic trebuind să realizeze periodic investigaţii pentru a cunoaşte dinamica relaţiilor interpersonale, subiecţii izolaţi de grup, liderii care se dezvoltă şi subiecţii cu manifestări conflictuale.

Unul din rolurile cadrului didactic este acela de formator și ghid pentru elevii săi, drept pentru care exemplul pe care îl oferă, modul cum îi formează și informează pe elevi, sunt aspecte extrem de importante pentru a crea și menține un climat favorabil derulării activităților instructiv-educative. De aceea, profesorul trebuie să fie deschis, empatic, să manifeste o atitudine pozitivă şi să fie înţelegător. Urmând exemplul său, elevii vor putea să treacă peste blocajele în comunicare și vor învăța să găsească soluții tuturor problemelor ivite.

„Este important ca profesorul să-şi respecte elevii, să încerce să înţeleagă cum şi ce gândeşte copilul şi să-l ajute, să-l ghideze, nu să-şi impună autoritatea şi să „guverneze”. Astfel, elevii vor învăţa să se respecte pe sine şi pe ceilalţi, evitând sau rezolvându-şi civilizat şi corect conflictele.

A şti să comunici eficient este o abilitate foarte importantă, mai ales în societatea modernă, societate a vitezei, informaţiei şi comunicării. A-ţi duce mesajul la urechea celuilalt, aşa cum l-ai gândit

[12] Dana Amalia Jucan- Modulul 1. Comunicarea didactică, suport de curs, p.41 http://www.cursurimetodist.ro/pdf/M1/Suport_curs_m1.pdf

tu şi a înţelege, la rândul tău, ceea ce-ţi comunică interlocutorul – acestea sunt prime condiţii ale unei comunicări eficiente.”[13]

BIBLIOGRAFIE

1. Cucoş, C.,2006, Pedagogie, Ed. Polirom, Iaşi.
2. De Vito, J.A.,1988, Human Comunication. The Basic Course, Harper & Row Publishers, New York.
3. Frunză, V., 2003, Teoria comunicării didactice, Ed. Ovidius University Press, Constanţa.
4. Juncan, D., A., Modulul 1. Comunicarea didactică, suport de curs, http://www.cursurimetodist.ro/pdf/M1/Suport_curs_m1.pdf

[13] idem, op.citată, p.42

Specificul consilierii școlare cu elevii adolescenți

prof. Saizescu Cristina-Alexandra
Liceul Tehnologic Energetic „Regele Ferdinand I” Timișoara

Adolescența este cunoscută ca etapa „uleiului încins”, când spiritele de încing repede, când adolescentul oscilează, din punctul de vedere al comportamentului, între copilărie şi maturitate, fiind o perioadă a schimbărilor biologice, fizice, psihice, șimorale.

Dezvoltarea somato-fiziologică implică o maturizare fizică amplă, adolescenții prezentând dimensiuni antropometrice în creștere de la o generație la alta, respectiv o maturizare sexuală însoțită de echilibru hormonal fragil.

Dezvoltarea psihologică presupune creșterea sensibilității, prin scăderea tuturor pragurilor senzoriale, iar interesul pentru activitatea școlară este fluctuant, existând perioade când școala poate părea anostă, obositoare, anostă, iar mulți pot deveni sensibili la eșec.

În plan intelectual se formează judecăți și raționamente tot mai complexe, apare curiozitatea intelectuală, iar pe fondul atitudinii contestatare se evadează din perimetrul lui “aici și acum”. Adolescentul dobândește abilități noi: distincția dintre real și posibil, utilizarea de simboluri secundare, coordonarea unor variabile multiple și există o nevoie acută de sistematizare a cunoștințelor, care poate determina un anume schematism al gândirii. Apare și spiritul experimental, capacitatea de a utilize strategii euristice și memoria logică.

Aura de tristețe și melancolie specifică acestei vârste, alături de dorința de restructurare a tuturor valorilor generațiilor anterioare și nevoia de independență concretizate prin stridențe și excentricități. Idealul în perioada adolescenței presupune găsirea de modele care refuză orice șablon, este conștient asumat și constituie un constituent esențial în reconstrucția personalității. (apud Munteanu, 1998)

Dezvoltarea comportamentului moral are ca specific al vârstei formarea operanților și activarea acceptorilor morali - responsabilitatea, corectitudinea, bunătatea, simțul onoarei, etc. (apud Șchiopu, Verza, 1989). Conduitele sunt de trei feluri: normale, amorale - când încălcarea normelor morale se face din ignoranță, respective imorale. Comportamentul moral în această etapă de vârstă posedă câteva caracteristici:

- normele morale se impun mai mult prin manifestări comportamentale decât prin limbaj
- la puber nu există nuanțe intermediare categorisirii morale de tip alb-negru, însă perspectiva adolescentului este mult mai amplă și încep să își facă loc strategii de tip “politicaly correct” și a breșelor sau fracturilor de logică din formularea regulilor

- neconcordanța dintre normele morale pe plan teoretic și practice generează nonconformism, vinovăție și nesiguranță
- se mărește sensibilitatea față de conduitele morale ale celor din jur

Pe fondul crizei de originalitate juvenilă există fluctuații ale interesului pentru activitatea școlară, însă datorită activării curiozității adolescenților și a creșterii capacităților lor creative, aceste oscilații pot fi ameliorate.

Adolescenţa este o perioadă încărcată de evenimente marcante pentru dezvoltarea ulterioară apersonalităţii, cu caracter structurant sau destructurant: există multe tentaţii (experimente sexuale deviante, viaţă promiscuă, jocuri de noroc, anturaje dubioase), influenţa grupului de prieteni este covârşitoare, includerea într-o „gaşcă” este condiţionată de diverse acte sau dovezi pentru câştigarea încrederii: limbaj vulgar, vestimentaţie exagerată, fumat, droguri, acte infracţionale, prostituţie, etc.

Cele mai frecvente problemele specifice adolescenţei pot fi grupate, astfel:

A. Probleme de adaptare la clasa de elevi din diferite cauze: motive legate de aspectul fizic - dizabilităţi vizibile (ochelari, cicatrici), supraponderabilitate, subponderabilitate, acnee, aspect în neconcordanţă cu standardele clasei/grupului etc., dificultăţi de comunicare, anxietate faţă de şcoală, tulburări de comportament alimentar, bulimie, anorexie și altele, dezvoltate în special pe un fond al stimei de sine scăzută, rezultate scăzute la învăţătură, certuri în familia de origine, un Eu slab (apud Dumitru, 2008).

Deficienţele în atitudinea educativă a unuia dintre părinţi - agresivitate, violenţă, autoritarism, pisălogeală, pot genera reacţii la indisciplină, incapacitate de acomodare, iritabilitate, agresivitate. Relaţiile dificile cu mama conduc spre insatisfacerea nevoii de afecţiune a copilului, generând agresivitate ulterioară, carenţe afective şi de securitate.

Sava Nuţ (2003) a detaliat modelul dezvoltat de David Barlow referitor la modul complex de realizare al fobiei şcolare şi interrelaţionarea dintre factorii implicaţi, explicând modul cum se conturează anumite conduite fobice. La indivizii biologic vulnerabili, stresul va declanşa reacţii de alarmă, care pregătesc individul pentru a acţiona prompt: luptă sau fugi.

Interpretarea catastrofică a experienţelor porneşte de la un trigger care declanşează stimuli interni - sub formă de senzaţii corporale, gânduri sau imagini, care iniţiază starea anxioasă, iar o consecinţă este trăirea care însoţeşte reacţiile emoţionale negative - modificări ale ritmului cardiac, respirator, transpiraţie, ameţeală.

În ceea ce privește problemele legate de anxietate, din perspectivă psihanalitică, corpul adolescentului este perceput ca o investiţie, fiind singurul reper fix pentru o personalitate prinsă în căutări, neconsolidată. Pentru adolescent, imaginea corporală contribuie dezvoltarea sentimentului de identitate, iar atitudinea de opoziţie este expresia unui mecanism de apărare, un mod de a experimenta

realitatea. Ei recurg la conduite de refugiu din afect, refugiu din reprezentarea dezagreabilă a conştiinţei de sine, emergenţa anxietăţii fiind mare. Anxietatea se poate instala brusc sau progresiv, poate invada total subiectul sau se poate manifesta ca o stare difuză de disconfort, poate dura săptămâni sau doar câteva ore, poate îmbrăca forme moderate sau poate constitui poarta către o conduită simptomatică durabilă.

Din perspectiva presiunii sociale de a-şi alege o profesie, individul îşi poate simţi identitatea interioară dezintegrată şi astfel se declanşează criza identitară, inevitabilă în adolescenţă (apud Şchiopu, Verza, 1995), care îi va reconstitui identitatea, pe baza eforturilor individuale de căutare, iar subiectul va resimţi un moment de glorie trecătoare, după care se instalează anxietatea.

B. Violul sau abuzurile sexuale, marchează profund dezvoltarea ulterioară a personalităţii unui individ şi pot lua diverse forme boli cu transmitere sexuală, prostituţie, sarcini nedorită, avorturi, devianţe sexuale, depresie sau anxietate.

C. Consum de tutun, alcool şi/sau de droguri apare datorită:

- convingerilor adolescenţilor de tipul: „Să fumezi este cool”, „E important să faci parte dintr-o gaşcă”, „E bine să trăieşti viaţa la maxim”, anturajele dubioase sunt faine, etc.
- adolescenţii sunt amatori de senzaţii „tari”
- membrii familiilor de origine nu îi supraveghează, sunt ocupaţi cu serviciul
- leagă prietenii cu persoane cu preocupări de acest fel sau intră în anturaje dubioase

Consecinţele în plan comportamental pot fi: dificultăţile şcolare, instabilitatea psihică, irascibilitatea, intoxicaţiile, alcoolismul, adicţia, bolile transmisibile prin seringi nesterile, sevrajul, actele de vandalism, delicvenţa juvenilă, agresiunei, furturile, tulburările sexuale, fuga de acasă, vagabondaj, cerşetorie, prostituţia, supradozele, suicidul, etc.

D. Teribilismul specific adolescenţilor poate avea ca efecte comportamente ca minciuna, actele de vandalism**,** agresivitatea**,** tulburările sexuale**,** furtul**,** piromania sau omuciderea. Se poate ține cont de faptul că tipologia borderline poate fi diagnosticată în jurul vârstei de 18 ani. Reactivitatea, ca geneză a tulburărilor comportamentale, include izbucnirile de tip episodic, datorate unor necesităţi de rezolvare a unor tensiuni interioare.

E. Decesul părinţilor sau a unui sau a unei rude apropiate şi/sau boli cronice constituie o sursă de traume pentru adolescenţi, momente de adâncă tristeţe şi pot avea efecte devastatoare în planul personalităţii individului: depresie, anxietate, suicid, ticuri, obsesii, fobii sau isterii. Prezența ambilor părinți în viața copilului și, mai târziu a adolescentului, constituie o premisă importantă pentru dezvoltarea sa armonioasă ulterioară.

Astfel, intervențiile de consiliere individuală și/sau de grup pentru clienți adolescenți pot avea efect preventiv, ameliorator sau curativ în diverse proporții, această etapă de vârstă constituind o reală provocare pentru consilierii școlari.

Bibliografie

Băban, A., *Consiliere educațională*., Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2009

Dumitru, I. Al., *Consiliere psihopedagogică. Baze teoretice și sugestii practice,* Editura Polirom, Iași, 2008

Geldard, K., Geldard, D., Yin Foo, R. , *Consilierea copiilor. O introducere practică*, Editura Polirom, Iași, 2013

Miller, L. D. (Ed.), *Integrating school and family counseling: Practical solutions,* American Counseling Association, Alexandria VA, 2002

Mitrofan, I., *Cursa cu obstacole a dezvoltării umane*, Editura Polirom, București, 2003

Munteanu, A., *Psihologia copilului şi a adolescentului*, Editura Augusta, Timișoara, 1998

Nelson-Jones, R., *Manual de consigliere*, Editura Trei, București, 2009

Nuţ, S., *Anxietate şi performanţă la tineri - abordare psihoindividuală, experimentală şi educaţională*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2003

Roşan, A., *Violenţa juvenilă şcolară*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006

Șchiopu, U., Verza, E., *Psihologia vârstelor – Ciclurile vieţii*, Editura Didactică şi Pedagogică, București, 1997

Metodologii pentru integrarea în şcoală a copiilor cu tulburări de dezvoltare. Managementul comportamental al clasei
STUDIU DE CAZ
Program de intervenţie

BALICA CLAUDIA CORINA
CJRAE ALBA

Numele şi prenumele beneficiarului: R. M.

Clasa: a V-a

La şcoală, băiatul are probleme cu învăţătura şi disciplina. Nu respectă regulile clasei, vorbeşte urât cu colegii si profesorii. Intră în conflicte cu colegii, e agresiv cu cei din jur. Cu colegii din clasă nu se prea înţelege. Elevul înregistrează rezultate slabe la învăţătură, atingând cu greu standardele minimale de performanţă, riscă să rămână repetent.

Analiza cazului: R. M. prezintă tulburări de comportament, perturbă permanent activităţile, încalcă frecvent regulile clasei, are dificultăţi în menţinerea şi stabilirea relaţiilor interpersonale.

Manifestări frecvente : loviri ale colegilor, injurii, ameninţări, refuzul de a realiza o sarcină şi chiar de a vorbi , se integrează greu în grup, nu lucrează în echipă şi nu e acceptat de grup

Bariere în calea învăţării: Nu se implică în activităţile şcolare, diminuarea activităţii intelectuale ca urmare a unui consum nervos rapid, frecvenţa şcolară, de cele mai multe ori slabă, generează acumularea unor lacune în învăţare, sarcinile şcolare le consideră ca pe o pedeapsă, profesorul fiind pentru el un adversar

Strategii şi intervenţii utile:

- stabilirea clară a regulilor şi aplicarea lor
- antrenarea copilului în activităţi care să permită afirmarea sa
- stimularea şi încurajarea comportamentelor adecvate, includerea elevului în activităţile extraşcolare (activităţi sportive, cerc de pictură) motivaţia pozitivă (formulări de tipul:„dacă vei realiza .. vei obţine ..”)
- dezvoltarea empatiei (să se pună în locul celui agresat)
- recompensarea şi celui mai mic progres în evoluţia pozitivă a comportamentului

Plan de intervenţie

Comportamentul ţintă – întrerupe ora/jocul, plimbându-se printre bănci în timpul lecţiilor, este foarte agitat, nu respectă regulile clasei şi vorbeşte urât cu cei din jur.

Analiza comportamentului

Forma de manifestare a comportamentului : vorbeşte tot timpul/ subiecte care nu au legătura cu tema lecţiei, agitat, adresează cuvinte injurioase colegilor.

Frecvenţa: de 5-8 ori pe parcursul unei ore

Latenţa: indiferent dacă ştie sau nu răspunsul la întrebarea profesorului, vorbeşte imediat, fără a da posibilitatea acestuia să termine de formulat întrebarea.

Contextul de apariţie a comportamentului: în orice moment al lecţiei;

Scopul programului de intervenţie: diminuarea comportamentului impulsiv şi opoziţionist manifestat în cadrul şcolii; stimularea inclinaţiilor elevului spre activităţile practice, plastice, sportive;

Obiective: Formarea deprinderii de a vorbi numai în contextul temei abordate; de a răspunde doar atunci când este întrebat

Conştientizarea de către elev a faptului că prin întrebarea formulată de profesor se vor evalua şi cunoştinţele celorlalţi elevi;

Metode şi mijloace de realizare :

Contractul întocmit împreună cu elevul (încurajează elevul să-şi monitorizeze comportamentul, elevul identifică şi conştientizează consecinţele propriului comportament, contractul cuprinde comportamentele neadecvate; se descriu consecinţele nerespectării regulilor).

Metoda modelării: modelarea se bazează pe puterea exemplului, pe învăţarea socială. Esenţa metodei constă în îndepărtarea conduitelor negative dobândite prin imitaţie şi plasarea copilului sub influenţa unor modele pozitive (părinţi, profesori, colegi).

Metoda întăririlor: creşte frecvenţa de apariţie a comportamentului adecvat; pentru fiecare comportament adecvat se administrează acel tip de întărire potrivită elevului (ex: alegerea jocului in pauză). Pentru fiecare dată când ridică mâna pentru a răspunde, primeşte o bulină roşie. La 10 buline adunate pe parcursul unei zile elevul beneficiază de o recompensă.

Extincţia comportamentului dezadaptativ: prin înlăturarea întăririlor unui comportament neadecvat, reducem frecvenţa acelui comportament; când elevul răspunde neîntrebat, este ignorat şi se repetă întrebarea. În cazul în care răspunde când este întrebat, se întăreşte acest comportament.

Regula Premark: creşterea frecvenţei de apariţie a comportamentului adecvat prin manipularea unei activităţi preferate; ex. de aplicare: dacă vorbeşti cand eşti solicitat şi pe tema discutată, ai dreptul să alegi în pauză un joc;

Durata programului şi frecvenţa activităţilor propuse:

Programul se va derula pe parcursul unui semestru.

Activităţi curente la clasă: în fiecare oră de curs

Activităţi de Consiliere şi Orientare: o activitate pe săptămână

Şedinţe de consiliere: săptămânal, 1 oră/săptămână ,realizate de consilierul şcolar la Cabinetul de Asistenţă Psihopedagogică

Activităţi curente: Amenajarea unui colț special în sala de clasă, în care elevul se poate retrage timp de câteva minute, în anumite momente aflate la decizia profesorului, spațiu care să-I permită elevului poate să se miște și să se recreeze fără a deranja restul colegilor.

Utilizarea unui cod care să permită elevului ieșirea din activitate, deplasându-se în liniște, fără a deranja clasa.

Activităţi de Consiliere şi Orientare:

Chestionar de asertivitate – comunicarea asertivă ca şi alternativă la cea agresivă sau pasivă

Fişă de lucru - Roata tehnicilor de control emoțional – pentru identificarea unor metode(alternative) de a reacţiona la frustrare (se compară fişa cu cea a colegilor)

Jocul “Oglinda” -pentru creşterea stimei de sine prin primirea unor informaţii pozitive despre sine de la ceilalţi

Şedinţe de consiliere:

Se vor urmări următoarele aspecte:

Creşterea stimei de sine: să recunoască şi să înţeleagă punctele tari, dar şi slăbiciunile sale, să stabilească scopuri pentru viitor şi să fie capabil să elaboreze un plan, pentru a le atinge.

Dezvoltarea abilităţilor sociale: să identifice modul de exprimare a sentimentelor, comunicarea cu ceilalţi, stăpânirea de sine.

Antrenarea abilităţilor sociale: identificarea propriilor sentimente; comunicarea cu ceilalţi; stăpânirea de sine.

Dezvoltarea înţelegerii limitelor, a comportamentelor adecvate, luării deciziilor.

Ameliorarea furie./ Antrenarea recunoaşterii stărilor emoţionale.

Modalităţi de evaluare a reuşitei :

- Se reduce frecvenţa apariţiei comportamentului neadecvat;
- Se conformează regulilor de grup / Respectă persoanele din grup şi la şcoală şi acasă;
- Recompensele duc la creşterea încrederii în sine, stima de sine pozitivă ;
- Conştientizează că întrebarea nu este numai pentru el/respectă regulile clasei.

Importanța jocului pentru învățare și dezvoltare

Prof. Barbu Anca-Maria
Liceul Pedagogic „Matei Basarab” Slobozia

Concretizarea în acţiuni didactice a finalităţilor educaţiei se realizează prin procesul de predare – învăţare – evaluare al cărui „atom” central este metoda didactică. Abordarea acestui element central al procesului de învăţământ atrage după sine necesitatea clarificării următoarelor sintagme terminologice: metodologie didactică, metodă didactică şi procedeu didactic.

Metodologia didactică reprezintă ansamblul metodelor şi procedeelor didactice posibil de utilizat în procesul de învăţământ.

Etimologic cuvintele greceşti „odos” – „cale” şi „metha” – „spre”, „către” stau la originea termenului metodă, dându-i sensul de „drum către ...”, „cale spre ...”. În didactică, termenul „metodă” desemnează calea didactică urmată în vederea atingerii obiectivelor educaţionale. Metoda didactică se aseamănă cu metoda de cercetare ştiinţifică prin faptul că ambele sunt căi ce duc la conturarea unor elemente ale realităţii.

Metoda se aplică printr-o suită de operaţii concrete, numite procedee. Procedeul didactic reprezintă o secvenţă a metodei, un simplu detaliu, o tehnică mai limitată de acţiune, o componentă sau chiar o particularizare a metodei. O metodă apare ca un ansamblu corelat de procedee considerate a fi cele mai oportune pentru o situaţie dată de învăţare. Valoarea şi eficienţa pragmatică ale unei metode sunt condiţionate de calitatea, adecvarea şi congruenţa procedeelor care o compun. De regulă, în interiorul unei metode, procedeele se pot reordona, în funcţie de exigenţele exterioare, ceea ce face ca una şi aceeaşi metodă să poată dobândi trăsături şi dimensiuni praxiologice noi, date tocmai de combinarea procedeelor. Mutaţiile intervenite pot fi atât de mari, încât, la limită, metoda poate deveni ea însăşi procedeu, în contextul altei metode, după cum un procedeu îşi poate aroga, la un moment dat, rangul de metodă.

În „ *Manual de pedagogie contemporană*”, vol II, 2005, Voiculescu. E şi Aldea D. arată că, încă de la începutul secolului al XX-lea, prin curentul „Educaţiei noi” şi al „Şcolii active” s-a manifestat preocuparea pentru metode care să implice cât mai mult elevul în actul învăţării, această preocupare fiind şi în prezent o coordonată a majorităţii proiectelor de modernizare a şcolii, o direcţie caracteristică a dezvoltării metodologiei didactice. Învăţând prin acţiune, elevul devine el însuşi un spirit activ, un om al faptei.

La vârsta preşcolară, jocul, care înainte de orice este este un „modus vivendi”, este în acelaşi timp şi cea mai importantă metodă activă de instruire, educare şi formare, este modalitatea prin care copilul se raportează la lume şi în acelaşi timp asimilează lumea, realul, la propriul său Eu, aşa cum se arată în literatura de specialitate. Prin joc, copilul se familiarizează cu diferite aspecte ale realităţii naturale şi sociale şi îşi satisface diverse trebuinţe, jocul fiind o activitate generatoare de trăiri pozitive, de satisfacţii imediate.

Fiecare om descoperă încă din copilărie ce înseamnă a te juca. Jocul este activitatea preferată și cea mai captivantă pentru copii. Ideea de joc ne arată, în sens pozitiv, că trebuie să îndrăznim, că trebuie să ne lăsăm ademeniți de această activitate. „A te juca” este o confruntare plăcută cu tine insuți, cu ceilalți, cu elemente din mediul înconjurător.

Jocul, prieten nelipsit al copilului, reprezintă pentru perioada preșcolară, principala activitate, o formă de manifestare fără bariere, o activitate care îi reunește pe copii și în același timp, îi reprezintă. În decursul jocului copilul acționează asupra obiectelor din jur, cunoaște realitatea, își satisface nevoia de mișcare, dobândește încredere în forțele proprii, își îmbogățește cunoștințele. Manifestându-și dorința de a participa la activitatea celor din jur, copilul își asumă rolul de adult, reproducând activitatea și raporturile lui cu ceilalți oameni. Prin această activitate copilul își satisface nevoile prezente și se pregătește pentru viitor. Menținerea spiritului ludic în activitatea cu preșcolarii reprezintă o responsabilitate deontologică a educatoarei, ea fiind specialistul investit de societate să realizeze o educație adecvată a copiilor preșcolari

Jocul de rol este o metodă activă de predare-învăţare, bazată pe simularea unor relaţii, contexte de comunicare diverse, în care copiii experimentează din multiple perspective receptarea şi emiterea unui mesaj. Caracterul său formativ, stimulator şi interactiv contribuie la apariţia unor deprinderi care le permit acestora să înţeleagă mai bine situaţiile întâlnite în viaţa cotidiană. Jocul de rol este considerat o artă magică a imitației și a prefacerii. În cadrul jocurilor de rol copilul reproduce fictiv o situație reală (personaje, fenomene, funcții, relații) într-un scenariu prestabilit. Beneficiile pe care aceste activități le au în dezvoltarea lui sunt nenumărate, formând abilități importante și ajutându-l să înțeleagă o mulțime de concepte și idei pe care altfel cu greu și le-ar putea explica.

Jocul de rol este o metodă derivată din psihodramă, metodă terapeutică creată de J. L. Moreno în 1921, prin care se urmărește, în principal, formarea modului de a gândi, simţi şi acţiona, specific unui anumit statut, dezvoltarea capacităţilor empatice, a capacităţii de a rezolva situaţii problematice, verificarea corectitudinii şi eficienţei comportamentelor formate la copii şi înlăturarea comportamentelor inadecvate, neeficiente. Jocul de rol are o importanță deosebită în educarea limbajului la preșcolari. Prin intermediul acestei metode didactice copilul va fi solicitat să participe la activitățile de grup, inclusiv la activități de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor,

să audieze cu atenție un text, să rețină ideile acestuia și să demonstreze înțelegerea lui, să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței sale și a relațiilor cu ceilalți. De asemenea, va reuși să creeze el însuși structuri verbale, rime, ghicitori, povestiri, mici dramatizări, utilizând intuitiv elemente expresive și să dramatizeze textul unei povestiri sau poezii, utilizând vorbirea dialogată, nuanțarea vocii, intonația și respectând mișcarea scenică cerută de textul respectiv.

În grădiniță, jocul este activitatea de bază și se regăsește în toate ariile de activitate, realizând procesul de învățare într-un mod atractiv, antrenant și ușor de asimilat de către copil. Jocul se îmbină cu învățarea, dar și cu creația, astfel îi dă posibilitatea copilului de a experimenta rolul de creator al realității. Jocul de rol nu este doar o activitate distractivă pentru cel mic, el devine un instrument esențial al învățării. Copilul învață prin experiență, deoarece devine "actor" al vieții sociale și are ocazia să învețe lucruri noi, să își formeze convingeri și să înfrunte situații complicate, în care se vede nevoit să găsească soluții creative pentru a le depăși.

Experții în psihologia copilului au demonstrat că jocul de rol folosește și stimulează nu doar latura emoționala, limbajul sau abilitățile motorii, ci are un rol esențial în dezvoltarea inteligenței celui mic, determină formarea unor conexiuni sinaptice la nivel cerebral. Cu cât se formează mai multe conexiuni de acest gen, cu atât copilul devine mai inteligent.

Bibliografie:

1. Muşata Bocoş, Vasile Chiş, Iuliu Ferenczi, Miron Ionescu, Voicu Lăscuş, Vasile Preda, Ioan Radu; coord. Miron Ionescu, Ioan Radu , „Didactica modernă”, Ed. a 2-a, rev. - Cluj-Napoca: Dacia, 2001
2. Marian D. Ilie ,” Elemente de pedagogie generală, teoria curriculum-ului şi teoria instruirii”, Editura MIRTON, Timişoara, 2005
3. Daniela Georgeta Tigănilă Popescu, „Contribuția jocului didactic și a jocului de rol la dezvoltarea personalității școlarului”, Editura Bibliotheca, 2014
4. Horațiu Catalano, Ion Albulescu, „Pedagogia jocului și a activităților ludice”, Editura Didactica Publishing House, 2022

ABORDĂRI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ

Prof.Adriana
Liceul Teoretic „Mihai Viteazul” Băilești

Comunicarea, schimbul de mesaje între indivizi prin intermediul unui sistem comun de simboluri a constituit un subiect de reflecție și de cercetare pentru oamenii de știință din cele mai vechi timpuri. Primele menţiuni propriu-zise datând în cultura europeană încă din Grecia antică.

Până în epoca modernă, însă, aceste preocupări au fost doar incidentale şi au avut un aspect teoretic, fiind, aproape întotdeauna, subsumate altor discipline (filosofie, logică, lingvistică generală etc.) şi presupusă de fiecare dintre ele ca fiind un proces inerent al fiecăreia dintre ele. S-a ajuns, astfel, ca procesul comunicării, implicit cel al limbajului, să fie privit ca unul care se referă la condiţia umană. O extindere considerabilă a preocupărilor a intervenit din două perspective care, deşi diferite, s-au completat între ele. Prima a fost produsă de nevoia comunicării la mare distanţă, care depăşea puterea fizică a fiinţei umane, printr-un sistem de mesaje care să poată fi transmise şi recepţionate la lungă distanţă, începând cu telegraful luminos, care transmitea de la un recepţioner intermediar la altul mesaje politice sau economice şi, apoi, odată cu apariţia telegrafului prin cablu şi a celui fără fir, apoi a radioului şi televiziunii, teritoriul noii discipline – ştiinţa comunicării – s-a dezvoltat permanent . O altă deschidere în domeniu a fost produsă de cercetările în domeniul biologiei şi zoologiei, care au dovedit că există o comunicare, la diferite nivele, între toate organismele vii şi, mai mult, faptul că comunicarea este o caracteristică a materiei vii. Comunicarea este o componentă esenţială a vieţii, componentă care trebuie să fie înţeleasă cât mai corect pentru a-şi atinge scopurile. Pentru a stăpâni comunicarea trebuie să o înţelegem, să înţelegem elementele ei de bază. În esenţă, comunicarea reprezintă schimbul unei particule dintr-o parte a spaţiului în altă parte a spaţiului, particula reprezentând subiectul comunicat: un obiect, un mesaj scris, o idee.

Comunicarea este un element indispensabil pentru existenţa omului. Cunoaşterea, după cum se ştie, se realizează în cadrul unui proces comunicativ, unde are loc transmiterea informaţiilor prin intermediul discursului.Pe parcursul evoluţiei societăţii umane, comunicarea a evoluat de la formele orale cele mai simple până la ultramodernul discurs computerizat. Internetul este o lume virtuală, ce permite folosirea concomitentă a unui număr relativ mare de mijloace de comunicare. Internet-ul şi orice formă de folosire a reţelelor electronice deschise au şi vor avea un impact major asupra societăţii şi a viitorului acesteia. „Noile tehnologii reprezintă, în ansamblu, un factor de progres şi dezvoltare, un ajutor preţios în devenirea umană, în cunoaştere, dar există şi o faţă nevăzută a acestei tehnologii, a lumii pe care o guvernează, o faţă mai puţin luminată, mai puţin cunoscută şi, evident, mai puţin

frumoasă. Oamenii se tem şi se bucură deopotrivă în faţă acestor noi „coechipieri”, computerele. Unii nu au încredere deplină, altora le este frică pentru ca vor fi înlocuiţi de acestea, alţii considera că sunt prea bătrâni să înveţe un alt mod de lucru, iar alţii – mult prea influenţaţi de mass-media şi de filmografia abundentă în tematici precum „calculatorul ucigaş”, care infectează reţeaua de apă potabilă a metropolei, sau tot felul de microcipuri cu care te poţi trezi implantat, prin intermediul cărora viaţa îţi este monitorizată sau care te pot iradia etc. – se tem, pur şi simplu, de aceste noi echipamente. Desigur, acest din urma aspect se manifestă la un anumit segment de consumatori mass-media, video, televiziune şi, de asemenea, nu trebuie să generalizam aceste situaţii.” (Glodeanu, 2005)

Sistemul de învăţământ este puternic influenţat de evoluţia rapidă şi imprevizibilă a ştiinţei şi tehnicii. Odata cu creşterea tehnologiei informaţiilor, se produc o serie de schimbări vizibile în toate domeniile. Pentru a realiza o educaţie modernă este nevoie de un învăţământ formativ şi în acest context, curriculumul, conceput ca un parcurs pentru viaţă al educabililor, trebuie să asigure dezvoltarea unei personalităţi deschise, flexibile şi creatoare de valori. Curriculumul are un caracter formativ, importante fiind nu doar capacităţi si atitudini, deoarece acestea sunt componentele unei personalităţi viabile, capabile să înfăptuiască schimbări. Învăţământul contemporan nu poate avea o funcţionare optimă dacă nu acceptă schimbările ştiinţifice, tehnice şi economico-sociale.

Pentru a situa învăţamântul românesc contemporan pe coordonate cu adevărat europene, introducerea noilor educaţii este un imperativ al educaţiei contemporane. Analiza problematicii contemporane şi identificarea temelor de meditaţie au condus la constituirea – în plan educaţional – a unor răspunsuri specifice, prin potenţarea noilor educaţii sau a unor noi tipuri de conţinuturi : educaţia pentru pace, educaţia ecologică, educaţia pentru participare şi democraţie, educaţia demografică, educaţia pentru schimbare şi dezvoltare, educaţia pentru comunicare şi mass-media, educaţia pentru timpul liber, educaţia interculturală, etc. Modurile de a grupa sau prezenta noile tipuri de conţinuturi (noile educaţii) variază, dar obiectivele lor sunt aceleaşi.

De-a lungul istoriei, societatea a acumulat experienta de cunoastere teoretica si practica condensata in valori materiale si spirituale ce constituie ereditatea sociala a culturii si civilizatiei. Conservarea valorilor si transmiterea lor se realizeaza prin educatie care,in aceasta ipostaza ,reprezinata institutia constituirii si transmiterii ereditatii sociale a culturii si civilizatiei. Pe acest fundament de experienta condensata se actioneaza,prin educatie, pentru formele omului ca utilizator si consumator de valori,ca producator si creator de valori. Comunicarea în acest caz este instrumentul formării individului ca personalitate. In consecință, ea trebuie sa pregătească viitori cetățeni.

Relația educativă este complexă, determinată de numeroși factori. Se realizează între comportamente globale (educator-educat). Acțiunea educatorului este directivă, intenționată,

conștientă, orientată de scopuri și obiective care anticipează transformări în comportamentul învățat al educatului. Acesta nu asimilează automat, el fixează, filtrează, prelucrează activ, include cele învățate în propriile structuri.

Piaget considera că școala trebuie să fie concepută ca un centru de activități reale, practice, desfășurate în comun, în așa fel încât inteligența logică sa se formeze în funcție de acțiunea și de schimbările sociale.

Comunicarea didactică constituie activitatea cu funcție generală de formare-dezvoltare permanentă a personalității umane pentru integrarea în viața socială, conform finalităților asumate, proiectate, realizate și dezvoltate prin acțiuni specifice.

Bibliografie:

1. Cerghit Ioan Perfecţionarea lecţiei în şcoala modernă, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1984

2. Cucos Constantin - “Pedagogie”,Editura Polirom, Iași, 2001

3. Dinu Mihai - „Comunicarea repere fundamentale”, Editura Algos, Bucureşti, 2000

4. Nicola Ioan – “Tratat de pedagogie școlară”, Editura Aramis, București, 2003

Importantă comunicării în procesul educațional

PROF. CIOABĂ CORNELIA MĂDĂLINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ CONSTANTIN NEGREANU
DROBETA TURNU SEVERIN
JUDEȚUL MEHEDINȚI

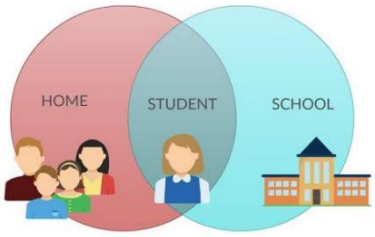
Etimologic conceptul comunicare provine din atât din latinescul comunis, însemnând stăpânit în comun, a face ca un lucru să fie comun, cât şi, aşa cum preciza Noica, din latinescul comunico, însemnând a uni, a împărtăşi, de unde şi cuvântul bisericesc cuminecare/împărtăşire.

Orice act de comunicare presupune prezenţa obligatorie a câtorva comportamente: un emiţător, care transmite un mesaj către un receptor, prin intermediul unui cod şi cu ajutorul unui canal de comunicare. Toate aceste elemente apar în orice reprezentare schematică a comunicării, de tipul modelului. De-a lungul timpului s-au impus diferite modele ale comunicării, care analizează şi explică din diverse unghiuri acest proces şi anume: modelul antic şi modelul social.

Fenomenul comunicării este o trăsătură centrală a culturii întrucât prin procesele de comunicare se transmit valorile, atitudinile și percepțiile sociale de la o generație la altă. Privit istoric și funcțional, acest proces constituie însăși chintesența umanizării, a formării și dezvoltării psihologice a indivizilor, a manifestării culturale și spirituale a oamenilor. De-a lungul timpului mediile comunicaționale s-au multiplicat de o manieră fără precedent că răspuns la nevoile de informare mereu în creștere ale elevului.

Educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite și evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității și coerenței.

Orice act de comunicare înseamnă educație și orice educație este un act de comunicare.

Că act didactic fundamental, procesul de comunicare este atât mijloc cât și efect al educației.

Comunicarea orală (verbală) vizează patru scopuri principale: să fim receptați (auziți); să fim înțeleși; să fim acceptați; să provocăm o reacție (o schimbare de comportament sau de atitudine).

Exprimarea orală devine o formă de intelectualitate, întrucât limbajul " traduce" gândirea. Cu cât o gândire este mai limpede și coerentă, cu atât limbajul este mai clar; cu cât un limbaj este mai sigur și mai nuanțat, cu atât gândirea este mai flexibilă.

Comunicarea verbală este însoțită și întărită de mijloace de comunicare nonverbale și paraverbale.

Deoarece comunicarea reprezintă un schimb de replici verbale, într-o structura de tip dialog, elevul trebuie să dobândească deprinderea de a fi alternativ și vorbitor și ascultător. Învățarea limbii și literaturii române se realizează pe baza modelului comunicativ-funcțional, conform căruia tot ceea ce elevii învață trebuie să fie util și funcțional în activitatea de comunicare verbală interumană. În conformitate cu modelul comunicativ-funcțional, nu este important ceea ce se preda, ci ceea ce rămâne din ceea ce se preda, adică ceea ce se învață.

Comunicarea nu este o disciplină școlară, ci o activitate didactică.

Procesul de învățământ, prin lecție, formă cea mai uzuală de organizare, pune învățătorul și elevii în situația unui act de comunicare. Când unul vorbește, ceilalți ascultă, iar ascultarea se realizează în vederea înțelegerii mesajelor spuse de ceilalți. Că să existe o bună și eficientă comunicare didactică este nevoie de asigurarea unor condiții care să evite disfuncționalitățile, bruiajele care ar putea îngreuna schimbul de mesaje.

Comunicarea presupune eforturi de ajustare şi acomodare (Acordajul dintre interlocutori este favorizat de eforturile acestora de cunoaştere reciprocă, de înţelegerea obiectivelor şi aşteptărilor acestuia).

Activităţile de predare-învăţare constituie acte complexe de comunicare, ce ţîn de un gen discursiv specializat, cel didactic, prin care profesorul urmăreşte să „afecteze” personalitatea elevului

Dată fiind complexitatea realităţîi exprimate, acestei noţiuni îi este conferită o gamă largă de semnificaţii: înştiinţare, schimb, relaţie, împărtăşire, aducere la cunoştînţă, prezentare, transmitere, participare, influenţă, control, ocazie care favorizează schimbul de idei,

Informaţiile oferite de profesor variază că amplitudine şi profunzime în funcţie de reacţiile primite de la elevi.

Un discurs didactic eficient favorizează receptarea, înţelegerea şi acceptarea de către elevi a mesajului venit de la profesor.

Interacţiunea comunicativă realizată în clasă constituie pentru elevi un prilej de a schimbă reciproc impresii, informaţîi, aprecieri, păreri, propuneri etc.

Premisele reușitei în comunicarea didactică

Prof. Balan Mirela,
Liceul Tehnologic „Tomșa Vodă” Solca, Suceava

Comunicarea este un act esenţial al existenţei noastre. Ea transmite informaţii, idei, atitudini, defineşte relaţia cu noi înşine şi cu ceilalţi. Comunicarea şcolară are loc într-un mediu încărcat cu tot felul de influenţe, de la cele naturale la cele sociale şi culturale, de la cele individuale la cele de grup, de la cele tehnice şi organizatorice la cele logice şi lingvistice, de la cele obiective la cele subiective. „Efectele comunicării sunt mai mari atunci când mesajul e în acord cu opiniile şi credinţele existente, ca şi cu dispoziţia receptorului.”[14]Din păcate, actul comunicării şcolare suferă tot felul de distorsiuni şi perturbaţii, ceea ce afectează sensul în sine al educaţiei, dar poate fi îmbunătățit dacă se depun eforturi consistente de toate părțile.

În comunicarea la ora de Limba şi literatura română constat o serie de piedici de natură externă (zgomotul produs de elevi, întreruperea succesivă a procesului de comunicare, întârzierile repetate) şi internă (factori perceptivi, semantici, interpersonali şi intrapersonali).

Un mare obstacol în calea unei comunicări eficiente îl constituie diferenţele de percepţie; modul în care privim lumea este determinat cultural, fiind influenţat şi de experienţele noastre anterioare, de vârstă, religie, ocupaţie. Percepţia este condiţionată de sistemul de referinţă şi de nuanţele valorice ale unui individ. Totuşi, cred că eficienţa mesajului transmis poate fi atinsă în timp: „chiar dacă nu convinge pe loc, scopul esenţial al epidicticului este consolidarea adeziunii la o serie de valori.”[15] Explicaţiile şi demonstraţiile profesorului vor fi înţelese după ce elevii îşi vor fi constituit un sistem axiologic coerent şi propria viziune despre lume.

Cum poate fi combătut dezinteresul elevilor, iar comunicarea să devină eficientă? Cunoscând particularitățile de vârstă, intelectuale, sociale și emoționale ale elevilor, putem adapta demersul didactic de așa manieră încât să se adreseze, fie și fragmentar pe parcursul orei de curs, fiecăruia dintre ei: depistarea unor asemănări cu personajul, aducerea personajului în realitatea cotidiană prin reinventarea lui parodică sau/ și interpretare scenică, intentarea unui proces literar personajului, ocazie cu care elevii își arată și educația juridică, respectiv capacitatea oratorică. Este, aşadar, menirea profesorului să acţioneze mesajul în aşa fel încât el să corespundă nevoilor şi intereselor receptorului.

Dificultăţile de exprimare împiedică o comunicare eficientă. Chiar dacă înţeleg, elevii îşi găsesc cu greu cuvintele: o comunicare fragmentară, parazitată de sunete şi cuvinte specifice, ce răpesc

[14]Denis McQuail, *Comunicarea*, Editura Institutul European, Bucureşti, 1999, p. 45
[15] Jean – Michel Adam, Marc Bonhomme, *Argumentarea publicitară*, Institutul European, 2005, p. 136

din noţionalitatea semantică şi din bogăţia de idei sau chiar deformează/minimalizează opera de la care s-a pornit.

Actul comunicării este pervertit şi de emoţiile incontrolabile ale elevilor. O emotivitate negativă, manifestată la nivel nonverbal prin privire ştearsă, inexpresivă, temătoare sau agresivă, prin atitudine sfidătoare sau defensivă, prin insensibilitate şi absenţa participării afective şi la nivel verbal prin rigiditate sau labilitate, incapacitate de a se face înţeles, sărăcia mesajului (voce gâtuită, bâlbâială, ton monoton, registru scăzut sau, dimpotrivă, lătrător). Totuşi, lipsa totală de emotivitate nu este bună: şi emiţătorul şi receptorul trebuie să emită mesaje controlate, catalizând comunicarea.

Relaţia de comunicare profesor-elev este complexă şi implică verbalul, nonverbalul şi paraverbalul. Elevii trebuie să înţeleagă diferenţa dintre nivelurile şi registrele limbii, dintre sensul principal şi cel secundar al unui cuvânt, dintre denotaţie şi conotaţie, să distingă polisemantismul cuvintelor. Este importantă capacitatea interlocutorilor de a înţelege semnificaţia unui enunţ, text sau discurs în funcţie de un ansamblu de elemente contextuale ce intervin în situaţia de comunicare verbală: contexte fizice, situaţionale, psihologice, culturale.

Pentru optimizarea comunicării la clasă, mi-am propus următoarele obiective:

1. să mă axez pe competențele-cheie specifice disciplinei limba și literatura română
2. să aplic demersuri inter- și transdisciplinare
3. să pun elevii în situații inedite de învățare, în vederea depășirii barierelor comunicaționale

Astfel, nu conținuturi încărcate și depășite, ci texte actuale, menite să faciliteze adaptarea și înțelegerea lumii în care trăiesc. Nu memorare de conținuturi, ci competența de a lucra cu orice fel de text, pe care să-l „supună” conform celor opt competențe-cheie europene: competențe de comunicare în limba maternă, competențe de comunicare în limbi străine (franceză, engleză), competențe matematice și competențe în științe și tehnologii, competența digitală, a învăța să înveți, competențe sociale și civice, spirit de inițiativă și antreprenoriat și sensibilizarea și exprimarea culturală.

În ceea ce privește competența de comunicare în limba maternă, copilul va fi capabil să recepteze și să producă o varietate de texte, ceea ce îl va ajuta să participe dezinvolt la activități diverse, școlare și extrașcolare. În directă legătură cu acest aspect este competența de sensibilizare și exprimare culturală, într-o societate globalizată și diferită din punct de vedere cultural, etnic, religios etc. impunându-se înțelegerea și aprecierea patrimoniului național și universal, crearea de produse artistice și implicarea în activități culturale diverse. Elevii noștri vor intra în contact cu cultura și civilizația altor popoare, vor pătrunde în universul lor și vor putea face schimburi de experiență prin intermediul scrisorilor, e-mailurilor, vor învăța despre geografia, istoria și viața culturală a altor popoare.

Dar aceste două competențe sunt sudate pe competența-mamă „a învăța să înveți”: copiii vor fi capabili să își definească stilul propriu de învățare, să persevereze, să își găsească motivația de a învăța, să își gestioneze timpul, după ce vor fi fost învățați cum să abordeze sarcinile de lucru și tema pentru acasă. „A învăța să înveți” se asociază cu competențele sociale și civice, deoarece lucrul în echipe presupune gruparea elevilor nu neapărat în funcție de afinitățile și prieteniile personale, ci de competențele fiecăruia dintre membri, în așa fel încât sarcina de lucru să fie realizată cât mai eficient. Așadar, pot deprinde toleranța, disciplinarea, norme de conduită în relația cu ceilalți. Spiritul de inițiativă și antreprenoriat se dezvoltă prin propunerea unor soluții noi în rezolvarea sarcinilor, prin propunerea și organizarea unor activități culturale (zilele unor scriitori), prin care își pot descoperi interesele, chiar orientarea școlară (profilul la liceu) și profesională. Elevii noștri vor fi creativi, vor putea să își pună ideile în practică (organizarea unor târguri de carte la nivelul școlii, expoziție de mărțișoare cu vânzare etc.), vor ști cum să fie lideri (caută oameni în echipă, distribuie și verifică sarcini, colaborează pentru îndeplinirea sarcinilor etc.).

Competența de comunicare în limbi străine poate fi ușor de atins la lecțiile de limbă (neologismele, etimologia cuvintelor), dar și la cele de literatură, având în vedere faptul că acțiunea multor texte se plasează în alte spații decât cel românesc, ceea ce implică pronunția unor nume străine.

În contextul tehnologizării crescânde, elevii conștientizează importanța competenței digitale în parcursul său școlar și profesional, așa că va realiza diverse ppt-uri, filmulețe de prezentare, va tehnoredacta în Word proiectele și temele de cercetare, va accesa site-uri culturale, manuale digitale, platforma propusă de școală (în cazul învățării online). Ei vor ști ca viitori adulți cum să utilizeze calculatorul în absolut orice domeniu și chiar se pot orienta spre un job în domeniul IT (realizarea unor cărți online, pornind de la textele literare studiate la școală).

În ce măsură limba și literatura română formează competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii? În măsura în care profesorul pune accent pe interdisciplinaritate, solicitându-le elevilor proiecte pe teme științifice, acolo unde subiectul operei literare permite această corelație, antrenându-le inteligența matematică în reliefarea simetriilor dintr-un text literar, în citirea corectă și realizarea unor texte discontinue (grafice, tabele, diagrame).

Învăţarea este direct influenţată de modurile de comunicare (text, audio, grafice), de metode (tehnici, exerciţii practice), de arhitecturile de învăţare. Totuşi, şi cele mai bune metode, moduri şi arhitecturi depind de backgroundul elevului şi de adaptarea lor la temperamentul acestuia. Pot folosi lectura ca metodă de exemplificare, cartelul cu sarcini de lucru similare, rezultatele fiind expuse în plen. „Conducerea procesului didactic nu trebuie analizată numai din perspectiva liderului, ci şi a

situaţiilor ce implică un anumit tip de acţiune: modelul conducerii versus modelul personalist.”[16] Chiar dacă profesorul are rolul cel mai interactiv în clasă, poate delega responsabilităţi elevilor, reformulând, optimizând, stimulând.

De asemenea, voi insista asupra actului de comunicare didactică în calitatea lui de proces bilateral, ceea ce înseamnă că voi încuraja demersul inductiv, predarea dirijată şi învăţarea prin descoperire, iar arhitectura receptivă va fi dinamizată cu activităţi practice.

Componenta pragmatică a învăţării este foarte importantă, căci elevii pot veni cu planuri de acţiune pentru a aplica ceea ce au învăţat în contextul vieţii şi activităţii lor. Când profesorul reușește să comunice și să se comunice, îi va implica și pe elevi în ceea ce înseamnă reușita actului educațional.

BIBLIOGRAFIE:

1. Adam, Jean – Michel, Bonhomme, Marc, *Argumentarea publicitară*, Institutul European, 2005
2. Joiţa, Elena, *Management educaţional*, Editura Polirom , 2000
3. McQuail, Denis, *Comunicarea*, Institutul European, Bucureşti, 1999

[16] Joiţa Elena, *Management educaţional*, Editura Polirom,2000, p. 256

Şcoala părinţilor – mijloc de formare şi comunicare cu părinții
Prezentarea proiectului educaţional „Lumea la care visăm. Comunicarea începe în familie”
MOTIVAŢIA PROIECTULUI

Prof. Angela Siloși
Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu” din Cluj-Napoca

Rolul şcolii devine din ce în ce mai important în societatea actuală. Realizarea unui parteneriat eficient profesor-elev-părinte, este unul dintre dezideratele actuale ale procesului instructiv-educativ.

Există însă şi situaţii în care apar bariere de comunicare între cadrele didactice şi părinţii elevilor, între părinţi şi copiii acestora, având drept cauze lipsa de experienţă, lipsa spiritului de echipă, atât la unii, cât şi la ceilalţi. Pentru a preveni apariţia unor astfel de situaţii, ne-am propus ca acţiunile acestui proiect să conducă la:

- dezvoltarea atitudinii pozitive faţă de şcoală atât la părinţi, cât şi la copii;
- îmbunătăţirea relaţiilor părinte-copil, părinte-şcoală, copil-şcoală;
- conştientizarea, de către părinţi, a importanţei pe care timpul liber o are în viaţa unui copil/tânăr şi a implicării părinţilor în modul în care copiii lor petrec acest timp, sprijinind dezvoltarea personală a acestora;
- desfăşurarea de activităţi comune: elevi, părinţi, educatori;
- identificarea tuturor familiilor ce întâmpină probleme în creşterea şi educarea copiilor şi identificarea de modalităţi personalizate de sprijin.

Puncte tari:

- Cunoaşterea elevilor de către învățător.
- Cunoaşterea familiilor din care provin elevii.
- Implicarea şi atragerea părinţilor în managementul instituţional al şcolii.
- Promptitudinea cu care răspund părinţii elevilor invitaţiilor şi solicitărilor şcolii.

Puncte slabe:

- Existenţa unor familii care nu se interesează de situaţia elevilor, nu răspund la invitaţiile şi solicitările şcolii.
- Familiile nu cunosc toate problemele care îi preocupă pe copii.
- Părinţii nu se implică în organizarea timpului liber al copiilor şi nu petrec timp de calitate împreună cu aceştia.

Rolul acestui proiect este de a îmbunătăţi relaţiile dintre părinţi, copii şi şcoală.

DESCRIEREA PROIECTULUI

SCOPUL: Crearea în școală a unui mediu securizat, de încredere, echilibrat, în care copilul să se manifeste neîngrădit.

Obiectiv general: Înlăturarea barierelor de comunicare între cadrele didactice şi părinţii elevilor, precum și între părinţi şi copiii acestora.

Obiective specifice:

- creşterea stimei de sine, a încrederii copiilor în forţele proprii;
- popularizarea activităților care se desfășoară în școală în rândul părinţilor;
- scăderea violenţei verbale şi fizice între elevi;
- creşterea adaptabilităţii la schimbările provocate de trecerea de la un ciclu școlar la altul (de exemplu, intrarea copiilor în clasa pregătitoare);
- implicarea părinţilor în colaborarea cu alţi membrii ai comunităţii şcolare, pentru crearea unui climat suportiv, care să sprijine învăţarea, atât în şcoală cât şi în afara ei;
- implicarea părinţilor în organizarea şi petrecerea timpului liber de către copii;
- formarea unui parteneriat consolidat, profesor-elev-părinte;

Grup ţintă:

- părinţii elevilor
- elevii claselor a III-a H și a IV-a E.

Durata de desfăşurare: 1 an școlar – anul şcolar 2021-2022

Modalități de desfășurare:

- lectorate cu părinţii, masă rotundă, întâlniri, discuţii individuale
- activităţi comune (părinţi, copii, cadre didactice, alţi factori educaţionali)
- anchete pe bază de chestionare aplicate părinţilor

Echipa de lucru:

- elevii;
- învățătoarele claselor implicate;
- profesor logoped;
- consilierul școlar;
- director.

Resurse: flipchart, video proiector, chestionare, mape de prezentare, fișe de lucru, portofoliul proiectului, pliante

Instrumente de evaluare: produsele rezultate în urma activităților desfășurate (chestionare completate, colaje, portofolii)

Modalități de follow-up (modalități de monitorizare și evaluare a efectelor proiectului): interasistențe, lectorate cu părinţii, chestionare, discuții cu elevii, părinții și cadrele didactice din școală

Evaluare:

Evaluarea internă se va realiza de către învăţătoare împreună cu elevii, în urma fiecărei întâlniri, respectiv în urma fiecărei activităţi comune, precum și după derularea proiectului.

Rezultatele concrete din timpul activităţilor desfăşurate vor cuprinde: portofoliu, chestionare, interpretarea rezultatelor obţinute, concluzii şi direcţii de acţiune.

Evaluarea internă va fi realizată și de către părinţii elevilor implicați în proiect și va urmări impactul acestuia asupra grupului ţintă: măsura în care a crescut randamentul școlar, respectarea regulamentelor din viața școlară și eficiența comunicării școală-familie.

Totodată, va urmări și impactul implementării proiectului asupra familiei. Familia este implicată în rezolvarea problemelor școlare și în sprijinirea procesului instructiv-educativ prin: prezența constantă la ședințe și lectorate cu părinții, asistarea elevilor în efectuarea temelor, participarea la activități cultural-artistice și sportive, organizarea unor expoziții, excursii, inițierea unor proiecte de finanțare extrabugetară pentru clasă, susținerea bibliotecii clasei prin donații de cărți.

Sustenabilitatea proiectului

Sustenabilitatea proiectului este asigurată de faptul că există posibilitatea continuării în viitor, la nivelul instituţiei de învăţământ, a acţiunilor iniţiate în cadrul proiectului. Instituţia de învăţământ

este interesată de continuarea proiectului pentru consolidarea comunicării între cadrele didactice şi părinţii elevilor, între părinţi şi copiii acestora.

ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI

Nr.	Locul	Acțiunea	Responsabili	Perioada
1	Sala festivă	**Lansarea proiectului la nivelul unității de învățământ** Stabilirea strategiilor de lucru în cadrul proiectului Chestiona raplicat părinților la lansarea proiectului	Echipa de lucru Coordonatorii proiectului – învățătoarele claselor implicate în proiect, logopedul școlar Invitat: directorul școlii	Septembrie 2020
2	Sala festivă	Masă rotundă: **Influențe educative exercitate de mass-media**	Prof. logoped Prof. consilier	Noiembrie 2020
3	Sala festivă	Lectorat cu părinții: **Violența în școală**	Echipa de proiect	Ianuarie 2021
	Sala festivă	Masă rotundă: **Disciplinarea pozitivă – cum să disciplinezi fără să rănești**	Echipa de proiect	Martie 2021
5.	Curtea școlii	Activitate practică: **Petrecerea timpului liber – învățăm să ne jucăm împreună**	Echipa de proiect	Aprilie 2021
6	Curtea școlii	Activitate comună părinți-elevi: **Pomii din curte școlii – sădim un pomișor**	Echipa de proiect	Mai 2021
7	Sala festivă	Analiza proiectului: **Impactul activităților proiectului în relația școală-familie**	Echipa de proiect	Iunie 2021

Concluzie:

Disciplinarea copiilor este „un demers de asigurare a conformării educabililor la anumite norme și reguli de comportare – înțelese, acceptate și însuşite de aceștia –, la anumite reglementări și regulamente valabile în viața lor școlară și socială”. (Bocoş, M.-D. (coord.), Răduţ-Taciu, R., Stan, C., 2016, p. 344). Este rezultatul co-acțiunii dintre cadre didactice, consilieri, manageri, părinți.

Puteţi deveni cei mai buni specialişti în educarea copilului, dacă adăugaţi la iubire şi grija pe care o aveţi faţă de copil, cunoştinţele şi informaţiile oferite de profesionişti.

Bibliografie:

Bocoş, M.-D. (coord.), Răduţ-Taciu, R., Stan, C. (2016). *Dicţionar Praxiologic de Pedagogie. Volumul I: A-D*. Pitești: Editura Paralela 45.

Botiș, A., Tărău, A (2004). Disciplinarea pozitivă sau cum să disciplinezi fără să rănești. Cluj-Napoca. Editura Asociația de Științe Cognitive din România.

Eanes, R. (2016). *Parenting pozitiv*. Bucureşti: Editura Curtea Veche.

INTEGRAREA METODELOR ACTIVE ŞI INTERACTIVE ÎN ACTIVITATEA DIN GRĂDINIŢĂ

Prof.învăţământ preşcolar: Birău Marcela Floriana
Grădiniţa „PRICHINDEL”, București, sector 6

Una din componentele esenţiale ale curriculumului şcolar o constituie metodologia didactică, respectiv sistemul de metode şi procedee, care asigură atingerea obiectivelor informative şi formative ale învăţământului.

Metoda didactică reprezintă o succesiune de operaţii realizate în vederea atingerii unui scop, un instrument de lucru în activitatea de cunoaştere, de formare şi dezvoltare a abilităţilor. Ea reprezintă însuşi demersul acţiunii didactice.

Opţiunea pentru o metodă sau alta este în strânse relaţii şi cu personalitatea educatoarei şi cu gradul de pregătire, predispozitia şi stilurile de învăţare ale grupului cu care se lucrează.

În accepţiunea modernă, metodele de învăţământ reprezintă modalităţi de acţiune, instrumente cu ajutorul cărora copiii, sub îndrumarea educatorului, îşi însuşesc cunoştinţele, îşi formează şi dezvoltă priceperi şi deprinderi intelectuale şi practice, aptitudini, atitudini.

Metode didactice clasice pot fi amintite:

- Abordarea euristică
- Problematizarea
- Invăţarea prin descoperire
- Modelarea
- Algoritmizarea
- Munca în grup
- Experimentul
- Studiul de caz
- Jocul de rol
- Învăţarea pe simulatoare didactice
- Conversaţia
- Exerciţiul
- Explicaţia
- Demonstraţia
- Instruirea programată pe calculator

Dintre metodele creative de grup pot fi menţionate:

- Brainstorming

- Metoda Gorden
- Metoda Phillips 6-6
- Cubul
- Ciorchinele
- Mozaicul
- Colţurile

Metodele folosite pentru stimularea gândirii critice şi aplicabile în invăţământul preşcolar sunt:

- Învăţarea prin descoperire
- Ascultarea-crearea
- Cubul
- Brainstormingul în perechi, în grup sau individual
- Ciorchinele

În didactica modernă metodele euristice nu numai că nu se reduc la conversaţia euristică, ci depăşesc statutul de metode didactice, căpătându-le pe cele de idei directoare, de pricipii director în întreaga metodologie didactică.

Acest principiu recomandă copiilor să descopere adevărul, refăcând drumul elaborarii cunoştinţelor prin activităţi proprii, independente.

Abordarea euristică implică procesele cognitive ale copiilor în următoarele acţiuni:

- Prezentarea datelor, faptelor, obiectelor, fenomenelor, evenimentelor
- Formularea problemei sau a întrebării central pentru care se caută o soluţie, un răspuns
- Verificarea elementelor conţinutului structural: noţiuni, concept, reguli, legi, principii şi a relaţiilor care se stabilesc între acestea.

Problematizarea urmăreşte dezvoltarea gândirii independente şi productive. Din punct de vedere psihologic, dezvoltă schemele operatorii ale gândirii divergente, antrenează aptitudinile creatoare şi asigură motivarea intrinsecă a învăţării.

Învăţarea prin descoperire este legată de contextul mai larg al euristicii şi îl situează pe copil în ipostaza de subiect al cunoaşterii ştiinţifice. Ea reprezintă o modalitate de lucru prin intermediul căreia copiii sunt puşi să descopere adevărul refăcând drumul elaborării cunoştintelor, prin activităţi proprii, independente.

Învăţarea prin descoperire are la bază cercetarea, investigarea proprie realizată de copil, şi se poate desfăşura dacă pe parcursul ei se respectă următoarele condiţii:

-situaţia problemă se înscrie în sistemul de operaţii concrete şi metodele de care copilul este capabil

-oferta de cunoştiinţe nu este nici prea complicată, nici prea săracă

-copilul percepe şi memorează date, fapte, informaţii

-copilul prelucrează şi asimilează raţional materialul acumulat

-copilul formulează generalizări şi le integrează în sisteme, în ipoteze operatorii

Pentru evitarea unor confuzii, se impune realizarea unei diferenţe între învăţarea prin descoperire şi a învâţa să descopere, astfel învăţarea prin descoperire presupune predarea anumitor cunoştinţe prin utilizarea unor metode de descoperire, în timp ce a învăţa să descoperi se referă la predarea al carui scop final este dezvoltarea la copii a capacităţilor de a face descoperiri.

Modelarea reprezintă o metodă de explorare indirectă a realităţii, a fenomenelor din natură şi societate cu ajutorul unor sisteme numite modele.

Munca în grup este o metodă de învăţământ care presupune cooperări şi activitate comună în rezolvarea unor sarcini de instruire. Această metodă valorifică avantajele muncii şcolare şi extraşcolare asigurând condiţiile necesare pentru ca efortul comun al copiilor să fie bine organizat şi susţinut.

Experimentul reprezintă o metoda de cercetare utilizată în egală măsură în ştiinţele naturii, stiinţele tehnice, sociale, care presupun modificarea de către subiectul uman a unor fenomene sau variabile ale realităţii, în scopul descoperirii şi studierii legilor ce le guvernează.

Studiul de caz reprezintă o metoda de cercetare des utilizată ce presupune desfăşurarea activităţii didactice pe baza analizării şi dezbaterii unor situaţii reale, a unor cazuri ca premise pentru formarea unor concluzii, reguli, legităţi, principii.

Conversaţia este metoda care vehiculează cunoştinţele prin intermediul dialogului, discuţiilor şi dezbaterilor.

Exerciţiul este modalitatea de efectuare repetată a acţiunilor de învaăţare teoretică şi practică în vederea fixării şi consolidării cunoştiinţelor dobândite şi formării şi dezvoltării priceperilor şi deprinderilor intelectuale şi aplicative.

Instruirea programată pe calculator asigură o învăţare individualizată oferind posibilitatea realizării concomitente şi imediate a mai multor evenimente şi obiective didactice: receptarea, întelegerea, întărirea, aplicarea şi evaluarea pe baza căreia se realizează reglajul, adică conexiunea inversă.

Brainstormingul este modalitatea complexă de a elabora în cadrul unui anumit grup, în mod spontan şi în flux continuu anumite idei, modele, soluţii noi, originale, necesare rezolvării unor teme sau probleme teoretice sau practice.

Referitor la metodele active şi interactive se poate observa că acestea sunt aplicabile în activităţile cu preşcolarii, dar în forme adaptate, simplificate.

Bibliografie:

Cerghit I. ,” Metode de învăţământ”,1976, E.D.P., Bucureşti

Cretu C. ” Curriculum diferentiat si personalizat”, 1988, Ed. Polirom, Iasi.

IMPORTANȚA CONSILIERII PĂRINȚILOR PRIVIND TIMPUL DE CALITATE PETRECUT ALĂTURI DE COPIL

Prof. Înv. Preșcolar Ion Leonora
Grădinița „Prichindel”, București

Timpul de calitate reprezintă o componentă esențială în relația dintre părinți și copii. El se regăsește în orice moment în care părinții și copiii sunt foarte apropiați sufletește, își spun bucuriile, supărările, așteptările și discută despre ceea ce simt.

Necesitatea consilierii părinților înseamnă ușurarea cunoașterii copiilor și abordarea celor mai eficiente strategii și programe de educație pentru părinți în vederea formării unor abilități de petrecere a timpului de calitate cu propriul copil.

Consilierea părinților privind importanța timpului petrecut alături de copii este:

-„o educație a educației” părinților;

-o formare a abilităților de comunicare și o analiză a acestora;

-un examen cognitiv al sarcinilor secvențiale în dezvoltarea și educarea copilului;

-activitatea care poate sprijini părinții;

-o activitate prin care părinții învață să petreacă timp de calitate cu cei mici, să sprijine dezvoltarea propriilor copii, devenind parteneri ai specialiștilor, găsind soluții în problemele ivite în educația copiilor.

Părinții trebuie să știe că problemele lor sunt și ale altor părinți și cerând ajutorul cadrelor didactice sau specialiștilor rezolvă mai ușor problemele. Ei trebuie să știe:

„Cum poate grădinița/specialiștii din domeniu să-i sprijine și să-i ajute să-și educe cel mai bine copiii?”

-prin comunicare, discuții, ascultare;

-prin cunoaștere reciprocă;

-prin a învăța din experiența celorlalți;

-printr-o cunoaștere mai bună a copiilor;

-prin a învăța să ne acceptăm reciproc.

Modalități practice de proiectare și de desfășurare a activităților de consiliere a părinților

- Calitatea și cantitatea timpului petrecut de părinți alături de copii se află fără doar și poate în strânsă legatură cu timpul psihologic și implicit cu liberul arbitru.

- S-a constatat că sunt părinți care petrec mult timp cu cei mici, căutând activități cât mai variate, care stimulează activitățile sociale ale copilului, spiritul de initiativă, dezvoltă sentimentul de apartenență al acestuia.
- Pictatul pe față și corp – folosind vopsele speciale, te poți bucura alături de copii de imaginația și creativitatea lor.
- Colecția familiei – poți colecționa, împreună cu copiii tăi cele mai variate obiecte, lucru care contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă în familie.
- Concursuri pe teme din desene animate – mai ales pentru copiii mici povestea, jocul, animația sunt metode utile pentru stimularea imaginației și a proceselor de cunoaștere.
- Campionatele familiei: puzzle, cărți, „Nu te supăra, frate!”, Monopoly, Piticot etc. Orice joc trezește la copii spiritul de competiție, stimulează ambiția și voința.
- În bucătărie – își acordă timp pentru a inventa împreună tot felul de rețete culinare.
- Voluntariatul – sunt implicați împreună, părinți și copii, în activități de voluntariat, inițiate de diverse organizații neguvernamentale, în folosul comunității (acțiuni pentru copiii străzii, bătrâni, persoane cu nevoi speciale, diverse campanii de prevenire).
- Produse artistice – copiii realizează împreună cu părinții diverse produse artistice (colaje pe diverse teme, afișe, desene, ornamente, obiecte artizanale, podoabe de pom, cântece, poezii, origami etc.). Cu unele dintre acestea pot chiar să își decoreze casa.
- Colțul vesel – realizează un mic panou plasat la vedere, pe care se pot nota diverse mesaje, enunțuri, însemnări, caricaturi, desene pentru membrii familiei. Acestea dau culoare zilei.
- Așteptând oaspeți – pentru organizarea unui eveniment, fiecare membru al familiei va primi sarcini concrete (decorarea casei sau a mesei, cumpărături, gătit, ornarea produselor alimentare, primirea oaspeților).
- Lumea necuvântătoarelor – orice animal e bine să fie acceptat ca un „membru” al familiei. Îngrijirea animalelor de casă (câine, pisică, pești, broscuțe, hamsteri, păsări) dezvoltă asumarea responsabilităților individuale, stimulează dezvoltarea afectivă. Mai mult chiar, este bine să transmitem copiilor un mesaj pozitiv față de orice altă formă de viață din Univers.
- Abilități practice – realizează produse utile (ghivece, suporturi, scaune, rafturi, farfurii, vaze) din diferite materiale (lemn, sticlă, ceramică, lut), care vor putea fi folosite pentru uzul personal sau vor fi dăruite.

- Teatru (teatru de păpuși pentru cei mici, joc de rol, scenarii, carnaval, karaoke pentru copiii mai mari) permit reflectarea unor stări emoționale (pozitive sau negative), desfășurarea unor inhibiții proprii, stimulează creativitatea și îi plasează în situații de viață cu rol educativ.

Nu trebuie desconsiderate nici activitățile uzuale, zilnice, pe care părinții le pot face alături de copii”

-să vizioneze un film împreună și să-l discute;

-să citească aceeași carte și să încerce să comenteze aspectele esențiale, simbolurile;

-să meargă la cumpărături împreună;

-să petreacă măcar o oră pe săptămână plimbându-se fără un scop anume (în parc, pe stradă);

-să facă împreună treabă în casă (gătit, spălat, curățenie, mici reparații);

-să discute despre tendințele moderne în modă;

-să petreacă zilnic câteva minute pentru efectuarea unor exerciții fizice de întreținere;

-să meargă împreună la competiții sportive, să facă sport, să vizioneze emisiuni sportive;

-să meargă în excursii, atât cu scop educativ, cât și cu scop de relaxare;

-să invite în activitățile de relaxare (picnicuri, după-amiezi petrecute în familie, excursii etc.) și prietenii copiilor lor;

-să povestească istorii de familie, folosind albume cu fotografii, obiecte reprezentative, alte persoane implicate.

Prin aceste activități se pune în evidență rolul părinților (și) sub aspectul sfătuirii copilului în problemele de zi cu zi de la grădiniță/școală, precum și tendința structurării într-o ordine asemănătoare - la părinți și la copii – a temelor despre care aceștia discută, se sfătuiesc, despre prietenii copilului etc. Aceste activități au rolul de a demonstra că există o dorință, o intenție comună a copiilor și a părinților de a discuta despre anumite probleme, dar nu întotdeauna aceste intenții se transformă în fapte, în dialoguri autentice. Ele ar trebui cultivate, stimulate printr-o educație a părinților și o educație pro familială a copiilor.

Numărul de ore pe care-l petreci în compania copilului este mai puțin relevant. Calitatea timpului petrecut cu el este mai importantă decât cantitatea. Două ore în care te joci și comunici cu el sunt mai valoroase decât o zi în care doar îi asiguri strictul necesar și ai grijă să fie mereu în siguranță.

Pentru copilul mic, joaca este una dintre activitățile lui preferate, prin care nu doar că se relaxează și se simte bine, dar învață o mulțime de lucruri noi și utile pentru el.

În micul lui univers de joacă, copilul este stăpân pe situație și se simte foarte confortabil. Dacă participă și părintele în mica lui lume, acesta nu face decât să se apropie și mai mult de el, să îi „vorbească” prin intermediul jocurilor, adică în limbajul pe care el îl înțelege cel mai bine.

În momentul în care copilul este implicat în activitățile de curățenie, de gătit și îl lași să participe sau să ia decizii cu privire la modul de organizare al casei, copilul se simte iubit, apreciat și util. Se simte confortabil și astfel părintele reușește să se apropie mai mult de el.

Părintele trebuie să planifice timpul astfel încât să strecoare în agenda sa și un moment în care să poarte o discuție mică de numai un sfert de oră cu copilul.

Servirea meselor în familie este unul din momentele care favorizează cel mai mult întărirea legăturilor dintre copii și părinți.

Este momentul în care toată lumea se adună laolaltă și petrece câteva momente relaxante în sânul familiei. În cele mai multe cazuri, reprezintă și o ocazie bună de a discuta despre unele lucruri, de a spune păsuri și de a rezolva probleme.

Grădinița, trebuie să acorde o mai mare importanță acestor activități de consiliere a părinților pentru că:

-părinții trebuie să fie parteneri activi în procesul instructiv-educativ din grădiniță;

-implicarea părinților în educație îmbogățește calitatea relațiilor inter-individuale;

-programul de discuții cu părinții amplifică rezultatele obținute în activitatea socio-educativă desfășurată cu copiii.

De fapt, părinții și educatorii trebuie să-și deschidă ușa sufletului pentru a crește mai bine și mai frumos copiii, pentru că ei au dreptul să fie înțeleși și sprijiniți. Educația primilor ani de viață nu se poate realiza în afara unei legături funcționale cât mai accesibile între familie și factorii educaționali.

PARTENERIAT GRĂDINIŢĂ – FAMILIE

EDUCATOARE: NASTASE EUGENIA
GRĂDINIȚA CU P. P. ”PRICHINDEL,, Bucuresti, sect. 6

ARGUMENT:

”ÎMPREUNĂ PENTRU COPIII NOȘTRI”este un proiect de parteneriat educaţional iniţiat de educatoare din dorinţa de a colabora, coopera cu familiile preşcolarilor în scopul dezvoltării relaţiei dintre grădiniță şi familie. Parteneriatul are la bază interesul, atât al grădiniței cât și al familiei de a colabora pentru dezvoltarea fizică, cognitivă și socio-emoțională a preșcolarului, dar și stimularea interesului familiei de a se implica în activitățile grădiniței. Această colaborare presupune desfăşurarea de activităţi curriculare- activităţi practice, dar şi extracurriculare - programe artistice şi vizite.

Considerăm că părinţii trebuie stimulați și ajutați să conştientizeze rolul mediului familial în educaţie şi să înveţe modurile în care îşi educa și susține copiii, de aceea trebuie implicaţi într-o comunicare permanentă cu grădiniţa, încurajaţi să se ofere voluntar pentru realizarea diferitelor activităţi specifice. Activitățile propuse creează părinților oportunitatea de a participa alături de copii la activitățile specifice grădiniței, de a cunoaște mult mai bine specificul acestor activități și de a-și observa îndeaproape copilul, modul de reacție și comportament al acestuia în timpul programului grădiniței.

ECHIPA PROIECTULUI

- Prof. Înv. Preșcolar ,Nastase Eugenia- Coordonator
  Trasca Andreea– părinte/Tricu Cezara – părinte/Benali Ioana – părinte
  Negut Adina – părinte/Badea Cristina - părinte

SCOP: dezvoltarea unei colaborări între grădiniță şi familie, prin:

- Implicarea părinților în planificarea și organizarea activităților cu preșcolarii;
- Dobândirea de către părinți unor informaţii corecte despre activitățile desfășurate în grădiniță;
- O mai bună cunoaștere de către părinți a copiilor prin participarea la activități ;
- Implicarea părinților în activități concrete cu preșcolarii, cu caracter curricular și extracurricular;

OBIECTIVE:

- Organizarea de activități cu participarea părinților și a copiilor;
- promovarea cooperării în domeniul educaţional;
- Stimularea interesului părinţilor de a participa la activităţile desfăşurate de grădiniţă;
- Desfășurarea de activități în cadrul programului ,,*Şcoala Altfel,, sau ,,Saptamana verde,,*

- *Lanasarea proiectului, ,,Educator pentru o zi,,*
- Îmbunătățirea comunicării grădiniță – familie;
- Facilitarea înțelegerii de către părinți a activităților desfășurate în grădiniță, a specificului acestora.

GRUP ŢINTĂ: preşcolarii grupei, părinții acestora, personalul didactic al grădiniței;

BENEFICIARI: direcți - preșcolarii grupei, părinții acestora; indirecți: personalul grădiniței, comunitatea locală

LOC DE DESFĂŞURARE: Grădinița cu P.P. ”Prichindel” Bucuresti, sect. 6, alte locații identificate împreună cu părinții preșcolarilor.

DURATA: anul şcolar 2022 – 2023

PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
-desfăşurarea în bune condiţii a activităţilor în cadrul programului *Să ştii mai multe, să fii mai bun / Saptamana verde* - dorinţa şi disponibilitatea cadrului didactic de a iniţia, pregăti şi desfăşura parteneriatul; - disponibilitatea părinților de a se implica în activitățile directe cu preșcolarii; -spaţii şi dotări materiale ce permit desfăşurarea activităţilor propuse.	- cheltuielile generate de activități, suportate de către părinți în lipsa unui eventual sponsor. - spațiul sălii de grupă nu permite participarea unui număr mai mare de 7-8 părinți la o activitate; - reacția de posesivitate față de părinte, ce poate fi manifestată de unii copii în cadrul activității.
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI**
- creșterea prestigiului grădiniței în rândul comunității locale; - identificarea de părinți care pot participa zilnic la activitățile grupei - susţinere din partea părinţilor.	- lipsa de implicare şi cooperare a unor părinţi; - starea vremii poate aduce schimbări în ceea ce privește tema și programul activităților planificate a se desfășura în aer liber;

CALENDARUL ACTIVITĂŢILOR:

Data	**ACTIVITATEA - tema, mijloc de realizare, -**	**Locul desfășurării**	**Resurse**	**Responsabil**
septembrie 2022	- Sesiuni de lucru în cadrul echipei proiectului pentru stabilirea programului activităţilor, stabilirea responsabilităților	- sala de grupă	-	Educatoarea grupei
Octombrie 2022	***Bogăţiile toamnei*** Activitate practic – gospodărească (Salata de fructe) Sala de grupă	- sala de grupă	Fructe, tacâmuri de unică folosință, tocătoare, vase de plastic, șervețele	Educatoarea grupei
Noiembrie 2022	***”Ne pregătim pentru sărbătorile de iarnă”*** Activitate practică – confecționare de ornamente de Crăciun pentru decorarea sălii de grupă și a holului de primire	- sala de grupă	- hârtie (colorată, grofată, autocolantă, etc), imprimanta, foarfece, lipici	Educatoarea grupei/ parintii
Decembrie 2022	***”Uite, vine Moş Crăciun!***” Program literar artistic prezentat de copii	Shopping City Galați	Costume pentru copii, animatori, cadouri	Educatoarea grupei
Ianuarie 2023	***”Împreună ne jucăm cu zăpada”***	Curtea grădiniței	Lopeți, sănii,	Educatoarea grupei

	Jocuri de mișcare în aer liber, construirea de oameni de zăpadă			
Februarie 2023	***”Pictăm iarna”*** Activitate artistico - plastică	Sala de grupă	Apă, acuarele, tempera, palete, carton, hartie	Educatoarea grupei; Parintii
Martie 2023	***”Confecționăm mărțișoare pentru cei dragi”*** Activitate practică – confecționare de mărțișoare - Aplicarea de chestionare pentru identificarea opțiunilor părinților grupei în ceea ce privește activitățile ce urmează a fi desfășurate în cadrul programului ”Școala Altfel ” ,,Saptamana verde,,	Sala de grupă	Lipici, carton, materiale din natură – scoici, plante presate Chestionare	Educatoarea grupei; Parintii Educatoarea grupei
Aprilie 2023	***”În așteptarea iepurașului de Paște”*** Activități creative – pictură pe sticlă, pe figurine de ipsos, confecționare de felicitări, tablouri, etc.	Sala de grupa	Materiale din ipsos, polistiren, acuarele paiete, lipici	Educatoarea grupei
Mai 2023	***”Primăvara în natură”***	Gradina Botanica	- mijloc de transport	Ed. grupei Benali Ioana Tricu Cezara

	Plimbare în aer liber, observarea caracteristicilor anotimpului primăvara			Trasca Andreea Negut Adina Badea Cristina
Iunie 2023	***”Vacanță mare, bine ai venit!”*** Program literar -artistic	Curtea grădiniței	- costume, baloane, animatori	Educatoarea grupei Parintii

ÎNVĂŢAREA EFICIENTĂ

Prof.învăţământ preşcolar: VIȘAN ECATERINA EMILIA
Grădiniţa „PRICHINDEL”, București, sector 6

Nicolae Iorga : “Şcoala cea mai bună e aceea în care înveţi , înainte de toate , a învăţa.”

Învăţarea tinde să devină o formă fundamentală a activităţii omului .

În condiţiile actuale, când munca fizică şi intelectuală sunt tot mai mult transferate sistemelor informatice, omul desfăşoară o intensă activitate de învăţare şi creaţie .

In prezent se produce o transformare intensă a învăţământului clasic, rigid, bazat pe memorizarea mecanică pasivă şi rudimentară, într-un învăţământ modern, creativ şi inteligent, bazat pe participare şi colaborare,în care cadrul didactic şi elevul cooperează, pe însuşirea şi aplicarea creativă a cunoştinţelor în practică, pe dezvoltarea metodelor de gândire şi acţiune.

Dar,cu tot progresul înregistrat, există încă un mare hiatus între profesor şi elev. Primul este centrat pe ceea ce vrea să spună, să transmită, al doilea pe încercarea de a înregistra, asimila şi reproduce.

Sistemul educaţional al viitorului se va baza pe autoînvăţare ca formă dominantă a educaţiei, profesorii vor deveni consilieri sau consultanţi.

Educaţia creativ - cognitivă va înlocui educaţia tradiţională.

Maximum de învăţare în minimum de timp şi cu efort minim reprezintă o cerinţă imperioasă actuală când ne confruntăm cu o explozie de informaţii, cu perimarea tot mai rapidă a cunoştinţelor şi deprinderilor şi mai ales cu creşterea exponenţială a exigenţelor vieţii şi activităţii.

Învăţarea este o activitate psihică complexă de însuşire activă a deprinderilor, de formare a cunoştinţelor şi asimilare a experienţei sociale ce duce la dezvoltarea personalităţii prin dobândirea de noi capacităţi de a acţiona şi de modificare adaptativă progresivă a comportamentului, la noile cerinţe ale vieţii şi activităţii.

Se cunosc 3 tipuri fundamentale de învăţare: o învăţare senzorio-motorie prin care se formează deprinderile, o învăţare cognitivă prin care se însuşesc noţiunile , cunoştinţele, ideile, pricipiile, concepţiile şi se formează gândirea, intelectul şi o învăţare socială, prin care este asimilată experienţa socială formându-se atitudinile , convingerile,trăsăturile de personalitate, aptitudinile de organizare.

In activitatea elevului, studiul individual este deosebit de important. Oricât de mare ar fi, ajutorul profesorului nu-l poate egala pe acela pe care elevii si-l pot da singuri, întrucât problemele asupra

cărora vor stărui necesită o activitate intensă a gândirii, memoriei, imaginaţiei, creativităţii şi atenţiei proprii.

Eficienţa studiului individual depinde de modul de fixare a obiectivelor, alegerea metodelor, culegerea informaţiilor şi organizarea cunoştinţelor, confruntarea opiniilor proprii cu ale altora, întocmirea notiţelor, conspectelor, referatelor, efectuarea recapitulărilor.

Pentru a practica un studiu individual eficient este necesară formarea deprinderilor de studiu prin organizarea muncii de învăţare.

Cadrele didactice se străduiesc să trezească interesul elevilor pentru domeniile în care sunt specialişti .

Acest interes iniţial trezit de profesor nu este suficient, el trebuie întreţinut, cultivat, sporit, prin efort propriu.

Concluziile şi observaţiile actuale arată supraîncărcarea accentuată a elevilor generată de explozia informaţională, dar mai ales de lipsa metodelor şi tehnicilor de muncă intelectuală şi gradul scăzut de organizare şi esenţializare a cunoştinţelor în planurile şi programele de învăţământ, manuale, orare.

Se constată că un elev conştiincios,de nivel gimnazial învaţă în medie 4-5 ore pe zi , la acestea se adaugă 4-6 ore de clasă , ceea ce face ca acest elev să muncească intelectual în medie 10- 11 ore pe zi.

Motivaţia învăţării este vitală pentru eficienţa ei. Motivaţia reprezintă motorul întregului nostru comportament. Este necesar să se dezvolte motivaţii pozitive ale învăţării. Cu cât un material prezintă interes şi are o semnificaţie mai mare, cu atât şi învăţarea şi memorarea lui sunt mai rapide şi mai eficiente.

Învăţarea în condiţii uşoare de stres şi anxietate este superioară învăţarii în condiţii de relaxare totală, cunoaşterea rezultatelor şi a erorilor în învăţare, mobilizează şi orienteză pe cel ce învaţă ducând la creşterea performanţei şi preciziei în asimilarea cunoştinţelor.

Este important ca în actul învăţarii să devenim coparticipanţi la producerea cunoştinţelor, să ne implicăm acţional şi motivaţional în redescoperire şi recreaţie cognitivă.

Bibliografie:

1. Cosmovici Andrei, Iacob Luminița, "Psihologie școlară", 2005, Editura Polirom.
2. Nicola Ioan, "Tratat de Pedagogie Școlară", 2003, Editura Aramis.

Amprenta cuvântului: importanța comunicării în procesul educațional

Autor: Pană Ana Maria
Grădinița cu Program Prelungit „Luminișul Pădurii”, Pitești

„Dacă ar trebui să renunț la toate darurile mele cu excepția unuia, m-aș hotărî să-l păstrez pe cel al vorbirii, căci el mi-ar permite să le recuperez rapid pe toate celelalte”. (Daniel Webster) Pornind de la aceste cuvinte, putem afirma fără putință de tăgadă, că nevoia de comunicare devine esențială în cele mai variate arii ale existenței noastre. A trăi înseamnă a comunica. Orice activitate de comunicare are la bază înțelegerea celorlalți, dar și înțelegerea noastră de către semeni. Comunicăm pentru a ne descoperi unii altora trebuințele și pentru a ni le împărtăși. Comunicăm într-un tablou impresionant al existenței noastre cu natura, cu propriile creații, comunicăm cu semenii noaștri.

În partea lui profundă de analiză și interpretare, fenomenul comunicării a devenit obiect de studiu și de cercetare științifică destul de recent, în a doua jumătate a secolului nostru. Comunicarea, ca atare, este deosebit de complexă și foarte greu de supus analizelor. Conceptul de comunicare nu este nici astăzi definit în mod riguros, neexistând încă un consens în această privință. „A comunica” înseamnă astăzi, conform definiției din dicționar, a face cunoscut, a înștiința, a spune sau a se pune în legătură, în contact, a duce la (Dicționarul explicativ al limbii române, 1996, p. 205). Cum spunea Constantin Noica, „cuvântul acesta cuminecare purtător de atâtea afirmări, nu este numai al limbii noastre. Vine din latinescul comunicare și, prin latina cleziastică, a căpătat în toate limbile romanice același sens, «de a se împărtăși de la, a se împărtăși întru ceva» (Constantin Noica, 1970, p. 268).

Educația înseamnă acțiune asupra ființei umane. Această acțiune a omului asupra omului în devenire are întotdeauna o structură de comunicare. Comunicarea educațională reprezintă un tip complex de comunicare interumană în care se găsesc amalgamate în forme specifice toate elementele comunicării interumane. „Educația nu se reduce la o simplă comunicare verbală, ci ea reprezintă o acțiune complexă efectuată prin comportamentul global al unor personalități relativ consolidate asupra unor personalități în curs de formare, care, în cazul consumării ei în medii instituționalizate, apare ca relație „profesor-elev”, „educator-educat”. Acțiunea educațională este un proces comunicativ pluridimensional.

În ochii elevilor, personalitatea profesorului lor ar trebui să fie strălucitoare. După R. Hupert (1961, p. 625) elementele vocației pedagogice sunt dragostea pentru copii, capacitatea de comunicare călduroasă cu elevul, instinctul generozității descoperit de elevi prin intermediul intuiției și căruia aceștia îi răspund spontan.

Datorită finalității urmărite, nu poate fi vorba de o simplă transmitere de date, ci de o conducere a unui complex de generare de comportamente durabile, motivate, finalizate, integrate în cadrul căreia comportamentul cognitiv și emoțional au funcție operativ instrumentală, în raport cu cel conativ de realizare.” (Pavel Apostol, 1969, p.32-34)

Pornind de la cuvintele Sfântului Ioan Gură-de-Aur „Acela iubește cu adevărat, care caută la interesele celui iubit”, putem parafraza spunând că profesorii care-și iubesc cu adevărat elevii comunică în funcție de interesele celor iubiți. Clasa nu este un loc unde, după un ritual academic, se tratează un subiect din propagandă. Ea este înainte de toate un mediu de comunicare, mediu în care se produce o acțiune de educare implicând comportamentul global al unor personalități în curs de formare: „Este vorba despre o întâlnire între generații, mediată de trebuințe, de influențe, de socializare, distinctă de alte câmpuri de interacțiune umană, având legi, reguli și dinamică proprii” (R. Gherghinescu, 1998)

Comunicarea didactică este un „transfer complex, multifazal și prin mai multe canale a informațiilor între două entități (indivizi sau grupuri) ce-și asumă simultan sau succesiv roluri de emițători sau receptori, semnificând conținuturi dezirabile în contextul procesului instructiv-educativ” (Cucoș, 1996). Demersul de definire a comunicării didactice este unul elaborat, însă se propun două posibile puncte de pornire:

1. Comunicarea pedagogică- presupune o interacțiune de tip feedback privind atât informațiile explicite, cât și cele adiacente (interacționate sau formate în chiar cursul comunicării) (Cucoș, 2002, p. 333).
2. Comunicarea didactică- este o formă particulară a comunicării umane indispensabilă în vehicularea unor conținuturi determinate, specifice unui act de învățare sistematică și asistată (Ciobanu, 2003, p. 6)

Fiind modalitatea fundamentală de interacțiune între profesor și elev, eficiența comunicării didactice depinde de câteva condiții de bază:

- Empatia celui care vorbește sau a celui care ascultă;
- Deschiderea către celălalt;
- Suportul acordat în cadrul actului de comunicare;
- Atitudinea pozitivă a interlocutorilor;
- Ascultarea atentă și activă;
- Esențializarea conținuturilor, pentru a facilita învățarea;
- Adaptabilitatea discursului la contextul educațional;
- Varierea conținuturilor, pentru a evita plictiseala.

Eficiența în comunicare nu înseamnă apropierea de perfecțiune sau realizarea unei calități superioare; credeam că este vorba, mai degrabă, de o abilitate, de capacitatea de a evita „capcanele” relaționale, de a ocoli eventualele „pericole”, reparând din mers atunci când tacticile de evitare eșuează. Dacă ținem seama că în societatea omenească comunicarea poate fi considerată liantul primordial, ajungând să ajungă azi emblema prin excelență a lumii în care trăim, ni se pare justificată și alegerea noastră de a dezvolta un demers de cercetare privind relația de comunicare.

Specificul relației dintre profesor și elevii săi se exprimă prin actul comunicării prezent în toate împrejurările activității didactice, fie de ordin instructiv sau educativ, fie de ordin social. Numai pe baza unei ample și expresive conduite comunicaționale profesorul realizează impactul persuasiv cu partenerul său în formare, care este elevul, și implicit acțiunea de influențare pozitivă a acestuia.

O interacțiune comunicațională în câmpul educațional este autentică dacă fiecare personalitate se angajează total, își exprimă sincer emoțiile, ideile, experiențele, acceptând însă și sentimentele, ideile, experiențele celorlalți, fiind astfel capabil să le înțeleagă, să-și modifice atitudinea și intențiile, cooperând la nevoie cu partenerii într-o căutare comună. Cei mai buni profesori sunt în general pasionați de domeniul pe care îl predau. Ei folosesc clasa ca pe un laborator de comunicare, ajungând să producă schimbări la elevii lor printr-o structurare atentă a conținutului.

Comunicarea în procesul educativ este deosebit de importantă, deoarece întreaga activitate educațională poate fi compromisă dacă profesorul nu descriptează la timp reacțiile elevilor săi și nu-și reglează la timp conduita comunicațională. Orice comunicare realizează un circuit închis, iar, ca să se deschidă, comunicarea trebuie să fie bilaterală. De altfel, expresia „comunicare unilaterală” este un nonsens. Actul informativ poate fi unilateral (de la un radio-receptor, de exemplu), dar comunicarea-niciodată. Profesorul nu informează, ci comunică. Profesorul este un rezonator, ca și elevul, de altfel. Așadar, comunicarea didactică înglobează și acele fluxuri informaționale, intenționate sau nu, verbale ori nonverbale, profilând un univers de discurs pluridirecțional, multicanal și polisemantic.

În concluzie, a fi pedagog înseamnă, înainte de toate, a ști să explici, să etalezi clar în fața elevilor un anumit conținut, să clarifici și să rezolvi metodic sarcini didactice, în conformitate cu o iluzie raționalistă, prezentă și la Comenius, prin stăpânirea acelei „arte de a-i învăța pe toți totul”. Comunicarea este inevitabilă, orice comportament uman prezentând o modalitate de a transmite un mesaj, Dacă facem referire la spațiul educațional, înțelegem să ne asumăm faptul că întreg procesul de transmitere a mesajului purtător de sensuri didactice se bazează pe vehicularea corectă a acestuia și pe asigurarea unor condiții de realizare a acestui act în confirmitate cu specificul mediului diactic.

Bibliografie

1. Albulescu, I., Catalano, H.(2020) *Sinteze de pedagogie generală*, Editura Didactica Publishing House, București;
2. Burlea, G., (2007) *Tulburările limbajului scris-citit*, Editura Polirom, București;
3. Cucoș, C.,(1996) *Pedagogie*, Iași, Editura Polirom;
4. Dicu, A., Dimitriu, E. (1973), Probleme de psihosociologie a educației, Editura Științifică, București;
5. Dinu, M.,(1977), *Comunicarea- repere fundamentale*, Editura Științifică, București;
6. Leroy, G., (1974), Dialogul în educație, EDP, București;
7. Săucan, D.,Ș., *Comunicarea didactică. Expresivitate și stil*, Editura ATOS, București;

Exemple de strategii euristice de predare - învățare a matematicii

Prof. dr. Andrei Anca
Colegiul Național de Informatică ,,Spiru Haret” Suceava

Majoritatea pedagogilor preocupaţi de didactica matematică consideră că strategiile didactice utile învăţării matematicii sunt acelea care vizează preponderent dezvoltarea capacităţilor de conceptualizare prin învăţare spontană şi mai ales dirijată; sprijinirea înţelegerii, a identificării semnificaţiilor, dezvoltarea capacităţilor rezolutive şi de creativitate.

Specialiştii în didactica matematică susţin ideea că sarcinile instruirii matematice a elevilor din învăţamântul preuniversitar coincid în mare măsură, cu sarcinile educaţiei intelectuale structurate de teoria ştiinelor educaţiei:

- dezvoltarea capacităţilor de înţelegere;
- dezvoltarea capacităţilor de conceptualizare;
- dezvoltarea capacităţilor rezolutive şi a creativităţii,

la care orientările educative actuale adaugă:

- dezvoltarea intereselor de cunoaştere;
- iniţierea elevilor în tehnicile de cercetare/ muncă intelectuală;
- formarea unei concepţii realiste despre lume şi viaţă.

Pentru analiza celor mai eficiente strategii în predarea-învăţarea acestei disipline, trebuie avute în vedere obiectivele generale ale instrurii matematice a elevilor, în ciclurile de învăţamânt, care sunt:

- capacitatea de a gestiona informații matematice (definiţii, enunţuri, noțiuni, concepte şi proprietățile lor, cu largă aplicabilitate în învăţare, formează elementele de bază ale structurii cognitive a elevului);
- deprinderi de a demonstra concepte, de a cunoaşte reguli (capacităţi de utilizare a regulilor şi conceptelor în probleme, care într-o ierarhie a învăţării apar ca simple strategii rezolutive);
- strategii rezolutive;
- strategii cognitive.

Cele mai folosite tipuri de strategii specifice activităţilor de instrure matematică în învăţamântul preuniversitar, indiferent de nivelul de sudiu sunt:

A. Strategii euristice de predare – învăţare.

B. Strategii pentru dezvoltarea capacitatilor rezolutive.

C. Strategia inţierii elevilor în operaţii specifice procesului rezolutiv.

D. Strategia antrenării progresive a elevilor în rezolvarea problemelor dificile.

E. Strategia sporirii progresive a contribuţiei presonale a elevilor în rezolvarea problemelor.

F. Strategia formării unor deprinderi de lucru utile în rezolvarea de probleme.

G. Strategii de stimulare a creativităţii elevilor.

Exemplul 1. DETERMINANȚI (algebră, clasa a XI-a)

Tipul strategiei: de instruire în cadrul căreia elevul elaborează noi cunoștințe, proprietăți, concepte.

Performanță: să descopere proprietățile determinanților, elaborând reguli de exprimare directă a valorii unui determinant în anumite cazuri particulare.

Condiții interne: se reactualizează noțiunea de determinant asociat unei matrice pătratice, regulile de calcul (Sarrus, triunghiului).

Condiții externe: se propune elevilor calculul unor determinanți, fiind orientați prin întrebări spre descoperirea proprietăților.

Exemplul 2. GRUPUL (algebră, clasa a XII-a)

Tipul strategiei: de predare-învățare a conceptelor definite.

Performanță: Să demonstreze că o mulțime împreună cu o lege de compoziție determină o structură de grup.

Condiții interne: Se reactualizează în mod operațional toate componentele din definiția grupului: lege de compoziție, parte stabilă, asociativitate, comutativitate, element neutru, element simetrizabil.

Condiții externe: Definirea conceptului de grup.

Îndrumări verbale minime: exemple de grupuri (grupuri numerice, grupuri de matrice, etc.).

Exemplul 3. PROGRESII ARITMETICE (algebră, clasa a IX-a)

Tipul strategiei: de formare a capacităților de cunoaștere a conceptelor și a proprietăților acestora.

Elevii:

-învață (dirijat): - stabilesc relațiile care există între doi termeni consecutivi ai șirului scris pe tablă de către profesor, modalitatea de formare a termenilor;

- se ajunge astfel la definirea progresiei aritmetice;

- își formează (semidirijat) capacități de aplicare a definiției: completează progresii în care lipsesc anumiți termeni;

-învață (dirijat) proprietățile progresiei: descoperă că:

- fiecare termen, începând cu al doilea, este media aritmetică a vecinilor lui
- suma extremilor (în cazul progresiei finite) este egală cu suma oricăror doi termeni egal depărtați de extremități;

• orice termen al progresiei se poate exprima în funcție de primul termen și de rație;

• suma primilor n termeni se poate calcula printr-o formulă;

• își formează (semidirijat) capacități de aplicare a proprietăților: rezolvarea de exerciții.

Observaţie. Pentru tema PROGRESII GEOMETRICE se poate utiliza ca metodă euristică analogia, fiind ușor pentru elevi să descopere definiția și proprietățile progresiei geometrice prin analogie cu progresia aritmetică.

Exemplul 4. COMBINĂRI – RELAȚII (algebră, clasa a X-a)

Tipul strategiei: de instruire în cadrul căreia elevul elaborează noi cunoștințe (proprietăți, concepte)

Performanță: Să descopere proprietățile combinărilor.

Condiții interne: Se reactualizează noțiunile de permutări, aranjamente, combinări, formule de calcul.

Condiții externe:

-Se propune elevilor calculul unor combinări (complementare) pentru descoperirea legăturii dintre acestea.

- Se demonstrează relația de recurență.

- Se pornește în realizarea triunghiului lui Pascal, elevii trebuind să descopere regula de completare a acestuia.

- Se aplică în situații concrete formula sumei tuturor combinărilor de n elemente.

Concluzii

Strategia didactică este sistemul complex şi coerent de: mijloace, metode, materiale şi alte resurse educaţionale care vizează atingerea unor obiective

A. Strategia didactică:

- ocupă un loc central în cadrul activităţii didactice deoarece proiectarea şi organizarea lecţiei se realizează în funcţie de decizia strategică a profesorului;
- este concepută ca un scenariu didactic complex, în care sunt implicaţi actorii predării -învăţarii, condiţiile realizării, obiectivele şi metodele vizate;
- prefigurează traseul metodic cel mai potrivit, cel mai logic şi mai eficient pentru abordarea unei situaţii concrete de predare şi învăţare astfel încât se pot preveni erorile, riscurile şi evenimentele nedorite din activitatea didactică.

B. Caracteristici ale strategiei didactice:

- implică pe cel care învaţă în situaţii specifice;
- raţionalizează şi aduce conţinutul instruirii la nivelul de înţelegere a particularităţilor psiho-individuale ale elevilor;

- creează premise pentru manifestarea optimă a interacţiunilor dintre celelalte componente ale procesului de instruire;
- presupune combinarea contextuală, originală, unică uneori, a elementelor procesului instructiv-educativ.

În general este greu să se facă o delimitare clară a strategiilor euristice de predare - învățare, lecțiile fiind de regulă o îmbinare de strategii. Profesorul trebuie să fie conștient că cel mai mic efort de a-l implica pe elev în propria instruire este un pas înainte în creșterea motivației învățării matematicii, în atingerea obiectivelor educației.

Așadar profesorul de matematică trebuie să aleagă, să îmbine, să ordoneze metodele, procedeele și mijloacele didactice astfel încât elevii să înțeleagă noțiunile, dar să nu se piardă din vedere aspectul stiințific.

Bibliografie

[1]Banea, Horia, Metodica predării matematicii, Ed. Paralela 45, Pitești, 1998.

[2]Cîrjan, Florin, Didactica matematicii, Ed. Corint, Bucuresti, 2007.

[3]Manolescu, Marin, Dezvoltare curriculară, Ed. Univ. Lucian Blaga, Sibiu, 2013.

[4] Ioan Cerghit, Metode de învățământ, Ed. Polirom, 2006.

Predarea matematicii într-o manieră inovatoare

Prof.dr. Andrei Anca
Colegiul Naţional de Informatică „Spiru Haret” Suceava

Sistemul educațional actual românesc este în ultima vreme într-o continuă schimbare și urmărește, printre altele, înlocuirea sistemului tradițional (a cărui calități sunt de necontestat) dar care nu mai corespunde actualelor necesități ale societății. Unul din motivele esențiale care justifică această schimbare este explozia informațională care nu mai cunoaște limite. Apare în mod firesc necesitatea lărgirii granițelor cretivității și inovației didactice în procesul de predare-învățare-evaluare. Noile cerințe ale societății informaționale necesită pregătirea elevilor pentru tehnici de prognoză, simulare, proiectare, evaluare, de a-și forma capacități de decizie și de a dezvolta judecăți critice, de a acționa independent și de a fi creator.

Pe de altă parte, se urmărește schimbarea atitudinii profesorului față de lecția tradițională prin aplicarea de metode moderne de învățare centrate pe elev și adaptate particularităților elevului. În acest context, comunicarea eficientă dintre profesor și elev are o influență majoră asupra obiectivelor care trebuie atinse și este considerată premisa esențială a eficientizării învățământului în vederea reușitei școlare.

Inovaţia în procesul de predare a matematicii oferă cadrelor didactice posibilitatea să analizeze, să proiecteze şi să elaboreze materiale care să ilustreze aspecte precum: creativitate, noutate şi diversitate, în cadrul orele de matematică. În societatea noastră, manualul este centrat pe elev (profesorii pot avea manuale diferite, permițându-le organizarea și prezentarea conținutului în manieră proprie). În funcție de manualul ales, profesorul va adapta conținutul prin inovarea lecțiilor de matematică și prin propunerea de exerciții care obligă pe elevi să iasă din tiparul gândirii mecanice la cea creativă.

O abordare interdisciplinară în predarea matematicii va permite cadrelor didactice să identifice şi să prelucreze o serie de teme sau să descopere conexiuni între conţinuturile mai multor discipline de învăţământ. Se urmărește căutarea unor teme comune pentru matematică și alte discipline, cum ar fi biologia, chimia, fizica, informatica și arta. La nivelul proiectării curriculare, se trece la centrarea pe așa numitele competențe-cheie. Ideea de bază a interdisciplinarității constă în faptul că, pe de o parte, aparatul conceptual și metodologic al mai multor discipline este utilizat în interconexiune pentru a analiza o temă, o problemă, dar mai ales pentru a dezvolta competențe integrate/transversale/cheie/cross-curriculare. Pe de altă parte, la nivel interdisciplinar apar deja transferurile metodologice și conceptuale dintr-o disciplină în alta. Abordarea interdisciplinară a

matematicii are ca principal fundament transferul metodelor specific matematice către celelalte discipline.

Învăţarea prin rezolvarea de probleme, este o variantă a euristicii, o altă modalitate mai complexă de aplicare a teoriei învăţării prin descoperire. La baza teoriei învăţământului problematizat stă noţiunea de problemă, de situaţie problemă şi de proces de rezolvare a acesteia.

O problema obişnuită de matematică nu constituie în mod real o situaţie problemă, deoarece drumul spre obţinerea rezultatului, este dinainte determinat în mod necesar, fiind previzibil. Găsirea răspunsului nu cere decât un efort de reactualizare a unor scheme însuşite anterior, de aplicare a lor. Multe dintre experimentele problematizării s-au efectuat pe tărâmul matematicii ceea ce înseamnă că matematica oferă multe situaţii problematice .

În rezolvarea unei probleme de matematică, indiferent de nivel sau domeniu, intervin doi factori: 1) aplicarea unor teoreme cunoscute sau a unor metode sau a unor tipuri de raţionament anterior experimentate de către rezolvitor; 2) o activitate creatoare care constă în *alegerea* din tot materialul de teoreme şi metode cunoscute, a aceluia care are şanse să poată fi folosit în problema respectivă şi în *îmbinarea* potrivită a acestui material în raţionamente care conduc la soluţie, eventual şi în descoperirea unor metode sau noţiuni noi.

Cu cât o problemă este mai nouă, mai dificilă, cu atât ea va cere o restructurare mai adâncă a datelor anterioare. Odată cu această restructurare, se ajunge implicit la dezvoltarea unor modalităţi mai bune de investigaţie. Prin natura ei, soluţionarea problemelor este apreciată ca una dintre activităţile cognitive care se situează la cele mai elevate niveluri. Participarea activă la soluţionarea problemelor pune la încercare gândirea elevilor, îndeamnă la observaţii, la reflecţii adânci, la experimentare mintală, la extindere şi transfer de cunoştiinte şi la recreare şi originalitate în găsirea răspunsurilor.

Actul şi bucuria descoperirii prin rezolvări de probleme crează o nevoie acută de cunoaştere, de autodepăşire şi dezvoltă capacitatea de a sesiza existenţa unei probleme.

Abordarea unei probleme de matematică prin această metodă, presupune parcurgerea mai multor etape:

1) Profesorul propune o problemă care să stârnească elevului curiozitate, interes şi motivaţie.

2)Urmatoarea etapă este consacrată soluţionării propriuzise. Elevii trebuie să reflecteze adânc, să distingă caracteristicile esenţiale ale problemei şi să caute răspunsuri.

3)Atacarea problemei, pune elevii într-o situație de utilizare a noilor cunoştiinţe pentru soluţionarea problemei. În acest sens, ei sunt obligaţi să utilizeze propria lor inteligenţă, propriile cunoştiinţe, propriile lor operaţii mentale.

Profesorul poate interveni pentru a face mai clare datele problemei, pentru a modifica şi reorganiza aceste date facilitând astfel analiza problemei. Profesorul are datoria să încurajeze elevii,

sa emită cât mai multe ipoteze posibile, să le ceară să justifice căile alese, pe cale logică, soluţiile descoperite.

În final elevii trebuie să dovedească însuşirea regulii noi, superioară celor precedente, a capacităţii de a rezolva un nou tip de problemă.

Emiterea şi argumentarea răspunsului la problemă constituie o parte integrantă a actului de învăţare, un element esenţial al strategiei didactice şi nu o fază anexă a procesului de instruire.

În problemele de rutină lungi (fracţii etajate, paranteze de diverse ordine etc.) este vorba nu atât de a repeta deprinderi de calcul ci de a forma spiritul de sistematizare, de generalizare, de a educa perseverenţa fie şi într-o problemă neatrăgătoare.

Probleme de perspicacitate în calcul întâlnim în capitolele: desfacerea expresiilor algebrice sau trigonometrice în factori, sisteme de ecuaţii neliniare, limite de şiruri etc.

Exemple de probleme în care perspicacitatea se împleteşte cu rutina găsim în special în calculul primitivelor. De regulă trebuie să sesizăm structura funcţiei de integrat pentru a ghici ce schimbare de variabilă este indicată, dar trebuie şi să avem în minte o galerie cât mai largă de integrale mai mult sau mai puţin imediate, ca şi o anumită experienţă de structurare, de trecere de la percepţia brută a formulei la schematizarea ei, încadrare într-un anumit tip.

Foarte multe probleme de perspicacitate sunt axate pe cazuri particulare, rezolvitorul trebuie să observe în ce constă particularitatea şi s-o exploateze.

Poate părea paradoxal, dar cu atât mai puțin este indicat să ne debarasăm de intuiție în cercetarea matematică. Opinia grupului BOURBAKI, exprimată printr-unul dintre reprezentanții săi cei mai autorizați, profesorul J. Dieudonné, este că intuiția este indispensabilă invenției matematice. În consecință, intuiția trebuie folosită, dar în același timp ea trebuie controlată și orientată prin exigențele rigorii. Marele câștig de ordin matematic metodologic dăruit de matematica modernă învățământului, este capacitatea de a gândi riguros, pe baze integrate în cultura matematică, folosind metoda structurală, dar fără a sacrifica intuiția care justifică și îndreptățește prestigiul matematicii, prin universala ei aplicabilitate. Principiul cutiei sau al lui Dirichlet dă posibilitatea de modelare logico-matematică a unor fapte și evenimente cotidiene, cu șanse de realizări neașteptate și pe arii deosebit de largi în aplicabilitate. În viața de toate zilele folosim din plin relații de ordine concrete: „mai mare decât”, „mai mic decât”, „mai devreme decât”, „mai târziu decât”, etc. Aceste relații compară entități socotite comparabile, deci făcând parte din anumite categorii sau clase. În viața socială întâlnim la tot pasul relația de ordine și consecința sa directă: operația de ordonare. În matematică, ea apare de timpuriu, cel puțin în cadrul actual al învățământului elementar, când o găsim chiar în cursul primar, formulată cu simbolul matematic respectiv. Remarcabil este faptul că relația de ordine și operația de ordonare pot fi surse de inspirație pentru problemele elementare, unele foarte dificile, ceea ce

dovedește încă odată că matematica elementară este, mai degrabă, matematică fundamentală pentru orice inspirație.

Ca și operația de ordonare, numărarea este una din operațiile care intră în activitățile cotidiene. Ea stă la baza aritmeticii și a fost descoperită și cultivată din cele mai îndepărtate epoci ale începuturilor conștiinței umane. Astfel privită, operația de numărare poate căpăta în matematică aspecte cât se poate de variate și poate fi sursa unor probleme substanțiale și dificile, fără a cere, în mod obligatoriu, cunoștințe matematice de ordin înalt. Ea poate fi însă legată de orice teorie matematică în care se cere numărarea elementelor unei mulțimi a cărei structură este studiată în acea teorie. De reținut este necesitatea și importanța aprofundării operației de numărare prin probleme care conduc la numărarea elementelor unor mulțimi cât mai variate ca natură și ca structură.

Bibliografie

Cerghit Ioan, *„Metode de învăţământ”,* Ed.Polirom, Iaşi, 2006.

Rusu Eugen, *„Problematizare şi probleme în matematica şcolară ”,* Ed.did. şi ped. București, 1978.

Conflictul școlar și tehnici de negociere/rezolvare a acestuia prin comunicarea educaţională

Atanasiu Andreea,
Școala Profesională ,,H. P. Bengescu” Ivești, Galați

Comunicarea reprezintă interacțiunea dintre două sau mai multe persoane. În sens mai strâns, comunicarea presupune un schimb de informații cu ajutorul cuvintelor, gesturilor, simbolurilor, imaginilor sau semnelor. În sens mai larg, comunicarea reprezintă drumul către success în societate și în relațiile cu ceilalți. Prin intermediul comunicării se poate face schimb de idei, păreri, opinii, se pot evita conflicte și, totodată, se pot rezolva.

Pentru a ne putea exprima cu ușurință, este nevoie de experiență și de aceea, încă de la vârste mici, indivizii sunt integrați în diverse grupuri sociale precum cele din grădiniță sau din școală. În acestă perioadă, oamenii sunt prea mici pentru a ști să se exprime sau să acționeze, astfel că, fără voință, se ajunge la conflicte sau chiar comportamente violente; de aceea comunicarea are un rol foarte important.

Cât timp oamenii frecventează aceste instituții, cadrele didactice îi învață pe copii să își exprime ideile, părerile, să îi asculte pe ceilalți, să îi ajute și, mai ales, îi învață să-și înțeleagă și să-ți exprime propriile emoții. Putem spune că învață și exersează tainele comunicării eficiente.

Comunicarea este foarte importantă în soluționarea conflictelor dintre copii, deoarece se apelează la exprimarea emoțiilor și a părerilor care au condus la apariția acestora. În astfel de situații se pot adresa întrebări precum ,,Ce te-a deranjat?”- pentru a afla motivul; sau ,,Cum ne putem înțelege?/Cum putem rezolva?”- pentru a soluționa conflictul, iar cei implicați au posibilitatea să își analizeze comportamentul, propriile emoții și să găsească împreună o rezolvare.

Importanța comunicării se regăsește și în prevenirea comportamentelor violente atât din școală, cât și din clasele de elevi, deoarece cu ajutorul comunicării, copiii pot înțelege că sunt mai multe posibilități prin care se pot rezolva problemele, dar și faptul că a avea un comportament neadecvat față de ceilalți are consecințe ce vor trebui să fie asumate. Una dintre aceste consecințe este chiar atitudinea schimbată a celor din jur față de individul violent, deoarece îl vor evita. Dar pentru aceasta, este nevoie de un cadru didactic care să fie deschis să asculte, să îi înțeleagă pe copii și problemele acestora și să fie un exemplu pentru ei.

Prin intermediul comunicării, copiii pot învăța să empatizeze și să înțeleagă sentimentele nu numai ale lor, ci și pe ale celor pe care îi bruschează sau cărora le fac rău, atât intenționat,cât și fără voia lor. Este important ca să aibă o idee clară despre cum comportamentul lor îi poate afecta pe ceilalți, dar și pe sine, deoarece astfel va putea să decidă dacă dorește să trăiască într-o societate unde primează

respectul, unde este integrat sau dacă dorește să fie exclus, ignorant de orice grup din care dorește să facă parte.

La nivelul școlii, violența este mult mai întâlnită, deoarece pe holurile acestei instituții se întâlnesc vârste diferite și, totodată, preocupări diferite, iar copiii mai mari, din dorința de a domina sau poate doar din dorința de a se amuza, îi lovesc pe cei care sunt mai mici, conștienți că aceștia nu se pot apăra.

Astfel, comunicarea poate lua forma unor concursuri de dezbateri pe diverse teme: despre violența în diferite medii, despre mediu, încălzire globală; și între diferite clase. În cadrul acestor concursuri, se lucrează atât individual (fiecare trebuie să își pregătească un discurs cu propriile argumente consistente), cât și în grupuri de câte trei sau mai multi copii, fiecare membru având un rol important pentru grup (discursurile/argumentele fiecăruia trebuie să fie în concordanță cu ale celorlalți). În acest context, copiii ar dobândi capacitatea de a evita conflictele prin argumente reale, solide.

O altă modalitate prin care conflictele și comportamentele violente să fie soluționate ar fi ca directorul, alături de cadrele didactice, să organizeze activități comune în mod organizat și strategic, în care elevii de la diferite clase să ia parte și să învețe să comunice, să învețe anumite reguli; de exemplu: să asculte și părerile celorlați. Un exemplu de astfel de activitate ar fi: elevii de la o clasă mai mare să joace o scenetă alături de colegii dintr-o clasă mai mică. Prin această activitate, cei mari vor învăța să aibă răbdare cu cei care sunt mai mici, să-i aibă grijă cu ei, iar cei mici vor putea găsi modele positive de urmat în cei mari. Se pot forma și prietenii în astfel de activități

În concluzie, comunicarea este importantă într-o clasă de elevi, dar și în școală deoarece îi ajută pe aceștia să evolueze și să construiască o societate evoluată, lipsită de violență și, poate, cu mai multă empatie.

Comunicarea, esențială în procesul educațional

Prof. Corcodel Mariana
Liceul Tehnologic „ Clisura” Dunării Moldova Nouă

Comunicarea este o condiție necesară pentru relațiile interumane. Cooperarea în societate se bazează pe comunicare. Comicarea poate fi verbală și non-verbală. Comunicarea directă este cea mai eficientă deoarece permite evitarea greșelilor și depășirea barierelor și, ca urmare, creează o atmosferă de deschidere și încredere, ajutând familiile și personalul didactic să împărtășească informații importante despre copii. În sistemul de învățământ, comunicarea poate fi de la profesor la elev sau de la elev la profesor, de la profesor la profesor, de la profesor la părinte și invers. Deasemenea, ea poate fi de tip vizual atunci când folosim gesturile sau auditivă când folosim sunete.

O bună comunicare între profesor și elev scade potențialul de apariție a unor sentimente neplăcute în procesul de predare-învățare. Un sentiment de încredere face ca elevul să fie mai atent la ore, să fie mai motivat în procesul de acumulare de noi cunoștințe. Deasemenea, profesorul are obligația să comunice clar, să se facă cât mai bine înțeles. O comunicare eficientă presupune ca transmiterea și receptarea mesajelor să fie acceptată în toate situațiile și circumstanțele. Însăși una dintre cele mai prețioase calități ale unui dascăl este aceea de a fi în primul rând un bun comunicator. A înțelege și a te face înțeles este foarte important în procesul educațional. Profesorul cu o bună comunicare face ca noțiunile transmise să fie înțelese mai ușor, sarcinile de lucru să fie rezolvate conform cerințelor. Abilitatea de a comunica corect și pe înțelesul tuturor va fi transmisă și elevilor iar succesul sau eșecul acestora depinde în primul rând de o bună comunicare. Transmiterea corectă a unor instrucțiuni, înțelegerea sarcinilor de lucru și rezolvarea corectă a acestora depinde de modul în care dascălul comunică cu elevii săi.

Comunicarea este foarte importantă și în relația profesor-părinte. Astfel, profesorul poate afla informații prețioase despre preocupările elevului, despre pasiunile lui, despre situația lui socială și familială. Pe de altă parte, părinții trebuie să-și lase copiii să-și dezvolte propria relație cu profesorii lui. O bună comunicare cu părinții poate asigura succesul elevilor. Pentru aceasta părinții trebuie să fie informați în permanență despre situația școlară a elevului, despre comportamentul acestuia, despre evenimentele școlare, despre anumite abilități pe care anumiți profesori le observă la copiii acestora, despre dificultățile pe care le întâmpină la anumite materii. Profesorii au la îndemână numeroase modalități de a comunica în astfel de situații: pot folosi tehnologia, sedințele cu părinții, vizite la domiciliu. rapoarte de progres. Dascălul trebuie să informeze părintele atât despre aspectele pozitive

cât și despre cele negative din activitatea elevului, despre schimbările de comportament ale acestuia, despre materiile la care elevul întâmpină dificultăți.

Atunci când profesorul este și diriginte la clasă dinamica procesului de comunicare se schimbă. Dirigintele trebuie trebuie să gestioneze aspecte organizatorice ale clasei, să realizeze o bună cunoaștere a elevilor și problemelor acestora (de ordin familial, de ordin social, de sănătate), să aplaneze conflicte. Toate acestea se pot realiza doar printr-o comunicare eficientă cu elevii clasei și părinții acestora.

Comunicarea și colaborarea între profesori este foarte benefică procesului educațional. Profesorii cu experiență pot împărtăși idei cu colegii mai tineri, le pot deveni mentori, îi pot ghida în activitatea lor, pot oferi exemple de bună practică. O comunicare deficitară la școală și în școală este un obstacol pentru îndeplinirea obiectivelor.

În concluzie, nu poți fi un bun educator dacă nu ai abilități puternice de comunicare. Profesorii care sunt preocupați să-și perfecționeze abilitățile de comunicare vor fi pregătiți să instruiască, să consilieze și să îndrume elevii încredințați în grija lor.

Comunicarea paraverbală și nonverbală în comunicarea didactică

prof. înv. primar Popa Silvia
Școala Gimnazială nr. 1 Hidișelu de Sus

Comunicarea didactică este prin specificul său o formă de comunicare preponderent verbală (orală şi scrisă), care reflectă caracteristicile celor doi parteneri (profesor şi elevi), precum şi caracteristicile curriculum-ului şcolar. Canalele sunt deci auditive şi/ sau vizuale.

Comunicarea umană operează cu un ansamblu de stimuli aparţinând unor trei mari categorii de limbaj:

- limbajul verbal – graiul articulat şi înţelesurile transmise cu ajutorul cuvintelor;
- limbajul paraverbal – înţelesurile dincolo de cuvinte;
- limbajul trupului – totalitatea semnalelor transmise prin postură, fizionomie, mimică, gestică, privire şi distanţe.

Comunicarea paraverbală este reprezentată de modul în care sunt rostite cuvintele, prin folosirea caracteristicilor vocii. Altfel spus, comunicarea paraverbală se referă la: tonul vocii, viteza vorbirii, ritmul şi inflexiunile rostirii, intensitatea, volumul vocii, pauzele, sublinierile, alte sunete produse. Modul de folosire a vocii şi mai ales tonul pot să întărească mesajul verbal, să contrazică mesajul, să deformeze mesajul și înlocuiască mesajul.

Tonul este o formă a comunicării didactice caracterizată prin aceea că informaţia este transmisă prin elemente vocale şi prozodice care însoţesc cuvântul sau vorbirea în general. Astfel, fiecare conţinut transmis trebuie însoţit de u ton adecvat: tonul plin de milă, de compasiune, cu note joase, va însoți mesaj prin care se transmit condoleanţe, tonul hotărât, răspicat, cu note înalte, atunci cand se dă un ordin ş.a.m.d.

În comunicarea didactică, profesorul şi elevii săi (individual sau ca grup) sunt alternativ emiţători şi receptori; dacă luăm în calcul conţinutul, comunicarea paraverbală şi comunicarea verbală nu pot fi separate, acelaşi mesaj verbal putând să-şi modifice sensul şi semnificaţia, în funcţie de implicarea paraverbalului şi să devină altceva.

Comunicarea nonverbală este reprezentată de comportamentul fizic care însoţeşte vorbirea; poate fi intenţionată sau neintenţionată. Mesajele comunicării nonverbale, transmise printr-un limbaj al corpului, au în principal o funcţie afectiv – expresivă.

Comunicarea nonverbală poate sprijini, repeta, contrazice sau substitui, completa sau accentua, mesajul transmis prin cuvinte. La fel ca şi paraverbalul, nonverbalul este canalul predilect al comunicării afectiv-atitudinale, contribuind la stabilirea dimensiunii relaţionale a actului comunicativ.

Vorbim cu ajutorul organelor verbale, dar comunicăm cu întregul nostru corp, fiecare parte a acestuia subliniind, întărind, afirmând sau negând ceea ce buzele noastre au rostit.

Gestica are şi o valoare socială convenţională. Noi folosim gesturi, cum ar fi mişcările mâinilor pentru a dezvălui sau a ne ascunde sentimentele. Cele mai bune indicii non-verbale ale înşelăciunii se regăsesc în mişcările corpului.

Expresia facială reprezintă cea mai expresivă parte a corpului, constituind un mijloc de comunicare inestimabil, dar şi cel mai uşor de controlat În mod normal, ochii şi partea de jos a feţei sunt privite cel mai intens în timpul comunicării. Zâmbetul este, dintre acestea, cel mai important semnal facial pe care oricine îl citeşte la fel, fiind un gest foarte complex, capabil să exprime o gamă largă de informaţii, de la plăcere, bucurie, satisfacţie, la promisiune, cinism.

Modul în care privim şi suntem priviţi are legătura cu nevoile noastre de aprobare, acceptare, încredere şi prietenie. Chiar a privi sau a nu privi pe cineva are un înţeles. Privind pe cineva, confirmăm că îi recunoaştem prezenţa, că există pentru noi; interceptarea privirii cuiva înseamnă dorinţa de a comunica. O privire directă poate însemna onestitate şi intimitate, dar în anumite situaţii comunică ameninţare. În general, o privire insistentă şi continuă deranjează.

Postura/poziţia comunică în primul rând statutul social pe care indivizii îl au, cred că îl au, sau vor să îl aibă. Sub acest aspect, constituie un mod în care oamenii se raportează unii la alţii atunci când sunt împreună. Orientarea corpului ne dă informaţii şi despre atitudine, emoţii, grad de curtoazie, caldură sufletească. O persoană dominantă tinde să ţină capul înclinat în sus, iar cea supusă în jos. În general, aplecarea corpului în faţă semnifică interesul faţă de interlocutor, dar uneori şi nelinişte şi preocupare. Poziţia relaxată, înclinată spre spatele scaunului, poate indica detaşare, plictiseală sau autoîncredere excesivă, dar şi apărare la cei care consideră ca au un statut superior interlocutorului.

Distanţa (limbajul spaţiului**)** oferă informaţii despre atitudini ca evitarea sau contactul. Orice individ are un spaţiu personal (marcat imaginar) care-i asigură protecţie, intimitate, siguranţă, odihnă. Încălcarea spaţiului creează disconfort, stânjeneală sau chiar stări conflictuale. O distanţă mică între comunicatori poate indica prietenie şi apropiere.

Spaţiul este important, necesar, iar dacă este invadat în mod intenţionat şi în anumite momente, prin supraveghere, persoana poate să se simtă inconfortabil sau ameninţată. Studiile au arătat că persoanele care nu respectă spaţiul altora sunt mai puţin populare şi de multe ori sunt respinse de ceilalţi.

Atingerea poate fi o modalitate de comunicare a prieteniei sau a agresiunii. În diverse societăţi, pot fi observate gesturi diferite ca o atingere socială sau politicoasă, cum ar fi strângerea mâinilor, atingerea braţului sau a umărului sau ajutarea la îmbrăcarea unei haine.

Prezenţa personală comunică starea/condiţia individului prin intermediul formei corpului, aspectului exterior şi personalităţii, a îmbrăcămintei, mirosului (parfum, miros specific), bijuteriilor şi a altor accesorii vestimentare. Pornind de la îmbrăcaminte, ne putem da seama de gustul estetic al persoanei, de firea ei: este o persoană conformistă, care doreşte să treacă neobservată, sau o persoană independentă.

Comunicarea non-verbală este un mod eficace de a evalua reacţiile oamenilor, fiind foarte importantă în descifrarea unor mesaje pe care aceştia nu pot sau nu doresc să le transmită. Expresiile şi percepţiile emoţiilor, ca şi tonul vocii, precum şi alte caracteristici sunt canale care pot fi utilizate pentru a obţine informaţii de la interlocutori, sau pentru a le influenţa comportamentul.

Într-o comunicare didactică – care este preponderent verbală – comunicarea paraverbală şi comunicarea nonverbală nu vin în completare, ci formează un întreg bine structurat, complex si convergent. Deşi nu au aceleaşi regimuri şi ritmuri de codare, transmitere şi decodare, lipsa uneia sau alteia sărăceşte şi îngreunează comunicarea, cu atât mai mult cu cât comunicarea paraverbală si comunicarea nonverbală sunt mult mai rapid decodificate (interpretate, înţelese) decât comunicarea verbală; de multe ori comunicarea nonverbală este cea care dă sens mesajului (un gest, o clipire, o mimică etc.).

Dificultăți în comunicarea didactică

prof. înv. primar Popa Emilia
Școala Gimnazială nr. 1 Hidișelu de Sus

Comunicarea didactică mijloceşte realizarea fenomenului educaţional în ansamblul său. Aceasta constituie baza procesului de predare-învăţare a cunoştinţelor în cadrul instituţionalizat al şcolii şi între parteneri cu roluri determinante, profesori-elevi.Comunicarea reprezintă o componentă vitală a procesului de învăţământ. Reuşita şcolară depinde de comunicarea didactică.

Comunicarea didactică se caracterizează prin următoarele particularităţi: urmăreşte atingerea obiectivelor propuse, este purtătoare de conţinuturi informaţionale, înseamnă instruire practică, generează învăţare, educaţie, dezvoltare.

Cerinţele unei comunicării optime sunt: calitatea transmisiei, nivelul de dezvoltare psihică a receptorului, codificarea şi decodificarea mesajului, contextul comunicării și conexiunea inversă.

Obiectivul prinicipal al comunicării educaţionale realizate în procesul de învăţământ este formarea şi dezvoltarea competenţei comunicative a elevilor, iniţierea lor în formarea şi dezvoltarea capacităţilor generale de comunicare, de relaţionare cu semenii şi mediul din care fac parte. În funcţie de tipul de capacitate şi sucbcapacitate pe care cadrul didactic urmăreşte să le formeze la elevi, în învăţământ pot fi utilizate următoarele variante ale comunicării educaţionale: verbală (prin intermediul limbajului verbal sau scris), nonverbală, extrasemantică sau ectosemantică, paraverbală, vizuală, auditivă și reflexivă.

Orice formă de comunicare didactică este și o formă de comunicare educaţională, deoarece profesorii exercită un tip de influență și produc schimbări elevilor.

Reuşita în comunicarea didactică înseamnă a nu se neglija blocajele comunicării didactice. Există o mare varietate de bariere care stau în faţa comunicării didactice, acestea clasificându-se, în funcţie de natura elementului structural afectat într-o relaţie de comunicare. Astfel întâlnim: blocaje determinate de caracteristicile persoanei angajate în comunicarea didactică, blocaje determinate de relaţiile social-valorice existente între participanţii la relaţia de comunicare didactică, blocaje determinate de canalul de transmitere și blocaje determinate de particularităţile domeniului în care se realizează comunicarea didactică.

În comunicare există uneori o serie de bariere care duc la blocaje evidente. Acestea sunt generate fie de existența unor competențe ale cadrului didactic, fie de unele probleme ale copiilor (proiectarea didactică defectuoasă/ neadecvată a activităţii instructiv- educative, formularea vagă a

obiectivelor comunicării, oboseala şi blazarea dascălului sau a elevilor, neatenţia acestora, elemente legate de mediul ambiental).

Printre cele care vizează problemele copiilor sunt cele de natură fizică. Deficienţe verbale, auditive, de amplasament, de durată a activităţii, barierele semantice, vocabular sărac, conotaţii emoţionale ale unor cuvinte. Emoţiile reprezintă o altă barieră în comunicare, emoţia puternică este răspunzătoare de blocarea aproape completă a comunicării. Pentru a comunica cu un copil emotiv trebuie ca profesorul să fie atent, în primul rând, la tonul folosit, copilul să simtă căldura în glas, apropiere faţă de el, susţinere și încurajare, trebuie să ascultăm copilul ori de câte ori doreşte să ne spună ceva, să-l facem să se simtă important, să simtă că suntem alături de el tot timpul, pentru că altfel se va închide în sine și nu vom mai putea comunica. Elevul trebuie încurajat, lăudat, recompensat. Timiditatea este o altă barieră întâlnită, persoanele timide se pot simţi în incapacitate de comunicare și, ca urmare, apar mari rezerve în ceea ce priveşte stabilirea unei relaţii sau a unui dialog. Sarcina cadrului didactic este de a-l face pe copilul timid să aibă încredere in forţele proprii, să-și spună părerea, să se deschidă. Aceasta o putem face încurajându-l și felicitându-l atunci când răspunde, corectându-i greşelile fără să fie ridiculizat de către colegi, având o atitudine pozitivă faţă de el, pentru a-i trezi interesul pentru ceea ce face.

Lipsa de cunoaştere constituie o altă bariera în comunicare. Este dificil să comunicăm cu cineva ale cărui cunoştinţe asupra unui subiect de discuţie sunt mult mai reduse. Unii copii au un volum mic de cunoştinţe, informaţii, chiar de la vârste timpurii. De aceea este necesară trezirea interesului copilului pentru tema respectivă. Lipsa de interes este una dintre cele mai mari bariere ce trebuie depăşite și care duc la blocaj în comunicarea didactică. Profesorul trebuie să acţioneze cu abilitate pentru a direcţiona mesajul, astfel încât să corespundă intereselor și nevoilor copilului.

Indiferent de varianta comunicării didactice, asigurarea caracterului său bilateral este condiţionată de existenţa unui repertoriu cognitiv şi comportamental (sistemul de noţiuni, operaţii şi acţiuni mintale, reguli şi achiziţii cu care operează individul) și comun al cadrului didactic şi al elevilor cu o valoare pozitivă cât mai mare. Comunicarea didactică este posibilă dacă există un repertoriu comun al dascălului şi al elevilor şi este cu atât mai eficientă din punct de vedere cantitativ şi mai ales calitativ, cu cât valoarea acestui repertoriu comun este mai mare.

Calitatea interacţiunii didactice şi realizarea potenţialului pedagogic al comunicării educaţionale depind de caracteristicile contextului de instruire, adică de prestaţia emiţătorului şi a receptorului, de caracteristicile mediului de instruire/ale câmpului pedagogic.

Remedii posibile în cazul blocajelor din comunicarea didactică sunt: realizarea proiectării didactice pe baza rezultatelor obţiunute prin feed-back şi printr-o evaluare continuă, operaţionalizarea obiectivelor comunicării, recurgerea la jocuri didactice, la activităţi creative, reconfortante, utilizarea

unor modalităţi diferite de captare şi menţinere a atenţiei elevilor (comunicarea obiectivelor lecţiei, prezentarea unor aplicaţii pracice ale cunoştinţelor, evidenţierea unor aspecte interesante legate de noile cunoştinţe, realizarea de experienţe de laborator) și organizarea mai atentă a mediului de instruire.

Este necesară aprofundarea problematicii comunicării educaţionale, pentru includerea competenţei comunicative a profesorului în rândul aptitudinilor pedagogice care i se solicită acestuia şi pentru considerarea competenţei de a comunica a elevilor, ca obiectiv major al acţiunii educaţionale, acest aspect fiind cu atât mai important de realizat cu cât vârsta elevilor este mai mică.

Sunt multe posibiltăţi de a trezi interesul copiilor pentru a se schimba ei înşişi, fiecare profesor încercând să o găsească pe cea mai optimă în funcţie de specificul cazului- amploarea deficienţei, modul de percepţie a acesteia în cadrul clasei, mijloacele şi posibilităţile materiale. Reuşita corectării ţine de talentul şi aptitudinile cadrului didactic, de interesul de a face ceva concret. De aceea, înainte de a încerca să schimbe ceva în modul de comunicare al copilului, profesorul trebuie să se asigure că poate el însuşi să răspundă la întrebări şi la aşteptări.

O altfel de comunicare

Profesor Illés Sándor Ferenc
Liceul Tehnologic Gheorghe Șincai, TG. Mureș

Una din problemele actuale cu care ne confruntăm în domeniul educației, al predării și valorificării celor predate, al testării, este formularea întrebărilor și acceptarea răspunsurilor. Astfel forma întrebărilor poate fi de tip limitat sau închise și de tip cuprinzătoare sau deschise. Într-o formulare din prima categorie întrebările limitate adresate de către profesor în serie formează un lanț care în anumite cazuri încătușează gândirea elevului, stimulează doar să facă progrese în obținerea unor cunoștințe după o schemă prestabilită. Ne așteptăm ca elevul să dea răspunsul dorit de noi, dacă se poate exact conform gândirii noastre. Nu de puține ori trăim cu impresia că vorbele sau mesajele

noastre ajung la destinație așa cum gândim noi, că sunt receptate de elevi cu aceleași înțelesuri, cu aceleași semnificații ca ale noastre și chiar insistăm a se întâmpla acest lucru, această cale de înțelegere, de percepție, de răspuns, etc. De cele mai multe ori mesajele noastre, ale cadrelor didactice, ajung să fie receptate sub un alt sens, sub o altă configurație, câteodată îndepărtându-se atât de mult încât avem impresia că ne referim la cu totul altceva. Aș spune că nu este greșeala elevului, nici a noastră, poate intervenim și dezbatem fără să fi vrut la început, într-o problemă care are sau nu legătură cu cea dezbătută (de preferat să aibă), și chiar ne bucurăm că am ajuns la ea, chiar îndepărtându-ne mult de la cea originală. Nu o dată ni s-a întâmplat tuturor, mie personal foarte des să încep o temă și prin parcurgerea a câtorva pași să ajung la o altă temă, la care elevii să fie foarte deschiși, să comunice fără să existe bariere. Astfel ajung la întrebările deschise care pot ajuta elevul să formeze deprinderile unei gândiri critice. Comunicarea cunoaște multe abordări și multe definiții. După mine, cea mai eficientă este cea pe care fiecare dintre noi am încercat-o, sub o anumită formă sau alta. Una dintre definiții ar fi aceea că actul comunicării devine eficient atunci când favorizează o implicare activă din partea elevului, o angajare cu toate forțele intelectuale în procesul receptării. Teoretic această comunicare ar trebui să fie clară, cu expresii corecte, fără gesticulări care nu-și au rostul, propozițiile să fie frumos și corect formulate, să aibă subiect și predicat, să nu aibă abateri la o altă temă, și așa mai departe. Și totuși din punctul meu de vedere, nu asta înseamnă. Pentru toate cele enumerate și ar mai fi, nu se întâmplă. Un exemplu întru totul contrar celor prezentate în

ultima frază îmi demonstrează că se poate și altfel. Un elev de clasă a IX-a la un liceu tehnologic arată contrariul în cele prezentate. Are un mare defect de vorbire, trebuie să fiu foarte atent la exprimările lui, de multe ori îl rog să repete, poate chiar de două trei ori, la întrebări răspunde câteodată cu altă întrebare(din care îmi dau seama că știe despre ce e vorba, chiar depășește tema respectivă), mă ajută să trec la o altă temă pe care am vrut să o abordez și nu găseam drumul de introducere. Gesticulează ca să-mi dea de înțeles că știe la ce se referă, face totul ca eu ți colegii lui să înțeleagă ceea ce vrea să spună și o face bine, spre surprinderea noastră. Cu tot defectul de exprimare, îl înțelegem, știm ce vrea să spună și încă odată spun că o face bine. Din cele expuse în teoria comunicării eficiente nimic nu se regăsește și totuși vă spun că am cea mai eficientă comunicare cu acest elev. De multe ori colegii îi pun întrebări încuietoare la care găsește răspunsul într-un mod prin care nu vrea să pară atotștiutor, pentru că nu este, dar știe foarte multe. Antrenează și clasa la a găsi răspunsurile care cum am spus nu sunt tot timpul cele așteptate de mine. Obstacolul apărut la început, anume că nu înțelegeam ceea ce spune, acum a devenit un non-obstacol, nici nu încerc de fiecare dată să înțeleg fiecare cuvânt, pentru că prin derularea lor le înțeleg în context. Nu e vorba de recitarea unei poezii, sau a unor texte care nu au voie să-și schimbe forma. E vorba de o materie de specialitate, care e într-o continuă schimbare și dezvoltare, de apariția unor noi tehnologii, astfel că definițiile, funcționarea, eficiența, utilizările și tot ce depinde de acestea sunt într-o continuă dezvoltare, diversificare, updatare.

Și așa am ajuns la dialog și descoperire. Am descoperit un elev, care în altă circumstanță poate s-ar fi pierdut. Acum este elevul favorit, nu mai scap de el, într-una vrea să iasă la tablă. Și de ce nu dacă vrea și de ce nu dacă știe. Și de ce nu dacă vrea să se corecteze atunci când nu e sigur pe ce face.

Bibliografie:

1. Albu, G., (2008), Comunicarea interpersonală, Editura Universitaria Științele Educației, București
2. Gherguț, A., Ceobanu, C., Diac, G., Curelaru, V.,Marian, A., Criu, R., 2010, Introducere în managementul clasei de elevi, Ed. Universității Al.I. Cuza, Iași
3. Revistaprofesorului.to/comunicarea-didactică

Comunicarea didactică în era digitală

Rus Ariana Simona
Liceul Teoretic “Onisifor Ghibu”
Cluj-Napoca

În secolul XXI, învățarea nu mai este privită ca o simplă transmitere de cunoștințe de la profesor la elev. Educația modernă se bazează pe interacțiune, colaborare și dezvoltarea abilităților de gândire critică și creativă. În centrul acestui proces stă comunicarea didactică, care s-a transformat și a evoluat odată cu avansul tehnologic. Acest articol explorează importanța comunicării didactice în procesul de educație, punând accent pe modul în care inovația în comunicare poate transforma și îmbunătăți experiența de învățare.

Comunicarea Didactică și Învățarea

Comunicarea didactică este inima procesului de învățare. Aceasta se referă la modul în care profesorii interacționează cu elevii pentru a le transmite cunoștințe, a le dezvolta abilități și a-i ghida în procesul de descoperire și înțelegere. Comunicarea didactică eficientă nu implică doar transmiterea informațiilor, ci și crearea unui mediu de învățare deschis, în care elevii se simt motivați și încurajați să exploreze și să pună întrebări.

Importanța Comunicării Didactice

1. Motivarea și Angajarea Elevilor : Un profesor eficient nu este doar un transmițător de cunoștințe, ci și un facilitator al învățării. Comunicarea didactică creativă și interactivă poate atrage atenția elevilor, îi poate motiva și îi poate implica mai profund în procesul de învățare. Introducerea elementelor de joc, a discuțiilor deschise și a activităților practice poate face ca învățarea să fie mai plăcută și mai eficientă.
2. Promovarea Gândirii Critice și Creativității : Comunicarea didactică nu se limitează la transmiterea de informații, ci implică și dezvoltarea abilităților de gândire critică și creativă. Profesorii pot utiliza metode interactive pentru a încuraja elevii să analizeze, să compare, să sintetizeze și să aplice cunoștințele în contexte diferite. Această
abordare îi pregătește pe elevi pentru a face față provocărilor complexe ale lumii reale.
3. Diferențierea și Personalizarea Învățării : Fiecare elev are stilul său de învățare și ritmul său de dezvoltare. Comunicarea didactică eficientă implică observarea și înțelegerea nevoilor individuale ale elevilor. Profesorii pot utiliza tehnologia și resursele online pentru a oferi materiale adaptate, pentru a diferenția instrucțiunea și

pentru a oferi suport suplimentar în funcție de nivelul și ritmul de învățare al fiecărui elev.

Inovarea în Comunicarea Didactică

În era digitală, inovația în comunicarea didactică a devenit esențială pentru a rămâne relevanți și pentru a spori eficacitatea învățării. Iată câteva aspecte ale inovației în comunicarea didactică:

1. Utilizarea Tehnologiei în Predare : Tehnologia a adus oportunități nelimitate pentru a face predarea mai interactivă și atractivă. Profesorii pot utiliza platforme de învățare online, aplicații educaționale și software-uri specializate pentru a crea medii de învățare captivante. Aceste instrumente pot oferi feedback instantaneu și pot personaliza instrucțiunea pentru fiecare elev.

2. Comunicarea Online și Colaborarea: Se pot utiliza platformele de comunicare online pentru a rămâne în contact cu elevii în afara orelor de curs, pentru a organiza discuții și colaborări și pentru a facilita interacțiunea între elevi. Aceasta promovează colaborarea și dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare.

3. Resurse Educaționale Online : Internetul oferă o gamă largă de resurse educaționale gratuite și de calitate și pot fi utilizate pentru a oferi acces la materiale suplimentare și pentru a susține învățarea independentă a elevilor. Acest lucru extinde posibilitățile de învățare dincolo de clasă și permite explorarea subiectelor care îi pasionează pe elevi.

4. Formarea Continuă a Profesorilor: Inovarea în comunicarea didactică necesită, de asemenea, formarea continuă a profesorilor. Aceștia trebuie să fie deschiși la noile tehnologii și la abordări pedagogice inovatoare, pentru a putea integra aceste elemente în practica lor de predare.

Concluzie

Comunicarea didactică eficientă este esențială pentru a transforma procesul de învățare și pentru a pregăti elevii pentru lumea modernă. Inovația în comunicarea didactică aduce oportunități semnificative pentru îmbunătățirea calității educației și pentru crearea unor medii de învățare captivante și personalizate. Profesorii au un rol crucial în această evoluție, iar pregătirea lor continuă și deschiderea la schimbare sunt cheile succesului în adaptarea la nevoile elevilor din era digitală.

Importanţa comunicării în învăţământul preşcolar

Prof.înv.preșc. Abdula Șeida
Grădinița cu Program Prelungit Nr.6, Constanța

I. DEFINIŢII ALE COMUNICĂRII

Comunicarea este esențială pentru specia umană. A comunica înseamnă a transmite unele informații cu privire la ceea ce gândim, simțim, dorim, unei alte personae. În cadrul relației profesor - elev comunicarea este baza procesului de predare-asimilare a cunoștințelor.

Etimologic, termenul „comunicare” provine din latinescul „communius” (comun), care a dat naştere verbului „communico”, ceea ce înseamnă „a fi împreună, a face în comun, a pune în comun” informaţii, cunoştinţe, mesaje, reflecţii, idei, confesiuni, impresii, păreri, opinii, atitudini etc. Comunicarea este un„comportament de schimb” (Wiener), de transferuri, intenţionate sau nu, între indivizi, din dorinţa de informare şi din nevoia firească a oamenilor de a fi în legătură permanentă unii cu alţii; comunicarea se defineşte, astfel, ca factor explicativ fundamental al vieţii sociale. Ea constituie un liant social, îi uneşte pe oameni şi îi angajează în acţiune, contribuie la fiinţarea şi dezvoltarea comunităţii, la dezvoltarea şi întreţinerea relaţiilor sociale.

A comunica cu ceilalţi, nu înseamnă doar a emite o informaţie ci şi a o prelucra, iar a comunica eficient, presupune: să convingem şi să obţinem adeziunea auditoriului; să dezvoltăm gândirea, personalitatea receptorilor; să sesizăm şi să conştientizăm reacţiile, atitudinile şi modificările comportamentale ale celor cu care ne aflăm în relație de comunicare.

„Profesorul este bun dacă are relaţii corecte cu elevii, părinţii, foştii elevi, colegii săi, alte persoane influente (…); îi respectă pe toţi elevii; are atitudine pozitivă faţă de toţi; acceptă erorile fără să ridiculizeze; îşi personalizează intervenţiile; este exigent şi drept; este exigent cu el; este competent şi interesant; reformulează, felicită şi încurajează; este creativ şi inventiv; stie să facă glume de actualitate; este informat; are stagii de cercetare şi producţie în ţară şi în străinătate (practică în alte domenii), are cărţi, expoziţii (...) vede spectacole, citeşte(…); caută probleme; spune când ştie, şi când nu, când îi este teamă, când este sau a fost complexat; degajă energie şi o comunică bucuros altora; creează un climat foarte bun; nu este străin de alte discipline şi le respectă; lasă timp pentru formulări, dar impune ritm alert de lucru; este mândru, demn, dar cultivă şi respectă aceste calităţi şi la alţii”.- Laurenţiu Şoitu

Comunicarea didactică priveşte direct relaţia educator-educat şi de eficienţa ei depinde scopul final al educaţiei. În învăţământul preşcolar educatoarea stabileşte relaţii la grupă formal şi informal ținând cont de vârsta copiilor care este critică pentru formarea unui cetăţean al societăţii.

II. MODALITĂȚI DE REALIZARE A COMUNICĂRII ÎN GRĂDINIȚĂ

Întreg procesul şcolar înseamnă limbaj, comunicare, noţiuni. Pe lângă metodele care contribuie în mod expres la dezvoltarea limbajului, toate celelalte contribuie la îmbogăţirea vocabularului, la dezvoltarea capacităţii de comunicare.

Anumite activităţi sunt folosite pentru *dezvoltarea vorbirii* şi îmbogăţirea limbajului: activităţile pe bază de ilustraţii, jocurile didactice, convorbirile, memorizările, povestirile create de copii. De asemenea sunt anumite jocuri didactice care contribuie la dezvoltarea vorbirii: ,,Ştii să spui la fel ca mine?”, ,,Ce este şi cum este?”, ,,Bate vântul”, ,,Povesteşte cum ţi-ai petrecut vacanţa”, ,,Ce a uitat pictorul să deseneze?”.

Convorbirile după imagini aduc o contribuţie însemnată la fixarea şi precizarea cunoştinţelor copiilor, în activizarea vocabularului şi în formarea unei exprimări orale corecte şi coerente: ,,Cum avem grijă de flori?”. Prin convorbiri se realizează verificarea cunoştinţelor, sistematizarea lor, perfecţionarea exprimării într-o formă gramaticală corectă .

Prin povestire, copilul poate dobândi informaţii din întâmplări veridice sau verosimile prezentate în povestiri, poveşti, basme sau balade.

La grupa mică se utilizează o *povestire simplă,* neîncărcată de comentarii, fără multe episoade. Treptat se trece la povestiri mai ample. Copilul trebuie să cunoască toate cuvintele şi expresiile folosite în povestire sau să i se explice cuvintele necunoscute pe parcursul povestirii, altfel existând riscul de a memora cuvinte al căror sens nu îl cunoaşte şi de a le atribui semnificaţii eronate. Prin povestire se realizează îmbogăţirea vocabularului copiilor cu unele expresii literare, cu expresii din folclor.

Jocurile didactice pot fi folosite pentru deprinderea unei pronunţii corecte, pentru îmbogăţirea sau consolidarea vocabularului, pentru formarea vorbirii corecte şi coerente.

Aceste metode se utilizează în grădiniţă şi ca activităţi de sine stătătoare cu un tipic de desfăşurare adecvat fiecăreia .

În procesul instructiv-educativ din grădiniţă vorbim mai puţin despre dialog, dar mai mult despre conversaţie, utilizată în cadrul convorbirii. În grădiniţă, dialogul întrebărilor şi răspunsurilor poate fi realizat sub formă de exerciţiu ludic, prin intermediul unor personaje, prin intermediul unor simulări. Copiii sunt puşi astfel în situaţia ,,jocurilor de rol’’, ca mijloace de educare a limbajului spontan. Nu trebuie neglijată contribuţia convorbirilor la formarea deprinderilor de comunicare socială, la dialog respectuos între parteneri, la schimbul reciproc de mesaje. Jocurile de rol sunt jocuri de simulare în care copiii devin actori ai vieţii sociale, sunt jocuri ale replicilor după un scenariu propus, dar cu efecte lingvistice evidente din punct de vedere al dialogului între ,,micii actori’’. Un aspect particular al jocurilor de rol este dramatizarea. Ea are un caracter activizant, preluând o parte din efectele spectaculoase ale scenei. Se poate organiza pe replici exacte, textuale, pe baza unor replici

creatoare sau pe stimularea spontaneităţii ,,actorilor’’. Dispunem de texte care se pretează la interpretări ,,artistice’’ : ,,Ursul păcălit de vulpe’’, ,,Capra cu trei iezi’’, ,,Ridichea uriaşă’’, precum şi alte texte cu dialog asumat sauimprovizabil.

De mic, copilul este atras de imagini. La grădiniţă , copilul preşcolar întâlneşte diferite tipuri de imagini prezentate sub formă de jetoane, tablouri, desene realizate de copii şi adulţi, albume, diafilme. Fondul de reprezentări format în urma activităţilor de observare şi lecturi după imagini trebuie valorificat. După prezentarea materialului vizual în activităţile dirijate urmează o muncă de prelucrare, sistematizare, consolidare a cunoştinţelor receptate. Prin dialog euristic, educatoarea cunoaşte nivelul la care copiii au receptat conţinutul imaginilor utilizate.

După o scurtă convorbire cu tema : »Cum este toamna ? » pe baza de imagini , preşcolarii sunt lăsaţi să povestească sau să facă comentarii libere în legătură cu cele văzute :aspecte caracteristice acestui anotimp, denumirea fructelor si a legumelor de toamnă, munci specifice acestui anotimp. Pot fi încurajaţi să adreseze întrebări pentru a-şi clarifica unele neînţelegeri, ceea ce conduce la întărirea operaţiilor de analiză, sinteză, comparaţie şi interpretare şi la stimularea productivităţii gândirii. O întrebare adresată de către un copil nu este semnul necunoaşterii, ci al interesului, al curiozităţii, fapt pentru care, mai mult timp adresează întrebarea care i-a reţinut atenţia. Uneori, datorită sărăciei vocabularului, copilul preşcolar nu se poate situa pe punctul de vedere al interlocutorului dacă acesta este adultul. În relaţiile cu ceilalţi copii, preşcolarul poate coopera, poate dialoga ca partener egal având drept consecinţă socializarea inteligenţei şi a limbajului, înţelegerea utilităţii schimbului de idei.

III. CONCLUZII :

Copilul comunică în permanenţă cu educatoarea şi invers,îmbogăţindu-şi vocabularul, devenind mai rafinat în exprimare şi în comunicare de aceea consider ca educatoarea trebuie sa lucreaze interdisciplinar de fiecare dată pentru realizarea acestui obiectiv - comunicare.

Importante in realizarea sarcinilor şi a obiectivelor învăţământului preşcolar sunt calitaţile şi competenţele educatoarei. Prin tot ce întreprinde , prin personalitatea sa , educatoarea reperzintă un model pentru copil , un sprijin pentru familie , un factor de cultură îi comunitate .Pentru a-şi îndeplini rolul cât mai potrivit partenerilor de dialog , educatoarea trebuie să comunice.

O adevărată educatoare trebuie să -aibă o vorbire expresivă,gestică potrivită situaţiei respective,capacitatea de demonstra logic şi să folosească un vocabular accesibil copiilor,să aibă capacitatea de a antrena copiii într-un dialog ori de câte ori este nevoie.

Educatoarea trebuie să aibă o atitudine pozitivă faţă de întreaga grupă,să accepte greşelile, fără a-i ironiza pe copii,să fie creativă,să fie corectă,să-i felicite pe copii, să-i încurajeze şi să-i recompenseze aşa încât să realizeze o bună cooperare în comunicare.

În creşterea calităţii actului educaţional o mare importanţă revine modului în care dascălul reuşeşte să comunice cu copii, modului cum acesta facilitează comunicarea între copii.

Comunicarea didactică are rol hotărâtor în derularea şi eficientizarea actului educaţional. Constituie o premisă a reuşitei actelor pedagogice, dar şi o finalitate a acestora, deoarece, un obiectiv general al învăţământului îl constituie formarea şi dezvoltarea competenţei comunicative a preşcolarilor.

IV. BIBLIOGRAFIE :

- Cerghit, I. , Radu, T. I., Popescu,E., Vlasceanu, I.,,***Didactica”***, 1998, E.D.P., București
- Savu-Cristescu, Merima Petrovici ,,***Comunicarea educationala***”suport de curs
- Revista pentru învăţământul preşcolar 2006/2008 ,,***Pedagogie preşcolară”***
- *** ,,***Programa activităților instructiv-educative în gradinița de copii''***, București, 2005

Comunicarea didactică- factor decisiv pentru o relație de succes profesor-elev

URUCU ADRIANA-ROXANA
Liceul Tehnologic „Domnul Tudor”
Drobeta Turnu- Severin, jud.Mehedinți

Comunicarea didactică reprezintă un factor crucial pentru succesul în învățare și este esențială pentru încrederea pe care trebuie să o aibă elevii în actul educativ și în relația pe care o au cu profesorul. Printr-o comunicare eficientă între profesori și elevi , se facilitează înțelegerea materialului didactic, se stimulează interesul pentru învățătură, se creează un mediu propice pentru dezvoltarea unor abilități sociale și academice.

În contextul managementului clasei de elevi, comunicarea este văzută ca o comuniune de elemente cognitive și afective, având ca scop transmiterea informației, de a inspira încredere, de a induce o stare de emoție sau de a dezvălui un comportamentprintr-un proces alternând interacțiunea dintre scris, vizual, non-verbal, vocal, auditiv, simbolic și comportament.

Comunicarea didactică prezintă câteva trăsături generale:

- se derulează între doi parteneri profeor-elev, elev-profesor
- mesajul este formulat, organizat și structurat logic de către profesor în conformitate cu obiective precise
- face parte dintr-un proces de învățare, urmărind influențarea , modificarea și stabilirea unor comportamente individuale sau de grup
- ea generează învățarea, educația și dezvoltarea prin implicarea activă a elevului în actul de comunicare
- este complexă, implicând diverse tipuri de comunicare : verbal, paraverbal (empatic), non verbal (gesturi sugestive, descriptive, expresive), scris, vizual cu funcție informativă, de stimulare a gândirii independente, a spiritului de observație și a creativității.

Comunicarea didactică are ca obiectiv obținerea unui efect și poate să se modifice în funcție de reacția interlocutorului. Explicațiile profesorului pot fi însoțite de descrieri auxiliare mai ample: experiențe, materiale, instrumente sau rezultate cantitative sau calitative. Relațiile de comunicare pot să se instaureze ușor atunci când în cadrul grupului se creează o atmosferă plăcută, bazată pe respect și simpatie cu efect stimulant. Interlocutorii au nevoie să-și împlinească nevoia de a cunoaște, de a învăța, fără a renunța la propriile identități.

În cadrul comunicării au loc acțiuni explicite, implicite, indirecte. Acțiunile verbale sunt predominante. A vorbi nu înseamnă a schimba informații, este necesar ca mesajul să fie înțeles, să se

identifice conținutul informației , dar și intenția vorbitorului, care definește atitudinea, comportamentul, propria reacție în raport cu ceea ce spune.

De reușita actului de comunicare ține capacitatea profesorului de a transmite informații într-un mod precis, clar, accesibil și adaptat capacității de înțelegere a elevilor, dar și ascultarea eficientă este un ingredient-cheie în acest proces complex care este comunicarea. Pentru aceasta este nevoie ca profesorul să asculte în mod perceptiv, adică ascultarea dincolo de cuvinte, cu alte simțuri decât auzul, pentru a putea detecta emoții și sentimente. Ascultarea perceptivă presupune acordarea unei atenții speciale tonului vocii, celor nerostite și subtilităților. Spiritul de observație este de asemenea foarte important, pentru că ascultând pe cineva poți să culegi informații suplimentare din limbajului trupului, de exemplu. Bunăvoința nu trebuie să lipsească din rețeta unei ascultări eficiente, renunțarea la propriile nevoi și idei, nu se prea potrivește cu natura umană, de aceea o bună ascultare necesită un efort voluntar pentru a funcționa. În procesul de ascultare, implicarea profesorului presupune un nivel de interacțiune cu elevul prin folosirea feedback-ului activ, pentru ca acesta să știe că dascălul este interesat de ceea ce îi comunică elevul. Ascultarea respectuoasă este un aspect esențial al comunicării eficiente, aceasta presupune că profesorul acordă atenție elevului, nu îl întrerupe și nu lasă mintea să formuleze imedat replici.

Managementul clasei de elevi poate beneficia enorm de pe urma ascultării eficiente. Aceasta ajutî la sporirea respectului de sine al vorbitorului, dar și la adoptarea deciziilor care aduc succesul, asigurându-i profesorului fluxul continuu de informații și idei. Ajută la cimentarea relației dintre profesor și elev și la evitarea erorilor care se strecoară deseori atunci când comunicarea nu se mai desfășoară cum trebuie.

Bibliografie

Eppler, Mark „*Capcanele managementului, soluții pentru a transforma eșecul în victorie”,* Ed.Polirom, 2007

Silvaș, Alexandra „*Comunicarea-câteva aspecte teoretice și aplicative”,* Tg.Mureș, 2006

Importanța comunicării în procesul educațional

Marton Emőke Csilla
Școala Gimnazială ”Deák Farkas”, Miercurea Nirajului

De ce este importantă comunicarea? Comunicarea reprezintă schimbul de mesaje între cel puțin două persoane! Una exprimă o informație iar cealaltă o înțelege. Având atâtea mijloace de comunicare, avem impresia că astăzi comunicăm mai mult ca oricând.

Comunicarea online este vitală mai ales într-o colaborare! Pentru a putea colabora cu succes, comunicarea este răspunsul. Când doi colaboratori ajung la o înțelegere, se presupune că și-au comunicat punctele de vedere. Și, că au ajuns la un numitor comun. O comunicare eficientă transmite un mesaj bine conturat în cuvinte bine alese. Însoțite de un ansamblu de comportamente ne-verbale sincronizate cu mesajul verbal.

Prin comunicare ne exprimăm gândurile, experiențele trăite, primim și oferim informații.

Societatea modernă oferă cetățenilor multiple avantaje, în special în zona de confort. Acces rapid la orice produse sau servicii, fel de fel de opțiuni cu privire la absolut orice. De asemenea, să nu uităm de securitate, mai ales în mediul urban. Tehnologie de ultimă generație, o mulțime de variante pentru divertisment în timpul liber. Și lista poate continuă, căci societatea modernă este rezultatul evoluției. Ceea ce societatea și-a dorit, în mare parte a obținut, de-a lungul anilor. Modurile de comunicare sunt foarte simple.

Comunicarea prin intermediul internetului

Internetul este rețeaua internațională de comunicare! Prin calculatoare ne asigură conectivitatea și transferul de informații aproape instantaneu. La costuri foarte mici, între organizații și persoane din întreaga lume. Aceste succese tehnologice au eliminat comunicarea în care era nevoie să ne întâlnim pentru a ne vedea și de a vorbi.

- ✓ Era nevoie să mergem la magazin pentru a cumpăra produsul de care aveam nevoie.
- ✓ Era nevoie să cumpărăm din librărie cartea de care aveam nevoie.
- ✓ Să mergem la cinema sau chiar să ne afirmăm într-o societate.

Prin intermediul internetului putem păstra legătura cu cei dragi. Putem afla tot felul de informații în doar câteva minute, putem cumpăra orice de oriunde. În plus la cât de importantă este comunicarea, sunt diferite programe și site-uri care ne stau la dispoziție. Se realizează comunicarea virtuală între oameni în timp real.

Putem spune că omul este, prin natura sa, o fiinţă comunicaţională, iar comunicarea este procesul esenţial prin care fiecare devine ceea ce este şi intră în relaţii cu alţii. Comunicarea este un proces de transmitere a unui sens de la cineva către altcineva.

Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- ✓ Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări in cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- ✓ Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;
- ✓ În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate);
- ✓ Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră in sfera largă a comunicării educaţionale.

O discuţie asupra condiţiilor de eficienţă a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educaţional:

- ✓ un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- ✓ un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- ✓ un canal de comunicare;
- ✓ mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie şi exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;
- ✓ receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;
- ✓ conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeşte emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului şi înţelegerea lui.

Între cei doi poli se interpune „canalul’’ sau calea de comunicare- undele sonore în cazul comunicării orale directe- pe traseul căruia pot interveni perturbaţii diferite: zgomot, suprapunere de sunete, reverberaţia sălii de clasă etc. , care pot provoca pierderi de informaţie.O comunicare devine posibilă numai atunci când cele două repertorii se intersectează.

„Comunicarea prin cuvinte este cunoscută sub denumirea de comunicare verbală” (N.Hayes, S.Orrell, 1997, p.279). Aceasta este dominantă la om. Alături de ea sunt şi alte modalităţi de comunicare paraverbală şi nonverbală.

La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare: comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă, comunicare verbală, paraverbală și nonverbală; comunicare

reverențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală și paraverbală) pot aduce succesul unei relații didactice. Blocarea comunicării prin relații reci, conduce la scăderea randamentului comunicării și, implicit, al celui școlar.

În comunicarea dintre profesor și elev o importanță deosebită îl are limbajul trupului, comunicarea nonverbală, care trebuie să fie în concordanță cu mesajele verbale. Știm că din informațiile transmise 38% sunt paraverbale, iar 55% sunt nonverbale.

Când ceea ce spunem nu este în concordanță cu ceea ce facem, elevul va crede ceea ce vede, adică semnalele nonverbale ale corpului nostru. Contactul vizual este deosebit de important. Este esențial să privim elevul în timp ce acesta comunică cu noi. Astfel, va vedea că-l ascultăm.

Profesorul trebuie să știe să asculte. Elevul conștientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă și atunci refuză să mai comunice. În relația de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situație favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A ști să asculți este o știință și o artă. Din ce în ce mai mult observăm în relațiile cu ceilalți că foarte putini oameni știu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că de fapt informația nu ajunge la ei. Absența comunicării rezultă și din absența ascultării reale a interlocutorului

Din perspectiva educației formale, comunicarea didactică constituie baza procesului de predare și asimilare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu statusuri determinate: cadrele didactice ca principali agenți educaționali și cele ale elevilor, în subordonarea nemijlocită față de conducerea unei asemenea instituții.

O problemă în comunicarea didactică constituie și formularea întrebărilor și acceptarea răspunsurilor.

Profesorul, conform lui G. Leroy, poate formula întrebări limitate sau închise și întrebări cuprinzătoare sau deschise. Putem afirma că întrebările limitate adresate de către profesor în serie formează un lanț care încătușează gândirea elevului, stimulează doar să facă progrese în obținerea unor cunoștințe după o schema prestabilită iar întrebările deschise pot ajuta elevul să formeze deprinderile unei gândiri critice. De aceea, a comunica eficient și expresiv cu ceilalți și cu sine presupune: să informezi inteligibil și să facilitezi înțelegerea mesajului transmis; să dezvolți gândirea, afectivitatea, motivația, voința și personalitatea elevilor; să sesizezi și să conștientizezi reacțiile, atitudinile și manifestările comportamentale ale celor cu care comunici; să convingi pe cei cu care comunici.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea respectarea unor reguli de

către profesori, între care: vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese); ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje; folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje (de regulă, orală și vizuală, concomitent); repetarea mesajelor mai complexe.

Orice cadru didactic trebuie să fie conștient de responsabilitatea fată de cuvântul rostit într-o societate în care totul se petrece sub semnul rapidității, în care greșelile de exprimare sunt considerate fără importanță și în care nimeni nu răspunde pentru ce a spus, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

Bibliografie:

1.C. Cerghid, Sisteme de instruire alternative si complementare, București, Editura Arămise, 2002;
2. Cucoș, Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 2002;
3. D. Mihai, Fundamentele comunicării interpersonale, București, Editura All, 2004
4. I. O. Pânișoară. Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională (ediția a IV-a revăzută și adăugită), Iași, Editura Polirom, 2015;
5. Abric, J.-CI., Psihologia comunicării : teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
6. Leroy, G., Dialog în educaţie, Editura Didactică şi Pedagogică.
6. Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004.
7. Tinca Crețu, Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar, 2005.

AMPRENTA CUVÂNTULUI : IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Educatoare: Ponici Andreea- Roxana
Grădinița cu P.P. Nivel al Școlii Gimnaziale ”Sfânta Maria” Botoșani

„Comunicarea reprezintă un proces de viață esențial, prin care animalele şi oamenii generează sisteme, obţin, transformă şi folosesc informaţia pentru a-şi duce la bun sfârşit activităţile sau viaţa.” (Brent D. Ruben)

Competența comunicațională a profesorului este într-o oarecare măsură înnăscută, dar mai ales dobândită, prin voință și efort de (auto)formare. Această competență are mai multe caracteristici: inteligența (ca instrument de cunoaștere, înțelegere și reușită în rezolvarea problemelor sau a situațiilor de instruire și educaționale), memorie, capacitatea de comunicare, gândire logică, spirit de observare, imaginație constructivă, atenție concentrată, dicție. Comunicarea este un transfer de informație între un emiţător şi un receptor, în urma căruia, informaţia transmisă şi captată este înţeleasă şi interpretată în acelaşi mod de către cele două părţi. Dicţionarul explicativ al limbii române ne oferă mai multe sinonome pentru cuvântul comunicare: înştiinţare, ştire, veste, raport, relaţie, legătură. Ea se referă la transmisie şi schimb de informaţii între oameni, la circulaţia de impresii, trăiri afective, judecăţi de valoare, comenzi cu scopul de a obţine modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările, cunoştintele acestora. In forma umană, comunicarea atinge punctul maxim, avandu-se in vedere: complexitatea procesului, formele, conţinuturile şi nivelurile comunicării cat şi diversitatea codurilor, canalelor, sistemelor, modalitaţilor în care ea se produce. Comunicarea are un număr mare de clasificări. Una dintre cele mai frecvente diferențieri utilizate are la baza noţiunea semnelor utilizate în codarea informației şi canalul predilect de transmitere a mesajului astfel rezultat, şi e clasificată în comunicare verbala, comunicare nonverbala, comunicare paraverbală:

- Comunicarea verbala – informaţiile sunt codate şi transmise prin intermediul cuvintelor sub aspectul fonetic, lexical sau morfosintactic, este cea mai studiată formă, deşi este devansată de celelalte forme, poate fi orală sau scrisă, folosindu-se canalul auditiv şi vizual. În cadrul acesteia, informaţia circulă unidirecţional, adică de la emiţător la receptor, acesta fiind pasiv;
- Comunicarea nonverbală – informaţia este codificată şi transmisă printr-o diversitate de elemente care ţine de postură, mimică, înfățișarea partenerilor. Acest mod de comunicare

implică gestica, indicatoare sugestive, descriptive, expresive, privirea şi distanţa, toate acestea pot influenţa conţinutul mesajului;

- Comunicarea paraverbală – informaţia este codificată şi transmisă prin intermediul elementelor prozodice şi vocale care însoţesc vorbirea în general, dar care au semnificaţii aparte : elemente caracteristice ale vocii (vârstă, sex, temperament), debit, pauze, ritm, particularitaţi de pronunţie (defecte de vorbire, grad de cultură, zona din care provine), intensitatea vocii, starea afectivă.

Însă toate cele trei forme ale comunicării umane sunt în simbioză, comunicarea paraverbală şi nonverbală pregătesc terenul pentru mesajul verbal.Comunicarea pedagogică, didactică sau educativă are drept scop producerea, provocarea sau introducerea unei schimbări la receptor şi, ca urmare, ea ea trebuie să se adapteze receptorului. Comunicarea pedagogică sau educativă ajută la realizarea femomenului educaţional, pe când comunicarea didactică este o formă particulară şi obligatorie în vehicularea conţinuturi determinate, specifice unui act de învaţare sistematică, asistată şi este baza procesului de predare-învățare.Comunicarea didactică este o comunicare instrumentală, direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învăţare, este o formă de interacțiune profesor-elev, prin care profesorul transmite mesajul său didactic, folosind procesul de predare-învăţare-evaluare, în scopul realizării obiectivelor cadru şi a obiectivelor de referință din programele şcolare (M. Stoica).

Într-o definire mai concludentă, comunicarea didactică este „un transfer complex, multifazial şi prin mai multe canale al informataţiei între două entităţi (indivizi sau grupuri) ce-şi asumă simultan şi succesiv rolurile de receptori şi emiţători semnificând conţinuturi dezirabile în contextul procesului instructiv-educativ”. Este o comunicare instrumentală, direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învăţare (Constantin Cucoș).

Comunicarea didactică este privită şi considerată ca model de formare a capacitaților comunicative ale elevilor ocupă un loc central în demersul educaţional, dat fiind faptul că în faţa şcolii sarcina pregătirii copiilor pentru autoinformare permanentă. Conceptul de comunicare didactică reprezintă un demers pedagogic complex care presupune o interacţiune între două entităţi (indivizi ori grupuri) care provoacă reacţia formativă a obiectului sau subiectului educaţiei evaluabilă în termeni de feedback extern şi intern.Competenţa comunicativă reprezintă un nivel de performanţă bazat pe cunoştinţe, capacităţi şi atitudini precum şi un optim motivaţional care dermină eficienţa subiecţilor în activitatea de comunicare. Ea poate fi definită ca un schimb de mesaje, cu conţinut specific, între cadru didactic şi elevi. Se realizează oral (cca. 70% din timpul destinat instruirii), în scris, pe cale vizuală și chiar prin gesturi.Scopul comunicării didactice este multiplu: transmiterea şi asimilarea informaţiei;

rezolvarea de probleme; adoptarea unor decizii referitoare la strategiile didactice, tehnici de învăţare, orientare şcolară şi profesională; evaluarea rezultatelor. formarea unor capacităţi, convingeri, sentimente şi atitudini.

În actul comunicării, receptorul – elev îşi valorifică cunoștințele, priceperile şi deprinderile, le consolidează în funcţie de relevanţa informaţiei primite. Faptul că informaţia primită aduce ceva nou pentru elev îl determină să-şi concentreze atenţia, să se implice cu toate capacităţile intelectuale, afective, volitive si atitudinale pentru a recepționa corect mesajul, a-l înțelege şi a-l interpreta corect. Dorința lui de a afla ceva nou îl determină să asculte activ, iar această dorință depinde de calitatea emiterii și de măsura in care elevul este stimulat să-şi exprime opiniile proprii. Eficienţa comunicării didactice depinde şi de o serie de factori tehnici. Astfel, calitatea canalelor de informare favorizează schimbul de mesaje, previne distorsiunile şi pierderile de informaţii Formarea competenţei comunicative presupune un nivel de performanţă bazat pe cunoştinţe, capacitaţi şi atitudini şi un nivel optim educaţional care determină eficienţa subiectului într-o activitate. Şi este la fel de importantă atat pentru educatori cat şi pentru educaţi. Cunoştinţele, modul de gândire, vocabularul, deprinderile, priceperile şi conduitele comunicative sunt dobândite prin educaţie și formare şi îmbogăţite/ perfecţionate prin autoinstruire, autoeducaţie. O importanţă deosebită în activitatea cu elevii o are capacitatea empatică a profesorului, constituind o premisă a optimizării relaţiilor şi o condiţie a comunicării eficiente. Capacitatea empatică are un potenţial psihofiziologic înnăscut, dar se realizează şi se dezvoltă în procesul cunoaşterii interpersonale şi, dacă subiectul îşi propune, prin antrenare autodirijare. Comunicarea cadru didactic-elev nu se reduce la un schimb verbal care angajează doar forțele intelectuale, ea are și o importanță afectiv-emoţională. Subtextul emotiv al vorbirii, calitatea gesticii și a mimicii vin să sporească forța de influențare educativă a conținuturilor verbale. În desfăşurarea activităţii de învăţare în şcoală, o importanţă decisivă o are personalitatea actorilor în câmpul şcolar (elev şi profesor). Elevul se implică în activitatea de învăţare un doar cu gândirea, memoria sau atenţia ci şi cu o altă structură psihică, care le integrează pe acestea fără a se reduce de ele: personalitatea (Negovan, 2008, p. 65). Personalitatea este definită în dicţionarul de psihologie Larousse ca element stabil al conduitei unei persoane; ceea ce o caracterizează şi o diferențiază de o altă persoană. Fiecare individ are particularitățile sale intelectuale, afective şi conative (cu referire la voinţa, la temperament), al căror ansamblu organizat determină personalitatea. Fiecare om este totodată asemănător cu ceilalţi membri ai grupului şi diferit de ei prin amprentă unică a trăirilor sale. Singularitatea sa, fracțiunea cea mai originală a Eului său, constituie esenţa personalităţii sale, condiţiile psihologice jucând un rol considerabil în elaborarea acesteia (Larousse, 1998 , p. 231).

Comunicarea didactică este una din resursele majore ale procesului instructiv-educativ. Ea se în cadrul conţinuturilor latente ale procesului formativ, fiind, prin maniera şi nivelul realizării sale, o sursă de potenţare sau diminuare a conţinuturilor formale. De aceea comunicarea didactică are o influenţă majoră asupra reuşitei sau eşecului şcolar. Şi este considerată premisa esenţială a eficientizării învățământului în vederea reuşitei şcolare.

Bibliografie

1. Panişoară, Ovidiu – Ioan, 2006,Comunicarea eficientă, Editura Polirom, Iaşi.
2. Stoica, Marin,2002,Pedagogie şi psihologie, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova.
3. Cucoş, Constantin, 1998, Pedagogie, Editura Polirom, Iaşi.
4. Cucoş, Constantin, 1998, Psihopedagogie pentru examenele de definitivare şi gradele didactice, Editura Polirom, Iaşi.
5. Şoitu, Laurenţiu, Pedagogia comunicării, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti.

The Communicative Approach in Teaching English as a Foreign Language: Bridging Language and Culture

Prof. Crisan Felicia
Liceul Tehnologic Decebal, Dr.Tr.Severin

In the ever-evolving landscape of language education, the Communicative Approach stands out as a dynamic and student-centered method, placing communication at the forefront of language learning. This approach not only equips learners with the necessary linguistic skills but also fosters cultural understanding and real-life language application. In this article, we explore the principles of the Communicative Approach and provide concrete examples of its implementation in the English as a Foreign Language (EFL) classroom.

Understanding the Communicative Approach

The Communicative Approach, rooted in the idea that language is a tool for communication rather than a set of isolated rules, emphasizes real-life language use. Unlike traditional methods focused on rote memorization and isolated grammar drills, this approach encourages learners to actively engage in meaningful communication. The classroom becomes a dynamic space where students interact in English to convey messages, solve problems, and negotiate meaning.

Principles of the Communicative Approach:

1. **Authentic Communication:** The focus is on using language in authentic, real-world situations.
2. **Student-Centered Learning:** Learners actively participate in the learning process, taking on the role of communicators rather than passive recipients of information.
3. **Task-Based Activities:** Activities and tasks are designed to simulate real-life language use, encouraging students to apply their language skills in practical situations.
4. **Contextual Learning:** Grammar and vocabulary are taught in context, allowing students to grasp the nuances of language use.

Examples of Communicative Approach in Action

1. Role-Playing Scenarios:

• *Example:* Students are given roles in a restaurant setting. They take turns being customers and waitstaff, placing orders, and resolving issues. This not only enhances vocabulary related to food and dining but also develops conversational skills.

2. Information Gap Activities:

• *Example:* Pair students with different sets of information. One student has a map, and the other has directions. They must communicate effectively to navigate a city, practicing giving and following instructions.

3. **Problem-Solving Tasks:**

• *Example:* Present students with a problem to solve collaboratively, such as planning a hypothetical trip. This involves decision-making, negotiation, and the use of language for a practical purpose.

4. Interactive Storytelling:

• *Example:* Start a story and have students continue it in groups. This not only reinforces narrative tenses but also encourages creativity and collaboration.

Benefits of the Communicative Approach

1. **Real-Life Application:** The focus on communication ensures that students are better prepared to use English in authentic, everyday situations.
2. **Increased Motivation:** The interactive and engaging nature of communicative activities sparks student interest and motivation, making the learning process enjoyable.
3. **Cultural Sensitivity:** Through communication, students gain insights into cultural nuances and variations in language use, fostering cross-cultural understanding.
4. **Holistic Skill Development:** The approach addresses all language skills—listening, speaking, reading, and writing—ensuring a well-rounded language proficiency.

Challenges and Considerations

While the Communicative Approach offers numerous benefits, it is important to acknowledge potential challenges, such as varied student proficiency levels and the need for careful lesson planning to ensure a balance between fluency and accuracy.

In conclusion, the Communicative Approach serves as a powerful tool in teaching English as a Foreign Language, fostering not only linguistic competence but also cultural awareness and effective communication skills. By placing students at the center of the learning process, this approach empowers them to navigate the complexities of language and bridge cultural divides in an interconnected world.

„ CONTRIBUȚIA MOMENTULUI DE LITERAȚIE LA FORMAREA ȘI MODELAREA CARACTERELOR’’

PROFESOR ÎNV. PREȘCOLAR CHIRIAC ALBOMIȚA
G.P.N. COCHIRLEANCA, BUZĂU

„Cartea reflectă ca o oglindă lungul șir de secole al vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrângerile și biruințele sale toate. Iubiți cartea, îngrijiți-o și citiți cât mai mult. Cartea ne este prieten credincios, de nădejde.’’(G.F. Morozov)

„Copilul se naște curios în lume și nerăbdător de a se orienta în ea. Literatura care îi satisface această pornire îl încântă. Ca să fie opere de artă, scrierile pentru copii trebuie să intereseze și pe oamenii maturi, instruiți. A ieși din lecturi cu stimă sporită pentru om, acesta e secretul marilor literaturi pentru copii.”(George Calinescu)

Vârsta preşcolară este perioada care se caracterizează printr-un remarcabil potenţial creativ. Acum copiii dobândesc deprinderea de a-şi exprima ideile, impresiile, gândurile, dorinţele într-o formă nouă, inteligentă, cursivă, creatoare.

Prin limbajul specific al cărţii pentru copii, personajele exponenţiale, epicul dens, conflictul împins spre suspans şi senzorial, deznodământul fericit, literatura pentru copii contribuie la formarea şi modelarea caracterelor, la stimularea dorinţei de cunoaştere şi perfecţiune. Formarea şi modelarea caracterelor, deprinderilor copiilor cu normele de comportare civilizată a sentimentelor morale, curajul, perseverenţa, respectul pentru muncă, sunt cerinţe cărora opera literară, prin specificul ei, aduce o contribuţie majoră.

Particularitățile vorbirii preşcolarilor sunt legate, în primul rând, de vârsta acestora. Limbajul se dezvoltă şi progresează la copil, iar nouă educatoarelor, ne revine sarcina de a organiza şi planifica experienţele de limbaj ale fiecăruia, în funcţie de ritmul propriu de dezvoltare. Acest mirific univers al cărții trebuie descoperit de către micii preșcolari, prin inițierea și parcurgerea unor teme interesante, bogate în conținut informațional, cu valente formative și capabile să aducă în conștiința lor adevăratul sens al copilăriei cu sentimente, aspirații și îndrăzneli, ca o înaripare entuziastă cu idealuri înalte.

Marea varietate a creațiilor artistice, care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiază receptivitatea copiilor față de frumos, cu condiția ca acesta să fie accesibil. Producțiile populare în proză sau în versuri (basmele, poveștile, povestirile, snoavele, etc.) au format dintotdeauna fondul de aur al literaturii pentru copii.

Lectura rămâne unul din cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități pentru copilul preșcolar. Pentru aceasta, am ales un opțional la grupă care să îi determine pe copii să învețe, să asculte, să se relaxeze și, treptat, să simtă cuvintele, frumusețea și expresivitatea lor. Opționalul se

numește „ Trăistuța cu poveștile copilăriei ’’ , cu unități de învățare din poveștile „Scufița Roșie’’, „Ursul păcălit de vulpe’’, „Coliba Iepurașului’’, „Iedul cu trei capre’’, „Turtița’’, „Ciubotelele Ogarului’’, „Soarele și omuleții de zăpadă’’,etc. și are următorii indicatori:

- Face referire la dorințele și gândurile celorlalți când interpretează comportamentul lor.
- Răspunde la emoții prin joc de rol.
- Asociază emoțiile cu cuvinte și expresii faciale.
- Participă la discuțiile unui grup, ascultând interlocutori pentru un timp scurt.
- Demonstrează înțelegerea vocabularului uzual/ de bază prin adecvarea răspunsului.
- Dobândește informația prin ascultare utilizându-le apoi în contexte adecvate.
- Răspunde la întrebări folosind limbajul verbal, referindu-se atât la contextul prezent cât și la alte contexte.
- Face diferența între cuvintele reale și cele inventate.
- Vorbește suficient de clar pentru a fi înțeles de toți interlocutorii.
- Cere explicații la cuvintele pe care nu le înțelege și le utilizează.
- Arată interes crescut și implicare în ascultarea și discutarea unei varietăți de genuri; ficțiune/ nonficțiune, poezie pentru copii, poezie populară, basme, reviste cu benzi desenate.
- Recită o strofă sau repetă ultimul vers al unei poezii preferate sau redă cuvinte, expresii, sintagme, din povestea preferată.

Este foarte important ca fragmentul ales să fie unul cât mai captivant, să trezească interesul elevilor, astfel putem da ca sarcini preșcolarilor: selectarea anumitor imagini vizuale, auditive, selectarea paragrafelor unde sunt prezentate personajele pozitive/ negative, etc, toate acestea , fiind în conformitate cu particularitățile de vârstă al elevilor. Literatura pentru copii se fundamentează mai mult pe genul epic și genul liric, care facilitează perceperea în învățământul primar, pe locul secund, fiind genul dramatic, redat prin teatru de păpuși, serbări școlare.

Aparent, lectura pare a fi o activitate destinată vârstei școlare, după ce copilul învață să citească și chiar este nevoit să ducă la îndeplinire teme pentru acasă ce presupun cititul individual.

În realitate, cărțile, care reprezintă poate cel mai la îndemână instrument pentru a modela intelectual un copil, pot face parte din viața micuților de la vârsta preșcolară. Chiar dacă nu știu să citească, micuților le poate fi insuflat gustul pentru cărți încă de la vârste fragede. Cărțile cu povești ilustrate sunt de obicei primele care intră în viața copiilor. Urmărind succesiuni de imagini care construiesc firul narativ, copiii vor fi capabili, prin exercițiu și cu ajutorul unui adult, să înțeleagă povești și să facă cunoștință cu eroi pe care îi va îndrăgi. E bine să alegem cărți cât mai viu colorate și frumos ilustrate, pentru a le atrage atenția și să petrecem timp explicându-le poveștile.

Seara, înainte de culcare, este un moment potrivit pentru a le citi copiilor; e chiar indicat să facem din asta un obicei, o rutină ce va ajunge să fie pe placul celor mici și să se impună ca o activitate de familie.

O altă metodă prin care copilul poate fi atras de partea cărților o reprezintă cercurile de lectură, care pot fi organizate la grădiniță sau la bibliotecă - aici de obicei sunt citite povești pentru copii de aceeași vârstă și pot fi în același timp un prilej bun de socializare.

De aceea, în programul unei zile de activități, ce se desfășoară la grădiniță, s- a implementat „Momentul de literație’’, moment ce se realizează pentru o liniștire a preșcolarilor, după ce au participat activ la procesul instructiv-educativ, pentru întâlnirea zilnică cu frumosul, cu perioada copilăriei.

Poveștile, povestirile despre personaje care arată ca ei și trăiesc experiențe asemănătoare cu ale lor sunt doar câteva din bucățile lecturate de educatoare care fac plăcere preșcolarilor.

O cercetare publicată în 2013, realizată de Institutul pentru Educație din Marea Britanie a arătat că acei copii cărora părinții le citeau la vârsta de 5 ani au înregistrat rezultate mult mai bune la vârsta adolescenței, la teste de matematică, vocabular și ortografie decât cei cărora nu li se citea deloc. Iată de ce o idee bună să îi citești copilului de vârstă preșcolară.

Momentele pe care le petrecem cu copiii de vârstă preșcolară, descoperind împreună cărțile ,sunt clipe prețioase de timp petrecut împreună, care ne pot da ocazia să ne apropiem, să construim o conexiune puternică, care în mod obișnuit se diluează odată cu vârsta, când copilul începe să descopere jocul și alte activități sociale ce nu implică și părinții. Numeroase studii arată faptul că obiceiul de a le citi copiilor preșcolari are un impact pozitiv asupra performanțelor școlare și al capacităților de învățare, asimilare, în general. Un preșcolar care a intrat de mic în contact cu lumea cuvintelor și a informațiilor se va integra mai ușor în peisajul școlar și va fi mai familiarizat cu numeroase noțiuni cu care va trebui să opereze.

Impactul pozitiv al activității de a le citi copiilor preșcolari poate fi observat, de exemplu, atunci când cei mici învață poezii, deși nu știu să citească. Auzind anumite secvențe de mai multe ori, acesta le va repeta și în cele din urmă le va învăța pe dinafară .Intrând în permanență în contact cu termeni și expresii noi, copilul își va dezvolta vocabularul. Lecturile ajută copiii să se familiarizeze cu termeni și idei mai puțin frecvente, care apar mai rar în conversațiile de zi.

Multe texte literare au un subiect coerent, un conflict impresionant spre dramatic, o luptă între bine și rău, de obicei, răul fiind învins. Însă, alte opere literare, cu o accentuată valoare artistică, acționează cu o organizare interioară bine legată, ceea ce ne oferă nouă, cadrelor didactice, ocazia de a dirija elevii spre răsfoirea lucidă a textelor literare. Pentru a insufla însă altora dragostea pentru literatură, nevoia interioară pentru lectură, trebuie ca educatorul însuși să fie un om cultivat, un foarte bun cunoscător al valorilor naționale și universale.

BIBLIOGRAFIE

1. Aanei, Genilia. Irimia, Violeta-Cristina, Literatura pentru copii, Accepțiuni moderne, Editura Aramis, București, 2003.
2. Dumitrana,M. „Educarea limbajului în învăţământul preşcolar”, vol. 1, „Comunicarea orală”;
3. Cucinic, C, „În căsuţa cu poveşti”, Editura Aramis, București, 2004.
4. Curriculumul pentru educație timpurie și copii de la naștere la 6 ani.
5. Carte de povești, Volumul I, II, III, IV, Editura Diana, Pitești, 2008.

IMPORTANȚA UTILIZĂRII LIMBAJULUI TEOLOGIC LA ORA DE RELIGIE

Pr. Prof. Iftodi Marian Liviu,
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Dumbrăvița, Județul Botoșani

Limbajul verbal este cel mai uzitat tip de comunicare în cadrul demersului didactic și are ca obiectiv principal transmiterea de informații, idei sau atitudini. Pentru ora de Religie, acest tip de limbaj primește o conotație specială, deoarece predarea învățăturii de credință presupune și experierea ei. Menirea profesorului este, în primul rând, aceea de a-L împărtăși/cumineca elevilor prin cuvinte, pe Cuvântul lui Dumnezeu. Cuvintele acestuia împrumută din puterea ziditoare a Logosului divin și determină stări, acțiuni și comportamente în sufetele celor ce-l ascultă.

Datorită faptului că un cuvânt are în sine forța de a chema realitatea invocată și de a mișca sentimentul și voința elevului numai prin rostire, forma în care acesta este înfățișat este extrem de importantă. O expunere fadă, monotonă, lipsită de conținut, poate obstrucționa forța ziditoare a cuvântului. Din aceste considerente, profesorului îi revine sarcina de a semăna cuvintele cu grijă, la timpul potrivit, unde și în sufl etele cui trebuie.

De profesionalismul și de calitățile lui didactice depinde forța ziditoare a cuvântului rostit sau scris. În cadrul acestei secvențe, vom expune câteva modalități de comunicare verbală prin care oferim profesorilor de Religie posibilitatea de a valorifi ca adecvat limbajul verbal în transmiterea învățăturii de credință. Termenul cuminecare ce provine din latinescul comunicare a primit, prin intermediul latinei eclesiale, în toate limbile romanice înțelesul de a se împărtăşi de la, a se împărtăşi întru ceva.

Cuvântul care caută să educe este un cuvânt ziditor, în sensul că, prin însăși emisiunea sa, poate edifi ca, construi, plămădi. Discursul educativ nu numai că invocă o realitate de realizat, dar o și face în parte.

Limbajul verbal reprezintă unul din tipurile de comunicare care are la bază unitatea minimală: cuvântul. Acesta poate fi oral sau scris și, ca atare, se adresează atât auzului, cât și văzului. Până nu demult, științele lingvistice, dar și cele nelingvistice, au accentuat importanța comunicării scrise. Acum, însă, accentul s-a mutat pe comunicarea orală care transmite și determină mult mai prompt un mod de acționare. Comunicarea verbală suscită mult atenția copiilor. Rapiditatea cu care pot fi expuse conținuturile de învățare le oferă acestora posibilitatea să acceseze o mulțime de informații. Mai mult, ei pot avea acces direct la noțiunile care le stârnesc interesul, printr-o simplă întrebare. Sursa lor de informare, care este profesorul, poate să le ofere răspuns la nedumeririle particulare. Un text redactat nu poate să intuiască modul subiectiv în care persoana receptează mesajul în parte.

În schimb, într-o comunicare verbală, posibilitatea de a răspunde într-o manieră adaptată la

nevoile/interesele subiective ale fi ecărui elev constituie un avantaj important. Obținerea unui feedback instantaneu este esențială în demersul didactic. Acesta îi oferă profesorului posibilitatea de a sesiza, întâi de toate, cât de bine au înțeles elevii mesajul transmis.

De asemenea, profesorul poate să constate printr-o simplă întrebare interesul/dezinteresul elevilor față de o temă sau de o secțiune din lecție. Ca atare, în urma feedback-ului, profesorul poate să corecteze sau să completeze mesajul cu multă ușurință, evitând astfel sincope sau erori în actul educativ. Comunicarea verbală îi permite profesorului să-și accentueze mesajul prin elementele specifi ce limbajului nonverbal și paraverbal. Acest fapt determină o mai bună asimilare a conținuturilor afectiv-atitudinale deoarece, în urma unor studii recente, reiese că informațiile se transmit în cea mai mare proporție prin limbajul nonverbal – 55%, prin paraverbal – 38% și, restul de 7% revenind limbajului verbal.

Ca metodă de predare, expunerea constă în prezentarea orală a noilor noțiuni prin intermediul povestirii, descrierii, explicației, argumentării, prelegerii și expunerii cu oponent. Cu toate că pedagogii moderni susțin că această metodă nu suscită și nici nu cultivă gândirea elevilor la fel de mult ca metodele creatoare, este indicat ca profesorul de Religie să folosească și această manieră de comunicare, fi indcă impactul ei poate fi extrem de mare.

a. Povestirea: metodă expozitivă cu ajutorul căreia sunt expuse oral evenimente (întâmplări, fapte) reale sau fi ctive ce au ca fi nalitate, pe lângă transmiterea unor cunoștințe noi, dezvoltarea anumitor sentimente și formarea de deprinderi pozitive în caracterul elevilor. Exigențe:

• este necesar ca subiectul povestirii să aibă relevanța necesară pentru susținerea ideii religioase;
• folosindu-se de elementele paraverbale și nonverbale, profesorul va asigura un climat emoțional cu ajutorul intonației, mimicii și a gesturilor sale;
• pe parcurs pot fi folosite materiale ce pot ilustra diferite aspecte din subiectul povestirii;
• atunci când se impune, profesorul poate întrerupe povestirea pentru a răspunde unor întrebări sau pentru a introduce o explicație, dar cu mult tact pentru a nu afecta fi rul expunerii.

b. Descrierea: metodă expozitivă prin intermediul căreia sunt subliniate cu precădere însușirile exterioare ale persoanelor, obiectelor, fenomenelor etc. Exigențe:

• să aibă ca fundament intuiția;
• să nu subevalueze sau să supraevalueze nivelul de percepție al elevilor;
• să se focuseze pe detaliile cele mai importante ale obiectelor și fenomenelor;
• să încurajeze și să dezvolte spiritul de observație al elevilor.

c. Explicația: metodă expozitivă prin care sunt elucidate noțiuni ambigue, idei, citate ori evenimente scripturistice, parabole sau legiuiri morale, în vederea constituirii fundamentului necesar pentru funcția formativă a actului didactic.

Conversația catehetică este folosită de cele mai multe ori pentru verificarea și consolidarea cunoștințelor. Sub atenta coordonare a profesorului, elevii reproduc și prezintă informațiile deja asimila te de ei.

Conversația euristică este utilizată cu precădere atunci când profesorul dorește să actualizeze noțiunile predate și când intenționează să realizeze trecerea spre o nouă lecție.

Dezbaterea sau discuția colectivă este folosită în vederea consolidării sau a soluționării unei teme mai largi. Elevii vor contribui cu opiniile lor, fundamentate pe cunoștințele anterioare, la dezvoltarea și analiza nuanțată a unei problematici familiare.

„Niciodată nu a vorbit un om ca omul acesta!” Când ne lăsăm fascinați de cuvântul lui Isus, primim în același timp o bună porție de luciditate. Împreună cu dorința schimbării ni se vor revela și blocajele, prejudecățile, duplicitatea, resentimentul, antipatiile, ba chiar repulsia față de incoerența proprie. Eficiența schimbării vieții nu se va baza însă pe rezistența noastră, fiindcă prețul nu a fost plătit de noi. „Harul ne-a fost dat după măsura darului lui Hristos” (Efeseni 4,7), amintește Sfântul Pavel, care cunoscuse pe pielea lui cum, prin chemarea lui Isus, putuse să se schimbe din postura de persecutor în cea de apostol. Dumnezeu oferă, așadar, acest har covârșitor, invitându-ne să ieșim de sub streașina caselor noastre pentru a trăi pe străzile lumii, cu ochii sufletului deschiși la încercări și la faptul că depindem cu toții unii de alții.

A trăi chemarea creștină azi, cu toate adversitățile contemporane, nu este o investiție decorativă, asigurată de abilitățile spiritului lumesc. Este o existență cu gândul la ceilalți, cărora le putem oferi șansa de a-l întâlni pe Isus, suportându-ne, iubindu-ne și compătimindu-ne fără aprecieri sau garanții suplimentare. Și fiindcă bătălia înseamnă a-i rămâne fideli lui Isus, nu ne vom putea permite vreodată să numim întunericul lumină sau răul bine. Dacă reușim să înțelegem că nu suntem făcuți spre „funcționare” în universul credinței, ci spre a trăi Adevărul, vom fi surprinși să descoperim că în viețile noastre acesta se apără singur.

ELEMENTE DE COMUNICARE VIRTUALĂ IN TEXTUL LITERAR

Prof. IONEL Gabriel-Adrian
Școala Gimnazială „Alice Voinescu”
Drobeta-Turnu-Severin, Mehedinți

Putem vorbi în școala de astăzi și despre informatizare, cultură digitală ca o preocupare de bază în învățare, prin formarea culturii informației și comunicării digitale la nivelul fiecărui cetățean. Fără o astfel de cultură digitală este dificilă integrarea în rețeaua globală, care se bazează pe comunicarea digitală în orice domeniu. Computerul, putem spune că este integrat în sistemul de învățământ, fiind o necesitate. Comunicarea virtuală este astăzi un adevărat fenomen și de aceea și educația virtuală este la fel.

Din experiența didactică personală pot spune că nu trebuie să ignorăm valoarea unora dintre metode deoarece fiecare aduce o anumită contribuţie în realizarea scopului unei lecţii de limba română. Important este de a alege cele mai bune strategii şi metode şi chiar mijloace tehnice pentru însuşirea şi dobândirea cunoştinţelor din cadrul textelor literare. Voi încerca să demonstrez că mijloacele clasice pot fi împletite cu cele moderne în dezvoltarea cognitivă şi le pot sprijini în faza concretă a prelucrării informaţiilor, dar şi pe celelalte procedee mentale ca exemplu: manualul, fişe, caiete în informarea de bază, prin expunere, conversaţie, oferirea de sprijin în învăţare în efectuarea unor proiecte, studiul documentar independent, planşe, ilustraţii, scheme, schiţe, tablouri; conversaţia, explicarea prin expunere, demonstrarea unor fenomene, descoperirea independentă de relaţii sau soluţii, planuri, diagrame în demonstrarea unor afirmaţii din expunere, explicarea în exerciţii de dobândire, de fixare, de aplicare. Acestea sunt mijloace tradiţionale de învăţământ pe care pedagogii le folosesc de mult timp, dar ele pot fi combinate în procesul de predare-învățare-evaluare cu programe speciale ale calculatoarelor, casete, CD-uri, videoproiectoare, care folosite ca mijloace de predare duc la obţinerea unor informaţii noi faţă de manual. În exerciţiile de analiză, comparare, ilustrare - diapozitivele, diafilmele, filmele didactice de pe CD-uri, montaje audio-video pot fi folosite în demonstraţii prin imagini, în expunere, descriere, explicaţie, conversaţie, povestire; folii pentru retroproiector, materiale pe suport opac în epiproiecţie sau în proiecţie video ar putea fi folosite în susţinerea observaţiei, demonstraţiei, dar şi în activizarea expunerii, descrierii. Mijloacele moderne nu au adus beneficii formative dacă au fost utilizate în formula tradițională de predare-învățare-evaluare, dar nici celor care le exagerează valoarea spunând că acestea pot fi folosite în locul celor tradiţionale, în concluzie, având la dispoziţie întreaga gamă de aparate, dar şi mijloacele tradiţionale de învăţământ, beneficiem de o sursă bogată de informaţii care le va orienta către o mare investigare asupra modalităţii de funcţionare

şi utilizare a acestora. Utilitatea lor trebuie să se raporteze la interactivitatea funcţională şi interactivitatea relaţională în situaţiile de cunoaştere-învăţare. Metodele active sunt de bază, iar cunoaşterea manevrării tehnologiei intră în plan auxiliar, adică au aceleaşi roluri ca şi metodele active de instruire, informare, facilitare a interacţiunilor şi de producere de cunoştinţe noi, modele, concepte, rezolvări de probleme. Pentru instruirea interactivă de succes, cadrul didactic trebuie să-şi perfecţioneze următoarele abilităţi, aptitudini: să fie lider, un foarte bun organizator, să studieze şi să se perfecţioneze continuu, să fie spontan, adaptabil, creativ, tolerant, deschis, exigent, dar apropiat elevilor, să aibă spirit ludic, o atitudine activizatoare, stimulatoare, încurajatoare, afectivitate, răbdare, abilitatea de a analiza şi sintetiza, de a operaţionaliza, de a dirija învăţarea spre situaţii reale, concrete, să-şi surprindă elevii, să vină cu noutăţi, să creeze şi să întreţină un climat relaxat, echidistant, să aprecieze şi să valorizeze corect, să determine la elevi încrederea în sine, în forţele proprii. Deci, profesorul trebuie să posede competențe empatice, psihorelaționale, metodice, științifice, psihosociale, manageriale, interrelaționale la un înalt nivel. Relaţia profesor-elev în acest tip de comunicare se va baza pe încredere, reguli, cooperare, va fi un parteneriat. Există avantaje numeroase ale utilizării metodelor interactive, cele mai importante fiind: exploatarea creativităţii, reducerea blocajelor emoţionale, dezvoltarea inteligenţelor multiple, posibilitatea cooperării, a controlului reciproc, a autoevaluării.

Individul de azi este însetat de cunoaşterea rapidă, completă şi corectă a realităţii înconjurătoare. Astfel, actorii educaţionali trebuie să fie formaţi pentru a face faţă acestor cerinţe, schimbări, incertitudini şi inovări.

Bibliografie:

1. Cucoş, M., „Instruire interactivă”, Editura Presa Universitara Clujeana, Cluj Napoca, 2002
2. Cerghit, I., „Sisteme de instruire alternative și complementare”, Editura Aramis, București, 2002
3. Cerghit, I. „Metode de învățământ ", București, EDP, 1998

LECTURA – DESCHIZĂTOARE DE DRUM SPRE CUNOAŞTERE

Prof. IONEL Eugenia-Maria
Liceul Tehnologic Halînga, Mehedinți

Carte frumoasă cinste cui te-a scris
Încet gândită, gingaş cumpănită;
Eşti ca o floare, anume infloriă
Mâinile mele, care te-au deschis.
(Tudor Arghezi)

Drumul lecturii porneşte pe întreg procesul de învăţământ, de la cel preşcolar la cel post-universitar; altfel spus, ,,n-are sfârşit”. Toate cărţile bune ne învaţă câte ceva pe planul ştiinţei, tehnicii, artelor, moralei, comportamentului, etc. Cine consideră că după ce a încheiat procesul de învăţământ în şcoală, încheie totodată şi contactul cu lectura, acela a renunţat la ambiţia progresului.

,,Cartea reflectă ca o oglindă lungul şir de secole ale vieţii omenirii, istoria luptei sale pentru existenţă, pentru un viitor mai luminos, suferinţele, bucuriile, înfrângerile şi biruinţele sale toate. Iubiţi cartea,îngrijiţi-o şi cititi mai mult! Cartea ne este prieten credincios, de nădejde!” menţiona plastic şi convingător G. F.Morozov în lucrarea sa ,,Cărţi prietene”, arătând importanţa cărţii pentru cititor. În încercarea de a ,,defini” cartea şi lectura ei, cele mai izbutite din punct de vedere metaforic, par cuvintele marelui cronicar Miron Costin:,,*…că nu iaste alta şi mai frumoasă şi mai de folos în* toata *viaţa omului zabava decât cetitul cărţilor.”*

De-a lungul timpului, am căutat mereu răspuns la întrebările care mă frământă ca dascal, ca deschizător de drumuri spre cunoaştere, întrebări precum ar fi: ,,Insist oare de ajuns în a folosi metode adecvate încât elevii să-şi însuşească corect limba română?”; ,,Reuşesc să sădesc în sufletul elevilor dragostea pentru citit?” Prin lectură micii şcolari devin vrăjiţi, purtaţi pe tărâmul cunoaşterii. Datoria mea ca dascal este să îndrum paşii ,,tinerelor mladiţe” pe acest drum nou, plin de neprevăzut, să le fac cunoscute muzicalitatea, farmecul deosebit al limbii române prin intermediul lecturii. În afara lecturii nu poate fi concepută azi o cultură sistematică a individului şi implicit a societăţii. Fiecare literat, gânditor al vremurilor trecute şi de azi, defineşte şi arată cu multă prisosinţă influența pe care o exercită asupra educării omului, lectura. Dintre numeroasele funcţii pe care le îndeplineşte lectura, cea mai înaltă menire o are cea instructiv - educativă.

Lectura dirijată sistematic şi progresiv în familie, şcoală şi bibliotecă a tuturor cititorilor trebuie să se facă cu mulă grijă de cei chemaţi să popularizeze şi să dirijeze lectura pentru vârstele potrivite. E necesar a fi luate unele măsuri organizatorice care să aibă în vedere, în funcţie de condiţii, aportul familiei alături de şcoala, de a supraveghea şi îndruma lectura elevilor. Elevii vor fi orientaţi spre

bibliotecile şcolii, sau îndrumaţi să folosească bibliotecile pe care le au acasă. În momentul în care trebuie să se treacă la trierea cărţilor în : recomandabile şi nerecomandabile copiilor; în cărţi dăunătoare prin conţinutul lor, dar şi contraindicate din cauza inaccesibilităţii la o anumită vârstă, e nevoie de sprijinul celor maturi. Controlul poate fi preventiv (informativ) şi documentar. Controlul preventiv asigură continuu informarea dascălului sau a familiei: dacă elevul citeşte numai ce este indicat la varsta lui şi dacă citeşte cu folos. Controlul documentar dă posibilitatea pedagogului să cunoască ce citesc anumiţi elevi , ce rezultate are lectura asupra educaţiei acestora.

Ca profesor, am constatat că lectura îi oferă celui ce o parcurge , pe lângă satisfacţiile pe care le aduce orice fapt de lectură, prilejuri unice de reflexie şi de trăiri spirituale. Ea îndeamnă la introspecţie, contribuind substanţial la formarea şi modelarea personalităţii şi comportamentului cititorului. La vârsta şcolara, lectura are un rol hotărât în îmbogăţirea limbajului prin formarea şi dezvoltarea unui vocabular adecvat. Marea varietate a creaţiilor artistice aparţinând unor genuri şi specii literare diferite, evidenţiează receptivitatea copiilor faţă de frumos, dorinţa lor de cunoaştere. Dintre creaţiile în proza, basmele şi poveştile au rămas de-a lungul vremii, operele cele mai îndrăgite de copii. Valoarea lor instructiv-educativă este deosebită, ele aducând o preţioasă contribuţie la dezvoltarea proceselor de cunoaştere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voinţă şi caracter, la formarea personalităţii copiilor. Lecturile care exprimă înţelepciunea, năzuinţele, necazurile, bucuriile poporului, lupta cu forţele naturii, relaţiile dintre oameni, îi ajută pe elevi să înţeleagă compexitatea aspectelor vieţii. Prin lecturile care exprimă conflicte între cele doua forţe, ale binelui şi răului, micii cititori işi formează reprezentări şi noţiuni despre dreptate, cinste, curaj, vitejie, hotărâre, perseverenţă, hărnicie. Elevii vor alege prin aceste lecturi partea dreptăţii, adevărului, binelui şi vor detesta nedreptatea, lăcomia, îngâmfarea, minciuna, răutatea. Poveştile lecturate au anumite trăsături specifice, apropiate de realitatea vieţii de toate zilele. Aceste lecturi cu valoare educativă contribuie la formarea unei atitudini de combatere a unor manifestări negative din comportamentul oamenilor. Lectura legendelor îmbogăţeşte fondul cognitiv şi afectiv al copilului. Analiza atentă a structurii legendelor şi a personajelor supradimensionate îi ajută pe elevi să descifreze mesajul estetic, fondul real al operei, concizia, simplitatea şi expresivitatea limbii şi stilului, le dezvoltă capacităţi intelectuale şi verbale , trăsături de voinţă şi caracter.

În încheiere, dacă şcoala are ca finalitate instruirea şi educarea copilului pentru a deveni un om bine educat şi format, aceasta se realizeaza prin cultivarea gustului pentru lectura. Elevul trebuie permanent îndrumat spre lectură.

BIBLIOGRAFIE:

1. OPREA, Crenguţa- Lăcrămioara, Strategii didactice interactive: repere teoretice şi practice, Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 2007.
2. EFTENIE, Nicolae, 2008, Introducere în metodica studierii limbii şi literaturii române. Ediţia a IV-a, revăzută şi adăugită, Piteşti: Editura Paralela 45.
3. PAMFIL, Alina, 2007, Limba şi literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise. Ediţia a IV-a, Piteşti: Editura Paralela 45.

Soluții în managementul clasei pentru profesori

Profesor Chiriac Erika Karina,
Școala Gimnazială Constantin Parfene Vaslui

În perioada 30 octombrie- 4 noiembrie 2023, am participat la cursul de formare “Classroom Management Solutions for teachers: New Methodologies, Effective Motivation, Cooperation and Evaluation Strategies”, care a avut loc în Barcelona, Spania, organizat de Europass Teacher Academy. Participarea la acest curs a fost facilitată de obținerea Acreditării Erasmus a școlii. Cursul a fost creat pentru profesorii care doresc să învețe mai multe despre gestionarea unei săli de clasă eficiente și actualizate, care încurajează participarea și învățarea implicată folosind cele mai recente tehnici și instrumente. Acesta a fost conceput pentru profesori de diferite discipline din patru țări: România, Ungaria, Cehia şi Letonia.

În cadrul proiectului au fost promovate instrumente web precum: Wooclap, Wakelet, Screencastify, Edpuzzle.

Profesorii au aflat mai multe informații despre gestionarea unei săli de clasă prin reflecție, observarea profesorului și scenarii de caz, care încurajează discuția și rezolvarea celor mai frecvente probleme apărute în colectivele de elevi.

Prin activități interactive și captivante, participanții au învățat cum să stimuleze motivația, să stabilească regulile clasei, să ofere instrucțiuni clare, să monitorizeze, să dezvolte relații, să încorporeze munca în pereche și în grup și să-i încurajeze pe elevi în a reflecta asupra propriului comportament din sala de clasă.

În plus, cursul a urmărit și clarificarea modelului pedgogic *flipped classroom* sau clasa inversată și cum poate fi folosită această nouă metodă de predare. Pe lângă aprofundarea competențelor digitale, activitățile outdoor au avut şi rolul de a descoperi cultura şi civilizația spaniolă.

La sfârșitul acestui curs de management al clasei, participanții au dobândit o perspectivă mai bună asupra a ceea ce face ca o sală de clasă să funcționeze fără probleme. De asemenea, ei au devenit mai familiarizați cu învățarea bazată pe proiecte și sarcini și au acumulat idei pentru evaluarea eficientă a învățării.

COMUNICAREA ÎN PROCESUL EDUCAŢIONAL

Radu Camelia
Liceul de Transporturi Auto Traian Vuia, Galati

Comunicarea este procesul de transmitere de informaţii, idei, opinii, păreri fie de la un individ la altul, fie de la un grup la altul; comunicarea este un atribut al speciei umane; nici un fel de activitate, de la banalele activităţi ale rutinei cotidiene pe care le trăim fiecare dintre noi zilnic şi până la activităţile complexe desfăşurate la nivelul organizaţiilor, nu pot fi concepute în afara procesului de comunicare.

Comunicarea poate fi *directă* (cei angajaţi în procesul de comunicare se află faţă în faţă) sau poate fi *mediată* (text scris, poştă electronică).

A fi un bun ascultător preupune manifestarea unei atitudini de respect şi acceptare a interlocutorului. Comportamentele care transmit acest mesaj sunt:

1. Stabilirea contactului vizual cu persoana cu care vorbim

Contactul vizual indică vorbitorului că persoana cu care discută este atentă. Când cineva doreşte să iniţieze o conversaţie, e important să ne îndreptăm privirea spre el şi să întrerupem pe timpul conversaţiei activitatea în care suntem implicaţi. Dacă vom continua să vorbim cu el în timp ce facem şi altceva, îi transmitem mesajul că nu este important sau nu ne interesează ceea ce vrea să ne spună.

2. Folosirea răspunsului minimal şi a încurajării

Răspunsul minimal poate să apară în conversaţie sub formă nonverbală (a da din cap, „aha”), dar şi verbală („înţeleg”, „ştiu ce vrei să spui”).Uneori, o simplă repetare a ultimelor cuvinte spuse de cineva este suficientă pentru a încuraja comunicarea. Dacă elevul povesteşte ceva – „Nu vreau să mai învăţ la fizică. Este groaznic!” – şi se opreşte aici, profesorul îl poate încuraja să continue prin simpla repetare a cuvintelor „Este groaznic?”, aşteptând o detaliere din partea elevului.

3. Concentrarea atenţiei pe ceea ce spune vorbitorul

Este foarte important ca atunci când ascultăm:

- Să ne focalizăm atenţia pe ideile şi sentimentele pe care ceallaltă persoană încearcă să ni le transmită;
- Să evităm să ne gândim la propriile probleme – ele ne vor împiedica să ascultăm eficient;
- Să nu schimbăm subiectul – acest lucru indică faptul că nu am fost atenţi la mesajul care ni s-a transmis sau nu suntem interesaţi de ceea ce ni se transmite.

4. Evitarea judecării sau interpretării a ceea ce spune celălalt

Atunci când ascultăm, avem uneori tendinţa de a interpreta ceea ce ni se transmite, sau de a ne pregăti replica pe care urmează să o dăm. Acest lucru devine o barieră în recepţionarea mesajului. Astfel, fiind centraţi pe ceea ce vrem noi să spunem, şi nu pe ceea ce spune vorbitorul, s-ar putea să pierdem unele informaţii sau să le înţelegem greşit.Prin urmare, este foarte important ca atnci când ascultăm, să ne concentrăm toată atenţia pe ceea ce ne spune vorbitorul.

5. Reflectarea sentimentelor celuilalt

Reflectarea are rolul de a identifica şi clarifica emoţiile cu care se confruntă o persoană la un moment dat. De exemplu, dacă elevul spune: „Nu pot să fac problema, este prea grea!”, profesorul poate răspunde reflexiv astfel: „Pare să-ţi fie greu!”. Un răspuns de genul: „Nu vorbi aşa! De-abia ai început!” îl va face pe elev să se simtă neînţeles.

6. Adresarea întrebărilor

Pentru a ne asigura că am înţeles un mesaj în mod corespunzător putem recurge la repetarea cu propriile cuvinte a ceea ce am auzit (parafrazare). Se spune că dacă putem repeta ceea ce a spus vorbitorul, atunci înseamnă că am înţeles ceea ce a vrut să ne transmită. Adresarea unor întrebări în scopul clarificării sau obţinerii unor informaţii (de ex., „Dacă am înţeles bine, mi-ai spus că atunci când ai ajuns în clasă ţi-ai găsit lucrurile împrăştiate pe jos?”).

Există două tipuri de întrebări:

1. Întrebări închise: sunt acele întrebări care generează răspunsuri specifice (de ex. „Care materie îţi place cel mai mult?”);
2. Întrebări deschise: sunt acele întrebări care permit explorarea situaţiilor (de ex., „Îmi povesteşti cum a fost în excursie?”).

Ascultarea eficientă presupune folosirea cu precădere a întrebărilor deschise, care treptat sunt alternate cu întrebări închise, în funcţie de scopul comunicării.

BIBLIOGRAFIE

Coman, Mihai - “Manual de jurnalism”, Ed. Polirom, 1997;

Drăgan, Ioan - „Paradigme ale comunicării de masă” de Casa de Editură şi Presă Şansa, 1996.

COMUNICAREA ŞCOALĂ – FAMILIE , O NECESITATE

MERLOIU MONICA,
Prof. pentru înv. primar,
Școala Gimnazială „Duiliu Zamfirescu” Focsani

Comunicarea este un ansamblu de acţiuni care au în comun transmiterea de informaţii sub forma de mesaje, ştiri, gesturi simbolice între doi indivizi. Este un proces dinamic, aflat într-o continuă schimbare. Prin comunicare ne exprimăm gândurile, ideile, oferim informaţii. Şcoala are un rol important în colaborarea cu părinţii copiilor, pentru a asigura educaţia acestora, deoarece educaţia permanentă presupune o învăţare pe tot parcursul vieţii. Colaborarea între toţi factorii educaţionali, in primul rând între şcoală şi familie este o necesitate actuală. Şcoala nu–şi poate realiza pe deplin sarcinile, dacă nu cunoaşte familia şi condiţiile de muncă ale copiilor. Legătura şcolii cu familia este esenţială pentru a cunoaşte nenumărate aspecte privitoare la comportamentul copiilor, situaţia la învăţătură, disciplina; dialogul cu familia este un element indispensabil pentru reuşita şcolară. Pentru o bună reuşită în educaţia copiilor, familia trebuie sa devină un bun colaborator al şcolii, să creeze condiţiile necesare activităţii de învăţare permanentă, precum şi controlul îndeplinirii programului zilnic.

Dintotdeauna şcoala a colaborat cu familia în diferite forme, însă astăzi din punct de vedere a cerinţelor sociale, apare mai mult ca niciodată necesitatea întăririi legăturii dintre acestea.

Cu părere de rău trebuie să afirmăm că, în ultimul timp, se constată o depărtare a familiei de şcoală, o scădere a interesului părinţilor faţă de rezultatele şcolare. Părinţii sunt îngrijoraţi de viitorul copiilor lor, dar în acelaşi timp nu mai au răbdare să le acorde atenţie. Acest lucru este un semnal de alarmă şi cred că se impune o reconsiderare a relaţiei şcoală- familie.

Rolul profesorului nu se reduce doar la munca de la catedră, ci presupune o activitate mult mai complexă, de îndrumare şi conducere în relaţia dintre elevi şi familia acestora; această activitate de strânsă colaborare fiind o obligaţie de ordin profesional şi moral în acelaşi timp. Cunoaşterea elevilor este una din principalele îndatoriri ale cadrelor didactice.
În domeniul comunicării cu părinţii, punctul de plecare l-am considerat cunoaşterea prealabilă, deoarece componenta educativă a părinţilor poate fi foarte diferită. Am realizat un proiect de parteneriat educaţional cu părinţii elevilor mei având în vedere mai multe obiective, cum ar fi:
- în prima zi de şcoală am prezentat părinţilor obiectele de studiu, orarul clasei, rechizite şcolare, Regulamentul de Ordine Interioară şi alte materiale necesare elevului pe parcursul anului şcolar;
- comunicarea cu familia ori de câte ori este cazul, a schimbărilor apărute în evoluţia copilului;
- informarea curentă a situaţei şcolare şi disciplinare;
- crearea condiţiilor pentru a mă cunoaşte şi pentru a-i cunoaşte mai bine;
- desfăşurarea unor activităţi în care părinţii să se cunoască mai bine între ei, sa acţioneze în echipă pentru ducerea la bun sfârşit a unei sarcini;
- implicarea părinţilor în derularea proiectelor educaţionale la nivelul clasei şi al şcolii;
- informarea părinţilor despre posibilităţile de dezvoltare pe care le are copilul despre aptitudinile şi interesele pe carte acesta le manifestă, atât în activitatea şcolară, cât şi extraşcolară.

Dacă ar fi să descriu unele forme de lucru cu părinții, aș menționa că cele mai frecvente sunt consultațiile. Chiar din primele zile părinților li se acordă consultațiile necesare acomodării treptate a copilului la viața școlii. Acestea, ca formă de lucru cu părinții se păstrează pe parcursul tuturor anilor, atât timp cât copilul frecventează școala, dar ele poartă un caracter divers. Pe lângă problemele de ordin general, cadrele didactice oferă părinților consultații ce se referă la demersul educativ, urmărind astfel scopul comunicării membrilor familiilor, a unor cunoștințe elementare din domeniul pedagogiei și psihologiei școlare. În consultațiile individuale se abordează unele probleme cu caracter confidențial, cu referire la comportamentul și performanțele copilului, la relațiile lui cu colegii, cu cadrele didactice.

Altă formă de colaborare cu părinții este asistarea la activitățile de diverse tipuri: jocuri, activități extrașcolare etc. Prezența lor îi bucură pe copii, le ridică dispoziția, le mărește responsabilitatea. În același timp, părinții află, astfel, mai multe despre copiii lor, mai atent urmăresc dezvoltarea copiilor ca maiapoi să contribuie mai eficient la formarea personalității lor.

Noi acordăm o atenție sporită și altor forme de colaborare ca: participarea părinților la discuțiile ”Masa rotundă”, seminarele teoretico-practice, la diverse activități extracurriculare , la pregătirea și procurarea materialelor didactice, pregătirea copiilor pentru activitățile de explorare, învățare prin descoperire (la care copiii vin cu informații suplimentare, noutăți, curiozități selectate împreună cu părinții).

De o importanță aparte sunt și lectoratele în cadrul cărora le explicăm părinților necesitatea evaluării, despre formele de evaluare, despre faptul că evaluarea trebuie să se facă într-o formă voalată, ca să nu-i stresăm pe copii, despre planificarea activității de mai departe a copiilor în scopul dezvoltării treptate și corecte a personalității lor.

Pentru informarea corectă a părinţilor am organizat o dată pe lună lectorate cu părinţi, întâlniri comune părinţi – profesori, înştiinţări telefonice.

O preocupare permanentă în întâlnirile cu părinţii a fost identificarea dificultăţilor de comunicare pe care aceştia le întâmpină cu proprii lor copii precum şi găsirea unor mijloace de optimizare a comunicării dintre aceştia.

Formele de colaborare a familiei cu şcoala sunt variate şi fiecare cadru didactic are libertatea de stabili acele modaliăţi care sunt mai eficiente. Pentru a-i ajuta în cunoaşterea propriului copil, părinţilor le-au fost aplicate chestionare, iar în timpul vizitelor la domiciliu le-am discutat cu fiecare părinte în parte stabilind împreună unde trebuie să intervină atât părintele cât şi profesorul în educaţia copilului.

Prin activităţile comune cu părinţii, noi, profesorii încercăm să colaborăm cu familia pentru a observa la elevi noştri schimbări pozitive atât în domeniul performanţelor şcolare cât şi din cel al implicării active în activităţile ce se desfăşoară cu ei.

La finele fiecărui an școlar, noi, cadrele didactice din școala noastră, organizăm împreună cu părinții ” Microconsilii”. În cadrul acestora se analizează și se discută succesele și insuccesele fiecărui copil, se evidențiază aptitudinile, capacitățile și atitudinile acestora, contribuindu-se și proiectându-se strategiile și tehnologiile educaționale, modalitățile de educație și instruire ulterioară.

Multitudinea formelor de lucru utilizate de colectivul școlii noastre în lucrul cu familiile copiilor, ne-a permis să-i unim pe părinți într-o Asociație benevolă, care ne acordă ajutorul necesar în organizarea procesului instructiv-educativ, se preocupă de asigurarea bazei tehnico- materiale, se iau decizii de comun acord, etc.

Succesul activității comune a școlii și a familiei, orientată spre educația copiilor și formarea formarea performanțelor necesare, posibile depinde nu numai de gradul de înțelegere corectă de către cadrele didactice și părinți a sarcinilor educației în general. Acesta este determinat, în mare măsură, de cunoștințele și de capacitatea lor de a evidenția particularul, de ceea ce este logic pentru dezvoltarea personalității copilului, de înțelegerea rolului pe care îl are o activitate sau alta pentru dezvoltarea lor, precum și de priceperea de a organiza corect activitatea educațională, atât în școală cât și în familie, dându-i orientarea cuvenită spre formarea personalității copilului.

În concluzie, dascălul este cel ce armonizează interesele şcolii cu satisfacţia, bucuriile elevilor realizate; suntem cu toţii conştienţi că obiectivele educaţionale nu pot fi realizate decât prin eforturile tuturor factorilor, în special acelor educativi: părinţi şi profesori, în acest caz.

BIBLIOGRAFIE

• Stoian, M., Abecedarul părinţilor, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşi, 1972;
• Şerbănescu, D., Exemplu în educaţia copiilor, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1967;
• https://ro.wikipedia.org/wiki/Comunicare

EFICIENŢA COMUNICĂRII ÎN ACTUL DIDACTIC

Prof.înv.primar Elekes Erika
Șc.Gimn. „Mihai Eminescu’’ Zalău

„Limbajul uman ascunde mult mai mult decât defineşte. Terenul dintre ascultător şi vorbitor este instabil, plin de miraje şi capcane.’’

G. Stiner

Comunicarea umană este esenţa legăturilor interumane exprimată prin capacitatea de a descifra permanent sensul contactelor sociale realizate cu ajutorul simbolurilor şi a semnificaţiilor social – generale.Comunicarea ideală este aceea în care tot ce se emite poate să fie şi receptat.Comunicarea joacă un rol important, esenţial în cadrul vieţii sociale. Nu s-ar putea concepe desfăşurarea eficientă a vreunei activităţi, rezolvarea problemelor în afara transmiterii şi receptării de mesaje.

Comunicarea este, aşadar, absolut necesară, reprezentând una dintre trebuinţele fundamentale de ordin spiritual al oamenilor. În lipsa ei, viaţa socială ar fi seacă, lipsită de sens, practic imposibilă. Esenţială pentru actul comunicării este relaţia dintre indivizi, prin intermediul căreia se realizează schimbul de informaţii,de semnificaţii, care duc, voit sau nu, la modificarea comportamentelor celor angajaţi în acest proces.

Comunicarea educaţională sau didactică este cea care mijloceşte realizarea fenomenului educaţional în ansamblul său. Comunicarea didactică constituie baza procesului de predare –învăţarea cunoştinţelor în cadrul instituţionalizat al şcolii şi între parteneri cu roluri determinate profesori-elevi.

Comunicarea a devenit în a doua jumătate a secolului XX acţiunea umană cea mai vizibilă , cea mai valorizată şi cea mai studiată . Societatea în care trăim este o societate a comunicării deoarece se insistă tot mai mult pe rafinarea şi multiplicarea mijloacelor de comunicare ; nu peste mult timp vom putea afirma că trăim în era comunicării tehnologice .

A comunica înseamnă „a fi împreună’’, a împărtăşi şi a te împărtăşi, a realiza o comunicare de gânduri, simţire, acţiune.

În sens general , prin comunicare se înţelege procesul interactiv de transmitere şi recepţionare a mesajelor , proces care implică un emiţător , un mesaj , un canal de comunicare , un receptor şi un răspuns.

Prin definiţie comunicarea este *modalitatea fundamentală de interacţiune psihosocială a persoanelor, interacţiune ce presupune realizarea unor schimburi informaţionale prin intermediul unor simboluri şi semnificaţii social generalizate în vederea conservării stabilităţii sau, după caz, a obţinerii unor modificări atitudinal-comportamentale la nivelul unui individ sau a unui grup.*

Comunicarea educaţională este cea care mijloceşte realizarea fenomenului educaţional în asamblul său, iar comunicarea didactică apare ca o formă particulară, obligatorie în vehicularea unor conţinuturi determinate, specifice unui act de învăţare sistematică.

Comunicarea didactică se poate structura pe ideea că este o comunicare intrumentală, direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învăţare în care nu apar reacţii de conţinut (centrată pe dobândire de cunoştinţe sau deprinderi, motivaţii, etc.)de cadru instituţional (poate exista comunicare didactică înafara procesului de învăţământ) sau privitoare la parteneri.

Deci, comunicarea este procesul de transmitere a informaţiei de la emiţător la receptor,este un proces informaţional. Dar pentru că procesul educaţional nu este unul simplist, pentru că numeroase din componentele sale au structuri complexe, actul predării presupune o serie de acţiuni specifice.După alegerea materialului faptic, profesorul trebuie să se concentreze asupra modului în care va prezenta noţiunile, asupra comunicării, care în aceste condiţii nu este una obişnuită, ci o formă specifică. Prin ea trebuie să atingă anumite obiective, să vehiculeze un conţinut care să fie receptat de elevi, să producă modificări ale personalităţii elevilor la nivel cognitiv, afectiv, atitudinal, acţional.

Caracterul didactic al comunicării este dată de respectarea legităţilor presupuse de un act sistematic de învăţare cu o condiţie ca ,,personjul- resursă’’ să depăşească statutul de informator.

Schema oricărei comunicări cuprinde: *factorii comunicării, distanţa* dintre aceştia şi *dispoziţia aşezării lor*(ambele importante pentru particularităţile *canalului de transmitere a mesajului*), cadrul şi contextul instituşionalizat, tipul de cod, situaţia enunţiativă, repertoriile active sau latente ale emiţătorului-receptor, retroacţiunile practicate, elementele de bruiaj.

Codurile comunicării didactice sunt verbal, nonverbal, paraverbal, mixtă; dupa natura partenerilor poate fi o comunicare interpersonală, în grupuri mici, publică; statutul poate fi formal, informal, pe verticală, subiectivă, întâmplătoare;după natura conţinuturilor, comunicarea didactică poate fi ştiinţifică, atitudinală, operaţional-metodologică.

Aşa cum am mai arătat, comunicarea didactică este un act informaţional. Transmiterea informaţiei este un schimb simbolic. Comunicarea verbală conduce actul învăţării. Ea facilitează achiziţionarea de cunoştinţe, informaţii din diferite domenii cu scopul dobândirii culturii generale, de specialitate, a atitudinilor şi convingerilor intelectuale, morale, se formează şi se consolidează trăsături pozitive de caracter, are un finalism accentuat în scopuri şi obiective educaţionale.

Structura comunicării didactice se face conform logicii pedagogice. Profesorul trebuie să facă eforturi pentru ca prezentarea informaţiilor în actul comunicativ didactic să acorde prioritate logicii pedagogice. Comunicarea didactică este dominată de profesor, în cea mai mare parte, la care se asociază şi tutelarea de ansamblu a actului educativ. Profesorul trebuie să dea dovadă de competenţă comunicativă aceasta constând în abilitatea acestuia de a utiliza codurile limbajului educaţional

(lingvistic, didactic, specific) în combinaţii adecvate situaţiilor de învăţare. Profesorul trebuie să fie capabil să utilizeze limbajul ca mijloc principal al educaţiei. Coordonatele unui limbaj corect ar fi : bogat, stil, vocabular, orientat la subiect, emoţional, mobilizator, simplu, inteligent, închegat, plăcut auzului, nuanţat, curgător, plastic, scriere lizibilă. Datorită exploziei de informaţii profesorul trebuie să fie capabil să le prelucreze, De aici, o variabilă importantă a succesului educaţiei fiind comunicarea, iar în cadrul ei, dialogul profesor-elev.

Prin caracterul instrumental, comunicarea didactică înglobează fenomenul de retroacţiune, prezent prin două forme: feed-back-ul şi feed-forward-ul.

La modul general feed-back-ul este modalitatea prin care finalitatea redevine cauzalitate, iar modalitatea prin care anticiparea finalităţii redevine cauzalitate este o retroacţiune de tip feed-forward.

Din perspectiva comunicării didactice (feed – back-ul) poate fi privit ca fiind comunicarea despre comunicare şi învăţare. Actul didactic impune existenţa unui feed – back care aduce informaţia de la receptor la emiţător şi reglează activitatea de transmitere a informaţiei şi celălalt feed–back reglează activitatea dominantă a celui din urmă (emiţătorul).

Profesorul cu vocaţie ştie că a fi preocupat de conştientizarea, supravegherea şi îmbogăţirea conduitei sale comunicative este o cerinţă elementară, mai ales că ,,nu tot ce intenţionăm reuşim să spunem, nu tot ce spunem se aude, nu tot ce se aude se şi înţelege, se înşelege şi ce nu spunem, iar ceea ce se înţelege nu depinde de noi ce devine’’(L. Şoitu).

10 moduri prin care poți ajunge să comunici eficient atât la serviciu cât și în viața personală:

1. Fă o pauză înainte de a răspunde. Când cineva se grăbește și vrea să transmită ceva, totul se întâmplă în grabă, chiar și comunicarea. De aceea este recomandată o pauză înainte de a răspunde. Oricât de grea ar fi câteodată aceasta pauză, vei vedea că face minuni atunci când vine vorba de comunicare; îți dă timp să înțelegi ceea ce celalalt a zis și să îți formulezi ideile.

2. Fii veridic și onest. Atunci când ai cele două calități, comunicarea devine mai simplă. Nu trebuie să te gândești la ce vei spune greșit sau că vei dezvălui un secret. Dacă rămâi onest, deschis și demn de încredere, vei comunica mai ușor iar ceilalți vor dori să discute cu tine.

3. Nu grăbi comunicarea. Când te grăbești și încerci să termini mai repede conversația, atunci lucrurile tind să meargă greșit. Așadar, data viitoare, când te găsești în situația aceasta, încearcă să încetinești ritmul și să fii într-adevăr atent.

4. Adaptează-ți ideile la ceilalți. Propriile idei sunt greu de prezentat celorlalți. Dacă vrei ca cealaltă persoana să te asculte, trebuie să înveți să comunici ideea într-un mod în care să fie înțeleasă și de către interlocutor. Așadar, învață să îți cunoști audiența, pentru că ceea ce vrei să comunici să fie acceptat.

5. Nu lăsa altceva să îți distragă atenția de la conversație. Când îți dedici toata atenția persoanei cu care comunici, cel mai probabil vei avea rezultate mai bune. Dacă vrei să îți transmiți gândurile într-un mod eficient, trebuie să ramâi în prezent și să îți asculți cu atenție partenerul de conversație.

6. Fii atent la comunicarea non-verbală. Este esențial când vine vorba de comunicare eficientă, că atenția ta să fie îndreptată și spre semnalele care vin dinspre interlocutor dar și la cele proprii. Foarte multe idei sunt transmise prin aceste semne.

7. Învață să înțelegi ascultând. Aceasta idee vine de la Stephen Convey și ne prezintă conceptul înțelegerii a ceea ce percepem. Trebuie să învățam să ascultăm cu adevărat. De obicei, noi nu încercăm să înțelegem ceea ce auzim, ci mai degrabă încercăm să găsim o modalitate de a trece direct la opinia noastră.

8. Fii răbdător și lipsit de prejudecăți. Comunicarea, până și cea mai simplă, poate fi grea uneori, de aceea trebuie să avem în vedere răbdarea, cât și deschiderea. Probabil nu comunici eficient și ține minte să fii răbdător cu tine.

9. Observă rezultatul a ceea ce ai comunicat. De cele mai multe ori, credem că ceea ce am comunicat este exact ceea ce am și vrut să spunem, însă nu este întotdeauna așa. Dacă comunici cu cineva, asigură-te ca cel care a ascultat a și înțeles.

10. Cere feed-back. După ce ai spus tot ce aveai de spus, cel mai bun mod de a-ți perfecționa stilul de a comunica, este feedback-ul. Vorbește cu cei cu care ai comunicat înainte și cere-le opinia asupra modului tău de a transmite o informație. Este un mod eficient de a-ți îmbunătăți discursul.

BIBLIOGRAFIE

Băban,A. Consiliere educaţională, Cluj-Napoca 2001

Cosmovici,A. , Iacob,L. Psihologie şcolară,Editura Polirom Iaşi, 1999

Cucoş,C. Pedagogie, Editura Polirom Iaşi, 2002

Chiş, V. Pedagogia contemporană –Pedagogia pentru competenţe,Editura Casa

Cărţii de Ştiinţă, Cluj – Napoca, 2005

Programa activităţilor instructiv- educative în grădiniţa de copii

AMPRENTA CUVÂNTULUI
-IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL-

PROFESOR PURCĂREA CRISTIANA-MIHAELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ȘTEFAN CEL MARE”
ALEXANDRIA, TELEORMAN
ROMÂNIA

Potrivit dicționarului limbii române, cuvântul reprezintă unitatea lexicală (unitatea de bază a vocabularului), unitatea fundamentală a limbii (materialul de construcție a limbii în ansamblul ei), unitatea fundamentală a gândirii și a comunicării dintre oameni. Oamenii gândesc, exprimă în cuvinte ceeace gândesc, iar dacă reușesc să se și înțeleagă, au reușit să comunice cu adevărat. Cu cât vocabularul conține mai multe cuvinte, cu atât mai ușor se face comunicarea. Într-o comunicare, înțelesurile izolate se contopesc și permit transmiterea unei anumite informații.

Trăsăturile esențiale ale cuvântului sunt *autonomia* și interdependența între *formă* și *conținut*. Pe baza acestor caracteristici, cuvântul ar putea fi definit simplu ca o structură fonică autonomă, care are asociat un sens și poate să îndeplinească o funcție în comunicare.

Comunicarea didactică a profesorului este o competență comunicațională într-o oarecare măsură înnăscută, dar mai ales dobândită, prin voință și autoformare. Are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane. Se desfășoară între doi sau mai mulți agenți profesori și elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind comunicarea verbală, scrisă, non-verbală, paraverbală și vizuală, dar și forma combinată. *Stilul* didactic al comunicării este dat de concepția didactică a profesorului și de structura lui psihică. Repertoriul (*mesajul didactic*) are o anumită dimensiune explicativ-demonstrativă și este transmis elevilor folosind strategii didactice adecvate dezvoltării intelectuale a acestora și nivelului de cunoștințe pentru a fi înțeles de elevi.

Mesajul didactic este conceput, selecționat, organizat și structurat logic de către profesor, pe baza unor obiective precise, prevăzute în programele școlare. De asemenea, comunicarea se reglează și autoreglează cu ajutorul feed-back-ului și feed-forward-ului, înlocuind blocajele care pot apărea pe parcurs.

La orele de educație plastică, comunicarea se face într-un mod mai special, puterea cuvântului este dată și de puterea exemplului.

Tot ce definim, transpunem în practică. Erorile pot duce la creativitate dintr-o altfel de perspectivă, anume, aceea în care elevul a perceput mesajul. Elevii sunt încurajați să dezvolte competențe noi. Deosebit de importante sunt caracteristicile elevilor: acuitatea senzorială (vizuală și auditivă), nivelul dezvoltării intelectuale, experiența cognitivă și lingvistică, motivația învățării,

nivelul competențelor de comunicare, gradul de cultură, ritmul de lucru, atitudinile cognitive și sociale, trăirile emoționale individuale și de grup, anterioare și simultane actultui de comunicare.

Din perspectiva cadrului didactic contează stilul didactic, strategiile de instruire abordate, competențele de exprimare clară, precisă, argumentată, accesibilă. De asemenea, implicarea profesională, formele de motivare utilizate, relațiile pedagogice afective.

Dacă la imagini se ajunge prin puterea cuvântului exprimat de așa manieră încât să se ajungă la competențe-cheie atinse, imaginile create de elevi trebuie să transmită emoții care să stârnească imaginația privitorului, să-și pună întrebări care vor potrivi mai multe răspunsuri.

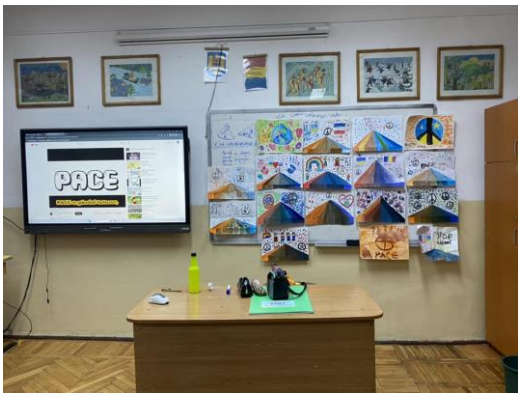

Desenele elevilor trebuie să exprime ceea ce simt ei în etapa cea mai importantă a lecției, transmiterea mesajului. Trebuie depășite granițele imaginilor frumoase care nu transmit nimic sau care nu au legătură cu autenticitatea proprie imprimată de fiecare elev în compoziția care, la bază, are o temă plastică ce poate fi realizată de orice copil, conform unor pași plastici stabiliți împreună cu profesorul. Dar, abordarea interdisciplinară, transmiterea unor informații cu cuvinte potrivite, stârnirea emoției specifice creației de tip motivațional intrinsec, va duce elevii într-o zonă ideală de a fructifica acele idei, de a-i duce la brainstorming, atât de dorit la orele de educație plastică! Am bucuria de a vedea cum fiecare elev dezvoltă propria compoziție, iar inspirația este una reală, ideală, uneori divină.

A inspira copiii la orele de desen este idealul atins de profesor. În rest, muncă și pasiune, conversație euristică, muzică potrivită temei sociale (patriotică, de relaxare, colinde, vizând anotimpurile etc.)

Abordarea temelor este una sensibilă. Trebuie dusă comunicarea dincolo de cuvinte. Inimile copiilor dacă vor fi atinse, explozia de idei va da naștere celor mai minunate creații, unice în maniera în care vor aborda acelasi subiect, dar aplicată o tehnică diferită sau elemente de limbaj plastic diferite. Profesorul fără elevi nu poate duce explicațiile în zona de explorare maximă a creativității, dar nici elevii fără profesorul care nu comunică suficient, care nu însuflețește colectivul clasei. După ce ai reușit să atingi inimile elevilor, vei reuși să realizezi imagini care vor vorbi de la sine.

A fi profesor e o artă, o bucurie împărțită la atâția copii, sursă inepuizabilă de energie, cu cât o împarți mai mult, cu atât mai mult se regenerează și generează alte idei creative atât pentru profesor, cât și pentru elevi. Despre comunicare aș putea spune și că e posibilă în măsura în care vorbești și ești înțeles.

“Scrie pentru a fi înteles, vorbește pentru a fi ascultat, citește pentru a crește.” – Lawrence Clark Powel.

“Îmi aduc aminte asta în fiecare dimineată: nimic din ce spun astăzi nu mă va învăța ceva. Deci, dacă am de gând să învăț, trebuie să o fac prin ascultare.” – Larry King

AMPRENTA CUVÂNTULUI: IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL

prof. înv. preșcolar Odinschi Oana
Șc. Gimnazială Burla- GPN BurlaJud. Suceava

A comunica înseamnă a ” transmite”, ”a împărtășii”, a realiza o comunicare de gânduri, idei, opinii sau păreri. Comunicarea reprezintă modul de realizare a procesului educațional indiferent de conținuturile sale, de formele de comunicare, de nivelul de vârstă sau de agenții educaționali implicați. Literatura de specialitate definește comunicarea didactică ca fiind un schimb de interacțiuni între două sau mai multe persoane, schimb axat pe utilizarea semnalelor verbale și non verbale. Putem afirma faptul că omul prin natura sa, este o ființă comunicațională, iar comunicarea este procesul esențial prin care fiecare individ devine ceea ce este , stabilește și dezvoltă relații cu cei din jur. În viziunea educației formale, comunicarea în mediul educațional constituie pilonul de bază al procesului de predare-asimilare a cunoștințelor, în cadrul instituționalizat al grădiniței/școlii și între parteneri roluri determinate: educator- preșcolar, învățător-elev, profesor-elev/student. Nu e de ajuns să fii un profesor bun cu o bună pregatire academică, ci unul fascinant, care caută să cunoască modul de funcţionare a minţii copiilor, să-i provoace la cunoaștere și descoperire. Profesorii fascinanţi și dedicați transformă informaţia în cunoaştere şi cunoaşterea în experienţă. Există mai multe tipuri de comunicare precum: verbală, nonverbală și paraverbală.

În mediul educațional comuncarea reprezintă principalul mijloc de predare- învățare. Bazele acestui mijloc sunt puse încă din perioada preșcolarității, unde educatorul este cel care lucrează intens și se dedică în mare parte acestui aspect. Orice cadru didactic fie că este la nivel preșcolar, primar, gimnazial sau liceal trebuie să fie conștient de importanța comunicării, a dialogului prezent în procesul de predare-învățare.Încă de la vârstele mici, modul de transmitere a informațiilor și introducerea acestora în vocabularul uzual al copiilor este unul esențial. În cadrul procesului de transmitere de informașii, comunicarea în mediul educațional dispune de o serie de caracteristici precum: mesajul transmis de cadrul didactic trebuie să fie adaptat particularităților individuale de vârstă ale copilului, să fie clar, explicit pentru a putea fi receptat corect și înțeles. Atunci când agentul educațional doreste să transmită un mesaj copiilor/eșevilor el trebuie să fie implicat activ, să selecteze, să organizeze și să-și pună amprenta pe conținutul respectiv, să-l personalizeze. În cadrul învățământului preșcolar, toate activitățile însumează situații de comunicare didactică, prin care preșcolarii deprind o exprimare corectă și coerentă, își activează și dezvoltă vocabularul. La grădiniță, preșcolarii încep să își formeze comportamentul de ascultător sau cel de receptor. Acest lucru este absolut necesar atât în cadru instituțional, cât și în cadrul relațiilor interpersonale, pentru ca procesul de comunicare să se poată

desfășura și de a fi eficient. Capacitatea unui preșcolar de a realiza acest lucru este diferită, în funcție de nivelul de dezvoltare al acestuia și de bagajul său de cunoștințe. Pentru ca mesajul transmis de cadrul didactic să fie recepționat de către preșcolari este nevoie de măiestrie și dedicare. Cadrul didactic trebuie să ”îmbrace” mesajul/informația pentru ca aceasta să fie cât mai atractivă pentru cei mici, adaptat nivelului de vârstă pentru a le stârni curiozitatea, dorința de cunoaștere și ulterior implicarea lor în activitate. De cele mai multe ori mesajul transmis este însoțit de diverse materiale didactice ajutătoare care au menirea de ai ajuta pe copii să se concentreze și să-și păstreze interesul.

Orice cadru didactic trebuie să fie conștient de responsabilitatea fată de cuvântul rostit, de modul de exprimare, într-o societate în care totul se petrece cu o viteza uluitoare, unde totul este acaparat de tehnologie și gadget-uri, în care greșelile de exprimare sunt considerate fără importanță, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

Bibliografie:

Abric, J.-CI., Psihologia comunicării : teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002.

Cucoș, C., Psihopedagogie, Ed. Polirom, Iași, 2005;

O. Pânișoară. Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională ,Iași, Editura Polirom, 2015;

Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004.

COMUNICAREA ŞCOALĂ – FAMILIE , O NECESITATE

MERLOIU MONICA,
Prof. pentru înv. primar,
Școala Gimnazială ,,Duiliu Zamfirescu” Focsani

Comunicarea este un ansamblu de acţiuni care au în comun transmiterea de informaţii sub forma de mesaje, ştiri, gesturi simbolice între doi indivizi. Este un proces dinamic, aflat într-o continuă schimbare. Prin comunicare ne exprimăm gândurile, ideile, oferim informaţii. Şcoala are un rol important în colaborarea cu părinţii copiilor, pentru a asigura educaţia acestora, deoarece educaţia permanentă presupune o învăţare pe tot parcursul vieţii. Colaborarea între toţi factorii educaţionali, in primul rând între şcoală şi familie este o necesitate actuală. Şcoala nu–şi poate realiza pe deplin sarcinile, dacă nu cunoaşte familia şi condiţiile de muncă ale copiilor. Legătura şcolii cu familia este esenţială pentru a cunoaşte nenumărate aspecte privitoare la comportamentul copiilor, situaţia la învăţătură, disciplina; dialogul cu familia este un element indispensabil pentru reuşita şcolară. Pentru o bună reuşită în educaţia copiilor, familia trebuie sa devină un bun colaborator al şcolii, să creeze condiţiile necesare activităţii de învăţare permanentă, precum şi controlul îndeplinirii programului zilnic.

Dintotdeauna şcoala a colaborat cu familia în diferite forme, însă astăzi din punct de vedere a cerinţelor sociale, apare mai mult ca niciodată necesitatea întăririi legăturii dintre acestea.

Cu părere de rău trebuie să afirmăm că, în ultimul timp, se constată o depărtare a familiei de şcoală, o scădere a interesului părinţilor faţă de rezultatele şcolare. Părinţii sunt îngrijoraţi de viitorul copiilor lor, dar în acelaşi timp nu mai au răbdare să le acorde atenţie. Acest lucru este un semnal de alarmă şi cred că se impune o reconsiderare a relaţiei şcoală- familie.

Rolul profesorului nu se reduce doar la munca de la catedră, ci presupune o activitate mult mai complexă, de îndrumare şi conducere în relaţia dintre elevi şi familia acestora; această activitate de strânsă colaborare fiind o obligaţie de ordin profesional şi moral în acelaşi timp. Cunoaşterea elevilor este una din principalele îndatoriri ale cadrelor didactice.
În domeniul comunicării cu părinţii, punctul de plecare l-am considerat cunoaşterea prealabilă, deoarece componenta educativă a părinţilor poate fi foarte diferită. Am realizat un proiect de parteneriat educaţional cu părinţii elevilor mei având în vedere mai multe obiective, cum ar fi:
- în prima zi de şcoală am prezentat părinţilor obiectele de studiu, orarul clasei, rechizite şcolare, Regulamentul de Ordine Interioară şi alte materiale necesare elevului pe parcursul anului şcolar;

- comunicarea cu familia ori de câte ori este cazul, a schimbărilor apărute în evoluţia copilului;
- informarea curentă a situaţei şcolare şi disciplinare;
- crearea condiţiilor pentru a mă cunoaşte şi pentru a-i cunoaşte mai bine;
- desfăşurarea unor activităţi în care părinţii să se cunoască mai bine între ei, sa acţioneze în echipă pentru ducerea la bun sfârşit a unei sarcini;
- implicarea părinţilor în derularea proiectelor educaţionale la nivelul clasei şi al şcolii;
- informarea părinţilor despre posibilităţile de dezvoltare pe care le are copilul despre aptitudinile şi interesele pe carte acesta le manifestă, atât în activitatea şcolară, cât şi extraşcolară.

Dacă ar fi să descriu unele forme de lucru cu părinții, aș menționa că cele mai frecvente sunt consultațiile. Chiar din primele zile părinților li se acordă consultațiile necesare acomodării treptate a copilului la viața școlii. Acestea, ca formă de lucru cu părinții se păstrează pe parcursul tuturor anilor, atât timp cât copilul frecventează școala, dar ele poartă un caracter divers. Pe lângă problemele de ordin general, cadrele didactice oferă părinților consultații ce se referă la demersul educativ, urmărind astfel scopul comunicării membrilor familiilor, a unor cunoștințe elementare din domeniul pedagogiei și psihologiei școlare. În consultațiile individuale se abordează unele probleme cu caracter confidențial, cu referire la comportamentul și performanțele copilului, la relațiile lui cu colegii, cu cadrele didactice.

Altă formă de colaborare cu părinții este asistarea la activitățile de diverse tipuri: jocuri, activități extrașcolare etc. Prezența lor îi bucură pe copii, le ridică dispoziția, le mărește responsabilitatea. În același timp, părinții află, astfel, mai multe despre copiii lor, mai atent urmăresc dezvoltarea copiilor ca maiapoi să contribuie mai eficient la formarea personalității lor.

Noi acordăm o atenție sporită și altor forme de colaborare ca: participarea părinților la discuțiile ”Masa rotundă”, seminarele teoretico-practice, la diverse activități extracurriculare , la pregătirea și procurarea materialelor didactice, pregătirea copiilor pentru activitățile de explorare, învățare prin descoperire (la care copiii vin cu informații suplimentare, noutăți, curiozități selectate împreună cu părinții).

De o importanță aparte sunt și lectoratele în cadrul cărora le explicăm părinților necesitatea evaluării, despre formele de evaluare, despre faptul că evaluarea trebuie să se facă într-o formă voalată, ca să nu-i stresăm pe copii, despre planificarea activității de mai departe a copiilor în scopul dezvoltării treptate și corecte a personalității lor.

Pentru informarea corectă a părinţilor am organizat o dată pe lună lectorate cu părinţi, întâlniri comune părinţi – profesori, înştiinţări telefonice.

O preocupare permanentă în întâlnirile cu părinţii a fost identificarea dificultăţilor de comunicare pe care aceştia le întâmpină cu proprii lor copii precum şi găsirea unor mijloace de

optimizare a comunicării dintre aceştia.

Formele de colaborare a familiei cu şcoala sunt variate şi fiecare cadru didactic are libertatea de stabili acele modaliăţi care sunt mai eficiente. Pentru a-i ajuta în cunoaşterea propriului copil, părinţilor le-au fost aplicate chestionare, iar în timpul vizitelor la domiciliu le-am discutat cu fiecare părinte în parte stabilind împreună unde trebuie să intervină atât părintele cât şi profesorul în educaţia copilului.

Prin activităţile comune cu părinţii, noi, profesorii încercăm să colaborăm cu familia pentru a observa la elevi noştri schimbări pozitive atât în domeniul performanţelor şcolare cât şi din cel al implicării active în activităţile ce se desfăşoară cu ei.

La finele fiecărui an școlar, noi, cadrele didactice din școala noastră, organizăm împreună cu părinții ” Microconsilii”. În cadrul acestora se analizează și se discută succesele și insuccesele fiecărui copil, se evidențiază aptitudinile, capacitățile și atitudinile acestora, contribuindu-se și proiectându-se strategiile și tehnologiile educaționale, modalitățile de educație și instruire ulterioară.

Multitudinea formelor de lucru utilizate de colectivul școlii noastre în lucrul cu familiile copiilor, ne-a permis să-i unim pe părinți într-o Asociație benevolă, care ne acordă ajutorul necesar în organizarea procesului instructiv-educativ, se preocupă de asigurarea bazei tehnico- materiale, se iau decizii de comun acord, etc.

Succesul activității comune a școlii și a familiei, orientată spre educația copiilor și formarea formarea performanțelor necesare, posibile depinde nu numai de gradul de înțelegere corectă de către cadrele didactice și părinți a sarcinilor educației în general. Acesta este determinat, în mare măsură, de cunoștințele și de capacitatea lor de a evidenția particularul, de ceea ce este logic pentru dezvoltarea personalității copilului, de înțelegerea rolului pe care îl are o activitate sau alta pentru dezvoltarea lor, precum și de priceperea de a organiza corect activitatea educațională, atât în școală cât și în familie, dându-i orientarea cuvenită spre formarea personalității copilului.

În concluzie, dascălul este cel ce armonizează interesele şcolii cu satisfacţia, bucuriile elevilor realizate; suntem cu toţii conştienţi că obiectivele educaţionale nu pot fi realizate decât prin eforturile tuturor factorilor, în special acelor educativi: părinţi şi profesori, în acest caz.

BIBLIOGRAFIE

• Stoian, M., Abecedarul părinţilor, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşi, 1972;
• Şerbănescu, D., Exemplu în educaţia copiilor, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1967;
• https://ro.wikipedia.org/wiki/Comunicare

Exemple de bună practică în organizarea, desfășurarea și valorizarea activităților din grădiniță

Prof. înv.preşcolar Enache Maria,
Prof. înv.preşcolar Enache Anca
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”,
Loc. Dorohoi, jud. Botoșani

Dezvoltarea personalităţii copilului se realizează atât prin **activităţile liber-alese** desfăşurate în grădiniţă cât şi prin activităţile pe domeniile experienţiale. Prin acestea, copilul îşi dezvoltă limbajul, îşi îmbogăţeşte conţinuturile cognitive, relaţionează cu ceilalţi, se dezvoltă din punct de vedere comportamental acomodându-se şi adaptându-se în situaţii noi, îşi formează deprinderile şi atitudinile, efortul, voinţa, cooperarea, perseverenţa, dezvoltarea spaţio-temporală, respectarea intereselor şi a muncii celor din jur, formarea atitudinilor pozitive faţă de muncă şi educarea sentimentelor morale şi etice.

Activităţile liber alese le pun în valoare calităţile şi aptitudinile pe care le deţine fiecare copil într-un domeniu sau îi ajută pe copii să se descopere în anumite domenii care pentru ei erau necunoscute. Munca pe sectoare le dezvoltă creativitatea şi imaginaţia, lăsându-i pe ei să realizeze lucrări originale.

Copilul în grădiniţă trăieşte experienţe noi, experienţe la care trebuie să se adapteze continuu şi să acţioneze ţinând seama de cerinţele celor din jur. Rolul învăţământului preşcolar în socializarea copiilor are în vedere interacţiunea socială și formarea comportamentelor din perspectivă socială.

Una din cele mai frecvente activităţi de învăţare, prin care copiii fac diferite descoperiri, cooperând, este **jocul liber**, organizat, condus şi orientat de copii — joaca activă. În sala de grupă, joaca reprezintă şi activitatea copiilor în centre cu materialele, cu recuzitele. Educatoarele au rol de observator, vin cu sugestii: fie materiale pentru dezvoltarea jocului, fie cu o întrebare ca de la egal la egal, fie partener de joc cu drepturi egale cu ale copiilor — în funcţie de vârsta, necesităţile copiilor.

Conceptul **de joc liber** este fundamental pentru curriculum-ul actual, iar când spunem joc liber ne referim la jocul care este inițiat de copil în centrele de interes/activitate. În jocul liber copilul decide ce se joacă , cu ce se joacă și cu cine se joacă.

Exemple: Joc de construcții din cuburi - „Ferma de animale”, din castane - „Cercul mare și cercul mic”, „Orașul meu” din piese Logi, joc de rol- „De-a Scufița Roșie”, „Căsuța din oală”.

Activităţile extraşcolare

Procesul educational din gradiniţă şi şcoală presupune şi forme de muncă didactică complementară activităţilor obligatorii. Acestea sunt activităţi desfaşurate în grădiniţă şi şcoală în afara

activităţilor obligatorii sau activităţi desfaşurate în afara grădiniţei. Ele sunt activităţi extracurriculare şi se desfăsoară sub îndrumarea atentă a educatoarelor şi învăţătoarelor. Astfel, fără a nega importanţa educaţiei de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educaţia extracurrriculară, adică cea realizată dincolo de procesul de învăţământ, îşi are rolul şi locul bine stabilit în formarea personalităţii tinerilor.

Serbarile

Alături de alte activităţi extraşcolare (excursii, drumeţii, vizite, concursuri), serbarea are un efect pozitiv asupra copiilor. Acest gen de activitate are darul de a sensibiliza copiii, de a le deschide un orizont larg spre frumos, spre respectul pentru artă şi creaţie, îi dezvoltă din punct de vedere spiritual, le produce emoţii estetice şi bucurie. Serbările dobândesc multiple valenţe educative dacă sunt organizate în concordanţă cu activităţile instructiv-educative din planul de învăţământ, ele fiind o încununare a rezultatelor şi o personalizare a cunoştinţelor acumulate. Ele trebuie să aibă, în primul rând, un rol formativ, să valorifice pe diverse planuri toate capacităţile copiilor: intelectuale, afectiv-morale.

Serbările contribuie la lărgirea orizontului de cunoaştere şi la aprofundarea cunoştinţelor, iar conţinutul lor cultivă şi produce sentimente şi emoţii.

Serbările îmbogăţesc şi nuanţează viaţa afectivă a copiilor, în afara faptului că îi organizează într-o acţiune comună şi plăcută, stimulează şi dezvoltă simţul de răspundere al fiecărui copil şi al întregului colectiv, prin dorinţa comună de a obţine rezultate şi performanţe. Educatoarea şi învăţătorul/învăţătoarea trebuie să se bazeze pe organizarea serbărilor ca pe unul din cele mai eficiente mijloace de sudare şi omogenizare a colectivului. Prin munca de repetiţie şi învăţare se întăresc relaţiile de prietenie, de colaborare şi muncă în echipă.Activităţile cuprinse în programul serbărilor le provoacă copiilor o stare accentuată de veselie şi bună dispoziţie, care influenţează în bine starea organismului

Excursiile

Excursia reprezintă finalitatea unei activităţi îndelungate de pregătire a copiilor, îi ajută să înţeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării din atmosfera de muncă de zi cu zi ci şi că un act de ridicare a nivelului cultură

Valențele formative ale excursiilor și drumețiilor se extind asupra tuturor comportamentelor, îmbogățind sfera informațională, declanșând trăiri afective și oferind condiții prielnice exersării conduitei moral-civice a copiilor. Specific acestor activități este faptul că oferă posibilități mai largi de cunoaștere directă a realității, stimulează spiritul de inițiativa și dispune de o încărcătură afectivă puternică.

Prin excursiile și drumețiile organizate de grădiniță se urmărește și întărirea organismului copiilor, călirea organismului, formarea unor deprinderi de igienă și de comportare civilizată. Se mai are în vedere educarea copiilor în spiritul colectivului prin subordonarea interesului individual față de cel colectiv, educarea spiritului de ordine și disciplină. Prin excursii și drumeții copiii învață să se comporte în grup, să protejeze mediul și să se destindă.

Organizarea excursiilor și a drumețiilor presupune o mare răspundere din partea conducătorilor de grup. Trebuie să se aibă în vedere conținutul, obiectivele urmărite, alegerea perioadei potrivite, a modului de desfășurare și finalizare, urmărind și deprinderea Grijă față de timpul liber al copilului, atitudinea de cunoaștere a dorințelor copiilor și de respectare a acestora trebuie să fie dominantele acestui tip de activități. Acestea le oferă destindere, încredere, recreere, voie bună, iar unora dintre ei posibilitatea unei afirmari și recunoaștere a aptitudiniloropiilor de a participa la acest fel de activități.

Şcoala altfel

Educaţia unui copil nu se realizează doar într-un cadru formal, în cadrul grădiniţelor și școlilor, ci și prin activităţi extracurriculare. Acest lucru își propune și programul de o săptămână „Scoala altfel”.

Scopul acestui program este implicarea tuturor copiilor preșcolari și a cadrelor didactice în activități care să răspundă intereselor și preocupărilor diverse ale copiilor preșcolari/elevilor, să pună în valoare talentele și capacitățile acestora în diferite domenii, nu neapărat în cele prezente în curriculumul național și să stimuleze participarea lor la acțiuni variate, în contexte nonformale.

În cadrul grădiniţei activităţile din această perioadă pot fi variate de la ateliere de pictură, concursuri la nivel de grădiniţă sau între grădiniţe, activităţi în comunitatea locală, vizite la muzee, teatru, bibliotecă, parteneriate educaţionale cu diferite instituţii.

Programul „Școala altfel’’ propune un alt mod de a pregăti copiii pentru lume, într-un mod practic, creativ, inovator, care să-i implice pe copii în activităţi deosebite și interesante pentru ei.

PREDAREA – ARTĂ A “CUMINECĂRII” COMUNICĂRII

Prof. Bandraburu Floarea,
Colegiul “N.V.Karpen” Bacău
Prof. Marici Elisabeta,
Colegiul Tehnic Rădăuţi, jud. Suceava

Este cunoscut faptul că şcoala (educația) nu urmărește transmiterea și respectiv asimilarea unui anumit volum de informații, ci toate eforturile didactice trebuie să conducă la formarea unei personalități desăvârșite la elevi.

Profesorul de religie va pune accent pe formarea de conștiințe și va împărtăşi cunoștințe moral-creștine prin care elevii să înțeleagă rostul și rolul lor în creația divină și să poată să-și atingă astfel idealul vieții : fericirea veșnică în Împărăția lui Dumnezeu.

Profesorul însuși este perfectibil, el trebuie să cunoască foarte bine prioritățile în ceea ce privește actul educațional, iar acest fapt presupune o formare continuă de calitate care să aibă drept țintă optimizarea orei de religie. “În predarea religiei, asimilarea de cunoștințe – scopul material – este subordonată temelor educației religios- morale și formării personalității creștine. Pe primul loc în învățământul religios nu stă aprofundarea cunoștințelor religioase, ci educația creștină și practicarea vieții morale. Învățământul religios nu se mulțumește cu o simplă credință, ci urmărește dezvoltarea deplină a acestei credințe în viața religios-morală a elevilor.”

Pentru dascălul care predă religia, persoanele pe care le are în fața sa nu sunt simpli elevi, care mai devreme sau mai târziu părăsesc instituția școlii cu un bagaj mai mare sau mai mic de informații, ci ei sunt creștini trăitori în devenire, viitori buni creștini, sau, cine știe...poate viitori sfinți! Indiferent cum i-am privi, ei trebuie să fie capabili de a recunoaște, de a trăi și de a venera valorile sacre. Educația reigioasă are atât un rol informativ – ne însușim reperele de conduită creștină – cât și un rol formativ – interiorizăm valorile sacre. Educația religioasă are și o dimensiune culturalizatoare, care nu trebuie defel neglijată, întrucât “la orele de religie elevul își împlinește cultura generală, află cunoștințe specifice de istorie a religiilor, semnifică și înțelege un anumit corpus doctrinar sau ritualic, ajunge la o credință bine informată și consolidată. Nu-i totuna să crezi pur și simplu în Dumnezeu (prin mimetism, în virtutea obișnuinței, a tradiției) și să crezi motivat, în cunoștință de cauză, reflectat. Multe producții culturale au ca substrat motive religioase ce nu sunt încă știute suficient de copii și de tineri.”

Ca orice metodă didactică, PREDAREA are în vedere doi actori : cel care dăruieşte (PREDĂ) și cel care PRIMEȘTE . Primul actor – dascălul – este “cel care cuminecă” – adică, într-un sens mai arhaic, “cel care împărtășeste”cuvântul, informaţia, experienţa, se împărtățește pe el însuși, deoarece în această relație el își pune însuși SUFLETUL său. Omul, spune Pascal, este

mijlocul dintre nimic si absolut. El oscilează mereu între neant şi absolut. Lăuntric, spiritual, purtăm în noi lumea, tot asa cum o poarta si Dumnezeu în gândirea si dragostea Sa.

Dascălul îşi construieşte un univers spiritual , o viaţă interioară care îl defineşte şi îl motivează. În lumea lui interioară, vederea spirituală creşte cu fiecare întrebare şi răspuns despre fiinţe şi lucruri, cu fiecare înţeles nou dobândit despre lumea lui Dumnezeu atât de imensă, de inepuizabilă care i se deschide şi pe care o oferă elevilor.

Cui ne adresăm?

Folosim termenul de ***elev*** – înţelegând prin această noţiune titulatura ce se oferă unei persoane care învață într-o școală sau care este instruită de cineva; școlar. **2.** Persoană care urmează în concepții și în acțiuni pe maestrul său; discipol, învățăcel, adept.

Pentru dascăl, elevul este mai mult de atât, este cel care “se cumineca”, se împartaseste cu tainele pe care i le descoperă profesorul.

Societatea modernă – axată mai mult pe consumerism- a înlocuit termenul de persoană cu termeni precum: INDIVID, CLIENT…

Individul pare a nu avea valoare decât în măsura în care se dedică societatii, trăim experienţa divizării, a separării… Pentru noi, sufletele celor pa care îi avem în față sunt cele mai importante, fiecare elev, ca persoană, este unic, dar în acelaşi timp şi egal cu întregul. Fiinţa sa are două mari coordonate : “trecutul” si “cerul”, adica ceea ce ne-am straduit noi ca dascăli să dobândească – şi apoi , devenirea lor.

Individul este deci o parte individualizată din întregul naturii ...Persoana este mult mai mult, este o categorie spirituală, membră a Împaraţiei lui Dumnezeu.

Reusita CUMINECĂRII este COMUNICAREA...

Cum COMUNICĂM?

Românul are vocaţia comunicării şi, deci, a predării. Părintele Dumitru Stăniloae în lucrarea “Reflecţii despre spiritualitatea poporului român” enumeră câteva trăsături ale sufletului românesc pe care le avem ca popor şi care pot face din metoda predării o adevarată ARTĂ: **echilibrul** – caracteristică generală a spiritului românesc (subtilitate, stapânire de sine) este dat de balansarea între Est si Vest, de faptul că ne-am aflat ca popor la interferența a doua culturi diferite : Orient si Occident. Românul a sancţionat dezechilibrul (a se vedea expresiile “e cam într-o parte”, “e cam într-o ureche” ş.a); **luciditatea şi duioşia** – românul întelege compătimind şi compătimeşte înţelegând – iar în cazul predării putem vorbi de IMPLICAREA totală, dedicată în activitatea didactică; **omenia**– expresia populară “a fi om de omenie” – reflectă în actul didactic întelegerea faţă de ceilalţi, răbdarea, sinceritatea şi onestitatea. Limba română redă umanismul dintotdeauna al românului prin expresii ca: a-şi pune capul/pielea pentru cineva, a i se rupe inima pentru cineva, a-şi da bucăţica de la gură, a-şi

da cămaşa pentru cineva, a avea la inimă pe cineva; **ironia** şi **umorul** – corespund spiritului de observtvaşie şi de comportament al românului faţă de semeni. Apelul la o latură ce ţine de voioşie este binevenit şi elevii işi vor însuşi mai repede chiar anumite noţiuni.

Cum ne putem da seama dacă elevul a devenit un bun creştin (și aici putem vorbi și de importanța educației primită acasă, în familie), un om de nădejde, stăpân pe sine prin valorile creștine în care crede? Simion Mehedinți Soveja vorbește despre câteva criterii care sunt semne al sănătății sufletului celui educat în spirit creștin:

- **Respectul adevărului –** “ lipsa de respect pentru adevăr face ca sufletul lui să sufere de o infectare cronică și, în orice clipă, boala poate izbucni. Prin urmare creșterea care nu l-a vaccinat pe copil împotriva neadevărului e o creștere nevrednică și primejdioasă.” Cel care și-a însușit adevărul “poate greși din neștiință, dar are în sine puterea de a se ridica , răscumpărându-și el singur greșeala, adică anulând-o prin întoarcerea la calea cea dreaptă.”
- **Putința de a realiza adevărul – “**Sănătatea și puterea sufletească se arată, însă, nu atâta prin atitudinea unui respect contemplativ pentru adevăr (oricât ar fi acela de statornic), ci mai ales prin deprinderea de a-l realiza practic, dovedindu-l cu fapta. De aceea, semnul cel mai vădit că cineva a căpătat o creștere bună e ușurința cu care poate ține drumul drept, ori de câte ori e vorba să traducă o convingere în fapte.”
- **Dezvoltarea armonioasă a tuturor însușirilor de seamă și, îndeosebi, a celor caracteristice din poporul în care s-a născut copilul.-** (...) Educația are așadar o latură etnografică nu numai în metodele sale, (...), ci și în scopul ei care e de a face din fiecare individ, pe cât e cu putință, un reprezentant tipic al însușirilor mai caracteristice ale grupării etnice din care face parte.”

Bibliografie:

1. Ana Danciu, ***Metodica predării Religiei în școlile primare, gimnezii și licee***, Editura Anastasia, București, 1999
2. Simion Mehedinți Soveja, ***Altă creștere Școala Muncii***, Editura Axia, Craiova, 2006
3. Constantin Cucoș, ***Educația religioasă – repere teoretice și metodice***, Editura Polirom, Iași, 1999
4. Pr. Prof. Dr. Dumitru Săniloae, ***Reflexii despre Spiritualitatea poporului român***, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1992

EDUCAŢIA RELIGIOASĂ – COMPONENTĂ A EDUCAŢIEI

Prof. MARICI ELISABETA,
Colegiul Tehnic Rădăuţi, Jud. Suceava
Prof. BANDRABURU FLOAREA,
Colegiul “N.V.Karpen” Bacău

J. A. COMENIUS (1592-1670) părintele pedagogiei moderne s-a manifestat ca un optimist în ceea ce priveşte posibilităţile fiinţei umane de a se perfecţiona prin intermediul educaţiei. Principala sa operă pedagogică *Didactica Magna* teoretizează aproape toate principiile didactice, intuind permanenţa educaţiei şi anticipând cerinţa integrării cunoştinţelor în numele adevărului divin. El vede predarea tuturor obiectelor de studiu ca parte integrantă a adevărului total al lui Dumnezeu, făcându-i pe elevi capabili să intuiască unitatea dintre revelaţia divină şi descoperirea umană personală. Adept al educaţiei în conformitate cu natura, el ne îndeamnă să luăm exemplu de la natură, care nu forţează nimic, lasă totul să se desfăşoare normal, prin subordonarea faţă de legile intrinseci de dezvoltare a fiinţei umane.

Comenius crede într-o abordare relaxantă, dar disciplinată a învăţării, care să-i ajute pe copii să înveţe ştiinţa, o morală autentică, să fie educaţi în evlavie, astfel încât să se integreze optim şi rapid în viaţa prezentă şi să se pregătească în vederea accederii în lumea viitoare. După el scopul ultim al omului se află dincolo de lumea aceasta: „ Tot ce suntem, ce facem, ce gândim, vorbim, urzim, dobândim şi posedăm nu este altceva decât o anumită scară pe care ne urcăm din ce în ce mai mult, spre a ajunge cât mai sus, fără însă să putem atinge vreodată suprema treaptă. ”[1]. Fiecărui om îi este sortită o viaţă întreită: în pântecele mamei, pe pământ şi în cer. De la primul nivel la al doilea ajungem prin naştere; de la al doilea la al treilea, prin moarte şi înviere. În cel de-al treilea stadiu rămânem pentru o veşnicie.

Menirea ultimă a omului este dobândirea fericirii veşnice în comuniune cu Dumnezeu. Cerinţele înnăscute ale omului sunt :

a) Să cunoască toate lucrurile;
b) Să fie stăpân peste lucruri şi pe sine;
c) Să raporteze totul şi pe sine însuşi la Dumnezeu, izvorul tuturora.

Comenius a avut o concepţie deosebit de modernă în legătură cu metodologia şi formele de realizare a învăţării. Aceasta se realizează preponderent prin acţiune, plecând de la o bază intuitivă, consistentă. O persoană se învaţă să scrie scriind, învaţă să gândească gândind şi învaţă să memoreze memorând. A folosit lecţii în care metoda demonstrativă a prevalat faţă de cea expozitivă.

[1] J.A.Comenius, *Didactica Magna* , apud. C. Cucoş, *op. cit.*, pag. 59.

Educaţia religioasă trebuie să înceapă cât mai devreme, consideră Comenius. Când copiii ajung la vârsta potrivită pentru instruire, atunci se va inocula înainte de orice ideea că noi nu suntem aici numai pentru această lume şi că ţelul nostru este eternitatea, iar viaţa aceasta nu este decât un stadiu de trecere, ca noi să fim pregătiţi cum se cuvine pentru a intra cu demnitate în lăcaşurile de veci. Copiii vor fi deprinşi cu ideea că tot ceea ce văd, aud, pipăie, fac şi îndură se referă direct sau indirect la Dumnezeu.

Comenius pune accentul pe dimensiunea practic acţională a formării religiozităţii. Este necesar să formăm creştini practicanţi şi nu teoreticieni, chiar de la începutul instrucţiei dacă vrem să avem creştini adevăraţi, ne atenţionează marele pedagog ceh. „ Religia este ceva viu şi nu o pictură; ea îşi dezvăluie aşadar vitalitatea în efectul său, după cum o sămânţă vie încolţeşte de îndată ce o semănăm într-un pământ bun. ”[2]

Religia, la Comenius, nu se reduce numai la un obiect oarecare de studiu, ci reprezintă o bază şi un principiu de organizare al programului educativ. Ori de câte ori avem posibilitatea de a stimula sentimentul religios, acest lucru trebuie realizat indiferent că predăm istorie, literatură sau ştiinţe pozitive. Perspectiva interdisciplinară de instruire este intuită şi cerută de întemeietorul pedagogiei moderne.[3]

J.-J. ROUSSEAU (1712-1778). Figură destul de controversată a epocii luminilor, Rousseau a lăsat o imensă bogăţie de idei în perimetrul gândirii pedagogice. Pedagogul francez se înscrie în direcţia romantică, sentimentalistă, atacând şi combatând poziţia raţionalistă, intelectuală. El şi-a format o imagine uşor deformată asupra naturii umane şi a virtuţiilor educative ale izolaţionismului şi ale ruperii de social. Principala sa lucrare, *Émile sau despre educaţie,* afirmă că educaţia intelectuală se rezumă la perioada cuprinsă între 13-15 ani şi recomandă o singură carte (romanul *Robinson Crusoe*). Deasemeni recomandă formarea tânărului pentru religie începând cu vârsta de 18 ani. Includerea sentimentului religios are loc la o vârstă destul de târzie. Educaţia religioasă se realizează simultan cu educaţia morală şi a sentimentelor. Consideră că înaintea acestei vârste gândirea copilului nu este formată, existând posibilitatea să cadă în idolatrie.[4]

MARIA MONTESSORI (1870-1952). Pedagogul italian a impus în pedagogia secolului XX o metodă de educaţie bazată pe respectarea libertăţii copilului într-un mediu organizat, bogat în stimuli dimensionaţi în funcţie de interese şi dorinţe naturale. Libertatea, pentru M. Montessori, devine o condiţie şi o metodă de formare. Copilul, asemenea unui burete, absoarbe din jur ceea ce îi trebuie la

[2] *Ibidem*, pag. 59.
[3] C. Cucoş, *Educaţia religioasă* , Editura Polirom, Iaşi, 1999, 60-61.
[4] *Ibidem*, pag. 62-63

un moment dat, transformând totul în propria sa substanţă. Copilul nu este format de educator, ci se formează singur. Rolul educatorului este de a pregăti mediul favorabil pentru această autoformare. Educaţia senzorială devine dominantă în şcolile montessoriene.

Maria Montessori a experimentat propria metodă de realizare a educaţiei religioase la o şcoala de stat din Barcelona. Pentru aceasta a creat o *biserică a copiilor,* pe măsură şi în funcţie de nevoile acestora. Atât mobilierul, cât şi unele obiecte de cult (catolic) au fost proporţionate după posibilităţile fizice şi mentale ale copiilor.Exerciţiile de *păstrare a liniştii,* realizate în sala de curs, deveneau aici reculegere interioară în semiîntunericul din casa Domnului.

La momentul când copii au deprins scris-cititul, au fost puşi în situaţia de a construi ei înşişi obiecte de cult în miniatură sau au fost implicaţi în mod activ în cadrul ceremoniei religioase. Erau supuşi unor exerciţii de selectare şi grupare a obiectelor sacre, în funcţie de rolul lor în cadrul ceremoniei. Simultan, copiii îşi însuşeau o serie de termeni specifici exerciţiului sacramental. „ Religioşii liberi în operaţiile lor intelectuale şi în munca pe care metoda noastră le-o oferă – concluzionează Maria Montessori – ei îşi clădesc spirite puternice, robuste, ca şi corpurile lor ce sunt bine hrănite. Crescând în acest mod, ei nu au nici timiditate, nici frică. Ei arată o plăcere dezinvoltă a curajului, o cunoaştere sănătoasă a lucrurilor, o credinţă înainte de toate în Dumnezeu, autorul şi conservatorul vieţii. Sunt atât de capabili de a distinge între lucrurile naturale şi supranaturale, încât această intuiţie ne face să credem că ar fi o perioadă senzitivă religioasă: prima vârstă pare a fi legată de ideea de Dumnezeu. ”[5]

Este un lucru de bun simţ să recunoaştem că ceea ce pedagogia a descoperit pe parcursul a milenii, începând cu antichitatea şi până la brainstorming, a fost folosit într-un mod ideal de Mântuitorul Iisus Hristos. Având în vedere faptul că Fiul lui Dumnezeu se adresa celor mai simplii locuitori din vechea Palestină şi că trebuia să se facă înţeles, pe de o parte, iar pe de altă parte, cărturarii de la Templu încercau să găsească scăpări în discursul Său, ne putem da seama ce abilitate pedagogică a avut Hristos.

Portretul Pedagogului Suprem, întruchipat de Mântuitorul Iisus Hristos ne fascinează până astăzi, prin nenumăratele Sale calităţi pedagogice, dintre care menţionăm:

- Utilizarea informaţiilor din atâtea domenii adaptate la nivelul special de vârstă şi educaţie al auditorilor Săi;
- Capacitatea de a capta atâtea persoane şi a le determina să-L urmeze mai peste tot în cadrul activităţii Sale;

[5] Maria Montessori, *Pedagogie scientifique. La maison des enfantes* , apud C. Cucoş, *op. cit.,* pag. 65-66

- Răspunsurile uimitoare, care sfidează parcă legile oricărei logici şi psihologii umane şi sunt desăvârşite ca variante rezolutive a diferitelor situaţii limită în faţa cărora îl puneau fariseii;
- Capacitatea unui om de a ţine trează, timp de trei ani, atenţia unui public care nu era specializat în problematica respectivă.[6]

În acest context, problema pe care ne-o punem astăzi este aceea de a descoperi cât mai multe mijloace de care a uzitat Mântuitorul pentru a Se face receptat de către interlocutorii Săi şi de a le adapta mentalităţii elevilor din secolul XXI. Este foarte greu, ba chiar imposibil, să putem ajunge la acest nivel al practicii pedagogice sau să reuşim să descifrăm, până în cele mai mici detalii tehnica perfectă a Învăţătorului Suprem. Să nu deznădăjduim, merită să încercăm cu speranţa că vom reuşi...

[6] Carmen-Maria Bolocan, *Metode de cunoaştere a realităţii religioase în Sfânta Evanghelie după Sfăntul Apostol şi Evanghelist Matei* , în rev. „ Teologie şi Viaţă ”,Nr. 7-12, Editura Trinitas, Iaşi, 2006, pag. 92

Importanța comunicării în procesul educațional

Prof.inv.primar AMZĂR I. MARIA – MIHAELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ CĂTEASCA – ARGEȘ

Fenomenul comunicării este o trăsătură centrală a culturii întrucât prin procesele de comunicare se transmit valorile, atitudinile şi percepţiile sociale de la o generaţie la alta. Privit istoric şi funcţional, acest proces constituie însăşi chintesenţa umanizării, a formării şi dezvoltării psihologice a indivizilor, a manifestării culturale şi spirituale a oamenilor. Se poate spune astfel că procesele de comunicare se confundă cu istoria şi evoluţia omului însuşi. De-a lungul timpului mediile comunicaţionale s-au multiplicat de o manieră fără precedent ca răspuns la nevoile de informare mereu în creştere ale individului.

Din perspectiva manageriala, comunicarea este privita ca un proces de intelegere intre oameni, cu ajutorul transferului de informatie. Comunicarea manageriala presupune implicarea a cel putin doi actori:managerul si colaboratorul acestuia.

Un bun manager este acela care stapaneste si aplica foarte bine functiile comunicarii:

- Informarea;
- Transmiterea deciziilor;
- Dialogul;
- Formarea, educarea si motivarea;
- Promovarea culturii organizationale.

Educaţiei îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite şi evalua informaţiile după criteriile flexibilităţii, continuităţii şi coerenţei.

Orice act de comunicare înseamnă educaţie şi orice educaţie este un act de comunicare.

Ca act didactic fundamental, procesul de comunicare este atât mijloc cât şi efect al educaţiei.

Comunicarea orală (verbală) vizează patru scopuri principale:

- să fim receptaţi (auziţi);
- să fim înţeleşi;
- să fim acceptaţi;
- să provocăm o reacţie (o schimbare de comportament sau de atitudine).

Exprimarea orală devine o formă de intelectualitate, întrucât limbajul „ traduce” gândirea. Cu cât o gândire este mai limpede şi coerentă, cu atât limbajul este mai clar; cu cât un limbaj este mai sigur şi mai nuanţat, cu atât gândirea este mai flexibilă.

Comunicarea verbală este însoţită şi întărită de mijloace de comunicare nonverbale şi paraverbale.

Deoarece comunicarea reprezintă un schimb de replici verbale, într-o structură de tip dialog, elevul trebuie să dobândească deprinderea de a fi alternativ şi vorbitor şi ascultător. Învăţarea limbii şi literaturii române se realizează pe baza modelului comunicativ-funcţional, conform căruia tot ceea ce elevii învaţă trebuie să fie util şi funcţional în activitatea de comunicare verbală interumană. În conformitate cu modelul comunicativ-funcţional, nu este important ceea ce se predă, ci ceea ce rămâne din ceea ce se predă, adică ceea ce se învaţă.

Comunicarea nu este o disciplină şcolară, ci o activitate didactică. Procesul de învăţământ, prin lecţie, forma cea mai uzuală de organizare, pune învăţătorul şi elevii în situaţia unui act de comunicare. Când unul vorbeşte, ceilalţi ascultă, iar ascultarea se realizează în vederea înţelegerii mesajelor spuse de ceilalţi. Ca să existe o bună şi eficientă comunicare didactică este nevoie de asigurarea unor condiţii care să evite disfuncţionalităţile, bruiajele care ar putea îngreuna schimbul de mesaje.

Curriculum-ul Naţional pentru învăţământul primar, care cuprinde Programa şcolară de limba şi literatura română, are ca temei necesitatea învăţării funcţionalităţii comunicării. Nici o teorie nu se învaţă dacă nu are o anumită funcţionalitate, un efort practic, concret. Receptarea, pe de o parte, şi, pe de altă parte, exprimarea mesajelor verbale constituie două dintre cele patru obiective cadru ale Programei şcolare de limba şi literatura română. Acest lucru indică obligativitatea pentru toţi elevii de a învăţa cum să înveţe să comunice între ei.

În şcoală, învăţătorul organizează exerciţii şi antrenamente de comunicare şi jocuri privind rolurile sociale, pentru ca elevii să deprindă abilitatea şi capacităţile de a comunica în mod corect şi decent cu interlocutorii lor. Totodată, comunicarea între indivizi este cea mai bună formă de socializare umană, de stabilire a unor relaţii de bună colaborare între oameni.

Pedagogia comunicării înseamnă învăţarea unui anumit comportament în relaţiile interpersonale dintre oameni prin intermediul unui mesaj verbal. Comunicarea umană este necesară din perspectiva oamenilor ca fiinţe sociale. Trăind împreună, oamenii au nevoie de relaţii comunicaţionale care pot fi verbale, afective, simbolice.

Comunicarea verbală se învaţă organizat în şcoală, aşa cum ar trebui să se înveţe şi comunicarea nonverbală (prin gesturi, mimică) ori paraverbală (prin verbalizări şi gesturi sentimentale). Când un om exprimă o relaţie comunicativă cu semenul său, îi transmite un mesaj informaţional dar şi unul sufletesc. Mesajul încorporează în sine gândire, iar limbajul devine îmbrăcămintea gândului.

Din păcate, comunicarea dintre indivizi este adeseori blocată de incapacitatea vreunei părţi a relaţiei comunicative de a vorbi corect, de a construi un discurs, de a gândi o situaţie. Alteori, vreun partener de conversaţie nu are educaţia ascultării, vorbind neîntrerupt, sau nefiind atent la mesaj. Iată de ce este nevoie de un exerciţiu al comunicării prin limbaj, care se realizează în primul rând în şcoală.

Prin exerciţiul comunicării, elevii învaţă rolurile sociale, modul de interacţiune verbală, statuarea unor relaţii democratice, în conformitate cu noul ideal educaţional. Comunicarea şcolară presupune învăţarea ascultării şi a dezvoltării vorbirii.

Bibliografie:

Abric, J.-CI., Psihologia comunicării : teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002.

Leroy, G., Dialog în educaţie, Editura Didactică şi Pedagogică.

Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004.

Tinca Creţu, Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar, 2005.

IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

BUZDUGAN ADINA-CARMEN,
ȘCOALA GIMNAZIALĂ GĂICEANA

Fenomenul comunicării este o trasătură centrală a culturii întrucât prin procesele de comunicare se transmit valorile, atitudinile și percepțiile sociale de la o generație la alta. Privit istoric și funcțional, acest proces constituie însăși chintesența umanizării, a formării și dezvoltării psihologice a indivizilor, a manifestării culturale și spirituale a oamenilor. Se poate spune astfel că procesele de comunicare se confundă cu istoria și evoluția omului însuși. De-a lungul timpului mediile comunicaționale s-au multiplicat de o manieră fără precedent ca răspuns la nevoile de informare mereu în creștere ale individului.

Educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite și evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității și coerenței.

Orice act de comunicare inseamna educatie si orice educatie este un act de comunicare. Ca act didactic fundamental, procesul de comunicare este atât mijloc cât și efect al educației.

Comunicarea orala (verbală) vizează patru scopuri principale: să fim receptați (auziți); să fim înțeleși; să fim acceptați; să provocăm o reacție (o schimbare de comportament sau de atitudine).

Exprimarea orala devine o formă de intelectualitate, intrucât limbajul " traduce" gândirea. Cu cât o gândire este mai limpede și coerentă, cu atât limbajul este mai clar; cu cât un limbaj este mai sigur și mai nuanțat, cu atât gândirea este mai flexibilă.

Comunicarea verbală este insoțită și întărită de mijloace de comunicare nonverbale și paraverbale.

Deoarece comunicarea reprezintă un schimb de replici verbale, intr-o structură de tip dialog, elevul trebuie să dobândească deprinderea de a fi alternativ și vorbitor și ascultător. Învățarea limbii și literaturii române se realizează pe baza modelului comunicativ-funcțional, conform căruia tot ceea ce elevii învață trebuie să fie util și funcțional în activitatea de comunicare verbală interumană. În conformitate cu modelul comunicativ-funcțional, nu este important ceea ce se predă, ci ceea ce rămane din ceea ce se predă, adică ceea ce se invață.

Comunicarea nu este o disciplină școlară, ci o activitate didactică. Procesul de învățământ, prin lecție, forma cea mai uzuală de organizare, pune învățătorul și elevul in situația unui act de comunicare. Când unul vorbește, ceilalți ascultă, iar ascultarea se realizează în vederea întelegerii mesajelor spuse de ceilalți. Ca să existe o bună și eficientă comunicare didactică este nevoie de asigurarea unor condiții care să evite disfuncționalitățile, bruiajele care ar putea îngreuna schimbul de mesaje.

Curriculum-ul Național pentru învățământul primar, care cuprinde Programa școlara de limba si literatura româna, are ca temei necesitatea învățarii funcționalitații comunicării. Nici o teorie nu se învață dacă nu are o anumita funcționalitate, un efort practic, concret. Receptarea, pe de o parte, și, pe de alta parte, exprimarea mesajelor verbale constituie doua dintre cele patru obiective cadru ale Programei școlare de limba și literatura română. Acest lucru indică obligativitatea pentru toți elevii de a învăța cum să învețe să comunice între ei. În școală, învățătorul organizează exerciții și antrenamente de comunicare și jocuri privind rolurile sociale, pentru ca elevii să deprindă abilitatea și capacitățile de a comunica în mod corect și decent cu interlocutorii lor. Totodată, comunicarea între indivizi este cea mai bună formă de socializare umană, de stabilire a unor relații de bună colaborare între oameni.

Pedagogia comunicării înseamnă învățarea unui anumit comportament în relațiile interpersonale dintre oameni prin intermediul unui mesaj verbal. Comunicarea umană este necesară din perspectiva oamenilor ca ființe sociale. Trăind împreună, oamenii au nevoie de relații comunicaționale care pot fi verbale, afective, simbolice. Comunicarea verbală se învață organizat în școala, așa cum ar trebui să se învețe și comunicarea nonverbală (prin gesturi, mimică) ori paraverbală (prin verbalizări și gesturi sentimentale). Când un om exprimă o relație comunicativă cu semenul său, îi transmite un mesaj informațional dar și unul sufletesc. Mesajul încorporează în sine gândire, iar limbajul devine îmbrăcămintea gândului.

Comunicarea didactică vizează în principal înțelegerea, profesorul având un rol activ. El acționează ca un filtru ce selectează, organizează și personalizează informația.

Procesul de învățământ este, prin excelență, un proces de comunicare, între cadrul didactic și elevi având loc un permanent schimb de mesaje al căror scop principal este realizarea unor obiective pedagogice, în conditii optime .

Comunicarea didactică este eficientă atunci când, atât profesorul cât și elevii respectă anumite cerinte:

a) ale profesorului:

- claritatea mesajelor;
- precizia acestora (evitarea formulării ambigue);
- utilizarea unui limbaj adecvat și accesibil elevilor (potrivit nivelului lor de înțelegere, corespunzător vârstei);
- structura logică a mesajelor transmise;
- prezentarea interesantă a materiei predate;
- asigurarea unui climat adecvat comunicării.

b) *ale elevilor:*

- să aibă capacitate de concentrare (pentru a putea recepționa și înțelege mesajul profesorului);

- să posede cunoștințele anterioare necesare învățării care urmează;

- să fie motivați pentru a învața (în general și la un anumit obiect de studiu, în particular);

- să cunoască limbajele utilizate de profesor (sau de calculator, în cazul instruirii asistate de acesta).

Comunicarea se realizează pe trei niveluri: verbal, paraverbal și nonverbal.

Randamentul comunicării didactice nu se reduce la formularea conținuturilor verbale. Dacă prin componenta verbală se exprimă un anumit conținut în același timp, prin componenta para și nonverbală se exprimă atitudini. Prin orientările lor atitudinale, pozitive, neutre sau negative, profesorul și elevul potențează sau frânează comunicarea sau anulează efectele conținutului didactic.

Comunicarea para și nonverbală pregătește terenul pentru comunicarea verbală. S-a demonstrat că informațiile recepționate pe un fond afectiv pozitiv sunt mai bine reținute, în timp ce un climat afectiv stresant (frică, neplăcere, efort excesiv) facilitează uitarea.

O comunicare complexă (verbală, paraverbală și nonverbală) ușurează îndeplinirea unor sarcini diferite prin realizarea lor concomitentă dar și prin mijloace diferite.

Folosirea multicanalității în transmiterea și receptarea mesajului facilitează prelucrarea și reținerea unei mari cantități de informații și, în același timp, sporește varietatea și atractivitatea actului de comunicare.

Combinarea variată și convergentă a mesajelor verbale, paraverbale și nonverbale, poate reprezenta un spor de claritate. Comunicarea profesor–elev nu se reduce la un schimb verbal care angajează, doar forțele intelectuale, ea are și o importanță afectiv–emoțională. Subtextul emotiv al vorbirii, calitatea gesticii și a mimicii vin să sporească forța de influențare educativă a conținuturilor verbale.

D. Sălavastru (2004) arată că barierele care stau în fața comunicării didactice sunt de o mare diversitate și le sistematizează în funcție de natura elementului structural afectat într-o relație de comunicare:

a) blocaje determinate de caracteristicile persoanei angajate în comunicarea didactică;

b) blocaje determinate de relațiile social-valorice existente între participanții la relația de comunicare didactică;

c) blocaje determinate de canalul de transmisie;

d) blocaje determinate de particularitățile domeniului în care se realizează comunicarea didactică.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, cadrul didactic trebuie să cunoască și să respecte anumite cerințe:

- vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor);

- încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese);

- ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje;

- folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje;

-repetarea mesajelor mai complexe.

Pentru un profesor, respectarea exigențelor unei comunicări didactice eficiente, înseamnă a dispune de competență comunicațională. În relația de comunicare, profesorul trebuie să își asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se dorește întâlnirea cu el, ca persoană și ca partener de dialog. Este o situație în care el se simte ascultat. A ști să asculți este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absența comunicării poate rezulta și din absența ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

1. Pânisoara, Ovidiu-Ion, , *Comunicarea eficienta,* Editura Polirom, Iasi 2004

2. Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi 1998

3. Soitu, Laurentiu, , *Pedagogia comunicarii*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti 1997.

4. Iacob, Luminita, *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat si grade didactice*, Editura Polirom, Iasi 1998

5. Sălavastru, Dorina, *Psihologia educatiei,* Editura Polirom, Iasi 2004

"AMPRENTA CUVÂNTULUI,IMPORTANŢA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAŢIONAL„

Prof.Gheorghe Liliana Mariana
Şcoala Gimnazială "Iancu Rosetti„
Jud.Călăraşi/Comuna Roseţi

Procesul de învăţământ este un act de comunicare,aceasta pentru că nu se poate concepe desfăşurarea eficientă a unei activităţi în afara comunicării umane,care reprezintă una din formele fundamentale ale interacţiunii omului cu cei din jur. Comunicarea umană se realizează prin intermediul unui sistem de simboluri şi semnificaţii sociale generalizate şi urmăreşte stabilizarea sau modificarea comportamentală la nivel individual sau de grup.

Prin comunicare înţelegem transmiterea unui conţinut,a unui mesaj,de la emiţător la receptor,prin intermediul unui canal sau a unei căi de comunicare.Rezultă că orice act de comunicare implică în mod necesar un emiţător,cel care deţine informaţia şi transmite mesajul,un receptor cel care primeşte informaţia,mesajul şi un canal de transmitere a mesajului.Se realizează totdeauna într-un context de spaţiu,timp, ambianţă stare psihică a celor ce participă la comunicare,toţi aceşti factori influienţează desfăşurarea şi calitatea comunicării.

Pentru a transmite mesajul,emiţătorul foloseşte un anumit cod,transmite mesajul print-un sistem de semne.În actul comunicării atât emiţătorul cât şi receptorul,se angajează cu un anumit repertoriu.Prin "repertoriu„înţelegem ansambul de cunoştinţe,priceperi,deprinderi,experienţa,nivelul celui care participă la actul comunicării,fie că este emiţător,fie că este receptor.

Pentru a avea loc comunicarea este necesar ca cele două repertorii,să prezinte o parte comună,încaz contrar comunicarea fiind imposibilă.
Comunicarea didactică este o formă specifică comunicării umane.Ea poate fi definită ca o comunicare instrumentală,direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învăţare.Ea prezintă o serie de particularităţi pri ncare se deosebeşte de alte forme de comunicare:
-este proiectată şi se desfăşoară în vederea realizării unor obiective instructiv-educative,anterior stabilite,motiv pentru care urmăreşte influienţarea,modificarea şi stabilizarea comportamentelor individuale şi de grup;
-generează învăţare,educaţie şi dezvoltare în acelaşi timp;

Comunicarea didactică reprezintă o comunicare complexă şi totală,integrând:
-comunicarea verbală prin intermediul căreia informaţia este codificată logic şi transmisă cu ajutorul cuvântului,ea vehiculând cunoştinţe,dezvăluind sensuri,înţelesuri,semnificaţii;
-comunicarea paraverbală presupune ca informaţia să fie codificată şi transmisă prin intermediul

elementelor prozodice şi vocale care însoţesc cuvântul şi vorbirea în general,precum ritmul,intonaţia,pauzele din vorbire;
-comunicarea nonverbală,ectosematica,necodificată logic în care informaţia este transmisă print-o serie de semne legate de postură,mişcare,gesturi,mimică,privirea partenerilor în actul comunicării;
-ea oferă informaţii despre stările emoţionale,atitudinile,reacţiile afective ale locutorilor şi este implicată în stabilirea unor condiţii favorabile interacţiunii;

Cele trei forme de comunicare sunt complementare,influienţându-se una pe cealaltă,toate contribuind într-o măsură mai mare sau mai mică la eficientizarea actului de comunicare didactică. Comunicarea didactică este una structurată conform logicii pedagogice,urmând nu simpla enunţare a unor adevăruri ştiinţifice,ci integrarea profundă a acestora,ceea ce îl obligă pe profesor să găsească cele mai potrivite modalităţi de transmitere a informaţiilor,astfel încât să devină accesibile elevilor.

Structura comunicării didactice conform logicii pedagogice conduce la necesitatea ca profesorul să selecteze,să organizeze şi să personalizeze conţinuturile transmise,raportându-se permanent la prevederile programei şcolare şi la manualul după care elevii învaţă.Personalizarea comunicării didactice,face ca acelaşi conţinut formal cuprins în programă şi manual să fie valorificat diferit şi cu rezultate diferite de profesori,în funcţie de propriile lor particularităţi care pot determina accentuarea mai pregnantă a uneia dintre dimensiunile comunicării,informativă,relaţională ,pragmatică.Comunicarea didactică îmbină cele două forme ale comunicării verbale,orală şi scrisă,obligând astfel profesorul să valorifice dimensiunile paraverbale şi nonverbale ale acestui act.

Canalul pe care circulă informaţia trebuie să permită ca mesajul să ajungă fără distorsiuni la receptor,vor fi astfel eliminate toate zgomotele ,stările de rumoare de la nivelul sălii de clasă.Vor fi folosite cât mai multe canale pentru transmiterea informaţiilor.Atmosfera în care se desfăşoară comunicarea didactică,trebuie să fie caldă,apropiată străină de ori ce stare de conflict.

Conexiunea inversă este cea care permite înţelegerea faptului că mesajul emiţătorului este terminat şi pe baza datelor obţinute pe această cale realizăm corelaţiile necesare prin reluarea unor informaţii,completarea cu explicaţii mai detaliate,exemplificări,regândirea actului de comunicare în etapa urnătoare.Se urmăreşte atent comportamentul receptorului,sau se verifică calitatea celor recepţionate prin întrebări de sondaj.
Sarcina cadrului didactic este de a preveni sau înlătura situaţiile nedorite de blocaj.

Comunicarea didactică este privită şi considerată model de formare a capacităţilor comunicative la elevi,ocupând un loc central în demersul educaţional ,pregăteşte elevii pentru autoinformare.Competenţa comunicativă reprezintă un nivel de performanţă bazat pe

cunoştinţe,capacităţi şi atitudini,precum şi un optim motivaţional care determină eficienţa subiecţilor în activitatea de comunicare.Comunicarea didactică este una din resursele majore ale procesului instructiv-educativ. Ea se încadrează în conţinuturile latente ale procesului formativ,fiind prin manieră şi procesul realizării sale o sursă de potenţare sau diminuare a conţinuturilor formale.De aceea comunicarea didactică are o influienţă majoră asupra reuşitei sau eşecului şcolar,ea reprezintă premisa esenţială a eficientizării învăţământului.

BIBLIOGRAFIE:

1.Pânişoară Ovidiu,Comunicarea eficientă,Editura Polirom,Iaşi,2006

2.Stoica Marian,Pedagogie şi psihologie,Editura GheorgheAlexandru,Craiova,2002

3.Cucoş Constantin,Pedagogie,Editura Polirom,Iaşi,1998

4.Şoitu Laurenţiu,Pedagogia Comunicării,EdituraDidactică şi Pedagogică,Bucureşti,2002

5.Radu Nicolae,Dirijarea comportamentului uman, Editura Albatros,Bucureşti,1997

Argumentarea și dezbaterile metode de învățare interactive bazate pe comunicare

prof. Stanciu Iuliana
Liceul Tehnologic Iernut

Utilizarea tehnicilor bazate pe argumentare, care provoacă învățarea prin acțiuni și reflecție este eficientă deoarece elevii obțin cunoștințe printr-un efort propriu de gândire, învață să susțină opiniile proprii prin argumente, să analizeze argumentele celorlalți și să le contracareze prin contraargumente, să decidă schimbarea atitudinilor în funcție de puterea de convingere a argumentelor.

Dezbaterea reprezintă o discuție în contradictoriu asupra unei teme cu scopul de a se ajunge la un acord, condiție necesară oricărui act de argumentare. Dezbaterile formale se folosesc pentru dezvolatrea abilităților de a găsi soluții, de a anticipa divergențele și de a argumenta informațiile prezentate. Dezbaterea este o activitate educațională interactivă, care are o structură clară cu reguli bine stabilite. Comunicarea cu ceilalți ar trebui să constituie pentru fiecare elev o continuă provocare. Prin schimbul reciproc de mesaje elevii au posibilitatea să arate ce simt, cum gândesc, se angajează în dialog sub aspect intelectual și afectiv. Integrarea tehnicilor de argumentare și dezbateri în orice moment al lecției se face cu ușurință, pe diferite elemente de conținut și realizarea sarcinilor de lucru necesită resurse mici de timp.

Folosirea tehnicilor bazate pe dezbatere și argumentare în cadrul procesului instructiv educativ la orele de biologie contribuie la: dezvoltarea gândirii critice, examinarea propriei gândiri şi pe a celorlalţi în scopul clarificării unor cunoştinţe sau înţelegerii în profunzime a unui fenomen, a unei idei; citirea atentă a documentaţiei; capacității de ascultarea şi participarea activă; formularea de argumente pertinent; toleranţa faţă de opiniile diferite sau adverse; formarea stilului de prezentare a unei argumentaţii în faţa unui auditoriu, coerenţă, concizie, folosirea adecvată a mijloacelor verbale, nonverbale şi paraverbale; dezvoltarea abilităţilor de lucru în echipă; capacitatea de persuasiune adică vorbitorii trebuie să convingă prin claritatea, structura şi validitatea raţionamentului prezentat.

Pentru eficientizarea acestor metode de comunicare orală, trebuie:

- să fie prezent un material demonstrativ sugestiv;
- să se asigure un climat socio-afectiv stimulativ;
- să se construiască grupul pe baza eterogenetăţii dar în aşa fel încât să nu fie sporite dificultăţile în relaţionare;
- să se asigure un aranjament fizic potrivit scopului urmărit, ţinându-se cont şi de mărimea grupului;
- să se conceapă în prealabil un plan de desfăşurare pe baza căruia să fie condusă

Câteva metode bazate pe argumentare și dezbatere pe care le-am folosit la orele de biologie sun:.

1.Metoda piramidei sau bulgărele de zăpadă este o metodă interactivă centrată pe elev, fiind o împletire a activităţii individuale cu cea pe grupe de elevi. Această metodă presupune mai întâi activitatea individuală a fiecărui elev, rezultatele acestei activităţi fiind discutate mai departe în grupe de elevi, pentru a ajunge la sfârşit la rezolvarea problemei propuse.

Această metodă se poate aplica la clasa a X-a la lecția „Nutrița autotrofă”. Fiecare elevi are la dispoziție 2-3 minute pentru a stabilii importanța fotosintezei. Răspunsurile se discută în cadrul grupului după care un reprezentant din fiecare grupă prezintă clasei.

2.Tehnica Gândiți –Lucrați în perechi –Comunicați (Think-Pair-Share), implică un moment individual în căutarea răspunsurilor la o problemă, urmat de confruntarea ideilor proprii cu ideile unui partener, ceea ce implică comunicare și un moment în care se lucrează cu întregul grup. Partenerii dintr-o pereche pot avea sarcini diferite sau chiar fiecare rând din clasă poate avea altă sarcină. Primul moment este important deoarece obligă toți elevii să gândească asupra subiectului propus, să actualizeze cunoștințele anterioare și le solicită o formulare asupra subiectului, să actualizeze cunoștințele anterioare și le solicită a formulare în scris.

Cel de al doilea moment este important deoarece elevii conștientizează că partenerul are cunoștințe sau opinii diferite și că acesta constituie o sursă bună de completare a cunoștințelor proprii sau pentru clarificarea unor aspecte confuze. Fiecare elev conștientizează că în anumite situații devine o sursă și un sprijin în învățare pentru colegul lui. Prin această tehnică elevii învață unul dintre cele mai simple procedee de a găsi răspunsuri, de a adresa întrebări altcuiva sau de a discuta cu altcineva. Elevilor mai timizi le este mai ușor să comunice numai cu perechea decât să comunice în fața întregii clase sau a profesorului. Dacă partenerul confirmă ideile face să crească stima de sine și elevul are curaj să –și exprime în fața clasei opinia.

Activitatea se continuă cu confruntarea ideilor la nivelul clasei. Răspunsurile se pot nota pe tablă, pe flip-chart sau se pot prezenta oral. Pentru a economisi timp se poate cere prezentarea numai unei singure idei din partea fiecărei perechi, de preferat idei noi care n-au fost prezentate anterior.

Această tehnică nu necesită timp și se poate utiliza de mai multe ori în timpul unei lecții, în evocarea cunoștințelor anterioare sau în realizarea sensului.

Aplicație în cadrul lecției „Respirația aerobă și anaerobă” la clasa a X-a

Sarcini de lucru:

- Activitate individuală: scrieți pe foaie cât mai multe idei, timp de 2 minute despre *„Fermentație”*

- Activitate în perechi: timp de 2 minute comparați ideile notate și formulați un răspuns comun pe care-l prezentați clasei.
- Activitate frontală: s-au ales 3 răspunsuri de la perechi alese aleatoriu și s-au prezentat clasei. Perechile au putut completa răspunsurile cu idei neevocate anterioar.

3.Metoda asaltului de idei

Această metodă apare și sub denumirea de „brainstorming”, „ furtună în creier”, „cascada ideilor”, „filosofia marelui Da”, „evaluarea amânată”. Este o metodă intuitivă de stimulare a creativităţii iniţiată de Osborn. Metoda asaltului de idei este considerată cea mai simplă, cea mai eficientă și cea mai utilizată tehnică de stimulare a creativității și de generare de idei noi în cadrul unui grup. Scopul metodei este acela de a forma păreri neconvenționale, de a da frâu liber imaginației, de a introduce idei originale și neobișnuite în discuțiile și dezvoltarea „ideilor pe idei” .

Brainstorming-ul presupune amânarea evaluării ideilor emise pentru o etapă ulterioară, nici o afirmaţie nu se critică în prima etapă. În lipsa unei critici, se diminuează o serie de factori inhibitori şi de blocaje ale spontaneităţii în gândire care produc rutina intelectuală. În prima etapă grupul este eterogen, coordonat de profesor care îndeplineşte rolul de animator dar şi de mediator. Un principiu al brainstorming-ului este: cantitatea generează calitatea. Conform acestui principiu, pentru a ajunge la idei viabile şi inedite este necesară o productivitate creativă cât mai mare.

Prin aplicarea metodei „asaltului de idei" elevii emit un număr cât mai mare de soluţii, de idei, privind modul de rezolvare a unei probleme, în speranţa că prin combinarea lor se va obţine soluţia optimă. În acest sens, o idee sau o sugestie, aparent fără legătură cu problema în discuţie, poate oferi premisele apariţiei altor idei din partea celorlalţi participanţi. Regulile activităţii de brainstorming vor fi afişate într-un loc de unde să poată fi văzute de către toţi participanţii. Momentele de tăcere vor fi depăşite de moderator prin refocalizarea pe o idee emisă anterior. Se pot folosi pauze cu rolul de a remotiva discuţia.

Avantajele utilizării metodei brainstorming sunt multiple:

- obţinerea rapidă şi uşoară a ideilor noi şi a soluţiilor rezolvatoare;
- costurile reduse necesare folosirii metodei;
- aplicabilitatea largă, la toate disciplinele;
- stimulează participarea activă şi creează posibilitatea contagiunii ideilor;
- dezvoltă creativitatea, spontaneitatea, încrederea în sine prin procesul evaluării amânate;
- dezvoltă abilitatea de a lucra în echipă.

Limitele brainstorming-ului:

- nu suplineşte cercetarea de durată, clasică;
- depinde de calităţile moderatorului de a anima şi dirija discuţia pe făgaşul dorit;

- oferă doar soluţii posibile nu şi realizarea efectivă;
- uneori poate fi prea obositor sau solicitant pentru unii participanţi.

Aplicație la lecția „Nutriția heterotrofă” clasa a X-a tema: Importanța nutriției heterotrofe

Se împarte clasa pe grupe formate din 4-5 elevi

Elevilor le este prezentată următoarea situație: *Însula Ducie face parte din grupul insulelor vulcanice Pitcairn, din sudul Oceanul Pacific. Este situată la mai mult de 4830 km de orice continent, la aproximativ jumătatea distanței dintre Noua Zeelandă și America. Este o insulă izolată pe care se găseste o floră și o faună bogată. Un cercetător a observat apariția unei bacterii periculoase care îmbolnăvea și distrugea o* ferigă imensă (*Angiopteris chauliodonta), aflată pe cale de dispariție la nivel mondial. Pentru a proteja feriga a hotărât să realizeze o dezinfecție totală pe această insulă.*

Cerințe:

1. Fiecare elev are la dispoziție 3 minute pentru a răspunde la întrebarea:

Care este consecința pe termen lung a dezinfecției pe insulă?

2. Fiecare grupă centralizează răspunsurile membrilor pe o foaie, timpul alocat fiind de 3 minute.
3. Reprezentantul fiecărei grupe prezintă ideile notate.
4. La nivel de clasă se realizează o ierarhie a ideilor celor mai valoroase, în cazul acesta consecințele cele mai grave asupra vieții pe insulă. Elevii sunt rugați să explice modul de acțiune a substanțelor dezinfectante asupra viețuitoarelor de pe insulă, astfel se descoperă importanța nutriției heterotrofe.

Pentru ca metoda să aibe efectul scontat profesorul a reamintit elevilor regulile pe care trebuie să le respecte, astfel:

- trebuie să lăsați imaginația să lucreze pentru a putea prezenta cât mai multe idei
- nu există idei absurde sau greșite
- fiecare aveți dreptul la opinie personală
- trebuie să ascultați și să respectați părerea celorlalți
- ideile le notează în forma în care sunt emise, nu le analizați
- prezentați toate ideile colegilor din grupă

Bibliografie

1.**Cristea, S.,** Realizarea instruirii ca activitate de predare învățare -evaluare, Editura DPH București, 2019

2.**Maria Eliza Dulama,** Metodologii didactice activizante, Editura Clusium Cluj –Napoca, 2008

3.**Nicoleta Ianovici, Ancuța Oana Frenț,** Metode didactice în predarea, învățarea și evaluarea la b

4.**Mariana Marinescu**, Didactica biologiei, Teotrie și aplicații, Editura Paralela 45, Pitești,2018

iologie, Editura Mirton, Timișoara, 2009

Comunicarea didactică şi comportamente adecvate

Prof. înv. primar Săceanu Otilia- Elena,
Colegiul Național „Spiru Haret” Târgu Jiu

Analiza fenomenului comunicațional evidențiază o realitate de necontestat: comunicarea este un fenomen firesc, natural și universal, a cărui complexitate generează o multitudine de forme de manifestare, ce presupun conținuturi diferite, coduri specifice, canale și modalități de producere diverse. Toate acestea deoarece comunicarea umană în general, comunicarea didactică în particular se manifestă ca un fenomen plurideterminat, fiind simultan:

- Informație,
- acțiune, interacțiune, retroacțiune,
- relație,
- tranzacție și solicitând un minimum de competență de natură aptitudinală înnăscută sau dobândită prin exercițiu/antrenament.

Înțelegerea implicațiilor educaționale (de natură psihopedagogică) ale procesului de comunicare impune cunoașterea – parțială sau totală – a formelor de comunicare umană.

Comunicarea verbală și comportamentele verbale

Comunicarea didactică este prin specificul său, o formă de comunicare preponderent verbală ce domină activitatea de predare – învățare şi care reflectă în egală măsură:

- calitățile programelor școlare,
- calitățile statutare ale emițătorului (de obicei cadrul didactic),
- calitățile receptorului (elevului).

În același timp, comunicarea verbală:

- este specific umană,
- are forma orală/scrisă,
- utilizează canalul auditiv și/sau vizual,
- apelează la cuvânt pentru a codifica și transmite informația,
- permite formularea, înmagazinarea și transmiterea unor conținuturi diverse şi complexe.

Multă vreme, comunicarea verbală a fost studiată ca manieră dominant exclusivă a comunicării umane, ceea ce a determinat apariția unor idei care au făcut epocă. Prezentam succint câteva dintre ele:

a) emiterea determină recepția (ce spune profesorul este receptat de elev, nu și invers),

b) mesajul circulă de la un pol activ (profesor) spre un pol preponderent pasiv (elev),

c) lanțul comunicațional are direcție liniară (de la emițător la receptor, etapele prezente le

condiționează pe cele viitoare, invers nu),

d) mesajul are finalitate numai dacă și la codare și la decodare se folosește același limbaj (repertoriul profesorului este înțeles de elev și al elevului de profesor)

Dar, pentru a fi atinse obiectivele, comunicarea interpersonală impune înțelegerea codului, a sensului folosirii unor expresii în conformitate cu întrebuințarea lor. Semnificațiile cuvintelor/expresiilor se găsesc în dicționare; fiecare vorbitor are pentru unul şi același termen una sau mai multe semnificații, deci are şi un dicționar propriu pentru limba pe care o vorbește, în funcție de interpretările pe care le dă cuvintelor în timpul comunicării. Ascultându-l pe acest vorbitor ne putem da seama de gândirea lui, de cultură şi educația pe care le are. Mai mult, gândirea şi comunicarea se interrelaţionează deoarece:

- gândirea devine comunicabilă doar pentru că limba permite să se dea expresie unor elemente de gândire (să se încarce cu semnificație);
- nevoile de comunicare conduc la obligația de a se pune ordine în gândire, astfel încât comunicarea să aibă acuratețe (să exprime exact ce simte şi gândește atât emițătorul, cât şi receptorul).

Trebuie să distingem corect între limbă şi vorbire. Cel mai uşor ne dăm seama de acest lucru în ***comunicarea orală*** (formă a comunicării verbale) care trebuie să fie: clară, sinceră, relaxantă, angajatoare, empatică, fidelă.

Comunicarea orală este sensibil marcată de cadrul situațional în care se realizează, deoarece oferă informații despre stările și trăirile intime ale subiectului. Întotdeauna, în împrejurări diferite, vorbim „limbi” diferite cunoscute tuturor membrilor grupului social, dar alternate după necesități. Constatăm că în comunicarea orală se operează atât cu vorbirea cât şi cu ascultarea, deoarece acestea domină și predarea dar și învățarea. Spre exemplu, se consideră că în vorbirea curentă emitem ~125 cuvinte/minut, deşi 50% dintre adulți nu înțeleg mai mult de 13 cuvinte/minut. În predare, pentru frazele mai lungi de 18 cuvinte, inteligibilitatea scade cu 15%, deci sub ceea ce se vrea înțeles. S-a stabilit că pentru a fi inteligibil mesajul (pentru elev) viteza comunicării nu trebuie să fie mai mare de 2-3 cuvinte/secundă (să ofere posibilitatea decodării, respectiv a înțelegerii și conștientizării rolului avut în comunicare).

Cercetările în domeniu evidențiază faptul că blocajul comunicațional poate fi provocat de viteza vorbirii, dar şi de incapacitatea elevului de a conștientiza situația de rol care controlează conținutul comunicării (rol de profesor, rol de elev etc.).

Pentru o comunicare orală adecvată și eficientă trebuie adoptate atitudini pozitive şi însuşite *comportamente verbale funcționale*, ce țin de calitățile vorbirii și din care evidențiem îndeosebi: plăcerea de a vorbi, naturalețea, claritatea, corectitudinea, precizia, armonia, finețea.

O condiție a comunicării didactice de tip oral este *coerența în judecăți şi raționamente,* respectiv în gândire. Precizia în judecăți şi raționamente, înlănțuirea dintre premise şi concluzii, originalitatea în aprecierea oamenilor şi evenimentelor, cunoașterea şi aplicarea regulilor gramaticale în vorbire şi scris, toate pot constitui criterii pentru aprecierea coerenței în gândire (atât a profesorului, cât şi a elevului).

Capacitatea profesorului de reda nu numai realitatea ca atare, ci şi atitudinea faţă de ea într-un mod susceptibil de a provoca şi la cei din jur aceeași rezonanță afectivă este numită *plasticitate şi expresivitate.* Din ele se pot deduce raportul în care se plasează individul cu lumea în general, nivelul intelectual, caracteristicile afective, bogăția fondului lexical.

În afară de comportamentele pozitive, în actul didactic (şi nu numai) întâlnim şi o serie de *comportamente nefuncționale*, negative care acționează asupra calității şi eficienței activității de predare – învățare. Frecvent întâlnite sunt:

- *agresivitatea verbală*, manifestată prin atitudini critice ale profesorului, ceea ce generează conflicte cu grade diferite de acuitate şi care stresează şi uzează relația profesor -elev;
- *discontinuitatea discursului didactic***,** respectiv pauzele frecvente şi lungi (lipsite de semnificație) care desemnează un tonus neuropsihic scăzut, concretizat în oboseală precoce, reactivitate emoțională, teamă, stimă de sine scăzută, conceptualizare defectuoasă;
- *vorbirea în asalt*, caracterizată prin rostirea precipitată, incoerentă de multe ori, a frazelor şi care marchează lipsa de fluență a vorbirii (ce se poate manifesta uneori pe un fond patologic);
- *pronunție defectuoasă, neclară, neglijentă* – soldată prin rostirea trunchiată a cuvintelor, sau neterminarea propoziției sau contopirea într-un sunet confuz a sfârșitului unor cuvinte; toate acestea afectează sever receptarea mesajului şi decodarea. De regulă, colericii şi melancolicii resimt mai acut defectele de pronunție;
- *căutarea ostentativă a simpatiei*, are ca rezultat încercarea de a-i face pe ceilalți să accepte propriile judecăți; se concretizează prin rostirea mieroasă, complice şi evident nesinceră;
- *căutarea recunoştinței*, marcată prin fraze cu substrat, sugestive, ce sunt destinate atragerii atenției ascultătorului asupra propriei persoane; de regulă se apelează la vorbirea excesiv de tare/expunerea unor idei extreme;
- *intonația plată*, monotonă care obosește ascultătorul şi care denotă un fond afectiv sărac, inhibiție în comportamentul social, lipsa de încredere, timiditate excesivă, lipsa de exercițiu în materie de vorbire în public.

Calitățile vorbitorului (cadru didactic/elev)

Situația “vorbirii”, a trecerii limbii în act presupune o serie de *abilități necesare interlocutorilor (*profesori şi elevi) *pentru a reuşi o comunicare didactică eficientă.*

Calitățile care marchează personalitatea vorbitorului, a comunicatorului (a emițătorului) sunt:

- Claritate - organizarea conținutului de comunicat astfel încât acesta să poată fi ușor de urmărit; folosirea unui vocabular adecvat temei şi autorului; o pronunțare corectă şi completă a cuvintelor;
- Acuratețea – presupune folosirea unui vocabular bogat pentru a putea exprima sensurile dorite; cere exploatarea completă a subiectului de comunicat;
- Empatia – vorbitorul trebuie să fie deschis tuturor interlocutorilor, încercând să înțeleagă situația acestora, pozițiile din care adoptă anumite puncte de vedere, să încerce să le înțeleagă atitudinile, manifestând în același timp amabilitate şi prietenie;
- Sinceritatea – situația de evitare a rigidității sau a stângăciei, recurgerea şi menținerea într-o situație naturală;
- Atitudinea– evitarea mișcărilor bruște în timpul vorbirii, a pozițiilor încordate sau a unora prea relaxate, a modificărilor bruște de poziție, a scăpării de sub control a vocii;
- Realizarea contactului vizual – este absolut necesar în timpul dialogului, toți participanții la dialog să se poată vedea şi să se privească, contactul direct, vizual, fiind o probă a credibilității şi a dispozițiilor la dialog;
- Înfățișarea – reflectă modul în care te privești pe tine însuți: ținuta, vestimentația, trebuie să fie adecvate la locul şi la felul discuției, la statutul social al interlocutorilor;
- Vocea – urmăriți dacă sunteți auziți şi înțeleşi de cei care va asculta, reglați-vă volumul vocii în funcție de sala, de distanța până la interlocutor, fata de zgomotul de fond;
- Viteza de vorbire – trebuie să fie adecvată interlocutorilor şi situației; nici prea mare pentru a indica urgentă, nici prea înceata, pentru a nu pierde interesul ascultătorului;
- Pauzele de vorbire – sunt recomandate atunci când vorbitorul dorește să pregătească auditoriul pentru a recepționa o idee importantă.

Bibliografie:

- Pânișoară, Ion Ovidiu, „*Comunicarea eficientă – Metode de interacțiune educaționale*” Editura Polirom, Iași 2003
- Pânișoară, Ion Ovidiu, „*Comunicarea eficientă”* – ediția a III-a, Editura Polirom, Iași 2006

Eficiența în comunicarea didactică

Prof. Săceanu Ion
Liceul Mătăsari, Județul Gorj

Comunicarea didactică are o valoare deosebită şi necesită o atenţie de rigoare. Comunicarea eficientă este singura cale prin care colaboratorii îşi pot corela sinergetic eforturile. Comunicarea didactică mijloceşte realizarea fenomenului educaţional, apare ca o formă particulară, obligatorie în vehicularea unor conţinuturi determinate specifice unui act de învăţare sistemică, asistată.

Din perspectiva educaţiei formale, comunicarea didactică constituie baza procesului de predare- asimilare a cunoştinţelor în cadrul instituţionalizat. Fără intervenţia cadrului didactic, în ceea ce priveşte sincronizarea şi armonizarea timpului şi spaţiului acţiunilor, judecăţilor şi faptelor, dorinţelor şi relaţiilor prin intermediul comunicării, activitatea didactică ar fi lipsită de continuitate şi dinamism.

Prin comunicare, folosind metode şi mijloace didactice, cadrul didactic urmăreşte schimbări atitudinale şi comportamentale ale copiilor. Aceste schimbări trebuie să fie în concordanţă cu valorile societăţii și cu idealul educaţional. În procesul comunicării didactice, acţiunile de influenţă socio-educaţională sunt reciproce. În aceste relaţii de comunicare, cadrul didactic exercită comportamente de rol, cu impact pozitiv, distructiv sau neutru. Prin cuvinte, prin modul de a ne purta, prin atitudine, prin capacitatea de a crea un context educativ pozitiv real sau imaginar pentru învăţare îi influenţăm permanent pe elevi. Aceste influenţe pot fi vizibile, directe, coercitive, stresante, ascunse, discrete, subtile. Ele se pot finaliza cu un succes sau cu un eşec. În fiecare demers didactic, urmărim modificări ale rezultatelor elevilor, dar şi ale personalităţii lor.

Procesul didactic trebuie să devină pentru copiii de toate vârstele o experienţă de comunicare, o experienţă a relaţiilor interumane, a dialogului şi a colaborării, în locul unui proces de transmitere de cunoştinţe cu un singur sens. Mai mult, el trebuie să devină un mijloc de înlăturare a obstacolelor ce stau în calea comunicării dintre indivizi, clase şi grupuri sociale, dintre naţiuni. Aceasta este cea mai însemnată contribuţie pe care cunoaşterea şi experienţa în materie de comunicare o pot aduce la dezvoltarea învăţământului, la formarea şi educarea tinerei generaţii.

În procesul educaţional, comunicarea didactică este în egală măsură o preocupare majoră şi un instrument indispensabil aflat la dispoziţia cadrului didactic. Comunicarea didactică are un caracter total, global, integrator în sensul includerii tuturor formelor de comunicare, a comunicării multimedia, a tuturor manifestărilor psihice umane, a factorilor psihosociali, contextuali.

Eficienţa comunicării educaţionale poate fi asigurată pe baza caracteristicilor unei situaţii optime de comunicare. Atitudinea constructivă a cadrului didactic, orientarea spre personalitatea

elevului, evitarea judecăţilor pripite în interacţiunea cu elevii, sinceritatea acestora asigură fundalul educaţiei pozitive al elevului.

Una dintre caracteristicile principale ale procesului de comunicare este eficiența coordonarii ei. Eficiența comunicării depinde de calitatea transmisiei, adică de structura logică a conținutului, claritatea, precizia, plasticitatea exprimării, fapte care țin de personalitatea profesorului, de relațiile profesor- elev, de contextul psihosocial, ca și de nivelul dezvoltării psihice a receptorului, de structurile mentale și lingvistice ale elevului, de participarea lui activă în procesul comunicării.

O comunicare didactică eficientă nu poate exista în absenţa feedback-ului. Termenul feedback, împrumutat din vocabularul ciberneticii, înseamnă informaţie de revenire, verbală sau nonverbală, care permite emiţătorului să ştie dacă mesajul său a fost primit şi cum a fost acesta receptat şi înţeles. În comunicarea didactică, feedbackul apare ca fiind comunicarea despre comunicare şi învăţare.

În literatura pedagogică există aşa-numita „ regulă de aur” a unei comunicări eficiente, care constă în a ne exprima sentimentele în mod neopresiv, în a convinge pe ceilalţi să facă la fel şi în încercarea de a înţelege cum gândeşte şi cum se simte celălalt şi de ce a ajuns să gândească şi să se simtă astfel, ceea ce înseamnă că orice cadru didactic trebuie să dispună, alături de ascultare şi de tot ceea ce înseamnă tact pedagogic, şi de o anumită capacitate empatică, implicată de altfel de tactul pedagogic. Pe lângă asemenea condiţii, care conduc la optimizarea comunicării şi a limbajului, trebuie să avem în vedere şi respectarea unor principii.

Empatia: realizează o transpunere afectivă în planul personalităţii celuilalt, având deci mai mult impact în plan afectiv decât raţional, neexcluzându-l însă pe acesta din urmă, cum de cele mai multe ori se întâmplă, aceasta impunând cadrelor didactice să fie în măsură nu numai să se transpună afectiv, ci şi raţional în planul gândirii, ceea ce, din păcate, lipseşte multora. Lipsa unei asemenea capacităţi empatice conduce la autoritatea excesivă din partea unor asemenea cadre didactice, diminuând dialogul şi participarea, întrucât acestea trăiesc şi gândesc printr-un univers propriu, de cele mai multe ori închis, şi pe fondul unei gândiri rigide – inflexibile.

Flexibilitatea: orice cadru didactic trebuie să dispună de o asemenea calitate a flexibilităţii gândirii şi mai ales a atitudinilor, în scopul realizării unui dialog şi a unei conversaţii constructive, care să conducă la o motivaţie participativă, şi nu la un exclusivism în planul comunicării.

Mai sunt şi alte principii de care ar trebui să se ţină seama în realizarea unei optimizări eficiente a comunicării, cum ar fi: centrarea; autenticitatea, care s-ar concretiza prin arta de a comunica un anumit punct de vedere personal în raport cu o situaţie pe fondul unei democraţii şi argumentări bine susţinute, ceea ce, aşa cum am mai arătat, conduce la apreciere şi credibilitate. În optimizarea activităţii didactice şi a realizării optimului educaţional, comunicarea didactică şi limbajul, cu tot ce presupun acestea, îndeplinesc un rol determinant, în colaborare cu alţi factori pedagogici. Când în

învăţământul modern se realizează o mai largă deschidere spre elev, spre nevoile acestuia, accentul în activitatea didactică se deplasează de la profesor la elev. Definitoriu în procesul de instruire – învăţare, este interacţiunea profesor– elev.

În literatura de specialitate sunt evidenţiaţi factori - condiţii ale unei comunicări optime şi a unui limbaj eficient. Printre aceştia sunt evidenţiaţi: compatibilitatea interlocutorilor, nivelul de receptare (lipsa omogenităţii conduce la atitudini deferenţiate, iar uneori la un conflict sociocognitiv cu impact negativ în planul comunicării) și consistenţa de conţinut a comunicării, exprimată şi condiţionată totodată de cantitatea de informaţii, fapte, evenimente, de posibilitatea prelucrării informaţiei, de calitatea receptorului, de modul în care-şi construieşte opinii, păreri în legătură cu ceea ce se transmite.

La aceste condiţii se mai pot adăuga şi altele, care, în scopul eficientizării comunicării şi limbajului, ar viza: stăpânirea tehnicilor comunicării; ascultarea; arta unei bune comunicări.

În ceea ce priveşte stăpânirea tehnicilor de comunicare, aceasta ar viza şi ar orienta asupra mesajelor şi comunicaţiilor transmise în raport cu obiectivele şi efectele pe care le urmăreşte şi, mai ales, asupra metodelor utilizate în realizarea unor asemenea obiective didactice.

Pentru o comunicare eficientă trebuie să ţinem seama de câteva reguli simple şi anume: dorinţa de a înţelege şi a asculta, să ştii să asculţi, disponibilitate, implicare, discernământ şi obiectivitate în evaluarea comportamentelor elevilor, onestitate, bunăvoinţă, încredere reciprocă, respect reciproc, flexibilitate în gândire, toleranţă, complementaritate, sentimentul de dăruire, găsirea unui limbaj comun, altruism, interese comune, preocupări comune, cooperare, curaj, îndrăzneală, să dai celuilalt putere, simţul umorului.

Un profesor bun trebuie să ştie calea pe care s-o aleagă pentru ca relaţia profesor-elev să fie cât mai eficientă. Profesorul trebuie să-i dea încredere elevului în forţele sale, să prindă curaj, să-l facă să se implice în relaţia de comunicare, să reuşească să-l antreneze într-o discuţie constructivă. E necesar ca elevilor să li se transmită acea sete de cunoaştere, acea disponibilitate şi flexibilitate în gândire, dorinţă de comunicare. Profesorul trebuie să ţină seama de opiniile elevilor, de dorinţele acestora, de personalitatea fiecăruia în parte. Elevii trebuie consideraţi nişte persoane responsabile, cărora li se acordă un anumit credit.

Respectarea ansamblului unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţa comunicaţională. Această accepţiune se explică prin faptul că actul didactic impune exigenţa a două feed-back-uri diferite prin sens şi funcţii. Plecând de la tipologia aptitudinilor interindividuale, Jean–Claude Abric stabileşte cinci reguli a unei comunicări eficiente şi de calitate: să asculţi (să-ţi dai seama de punctul de vedere a celuilalt); să observi (să te interesezi de tot ceea ce se petrece în situaţie de comunicare); să analizezi (să degajeză elementele componente ale câmpului psihologic şi social care îi determină pe indivizi); să te exprimi (să-ţi pui punctul de vedere în funcţie

de interlocutor sau de natura obiectului comunicării); să controlezi (să urmăreşti calitatea şi pertinenţa mesajului precum şi procesele care pot perturba transmisia).

Fiecare dintre exigenţe are o importanţă aparte în comunicarea didactică. Pentru professor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţa comunicaţională.

În concluzie, comunicarea eficientă în cadrul conţinuturilor procesului formativ este prin manieră şi nivelul realizării sale, o sursă de potenţare sau diminuare a continuţurilor formale. De aceea, comunicarea eficientă are o influenţă majoră asupra reuşitei sau eşecului şcolar. Astfel, comunicarea eficientă este considerată premisă esenţială a eficientizării învăţământului în vederea reuşitei şcolare.

BIBLIOGRAFIE:

1. Abric, J., *Psihologia comunicării*, Editura Polirom, Iaşi, 2002;
2. Baban, A., *Consiliere educaţională*, Editura Ardealul, Cluj-Napoca, 2001;
3. Druţă, M.E., *Cunoaşterea elevului,* Editura Aramis, 2004;
4. Pânişoară, O., *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iaşi, 2006.

Importanța comunicării în procesul educațional

Prof. Boloș Radu Vasile
Colegiul Național „Samuil Vulcan” Beiuș, județ Bihor

Comunicarea în procesul educațional are o importanță crucială și influențează în mod semnificativ succesul învățării. Iată câteva motive pentru care comunicarea este esențială în contextul educațional:

Înțelegerea reciprocă: Comunicarea eficientă între profesori, elevi și părinți contribuie la o mai bună înțelegere reciprocă a obiectivelor, așteptărilor și nevoilor individuale. Aceasta reduce riscul de malentendere și contribuie la crearea unui mediu în care toți participanții înțeleg și apreciază perspectivele celorlalți.

Motivarea și angajarea elevilor: O comunicare clară și deschisă din partea profesorilor poate motiva elevii și-i poate implica mai activ în procesul de învățare. Elevii care înțeleg importanța materiei, obiectivele și modul în care învățarea se leagă de viața lor au tendința de a fi mai motivați.

Feedback constructiv: Comunicarea oferă un cadru pentru furnizarea de feedback, atât din partea profesorilor către elevi, cât și viceversa. Feedback-ul constructiv contribuie la dezvoltarea continuă a abilităților elevilor și la îmbunătățirea performanțelor lor academice.

Colaborare și lucru în echipă: Comunicarea eficientă stimulează colaborarea între elevi, între profesori și între școală și familie. Această colaborare poate îmbunătăți atmosfera educațională, promovând un mediu de învățare pozitiv și sprijinitor.

Resolvarea problemelor și gestionarea conflictelor: Comunicarea deschisă și eficientă facilitează identificarea și rezolvarea problemelor în timp util. Profesorii și părinții pot colabora pentru a gestiona dificultățile întâmpinate de elevi, asigurându-se că aceștia primesc sprijinul necesar.

Dezvoltarea abilităților sociale: Prin intermediul interacțiunilor în sala de clasă și în afara ei, elevii își dezvoltă abilitățile sociale, cum ar fi ascultarea, exprimarea ideilor proprii și rezolvarea problemelor în grup. Aceste abilități sunt esențiale pentru succesul în viața de zi cu zi și în carieră.

Implicarea părinților: Comunicarea eficientă cu părinții este esențială pentru a implica familia în procesul educațional al copiilor. Părinții bine informați pot oferi sprijin acasă și pot colabora cu profesorii pentru a asigura un mediu de învățare coerent.

Adaptarea la nevoile individuale: Comunicarea între profesori și elevi permite identificarea mai eficientă a nevoilor individuale ale acestora. Profesorii pot adapta strategiile de predare și evaluare pentru a răspunde mai bine diversității de abilități și stiluri de învățare.

Comunicarea în procesul educațional are numeroase efecte și impacturi semnificative asupra elevilor, profesorilor și părinților. Iată câteva dintre principalele efecte ale comunicării în contextul educațional:

Înțelegere și clarificare: Comunicarea eficientă între profesori și elevi ajută la clarificarea informațiilor și la întelegerea corectă a conținutului predat. Elevii pot adresa întrebări, iar profesorii pot oferi explicații suplimentare pentru a asigura că toată lumea înțelege conceptele predate.

Motivație și angajament: Comunicarea pozitivă și inspiratoare poate motiva elevii să fie interesați și angajați în procesul de învățare. Atunci când elevii percep că profesorii îi susțin și îi încurajează, au tendința de a se implica mai activ în activitățile școlare.

Feedback constructiv: Comunicarea furnizează o cale pentru oferirea de feedback, atât din partea profesorilor către elevi, cât și invers. Feedback-ul constructiv ajută elevii să înțeleagă punctele lor forte și să identifice zonele în care pot îmbunătăți, contribuind astfel la dezvoltarea continuă a competențelor lor.

Dezvoltarea abilităților de comunicare: Interacțiunile constante în cadrul procesului educațional contribuie la dezvoltarea abilităților de comunicare ale elevilor. Aceste abilități sunt esențiale pentru succesul în viața de zi cu zi și în viitorul profesional.

Colaborare și lucru în echipă: Comunicarea eficientă facilitează colaborarea între elevi, între profesori și între școală și părinți. Abilitatea de a lucra în echipă este esențială în viața adultă, iar procesul educațional oferă o oportunitate excelentă pentru a dezvolta această competență.

Gestionarea conflictelor: Întrucât interacțiunile sunt inevitabile, comunicarea ajută la gestionarea conflictelor. Prin discuții deschise și abordări constructive, se pot identifica soluții pentru rezolvarea problemelor apărute.

Implicarea părinților: Comunicarea regulată cu părinții este esențială pentru a-i implica în educația copiilor lor. Profesorii pot oferi informații despre progresul școlar, activități și preocupări, construind un parteneriat puternic între școală și familie.

Climatul școlar pozitiv: O comunicare eficientă contribuie la crearea unui climat școlar pozitiv. Atunci când există un schimb constant de informații, iar toți participanții se simt ascultați și respectați, atmosfera din școală devine mai sprijinitoare și mai plăcută.

Adaptarea învățării la nevoile individuale: Comunicarea între profesori și elevi permite identificarea nevoilor individuale ale elevilor. Astfel, se pot lua măsuri pentru a adapta strategiile de predare și evaluare, asigurându-se că fiecare elev beneficiază de sprijinul necesar.

În general, comunicarea eficientă în procesul educațional nu doar facilitează transferul de cunoștințe, ci contribuie, de asemenea, la dezvoltarea personală și socială a elevilor, creând un mediu educațional în care aceștia se pot dezvolta în mod holistic.

În concluzie, comunicarea în procesul educațional nu este doar un aspect tehnic, ci reprezintă o componentă fundamentală pentru crearea unei experiențe educaționale de calitate și pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Étude sur l'enseignement du vocabulaire en classe de FLE

Prof.dr. Purcărescu Oana-Angela,
Colegiul Naţional Pedagogic « Ştefan Velovan », Craiova

L'enseignement du vocabulaire est une partie essentielle de l'acquisition d'une langue, le lexique étant un matériel indispensable pour parler.

L'enseignement et l'apprentissage du vocabulaire se heurtent en permanence à deux obstacles : d'une part, le volume toujours impressionnant de la masse lexicale à laquelle enseignants et apprenants sont confrontés et, d'autre part, l'apparente anarchie qui règne dans le domaine des mots, du moins quand on la compare à l'essai de rationalité que représentent les livres de grammaire avec leurs chapitres, leurs règles et leurs tableaux toujours bien agencés. La plupart des enseignants optent pour une « exposition » aléatoire de leurs apprenants aux mots nouveaux, au fur et à mesure que ceux-ci surgissent dans des textes oraux ou écrits, en espérant que le niveau du puits – par la force de ce goutte-à-goutte – finira bien un jour par monter sinon par se remplir.

Une partie des auteurs a essayé d'élaborer des ouvrages reposant sur les regroupements thématiques traditionnels : *la maison, l'école, le travail, les loisirs,* etc. Plus récemment, en de façon novatrice, d'autres ont préféré élaborer des ouvrages reposant sur des regroupements sémantiques, qui visent à un enseignement à la fois plus *progressif* et plus *systématique* du vocabulaire : des regroupements *fonctionnels* et *notionnels* dont les composant sont les quelques 600 mots les plus importants du lexique français.

Mais la sélection du vocabulaire ne consiste pas seulement à établir la liste des mots les plus fréquents à enseigner en priorité aux débutants. La question se pose du choix des mots à extraire du texte, des mots sur lesquels on va s'attarder, des mots jugés utiles mais encore inconnus des élèves, et qu'il serait par conséquent bon de leur enseigner.

Selon Ruddell, l'enseignement du vocabulaire vise trois buts fondamentaux :

(1) « développer une connaissance générale des concepts et de groupes de mots qui permettra aux enfants à apprendre du vocabulaire par eux-mêmes » ;

(2) « enseigner aux enfants à comprendre par eux-mêmes la signification de mots nouveaux »;

(3) « forger des attitudes positives envers l'apprentissage du vocabulaire et encourager les enfants à apprendre du vocabulaire par eux-mêmes ».

Il donne une liste des objectifs pour enrichir le vocabulaire :

- Appliquer des stratégies d'apprentissage et de compréhension à des textes narratifs et d'exposition ;
- Mettre en rapport le nouveau vocabulaire avec des connaissances précédentes ;

- Utiliser le contexte de l'histoire ou de l'exposé pour vérifier le sens des nouveaux mots ;
- Suggérer une variété de stratégies que les élèves peuvent utiliser par eux-mêmes pour déterminer le sens des mots nouveaux ;
- Enfin, motiver les élèves de façon qu'ils éprouvent de la satisfaction en appréciant la valeur de ces lectures et deviennent ainsi des lecteurs indépendants.

Les méthodes les plus efficaces dans l'enseignement du vocabulaire ont été considérées :

- Faire apprendre le sens des mots avant de commencer la lecture d'un texte ;
- Enseigner le sens d'un mot par des méthodes directe (répétition, programmes spécialisés sur ordinateur, exposition à une variété de contextes) ;
- Apprendre les mots indirectement par la lecture et la conversation orale.

L'une des premières étapes de la planification d'une unité est préparer une liste des mots et des expressions dont les élèves auront besoin pour comprendre les idées importantes et les concepts clés. On assure une compréhension approfondie et on favorise le transfert des connaissances à d'autres contextes en :

- intégrant l'enseignement du vocabulaire et des structures aux activités d'amorce ;
- encourageant les élèves à mettre en œuvre diverses stratégies de compréhension.

Voyons les étapes d'un déroulement d'une leçon ou d'une unité, démarche qui peut s'appliquer à tous les domaines d'étude parce qu'elle intègre le contenu et la langue.

1. Préparer

C'est la planification adéquate de l'activité d'amorce qui prépare les élèves à la compréhension d'une leçon en langue seconde. Cette activité doit :

- susciter l'intérêt des élèves pour le sujet abordé et piquer leur curiosité autant que possible ;

- introduire le vocabulaire dans un contexte signifiant, qui en facilite la compréhension (privilégier les activités concrètes et visuelles) ;

- établir la base linguistique nécessaire pour comprendre le contenu de la leçon ;

- relier le contenu du texte ou de la leçon – et le vocabulaire important – aux expériences et aux connaissances antérieures des élèves ;

- tirer parti des connaissances antérieures des élèves : les utiliser comme le fondement de l'apprentissage des nouveaux concepts et du nouveau vocabulaire utilisés dans le texte ou dans la leçon ;

- impliquer les élèves activement et les amener à s'exprimer en fonction de leurs propres connaissances, à commenter ce qu'ils observent, à faire des prédictions et à justifier leurs suggestions.

2. Présenter

Présenter le contenu de la leçon de manière claire et structurée. Cette présentation peut prendre diverses formes :

- activité de découverte ;
- démonstration faite par l'enseignant ;
- lecture d'un texte ;
- film ou séance de diapositives ;
- enregistrement sonore.

Quel que soit le mode de présentation adopté, il est important de faire le lien entre l'activité d'amorce et le contenu de la leçon :

- on essaiera par exemple relier l'intention de lecture ou d'écoute à ce qui vient d'être fait au cours de l'activité d'amorce ;
- dans certains cas, on pourra inviter les élèves à faire des hypothèses sur le contenu du texte ou sur le déroulement de l'expérience en fonction de ce qu'o a observé ou discuté lors de l'amorce.

3. Approfondir et exercer

Exploiter et mettre en pratique les informations ou les concepts qui viennent d'être présentés. Faire des recherches pour approfondir le sujet, réaliser un projet, sont des exemples d'activités d'approfondissement.

4. Réinvestir

S'assurer que les concepts, le vocabulaire et les structures soient intégrés à différents contextes ; veiller à ce qu'ils soient utilisés dans d'autres activités à l'intérieur de l'unité ou dans une unité ultérieure.

L'*évaluation* n'est pas considérée comme une étape, puisqu'elle s'intègre tout au long de la démarche. On évalue de façon informelle, à l'aide de grilles d'observation ou fiches anecdotiques par exemple, ou de manière formelle, sous forme de testes ou de présentations. Cette évaluation continue doit, tout au long de la démarche, prendre en compte l'aspect « compétence langagière », surtout en ce qui concerne la compréhension et l'utilisation du langage spécifique à la manière dans les divers domaines d'étude obligatoires.

Dans toute cette démarche, on doit tenir compte que les apprenants ne retiennent que ce qu'ils découvrent par eux-mêmes. Il s'agira donc de mettre en marche des stratégies leur permettant de découvrir le vocabulaire, les longues listes ne servant à rien. Mettons, par exemple, la description d'une maison : à partir du vocabulaire, ils devront faire la description de leur propre maison ; on peut être sûr qu'un 70% de ce vocabulaire s'imprimera dans leur mémoire. Et ainsi de suite avec le reste,

organiser un jeu de rôle au restaurant avec un menu qu'ils devront découvrir et mémoriser, employer des jeux pratiques…

Voilà une démarche pratique pour apprendre **les moments de la journée** :

I. Les élèves décrivent, en phrases simples, quelques images qui ont comme sujet un enfant qui se lève, se brosse les dents, s'habille etc. ; ils peuvent chercher dans les dictionnaires ou dans les manuels les mots correspondants. Le professeur note dans une colonne chaque verbe représentatif pour chaque activité : s'habiller - aller à l'école – manger - lire – dormir - se brosser les dents - se laver - faire ses devoirs - se réveiller - regarder la télé - faire du sport

II. Le professeur partage aux élèves les images et les phrases décrivant les images, dans une manière aléatoire : *Pierre dort.*

Pierre lit un livre.

Pierre fait du sport.

Pierre fait ses devoirs.

Pierre mange.

Pierre se réveille.

Pierre se brosse les dents.

Pierre se lave les mains.

Pierre s'habille.

Pierre regarde la télé.

Pierre va à l'école.

Les élèves sont sollicités à ordonner les activités et à faire la correspondance entre les images et les phrases. Chaque élève montre son image et les autres cherchent la phrase correspondante ; ils sont mis dans la situation d'associer l'image et la phrase, de verbaliser et de découvrir par jeux les nouveaux mots. En ce temps, le professeur écrit le texte au tableau : Le *matin, Pierre se réveille et il se brosse les dents. Ensuite, il se lave les mains et puis il s'habille. Avant d'aller à l'école il mange son petit déjeuner. À midi il mange son déjeuner. Pendant l'après-midi, Pierre fait son devoir. Après son travail, il regarde la télé, fait du sport et lit une bande dessinée. À la fin de la journée il mange son dîner et enfin, il va se coucher pour dormir.*

On peut remarquer que les dialogues, les jeux communicatifs, sont très affectionnés par les élèves de tout âge. Ils montrent un désir de s'intégrer socialement, de parler pour exprimer une opinion personnelle ou une attitude, ce qui crée la motivation de l'apprentissage de la langue.

Bibliographie :

Dragomir, Mariana, *Puncte de vedere privind predarea-învăţarea limbii franceze ca limbă străină. Considérations sur l'enseignement-apprentissage du français langue étrangère*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, Col. Didactica, 2001.

Roman, Dorina, *La didactique du français langue étrangère*, Baia Mare, Ed. Umbria, 1994.

www. edufle.net

www.lepointdufle.net

Dezvoltarea limbajului și a comunicării-preocupare permanentă a educatoarei

Prof.Înv.Preșc.Tunduc Ancuța Maria
G.P.P.Nr.1-Școala Gimnazială ,,Ovidiu Drimba,,-
Lugașu de Jos, Jud.Bihor

O sarcină de bază a educației intelectuale este dezvoltarea limbajului.În ,,Psihologie,,de prof.Al.Roșca și A.Chircev definesc limbajul drept o formă de activitate specific umană în scopul comunicării.Pe seama lui se dezvoltă și gândirea .Dezvoltarea și îmbogățirea limbajului constituie o preocupare permanentă a educatoarelor,întrucât el constituie principala cale de comunicare cu cei din jur și de cunoaștere a realității.Structurile gândirii devin din ce în ce mai rafinate o dată cu dezvoltarea limbajului,între gândire și limbaj existând o interdependență condiționată genetic.Limbajul este catalizatorul experiențelor cognitive ale copilului..Realizarea comunicării verbale este posibilă prin intermediul limbajului datorită existenței unui vocabular pasiv,a unui vocabular de utilizare și a unui vocabular operațional.

La intrarea în grădiniță ,copiii de trei ani,deși din punct de vedere cronologic sunt omogeni,din punct de vedere al dezvoltării ontogenetice sunt personalități distincte,ca și din punct de vedere al dezvoltării limbajului.Aceste diferențe se constată și sunt vizibile încă din primele săptămâni și se evidențiază prin gradul diferit de dezvoltare anatomo-fiziologică a aparatului fonator ,prin volumul limbajului,prin structura lexicului ,prin nivelul exprimării gramaticale și literare.

În primele două săptămâni de grădiniță ,educatoarele din grădinița noastră au realizat o testare a nivelului de dezvoltare a copiilor din punct de vedere al limbajului și au constatat aspecte ,cum ar fi : omisiuni de sunete ,neînțelegerea anumitor noțiuni ,de unde și incorecta lor utilizare,confuzii în utilizarea sinonimelor și,specific copilului mic,tendința de a crea cuvinte noi,atunci când nu găsește cuvântul potrivit pentru anumite noțiuni.Caracteristic pentru preșcolari este dificultatea de a exprima clar ceea ce gândesc ,de a se exprima în propoziții ,de a realiza corect acordul gramatical,dar se identifică și o sărăcie a exprimării orale.Pornind de la aceste observații ne-am propus ca obiectiv prioritar ,,cu precădere,insistarea și dezvoltarea limbajului copiilor,sistematic ,pas cu pas ,urmărind realizarea următoarelor obiective stipulate și în programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii:

- Dezvoltarea exprimării orale,înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;

- Educarea unei exprimări verbale orale corecte din punct de vedere fonetic,lexical și sistematic;
- Dezvoltarea creativității și expresivității limbajului oral.

Pentru început ,am testat copiii pentru evaluare capacității lor lingvistice,prin aplicarea unor probe simple:

a) O primă probă a fost recitarea unei scurte poezii pentru a indetifica sunetele pe care copiii le pronunță incorect;în acest sens ,am recurs la recitări de versuri scurte,dar care să cuprindă o serie de sunete variate.

b) A doua probă a fost sesizarea capacității de a se exprima în propoziții.Am realizataceasta printr-o scurtă conversație pe teme familiare copiilor: despre familie,despre animalele preferate,despre jucăriile și jocurile preferate.Toate aceste discuții au avut întotdeauna un suport intuitiv.

c) Prin a treia probă am urmărit cunoașterea bogăției vocabularului copiilor.Am realizat-o cerând copiilor să reproducă pe baza unor ilustrații povești cunoscute,să ,,citească,,imagini din reviste,cărți de povești sau,pur și simplu ,provocându-i să povestească diferite întâmplări din viața lor.

Pe lângă metodele tradiționale sunt și metodele interactive,care presupun o participare activă atât din partea cadrului didactic, cât şi din partea preşcolarilor.Necunoscutul, noul, căutarea de idei prin metodele interactive îi conferă activităţii didactice o notă de mister. Preşcolarul este un participant activ, pentru că întâlneşte probleme,situaţii, trăieşte evenimente, iar în grup, prin analiză, dezbatere, experimente,descoperă răspunsurile la întrebări,simţindu-se responsabil, mulţumit de realizările sale. Printre metodele interactive folosite la grădiniţă, se numără: metodele de predare-învăţare, de fixare, consolidare şi evaluare, de creativitate, de rezolvare de probleme, decercetare . Toate metodele stimulează comunicarea la preşcolari, spiritul critic, găsirea unor idei creative.Câteva metode moderne de dezvoltare a comunicării la preşcolari sunt : Brainstorminul,Explozia stelară,Tehnica ciorchinelui,Turul galeriei,Metoda pălăriilor gânditoare. Beneficiile metodelor interactive de grup sunt numeroase. Situaţiile de învăţare rezolvate cu ajutorul lor.Beneficiile metodelor interactive de grup sunt numeroase. Situaţiile de învăţare rezolvate cu ajutorul lor dezvoltă spiritul democratic şi exersează gândirea critică;copiii înţeleg că, atunci când analizează un personaj, un comportament, o faptă, o idee, un eveniment, ei critică comportamentul, ideea, fapta şi nu personajul din poveste sau copilul, adultul. Asemenea metode îi învaţă că un comportament întâlnit în viaţa de zi cu zi poate fi criticat, pentru a-l

evita. Ei aduc argumente, găsesc soluţii,dau sfaturi din care învaţă cu toţii dezvoltă spiritul democratic şi exersează gândirea critică;copiii înţeleg că, atunci când analizează un personaj, un comportament, o faptă, o idee, un eveniment, ei critică comportamentul, ideea, fapta şi nu personajul din poveste sau copilul, adultul. Asemenea metode îi învaţă că un comportament întâlnit în viaţa de zi cu zi poate fi criticat, pentru a-l evita. Ei aduc argumente, găsesc soluţii, dau sfaturi din care învaţă cu toţii. Metodele interactive de grup sunt modalităţi moderne de stimulare a învăţării experienţiale, de exersare a capacităţilor de analiză, de dezvoltare a creativităţii copiilor.Specific le este faptul că ele favorizează interacţiunea dintre preşcolari, schimbul de idei, de cunoştinţe, asigurând un demers interactiv al actului de predare-învăţare-evaluare. Prin folosirea metodelor respective, preşcolarii depun un efort intelectual, de exersare a proceselor psihice, de abordare a altor demersuri interdisciplinare prin studiul mediului concret şi prin corelaţiile elaborate interactiv, în care îşi asumă responsabilităţi, formulează şi verifică soluţii. De asemenea, acestea îi înviorează şi le dezvoltă comunicarea, creativitatea, independenţa în gândire şi acţiune, îi ajută să ia decizii corecte şi să argumenteze deciziile luate. Ele presupun respectarea particularităţilor de vârstă, utilizarea diferitelor forme de activitate, combinarea muncii individuale cu lucrul în echipă şi activitatea frontală, evaluarea corectă a rezultatelor obţinute şi reconstituirea relaţiei educatoare-copil. Aceste instrumente de lucru îi ajută pe preşcolari să comunice, să interacţioneze, să-şi exprime propriile păreri, să gândească şi să fie atenţi, în acelaşi timp, la răspunsurile date de ceilalţi copii.

Prin toate aceste metode am urmărit ca însăşi copiii să fie capabili să creeze structuri verbale ,rime,ghicitori,povestiri,mici dramatizări ,utilizând intuitiv elemente expresive.Desfășurarea sistematică a activităților de dezvoltare a limbajului ,pe baza unei proiectări bine gândite ,în concordanță cu recomandările Curriculumului pentru educație timpurie ,printr-o continuitate de cerințe și o perseverență continuă,începând cu grupa mică și teerminând cu grupa mare ,garantează atingerea scopurilor propuse,iar rezultatele se evidențiază în reușita școlară.

Ion Pillat, poetul cuvântului pedagogic

Prof. dr. Rucăreanu Alina Marieta
Liceul Teoretic „Ioan Petruș”
Otopeni, Ilfov
Doctor în Științe ale Educației

Având ca fundament al formării sale cultura noastră românească, marele poet tradiționalist, Ion Pillat[7] (1891-1945) supunea oricărui cuvânt scris gândirea sa ancorată în credință și mister. Acestor stări interioare poetul reușea să le inoculeze sentimentul emanației către cei din jur. Ca să înțelegem poezia pillatiană, trebuie să mergem pe același traseu poetic și să înaintăm cu atenție ca să nu deranjăm *zidirea în cuvânt* a poetului. Solemnitatea cuvintelor devine un act de concepere lirică. Cu fiecare vers poetul demonstrează că deține puteri regale, însă autoritatea sa este una altruistă. Iată, așadar, cât de bine se pliază pe coordonatele pedagogice ale unei profunde trăiri religioase!

Ion Pillat se ambiționează să-și vertebreze versul pe palierul perfecțiunii, în care meditația și timbrul pur se strecoară subtil, dar evident. „Calitatea lui cea mare: a rămas curat, legat vădit de neam și priveliște. Cântă priveliștea, peisagiul nostru românesc, în toate ipostazele sale. Desfășurarea zilei și a anotimpurilor pe câmp și în grădină, sub scurgerea luminei și a umbrei, a liniștei și a furtunei. Poetul urmărește duhul pământului nostru în miturile codrului și ale stâncii, ale cerului și ale mării; în miturile mediterane, în cele antice, care și ele îl pot cuprinde pe acest spirit al țării. Eliberează vocile sângelui său și sunetele domoale și melodice ale nostalgiei românești ne ating ca mâini iubitoare. Într-însul odihnesc seve bătrâne. Știe multe și multe a dorit să uite. Astfel acest poet rămas în tradiție a uitat rafinamentul, ale cărui urme cochete ne mai surâd totuși din mulțumirea de sine și din plăcerea proprie” (Rozenkranz, 1933-1934: 52).

În ceremonia versului pillatian descoperim nu atât un demers cognitiv, cât unul al posibilității creative și de cunoaștere. Experiența poetică se manifestă ca un tumult al înglobării și nu al destrămării. În traseul temporal care vertebrează poezia sa, ne regăsim noi înșine, aflați chiar sub incidența rimei și a ritmului pillatian. „În cadența lor perfectă, în rimele lor splendide, în comparațiile de tăietură clasică (mai degrabă decât în rarele, de altfel, metafore moderne), *În vie*, *Cămara de fructe* ori *Aci sosi pe vremuri*, trecutul și prezentul se suprapun, ca și cum timpul ar fi reversibil, curgând în ambele sensuri, ca nisipul din clepsidră. Această supraimpresie dă naștere farmecului mereu intact al versurilor” (Manolescu, 2008: 657).

[7] Acest studiu face parte din teza de doctorat „Elementul religios în poezia interbelică românească din perspectivă pedagogică”, aparținând autoarei, Rucăreanu Alina Marieta.

Din trecutul istoric al neamului țâșnește reverberația ființială care îl însuflețește pe Pillat: „Neliniștea transcendentală a poporului român a dăinuit în veacurile trecute. Acolo s-a risipit în cursul istoriei, în lupta pentru trai, în ruga care s-a făcut tot mai adâncă, în beția sufletească. Și destinele care i-au întretăiat drumul l-au învățat să înțeleagă valul tuturor ființelor. Astfel a luat chip de om liniștit. Așa și poetul nostru. Pe dânsul nu-l despică probleme transcendentale. Se încrede în ordinea care îi prieste și știe ceea ce îl așteaptă. Așa odihnesc în iatac femeile în miezul lor dulce, ca pe lan valul de aur al grânelor coapte. Pe plai, moartea păzește turmele. Domnul se află pretutindeni, văzut nevăzut ca aerul și ca pietatea poetului despre care el nu pomenește nicăieri și care formează fondul țesăturii sale. Câte o legendă din bătrâni scoate înțelept fruntea ei plastică din nori. Din când în când se deșteaptă câte o amintire de stepe și de mari migrațiuni, de cavalcadă lungă și de joc blestemat. Totuși ele dispar față de contemplarea mulțumită cu sine, că există. Și iată vine iar moleșeala dulcelui trai în România, blagoslovitul ținut al lui Dumnezeu. La Pillat ce e mare e românesc, dar nu cuprinde tot ce e românesc” (Rozenkranz, 1933-1934: 52)

Poetul „eternităților de-o clipă”, Ion Pillat reușește să se apropie de pământul țării printr-o poezie care „țintește înainte de orice frumusețea versurilor, bătute în imagini superbe, ca niște pietre prețioase” (Nicolae Manolescu, 2008: 659). Privind din perspectiva cuvântului poetic, poezia pillatiană „este un glas de Țară, o *scuturare de podoabe* dintru începuturile sale” (Tăușan, 1999: 9).

Bibliografie

- MANOLESCU, NICOLAE. (2008). *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*. Pitești: Editura Paralela 45.
- ROZENKRANZ, M. (1933-1934). „*Caietul verde* de Ion Pillat”, în *Gândirea*, 1933-1934, Anul XIII, Nr. 1-2.
- TĂUȘAN, VICTORIA ANA. (1999). *Ion Pillat. Ceremonia naturii*. București: Editura Albatros.

ROLUL COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. înv. preșcolar Popescu Maria Daniela,
Grădinița PP „Paradisul Copiilor”, Craiova
Prof. înv. preșcolar Niță Adina Diana,
Grădinița PP „Paradisul Copiilor”, Craiova

Putem spune că omul este, prin natura sa, o fiinţă comunicaţională, iar comunicarea este procesul esenţial prin care fiecare devine ceea ce este şi intră în relaţii cu alţii.

Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări in cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;
- În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate);
- Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră in sfera largă a comunicării educaţionale.

O discuţie asupra condiţiilor de eficienţă a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educaţional:

- un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- un canal de comunicare;
- mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie şi exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;
- receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;
- conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeşte emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului şi înţelegerea lui.

Între cei doi poli se interpune ,,canalul’’ sau calea de comunicare- undele sonore în cazul comunicării orale directe- pe traseul căruia pot interveni perturbaţii diferite: zgomot, suprapunere de sunete, reverberaţia sălii de clasă etc. , care pot provoca pierderi de informaţie. O comunicare devine posibilă numai atunci când cele două repertorii se intersectează.

Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţionalã – interpersonalã au un rol major. Paraverbalul reprezintã modul concret în care „curge” vorbirea noastrã. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bazã, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înãlţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor. De regulã „manipulãm” aceste aspecte în mod inconştient, ca rezultat al înzestrãrii naturale sau al experienţei de viaţã.

Volumul vocal trebuie sã varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil sã se vorbeascã mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul prezentãrii, pentru a sublinia obiectivele şi concluziile. În general volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacã sala este micã şi ridicat dacã sala este mai mare. În orice caz, este bine sã nu daţi impresia de ţipat, imprimã o notã de disperare.

Ritmul vorbirii trebuie sã fie şi el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine sã se vorbeascã mai rar când se subliniazã ideile principale, sã se mãreascã ritmul la pasajele de tranziţie şi sã se menţinã alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului. Este recomandabil sã se evite vorbirea „împiedicatã” (ruperi prea dese de ritm) care afecteazã atât înţelegerea problemei cât şi discursul. Ritmul poate fi corectat prin mişcãri corporale adecvate.

Tonalitatea trebuie sã fie normalã. Ridicarea tonului este recomandabilã pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru „calmarea” unei sãli turbulente. Adesea se poate obţine un efect similar numai prin coborârea bruscã a tonalitãţii. Tonul ascuţit poate fi considerat ca agresiv şi anticipant al unei reacţii de atac. Este bine sã se evite înghiţirea unor silabe, primele şi ultimele, ale unor cuvinte, deoarece creeazã o impresie de superficialitate şi neglijenţã.

Nonverbalul în relaţiile instrucţionale – interpersonale se referã la modul în care privirea, corpul şi gesturile noastre acompaniazã discursul propriu-zis, fortificând sau reducând efectele lui asupra clasei. În timp ce aspectul verbal şi cel paraverbal, sunt predominant conştiente şi, deci controlabile, cel nonverbal este cu precãdere inconştient, ceea ce face ca posibilitãţile de a-l controla sã fie foarte reduse (dar nu inexistente).

Gesturile, din punct de vedere nonverbal nu au neapãratã valoare în sine, ci doar în combinaţii şi, evident în funcţie de situaţie. De exemplu, o încrucişare a braţelor sau a picioarelor poate indica, pur şi simplu ca este frig în sala de clasã. Chiar dacã aspectul inconştient primeazã, anumite gesturi pot fi exersate, mai ales atunci când exprimã adevãratele noastre intenţii. Astfel, putem face mai mult în direcţia detensionãrii atmosferei, pentru creşterea încrederii reciproce sau a eficacitãţii generale a discursului, prin anumite atitudini şi gesturi corporale. Aici se poate adãuga ca 90 % din opinia care ne-o facem despre altã persoanã, sau pe care acesta şi-o face despre noi înşine (avem în vedere la acest nivel relaţia profesor-elev), se construieşte în primele 50 de secunde ale întâlnirii, timp în care, cu certitudine, nu poate fi realizat un schimb de replici.

Tot ceea ce înseamnã comunicare instrucţionalã – interpersonalã în clasã se prezintã ca fiind o componentã esenţialã a reuşitei didactice, aflatã în atenţia şi la dispoziţia cadrului didactic. Pentru ca actul comunicaţional să fie eficient avem nevoie de câteva elemente esenţiale:

- elevii trebuie formaţi şi educaţi în spiritul unei reale culturi a dialogului; şcoala ar trebui să cultive plăcerea de a comunica din dorinţa de a descoperii împreună cu alţii adevărul lucrurilor;
- formarea unei culturi a dialogului înseamnă deschiderea elevului spre disputa cu ceilalţi, cu convingerea că din această dispută atât el, cât şi ei vor ieşi în câştig – elevul trebuie introdus, prin participare directă, în tainele acelei arte de a purta bine dezbaterile.

În psihologia socială este din ce în ce mai acreditată ideea că o comunicare interindividuală este determinată, înainte de toate, de tipul de relaţie existent între cele două persoane aflate în interacţiune. Plecând de la tipologia atitudinilor interindividuale, Jean-Claude Abric(2002) stabileşte cinci reguli ale unei comunicări eficiente şi de calitate :

- să asculţi (adică să ţii seama de punctul de vedere al celuilalt) ;
- să observi (adică să te interesezi de tot ceea ce se petrece în situaţia de comunicare) ;
- să analizezi (adică să degajezi elementele componente ale câmpului psihologic şi social care îi determină pe indivizi) ;
- să te exprimi (adică să-ţi spui punctul de vedere în funcţie de interlocutor sau de natura obiectului comunicării) ;
- să controlezi (adică să urmăreşti calitatea şi pertinenţa mesajului, precum şi procesele care pot perturba transmisia).

Pentru un profesor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A ştii să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

Abric, J.-CI., Psihologia comunicării : teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002.

Leroy, G., Dialog în educaţie, Editura Didactică şi Pedagogică.

Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004.

Tinca Creţu, Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar, 2005.

Amprenta cuvântului: importanța comunicării în procesul educațional

Munteanu Florentina-prof.fizică
Școala Gimnazială Nr.1 Vânătorii Mici, Județ Giurgiu

Comunicarea umană este esenţa legăturilor interumane exprimată prin capacitatea de a descifra permanent sensul contactelor sociale realizate cu ajutorul simbolurilor şi a semnificaţiilor social – generale.Comunicarea ideală este aceea în care tot ce se emite poate să fie şi receptat.Comunicarea joacă un rol important, esenţial în cadrul vieţii sociale. Nu s-ar putea concepe desfăşurarea eficientă a vreunei activităţi, rezolvarea problemelor în afara transmiterii şi receptării de mesaje.

Comunicarea este, aşadar, absolut necesară, reprezentând una dintre trebuinţele fundamentale de ordin spiritual al oamenilor. În lipsa ei, viaţa socială ar fi seacă, lipsită de sens, practic imposibilă. Esenţială pentru actul comunicării este relaţia dintre indivizi, prin intermediul căreia se realizează schimbul de informaţii,de semnificaţii, care duc, voit sau nu, la modificarea comportamentelor celor angajaţi în acest proces.

Comunicarea educaţională sau didactică este cea care mijloceşte realizarea fenomenului educaţional în ansamblul său. Comunicarea didactică constituie baza procesului de predare –învăţarea cunoştinţelor în cadrul instituţionalizat al şcolii şi între parteneri cu roluri determinate profesori-elevi.

Ceea ce spunea L. Şoitu în ,,Condiţionarea psihologică a mesajului audio – vizual‘‘ trebuie să ne dea de gândit fiecăruia: ,,nu tot ce intenţionăm reuşim să spunem, nu tot ce spunem se aude, nu tot ce se aude se şi înţelege, se înţelege şi ce nu spunem; iar ceea ce se înţelege nu depinde numai de noi ce devine”.

Deci, dacă luăm în considerare că mesajul transmis este o competenţă din partea educatorului şi o performanţă din partea educatului, trebuie să căutăm acele mijloace pentru a deveni competenţi în ceea ce ţine de comunicare, astfel încât să obţinem comportamentul pe care noi ni-l dorim de la elevi.

Conform ,,Dicţionarului de pedagogie‘‘ al lui Sorin Cristea ,,comunicarea pedagogică reprezintă un principiu axiomatic al activităţii de educaţie care presupune un mesaj educaţional, elaborat de subiect (profesor), capabil să provoace reacţia formativă a obiectului educaţiei, evaluabilă în termeni de conexiune inversă‘‘.

Comunicarea pedagogică are caracter bilateral, care evidenţiază necesitatea instituirii unei corelaţii permanente între subiectul şi obiectul educaţiei. Caracterul bilateral, propriu unei comunicări prioritar formative este opus caracterului unilateral al comunicării preponderent informative, proiectată şi realizată doar la nivel de monolog.

Aşadar comunicarea trebuie să fie interactivă, învăţătorul fiind nu doar emiţător, ci şi receptor, iar elevii sunt deopotrivă receptori şi emiţători de mesaje.

Este un fapt bine cunoscut că procesul de învăţământ se realizează prin şi pentru comunicare, fiind, în ultimă instanţă, un act de comunicare.

Comunicarea, la rândul său, conţine prin ea însăşi potenţial educativ: transmitere de cunoştinţe, formarea gândirii şi facilitarea operaţiilor intelectuale, autoreglarea activităţii intelectuale, transmiterea codurilor caracteristice fiecărei ştiinţe, etc., între comunicare şi educaţie existând un raport de interdependenţă.

Comunicarea, atât cea didactică cât şi cea de la nivelul societăţii, rămâne o problemă deschisă pentru cercetare în privinţa posibilităţile de realizare a unei comunicări integrale , o comunicare în care pierderea de informaţii să fie minimă, obţinându-se o satisfacţie pentru ambii interlocultori, şi în care ceea ce se receptează să coincidă într-o măsură semnificativă cu input-ul de la capătul emitere.

Perioada prescolara este perioada care se caracterizeaza prin cele mai profunde, si productive insusiri psihice ale individualitatii, este perioada unei intense receptivitati, sensibilitati si flexibilitati psihice divergente. De aici necesitatea de a exersa si fructifica potentialul creativ al prescolarului, de a-i forma si dezvolta eul cognitiv, afectiv, socio-actional in devenire.

De mic copilul este atras de povesti. Aproape ca nu exista familie cu copii, care sa nu aiba in biblioteca carti de povesti. De aceea, in organizarea si desfasurarea activitatilor de lectura ale educatoarei, trebuie respectate cerintele pedagogice ce decurg din particularitatile de varsta ale prescolarilor si specificul lecturilor ca mijloc al comunicarii.

Comunicarea didactică poate deveni un model eficient de formare a competenţelor comunicative la elevi dacă:

1. profesorul va practica un stil comunicaţional adecvat situaţiei educative concrete şi particularităţilor de vârstă/individuale ale copiilor;
2. vor fi stabilite interconexiuni dintre tipul şi structura comunicării didactice, relaţiile comunicative „educator-educat”, „educat-educator”, grupul social şi competenţele comunicative ale preşclarilor;
3. vor fi formate capacităţi intelectuale privind achiziţiile lingvistice şi încurajarea folosirii limbii române în diferite situaţii.

Comunicarea didactică priveşte direct relaţia educator-educat şi de eficienţa ei depinde scopul final al educaţiei. În învăţământul gimnazial profesorul stabileşte relaţii la grupă formal şi informal Ţinând cont de vârsta copiilor care este critică pentru formarea unui cetăţean al societăţii,relaţiile profesorului trebuie să fie optim pozitive .Comunicarea se face în orice moment al zilei începând cu venirea la grădiniţă,dezbrăcatul,îmbrăcatul,masaşi plecarea. În procesul instructiv-educativ din grădiniţă vorbim mai puţin despre dialog, dar mai mult despre conversaţie, utilizată în cadrul

convorbirii. În grădiniţă, dialogul întrebărilor şi răspunsurilor poate fi realizat sub formă de exerciţiu ludic, prin intermediul unor personaje, prin intermediul unor simulări. Copiii sunt puşi astfel în situaţia ,,jocurilor de rol’’, ca mijloace de educare a limbajului spontan. Nu trebuie neglijată contribuţia convorbirilor la formarea deprinderilor de comunicare socială, la dialog respectuos între parteneri, la schimbul reciproc de mesaje.

Condiţiile reuşitei în comunicarea didactică din perspectiva formatorului sunt :participare,prezenţă, atmosferă,starea lui de spirit. Elevii merg spre motivaţia personală,doresc ca formatorul să-i respecte ,să adopte o atitudine pozitivă faţă de toţi. Profesorul trebuie să fie exigent şi drept,competent şi interesant,informat,să recunoască când ştie şi când nu şi să fie capabil de a crea un climat foarte bun.

Comunicarea este o premisă a oricăror relaţii interumane.

Fără o comunicare nu există planificare, organizare,monitorizare şi evaluarea activităţii. Nu există nici motivare,nici consultare,nici participare şi nici parteneriat între profesor şi elev, profesor şi clasă, elev şi elev.

Copilul comunică în permanenţă cu educatoarea şi invers,îmbogăţindu-şi vocabularul, devenind mai rafinat în exprimare şi în comunicare de aceea consider ca educatoarea trebuie sa lucreaze interdisciplinar de fiecare dată pentru realizarea acestui obiectiv - comunicare.

Importante in realizarea sarcinilor şi a obiectivelor învăţământului preşcolar sunt calitaţile şi competenţele educatoarei. Prin tot ce întreprinde , prin personalitatea sa , educatoarea reperzintă un model pentru copil , un sprijin pentru familie , un factor de cultură îi comunitate .Pentru a-şi îndeplini rolul cât mai potrivit partenerilor de dialog , educatoarea trebuie să comunice. O adevărată educatoare trebuie să -aibă o vorbire expresivă,gestică potrivită situaţiei respective,capacitatea de demonstra logic şi să folosească un vocabular accesibil copiilor,să aibă capacitatea de a antrena copiii într-un dialog ori de câte ori este nevoie.

Educatoarea trebuie să aibă o atitudine pozitivă faţă de întreaga grupă,să accepte greşelile, fără a-i ironiza pe copii,să fie creativă,să fie corectă,să-i felicite pe copii ,să-i încurajeze şi să-i recompenseze aşa încât să realizeze o bună cooperare în comunicare.

În creşterea calităţii actului educaţional o mare importanţă revine modului în care dascălul reuşeşte să comunice cu copii, modului cum acesta facilitează comunicarea între copii.

Comunicarea didactică are rol hotărâtor în derularea şi eficientizarea actului educaţional. Constituie o premisă a reuşitei actelor pedagogice, dar şi o finalitate a acestora, deoarece, un obiectiv general al învăţământului îl constituie formarea şi dezvoltarea competenţei comunicative a preşcolarilor.

Profesorul cu vocaţie ştie că a fi preocupat de conştientizarea, supravegherea şi îmbogăţirea conduitei sale comunicative este o cerinţă elementară, mai ales că ,,nu tot ce intenţionăm reuşim să spunem, nu tot ce spunem se aude, nu tot ce se aude se şi înţelege, se înţelege şi ce nu spunem, iar ceea ce se înţelege nu depinde de noi ce devine’’.(L. Şoitu).

IMBUNĂTĂȚIREA COMUNICĂRII PRIN PROIECTE DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ

Profesor dr Claudia Apostu
Liceul Teoretic “Spiru Haret” Moinești

În anul 2015, în cadrul lucrărilor summitului ONU de la New York, a fost adoptată Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă**.** Prin acest document ONU a oferit o agendă universală cu 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) şi un plan de acţiune pe urmatorii 15 ani, pentru eradicarea sărăciei extreme, combaterea inegalităţilor, injustiţiei şi protejării planetei până în anul 2030.

Obiectuvul ODD 4 – EDUCAȚIE DE CALITATE, presupune accesul la educație de calitate care generează efecte pozitive, pe termen lung, asupra societății, contribuind la dezvoltarea de programe de educație timpurie, reducerea abandonului școlar, învățământ dual, pregătire pentru piața muncii, încurajarea inițiativei și inovației, învățare pe tot parcursul vieții.

Accesul la educație de calitate incluzivă și echitabilă și a oportunităților de învățare continuă pentru toţi (învățare formală, non-formală și informală, inclusiv folosirea TIC) și la toate nivelele pentru îmbunătățirea vieții oamenilor și dezvoltare sustenabilă generează efecte pozitive, pe termen lung, asupra societății, pregătire pentru piața muncii, încurajare a inițiativei și inovației, învățare pe tot parcursul vieții.

Principalele motivele ale lipsei de acces la educație sunt sărăcia, conflictele, dezastrele, inegalitatea de gen, lipsa finanţării publice a educației, creșterea privatizării. Infiinţarea unor Centre Multifuncţionale pentru Educație Timpurie, datorită susţinerii şi asistenţei tehnice a Reprezentanţei UNICEF în România, a contribuit la soluţionarea unor probleme ale copiilor, sub aspectul protecţiei copilului, a promovării sănătăţii, nutriţiei şi de educaţie timpurie.

Proiectul **"Zâmbete în culori"** își propune dezvoltarea de programe de educație timpurie, reducerea abandonului școlar, să ofere o platformă creativă pentru copiii dezavantajați, în special cei care se confruntă cu dificultăți sociale, economice sau de sănătate. Prin intermediul unui concurs de desene, dorim să promovăm expresia artistică și să le oferim acestor copii ocazia de a-și manifesta creativitatea și talentele artistice. Suntem dedicați să încurajăm încrederea în sine, dezvoltarea abilităților și conexiunile sociale, oferindu-le un mediu sigur și inclusiv.

Scop: Asigurarea unei educații incluzive și de calitate și promovarea oportunităților de învățare pentru toţi.

Obiective:

- să conștientizeze rolul important al educației și al oportunităților de învățare continuă pentru toţi (învățare formală, non-formală și informală),
- prin metode participative, să-i motiveze și să-i ajute pe ceilalți să solicite și să folosească oportunitățile educaționale,
- să recunoască valoarea intrinsecă a educației, să analizeze și să-și identifice propriile nevoi de învățare în dezvoltarea personală,
- să contribuie la facilitarea și implementarea educației de calitate pentru toţi, pentru EDD și abordările corelate la diferite nivele,
- să formeze un comportament responsabil faţă de sine, faţă de alţii, faţă de mediul natural şi social, dezvoltarea spiritului practic, inteligenţei şi creativităţii pentru a răspunde nevoilor individuale şi ale comunităţii,
- să ofere copiilor dezavantajați oportunitatea de a-și exprima creativitatea prin intermediul desenului,
- să promoveze încrederea în sine, dezvoltarea abilităților artistice și dezvoltarea personală a copiilor participanți.

Grup țintă: copii/elevi din categorii dezavantajate

Activități:

- Formarea unei echipe de proiect alcătuită din profesori voluntari și elevi din categorii dezavantajate sau risc de abandon școlar
- Identificarea copiilor care se încadreaza în grupul țintă și achiziționarea de culori, blocuri de desen, acuarele etc.
- Organizarea unei vizite la copiii de la Centrul Multifuncțional de Educație Timpurie
- Organizarea unui concurs de desene cu tema “Zâmbete în culori” pentru valorificarea potențialului creativ al copiilor dezavantajați
- Alcătuirea unui juriu format din profesori, elevi și un representant de la centru
- Jurizarea lucrărilor în funcție de creativitate, impact, valoare artistică, estetică
- Acordarea diplomelor și premiilor.

Evaluarea

- Toate lucrările vor reflecta tematica concursului, urmărindu-se originalitatea realizării acesteia şi fantezia creaţiei.
- Jurizarea lucrărilor

- Copii și cadrele didactice implicate în derularea proiectului vor primi diplome

Sustenabilitate: In urma evaluării și analizei SWOT a proiectului, se pot organiza astfel de activități la nivel județean și național.

EDUCAREA LIMBAJULUI LA PREŞCOLARI

Prof. Înv. Preș. Iftodi Elena Mădălina,
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu”
Dumbrăvița, Județul Botoșani

Limbajul reprezintă una dintre cele mai importante aptitudini pe care le achiziţionează copilul preşcolar, acesta fiind totodată un element cheie în însuşirea unei bune educaţii în şcoală şi mai apoi în mediul universitar. "Însuşirea limbajului este o activitate, un proces, care presupune un efort îndelungat din partea individului. Aceasta pentru că tehnica de recepţionare (limbajul impresiv) şi de exprimare (limbajul expresiv) a comunicării este una din priceperile omeneşti cele mai complicate, pentru însuşirea căreia este nevoie de un şir întreg de ani." (Jurcău). Dezvoltarea limbajului include următoarele aspecte: evoluţia în plan fonetic, lexical, gramatical şi semantic. Se ştie deja că preşcolarii sunt nişte parteneri de conversaţie excelenţi - nu doar că pun o mulţime de întrebări, dar le şi place foarte mult să povestească. Această caracteristică îi ajută foarte mult pe părinţi şi educatori în activităţile de dezvoltare a vocabularului şi a competenţelor de comunicare la copii.

Un studiu recent, Mother - child bookreading în low - income families: Correlates and outcomes during the first three years of life. Child Development “realizat de Raikes, H., Pan, B.A., Luze, G., Tamis-LeMonda, C.S., Brooks-Gunn, J., Constantine, J., Tarullo, L.B., Raikes, H.A., & Rodriguez, E.T. (2006) a evidenţiat efectele citirii de către mame în primii trei ani de viaţa a copiilor. Părinţii sunt încurajaţi să citească poveşti copiilor lor pentru a favoriza dezvoltarea limbajului şi abilitaţilor cognitive. Mamele şi copiii au fost participanţi într-un studiu de evaluare a programului Early Head Start, program federal ce ajută 62000 de familii cu venituri mici în 7000 de comunităţi la nivel naţional. Early Head Start oferă servicii acasă sau în centre de servicii, pentru a îmbunătăţi dezvoltarea copilului şi abilităţile părinţilor. Au fost intervievate mai mult de 1100 de femei cu copii cu vârste de 14, 24 şi 36 de luni. Unele dintre ele participau la programul Early Head Start, iar altele făceau parte din grupul de control. Mamele au fost întrebate despre frecvenţa cu care citesc povesti copiilor. Deasemenea, s-au pus întrebări legate de resursele şi problemele familiei. Cercetători experimentaţi au efectuat măsurători standard ale vocabularului şi abilitaţilor cognitive ale copiilor.

Aproape jumătate dintre mame au raportat că citesc zilnic copilului lor la vârsta de 14 luni şi numărul mamelor creştea odată cu înaintarea copilului în vârstă. Frecvenţa cu care li se citea era asociată cu rezultatele cognitive şi de vorbire ale copilului la aceeaşi vârstă şi la o vârstă ulterioară. În general, cu cât mamele citeau mai mult copiilor lor, cu atât vocabularul şi abilităţile cognitive

ale copiilor aveau de câştigat astfel încât, la vârsta de 3 ani (atunci când copiii încep să fie interesaţi de activităţi de pre-citire) copiii cărora li s-a citit zilnic în primii doi ani de viaţa aveau scoruri cognitive şi de limbaj semnifictiv crescute. Aceste descoperiri erau evidente pentru copiii vorbitori de limba engleză, dar şi pentru copiii vorbitori de limba spaniolă. Rezultatul cel mai important a fost că practica cititului de către mama a influenţat limbajul copilului creând un efect reciproc de "bulgăre de zăpadă" şi dovedind în acest fel că expunerea timpurie la lectura dezvolta abilitaţi de vorbire, care, la rândul lor, au condus la dezvoltarea cititului şi a vocabularului. Cu alte cuvinte, bebeluşii expuşi cititului de la o vârstă fragedă au început să vorbească mai devreme şi au arătat interes faţă de cărţi, ceea ce a provocat un şi mai mare interes pentru citit, dezvoltându-şi astfel abilităţile cognitive şi de vocabular. Luate împreună, aceste studii arata ca cititul pe care îl fac părinţii împreună cu copiii de la o vârstă fragedă, chiar înainte ca aceştia să recunoască literele, poate forma o bază importantă pentru dezvoltarea vocabularului şi a abilităţii de vorbire, ulterior în viaţa copilului. Aceste descoperiri sunt cu adevărat importante pentru copiii ce provin din familii sărace, unde realizările cognitive şi de vorbire ale copilului sunt predispuse la eşec. Prin urmare, programele care contribuie la conştientizarea importanţei cititului, de către părinţi sau educatori, pentru copilul care provine dintr-un mediu social vulnerabil, poate duce la câştiguri lingvistice importante în anii de şcoală.

„La început, preşcolarul mic are un vocabular format din până la 1. 000 de cuvinte, iar la sfârşitul acestei perioade, preşcolarul mare are un vocabular format din până la 4. 000 de cuvinte. Limbajul este o activitate deosebit de complexă, iar deprinderea să este dificilă şi de lungă durată. De la un copil la altul se observa deosebiri importante în ceea ce priveşte vârsta de debut a limbajului, claritatea cuvintelor şi bogăţia vocabularului.

Copiii încep să înveţe încă din viaţa intrauterină, atunci când aud şi răspund la vocile familiare. Perioadă în care învaţa cel mai mult este cuprinsă în intervalul dintre 2 şi 5 ani. Între 15 şi 18 luni, copilul înţelege în general mai mult decât poate exprima în cuvinte. Acest decalaj în vorbire este de obicei urmată de o explozie de cuvinte între 18 şi 24 luni.

Atingerea anumitor repere în deprinderea limbajului variază mult de la un copil la altul. Dacă până la vârsta de 3 ani copiii înţeleg mult mai multe cuvinte decât pot să reproducă, situaţia începe să se schimbe la vârsta preşcolara, când limbajul se dezvolta în acelaşi timp cu gândirea şi copilul reuşeşte să reproducă aproximativ toate cuvintele cunoscute. Vocabularul acumulat şi aptitudinile de comunicare ale copilului depind în cea mai mare parte de mediul de dezvoltare - stimularea copilului în cadrul conversaţiilor cu adulţii. Dezvoltarea limbajului în perioada preşcolară se caracterizează prin evoluţia pronunţiei şi a structurilor gramaticale, trecerea de la limbajul situativ la cel contextual; vorbirea este tot mai clară.

Un copil căruia i se vorbeşte sau citeşte frecvent dobândeşte mai rapid competentele lingvistice, aceste două acţiuni având un mare impact asupra modului în care copilul va fi capabil să se exprime mai târziu. Un copil căruia i se vorbeşte sau citeşte foarte rar va învăţa să vorbească mai târziu decât alţi copii de aceeaşi vârstă, deoarece copilul are nevoie de a fi stimulat pentru a se dezvolta corespunzător.

Se descriu următoarele stadii ale dezvoltării limbajului: preverbal, verbal (al cuvintelor), al propoziţiilor, al achiziţiei regulilor şi al limbajului scris.

În stadiul preverbal, intre 0-1 an, mijloacele lingvistice de comunicare sunt ţipetele şi plânsul, care reprezintă primele semnale de comunicare. Ele se modulează în raport cu starea emoţională a copilului şi mama învaţa să le cunoască semnificaţia. Comunicarea dintre părinţi şi copii se realizează prin tactil kinestezic, apoi prin utilizarea simţului vizual, care este primul limbaj prin care copilul înţelege iar zâmbetul bebeluşului este primul răspuns la dialogul vizual. Dialogul dintre părinte şi copil se schimbă de-a lungul primului an. Verbalizarea copilului creşte înainte că bebeluşul să iniţieze limbajul. La 3-4 săptămâni încep să apară primele forme de comunicare non-verbala (diferite expresii ale fetei surâs, zâmbet, gestica mâinilor etc.). La vârsta de 3 luni apare gânguritul, copilul emite sunete ascuţite, vocale prelungite. Este considerat semn de plăcere. La 6 luni începe lalalizarea, rezultată din alăturarea unei consoane la o vocală, la.. la.., baba. Ele capătă treptat semnificaţie şi se leagă între ele rezultând primul cuvânt.

Stadiul verbal începe de la vârsta de 9-10-12 luni cu variaţii mari de la copil la copil.După luna a 10-a copilul se centrează pe cuvinte, chiar dacă acestea sunt imitări de sunet (pisica este miau-miau, câinele este ham-ham), ele au pentru copil înţeles de propoziţii, dovada că el înţelege mai mult decât poate să exprime. Treptat vocabularul creşte la 30-40 cuvinte şi capătă semnificaţia de cuvânt-propoziţie înainte de 18 luni.

Prima jumătate a celui de-al 2-lea an de viaţă, stadiul cuvântului fraza, a cuvântului care conţine o mare încărcătură informaţională şi care exprimă cu precădere atitudinile afective şi mintale ale copilului. A doua jumătate a primului an de viaţă, stadiul pre-frazei, câteva cuvinte înşirate unele după altele, mai ales după importanţa lor afectivă. Copilul reuşeşte să formuleze propoziţii din 2 cuvinte rezultate din alăturarea substantiv-verb: „mama”, „apa”.

În anii ce urmează copilul asimilează adjective, pronume, prepoziţii, formele de plurar, conjuga verbele. Treptat învaţa să alcătuiască propoziţii din ce în ce mai complicate, corecte gramatical, conforme regulilor şi adecvate situaţional. La începutul celui de-al 3-lea an de viaţă, stadiul structurii sintactice, în cursul celui de -al 3 -lea an, stadiul diferenţierii formelor gramaticale, îndeosebi a pronumelui personal, persoana întâi, ceea ce dovedeşte existenta conştiinţei de sine.

La vârsta de 3 - 4 ani, limbajul sau păstrează un pronunţat caracter situativ, comunicările din timpul jocului sunt reduse, nu înţelege prea bine indicaţiile verbale care i se dau. Apoi în anii următori se dezvolta limbajul, în această perioadă se câştiga cam 50 de cuvinte pe lună. Spre vârsta de 5 ani se conturează o modalitate psihocomportamentală nouă, şi anume formarea limbajului interior, care va constitui o cotitură esenţială pentru dezvoltarea psihică a copilului.

La vârsta de 5 - 7 ani limbajul capăta o structură mult mai închegata decât în etapele anterioare, fiind construit după regulile gramaticale, apar primele forme ale gândirii logice, orientate spre sistematizarea şi observarea faptelor particulare.

Particularitățile vorbirii la preșcolar sunt legate de vârstă și trebuie știut că în primii ani de viață limba este mai puțin suplă, mai puțin mobilă, musculatura cavității bucale mai slab dezvoltată, corzile vocale sunt scurte și subțiri, iar volumul vocii, mic.

Trăsăturile specifice ale vorbirii preșcolarilor sunt legate de pronunție, de bogăția vocabularului, de structura gramaticala, de cursivitatea si expresivitatea limbajului.

Concluzionăm spunând că la vârsta preşcolară şi şcolară mică, limbajul capăta noi valenţe ce îi permite copilului să realizeze relaţii complexe cu adulţii şi cu ceilalţi copii, să-şi organizeze activitatea psihică, să acumuleze informaţii, să însuşească experienţă social.

Educația preșcolară trebuie să fie o pregătire pentru viață, asigurând în primul rând dezvoltarea capacităților copilului astfel încât acesta să poată fi integrat în programul de instruire școlară prin care personalitatea sa se va forma plenar. Printre cauzele frecvente ale eșecului școlar cosemnate în studiile de specialitate se remarcă:

- limbajul slab dezvoltat, lipsa deprinderii de audiere verbală, utilizarea insuficientă a cuvântului ca mijloc de comunicare și instrument al cunoașterii;
- instabilitatea afectivă și lipsa unor deprinderi de activitate independentă;
- tulburări ale percepției fonemelor, auz fonematic deficitar.

Învățământul preșcolar are o deosebită importanță în procesul dezvoltării cognitive și a personalității copilului, dezvoltare inclusă în relația joc-învățare-dezvoltare, relație ce stă la baza mijloacelor și procedeelor folosite în actul didactic. În procesul instructiv-educativ desfășurat cu copiii, informativul trebuie îmbinat cu formativul, pentru că trecerea de la activitatea preabecedară la activitatea abecedară, de tip școlar, să aibă un impact cât mai mic asupra copilului “ [8].

COMUNICAREA
- CONDIȚIE IMPORTANTĂ ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL –

Prof. Balan Raluca,
Grădinița „Clopoțel” – București

Limbajul, comunicarea şi alfabetizarea reprezintă condiţii primordiale pentru dezvoltarea globală a individului şi convieţuirea în societate. Achiziţionarea limbajului şi a deprinderilor de citit–scris reprezintă un proces complex, pe parcursul căruia copiii desluşesc semnificaţia cuvintelor, utilizarea lor, pentru a reda un înţeles şi a utiliza materialele scrise. Prin achiziţionarea limbajului, copiii reuşesc să exprime idei, să le împărtăşească cu ceilalţi şi să răspundă ideilor şi acţiunilor celorlalţi. Prin achiziţionarea limbajului copilul are, în fapt, acces la un sistem simbolic complex, pe care îl va dezvolta şi rafina pe parcursul întregii vieţi.

Capacitatea de a comunica eficient prin limbaj oral sau scris este esenţială pentru realizarea tuturor activităţilor cotidiene. Limbajul, prin utilizarea simbolurilor ce reprezintă concepte, joacă un rol fundamental în dezvoltarea deprinderilor de cunoaştere, de gândire, a logicii şi a raţionamentului.

Nevoia şi posibilitatea de comunicare sunt atribute ale oamenilor. Comunicarea înseamnă schimburi de comportamente, cunoştinţe, imagini, gesturi care trebuie să aibă un sens şi o semnificaţie.

În didactică, „esenţa proceselor de predare şi învăţare este comunicativă”, ceea ce presupune un tip special de comunicare bazat pe limbajul oral şi scris, desigur însoţit de gesturi şi atitutdini. Pentru acesta, elevii au nevoie de capacităţi de comunicare, în special lingvistice. Capacităţile care cu timpul devin competenţe de comunicare verbale, presupun:

- Formarea şi educarea limbajului;
- Stăpânirea limbii române spre a înţelege corect şi fără echivoc enunţurile verbale;
- Dezvoltarea abilităţilor de utilizare a limbajului, a structurilor de comunicare verbală, la nivel fonetic, lingvistic, morfologic, sintactic şi stilistic;
- Cunoaşterea unei strategii de comunicare privind rolul şi atitudinea participanţilor la actul comunicativ;
- Sesizarea unor elemente privind factorii care influenţează procesul de comunicare, a tulburărilor de cod şi de receptare.

Elevii trebuie să aibă capacitatea:Să reacţioneze verbal prompt, fără blocaje generate de inhibiţii atunci când situaţia comunicativă o solicită;

- Să dispună de o pronunţare corespunzătoare, precum şi de un limbaj adecvat, propriu şi figurat;

- Să dispună de o rigoare frazeologică, stăpânind structurile intuitive şi logice, de organizare a unui discurs verbal;
- Să aibă coerenţă, concizie, claritate, logică în relaţiile/replicile verbale cu partenerii şi interlocutorii;
- Să povestească, respectând ordinea desfăşurării faptelor narative;
- Să expună oral un punct de vedere despre o situaţie despre un text actualizat, despre un eveniment observat.

Un alt element care ţine de educarea comunicării orale se referă la calitatea vocii. Elevii pot fi învăţaţi să-şi controleze vocea în situaţii diferite, mărind sau micşorând volumul, ajustând tonul în funcţie de circumstanţele particulare. Primul pas este conştientizarea factorilor care influenţează sunetele vocii.

În categoria educării limbajului intră şi o anumită impresie generală pe care interlocutorii trebuie să şi-o creeze, precum şi de afişarea unei expresivităţi, semn de participare activă şi interesantă la schimbul de mesaje orale.

- Condiţiile reuşitei în comunicare văzute de elevi:

a) Motivaţia personală. Dacă fiecare descoperă şi/sau îşi propune: vreau să reuşesc pentru imaginea mea în faţa prietenilor, fie şi pentru a epata; subiectul propus îmi place, mă văd reuşit. Cred în mine, simt că ceea ce mi se cere/oferă este util, aplicabil, mă face să progresez, profesorul mă ajută, mă simpatizează, imi este apropiat, am încredere în el.

b) Când profesorul este bun, adică: are relaţii corecte cu elevii, părinţii, foştii elevi, colegii săi, alte persoane influente..., respectă pe toţi elevii. Are atitudine pozitivă faţă de toţi: acceptă erorile fără să ridiculizeze, personalizează intervenţiile sale, este exigent şi drept. Este exigent şi cu el: este competent şi interesant; reformulează, felicită şi încurajează, este creativ şi inventiv, ştie să facă glume de actualitate, este informat. Are stagii de cercetare şi producţie în ţară şi străinătate (practică în alte domenii), are cărţi, expoziţii... vede spectacole, citeşte... caută probleme. Spune când ştie şi când NU, când îi este teamă, când este sau a fost complexat, degajă energie şi o comunică bucuros altora. Crează climat foarte bun, nu este străin de alte discipline şi le respectă, lasă timp pentru formulări, dar impune ritm alert de lucru, este mândru, demn, dar cultivă şi respectă aceste calităţi şi la alţii.

- Condiţiile reuşitei văzute de profesor:

Reuşita înseamnă că a avut condiţii favorabile: prezenţă, participare, atmosferă; se simte în formă, plin de energie, ca un actor gata să intre în rol; subiectul îi place, poate fi descris, are mare disponibilitate, poate fi liber de orice notiţe – cel puţin la întrebările primite; participanţii sunt motivaţi, înţeleg importanţa, utilizarea temei/activităţii; subiectul este de actualitate şi este lipsit de constrângeri; se poate crea suspansul prin noutatea şi diversitatea formelor utilizate; toţi sunt curioşi, întreabă;

activitatea are obiectiv bine definit; este mulţumit de legăturile tematice şi interdisciplinare făcute; este satisfăcut de liniştea, atenţia şi reacţia de la finalul întâlnirii; a mai dobândit, încă o dată, convingerea că este bun în meseria sa.

- Condiţiile comune puse de ambii parteneri: alegerea subiectului şi direcţionarea lui; modul de tratare a sarcinii din punct de vedere pedagogic; mijlocirea efectuată de instrumentele folosite pentru înţelegere; calitatea relaţiilor – recunoaşterilor reciproce.

Mulţi elevi au limbajul dezvoltat, dar nu comunică, de aceea cadrul didactic va îndeplini rolul de ascultător şi îşi va diminua aportul său la discuţii ca vorbitor, în beneficiul acestora, deşi ei respectă autoritatea adultului, acceptându-l în realizarea actului comunicării. Atitudinea sa se reflectă în modul de adresare, prin abţinerea de a-l întrerupe, prin faptul că-l acceptă chiar să conducă convorbirea.

În acelaşi timp, limbajul cadrului didactic trebuie să fie accesibil, să reprezinte un model pentru elevi, din toate punctele de vedere. Atât cadrul didactic, cât şi elevul va trebui să apeleze la enunţuri clare, coerente, structurate logic şi corecte din punct de vedere gramatical. Neglijând aceste cerinţe, riscă să nu fie înţeles de ceilalţi. Calitatea şi coerenţa gramaticală a unui enunţ verbal sunt esenţiale într-un act de comunicare.

Se poate spune că relaţia cadru didactic – elev are o importantă dimensiune afectivă în procesul comunicării.

Cadrul didactic trebuie să manifeste apropiere, dăruire, iar elevul exprimă deschidere, receptare, sârguinţă.

Deoarece cadrul didactic şi elevul preţuiesc aceleaşi lucruri – învăţarea, realizarea prin profesiune, sârguinţa, atât dacălul cât şi elevul se vor afla într-o comunicare firească, vor coopera pentru a-şi îmbogăţi experienţa cognitivă, afectivă, practică. Agenţii relaţiilor de comunicare pot fi şi în raporturi diferite de solidaritate, neutralitate sau ostilitate, fapt care influenţează natura şi funcţiile comunicării. Simpatia, atracţia interpersonală dintre polii comunicării constituie o cauză, dar şi un efect al acesteia, al trebuinţei de a comunica, în timp ce conflictul de interese, raporturile de respingere a emiţătorului şi receptorului duc la întreruperea comunicării.

Având în vedere că fiecare persoană îşi însuşeşte o parte din experienţa interlocutorului, precum şi din experienţa generaţiei precedente şi a celor trecute şi asimilează norme sociale, morale şi juridice, scopuri, valori, tradiţii, mentalităţi, putem spune că în esenţă comunicarea mai mult socializează decât divide, mai mult dezvoltă comunitatea decât individualitatea. Comunicarea interumană, în general, este calea către o dezvoltare superioară a personalităţii, dar şi a societăţii.

Comunicarea educaţională e eficientă, când volumul de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi, abilităţi vor fi asimilate de către toţi elevii şi demonstrate prin aplicaţii practice, comportamente corespunzătoare.

Spre deosebire de comunicarea verbală, comunicarea scrisă necesită un efort mai mare, fiind lipsită de mijloacele ajutătoare de exprimare; mimică, gesturi, intonaţie. Mesajul scris cere mult mai multă atenţie în elaborare. Limba scrisă este mai ordonată, mai frumos curgătoare şi mai corectă decât cea vorbită. Poate de aceea i se si acorda o atentie deosebita in invatamantul primar. Totusi nu trebuie sa uitam ca suntem responsabili să transmitem elevilor cunoştinţele şi competenţele care-i vor transforma in niste fiinte libere, luminate, independente şi responsabile la randul lor.

Calitatea comunicării verbale si scrise creşte progresiv în funcţie de expunerea copilului la limbaj, materiale scrise şi interacţiune.

Bibliografie:

1.Stanton Nicki, 1997, “Comunicarea”, Editura Ştiinţifică şi Tehnică, Bucureşti, ediţia a II-a

2.https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Comunicarea%20in%20contextul%20educativ%20si%20didactic.pdf

Comunicarea în procesul educațional

Daniela Ioana Cătoi
Centrul Școlar Pentu Educație Incluzivă, Brașov

Comunicarea se referă la transmisie şi schimb de informaţii, la circulaţia de impresii, emoţii, sentimente, judecăţi de valoare, cu scopul de a obţine modificări în comportamentul persoanelor, manifestate, în reprezentările, cunoştintele acestora.

Deoarece comunicarea reprezintă un schimb de replici verbale, un dialog, elevii trebuie să își formeze deprinderea de a fi și vorbitor și ascultător. Învățarea limbii și literaturii române se realizează pe baza modelului comunicativ-funcțional, conform căruia tot ceea ce elevii învață trebuie să fie util în activitatea de comunicare verbală. Conform modelului comunicativ-funcțional, nu este important ce se predă, ci ce rămâne din ce se predă, adică ce se învață.

Găsim o multitudine de clasificări ale comunicării. Una dintre cele mai frecvente clasificări utilizate este realizată pe baza semnelor utilizate în codarea informației și canalul de transmitere a mesajului, și este diferențiată în comunicare verbală, comunicare nonverbală, comunicare paraverbală; toate cele trei forme ale comunicării pregătind terenul pentru mesajul verbal.

- Comunicarea verbala – informaţiile sunt codate şi transmise prin intermediul cuvintelor, este cea mai studiată formă, poate fi orală sau scrisă, folosindu-se canalul auditiv şi vizual. În cadrul acesteia, informaţia circulă unidirecţional, adică de la emițător la receptor.
- Comunicarea nonverbală – informaţia este codificată şi transmisă prin mai multe elemente care ţin de postură, mimică, gestică, înfățișare, indicatoare sugestive, descriptive, expresive, privirea şi distanţa, iar toate acestea pot influenţa conţinutul mesajului.
- Comunicarea paraverbală – informaţia este codificată şi transmisă prin intermediul elementelor prozodice şi vocale care însoţesc vorbirea în general, dar care au semnificaţii aparte: tonalitatea și timbrul vocii, debit, pauze, ritm, particularitaţi de pronunţie, starea afectivă.

Comunicarea didactică este o comunicare instrumentală, direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învăţare, este o formă de interacțiune profesor-elev, prin care profesorul transmite mesajul său didactic, folosind procesul de predare-învăţare-evaluare, în scopul realizării obiectivelor cadru şi a obiectivelor de referință din programele şcolare (M. Stoica).

Comunicarea este o activitate didactică nu o disciplină scolară. Procesul de învățământ pune cadrul didactic și elevul, în situația de comunicare. Când unul vorbește, celălalt ascultă, iar ascultarea este foarte importantă în vederea înțelegerii mesajelor spuse de ceilalți. Ca să existe o bună și eficientă

comunicare didactică este nevoie de asigurarea unor conditii care sa evite disfunctionalitatile care ar putea îngreuna schimbul de informație.

Curriculum-ul Național cuprinde Programa școlară de limba și literatura română, și are ca scop necesitatea învățării funcționalității comunicării. Teoria nu se poate învața dacă nu are o anumită funcționalitate, un efort practic. Receptarea și exprimarea mesajelor verbale constituie două dintre cele patru obiective cadru ale Programei școlare de limba si literatura romana pentru învățământul primar. Acest lucru indică obligativitatea pentru toti elevii de a învăța cum sa comunice între ei.

În școală, învățătoarea, propune și organizează exerciții de comunicare și jocuri cu roluri, pentru ca elevii să își formeze deprinderi și abilități de comunicare în mod corect și decent cu interlocutorii lor. Totodată, comunicarea este cea mai bună formă de socializare, de stabilire a unor relații de bună colaborare între oameni.

Pedagogia comunicării înseamnă învățarea unui anumit comportament în relațiile interpersonale prin intermediul unui mesaj verbal. Comunicarea este necesară din perspectiva oamenilor ca ființe sociale. Oamenii au nevoie de relații comunicaționale care pot fi verbale, afective, simbolice. Comunicarea verbală, comunicarea nonverbală ori paraverbă se învață organizat în scoală.

Din păcate, comunicarea dintre indivizi este adeseori îngreunată de incapacitatea vreunei părți a relației comunicative de a vorbi corect, de a construi un discurs, de a gândi o situație. Alteori, vreun partener de conversație nu are exercițiul ascultării, vorbind neîntrerupt, sau nefiind atent la mesaj. Iată de ce este nevoie de un exercițiu al comunicării prin limbaj, care se realizeaza în primul rând în cadrul școli. Prin exercitiul comunicarii, elevul învață rolurile sociale, modul de interacțiune verbală, în conformitate cu noul ideal educațional. Comunicarea școlară presupune învațarea ascultării și a dezvoltării vorbirii.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea respectarea unor reguli de comunicare, atât de către profesori cât și de către elevi:

- vorbirea corectă, deschisă care reduce distorsiunea mesajelor, încurajarea feedback-ului din partea elevilor;

- ascultarea atentă și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor;

-folosirea mai multor forme de comunicare didactică (orală și vizuală, concomitent);

- repetarea mesajelor mai complexe.

Cadrele didactice trebuie să fie conștiente de responsabilitatea fată de cuvântul rostit într-o societate în care greșelile de exprimare sunt considerate fără importanță și în care nimeni nu răspunde pentru ce a spus, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

Pentru un cadru didactic, respectarea acestor reguli ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională.

În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A ştii să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

1. C. Cerghid, Sisteme de instruire alternative si complementare, București, Editura Arămise, 2002;
2. C. Cucoș, Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 2002;
3. D. Mihai, Fundamentele comunicării interpersonale, București, Editura All, 2004
4. I. O. Pânișoară, Comunicarea eficientă, Metode de interacțiune educațională (ediția a IV-a revăzut
5. T. Creţu, Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar, 2005.

DIALOG ȘI DESCOPERIRE: ABORDĂRI INOVATOARE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ

Andronic Dina Mihaela
Școala Gimnazială Nr.3, Vicovu de Sus

Abordări inovatoare în comunicarea la clasa a III-a

Comunicarea didactică în ciclul primar reprezintă un aspect fundamental în construirea temeliilor educației pentru cei mai tineri elevi. Acest eseu explorează importanța, metodele și impactul unei comunicări didactice eficiente în această etapă crucială a dezvoltării elevilor. Un element esențial în comunicarea didactică la nivelul ciclului primar este crearea unui mediu deschis și prietenos în clasă. Profesorii trebuie să creeze o atmosferă în care elevii să se simtă confortabili să își exprime gândurile, să pună întrebări și să participe activ la procesul de învățare. Această abordare contribuie la dezvoltarea încrederii și a relației pozitive dintre profesor și elevi. Comunicarea clară și adaptată la nivelul de înțelegere al elevilor este crucială. Profesorii trebuie să utilizeze limbaj accesibil, să ofere explicații concise și să utilizeze exemple concrete pentru a asigura înțelegerea corectă a conținutului de către copii. Prin aceasta, se facilitează procesul de învățare și se stimulează participarea activă a elevilor.
Integrarea tehnologiei în comunicarea didactică poate aduce beneficii semnificative. Utilizarea smart board-urilor, tabletelor și altor dispozitive interactive poate face lecțiile mai captivante și interactive pentru elevi. Vizualizările interactive și materialele multimedia pot sprijini explicarea conceptelor abstracte și pot stimula interesul pentru învățare. Abordarea interdisciplinară în comunicarea didactică poate fi, de asemenea, eficientă. Integrarea conținutului din diferite materii permite elevilor să facă legături între diverse domenii de cunoștințe, promovând o înțelegere holistică a informațiilor. Aceasta poate contribui la construirea unor fundamente solide pentru învățarea viitoare.

Comunicarea bidirecțională reprezintă un aspect cheie. Elevii trebuie încurajați să își exprime ideile, să își pună întrebări și să participe activ la discuții. Prin aceasta, se dezvoltă abilitățile de gândire critică și se construiește încrederea în propria capacitate de a învăța și a contribui la lecții. Cu toate acestea, este esențial să se mențină un echilibru între inovație și respectarea valorilor tradiționale ale educației. Profesorii trebuie să adapteze abordările în funcție de nevoile specifice ale clasei și să se asigure că metodele utilizate sprijină în mod eficient obiectivele educaționale. Comunicarea didactică în ciclul primar nu este doar un mijloc de transmitere a cunoștințelor, ci și o modalitate de a dezvolta abilități, de a construi relații și de a stimula curiozitatea.

Abordările inovatoare în comunicarea didactică în ciclul primar reprezintă un demers esențial pentru a crea un mediu educațional stimulant și adaptat specificităților copiilor de vârstă mică.

Acest eseu explorează modul în care astfel de abordări contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor în această etapă crucială a educației. Un aspect central al abordărilor inovatoare în comunicarea didactică în ciclul primar este utilizarea tehnologiei interactive. Integrarea tabletelor, a soft-urilor educaționale și a aplicațiilor interactive aduce un plus de dinamism în procesul de învățare. Elevii se implică activ în lecții, având oportunități de a explora conținutul în mod interactiv, ceea ce nu doar îi captivază, ci și îi ajută să asimileze mai eficient informațiile.

O altă abordare inovatoare este implementarea învățării bazate pe proiecte. Prin intermediul proiectelor, elevii nu doar acumulează cunoștințe teoretice, ci le aplică în contexte practice. Această metodă nu doar dezvoltă abilitățile cognitive, ci și cele sociale, deoarece presupune colaborare și comunicare între elevi în cadrul proiectelor.

Abordarea interdisciplinară reprezintă, de asemenea, un aspect important. Integrarea conținutului din diferite domenii de învățare permite elevilor să realizeze conexiuni între diverse subiecte și să înțeleagă aplicabilitatea cunoștințelor în viața lor de zi cu zi. Acest tip de abordare nu doar diversifică învățarea, ci și stimulează curiozitatea și imaginația copiilor. Comunicarea bidirecțională devine un element esențial în abordările inovatoare. Elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să pună întrebări și să participe activ la discuții. Aceasta nu doar dezvoltă abilitățile de comunicare, ci și cultivă încrederea în propriile idei și încurajează spiritul critic.

Cu toate acestea, este crucial să menționăm că implementarea abordărilor inovatoare în comunicarea didactică necesită un echilibru. Este important ca profesorii să adapteze strategiile lor la nevoile specifice ale clasei și să asigure un mediu în care inovația să sprijine obiectivele educaționale. Abordările inovatoare în comunicarea didactică în ciclul primar nu doar îmbogățesc experiența de învățare, ci și contribuie la formarea unor elevi creativi, bine informați și pregătiți să abordeze provocările viitorului. Prin intermediul tehnologiei interactive, învățării bazate pe proiecte și a comunicării active, aceste abordări creează un fundament solid pentru dezvoltarea armonioasă a tinerilor în etapa lor de învățare timpurie.

Utilizarea tehnologiei interactive în clasa a III-a aduce cu sine o serie de transformări semnificative în procesul de învățare, aducând beneficii atât elevilor, cât și profesorilor. Acest eseu explorează modul în care integrarea tehnologiei interactive în clasa a III-a poate influența experiența educațională și dezvoltarea elevilor. Un aspect esențial al tehnologiei interactive în clasa a III-a este faptul că aceasta poate face învățarea mai atractivă și captivantă. Utilizarea tabletelor sau a smart board-urilor poate transforma lecțiile obișnuite în experiențe interactive, susținând astfel angajamentul și interesul elevilor pentru materie. De asemenea, tehnologia interactivă oferă oportunități semnificative pentru personalizarea învățării. Prin utilizarea aplicațiilor educaționale adaptate nivelului și ritmului de învățare al fiecărui elev, se pot aborda nevoile individuale și se poate oferi

suport suplimentar acolo unde este necesar. Un alt aspect important este dezvoltarea abilităților digitale încă de la o vârstă fragedă. Integrarea tehnologiei în învățare îi pregătește pe elevi pentru cerințele societății digitale, dezvoltându-le competențe care vor fi esențiale pe măsură ce aceștia avansează în învățământul superior și în viața profesională.

Tehnologia interactivă în clasa a III-a poate, de asemenea, să faciliteze colaborarea între elevi. Proiectele interactive, platformele de partajare a informațiilor și instrumentele colaborative online pot stimula lucrul în echipă și schimbul de idei, dezvoltând astfel abilități sociale și de comunicare.

Cu toate acestea, este esențial să se menționeze că integrarea tehnologiei trebuie să fie gestionată cu atenție. Profesorii joacă un rol crucial în a ghida și a monitoriza utilizarea tehnologiei, asigurându-se că aceasta sprijină obiectivele educaționale și nu devine o sursă de distracție sau de pierdere a concentrării. Tehnologia interactivă în clasa a III-a aduce un potențial substanțial pentru îmbunătățirea procesului de învățare. Prin stimularea interesului, personalizarea învățării și pregătirea pentru era digitală, tehnologia interactive contribuie la crearea unui mediu educațional mai eficient și mai relevant pentru elevii de clasa a III-a.

Implementarea învățării bazate pe proiecte în clasa a III-a reprezintă o abordare educațională inovatoare ce aduce numeroase beneficii atât pentru elevi, cât și pentru procesul de învățare. Un aspect esențial al învățării bazate pe proiecte este că pune accent pe implicarea activă a elevilor în procesul de învățare. Prin desfășurarea unor proiecte practice, elevii nu doar învață cunoștințe teoretice, ci și le aplică în contexte reale. Această abordare îi motivează să descopere, să exploreze și să înțeleagă în profunzime subiectul abordat. Învățarea bazată pe proiecte oferă oportunități semnificative pentru dezvoltarea abilităților practice și a gândirii critice. Elevii sunt încurajați să analizeze, să rezolve probleme și să colaboreze pentru a realiza proiectele. Această abordare contribuie la formarea unor competențe esențiale pentru viața de zi cu zi și pentru viitorul lor educațional și profesional. De asemenea, implementarea învățării bazate pe proiecte în clasa a III-a stimulează creativitatea elevilor. Prin implicarea lor în proiecte, aceștia au ocazia să își manifeste imaginația, să găsească soluții originale și să își exprime ideile. Această abordare nu numai că îi motivează să învețe, ci și să se descopere pe ei înșiși ca fiind capabili să aducă contribuții semnificative.

Un alt avantaj major al învățării bazate pe proiecte în clasa a III-a este dezvoltarea abilităților sociale. Proiectele impun colaborarea și comunicarea între elevi, construind astfel abilități de lucru în echipă, empatie și respect reciproc. Aceste aspecte sunt esențiale pentru formarea unui individ echilibrat și pregătit să interacționeze într-o societate diversă.

Cu toate acestea, este important să subliniem că implementarea cu succes a învățării bazate pe proiecte necesită o planificare atentă din partea profesorilor. Aceștia trebuie să ghideze procesul, să ofere suport și să asigure că proiectele sunt aliniate cu obiectivele educaționale.I mplementarea învățării bazate pe

proiecte în clasa a III-a reprezintă o modalitate eficientă de a transforma procesul de învățare într-o experiență captivantă și relevantă. Prin această abordare, elevii nu doar acumulează cunoștințe, ci își dezvoltă abilități practice, creativitate și competențe sociale, pregătindu-se astfel pentru provocările viitorului.

Integrarea jocurilor educaționale în clasa a III-a reprezintă o abordare inovatoare și eficientă pentru a stimula învățarea și dezvoltarea copiilor în această etapă importantă a educației. Acest eseu explorează importanța și impactul pozitiv al jocurilor educaționale în procesul de predare și învățare la clasa a III-a.

Un aspect esențial al jocurilor educaționale este faptul că transformă învățarea într-o experiență plăcută și captivantă pentru elevi. Prin intermediul jocurilor, procesul educațional devine mai interactiv și mai distractiv, susținând astfel angajamentul și entuziasmul copiilor pentru a explora noi concepte și informații. Jocurile educaționale sunt proiectate pentru a dezvolta o gamă largă de abilități cognitive și sociale. Prin intermediul diverselor activități jucăușe, copiii pot îmbunătăți abilitățile lor de rezolvare a problemelor, gândire critică, colaborare și comunicare. Aceste abilități sunt esențiale pentru dezvoltarea lor globală și pentru pregătirea lor pentru provocările viitorului.

Un alt beneficiu al jocurilor educaționale este adaptabilitatea lor la diferite stiluri de învățare. Fie că sunt jocuri de rol, jocuri de memorie sau activități de grup, acestea oferă o varietate de modalități prin care copiii pot absorbi și procesa informațiile. Această diversitate îi ajută pe profesori să răspundă nevoilor individuale ale elevilor într-un mod mai eficient.

Jocurile educaționale pot să sprijine și consolidarea cunoștințelor dobândite în diverse domenii, cum ar fi matematica, limba română sau științele. Fiecare joc este conceput să ofere oportunități de aplicare practică a cunoștințelor, ceea ce consolidează înțelegerea și relevanța materiei predate în clasă. Cu toate acestea, este important să se menționeze că integrarea jocurilor educaționale necesită o planificare atentă din partea profesorilor. Aceștia trebuie să identifice jocurile potrivite pentru obiectivele de învățare și să le integreze într-un mod coerent în programa școlară. Jocurile educaționale reprezintă un instrument valoros în arsenalul profesorilor de la clasa a III-a pentru a crea un mediu de învățare captivant și eficient. Prin implicarea activă a copiilor în procesul de învățare, aceste jocuri nu numai că susțin dezvoltarea abilităților lor, ci și construiesc o atitudine pozitivă față de educație, pregătindu-i astfel pentru o călătorie educativă plină de descoperiri și succes.

În ansamblu, abordările inovatoare în comunicarea didactică în ciclul primar nu doar îmbogățesc experiența de învățare, ci și contribuie la formarea unor elevi creativi, bine informați și pregătiți să abordeze provocările viitorului. Prin aceste metode, se construiește un fundament solid pentru dezvoltarea armonioasă a tinerilor în etapele lor de învățare timpurie, deschizând uși către un viitor educațional plin de oportunități și reușite.

Particularități ale comunicării didactice

Profesor itinerant Gujbă Felicia Anca
C.Ș.E.I.Paul Popescu Neveanu Timișoara

Comunicarea presupune transmiterea unui conținut (mesaj) de la emițător la receptor prin intermediul unui canal sau căi de comunicare. Așadar, schema de comunicare implică un emitator (E), care transmite mesajul, un receptor (R), care primește mesajul și un canal de transmitere a mesajului.

Comunicarea didactică este o formă specială a comunicării umane. fiind o comunicare instrumentală și prezintă o serie de particularități:

- vizează atingerea unor obiective instructiv-educative anterior stabilite și clar definite
- are ca scop modificarea si stabilizarea comportamentelor individuale și de grup;
- conduce la dezvoltare și modelare a caracterului;
- presupune o implicare activă a agenților educaționali.

Există trei forme ale comunicării umane, pe care le identificăm și în comunicarea didactică:

- comunicarea verbală, unde informația este transmisă cu ajutorul cuvântului;
- comunicarea paraverbală în cadrul căreia informația este transmisa prin intermediul elementelor prozodice si vocale (intensitatea vorbirii, ritmul, intonatia, pauzele din vorbire);
- comunicarea nonverbală, când informația este transmisă prin postură, gesturi, mimică, cu puternic impact asupra conditiilor favorabile interactiunii.

Cele trei forme ale comunicării didactice se împletesc ,comunicarea verbală și paraverbală necesitând a fi simultane, iar comunicarea nonverbală putând să le urmeze. Ele trebuie să fie în concordanță cu specificul situației didactice pentru a avea efectele scontate. Personalizarea discursului didactic și adaptarea lui la posibilitățile si interesele elevilor poate influența foarte mult măsura în care se ating obiectivele stabilite.

Un aspect esențial al comunicării didactice este feebackul, deoarece astfel profesorul poate măsura gradul în care a reușit să transmit ce și-a propus.

Calitatea comunicării didactice este puternic influențată de personalitatea profesorului și ține de capacitatea de proiectare pedagogică, rigoarea de care dă dovadă în precizarea obiectivelor urmărite, corectitudinea, claritatea informațiilor ,adecvarea mesajului la caracteristicile psihosociale ale elevului,capacitatea de a adapta ritmul, cursivitatea discursului, timbrul și tonul vocii la condițiile concrete în care se realizează comunicarea.

Comunicarea didactică considerată ca model de formare a capacităților comunicative ale elevilor și ocupă un loc central în demersul educaţional.

Comunicarea didactică, rămâne procesul fundamental în măsură să producă modificări, transformări pozitive în planul cunoaşterii, afectivităţii şi al comportamentelor, în structura de personalitate a elevilor.

În acest sens , comunicarea didactică trebuie să îndeplinească anumite exigențe:

- să fie convingătoare -să se bazeze pe argumente,pe dovezi privite ca adevăruri
- să fie persuasivă-să aibă puterea de a influenţa, de a convinge prin logică, realităţi şi adevăruri,
- să elimine blocajele, obstacolele inerente comunicării, blocaje care ţin de personalitatea celor doi poli ai comunicării, de relaţiile psihosociale promovate, de canalul de transmitere, căi de particularităţile domeniului comunicat;
- să fie eficientă - proces care ţine de calitatea mesajului

Pot exista , însă, și bariere care blochează comunicarea :

- Bariere cauzate de contextul socio- cultural – se referă la condițiile de trai ale individului într-un tip de societate sau mediu nesatisfăcător pentru el.
- Bariere cauzate de frica endemică- se referă la teama pe care o încearcă anumiți membri ai societății, de regulă, cei mai vulnerabili, cei care au unele sensibilități personale.
- Bariere cauzate de atitudinile individualiste – sunt specifice persoanelor care pun accentul pe propria persoană.
- Bariere referitoare la relațiile individ – grup: marginalizarea, lipsa de autenticitate, izolarea

În concluzie ,comunicarea didactică are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane:

- se desfășoară între doi sau mai multi agenți: profesor și elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind toate formele comunicării combinate;
- mesajul didactic este structurat logic pe baza unor obiective didactice precise, prevăzute în curriculumul școlar;
- stilul didactic influențează puternic reușita procesului instructiv educativ;
- mesajul didactic este transmis elevilor, folosind strategii didactice adecvate dezvoltării psihoindividuale ale;
- comunicarea se reglează prin feed-backul primit de la elevi

În prezent, managementul educațional a cunoscut un avânt remarcabil. Profesorii și autoritățile sunt din ce în ce mai interesați de actualizarea acestuia în unitățile de învățământ din România, un accent deosebit punându-se pe actul comunicării.

Bibliografie

Abric J.-C. Psihologia comunicării. Iași: Polirom, 2002.

Cozărescu M. Comunicare didactică. Teorie şi aplicaţie. B., 2003.

Cucoș C. Pedagogie. B.: Editura Polirom, 2006.

Paradă la Carnavalul din Veneția

Prof. Florina Silvia IEPURE
Clubul Copiilor Marghita - Bihor

„La început a fost cuvântul”, prin puterea lui de exprimare, se consfințește o bună organizare a comunicării și a dialogului la grupele de elevi. În primul rând el ia naștere în minte ca o idee, un gând, care apoi se exprimă verbal prin discurs, învățătură, opinii, motivație și cauză.

Povestea fiecărei lecții care stârnește interesul elevilor se dorește a fi îndreptată către o învățare urmată de *autodeterminare pozitivă și progresivă* prin stabilirea obiectivelor cheie și clare. Prin extragerea ideilor esențiale din întregul context prezentat se naște un dialog de înaltă calitate, cu presumția că povestea, discursul are un context istoric. Profesorul stabilește alegerea temei în baza curriculumului, ținând cont de stilul de predare al profesorului , de istoricul evolutiv al grupei de elevi - descifrarea nivelului fiecărui elev, de interesele comune și individuale ale acestora.

Expunerea unei teme/proiect atractive ***Paradă la Carnavalul din Veneția*** de la Cercul de Pictură/Grafică, poate prezice rezultate de succes în finalizarea proiectului . Demonstrația elevilor este de a întreprinde capacități apreciative și demonstrative, interactive prin realizarea unor creații artistice prin compoziții plastice pe pânză, pictarea unor tipuri de măști, confecționarea unor costume și prezentarea acestora printr-o expoziție de grup. Materialul informativ este imbogățit cu *imagini sugestive* sau complexe cu *tipologii* de măști, costume aristocrate în urmărirea unui proces de desfășurare a evenimentelor care au un rezultat scontat. Proiecții, videou-ri, albume sau prezentarea originală a unor măști și costume venețiene vor surprinde mințile fiecărui elev participant la lecție. Tradiția măștilor și a costumelor venețiene are o vechime de peste o mie de ani și până în zilele de azi este o atracție prin unicitatea și eleganța carnavalului care se desfășoară anual în perioada dinaintea postului Paștelui. Climatul atelierului de lucru cu o atmosferă primitoare, un *fundal muzical* potrivit cadrului de desfășurare a activității, îmbie elevii prin a se simți relaxați și încrezători în ceea ce vor întreprinde.

Conversația -*dialog centrat pe interese comune* purtat cu elevii- motivează angajarea fiecărui elev în participarea activă prin intrebări, discuții, îmbogățite prin diversitatea exemplelor prezentate.

Elevii invață din *vocea* profesorului, *tonalitatea* cuvintelor, accentuarea pronunțată a elementelor constructive ale compoziției date. Analiza unor imagini cu tipuri de compoziții dinamice, statice, contraste ale culorilor folosite sau centre de interes care denotă mult mister și *joc al formelor ascunse*. Cadrele surprinse în cele mai impresionante reprezentări artistice sunt cele în care Palatul dogilor, P-ța San Marco, Podul Rialto, piațetele , canalele susțin spectacolele tematice, paradele sau Balurile mascate din laguna Veneției. Problematizarea , gândul elevului de a surprinde idei care dau naștere la

alte idei personale, judecata individuală și originală în organizarea unor schițe premergătoare proiectului. Diversitatea exemplelor prezentate încurajează spiritul creativ al individului în abordarea unor subiecte curajoase. Se analizează potențialul valorificării surselor de informare, experimentare și desfășurare a întregului proiect. Dialogul dirijat profesor-elev, elev-elev, profesor-elev- părinte conduc către o organizare dinamică a evenimentelor în perspectivă cu idealul educativ.

Experimentul în cadrul artelor plastice este indispensabil unei opere de artă. Noutatea tematicei propuse provoacă grupa de elevi în pătrunderea unui *nou univers* de interpretare artistică, de aceea pentru a reuși, *profesorul încurajează* continuu elevii. Se stimulează abordarea liberă și originală a temei prin alegerea unor cadre simbolice și cu substrat istoric.

Îmbogățirea exercițiului se folosește de stimuli cognitivi , fizici, și interactivi. Mediul de experimentare nu trebuie să fie unul static, atunci căutând cele mai bune surse, grupa de elevi sau elevul va putea alege locurile și momentele potrivite propriei capacități creative alături de profesorul coordonator sau alți membrii care pot fi implicați în atingerea potențialului creativ.

Rolul major în supravegherea dinamică a evenimentelor experimentale iîl are profesorul, care la un moment dat se poate afla în același situație cu cea a elevului, de învățare și descoperire. Un profesor bun intuiește rezultatele experimentale ale elevilor dar *surpriza* apare de cele mai multe ori când capacitatea elevilor este îndreptată către performanță.

Demonstrația -*scop predeterminant*- în a arăta măreția talentului, a deprinderilor folosind tehnici tradiționale și moderne în pictură și grafică. Abilitățile organizatorice, sistematice ale cadrelor picturale/grafice surprinde elemente și forme simbolice care provin din experimentele anterioare sau a evenimentelor interdisciplinare importante din jurul cercului de Pictură/Grafică.

Parcursul demonstrativ urmat de criterii de referință motivaționali: puteți, știți , arătați, transpune opera elevului în noi scenarii de interpretare artistică. Incursiunea cunoașterii străbate lungi căutări de înțelegere și insușire a noilor forme de exprimare de aceea uneori ieșirea din zona de confort stimulează mult mai mult creativitatea elevilor. Reușita demonstrației motivează elevii în a lua decizii bune sau angajamente de durată.

Amprenta cuvântului necesară colectivului de elevi sau fiecărui individ este de *a ființa*. Până nu și-a îndeplinit rolul de naștere continuă a ideilor, demonstrațiilor vii în sufletele elevilor, profesorul nu și-a îndeplinit toate conținuturile și „fenomenele complexe în perspectivă a curriculumului”.

„Interacțiunea dintre minte și lume produce simboluri. Dar și aplecarea minții asupra ei înseși și asupra propriilor ei posibilități produce simboluri, iar acestea, iar acestea sunt mai durabile decât celelalte.” - Ioan Petru Culianu -*Jocurile minții Istoria ideilor, teoria culturii, epistemologie.*

DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE COMUNICARE A ELEVILOR DIN GRUPURI VULNERABILE

Prof. Adriana-Diana Simionică
Școala Profesională Mogoșești, județul Iași

Termenul de grup vulnerabil este folosit adesea în documente oficiale, documente legislative sau în rapoarte de cercetare ca fiind similar celui de grup defavorizat, marginalizat, exclus sau grup de risc, toate aceste concepte fiind puse în relație cu fenomenul mai larg al sărăciei.

La nivelul Uniunii Europene, grupurile vulnerabile sunt surprinse prin indicatori ai incluziunii sociale precum: rata sărăciei relative, rata deprivării materiale, profunzimea sărăciei, rata șomajului pe termen lung, ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării în care niciun membru nu este angajat, abandonul școlar timpuriu, ponderea populației cu nivel de educație scăzut, ponderea populației care trăiește în gospodării aglomerate, etc.
Grupurile vulnerabile sunt grupuri lipsite de suport, care se află adesea în stare cronică de sărăcie, fiind în incapacitate de a profita de oportunități sau de a se apăra în fața problemelor care pot apărea.

Este vital ca elevii din grupuri vulnerabile să-și dezvolte abilitățile de comunicare, deoarece comunicarea permite elevilor să-și exprime ideile, întrebările și preocupările, permițându-le să se simtă ascultați și implicați în procesul de învățare. Prin comunicare, se poate stabili o relație de încredere și respect între profesori și elevi, ceea ce poate încuraja participarea activă și angajamentul în clasă. De asemenea, comunicarea eficientă poate facilita colaborarea între elevi și dezvoltarea abilităților de interacțiune socială. Comunicarea este esențială în procesul educațional, contribuind la succesul și dezvoltarea elevilor.

Pentru diminuarea barierelor de învățare ale elevilor din grupurile vulnerabile, pentru dezvoltarea abilităților de comunicare pentru o învățare eficientă, se pot desfășura diverse activități de adaptare curriculară în așa fel încât elevii să recupereze materia, pentru ca aceasta să fie accesibilă pentru a fi însușită, conform potențialului individual specific al copiilor, dar se pot face și activități extracurriculare alternative pentru dezvoltarea lor emoțională și integrarea în grupul clasei.

Metodele de învățare bazate pe joc stimulează interesul și implicarea elevilor. Jocul este mișcare, explorare, comunicare, socializare, observație și imitație, exercițiu, disciplinare, învățare și, mai ales, plăcere. Prin joc, se determină participarea conştientă a elevilor prin implicarea maximă a acestora în rezolvarea sarcinilor, se permite diferenţierea sarcinilor de învăţare, se formează deprinderi de muncă

intelectuală, se stimulează gândirea logică a elevilor, creşte responsabilitatea elevului faţă de propria învăţare, dar şi faţă de grup, sporeşte eficienţa învăţării – elevii învaţă unii de la alţii și se dezvoltă abilităţi de comunicare şi cooperare.

Jocuri precum : **Continuă povestea, Ghici ce s-a întâmplat, Jocul complimentelor, Nu sunt de acord cu tine, Fii profesor**, dezvoltă atât competențele de exprimare într-o limbă străină sau în limba română, dar și inteligența emoțională a elevilor. Ele au fost folosite cu succes la toate disciplinele, sub formă de joc sau în cadrul exercițiului propriu-zis specific disciplinei, sau în urma vizionării unor secvențe video. Elevii și-au exprimat liber trăirile, emoțiile, părerile, cunoscându-se pe sine și pe ceilalți, dezvoltându-se ca individ, ca personalitate.

Din perspectiva disciplinei pe care o predau, limba franceză, desfășor cu elevii jocuri variate, care au mare succes în rândul elevilor și pot fi adaptate în funcție de tematică /noțiune/vocabular ce se dorește a se exersa.

Un astfel de joc adaptabil oricărei discipline și tematici este **Une chaise en moins** (Un scaun mai puțin). Se așează scaunele în cerc, cu unul mai puțin decât numărul jucătorilor. Un jucător rămâne în picioare în mijlocul cercului și închide ochii. Apoi, profesorul atinge pe spate pe 2 jucători așezați, iar aceștia devin jucători Cocorico (cucurigu). Elevul din mijloc deschide ochii și pune o întrebare unui jucător așezat. După ce i se răspunde, trece la următorul, punând aceeași întrebare sau o alta, până ajunge la un jucător Cocorico. Atunci, elevul Cocorico, în loc să răspundă la întrebare, strigă Cocorico. În acel moment, toți jucătorii, se ridică și încearcă să ocupe un loc, inclusiv cel din mijloc. Jucătorul rămas fără scaun se va așeza în mijloc și jocul reîncepe. De fiecare dată profesorul alege alți jucători Cocorico. Am folosit acest joc pentru a exersa atât fraza interogativă(ex : Quel âge as-tu ?, Tu as des frères ou des sœurs ? Où habites-tu ? Quelle est ta couleur préférée), cât și numerele, vocabularul alimentelor, al hainelor, etc. Se poate adapta și la disciplinele tehnice, matematice, pentru exersarea definițiilor, formulelor, tablei înmulțirii. Profesorul poate oferi sugestii de întrebări, pentru a ușura misiunea elevului din mijloc.

Un alt joc iubit de elevi este **Le paquet** (Pachetul), și se desfășoară tot cu elevii așezați în cerc. Avem nevoie de o cutie cu bilețele de hârtie scrise cu întrebări din vovabularul cunoscut, sau fraze scurte de citit, sau întrebări de autocunoaștere și socializare, boxă audio și smartphone pentru fundal sonor. Elevii își reactualizează vocabularul învățat al limbi franceze, pronunția și citirea într-un joc antrenant, de viteză, în care pasează de la unul la altul cutia cu bilețele, iar când se oprește muzica, cel care are cutia în acel moment,o deschide și rezolvă cerința: ori citește o frază, ori răspunde la o întrebare, traduce,enumeră sau conjugă.

Jocul **Mon étoile** (Steaua mea) este un exercițiu bun de cunoaștere și autocunoaștere.Elevii au venit pe rând la tablă, au desenat o stea și au scris numere care reprezintă ceva pentru ei. Colegii au pus întrebări pentru a afla ce reprezintă numerele.

Prin exerciții și activități interactive, cum ar fi prezentări orale, dezbateri sau scrierea de eseuri, elevii își pot îmbunătăți abilitățile de comunicare și pot câștiga încredere în propriile capacități. De asemenea, implicarea în proiecte de grup și colaborarea cu alți elevi îi ajută să învețe să comunice eficient și să lucreze în echipă. Profesorii pot juca un rol important în dezvoltarea abilităților de comunicare ale elevilor, oferind feedback constructiv și oportunități de practică și îmbunătățire continuă.

Bibliografie:

1. Petitmengin, Violette; Fafa, Clémence, (2017). La grammaire en jeux, PUG-collection: Outils malins du FLE.
2. http://www.glep.usv.ro/pdf/A1%20Ghid%20bune%20practici.pdf

Importanța comunicării în procesul educațional

Micu Mihaela
Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu”
Mihăilești – Giurgiu

„ Nu putem preda altora ceea ce vrem, ceea ce ştim sau ceea ce credem că ştim; nu predăm şi nu putem preda decât ceea ce suntem.” Jean Jaures

Comunicarea reprezintă, în sens larg, un transfer de informație între un emițător și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți. Prin urmare, comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările și cunoștințele acestora.

Educației îi revine misiunea de a selecta, prelucra, transmite și evalua informațiile după criteriile flexibilității, continuității și coerenței. Orice act de comunicare înseamnă educație și orice educație este un act de comunicare. Ca act didactic fundamental, procesul de comunicare este atât mijloc cât și efect al educației. Comunicarea didactică reprezintă astfel o formă particulară de comunicare, specifică procesului didactic.

Randamentul comunicarii didactice nu se reduce la stapânirea continuturilor verbale. Pentru contemporaneitate, a fi pedagog înseamna, înainte de toate, a sti sa explici, sa etalezi clar în fata elevilor un anumit continut, sa clarifici si sa rezolvi metodic sarcini didactice, prin stapânire a ceea ce Comenius spunea: "arta de a-i învata pe toti totul".

Comunicarea pedagogică este cea care mijlocește fenomenul educațional în ansamblul său, indiferent de conținuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicați, se află la baza procesului de predare-învățare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu roluri determinate: profesor, elevi. În comunicarea didactică trebuie să fim concișI, preciși și expresivi, în același timp, pentru a facilita transferul, dar și înțelegerea mesajului transmis. Toate informațiile pe care le transmitem trebuie adaptate scopului și obiectivelor propuse.

La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare: comunicare orală (dominantă) și comunicare scrisă, comunicare verbală, paraverbală și nonverbală; comunicare reverențială (prin care se transmit cunoștințe teoretice) și comunicare atitudinală (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Cele trei tipuri de comunicare (verbală, nonverbală și paraverbală) pot aduce succesul unei relații didactice. Blocarea comunicării prin relații reci, conduce la scăderea randamentului comunicării și, implicit, al celui școlar. Ca atare, analiza instruirii şcolare

nu poate ocoli aspectele comunicării ce intervin în procesele de predare-învăţare, în asimilarea cunoştinţelor, abilităţilor şi deprinderilor. Comunicarea conţine prin ea însăşi potenţial educativ, însemnând transmiterea de cunoştinţe, autoreglarea activităţii intelectuale, transmiterea codurilor caracteristice fiecărei ştiinţe.Între comunicare şi educaţie există un raport de interdependenţă. Comunicarea didactică nu este numai o activitate ce pune în relaţie cadrul didactic şi elevul pentru realizarea unor obiective comune, este un proces psihosocial de influenţare prin limbaje specifice a atitudinilor, comportamentelor, convingerilor, a componentelor motivaţional-afective şi volitive.

Exprimarea orală devine o formă de intelectualitate, întrucat limbajul " traduce" gândirea. Cu cât o gândire este mai limpede și coerentă, cu atât limbajul este mai clar; cu cât un limbaj este mai sigur și mai nuanțat, cu atât gândirea este mai flexibilă. Deoarece comunicarea reprezintă un schimb de replici verbale, într-o structură de tip dialog, elevul trebuie să dobândească deprinderea de a fi alternativ și vorbitor și ascultator. Învatarea limbii și literaturii române se realizează pe baza modelului comunicativ-funcțional, conform căruia tot ceea ce elevii învață trebuie să fie util și funcțional în activitatea de comunicare verbală interumană. În conformitate cu modelul comunicativ-funcțional, nu este important ceea ce se predă, ci ceea ce rămâne din ceea ce se predă, adica ceea ce se învață.

A comunica eficient și expresiv cu ceilalți și cu sine presupune: să informezi inteligibil și să facilitezi înțelegerea mesajului transmis; să dezvolți gândirea, afectivitatea, motivația, voința și personalitatea elevilor; să sesizezi și să conștientizezi reacțiile, atitudinile și manifestările comportamentale ale celor cu care comunici; să convingi pe cei cu care comunici.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea respectarea unor reguli de către profesori, între care: vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese); ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje; folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje (de regulă, orală și vizuală, concomitent); repetarea mesajelor mai complexe.

Comunicarea nu este o disciplină școlara, ci o activitate didactică. Procesul de învățământ, prin lecție, forma cea mai uzuală de organizare, pune profesorul și elevul în situația unui act de comunicare.

Pedagogia modernă acordă o atenție deosebită metodelor activ-participative, conlucrării dintre elev și cadrul didactic, toate acestea fac din comunicarea didactică un proces complex și viu.

Orice cadru didactic trebuie să fie conștient de responsabilitatea fată de cuvântul rostit într-o societate în care totul se petrece sub semnul rapidității, în care greșelile de exprimare sunt considerate

fără importanță și în care nimeni nu răspunde pentru ce a spus, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

Actul comunicării devine eficient atunci când favorizează o implicare activă din partea elevului, o angajare cu toate forțele sale intelectuale și afective în procesul receptării. Astfel, receptarea depășește simpla percepere a unor conținuturi audiate. A produce interlocutori activi, a-i determina pe elevi să urmărească cu interes și să manifeste o atitudine activă în cursul ascultării constituie un indicator al competențelor pedagogice ale cadrului didactic.

Bibliografie:

1. . Pânisoara, Ovidiu-Ion, 2004, *Comunicarea eficienta*, Editura Polirom, Iasi

2. Cucos, Constantin, 1998, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi

3. Revista *Învatamânt prescolar*, 1993, nr. 1-2

4.Soitu, Laurentiu, 1997, *Pedagogia comunicarii*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti.

Cele 5 limbaje de iubire ale copiilor

Prof. Psihopedagogie Specială Doruș Iuliana
Școala Gimnazială Specială ”Constantin Păunescu” Tecuci

"Fiecare copil are un limbaj principal de iubire, o modalitate în care el înţelege cel mai bine afecţiunea părintelui", spune autorul Gary Chapman. Pentru ca ai lor copii să priceapă că sunt iubiți și doriți, părinţii trebuie să învețe să vorbească limbajul de iubire specific lor. În lucrarea sa, autorul analizează felul în care cele 5 limbaje ale iubirii îi pot ajuta pe copii să se simtă iubiți.

Fiecare copil, ca de altfel fiecare adult își exprimă și receptează cel mai bine iubirea într-un anumit fel, într-un limbaj propriu. Oricât de mult ar fi iubiți de părinți, copiii nu știu acest lucru de la sine. De aceea este foarte important ca părinții să descopere și să învețe principalul limbaj de iubire al copiilor lor. Prin intermediul unuia dintre cele 5 limbaje de iubire, specific copilului fiecăruia – timpul acordat, cuvintele de încurajare, darurile, serviciile sau mângâierile fizice – se va putea transmite în mod eficient și necondiționat sentimentul de afecțiune și implicare totală. În momentul în care părinții pot folosi aceste limbaje pentru a comunica cu copilul lor, atunci acesta va simți să este iubit, i se va satisface cea mai profundă nevoie emoțională și va fi mult mai receptiv la sfaturile și îndrumarea părinților.

Iubirea area un rol primordial în creşterea copilului, în aşa fel încât să devină adult matur. Toate aspectele dezvoltării copilului presupun ca fundament iubirea. De exemplu, sentimentele de mânie ale copiilor pot fi canalizate în mod pozitiv atunci când percepe iubirea părintelui. Inclusiv reuşita se obţine pornind de la iubire.

Fiecare copil are un "rezervor" pentru iubire, un loc ce este de fapt puterea sa şi de unde se poate alimenta în zilele dificile ale copilăriei şi ale adolescenţei. Adulţii trebuie să-şi canalizeze eforturile pentru a umple acest "rezervor emoţional" al copiilor pentru ca ei să se manifeste aşa cum se cuvine şi să-şi atingă întregul potenţial. Aceste rezervoare emoţionale trebuie umplute cu genul de iubire care îi va determina pe copii noştri să crească, să se dezvolte armonios. Copiii trebuie formaţi şi disciplinaţi numai după ce rezervorul emoţional a fost umplut. Rezervoarele iubirii aşteaptă să fie umplute, însă doar iubirea necondiţionată poate preveni senzaţia că n-ar fi iubiţi, sentimentul de vinovăţie, de teamă şi de nesiguranţă.

În continuare, descriem cele 5 limbaje ale iubirii propuse de autorii Gary Chapman și Ross Campbell și cum se poate identifica ce limbaj al iubirii „vorbește” copilul.

Cele cinci modalităţi în care copiii îşi exprimă iubirea sunt următoarele:

• Atingerea (mângâierile fizice)

- cuvintele de încurajare
- timpul acordat
- darurile
- serviciile

1. *Limbajul numărul 1* - ***mângâierile fizice*** –

Copilul cu acest limbaj: cere să fie luat în brațe des, primește cu bucurie și împarte săruturi, îmbrățișări și mângâieri fizice. ”Mângâierea fizică este de fapt limbajul de iubire cel mai simplu de folosit necondiţionat, pentru că părinţii n-au nevoie de ocazii speciale sau de justificări pentru a stabili o apropiere fizică. Au aproape tot timpul ocazia să-şi transfere iubirea în sufletul copilului printr-o mângâiere. Limbajul mângâierilor nu se reduce doar la îmbrăţişări şi sărutări, ci include şi alt tip de apropiere fizică. Chiar când sunt ocupaţi, părinţii pot să-şi mângâie uşor copiii pe spate, pe braţ sau pe umăr.” Copiii care sunt ţinuţi în braţe, îmbrăţişaţi, sărutaţi se dezvoltă mai devreme din punct de vedere emoţional decât cei care sunt lăsaţi multă vreme fără un contact fizic.

2. *Limbajul nr. 2 al iubirii: cuvintele de încurajare*

Cuvintele încurajatoare au o eficienţă maximă atunci când se concentrează asupra unui anumit efort pe care îl face copilul. Scopul este să-l surprindeţi pe copil făcând ceva bun şi apoi să îl lăudaţi. Da, acest lucru presupune mai mult efort decît să-l surprindeţi făcând ceva rău şi apoi să-l certaţi, dar rezultatul final merită din plin: acest lucru reprezintă o direcţionare a copilului spre o dezvoltare morală şi etică. Copiii care primesc astfel de cuvinte din partea părinților lor dezvoltă un sentiment al valorii și siguranței în sânul familiei. Totuși, e important să se țină cont de: tonul vocii, volumul, limbajul corporal și fluența verbala. Cuvintele și gesturile care confirmă afecțiunea și aprecierea, potrivit acestui limbaj pot fi: folosirea de cartonașe sau hârtii pe care sa sunt scrise mesaje, păstrarea de obiecte realizate de copil, folosirea de cuvinte de alint sau de complimente.

Părinţii care ştiu să dea sfaturi pline de afecţiune vor urmări atent interesele imediate ale copiilor şi talentele lor, încurajându-le prin exprimări verbale clare zonele de interes pozitive.

3. *Limbajul nr. 3 al iubirii: Timpul acordat*

Timpul de calitate se refera la oferirea atentiei si a timpului tau. Timpul de calitate transmite indirect copilului mesajul ca „Ești important și îmi place să stau cu tine”. Chiar dacă principalul limbaj de iubire al copilului dvs. nu este neapărat timpul acordat, mulţi copii au nevoie de toată atenţia din partea părinţilor. Într-adevăr, mare parte din comportamentul nedorit al copiilor are la bază încercarea de a sta cât mai mult cu mămica şi tăticul. Pentru un copil, chiar şi atenţia negativă pare mai bună decât lipsa de atenţie. Timpul acordat se bazează pe atenţia dată. Pe măsură ce copilul creşte, e tot mai greu să-i acorzi foarte mult timp, pentru că asta presupune un sacrificiu real din partea părinţilor. E mai uşor să acorzi o mângâiere fizică sau cuvinte de încurajare. Puţini părinţi au suficient timp

pentru a face tot ceea ce trebuie şi tot ceea ce vor; a-i acorda copilului timpul necesar poate însemna renunţarea la o prioritate de pe lista lor de preferinţe. Cînd copiii se îndreaptă spre adolescenţă, ei au nevoie de timp din partea părinţilor chiar atunci cînd ei sînt istoviţi, grăbiţi sau indispuşi emoţional. Timpul acordat este darul pe care părintele îl oferă prin prezenţa sa copilului. Acest lucru îl face pe copil să simtă că este persoana cea mai importantă din lume pentru părintele lui. El se simte cu adevărat iubit, pentru că îl are pe părintele său întreg doar pentru sine. Cum se poate petrece timp de calitate cu copilul? Prin citirea unei povești împreună cu acesta, cântat, împărtășit sentimente și gânduri, realizarea de obiecte sau activități împreună.

4. *Limbajul nr. 4 al iubirii:* ***Darurile***

”Oferirea şi primirea de daruri pot exprima cu putere iubirea fie pe moment, iar adesea fie chiar şi ani de zile mai tîrziu. Chiar şi cadourile cele mai neînsemnate devin simboluri ale iubirii, ele fiind o formă a unui limbaj de iubire. Şi totuşi, pentru ca părinţii să poată realmente folosi acest limbaj al iubirii, cel de-al patrulea — darurile —, copilul trebuie să simtă că părinţilor săi chiar le pasă, că ţin la el. Din acest motiv, celelalte limbaje de iubire trebuie folosite alături de cel al darurilor. Rezervorul de iubire al copilului trebuie păstrat plin pentru ca darurile să exprime o iubire din tot sufletul.”

5. *Limbajul nr. 5 al iubirii:* ***Serviciile***

Ultimul limbaj este cel exprimat prin intermediul serviciilor pe care noi le facem pentru copii. Gary Chapman scria ”în ziua în care veți afla că veți fi părinte, practic vă înrolați într-un serviciu cu normă întreagă”.

Serviciile solicitate de copii pot fi fizice sau emoţionale. Este evident că noi, ca părinţi, trebuie să fim foarte atenţi cu sănătatea fizică dar şi cu cea emoţională a copilului. Cei mici întotdeauna au nevoie să facem anumite servicii pentru ei, în funcție de etapele lor de dezvoltare. Totuși rolul nostru este acela de a-i ajuta, de a-i sprijini și nu de a face lucruri în locul lor. Odată ce sunt pregătiți să se servească singuri, unica noastră datorie este aceea de a-i învăța cum să o facă. Cum serviciile aduse unui copil sunt constante atâţia ani şi au loc în cadrul sau în jurul altor obligaţii, părinţii pot uita că aceste gesturi zilnice şi monotone pe care le fac sunt de fapt o expresie cu efecte pe termen lung a iubirii.

Atenţie în acest moment în care explorăm acest ultim limbaj al iubirii: nu trebuie să transformăm serviciile într-o modalitate de a ne manevra copiii. Asta e uşor, pentru că atunci când sunt mici, copiii îşi doresc daruri şi servicii mai mult decât orice altceva pe lume. Dar dacă noi, părinţii, cedăm la dorinţele sau la cerinţele lor de a primi mereu tot mai multe daruri şi mai multe servicii, copiii vor rămâne mereu copilăroşi şi egocentrici, devenind egoişti.

Pentru ca un copil să se simtă iubit trebuie să învăţăm limbajul său predominant de iubire. Fiecare copil are un fel aparte de a percepe iubirea. Asta nu înseamnă că trebuie să vorbiţi doar acest limbaj principal al iubirii. Copiii au nevoie de toate cele cinci limbaje ale iubirii pentru a-şi menţine plin rezervorul emoţional. Dacă copilul are sub cinci ani, este dificil să vă daţi seama imediat care este principalul său limbaj de iubire. Copilul s-ar putea să ofere câteva indicii, însă rareori acest limbaj este clar şi uşor de distins. Acesta trebuie abordat în toate cele cinci limbaje. Mângâieri pline de tandreţe, cuvinte de încurajare, cât mai mult timp acordat, daruri şi servicii, toate contribuind la satisfacerea nevoii de iubire a copilului.

Unii se tem că exprimarea iubirii față de copii ar putea duce la „răsfăţarea" copilului, dar este o idee greşită. Nici un copil nu poate primi prea multă iubire necondiţionată. Copilul poate fi „răsfăţat exagerat" prin lipsa formării sau printr-o iubire inadecvată, care duce la o personalitate incorectă. Adevărata iubire necondiţionată nu va „strica" niciodată un copil, pentru că este imposibil ca părinţii să ofere vreodată prea multă iubire.

Bibliografie:

Gary Chapman, Ross Campbell, *Cele 5 limbaje ale iubirii,* 2018, Curtea Veche

COMUNICAREA - CHEIA SUCCESULUI ŞCOLAR

Lucica Podină, profesor în învățământul primar
Școala Gimnazială ”Ion Luca Caragiale” Sibiu

„Copiii învaţă ceea ce trăiesc!
Dacă trăiesc în încurajare, copiii învaţă să fie încrezători.
Dacă trăiesc în acceptare, copiii învaţă să iubească.
Dacă trăiesc în aprobare, copiii învaţă să se placă pe sine.
Dacă trăiesc înconjurati de recunoaştere, copiii învaţă că este bine să ai un ţel.
Dacă trăiesc împartind cu ceilalti, copiii învaţă generozitatea.
Dacă trăiesc în bunăvoinţă şi consideraţie, copiii învaţă respectul.
Dacă trăiesc în prietenie, copiii învaţă că e plăcut să trăieşti pe lume."

Dorothy Law Nolte

1. Comunicarea şcolară

"A comunica" înseamnă a fi împreună cu cineva, a împărtaşi, a fi în comunicare de gând, de simţire, de acţiune. Această perspectivă de definire a comunicării admite o axiomă: comportamentului uman, în ansamblul său, îi este intrinsecă dimensiunea informaţională, comunicarea. A comunica, în cazul dascălului, înseamnă cu mult mai mult decât a stapâni cuvântul; omul şcolii este obligat să acţioneze ca un profesionist al comunicării.

Comunicarea nu este exclusiv un act cognitiv în nicio situaţie, chiar dacă orice individ este determinat de propriul sistem cognitiv, de un anumit mod de reflecţie, de organizare şi prelucrare a informaţiei, a cărui origine se situează în tipul de formaţie pe care a primit-o. Componenta cognitivă a comunicării are un rol major în comunicare, punându-şi amprenta asupra codului comunicării, determinând în egală măsură şi organizarea logică şi interpretarea mesajelor, incluzând şi estimările emiţătorului, în raport cu valoarea informaţiei pentru receptor. Emiţătorul va evalua, prin diferite mijloace cognitive, nu doar informaţia transmisă, ci şi competenţa de care dispune receptorul, în raport cu subiectul.

Componenta afectivă în comunicare se referă la atitudinea emiţătorului faţă de receptor ca persoană şi invers. Mesajul în sine va fi influenţat de felul în care emiţătorul percepe atitudinea receptorului faţă de el şi tipul de răspuns la care se aşteaptă. La rândul său, receptorul impune o anumită atitudine faţă de emiţător, iar felul în care receptează mesajul este influenţat de acest aspect, dar şi de motivaţia şi atitudinea faţă de subiectul de referinţă. Din acest motiv, se poate considera că

într-o comunicare interpersonală indivizii pot fi atraşi datorită similitudinii intereselor, ideilor, opiniilor, preocupărilor, competenţei etc. Latura atitudinală, ca şi latura comportamentală a interlocutorilor pot impune un model de comunicare interpersonală ideal, dacă este bazat pe deschidere, încredere şi apreciere.

Succesul sau insuccesul şcolar se datorează într-o măsură determinantă cadrului didactic, dacă ştie să comunice eficient, începând de la "primul contact" cu elevul, contact care este permanent reţinut de copil. Nu trebuie să se uite că acest contact cu elevul nu are loc numai în c1asă, în timpul lecţiilor, ci îl urmăreşte pe învăţătorul său pretutindeni.

Şcoala îi cere învăţătorului ceva din însuşirile unui artist, ale unui muzicant, îi pretinde să fie un bun povestitor, să aibă multă răbdare şi, mai presus de toate, să iubească elevii asemenea unui adevărat părinte. EI trebuie să dea faptelor observate interpretarea cea mai justă. Trebuie să determine cu precizie ceea ce a putut declanşa anumite manifestări, iar atunci când ia măsuri, să le aleagă pe cele mai potrivite, pentru a nu provoca decepţii şi pentru a nu crea noi conflicte. Fără profunde cunoştinţe de psihologie generală, de psihologia copilului, în special, fără aptitudini empatice, cineva nu poate fi un bun învăţător.

2. Exemple de modalităţi ineficiente de comunicare :

Limbajul la persoana a II-a, „tu”, implică judecarea interlocutorului, precum și modalitățile menționate mai jos, întrerupe comunicarea, datorită reacţiilor defensive pe care le declanşează:

Critica: „ Tu eşti de vină. Eşti singurul vinovat pentru dezastrul în care te afli.”

Etichetarea: „ Eşti exact ca toţi ceilalti. Toţi sunteţi nişte insensibili.”

Lauda evaluativă: „ Întotdeauna ai fost o fată bună! Nu-i aşa că mă vei ajuta la examen? “

Oferirea de sfaturi: „Asta-i foarte uşor de rezolvat ! În primul rând,... . “

Folosirea excesivă sau nepotrivită a întrebărilor: „ Când s-a întâmplat asta ?”

A da ordine: „Fă-ţi tema imediat ! “

Ameninţări: „Încetează imediat sau ... “

Moralizarea: „Ar trebui să ... “

Abaterea: „Nu te mai gândi la ce s-a întâmplat. Hai să vorbim despre ceva mai plăcut .”

Argumentarea logică impusă: „Uite cum stau lucrurile: dacă nu ai fi cumpărat X, ai fi putut merge vara aceasta la mare.”

3. Modalităţi de ameliorare a comunicării

Dacă dorim ca între noi, dascălii şi copiii, să aibă loc o comunicare eficientă, va trebui să învăţăm cum să ascultăm şi să luăm în considerare părerea copilului, chiar şi atunci când nu suntem

de acord cu el. Una din căile de îmbunătăţire a comunicării cu copiii ar fi aplicarea limbajului responsabilităţii.

Limbajul responsabilităţii este o formă de comunicare prin care îţi exprimi propriile opinii şi emoţii fără să îţi ataci interlocutorul. Această forma de comunicare este o modalitate de evitare a criticii, etichetării, moralizării interlocutorului, focalizând conversaţia asupra comportamentului şi nu asupra persoanei .

Limbajul responsabilităţii utilizează trei componente:

- descrierea comportamentului;
- exprimarea propriilor emoţii şi sentimente;
- formularea consecinţelor comportamentului.

Mesajele la persoana I (limbajul responsabilitaţii) sunt focalizate pe ceea ce simte persoana care comunică, pe comportamentul interlocutorului şi, astfel, previn reacţiile defensive în comunicare .

Exemple: „*Sunt stânjenit* (emoţia – ce simt faţă de un comportament) *când vorbeşti despre notele mele de faţă cu prietenii mei* (compotramentul care m-a deranjat). *O să creadă despre mine că sunt un prost* (consecinţa comportamentului asupra mea) “.

Prin acest tip de formulare a mesajelor centrate pe „eu” (persoana I), învăţătorul îi atrage atenţia elevului că şi el are sentimente. El, la rândul lui, îl ajută pe copil să vadă realitatea cu alţi ochi, îl ajută să înţeleagă că, prin comportamentul său, poate răni oamenii fără să îşi dea seama.

Un alt avantaj al comunicării mesajelor la persoana I este că procesul de comunicare este mai complex datorită schimbului mai mare de informaţii.

Odată ce noi vom folosi limbajul responsabilităţii, sunt mari şanse ca şi elevii, la rândul lor, prin imitaţie, să îl folosească.

Limbajul responsabilităţii se foloseşte atât pentru a comunica sentimente pozitive, cât şi pentru comunicarea lucrurilor sau situaţiilor care ne deranjează. Mesajele responsabilităţii comunicate pe un ton nervos devin mesaje negative. Acestea învinovăţesc copilu, îl critică şi omit mesajul care ar trebui să indice care este responsabilitatea lui pentru a schimba ceea ce a făcut. Sarcasmul, ridicularizarea şi presiunile sunt o formă de nerespectare a drepturilor personale. Etichetarea arată lipsa încrederii în copilul căruia îi este adresat mesajul. Încrederea se comunică prin cuvinte, gesturi, tonul vocii.

Concluzie:

Comunicarea constituie fundamentul reuşitei şcolare. Este necesară găsirea unor modalităţi practice prin care să se ajungă la calitate în comunicarea verbală, observarea şi notarea rezultatelor, planificarea meticuloasă prin care se poate realiza comunicarea şi se poate ajunge la satisfacţie în domeniul muncii educaţionale.

"Experienţa, ca şi ştiinta, nu se pune pe cântar, ci se infiltrează în tot ceea ce iese din mâna şi **gura omului**". (Marin Voiculescu, *Lumea în gândire)*

Bibliografie:

Ţinică, S., D. PetrovaI, D., *Comunicarea şi managementul conflictului,* Centrul de Resurse Ares, Cluj-Napoca, 1997

Abric, J.C., *Psihologia comunicării*, Editura Polirom, Iaşi, 2002

Voiculescu, M.,(1980), *Lumea în gândire*, Editura Junimea, 1980

Ezechil, L., *Comunicarea educaţională în context şcolar*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2002

Pânişoară, I.O., *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iaşi, 2004

Comunicarea pe verticală, pe orizontală sau pe diagonală?

Prof. Angheluță Ana-Maria
Școala gimnazială „Ion Basgan” Focșani, jud. Vrancea

Comunicarea se poate desfăşura pe verticală, pe orizontală sau pe diagonală. Comunicarea pe verticală poate fi direcţionată de sus în jos – urmând cursul ierarhic al unei organizaţii, sau de jos în sus, adică dinspre nivelele inferioare către cele superioare ale ierarhiei. Comunicarea pe orizontală se desfăşoară la nivelul persoanelor între care nu există o diferenţă ierarhică. Comunicarea omni-direcţională sau pe diagonală se desfăşoară între angajaţii din nivele ierarhice diferite, care ocupă funcţii diferite în cadrul organizaţiei.

Studiile privind eficacitatea fluxurilor de comunicare dezvăluie adesea nemulţumirile angajaţilor cu privire la comunicările de sus în jos sau de jos în sus. Rezultatele cercetărilor efectuate de Opinion Research Corporation, instituţie care analizează percepţiile angajaţilor asupra comunicării interne de mai bine de 50 de ani, indică faptul că în general mai mult de jumătate dintre angajaţi sunt nemulţumiţi de comunicarea de sus în jos sau de jos în sus (Cutlip, Center & Broom, 2006). Şi încă şi mai puţine lucruri se cunosc despre eficacitatea comunicării pe orizontală sau a celei pe diagonală.

Competența comunicațională a profesorului este într-o oarecare măsură înnăscută, dar mai ales dobândită, prin voință și efort de (auto)formare. Această competență are mai multe caracteristici: inteligența (ca instrument de cunoaștere, înțelegere și reușită în rezolvarea problemelor sau a situațiilor de instruire și educaționale), memorie, capacitatea de comunicare, gândire logică, spirit de observare, imaginație constructivă, atenție concentrată, dicție.

Comunicarea pedagogică, didactică sau educativă are drept scop producerea, provocarea sau introducerea unei schimbări la receptor și, ca urmare, ea trebuie să se adapteze receptorului. Comunicarea pedagogică sau educativă ajută la realizarea fenomenului educațional, pe când comunicarea didactică este o formă particulară și obligatorie în vehicularea conținuturi determinate, specifice unui act de învățare sistematică, asistată și este baza procesului de predare-învățare.

Nevoia de profesionalizare în domeniul managementului școlar impune în prealabil o pregătire specifică, atât la nivel teoretic cât și practic. Profesionalizarea activităților manageriale la nivelul școlii trebuie să înceapă de la modul de recrutare a viitorilor directori. Întâlnim directori recrutați din interiorul (*directori-educatori)* sau din exteriorul (*directori-administratori*) câmpului școlar. Directorul devine imaginea şcolii, reprezentând şcoala în orice instituţie în care merge. Acesta se află în relații de subordonare și de coordonare. De calitatea relațiilor prevăzute în organigramă, de personalitatea directorului, de modalitățile de comunicare și de stilul de conducere depind climatul

școlii și dezvoltarea acesteia. Este impetuos necesar, ca orice director să își formeze o echipă solidă, un consiliu administrativ echilibrat valorificând potențialul fiecărui membru. Pentru aceasta este nevoie de o motivare și o susținere permanentă, morală și chiar financiară, în formarea continuă a cadrelor didactice. Astfel în cadrul unei organizații școlare rolul directorului este unul extrem de important în dizolvarea unor subgrupuri „bisericuțe” și în „contaminarea” afectivă a unor relații interpersonale (toleranță). Intervine în acest moment factorul structural asupra climatului școlar. Formarea unei echipe stabile și bine pregătită profesional implică timp și nu depinde doar de director. Recrutarea personalului didactic se realizează de către ISJ, existând însă și „mici portițe” prin care conducătorul unei unități școlare împreună cu comisia de mobilitate pot decide privind acceptarea anumitor cadre didactice conform *Metodologiei de mișcare a personalului.*

De exemplu, în unitatea noastră școlară există 2 grădinițe (Grădinița P.N. Nr 4 și Grădinița P.P. Nr 8 nu au personalitate juridică și sunt arondate Școlii Gimnaziale „Ion Basgan”) unde există un număr de 14 de cadre didactice pentru învățământ preșcolar, 22 profesori învățământ primar și peste 20 de profesori pentru gimnaziu, se regăsește un climat cald, nu lipsit însă cu desăvârșire de posibile stări tensionate. Comunicarea cu directorul unității se realizează în cadrul consiliilor profesorale, prin intermediul membrilor reprezentanți ai consiliul de administrație, reprezentanții comisiilor metodice sau personal/telefonic ori de câte ori este necesar. Fiecare cadru didactic respectă programul de lucru, toate sarcinile și obligațiile prevăzute în fișa cadru a postului, iar orice problemă importantă se rezolvă de comun acord cu directorul.

Prin poziția sa de coordonator al activităților din școală, directorul intervine ca mediator al relațiilor dintre membrii organizației. Conflictele iscate din diverse motive se rezolvă la nivelul unității școlare, nu sunt făcute publice pentru a nu crea o imagine defăimătoare instituției. Din perspectiva personală diferitele animozități ce iau naștere în urma unor „discuții” dintre anumiți membri ai unei organizații, ar fi bine să nu fie aduse la cunoștință managerului, iar dacă acesta află de ele indicat este să nu fie părtaș niciuneia dintre părțile implicate.

Importantă în activitatea unui director e disciplina personală sau altfel spus, trebuie ca directorul să aplice în dreptul lui, teoria ţinută altora. Nu e de ajuns ca managerul şcolar să ofere exemple teoretice cadrelor didactice din unitatea pe care o conduce, ci trebuie ca acestea să vadă în director un exemplu, de la organizarea activităţii la clasă şi în şcoală, până la modul în care se adresează personalului de îngrijire.

Ca și instrument adecvat și eficace de conducere cu care operează directorul este *proiectul instituțional*, proiect privit ca o intenție de a întreprinde o acțiune cu caracter ameliorativ. Acesta trebuie să fie centrat pe schimbarea, inovarea și dezvoltarea instituției școlare, în plan structural, dar și funcțional. Din acest motiv este important să fie expresia unor nevoi reale ale școlii și să funcționeze

pe principiul „pașilor puțini”, putând suferi diverse modificări ținând cont că se realizează pe o perioadă de cel puțin 4 ani. Acest tip de proiect implică două tipuri de parteneriat:

- *Parteneriatul intern*, configurat prin realizarea activităților educaționale din școală implicând raporturile diverșilor actori precum: cadre didactice, elevi, personal auxiliar.
- *Parteneriatul extern,* vizează raporturile școlii cu comunitatea locală-părinți, autorități locale, agenți economici etc.

Relația directorului cu părinții trebuie consolidată cu respect și sinceritate. Părintele este cel mai bun promotor (un elev fericit că aparține unei anumite școli va avea părinți mulțumiți, care la rândul lor vor promova cunoștințelor școala respectivă), școală beneficiind de un buget/elev.

Bibliografie:

1. Abric, J., Psihologia comunicării, Editura Polirom, Iasi,2002;
2. Baban, A., Consiliere educaţională, Editura Ardealul,Cluj-Napoca,2001.
3. Iacob, L., Comunicarea didactică , în Psihologie şcolară (coordonator A.Cosmovici, L. Iacob), Editura Polirom, Iaşi, 1998.
4. Liliana Ezechil, Comunicarea educaţională în context şcolar, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2002

Comunicarea în procesul educațional

Prof. înv. primar Ceică Carmen-Sorana
Școala Gimnazială Sîntămăria-Orlea, jud. Hunedoara

Comunicarea în procesul educațional este esențială pentru transmiterea și înțelegearea informațiilor și cunoștințelor dintre cadrele didactice și elevi. Comunicarea eficientă în educație nu se referă doar la transferul de informații, ci și la relația și interacțiunea între profesor și elevi, precum și între elevi. Aceasta se poate realiza prin diferite canale, cum ar fi vorbirea, scrierea, gesturile și limbajul trupului. Este important ca profesorii să utilizeze diverse metode și tehnici de comunicare pentru a se adapta nevoilor și preferințelor diferite ale elevilor.

Comunicarea eficientă între profesori și elevi poate facilita înțelegerea și asimilarea informațiilor predate. Profesorii trebuie să fie capabili să explice clar și concis conceptele și subiectele predate, folosind un limbaj adecvat nivelului de înțelegere al elevilor. În plus, profesorii ar trebui să fie disponibili pentru a răspunde la întrebările și preocupările elevilor, creând un mediu deschis pentru comunicare. Pe de altă parte, elevii ar trebui să fie activi în comunicarea cu profesorii și să participe la discuții și activități de grup. Astfel, comunicarea nu ar trebui să fie doar un proces unideirecțional de transmitere a cunoștințelor, ci și un proces de învățare reciprocă și colaborare. Prioritatea în comunicarea educațională ar trebui să fie claritatea și asigurarea înțelegerii de către elevi a informațiilor și instrucțiunilor.

Importanța comunicării în procesul educațional poate fi evidențiată în următoarele moduri:

- Transmiterea informației: facilitează transmiterea informației și cunoștințelor de la profesori la elevi. Profesorii utilizează diferite tehnici de comunicare, cum ar fi prelegeri, discuții în clasă, prezentări audovizuale sau comunicare prin intermediul tehnologiilor informaționale, pentru a transmite informația esențială elevilor;
- Întrebări și răspunsuri: permite elevilor să pună întrebări și să primească răspunsuri. Aceasta facilitează înțelegerea clară a subiectelor, clarificări și rezolvarea oricăror îndoieli sau confuzii pe care le-ar avea elevii în timpul procesului de învățare;
- Motivarea și încurajarea: comunicarea eficientă între profesor și elev poate încuraja și motiva elevii să fie activi și implicați în procesul de învățare. Prin buna comunicare, profesorii pot inspira și stimula interesul și dorința de a învăța aelevilor, ceea ce le poate spori succesul academic;
- Feedback-ul asupra performanțelor: comunicarea facilitează oferirerea feedback-ului constructiv asupra perfeormanțelor elevilor. Profesorii pot comunica punctele tari, precum și zonele în care

elevii trebuie să se îmbunătățească, ceea ce-i ajută să înțeleagă cum să-și dezvolte abilitățile și cunoștințele;

- Cooperarea și colaborarea: comunicarea facilitează cooperarea și colaborarea între profesori și elevi. Prin intermediul acesteia, elevii pot lucra împreună cu colegii în proiecte de grup, pot împărtăși idei și pot beneficia de perspectiva și experiența altora;
- Dezvoltarea experiențelor sociale: comunicarea în clasă oferă elevilor oportunitatea de a-și dezvolta abilitățile sociale. Ei învață cum să asculte activ, să vorbească în public, să-și exprime ideile și să înțeleagă și să respecte diversele perspective și opinii.

Pentru a spori înțelegerea și angajamentul elevilor în activitatea didactică, cadrele didactice ar trebui să folosească diferite abordări inovatoare în comunicarea didactică, precum: integrarea tehnologiei în procesul de învățare, folosind prezentări interactive, aplicații mobile sau platforme de învățare online; folosind metode active bazate pe joc, deoarece jocurile educaționale pot fi o modalitate distractivă de a comunica informații didactice folosind jocurile de rol, competiții sau creații de proiecte, elevii fiind mai motivați să învețe și să participe activ când sunt implicați în activități de joc. O altă abordare inovativă ar putea fi colaborarea și discuțiile în grup. În loc să se bazeze doar pe predarea unui conținut de către profesor, abordarea inovatoare constă în încurajarea elevilor să participe activ și să discute despre subiecte. Aceasta poate fi realizată prin exerciții de lucru în perechi, grup sau metode de învățare bazate pe probleme. Utilizarea diverselor surse de informații, ar trebui să fie o altă abordare. În loc să se bazeze exclusiv pe manuale școlare sau lecții, cadrele didactice pot utiliza o gamă largă de surse de informații, cum ar fi videoclipurile, articole de știri, bloguri sau materiale multimedia. Aceasta ajutând la diversificarea materialelor și la captarea atenției elevilor. Oferirea de feedback constat și individualizat elevilor, prin utilizarea diverselor instrumente cum ar fi retroacțiuni scrise sau încorporarea unui sistem de evaluare continuă, ar ajuta elevii să înțeleagă unde se află și să-și îmbunătățească continuu performanțele.

În concluzie, comunicarea eficientă joacă un rol esențial în procesul educațional, încurajând participarea activă a elevilor, dezvoltându-le creativitatea și permițându-le să aplice cunoștințele în moduri practice și relevante. De asemenea, ajută la dezvoltarea abilităților de colaborare și de gândire critică, pregătindu-i pe elevi pentru provocările viitoare.

Bibliografie:

Abric, J.-CI., Psihologia comunicării : teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002;

Leroy, G., Dialog în educaţie, Editura Didactică şi Pedagogică;

Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004;

Tinca Creţu, Comunicare, limbă, limbaj , Curs de psihologie pentru înv. primar, 2005.

IMPORTANȚA COMUNICĂRII LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Prof.înv.preșcolar, Crăciun Ileana
GP Vadu Pașii

Etimologic, termenul „comunicare” provine din latinescul „communius” (comun), care a dat naştere verbului „communico”, ceea ce înseamnă „a fi împreună, a face în comun, a pune în comun” informaţii, cunoştinţe, mesaje, reflecţii, idei, confesiuni, impresii, păreri, opinii, atitudini etc.

Comunicarea este un„comportament de schimb” (Wiener), de transferuri, intenţionate sau nu, între indivizi, din dorinţa de informare şi din nevoia firească a oamenilor de a fi în legătură permanentă unii cu alţii; comunicarea se defineşte, astfel, ca factor explicativ fundamental al vieţii sociale. Ea constituie un liant social, îi uneşte pe oameni şi îi angajează în acţiune, contribuie la fiinţarea şi dezvoltarea comunităţii, la dezvoltarea şi întreţinerea relaţiilor sociale.

Comunicarea este o componenta esențiala a vieții, componenta care trebuie sa fie înțeleasa cât mai corect pentru a-si atinge scopurile. Pentru a stăpâni comunicarea trebuie sa o înțelegem, sa înțelegem elementele ei de baza.

În esența, comunicarea reprezintă schimbul unei particule dintr-o parte a spațiului în alta parte a spațiului, particula reprezentând subiectul comunicat: un obiect, un mesaj scris, o idee.

Capacitatea de a comunica eficient este esenţială pentru realizarea tuturor activităţilor cotidiene, prin utilizarea simbolurilor ce reprezintă concepte, joacă un rol fundamental în dezvoltarea capacităţilor de cunoaştere, de gândire, a logicii şi a raţionamentului; reprezintă o premisă a procesului de construire a relaţiilor interpersonale şi de integrare socială.

Dacă în timpul copilăriei părinţii sunt cei care iniţiază efectiv copilul în stabilirea relaţiilor în familie, extinse apoi la grupul de joacă, în timpul adolescenţei părinţii nu mai reuşesc să supravegheze minorii decât cu mare dificultate. În copilărie procurarea de jucării, alimentaţia, curăţenia, conversaţia reprezintă apanajul exclusiv al adultului. În adolescenţă, tinerii aspirând la un alt statut decât cel de „copil" se împotrivesc dorinţei părinţilor de a nu întârzia, de a avea grijă deosebită pentru studiu, de a nu intra în relaţii cu persoane rău intenţionate, periculoase, de a nuşi crea şi adopta modele „facile". Părinţii vorbesc şi transmit enorm copilului în perioada micii copilării, ei învaţă efectiv să vorbească, să participe la dialog. Copiii pun întrebări la care părinţii încearcă să răspundă, ei ar trebui să ofere răspunsuri cât mai adecvate dezvoltării psihice a copilului.

În adolescenţă, centrul de greutate al comunicării se deplasează de la nivelul exclusiv al familiei la nivelul grupului de colegi şi prieteni. În perioada furtunoasă, frumoasă şi tumultuoasă, plină de mari inegalităţi psihosociale, tânărul devine un veritabil participant la dialog, de multe ori fără să comunice nimic adultului şi cel mai adesea părinţilor.

Comunicarea didactică priveşte direct relaţia educator-educat şi de eficienţa ei depinde scopul final al educaţiei. În învăţământul preşcolar educatoare stabileşte relaţii la grupă formal şi informal. .Comunicarea se face în orice moment al zilei începând cu venirea la grădiniţă,dezbrăcatul,îmbrăcatul,masaşi plecarea.

Întreg procesul educațiomal înseamnă limbaj, comunicare, noțiuni. Pe lângă metodele care contribuie în mod expres la dezvoltarea limbajului, toate celelalte contribuie la îmbogăţirea vocabularului, la dezvoltarea capacităţii de comunicare.

Anumite activităţi sunt folosite pentru dezvoltarea vorbirii şi îmbogăţirea limbajului: activităţile pe bază de ilustraţii, jocurile didactice, convorbirile memorizante, povestirile create de copii. De asemenea sunt anumite jocuri didactice care contribuie la dezvoltarea vorbirii: „Şti să spui la fel ca mine?”, „Ce este şi cum este?”, „Bate vântul”, „Povesteşte cum ţi-ai petrecut vacanţa”, „Ce a uitat pictorul să deseneze?”.

Și convorbirile după imagini aduc o contribuţie însemnată la fixarea şi precizarea cunştinţelor copiilor, în activizarea vocabularului şi în formarea unei exprimări orale corecte şi coerente:”Cum avem grija de flori?” .Prin convorbiri se realizează verificarea cunoştinţelor, sistematizarea lor, perfecţionarea exprimării într-o formă gramaticală corectă .

Un rol important in dezvoltarea comunicării îl are și povestirea – Copilul poate dobândi informaţii din întâmplări veridice sau verosimile prezentate în povestiri, poveşti, basme sau balade. Prin povestire se realizează îmbogăţirea vocabularului copiilor cu unele expresii literare, cu expresii din folclor.

Jocurile didactice pot fi folosite pentru deprinderea unei pronunţii corecte, pentru îmbogăţirea sau consolidarea vocabularului, pentru formarea vorbirii corecte şi coerente.

Aceste metode se utilizează în grădiniţă şi ca activităţi de sine stătătoare cu un tipic de desfăşurare adecvat fiecăreia .

Copilul comunică în permanenţă cu educatoarea şi invers,îmbogăţindu-şi vocabularul, devenind mai rafinat în exprimare şi în comunicare de aceea consider ca educatoarea trebuie sa lucreaze interdisciplinar de fiecare dată pentru realizarea acestui obiectiv - comunicare.

Importante in realizarea sarcinilor şi a obiectivelor învăţământului preşcolar sunt calitaţile şi competenţele educatoarei. Prin tot ce întreprinde , prin personalitatea sa , educatoarea reperzintă un model pentru copil , un sprijin pentru familie , un factor de cultură îi comunitate .Pentru a-şi îndeplini rolul cât mai potrivit partenerilor de dialog , educatoarea trebuie să comunice.

Abilitățile de comunicare eficientă sunt esențiale pentru dezvoltarea globală a copiilor, iar încurajarea acestor abilități în grădiniță poate avea un impact durabil asupra succesului lor viitor. Prin crearea unui mediu bogat în limbaj, încurajarea ascultării și vorbirii active, utilizarea ajutoarelor vizuale și a obiectelor, și incorporarea poveștilor și jocului de-a v-ați ascunselea în activitățile zilnice, părinții și educatorii pot ajuta copiii să își îmbunătățească abilitățile de comunicare.

Încurajarea ascultării și vorbirii active este o altă strategie importantă pentru încurajarea comunicării eficiente în grădiniță. Copiii învață să comunice eficient nu doar exprimându-se, ci și ascultând activ pe alții. Educatorii pot promova ascultarea activă modelând un comportament atent în timpul discuțiilor de grup sau al sesiunilor de povestiri. Ei pot încuraja copiii să pună întrebări sau să ofere comentarii legate de subiectul discutat.

Comunicarea didactică are rol hotărâtor în derularea şi eficientizarea actului educaţional. Constituie o premisă a reuşitei actelor pedagogice, dar şi o finalitate a acestora, deoarece, un obiectiv general al învăţământului îl constituie formarea şi dezvoltarea competenţei comunicative a preşcolarilor.

Prin stimularea unei comunicări eficiente de la vârste fragede, le oferim copiilor instrumentele esențiale pentru un viitor prosper.

BIBLIOGRAFIE :

- Lect.dr. Maria Savu-Cristescu,Lect.dr. Merima Petrovici-***Comunicarea educationala***-suport de curs

- Revista pentru învăţământul preşcolar 2006/2008-***Pedagogie preşcolară***

- * * * -***Programa activitatilor instructiv-educative în gradinita de copii''***,Bucuresti, 2005

-Cerghit, I. , Radu, T. I., Popescu,E., Vlasceanu, I., - Didactica, 1998, E.D.P., Bucuresti

-Șchiopu, Ursula, Verza, E., -Psihologia vârstelor,1991,E. D. P., Bucuresti

Impactul emoțiilor asupra procesului de comunicare din contextul clasei de elevi

Prof. înv. primar Boloca Veronica

Școala Gimnazială Nr.1 „Luca Arbure”, Arbore, jud. Suceava

Felul în care se comportă copiii la clasă şi maniera în care cadrul dicactic răspunde în faţa acestor comportamente setează tipul de relaţie şi modul de comunicare în contextul clasei. Mai specific, în foarte multe studii, problemele de comportament ale copiilor cum ar fi cele de externalizare (comportamentul agresiv, hiperactiv) sau de internalizare (de retragere din faţa situaţiilor noi sau dificile) pot să pericliteze calitatea relaţiei pe care elevii o stabilesc cu colegii sau cadrelele didactice. Comportamentele agresive manifestate ca urmare a deficitului de gestionare a emoţii- lor de disconfort (furie, teamă, pliciseală) cresc probabilitatea ca elevii să dezvolte relaţii deficitare cu colegii şi cadrele didactice.

Clasa de elevi este un context de modelare a modului în care elevii se raportează la propriile emoţii şi la emoţiile celorlalţi. Atât pentru cadrele didactice cât şi pentru elevi, contextul clasei prin situaţiile şi interacţiunile zilnice , oferă nenumărate oportunităţi de exprimare şi gestionare a emoţiilor de disconfort. Modul în care aceste emoţii suntcomunicate şi gestionate îşi pune amprenta asupra relaţiilor ce se leagă în colectiv şi asupra calităţii procesului de comunicare.

Emoţiile de disconfort (frică, tristeţe, furie)care duc la conflict, apar în situaţiile în care ceea ce ni se intâmplă este în dezacord cu ceea ce aşteptăm.

Există o diferenţă între a trăi o emoţie şi a o exprima. Atât copiii cât şi adulţii au nevoie să ştie că există o diferenţă între emoţii şi manifestarea lor. Este firesc să ne simţim într-un fel sau altul, să avem diverse emoţii. Ele nu sunt bune sau greşite. Ceea ce trebuie să avem în vedere este ca sub impactul lor, uneori ne comportăm adecvat, alteori inadecvat. De exemplu: este firesc să fim furioşi dar nu este firesc să folosim furia ca o scuză că am lovit pe cineva.

Copiii învaţă cum să-şi exprime şi să îşi gestioneze emoţiile de disconfort (furie, frică, dezamăgire, tristeţe, plictiseală) în cadrul relaţiilor pe care le stabilesc cu persoanele semnificative din viaţa lor.Cadrul didactic este o persoană semnificativă pentru elevi şi în contextul clasei oferă cadrul oportun pentru exersarea şi învăţarea abilităţilor sociale şi emoţionale care constituie baza manifestării unui comportament. Adaptat. Reacţiile emoţionale şi comportamentale ale cadrelor didactice reprezintă principalulcontext de învăţare a comportamentelor adecvate, contribuind la modelarea lor.

Reacţia cadrului didactic este influenţată de semnificaţia pe care o acordă comportamentului copilului. Aceasta este rezultatul direct al experienţei noastre de învăţare şidetermină modul în care ne raportăm la o anumită situaţie , felul în care reacţionăm - emoţiilepe care le simţim (suntem trişti, enervaţi) precum şi comportamentele prin care ne manifestăm (ridicăm tonul, ţipăm). Comportamentele noastre sau reacţiile noastre emoţionalecu privire la ceea ce fac elevii sunt determinate de semnificaţiile pe care le atribuim comportamentului respectiv şi de modul în care percepem şi interpretăm contextul în care apare.

Reacţiile cadrelor didactice sunt diferite pentru aceeaşi situaţie sau comportament.Acele comportamente ale elevilor percepute ca fiind neadecvate în contextual clasei semnalează prezenţa unui deficit. Ele reprezintă un feedback pentru cadrul didactic privind nivelulachiziţiilor pe care le are în momentul respectiv si ce anume mai are de învaţăt. Adesea,comportamentele neadecvate (crizele de furie, smulsul obiectelor, împinsul,folosireacuvintelor neadecvate, întreruperea celorlalţi,

ieşitul din bancă, vorbitul fară să fie numit,refuzul de a face ce i se cere) sunt interpretate ca atac la persoană, lipsă de respect, lipsă deeducaţie, răutate.Aceste interpretări generează cadrului didactic o paletă variată de emoţii dedisconfort care se manifestă printr-o gamă variată de comportamente şi mesaje verbale.Putem vorbi în rândul elevilor de existenţa unui limbaj toxic, a abuzului verbal carecompromite relaţiile dintre ei, despre elevi care nu ştiu să aibă un management eficient al furiei, care nu ştiu să-şi controleze ,,ieşirile” verbale şi uneori nici pe cele comportamentale.Unii elevi învaţă acest stil şi se obişnuiesc cu el , nemaicunoscând un altul.

Fenomenul abuzului verbal este o problemă curentă a vieţii elevilor şi de aceea este utilă cunoaşterea factorilor ce duc la o astfel de perspectivă pentru a putea vorbi despreoptimizareaactului de comunicare atât în relaţia elev-elev , cât şi în relaţia elev-dascăl.

Situaţia tipică în viaţa de zi cu zi este că deseori adulţii reacţionează la comportamentele copiilor în concordanţă cu emoţiile personale şi nu în raport cu obiectivele de învăţare.Deexemplu, când copilul manifestă un comportament care vine în contradicţie cu scopuladultului (ex.copilul ar trebui să mă asculte) acesta trăieşte o serie de emoţii negative şi puneîn aplicare o serie de metode, pentru a stopa comportamentul neplăcut al copilului, care suntcongruente cu starea emoţională (ex.pedepseşte copilul).În acest exemplu, răspunsul adultuluieste unul la propria lui emoţie (o modalitate de autoreglare emoţională), care ignorăobiectivele de învăţare. În realitate, copiii au nevoie să înveţe de la adulţi comportamenteadecvate de răspuns la anumite situaţii problematice cu care se confruntă. Ceea ce face uncadru didactic când trăieşte o emoţie de disconfort, ceea e ce spune (modul în care exprimă emoţia respectivă), reprezintă un contextde învăţare pentru copii. Ei observă şi imită ce fac şi spun adulţii din viaţa lor, când trăiesc diverse emoţii. O altă sursă de învăţare este răspunsul pe care cadrele didactice îl au insituaţiile în care copiii trăiesc şi manifestă diverse emoţii. Astfel, dacă ei pedepsesc copiii pentru că simt o anumită emoţie (ex.furie)copiii vor învăţa că emoţiile sunt periculoase iar dacă simt acest lucru înseamnă că ceva rău se întâmplă cu ei.

Una dintre cauzele care provoacă dificultăţi în comunicare este reprezentată dein - ablitatea cadrului didactic de recunoaştere si exprimare a emoţiilor. A comunica eficientpresupune a şti să îţi exprimi emoţiile. Fiecare dintre noi am trăit momente în carecineva,ignorând modul în care ne simţeam, încerca să ne spună ce să facem pentru a depăşisituaţia respectivă. În acele momente, am simţit că respectiva persoană nu ne înţelegesau nu neascultă. Acelaşi lucru îl simte şi un copil. Pentru ca el să audă ceea ce îi spunecadrul dicatic,copilul are nevoie să ştie că acesta l-a ascultat şi înţelege ce simte el în acelmoment , să se simtă acceptat cu emoţiile sale pentru a putea să fie receptiv la recomandareaadultului.În acest mod copilul poate să se schimbe fără să simtă că ceva este în neregulă cu el.Mesajele de **validare emoţională** oferă copilului posibilitatea să înţeleagă că **toate emoţiile noastre, pozitive sau negative, sunt fireşti**, ele regăsindu-se în repertoriul comportamental al fiecărei persoane. Profesorul poate să utilizeze mesaje de validareemoţională în măsura în care acceptă şi înţelege faptul că şi copilul are aceleaşi emoţii ca şiel, singura diferenţă constând în resursele limitate de care dispune copilul pentru ogestionare adecvată a lor. Eficienţa mesajelor de validare emoţională se testează prinrăspunsul pe care îl primeşte de la copil. Astfel, dacă copilul se linişteşte sau începe săîmpărtăşească cât mai multdin ceea ce simte, înseamnă că mesajul transmis de adult estevalidant pentru copil. Este important ca adultul să reţină faptul că este posibil să nuobţină un rezultat favorabil de la prima încercare. Perseverenţa ajută copilul să înveţe noimodalităţi de răspuns. Nevoia de constanţă şi perseverenţă în răspunsurile adulţilor sejustifică prin faptul că adesea copiii au nevoie de timp pentru a învăţa un nou răspuns.

Cum să construim şi să comunicăm mesaje de validare a emoţiilor de disconfort pe care lemanifestă

copiii în situaţiile cotidiene?
Validarea emoţională se face sub forma traducerii în cuvinte a stării emoţionale citite pefaţă, din acţiunile copilului. Mesajele trebuie să sublinieze faptul că înţelegem şiacceptăm ceea ce simte copilul.
Exemplu:
Observăm şi descriem în cuvinte ce face copilul. Analizăm modul în care interpretăm ce face copilul şi ce emoţie trezeşte acest lucru în noi.
Ex.Copilul se plânge că nu vrea colegul său de bancă să mai stea cu el în bancă.
Mesaj de validare emoțională: *Pare să—ţi fie dificil /observ că eşti foarte supărat pentru că ce ai putea să faci pentru a te simţi altfel?*
Una din abilităţile importante ale cadrelor didatice care asigură o comunicare eficientă cu elevii este aceea de identificare a modalităţilor de exprimare comportamentală emoţiei prin recunoaşterea reacţiilor comportamentale ale emoţiilor, diferenţierea dintre emoţie şi comportament, învăţarea modului de înţelegere a mesajelor emoţionale transmise de alte persoane. Aceste abilităţi au o importanţă covârşitoare , în special la vârstele mici , când copilul nu are exerciţiul exprimării verbale a emoţiilor, exprimarea lor fiind preponderent comportamentală.

- **Reacţii şi mesaje adecvate prin care cadrul didactic îşi poate expriemoţiile de disconfort în cadrul interacţiunilor zilnice cu elevii.**

Exprimarea emoţiei pe care o resimte cadrul didactic este un aspect foarte important care poate bloca sau facilita comunicarea cu elevii. În acest sens este important ca exprimareasă se realizeze printr-un limbaj adecvat care să implice folosirea etichetelor lingvistice care denumesc diferite stări emoţionale.Acest lucru nu permite reducerea comunicării afective în termenii de **bine** sau **rău**.În această ordine de idei,emoţia poate fi exprimată:

- print-un cuvânt:"Sunt supărat/bucuros/curios/încântat";
- prin descrierea a ceea ce s-a întâmplat cu tine:"Îmi tremură vocea când.. ”
- prin descrierea a ceea ce-ţi doreşti să faci:"Simt că-mi vine să …”

O altă modalitate eficientă de exprimare a emoţiilor de disconfort este folosirea **limbajului responsabilităţii** (asumarea responsabilităţii pentru ceea ce o persoană simte). Formularea mesajului este la persoana I „sunt furios”şi nu la persoana aIIa , „mă enervezi”). Limbajul responsabilităţii este o formă de comunicare prin care cadrul didactic îşi poate exprima propriile opinii şi emoţii fără să atace copilul.Această formă de exprimare are o mare utilitate practică prin faptul că deschide comunicarea chiar în situaţiile potenţial conflictuaIe, previne declanşarea reacţiilor defensive în comunicare prin evitarea criticii şi a evaluării elevului.
Limbajul responsabilităţii utilizează trei componente:
- descrierea comportamentului (ex. când foloseşti cuvinte nepotrivite, când nu respecţi regula)
- exprimarea propriilor emoții ca și a consecință a modului de interpretare a comportamentului elevului („mă supără când. sunt furios când. ");
- formularea consecinţelor comportamentului asupra propriei persoane(pentru că măderanjează să nu respectăm regulile");
Mesajele la persoana I-a (limbajul responsabilităţii) sunt focalizate pe ceea cesimte persoana care comunică şi pe comportamentul interlocutorului şi astfel previn reacţiile defensive în comunicare.
Exemple de mesaje eficiente:
* „ Sunt stânjenit (emoţia - ce simt faţă de un comportament) când vorbeşti despre notele mele de faţă cu prietenii mei (comportamentul care m-a deranjat). O să creadă despre mine căsunt un prost

(consecinţa comportamentului aspra mea)."
*,, Când nu mă duci la şcoală dimineaţa la timp (comportamentul) voi întârzia şi profesorul va fi furios pe mine (consecinţa). Asta mă face să fiu nervos dimineaţa (emoţia)."
Limbajul la persoana a-II-a, ,,tu” implică judecarea elevului şi întrerupe comunicarea datorită reacţiilor defensive pe care le declanşează.

Exemple de mesaje la persoana a-II-a: ,,Nu ştii să-ţi ţii promisiunile."/,,Iar nu ţi-ai făcuttemele!"/,,Nu înţelegi ce-spun?"/,,Nu spui adevărul!"/"Mă enervezi".

Bibliografie:

1. Deutsch ,M, *Soluţionarea conflictelor constructive. Principii, instruire şi cercetare*,
2. Stoica C. şi Neculau I. (1998) *Psihologia rezolvării conflictului*, Ed. Polirom, Iaşi
3. Graur, E. (2001)- *Tehnici de comunicare*, Editura Mediamira, Cluj-Napoca
4. Hart S.,Hodson K.V. (2006)- *Ora de comunicare nonviolentă*, Editura Elena FranciscPublishing
5. Marcus S.(coord.) (1997) -*Empatia şi relaţia profesor-elev*, Editura Academiei, Bucureşti
6. Marinescu V.(2003) - *Introducere în teoria comunicării. Principii, modele,aplicații, EdituraTrito*

ROLUL COMUNICĂRII ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Profesor învățământ primar Hojda Ioana Mihaela,
Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc

Schimbarea conceptiei comunicative promovatã în scoalã pune în mod acut problema educării cu si mai multã sârguintã a capacitãtii comunicative deopotrivã la profesor si la elevi, concomitent cu îmbunãtãtirea comunicării de ansamblu din cadrul institutiei scolare. Comunicarea are semnificatia unei valori umane si sociale, motiv pentru care educarea comunicării constituie un scop în sine, un obiectiv major al învãtãmântului.

Cerintele de comunicare ale scolii sunt într-o continuã crestere, motiv pentru care ea îsi multiplicã formele de comunicare si îsi sporeste exigentele fatã de actul comunicării. O astfel de evolutie obligã cadrul didactic sã devinã un bun profesionist al comunicării didactice, atât în planul stãpânirii tehnicii comunicării, cât si în cel al rezonării receptorului, în cel al influentării formării personalitãtii acestuia sub multiple aspecte, competenta comunicativã cãpãtând, în felul acesta, o valoare integrativã a aptitudinii sale pedagogice. Comunicarea este un proces relational, în cadrul cãruia doi sau mai multi interlocutori fac schimb de informatii, se înteleg si se influenteazã între ei. Codurile folosite în comunicare sunt: cuvântul, gestul, imaginea, sunetul, miscarea, stãrile afective.

Conform Dictionarului de pedagogie comunicarea didacticã este parte fundamentalã a procesului de învãtãmânt în care elevii, sub îndrumarea cadrului didactic, dobândesc noi cunostinte, reguli, formule, legi. În pedagogia traditionalã, comunicarea didacticã era consideratã numai actiune de predare, elevul având un rol de simplu receptor.

Reconsiderând rolul elevului în cadrul procesului de învãtãmânt, pedagogia modernã acordã o atentie deosebitã metodelor activ-participative, conlucrării dintre elev si cadrul didactic, toate acestea fac din comunicarea didacticã un proces complex si viu.

Comunicarea didacticã reprezintã o formã particularã de comunicare, specificã procesului didactic. La nivelul comunicării didactice interferează mai multe tipuri de comunicare:

- comunicare oralã (dominantã) si comunicare scrisã;
- comunicare verbalã, paraverbalã si nonverbalã;
- comunicare referentialã (prin care se transmit cunostinte teoretice) si comunicare atitudinalã (se transmit sisteme de valori, criterii de apreciere a valorilor).

Învățământul este, prin excelentã, un domeniu puternic comunicant la toate nivelurile. Aceastã apreciere este cu atât mai evidentã dacã vom privi lucrurile prin prisma pedagogiei moderne a comunicării, pentru care:

-relatia instructivã (educativã) este eminamente o relatie de comunicare, ce dã nastere unui tip specific de limbaj- limbajul didactic sau pedagogic pe care se bazează. Ceea ce nu înseamnã cã învãtãmântul este reductibil la comunicare, ci evidentiazã o recunoastere a comunicării ca parte constitutivã si vitalã a procesului instructiv-educativ;

- ca parte constitutivã si vitalã de învãtãmânt, comunicarea se implicã activ si creator în structurarea acestuia;

- comunicarea constituie una din conditiile fundamentale desfãsurării a procesului de învãtãmânt, de unde concluzia cã a organiza conditiile învãtării înseamnã a organiza comunicările care se produc în clasã, a organiza si controla schimburile de semnificatii ce au loc între profesor si elevi.

Extinzând lucrurile, comunicarea contribuie la formarea si cristalizarea comunitãtii ca mediu mai larg care intervine într-o manierã favorabilã la stimularea învãtãrii si a unei activitãti didactice de calitate. Este important de subliniat faptul cã institutia de învãtãmânt constituie locul unde se învatã comunicarea, unde se deprinde si se perfectioneazã comunicarea, unde se elaboreazã comunicarea, unde se educã (cultivã) comunicarea. Aici, comunicarea are semnificatia unei valori umane si sociale, motiv pentru care educarea comunicãrii constituie un scop în sine, un obiectiv major al învãtãmântului.

Definit în termeni de comunicare, procesul de învãtãmânt apare ca o înlãntuire teoretic infinitã, de situatii de comunicare cu specific didactic. Profesorul trebuie sã-si armonizeze actiunea la nivelul experientei lingvistice a elevilor cu care lucreazã. Mesajul didactic trebuie sã fie structurat, prelucrat si prezentat în concordantã cu posibilitãtile de receptare ale elevilor. Este o problemã care tine de capacitatea educatorului de a-si adapta comunicarea la nivelul maturitãtii intelectuale a elevului. Nu întotdeauna comunicarea didacticã se realizeazã asa cum ne-am propus deoarece pe parcursul comunicãrii pot apãrea si blocaje. Blocajele de comunicare pot interveni atunci când cadrul didactic are o exprimare neclarã, vorbeste prea încet sau prea repede , nu creeazã motivatii, elevii nu au cunostintele necesare pentru a întelege comunicarea sau nu sunt bine fixate, influentând negativ cunostintele noi. Limbajul înseamnã comunicare, dar nu se comunicã nimic dacã vorbirea e lipsitã de sens.

În comunicarea didacticã intervin, determinând-o sau numai influentând-o, factori multipli care pot fi grupati în urmãtoarele categorii: caracteristicile profesorului, caracteristicile elevului sau clasei, caracteristicile canalului de transmitere si ale contextului în care se desfãsoarã actul comunicativ. Din perspectiva cadrului didactic contează stilul didactic, strategiile de instruire abordate, competentele de exprimare clarã, precisã, argumentatã, accesibilã, implicarea profesionalã, formele de motivare utilizate, tipuri de relatii pedagogice(de conducere, afective).

Deosebit de importante sunt si caracteristicile elevului: acuitatea senzorialã (vizualã si auditivã), nivelul dezvoltãrii intelectuale, experienta cognitivã si lingvisticã, motivatia învãtãrii, nivelul competentelor de comunicare, gradul de culturã, ritmul de lucru, atitudinile cognitive si sociale, trãirile emotionale, individuale si de grup (anterioare si simultane actului de comunicare). Comunicarea poate sã întretinã relatii de tipuri diferite: unidirectionale, bidirectionale si multidirectionale. Accentul tinde sã se punã pe dezvoltarea comunicãrii multidirectionale, ce favorizeazã interactiunea, interactivitatea, confruntarea diverselor cunostinte.

Este recunoscut faptul cã relatiile dintre cadrele didactice si elevi sunt multiple, iar modul de manifestare comportamentalã e resimtit de ceilalti în maniere diferite generând douã tipuri de sentimente: de respingere sau de acceptare. Acest lucru este influentat de individ dar si de obstacole apãrute în calea comunicãrii. De multe ori, atunci când dorim sã modificãm comportamentul unui elev, încercãm sã modificãm mediul sau sã intervenim asupra propriului mod de manifestare. Nu reusim însã întotdeauna „sã-i ascultãm pe elevi” cu tact, rãbdare si atentie, lucru ce duce la instalarea unor obstacole în calea comunicãrii. Spre exemplu, în cazul unui elev care se plânge cã întâmpinã dificultãti în efectuarea unei teme, cadrul didactic poate riposta pe un ton :

-de avertizare: „Dacã vrei note mari, munceste!”;

-de comandã: „Lucrează si nu te mai plânge atât!”;

-de ridiculizare: „ Vai de mine … chiar asa?”

Astfel de mesaje sunt depreciative pentru elevi si neagã importanta sentimentelor trãite de acestia , tocmai din acest motiv , pentru cã stim cu totii cã educatia cere nu numai pricepere ci si afectivitate din partea educatorului, ar trebui sã-i rãspundem elevului într-o manierã de acceptare si

stimulare a copilului cu disponibilitate pentru cooperare si comunicare. Se impune sã încurajãm copilul verbal si prin gesturi, ascultându-l activ ori sã ascultãm mesajul acestuia în tãcere , incitându-l sã-si destãinuie propriile trãiri. Este necesar, ca noi cei de la catedrã, sã reflectãm mai mult asupra fortei modelatoare a limbajului. Cuvântul poate fi unealtã pretioasã sau mijloc periculos, deoarece poate influenta pozitiv sau negativ interlocutorul. Se stie deja, cã limbajul celui de la catedrã, gesturile sau mimica acestuia sunt copiate de elevi, de aceea trebuie sã acordãm o atentie deosebitã comunicãrii. Atitudinea cadrului didactic în fata elevilor si a pãrintilor poate declansa sau atenua conflictele care apar între elevi, între elevi si pãrinti ori între pãrinti si profesor.

Referitor la optimizarea comunicãrii trebuie sã recunoastem cã, nu de putine ori, profesorul trãieste cu impresia cã vorbele sau mesajele sale ajung la destinatie asa cum gândeste el, cã sunt receptate de elevi pãstrând aceleasi întelesuri, aceleasi semnificatii cu ale sale. Din pãcate, lucrurile nu decurg întotdeauna asa, mesajele receptate au tendinta de a se îndepãrta mai mult sau mai putin de sensurile emise sau originale, uneori sã fie chiar diferite. Numai cã actul comunicãrii didactice poate fi protejat de posibile variatii si deviatii, distantãri sau deteriorãri nedorite prin interventia feed-back-ului. În reglarea propriei comunicãri, cadrul didactic trebuie sã tinã seama de mimica elevilor, de gesturile, expresiile si miscãrile lor, reactii care devin simptomatice pentru ceea ce simt, înteleg, acceptã, doresc acestia. El poate sesiza direct si abil, din mers, „starea de spirit” a elevilor si astfel sã valorifice la maximum comportamentul acestora în beneficiul optimizãrii comunicãrii. Pornind de aici, cadrul didactic poate sã-si restructureze sau sã amelioreze demersul didactic de moment si nu în ultimul rând sã-si regleze viteza si ritmul propriei vorbiri.

Actul comunicãrii devine eficient atunci când favorizeazã o implicare activã din partea elevului, o angajare cu toate fortele sale intelectuale si afective în procesul receptãrii. Astfel, receptarea depãseste simpla percepere a unor continuturi audiate. A produce interlocutori activi, a-i determina pe elevi sã urmãreascã cu interes si sã manifeste o atitudine activã în cursul ascultãrii constituie un indicator al competentelor pedagogice a cadrului didactic.

Bibliografie:

1. Ioan Cerghit, Sisteme de instruire alternative si complementare, Bucuresti, Editura Aramis, 2002
2. Dinu Mihai, Fundamentele comunicãrii interpersonale, Bucuresti, Editura All, 2004

O DIFICULTATE DIDACTICĂ – GENUL LIRIC

Prof. Vlașin Mihaela Corina
Liceul Tehnologic Telciu

Prin studiul limbii literare în şcoală elevii se familiarizează cu una din formele particulare ale comunicării verbale, orale şi scrise – comunicarea artistică – bazată pe valorificarea potenţialului conotativ şi expresiv al limbajului.

Genul liric înglobează toate creaţiile în care omul este văzut prin sentimentele şi atitudinile poetului. Pentru că sentimentele umane sunt extrem de variate, şi creaţiile izvorâte din natura acestor sentimente vor fi la fel de complexe, marcând anumite structuri integrate în lirica cetăţenească (poezia cetăţii), cea intimă (subiectivă) sau descriptivă, peisagistică (poezia reflectării naturii) etc.

Apelând la o statistică ce ţine să răspundă la întrebarea care este locul poeziei în manualul şcolar, se pot evidenţia câteva lucruri interesante. Pe ansamblul întregii etape a şcolarităţii – clasele II – VIII – poezia are, deşi mai mică decât proza, o frecvenţă mulţumitoare. Cele 26 de poezii existente într-un singur manual alternativ (la clasele amintite) atestă acest fapt.

Deşi poezia, ca mod de exprimare diversificată pare agreabilă şi accesibilă de la primele exerciţii literare până la vârsta experienţei mature, operele lirice ridică cele mai mari dificultăţi.

Nu o dată în procesul didactic de predare, învăţare, evaluare abordarea operelor lirice provoacă teamă. O teamă determinată de nesiguranţa dialogului în transmiterea şi verificarea cunoştinţelor, de dificultatea resimţită de elevi ori de câte ori li se pune în faţă cerinţa de a interpreta şi reda semnificaţiile universului liric.

Obstacolele devin insurmontabile multora în ciuda faptului că preferinţele de a recita şi de a asculta poezie se menţin în activităţile curriculare şi extracurriculare. La prima impresie investigarea unei creaţii lirice pare mai avantajoasă elevului decât parcurgerea unei proze. Dimensiunea redusă a poeziei, comparativ cu majoritate speciilor narative determină această atracţie a elevului.

De regulă, elevii nu agreează cantitatea, volumul mare, pe când textele poeziilor par nişte pârâiaşe, comprehensibile dintr-o ochire, faţă de fluviile epice. În acest sens ilustrative sunt câteva specii lirice ce se disting prin forma fixă, cu număr limitat de versuri: distih, terţină, epigramă, strigătură, doină sau proverbe şi zicători, deseori ritmate şi rimate.

În al doilea rând, forma versificată înlesneşte recitarea, mijloc atractiv de cultivare a memoriei logice, a lecturii fluente, conştiente şi expresive. Elevilor le place să recite, ca răspuns asigurator la lecţiile de evaluare sau ca formă de afirmare artistică, la serbările şcolare.

Din acest punct de vedere poezia pare a fi accesibilă, privită ca un gen artistic de masă. Însă, lectura artistică, pe tonul natural sugerat de conţinutul mesajului nu este o simplă formalitate. Uşor degenerează într-o reproducere mecanică, inexpresivă, fără relevanţa ritmului interior, a ideilor şi stărilor afective, fără elocvenţa modulaţiilor vocale, a pauzelor şi a accentuărilor. Versurile nu trebuie spuse asemenea unui proces verbal, ori, la antipod, pe un ton exagerat afectuos până la parodie şi ridicol. Recitarea întinde o primă capcană în transmiterea universului liric.

În faţa tărâmului necunoscut al textului literar, elevul ar trebui să se odihnească activ, cu ajutorul competenţelor dobândite, transformând textul, mort la prima vedere, într-un text viu, plămădit din semnificaţii. Manierat şi distins, Textul invită cititorul la un „dans” al destrămării sensurilor.

Însă studiul poeziei lirice sub forma comentariului literar rămâne piatra de încercare a elevului. Dificultăţile apar în sesizarea ideilor, gândurilor, stărilor afective concomitent cu modalităţile expresive prin care se semnalează.

Formă de exprimare directă, poezia se bazează pe monolog. Emiţătorul, adică autorul, se întruchipează prin vocea „eului liric”: un îndrăgostit, un meditator, un tribun etc. ce se adresează unui receptor – cititorul. Elevul – cititor trebuie să demonstreze că a perceput mesajul, l-a decodificat, pătrunzând dincolo de cuvinte. Fără semnalarea resorturilor de profunzime comentariul unei poezii devine o proză din cele mai banale, doar cu transpunerea comunicării de la persoana I la persoana a III-a. Astfel că, în locul fermecătoarei evadări într-un cadru natural ocrotitor, elevul poate parafraza versurile eminesciene cu banalitate: „poetul împreună cu iubita va sări într-o luntre mică, de la care va scăpa lopeţile şi cârma”. Planul liric nu se identifică cu acesta, fiind unul ficţional, perpetuu actualizat în clipele lecturii. Fără translaţia de la sensul propriu la sensul figurat, metaforic universul liric rămâne închis.

Prin modul de comunicare poezia tinde să atingă sublimul. În ea se armonizează contrariile, lumea exterioară cu lumea interioară, universul mare cu universul minuscul, concentrate în oglinzile cristaline ale picăturii de rouă.

Inefabilul poetic este un spaţiu al tainei şi al incantaţiei. El se poate pierde prin descifrare, or analiza tocmai asta face. Cum să procedeze fără a abandona ce-i este propriu analizei, logica, fără a risipi ce-i este propriu poezie, taina.

Poezia solicită cititorului mobilitate spirituală şi afectivă spre a redescoperi existenţa sub incidenţa viziunii poetice. Lectura unei poezii trebuie să provoace un sentiment de empatie.

Mai mult, opera lirică nu-şi dezvăluie instantaneu toate dimensiunile sau nici măcar dimensiunea considerată fundamentală. Ea nu este un caz care se poate clasa, de aceea stârneşte neoprite reevaluări, mai mult decât alte genuri beletristice.

Însă lipsa de chemare, lipsa de vocaţie, lipsa de pasiune, lipsa de exerciţiu, indiferenţa, mai rău, negarea valorii estetice ale poeziei – românească sau universală – conduc la neputinţa gândirii elevate de genul : „Ce-i şi cu „Jocul” – acesta ”secund”? – apropo de I. Barbu.

Ţinând-o tot aşa, într-o permanentă complicitate cu facilul, câţi oare ne mai putem încumeta să dăm piept cu abstractul „Elegiilor” lui Nichita Stănescu şi câţi vom putea înţelege pe deplin zicerea gânditorului: „ poeţii sunt cu o secundă mai deştepţi decât restul omenirii?”

Ce se întâmplă cu interesul faţă de poezie dincolo de anii de şcoală, cum pătrunde acesta şi cât pătrunde în viaţa tânărului, apoi a adultului antrenat în caruselul autoinstruirii sau agasat continuu de grijile existenţei ar fi o întrebare provocatoare, meritând un răspuns detaliat, pe măsura incitantei conotaţii pe care le-ar releva.

BIBLIOGRAFIE:

- Alina, Pamfiloiu, Didactica limbii si literaturii romane, ed. Dacia, Cluj- Napoca, 2000.
- Alina, Pamfiloiu, Limba si literatura romana in gimnaziu – Structuri didactice deschise, Ed. Paralela 45, 2004.

COMUNICAREA DIDACTICĂ ÎN SITUAȚII DE CONFLICT

Dorina-Maria Borza
Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Cluj-Napoca

Comunicarea interpersonală realizată în diverse situații didactice are loc într-un mediu deosebit (mediul școlar) și într-un context specific (școala sau un spațiu adiacent acesteia). Acest context poate bloca procesul de comunicare, ducând la eșecul ,insuccesul acesteia. De aceea este important să studiem factorii care alterează relația profesor – școlar, inhibând procesul comunicării. Pentru profesori, situațiile conflictuale constituie unele dintre cele mai grele teste de abilitate și deontologie profesională, dat fiind că o situație conflictuală are implicații atât asupra canalelor de comunicare, cât și asupra mediului în care evoluează participanții.

Etimologic, conflict înseamnă lovire reciprocă, înfruntare (conflictus = a se lovi unul pe altul). Este caracterizat drept o”opoziție deschisă, o luptă între indivizi sau grupuri cu interese divergente sau incompatibile, cu efecte distructive (de ce mai multe ori) asupra interacțiunii sociale”.

Deoarece profesorul și școlarul – ca parteneri educaționali – dezvoltă activități comune bazate, în esență, pe comunicare didactică, este important de cunoscut și acceptat urmatoarele:

a) Conflictul este o realitate firească a vieții cotidiene, inerentă în relațiile interumane (profesorul și școlarul au experiențe de viață diferite, percepții ale realității diferite, dispoziții diferite)

b) Conflictul poate fi tratat pe căi pozitive sau negative:

- *Abordat pozitiv* , conflictul, de regulă ideatic, poate determina dezvoltarea personală, afirmarea creativității, schimbarea socială; este constructiv;
- *Abordat negativ,* conflictul are rezultate distructive asupra psihicului, fizicului, spiritului (tensiunea nervoasă este mare, nemulțumirile și reproșurile sporesc); din această perspectivă este respins principiul acceptării reciproce;

c) Într-un conflict, sentimentele sunt foarte importante pentru că nu pot fi controlate, (îndeosebi cele neconștientizate, umorile, patimile, vanitatea etc.);

d) Întotdeauna, un conflict poate fi soluționat dacă se cunosc sursele, dacă se respectă cele trei principii strategice de rezolvare și dacă se dorește efectiv dezamorsarea și instalarea armoniei (printr-un management corespunzător).

e) Conflictul din mediul școlar trebuie neapărat negociat, încercând să se ajungă la o soluție acceptabilă pentru ambele părți.

Modelul de dezvoltare și stingere a unui conflict scolar presupune cinci etape relativ distincte:

I. Dezacordul - apariția diferențelor între membrii grupului școlar;

Cauzele diferențelor pot fi legate de:interese personale,opinii diferite,acțiuni orientate valoric diferit de grup,motive/pretexte minore în raport cu scopul general al grupului școlar, interese de moment care dacă ar fi conștientizate nu ar constitui baza dezacordului.

II. Confruntarea - apar acțiuni ce susțin opiniile, cerințele sau convingerile, fiecărei părți;se exp lică poziția părților în grup;se accentuează erorile din gândirea celorlalți;

Este momentul în care conflictul se poate stinge sau poate continua cu apariția justificărilor ce susțin diferențele. Tensiunea crește, manifestările emoționale iau locul celor raționale.

III. Escaladarea - violența verbală se transformă în violență fizică sau morală;situația scapă de sub control, ceea ce face să se atingă punctul culminant al conflictului;se intensifică reproșurile și disputele, astfel fiind greu de separat părțile angajate în conflict;se trece la etapa autodefensivă – lipsa

de încredere a unuia în celalalt , apare neînțelegerea și frustrarea, precum și reciprocitatea negativă distructivă.

IV. De-escaladarea- începe negocierea (trecerea de la tensiune, iraționalitate, spontaneitate, lipsa de logică la o discutare normală a intereselor părților aflate în conflict);se trece de la concluzii distributive pe subgrupuri la concluzii integrative;apare momentul de construire a încrederii (promisiuni, comunicare între părți, deschidere, respect reciproc).

V. Rezolvarea - intervine mediatorul , ca “a treia parte” neutră, imparțială și obiectivă;este momentul negocierilor;conflictul se stinge.

Sursele conflictelor şcolare şi abilități de rezolvare a conflictelor şcolare:

Conflictele sunt, în general, o realitate a vieții sociale și a vieții personale. Ele izvorăsc din urmatoarele surse:.

1.***Încălcarea nevoilor fundamentale ale omului:*** libertatea, afirmarea, succesul (încălcarea lor generează conflicte), cunoașterea, acțiunea;

2.***Valorile (morale, sociale, profesionale) diferite:*** profesorul și școlarul aparțin unor timpuri diferite; au credințe diferite, gândesc diferit, raportându-se la valori diferite, au culturi diferite;

3. ***Percepții diferite asupra realității:*** când oamenii vșd diferit un anumit lucru sau gândesc diferit despre el, pot apare situații conflictuale;

4. ***Interese diferite:*** determină preocupări diferite, explicații diferite;

5. ***Resurse limitate:*** gen spații, logistică, timp, disponibilitate – alterează relația profesor – elev;

6.***Nevoi psihologice:*** respectul de sine, stabilitatea intrapsihică (liniștea interioară),buna înțelegere, afecțiunea, fericirea. Alterarea acestor nevoi atrage apariția conflictelor interioare, care pot provoca conflicte cu ceilalti actori educaționali. Dupa cum se observă, sursele conflictuale sunt limitate ca număr, dar determină o varietate de conflicte (conflictul cu noi înșine, cu familia, cu prietenii, cu colegii, cu partenerul educațional).

Pentru a minimaliza efectele distructive ale situațiilor conflictuale, se poate propune respectarea următoarelor principii elaborate de Morris și Everard în 1996 :

principiul 1 – *Menține comunicarea cu cei cu care pari sa te afli în conflict* (preferabil, încearcă să lămurești prompt lucrurile; nu amâna discuția).

principiul 2 – *Abține-te de la a discuta despre alții în absența lor* (pentru a nu distorsiona realitatea).

principiul 3- *Dacă sesizezi semne ale unui conflict, încearcă să inițiezi acțiuni la care să participe (colaborând) persoanele implicate.Așa nimeni nu se va mai simți atacat , amenințat sau ignorat.*

principiul 4 – *Încearcă să eviți toate fenomenele de tipul “eu câstig – tu pierzi”*. Se recomandă abordarea unei dispute din toate perspectivele posibile, știut fiind că de cele mai multe ori o echipă sau un individ se comportă negativ numai dacă se simte amenințat(ă). Scade motivația, eficiența, se șubrezește relația.

principiul 5 – *Asigură-te că știi să recunoști rezultatele și nu flatarea sau lingușeala.*

Strategii de rezolvare a conflictelor școlare; atitudini și comportamente specifice

Pentru rezolvarea conflictelor, de regulă oamenii adoptă strategii diferite, unele funcționând automat la nivel “preconștient”, altele fiind stabilite conștient în funcție de situație, de antrenamentul personal și de miza pusă în joc. Orice strategie poate fi oricând schimbată aplicând noi metode de rezolvare. Modul în care acționăm într-un conflict este afectat de importanța obiectivelor noastre personale și de cât de importantă este considerată relația respectivă.

Putem spune ca exista *cinci strategii de bază* care pot fi utilizate pentru a ne descurca în cadrul unor conflicte și care generează atitudini și comportamente specifice din partea părților angajate în conflict.

1. Strategia: RENUNȚAREA și la obiective și la relația ca atare, în final, evitând și persoana și problema aflată în litigiu. Se procedează astfel în cazul în care obiectivele nu sunt importante și nu este necesar să mențineți o relație amiabilă cu cealaltă persoană; Sunt situații în care profesorul sau școlarul bat în retragere pentru a se calma și pentru a-și controla emoțiile și impulsurile. Comportament Specific: Broasca Țestoasă
2. Strategia: FORȚAREA – implică îndeplinirea obiectivelor propuse cu riscul de a compromite relația cu celălalt. Obiectivul este mai presus de relație. Practic, forțăm mâna celuilalt să accepte condițiile noastre.. Exemplu: ***pentru a termina predarea unei teme “îngenunchem” elevul***. Comportamentul este agresiv, incisiv, ne impunem prin forță. Nu se recomandă să fie forțată o persoană cu care urmează să ne intersectăm curând, pentru că nu va mai fi posibil să ne întelegem, să comunicăm.Comportament Specific: Rechin
3. Strategia: APLANAREA – implică renunțarea la obiective în scopul menținerii relației la cel mai înalt nivel . Constă în nivelarea asperităților, cererea de scuze, abordarea cu umor / ironie fină, caldă a celuilalt, acordarea de prioritate celeilalte persoane. Când considerați că interesele celeilalte persoane sunt mai puternice decât ale dumneavoastră,aplanați conflictul și acordați-i prioritate partenerului (să nu se sfiască profesorul să spună “regret” sau “îmi pare rău”). Exemplu: atunci când un coleg/profesor ține deosebit de mult la o chestiune de care nu prea vă pasă, nu tensionați inutil atmosfera. *Comportament Specific: Ursuleț*
4. Strategia: COMPROMISUL – implică renunțarea la o parte din principiile personale și din calitatea relației, pentru a ajunge la o întelegere (prin cedare reciprocă). Presupune conștientizarea – de către ambii participanți – a faptului că trebuie venit unul în întâmpinarea celuilalt, cu o doză rezonabilă de renunțare și chiar forțare indirectă (prin negociere). Este totuși o impunere indirectă și amânată. Exemple-există un număr redus de burse și ambii colegi aspiră la una anume. Pentru a nu-și altera relația, vor cădea de comun acord cine renunță și cine să câștige. Se pare că relația contează mai mult ca principiile. Comportament Specific: Vulpe
5. Strategia: CONFRUNTAREA – care implică demararea imediată a unor negocieri îndelungate sau repetate, destinate îndeplinirii obiectivelor fiecărui partener, dar și păstrării relației la cel mai înalt nivel posibil.Este o negociere profesională care presupune o atitudine înțeleaptă, deoarece și obiectivele și relația sunt extrem de importante pentru fiecare.; se impune o oarecare doză de imparțialitate. Exemplu: profesorul explică în amănunt elevilor recalcitranți de ce le impune anumite lucruri, reguli, sarcini de învațare. În continuare, negociază cu aceștia modul de acțiune viitor, prezentând avantajele și dezavantajele, oferindu-le ajutor și consiliere.Comportament Specific: Bufnița

Referințe bibliografice:

1. **Boudon, R.** *Tratat de sociologie* , Humanitas, București, 1997
2. **Cucoș, C.(coord.)** *Psihopedagogie pentru examenele de Definitivare și grade didactice*, Polirom, Iași, 1998
3. **Deutsch, M .** *Psihologia rezolvării conflictului*, TEORA, București, 1996
4. **Grant, W.** *Rezolvarea conflictelor*, TEORA, București,1998
5. **Gliga, L.(coord.)** *Managementul conflictului – ghid* , Tipogrup press, Buzău, 2001
6. **Stan, E.** *Profesorul între autoritate și putere*, Polirom, Iași, 1996

Procesul de predare-învățare-evaluare în context blended-learning

Prof. înv. primar Dumitrov Natalia
Şcoala Gimnazială „Miron Costin” Suceava, Jud. Suceava

Rolul profesorului este acela de a crea scenarii didactice benefice de învățare. În școală elevii pot descoperi, cerceta, experimenta și pot evolua în ritmul propriu de învățare. În aceste condiții, cadrul didactic va trebui să găsească permanent metodele potrivite în a susține la nivel optim calitatea procesului educațional. El trebuie să găsească și să aplice un model de instruire care să atragă elevii în a coopera și să asigure un proces didactic de calitate. Pentru a susține dezvoltarea competențelor de bază ale elevilor, toate metodele și procedeele pe care le folosește trebuie să fie adaptate la condițiile de lucru și la nivelul de pregătire al copiilor. În acest caz, internetul este un mijloc prin care profesorul poate accesa o imensă bibliotecă, iar site-urile folosite pot fi un ansamblu viu și interactiv. Pentru a crește rezultatele învățării este nevoie ca profesorul să folosească instruirea mixtă: blended learning – on line şi faţă-în-faţă. Sistemul blended-learning în activitatea didactică eficientizează procesul de pregătire și formare prin crearea de noi oportunități de învățare și acces facil la instruire. Folosirea tehnologiilor moderne în şcoală reprezintă o soluţie firească la provocările moderne adresate învăţării şi a nevoilor elevilor. Utilizarea platformelor de învățare Google Meet și Google Classroom, a instrumentelor și aplicațiilor pentru activități de învățare (ex.: Kahoot, Quizziz, Padlet, Wordwall, WordArt, Canva, ChatterKid, KinderPedia etc.), precum și platforma eTwinning pentru proiecte colaborative complexe sunt utile și eficiente atât în predarea cât și în evaluarea elevilor. În învățarea de tip mixt, hibridă sau blended learning, care este o combinație de predare-învățare față în față cu cea online, elevii mici au suportul permanent al profesorului. Acesta îi ghidează spre accesarea tehnologiei, spre descoperirea unor conținuturi de învățare, facilitând și simplificând barierele cognitive, fizice și emoționale pe care elevul le întâlnește în demersul de a accesa singur. Blended Learning sau educaţia mixtă online şi offline, este metoda care combină tehnologiile şi oportunităţile de învăţare online cu metodele clasice derulate faţă în faţă, în sălile de curs.

Factori care condiționează activitatea didactică în sistemul Blended-learning:

- capacitatea cadrului didactic de a reuși să atragă atenția elevilor;
- planificarea conținutului trebuie să fie corect structurată;
- permanenta atitudine deschisă și pozitivă a profesorului;
- stimularea interesului și a gândirii critice prin folosirea programelor digital multimedia;
- utilizarea în fiecare lecție a aplicațiilor care să îi stimuleze vizual și auditiv:

Exemple de abordare a conținuturilor de învățare prin intermediul tehnologiei

Scenariu didactic proiectat și desfășurat în format blended learning la clasa a II-a, disciplina Dezvoltare personală, subiectul lecției „Tu și prietenii tăi”, Unitatea de învățare: „Explorăm universul relațiilor”.

Condiții necesare desfășurării activității:

- Sala de clasă
- Climat de siguranță și armonie
- Motivarea elevilor
- Diminuarea factorilor perturbatori

- Conexiune la internet

Contextul de învățare: Necesitatea asigurării incluziunii unui elev cu nevoi speciale, toleranța copiilor cu dizabilități, prin utilizarea tehnologiei digitale în predare-învățare-evaluare.

Materiale/ resurse: Calculator, videoproiector, tablă interactivă

Timpul alocat- 45 min

Desfășurarea lecției: Brainstorming: Spuneți la ce vă gândiți când auziți expresia: ,,un copil altfel”. Copiii răspund solicitării.

1. **Activitate frontală**
2. Elevii vizionează un film animat titrat în limba română ,,Cratița lui Lorenzo”.

După vizionarea lui se poartă o scurtă discuţie cu elevii, pentru a le da acestora ocazia de a puncta aspectele considerate de ei importante din cadrul filmuleţului, de a împărtăşi „la cald” ceea ce i-a impresionat, surprins, marcat din ceea ce au văzut, şi mai ales de a face legătura între film şi aspecte/situaţii care ţin de viaţa reală.

Realizarea debriefing-ului:

- Cum v-ati simți dacă nu ați fi acceptați de ceilalți și copiii v-ar respinge?
- Ce ați învățat nou?
- Ce v-a impresionat și de ce?
- Ce ați face dacă ați fi în locul lui Lorenzo?

Prezentarea resursei RED utilizate

Filmulețul prezintă povestea unui băiețel, pe nume Lorenzo. El este un băiat puțin mai diferit decât restul, care are mare nevoie de afecțiune și înțelegere dar pe care el nu o primește de la cei din jur. O altă temă evidențiată în carte este empatia, care din păcate în zilele noastre este ceva ce și adulții trebuie încă să învețe. Cratița lui Lorenzo reprezintă neputința lui, nevoile lui, dizabilitatea lui. Filmul ne îndeamnă să privim în jurul nostru și să-i acceptăm pe toți cei care par la prima vedere „altfel”, să-i ajutăm să se accepte așa cum sunt și să se bucure de fiecare zi. Vizionând filmul, elevii vor înțelege că nu trebuie să marginalizeze astfel de copii și își vor schimba percepția și comportamentul într-o manieră pozitivă.

2. Activitate pe echipe: Profesorul le solicită elevilor să realizeze **o inimă de cuvinte** prin intermediul aplicației **Word-Art.** Cuvintele sunt: ajutor, împreună, bunătate, bucurie, valoros, unic.

Concluzii. Educația mixtă reprezintă o schimbare majoră în strategiile didactice prin introducerea computerului în actul de predare-învățare-evaluare, iar utilizarea tehnologiilor digitale în procesul educativ presupune o bună cunoaștere a instrumentelor și resurselor digitale. Analiza de impact asupra aplicării formatului blended-learning în învățare sau al utilizării tehnologiei digitale în activitatea la clasă poate evalua influența acestora asupra rezultatelor școlare ale elevilor.

BIBLIOGRAFIE:

Ceobanu, C., Cucoș, C., Istrate, O., Pânișoară, I.O., (2020). *Educația digitală.* Collegium Polirom, Iași

Nicu, A., Conțiu, E., (2010). *Instrumente pentru învățarea prin cooperare*, Editura Aramis, București

Oprea, L.C. (2009). *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București

SURSE WEB

https://youtu.be/gyT72ahLPBo?feature=shared

Ce este Flipped Classroom?

Negruț Ioana Alexandra
Liceul Teologic Penticostal „Betel” Oradea

Flipped Classroom sau „Clasa inversată” este o abordare interactivă și mixtă de învățare care se concentrează pe învățarea individuală și activă, față de învățarea tradițională în grup. Elevii sunt introduși la noi conținuturi și concepte acasă și le exersează individual atunci când sunt la școală.
De obicei, aceste concepte sunt introduse cu videoclipuri preînregistrate pe care elevii le pot viziona acasă, iar ei vin la școală pentru a lucra pe subiecte cu puține cunoștințe despre acestea.

Cei 4 stâlpi ai „Clasei inversate”:

1.Mediu de învățare flexibil

Cadrul clasei, inclusiv planurile de lecție, activitățile și modelele de învățare, este rearanjat pentru a se potrivi atât învățării individuale, cât și în grup.

- Elevii au posibilitatea de a alege când și cum învață.
- Definiți timp și spațiu suficient pentru ca elevii să învețe, să reflecteze și să revizuiască.

2.Abordare centrată pe elev

Spre deosebire de modelul tradițional, care se concentrează în principal pe profesor ca sursă primară de informare, metoda clasă inversată se concentrează pe auto-studiu și pe modul în care elevii își formează propriul proces de învățare a unei teme.

- Elevii învață prin activități de învățare interactive și captivante în sala de clasă.
- Elevii învață în ritmul lor și în felul lor.

3.Conținut intenționat

Ideea principală din spatele sălilor de clasă inversate este de a ajuta elevii să înțeleagă mai bine conceptele și să învețe când și cum să le folosească în viața reală. În loc să predea subiectul de dragul examenelor și evaluărilor, conținutul este adaptat nivelului și înțelegerii elevului.

- Lecțiile video sunt organizate în mod specific în funcție de nota și nivelul de cunoștințe al elevilor.
- Conținutul este de obicei un material de instruire directă, care poate fi înțeles de către elevi fără multe complicații.

4.Educator profesionist

S-ar putea să vă întrebați cum este diferită aceasta de o metodă tradițională de clasă? Este o concepție greșită comună că într-o metodă de clasă inversată, implicarea profesorului este minimă.
Deoarece o parte semnificativă a învățării aprofundate are loc în sala de clasă, metoda clasei inversate necesită ca un educator profesionist să monitorizeze continuu elevul și să îi ofere feedback în timp real.

- Indiferent dacă profesorul desfășoară activități individuale sau de grup, acestea ar trebui să fie disponibile pentru elevi pe tot parcursul.
- Se efectuează evaluări în clasă, cum ar fi *chestionare interactive live* bazate pe subiect.

Clasă tradițională vs Flipped Classroom

În mod tradițional, procesul de predare este foarte mult unilateral. Tu…

- Predă clasei în întregime!

- Dă-le note!
- Motivează-i să facă temele!
- Oferă-le feedback generalizat prin teste!

Nu există aproape deloc oportunități pentru elevi de a aplica ceea ce au învățat în situații sau de a se implica mult de la finalul lor.

Întrucât, într-o clasă inversată, atât predarea, cât și învățarea sunt centrate pe elev și există două etape de învățare.

Acasă, elevii vor:

- Urmări videoclipuri preînregistrate cu subiecte;
- Citi sau revizui materialele de curs;
- Participa la activități online;
- Cerceta!

În **sala de clasă, ei vor:**

- Participa la practica ghidată sau nedirijată a subiectelor;
- Avea discuții între colegi, prezentări și dezbateri;
- Face diverse experimente;
- Participa la evaluările formative.

Și Flipped Classroom este cea mai interesantă metodă de învățare, deoarece aduce următoarele beneficii:

- Elevii dezvoltă abilități de învățare independent.
- Profesorii pot crea lecții mai captivante.
- Elevii învață în ritmul lor și în felul lor.
- Elevii pot construi o înțelegere mai profundă.
- Profesorii pot oferi o abordare mai personalizată.

Comunicarea în afara clasei

profesor învățământ primar **Manuela Aioanei**
Școala gimnazială nr.24 „Ion Jalea”, Constanța

Vreau să vă prezint o metodă de comunicare folosită foarte rar, dar foarte eficientă. Este vorba despre o metodă ce poate fi folosită la începutul orei pentru a putea începe activitatea în liniște. Poate fi folosită eficient pentru clasele gălăgioase, agitate care necesită multă muncă pentru a se calma și pentru a le capta atenția.

Această metodă am aplicat-o după câțiva ani de lucru în învățământ. În primii ani aplicam metoda țipatului sau a eliminării elevului din clasă. Mi-am dat seama că mesajul pe care îl transmit elevilor este că nu pot să îi controlez, să îi stăpânesc și că am nevoie de altcineva care să aducă liniștea în clasă. În timp, am învățat prin diverse încercări, de la colegi, din cărți cum să stăpânesc o clasă și cum să construiesc o relație în care respectul să fie reciproc. Oricine poate să facă acest lucru dacă deține câteva idei de bază.

De ce unor copii le ia mai mult timp să se liniștească decât le ia altora? La sfârșitul pauzei trebuie să nu îi lăsăm să intre în clasă dacă încă mai sunt agitați. Trebuie să îi organizăm în fața clasei (ca la ora de educație fizică) și trebuie să îi lăsăm să intre in clasă pe măsură ce se liniștesc. Dacă îi lăsăm să intre agitați și gălagioși ne va lua mai mult timp să facem liniște și să îi pregătim pentru momentul de învățare. Din punct de vedere psihologic, dacă îi lăsăm să intre agitați, puterile din clasă vor fi inegale. Ei vor veni pe terenul nostru ca și cum ar fi al lor. De aici vine problema, dacă ei intră în clasă fără a fi sub stăpânirea profesorului nu vor asculta instrucțiunile lui, nu vor respecta regulile lui. Soluția este să îți iei rolul de conducător al clasei încă de la ușă. De la ușă trebuie dat tonul modului în care trebuie să se comporte o clasă de elevi. Mulți profesori cred că managementul clasei are loc în clasă, dar el trebuie să înceapă din afara clasei. Trebuie să ne gândim că în afara clasei elevii socializează. Aici se pun bazele prieteniilor. Profesorii trebuie să discute și ei cu elevii în pauze, nu despre școală, ci despre ce îi interesează pe elevi (desene animate, modă, telefoane, jucării). Doar prin discuții libere vor reuși să se apropie de elevi.

Ei nu se vor calma imediat, unii se vor împinge, alții vor vorbi urât. Noi trebuie să nu subliniem punctele negative ci doar pe cele pozitive. În loc de „Nu îl mai împinge pe colegul tău! Nu mai pune piciorul pe perete!” să spunem „Mă bucur că te înțelegi așa de bine cu colegul tău. Uite ce frumos s-au așezat cei din dreapta. Sunt convinsă că și cei din stânga pot să se așeze tot atât de frumos.” În loc de „De ce ai întârziat? Unde ai fost?” să spunem „Mă bucur că ai ajuns la timp.”

Iată pașii ce trebuie urmați pentru a reuși:

1. **Instrucțiunile să fie foarte clare**
   „Așezați-vă la rând, fără să vorbiți, cu mâinile pe lângă corp, cu fața către mine și cu umărul stâng către perete.” Totul trebuie să fie extrem de clar pentru a nu exista nicio confuzie.

2. **Să-i lăsăm să intre în clasă doar pe elevii care s-au liniștit imediat**
   Mereu va fi un grup de elevi care va reacționa pozitiv la cerințele noastre (asta se datorează, în parte, discuțiilor pe care le avem cu ei în pauză). Pe cei care respectă instrucțiunile noastre îi lăudăm și îi mutăm în partea din față a șirului. Asta le va arăta și celorlalți elevi ce comportament vrem să vedem la ei. Acum avem un grup, care a respectat cerințele și în care avem încredere că va intra în clasă și se

va apuca de lucru. Cred că vă gândiți deja că, cei care vor intra, vor face ce vor dori în clasă. Dar înainte de a-i lăsa să intre în clasă trebuie să pregătim anumite materiale de lucru. Fișa pe care o vom pregăti nu trebuie să necesite întrebări ajutătoare, trebuie să fie destul de ușoară și de scurtă cât să ocupe cele câteva minute pe care le vom petrece cu organizarea grupului rămas la ușă. Important este și modul în care îi așezăm în clasă. Este recomandat ca cei mai receptivi la cerințele noastre să stea în spate, iar cei mai neatenți să stea în față, dar nu unul lângă altul. Înainte de a intra în clasă le vom spune că îi lăsăm să intre pentru că au respectat instrucțiunile și pentru că avem încredere în ei că se vor apuca de lucru. Dacă nu vor respecta regulile clasei va trebui să îi scoatem pe hol, lângă cei care nu s-au potolit.

3. **Repetarea clară a instrucțiunilor**

Unii elevi s-ar putea să nu fi auzit prima dată instrucțiunile, alți elevi au nevoie de mai mult timp pentru a înțelege anumite cerințe. Vom repeta instrucțiunile o singură dată și vom constata că un nou grup se va forma în partea din față a șirului ce va fi gata să intre în clasă. Și acest grup va primi aceleași instrucțiuni și va trebui să respecte aceleași reguli pe care le-a urmat și primul grup. Prin această metodă s-au filtrat elevii care au venit cu diverse probleme și nu s-au adaptat cerințelor profesorului. Ei sunt cei care au rămas afară, în ultimul grup.

4. **Atenție și susținere suplimentară**

În fiecare grup vor fi câțiva elevi cărora le va lua mai mult timp ca să se liniștească. Aceștia vin cu diverse probleme, nelămuriri și griji la școală. Dacă acestea nu sunt rezolvate ele se vor materializa prin întreruperi și comportament neadecvat. Această metodă ne ajută să rezolvăm aceste probleme înainte de a ajunge în clasă. Un elev s-ar putea să nu vrea să intre pentru că nu și-a făcut tema și nu vrea să fie certat de profesor. Altul s-ar putea să fie hărțuit. Un alt elev ar putea fi clovnul clasei deci va dori mai multă atenție. Orice problemă ar fi este mult mai ușor să o rezolvi separat, la ușă, decât să lași elevul să intre în clasă și apoi să își manifeste frustrarea. Elevilor din ultimul grup le vom acorda mai multă atenție. Pe ei îi vom așeza în băncile din față pentru a putea comunica mai bine. Vom încerca să îi susținem și să ne dorim (profesorul și elevul) să progreseze. Înainte de a intra în clasă va trebui să cădem de acord (profesorul și elevul) că ne vom strădui să rezolvăm problemele în așa fel încât să poată avea o activitate fructuoasă în timpul orei. Abia după ce au fost stabilite aceste acorduri vor putea intra în clasă pentru a se apuca de prima activitate de învățare.

Această metodă oferă posibilitatea de a aduce copiii în clasă gradual în așa fel încât și cel mai problematic elev să se poată concentra și să poată profita de educația oferită de profesor.

MANAGEMENTUL COMUNICĂRII ÎN RELAŢIA ŞCOALĂ-FAMILIE

Prof. dr. Arsenie Adela Mădălina
Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Tg-Jiu, Gorj

Importanța implicării părinților în activități coordonate de școală

Există o serie de motive pentru care implicarea părinților în activităţi coordonate de şcoală este mai mult decât recomandată:

- Implicarea părinților îmbunătățește performanțele școlare ale copiilor. Cu cât părintele este implicat mai mult, cu atât şansa de succes şcolar a copilului este mai mare.
- Implicarea părinților duce la un comportament al copiilor în clasă mai bun.
- Un părinte poate influența decisiv atitudinea copilului față de școală, comportamentul la clasă, stima de sine și motivația.
- Părinții ar trebui să rămână la fel de implicaţi în educația copiilor lor, de la nivel preşcolar până la liceu inclusiv.
- Formarea adecvată și disponibilitatea resurselor necesare pot ajuta părinții să se implice.
- Exerciţiile de lectură ale copilului împreună cu părinţii îmbunătăţesc considerabil abilitățile copilului si de aceea școlile caută în mod activ modalități pentru a-i implica pe părinți.
- Implicarea părinților ridică moralul profesorilor.
- Implicarea părinților aduce beneficii atât pentru copii, cât și pentru părinți. Părinții vor avea o mai bună înțelegere a curriculum-ului și a activităților școlare și vor comunica mai bine cu copiii lor.

Conjuncţia şcoală – familie este fundamentată pe finalităţi primordiale şi pe obiective comune.
Pentru realizarea acestui parteneriat un rol foarte important, de liant, îl are profesorul diriginte.

Un diriginte conştient de rolul său esenţial în educaţia părinţilor acţionează astfel:

- Cunoaşte şi organizează colectivul de părinţi pe clasă;
- Stabileşte programul activităţilor cu familia (întâlniri colective, consultaţii individuale etc.) şi îi consultă pe părinţi, reţinând propuneri şi sugestii venite din partea acestora;
- Defineşte tematica generală a adunărilor colective cu părinţii – cele obligatorii – centrate pe situaţii instructiv – educative specifice clasei pe care o conduce;
- Mediază eventualele stări conflictuale apărute în relaţia profesor – elev – părinte;
- Pregăteşte şi conduce adunările colective, armonizează posibilele puncte de vedere discordante;
- Ţine permanent legătura cu părinţii (prin vizite, corespondenţă etc.) şi îi contactează prompt în situaţii speciale (abateri disciplinare, tensiuni în stare incipientă etc.);
- În urma cunoaşterii elevilor săi, realizează caracterizările individuale şi de grup;
- Îi invită pe părinţi la şcoală şi îi antrenează ca parteneri (îi consultă, le acordă drept de opinie şi de decizie, le dă sfaturi) în soluţionarea unor probleme ale clasei/şcolii;
- Iniţiază şi conduce programul de educaţie a părinţilor clasei sale, în raport cu nevoile lor de educaţie;

Forme de colaborare a dirigintelui cu familia:

a. Întâlniri programate de diriginţi (cu toţi părinţii clasei, cu un grup de părinţi, numai cu părinţii unui copil);
b. Întâlniri întâmplătoare (în pauze, la terminarea orelor, pe stradă etc.);
c. Convorbiri telefonice;
d. Corespondenţă;
e. Vizite la domiciliu;
f. Activităţi nonformale (excursii, acţiuni sportive, cercuri, concursuri, serbări, aniversări, etc.);
g. Consultaţii la cererea părinţilor;

Părinţii vor veni cu interes, chiar cu plăcere la şcoală şi vor participa la discuţii numai atunci când:

- Nu vor fi săpuniţi şi îngropaţi în reproşuri;
- Nu vor fi trataţi ca nişte inculţi, incapabili de a-şi creşte copilul fără ajutorul şcolii;
- Dirigintele va recunoaşte cu obiectivitate şi greşelile şcolii;

- Dirigintele va renunţa la aerele de superioritate, la aroganţa cu care îşi etalează opiniile sau la atitudinea populist – demagogică;
- Copilul nu va fi stigmatizat în faţa celorlalţi părinţi;
- Dirigintele va renunţa la lecturi pedagogice interminabile şi triade, încurajând expunerea opiniilor celor prezenţi şi dezbaterea;
- Dirigintele îşi respectă promisiunile şi oferă soluţii realiste, a căror rezolvare va fi urmărită până la capăt;
- Imaginea dirigintelui este completată de cea a unui profesor competent;

Constrângerile de timp sunt cel mai mare obstacol în privinţa nivelului de implicare a părinților. Buna comunicare cu profesorul pentru a găsi modalități potrivite şi convenabile de a colabora este soluţia în acest caz.

Importanța implicării profesorilor în procesul comunicării

Profesorii ar trebui să fie foarte buni în profesia lor, să exceleze în comunicare, să primească informații, să înțeleagă, să sintetizeze și să exprime ideile la un nivel ridicat/adecvat. Ei trebuie să fie în măsură să transmită cunoștințe, atitudini și valori în același timp, precum şi să demonstreze grija pentru elevii încredințati lor. Tot ei sunt cei ce trebuie să-i ajute pe elevi în privinţa motivaţiei de a învăța. Profesorii trebuie să se exprime adecvat atât verbal, cât și în scris, în scopul de a-i informa pe părinţi cu privire la progresul copiilor lor. Ei trebuie să poată explica punctele forte și punctele slabe ale elevilor lor, astfel încât părinții să înțeleagă mesajul și să fie receptivi mai degrabă decât să aibă o atitudine defensivă. Acest lucru este important mai ales atunci când profesorul transmite un mesaj referitor la abateri disciplinare sau probleme de învățare ale elevului. Mesajul trebuie să fie livrat în mod clar și cu tact. Profesorii ar trebui să se simtă confortabil în comunicarea cu părinții în mod regulat, utilizând apeluri telefonice și note informale, în plus față de notele/rapoartele formale.

Importanța implicării elevilor în comunicare

Un elev care nu poate comunica eficient nu se va putea integra cu succes în societatea modernă. Acesta este motivul pentru care formarea unor abilitățile de comunicare dezvoltate trebuie să servească drept deziderat major pentru orice program de pregătire a tinerilor pentru lumea secolului XXI.

Abilitățile de comunicare sunt esențiale pentru a avea o carieră de success în orice domeniu de activitate. În lumea competitivă de astăzi, abilitățile de comunicare în afaceri, împreună cu un nivel de educaţie adecvat sunt calităţi absolut necesare. Citirea, scrierea și abilitatea de a asculta cu atenție sunt cele trei abilităţi comunicative care trebuie permanent dezvoltate la elevi. Elevii trebuie să știe - trebuie să fie învățați - printre multe alte lucruri, cum să se prezinte în mod corespunzător, cum să stabilească contact vizual semnificativ, cum să înceapă și să susțină conversații, cum să interacționeze cu tot felul de oameni, cum să susţină un interviu de succes, cum să gestioneze relațiile și, în cele din urmă, cum să se adreseze unui public, cu autoritate și încredere. Elevii trebuie să învețe să stabilească raporturi interumane, bazate pe încredere și respect. Acestea sunt componentele de bază ale unei interacțiuni umane de calitate, specifică secolului actual.

Şcoala trebuie să facă tot ce-i stă în putinţă pentru valorizarea maximă a fiecărui individ prin mai raţionala stimulare intelectuală a elevilor, a aptitudinilor, a atitudinilor și a trăsăturilor lor de personalitate. Educaţia nu este un proces de care este responsabilă în mod exclusiv şcoala, dar nici părinţii; este un proces al cărui succes depinde de colaborarea dintre cele două părţi implicate.

Reacţia scolii, ca instituţie de educaţie, formare si orientare, la mobilitatea socială și economică, trebuie să fie de adaptare a conţinutului, structurii și funcţiilor sale, de creare de premise favorabile pentru elevi care să le permită integrarea socială rapidă, flexibilitatea, inițiativa și rezolvarea de probleme, diminuarea imprevizibilului.

Bibliografie

-www.proform.snsh.ro

O comunicare didactică eficientă = învățământ de calitate

Profesor instruire practică Ifrim Mariana
Liceul Tehnologic Economic de Turism, Iaşi

„*O comunicare eficientă se poate realiza atunci când există iubire şi respect*.” - Samuel Smiles

O cerință clară a societății noastre, o reprezintă educația de calitate a tinerei generații determinată de nevoile prezente, când societatea contemporană se caracterizează prin pluraritate și unicitate.

În cadrul învățământului actual pentru realizarea unei educații de calitate este nevoie de cadre didactice competente, responsabile care să formeze tineri capabili de o adaptare rapidă la standardele mereu în schimbare a vremurilor actuale. O preocupare permanentă pentru sistemul de învățământ, o reprezintă dezvoltarea elevului, pentru atingerea unor standarde de performanță înalte cu ajutorul unor cadre didactice competente.

Un cadru didactic bun trebuie să transmită elevilor săi setea de cunoaştere și dorința de comunicare. El trebuie să țină seama de dorinţele elevilor, precum și de personalitatea fiecăruia în parte.

Comunicarea în procesul de educaţie este vitală, iar modul în care dascălii, reuşesc să comunice cu elevii este în funcție de felul fiecărui elev. Pentru o comunicare de calitate este necesar ca fiecare cadru didactic să fie un bun ascultător și un fin observator, să analizeze și să controleze calitatea mesajului transmis şi să se exprime în funcţie de elev. Datorită mediului dinamic în care trăiește elevul contemporan, el trebuie să se adapteze și să asimileze un volum de cunoștințe tot mai mare.

Dificultăţile de comunicare reduc calitatea procesului educaţional, ceea ce duce la scăderea randamentului şcolar şi a performanţelor şcolare. Indiferent de dificultăţile şi barierele care pot să apară în desfăşurarea activităţii educative, acestea pot fi depăşite dacă există un mediu favorabil creat la nivelul unităţii de învăţământ, motivaţie în identificarea celor mai bune metode şi mijloace de comunicare.

Arta de a capta și menține atenția elevilor ține foarte mult de cadrul didactic, de procedeele folosite de către acesta în procesul de predare. Pentru realizarea unei comunicări constructive, cadrele didactice trebuie să inventeze în permanență, noi metode cu care să reușească să capteze atenția elevilor și menținerea ei la lecții. Elementul esențial al unei relații de calitate cadru didactic și elev îl reprezintă modul în care se realizează comunicarea între cei doi.

În instituțiile de învățământ din țara noastră în cadrul procesului de educaţie, comunicarea îmbracă majoritatea formelor: verbală, nonverbală, paraverbală, scrisă şi vizuală, subiectivă, instrumentală, dar în special forma combinată.

Putem defini comunicarea didactică ca fiind o „comunicare instrumentală, direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învăţare”. Comunicarea didactică reprezintă un tip de comunicare profesională a profesorului cu elevii în procesul de educaţie. O bună comunicare didactică între profesor-elev, duce la stimularea captării atenției la elevi, la o îmbunătățire a rezultatelor școlare, la creșterea încrederii în forțele proprii, la creșterea imaginației creative a elevului, la dezvoltarea limbajului, la crearea unui viitor adult, mult mai responsabil, care să se adapteze ușor la o realitate în continuă transformare. Iar o comunicare didactică superficială, defectuoasă, rigidă conduce la

dispariţia interesului elevului pentru activitățile educative, la scăderea randamentului şcolar şi a performanţelor şcolare.

În societatea actuală, formarea unor cadre didactice competente trebuie să cuprindă o pregătire complexă, pluridisciplinară. Astfel, profesorul va ști să dezvolte diverse tehnici de comunicare în timpul actului didactic, deoarece calitatea relaţiei profesor-elev/i este principalul factor care generează calitatea comunicării. Putem afirma faptul că doar cu o comunicare eficientă, constructivă între profesor și elev/i se poate obține rezultate bune și foarte bune. Așadar, pentru un învățământ de calitate, este nevoie de multă muncă, dăruire, răbdare, empatie și profesionalism.

Bibliografie

Abric, J.C., *Psihologia comunicării. Teorii şi metode*, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
Cucoș, C., *Pedagogie*, Iași, Editura Polirom, 2002.
Cosmovici, A., Iacob, L.(coordonatori) - *Psihologie şcolară*, Iaşi, Editura Polirom, 2005.
Pânișoară, I.O., *Comunicarea eficientă*, Iaşi, Editura Polirom, 2006.

ROLUL COMUNICĂRII DIDACTICE ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. Popa Eleonora
Școala Gimnazială Crușeț, Gorj

Expresivitatea comunicării didactice este influenţată de ţinută fizică, expresivitatea feţei, gesturi, strălucirea privirii, contactul vizual. Elementele limbajului nonverbal prelungesc semnificaţia cuvintelor. De exemplu, un profesor care intră în clasă şi se aşează la catedră sau se lipeşte de tablă şi rămâne acolo toată ora, îşi diminuează mult din forţa discursului. Limbajul nonverbal are semnificaţii la fel de profunde ca şi cel verbal.

Scopul comunicării didactice este acela de a forma convingeri prin organizarea activităţii didactice şi alegerea acelor procedee favorabile formării convingerilor privind toate domeniile cogniţiei şi practicii umane. Atunci când formarea de convingeri nu este posibilă, se apelează la persuadare, prin care înţelegem influenţarea persoanei mai mult decât prin formare de convingeri, prin argumentare, dar şi prin vizarea afectivităţii, de exemplu atunci cât apelăm la flatare pentru a convinge mai uşor. Persuasiunea însoţeşte convingerea atingând atât raţiunea cât şi sentimentele.

Comunicarea didactică are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării interumane:

• se desfăşoară între doi sau mai mulţi agenţi: profesor şi elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind comunicarea verbală, scrisă, non-verbală, paraverbală şi vizuală, dar mai ales forma combinată;

• mesajul didactic este conceput, selecţionat, organizat şi structurat logic de către profesor, pe baza unor obiective didactice precise, prevăzute în programele şcolare;

• stilul didactic al comunicării este determinat de concepţia didactică a profesorului şi de structura lui psihică;

• mesajul didactic (repertoriul) are o dimensiune explicativ- demonstrativă şi este transmis elevilor folosind strategii didactice adecvate dezvoltării intelectuale a acestora şi nivelului de cunoştinţe pentru a fi înţeles de elevi;

- Comunicarea se reglează şi autoreglează cu ajutorul unor retroacţiuni (feed-back şi feed-farward), înlocuind blocajele care pot apare pe parcurs.

În cadrul interacţiunii profesor-elev, comunicarea psihopedagogică îndeplineşte mai multe funcții:

• funcţia informativă, de transmitere a mesajului didactic şi educativ;

• funcţia formativă, de stimulare a gândirii şi a imaginaţiei la elevi;

• funcţia educativă, de transmitere a influenţelor educaţionale, de coeziune şi afirmare a grupurilor şcolare;

• funcţia de evaluare şi reglare a procesului de predare - învăţare;

• funcţia de rezolvare a problemelor educaţionale şi a conflictelor şcolare.

Regulile comunicării didactice eficiente sunt:

- Să asculţi, adică să ţii cont de părerea şi interesele celorlalţi; să observi adică să te intereseze ceea ce se întâmpla în cadrul situaţiei de comunicare şi să înţelegi starea receptorilor; să analizezi şi să cunoşti situaţia receptorilor; să te exprimi adică să-ţi expui punctele de vedere şi sentimentele vis-a-vis de obiectul comunicării; să controlezi adică să urmăreşti calitatea şi eficienţa comunicării.

Competenţa comunicaţională pentru profesor presupune achiziţii de cunoştinţe şi abilităţi din mai multe domenii:

- Cunoaşterea influenţei contextului comunicaţional asupra conţinutului şi formei comunicării, precum şi adaptarea comportamentului de comunicare la acesta; cunoaşterea regulilor comunicaţionale şi a impactului comunicării paraverbale şi nonverbale în cadrul comunicării didactice; cunoaşterea psihologiei umane şi şcolare, abilitate de relaţionare cu elevii; cunoaşterea culturii interlocutorilor, deoarece limbajul nonverbal diferă de la o cultură la alta, iar ceea ce este considerat eficient în comunicare pentru o cultură poate fi ineficient pentru o alta.

Pentru a fi eficace, comunicării didactice i se cer anumite caracteristic:

1. Caracteristici ale profesorului:

- Claritatea mesajelor; precizia acestora; utilizarea unui limbaj adecvat şi accesibil elevilor;

Utilizarea unui limbaj adecvat (corect din p.d. v ştiinţific); structurarea logică a mesajelor transmise; prezentarea interesantă a conţinutului instruirii; asigurarea unui climat adecvat comunicării

2. Caracteristici ale elevilor:

- Să aibă capacitate de concentrare (pentru a putea recepta şi înţelege mesajul profesorului); să posede cunoştinţele anterioare necesare învăţării ce urmează; să fie motivaţi pentru a învăţa (în general şi la un anumit obiect studiu, în particular); să cunoască limbajele utilizate (de profesor sau de calculator, cazul instruirii asistate de acesta

În comunicarea didactică profesorul trebuie să-i facă pe elevi să simtă că are o vocaţie în această direcţie, că este un partener de încredere, care doreşte un dialog autentic. Competenţa de comunicare se va manifesta şi prin capacitatea de ascultare a elevilor. Cei mai apreciaţi profesori sunt cei care permit libertatea de exprimare a elevilor, care nu-i fac nici să se simt a judecăţi, nici manipulaţi, nici sfătuiţi, ci cei care le oferă sentimentul de siguranţă şi libertatea comunicării.

Bariere în comunicarea didactică

Comunicarea poate fi obstrucţionată sau doar perturbată de o serie de factori care se interpun între semnificaţia intenţionată şi cea percepută putând fi legaţi de oricare dintre componentele comunicării (emiţător, mesaj, canal, receptor), sau de interacţiunea lor.

Dintre aceştia cei mai importanţi sunt:

1. Efectele de statut – uneori statutul prea înalt al emiţătorului în raport cu receptorul pot cauza răstălmăciri ale mesajului de către acesta din urmă.
2. Probleme semantice – specialiştii au tendinţa să folosească un jargon profesional, crezând că şi ceilalţi îl pot înţelege; persoanele cu statut mai ridicat au tendinţa de a se exprima într-un mod mai sofisticat, greu de înţeles pentru persoane cu un nivel de şcolarizare scăzut.
3. Distorsiuni perceptive – când receptorul are o imagine despre sine nerealistă şi este lipsit de deschidere în comunicare, neputându-i înţelege pe ceilalţi în mod adecvat.
4. Diferenţe culturale – persoane provenite din medii culturale, cu valori, obiceiuri şi simboluri diferite.
5. Alegerea greşită a canalelor sau a momentelor – trebuie alese canalele corecte pentru fiecare informaţie şi de asemenea şi momentul trebuie să fie bine ales – o situaţie urgenţă nu are sorţi să fie îndeplinita dacă este cerută la sfârşitul orelor de program sau la sfârşitul săptămânii.
6. Lungimea excesivă a canalelor – o reţea organizaţională complicată duce la o comunicare lentă.

Factori fizici perturbatori – iluminatul necorespunzător, zgomote parazite, temperaturi excesiv de coborâte/ridicate, ticuri, elemente ce distrag atenţia – telefon, cafea, ceai etc.

Bariere umane în cadrul unei comunicări eficiente sunt:

- Fizice: deficienţe verbale, acustice, amplasament, lumina, temperatura, ora din zi, durata întâlnirii, etc.
- Semantice: vocabular, gramatica, sintaxa, conotaţii emoţionale ale unor cuvinte.
- Determinate de factori interni: implicare pozitivă (ex: Îmi place Ion, deci îl ascult); implicare negativă (ex: Mirela m-a bârfit acum 1 an, deci interpretez tot ce spune că fiind împotriva mea).
- Frica; diferenţele de percepţie; concluzii grăbite; lipsa de cunoaştere; lipsa de interes (una din cele mai mari bariere ce trebuiesc depăşite este lipsă de interes a interlocutorului faţă de mesajul emiţătorului); emoţii (emoţia puternică este răspunzătoare de blocarea aproape completă a comunicării); blocajul psihic; tracul

Blocajele de comunicare, sau distorsiunea informaţiei se pot produce atunci când:

• emiţătorul (profesorul) nu stăpâneşte conţinutul mesajului didactic transmis; acesta nu este expus clar, inteligibil şi sistematizat; emiţătorul vorbeşte prea încet, prea tare sau prea repede; nu prezintă la început scopul mesajului şi nu creează motivaţii pentru a trezi interesul pentru comunicare; emiţătorul nu sincronizează diferitele tipuri de comunicare (verbală, paraverbală, nonverbală, vizuală etc.); mesajul transmis nu corespunde cu interesele elevilor sau cu problemele ce le au de rezolvat; mesajul didactic este prea cunoscut sau prea abstract şi nu trezeşte interes, producând plictiseală; comunicarea este numai unidirecţională, producând pasivitate; elevii nu sunt angajaţi în comunicare prin dialog sau prin întrebări retorice; eficienţa comunicării este blocată şi de fondul stresant creat de emiţător (plictiseală, oboseală, nerăbdare, teama de a nu greşi în expunere etc.); elevii nu au cunoştinţele necesare pentru a înţelege mesajul didactic sau acestea nu au fost fixate temeinic şi ca urmare se produc interferenţe.

Între obstacolele ce apar mai frecvent în comunicarea didactică, menţionăm:

– Supraîncărcarea (determinată de criză de timp, dar şi de dorinţa unor profesori de a nu omite lucruri importante); utilizarea unui limbaj încifrat, inaccesibil (sau greu accesibil) elevilor; – dozarea neuniformă, în timp, a materialului de predat; starea de oboseală a elevilor/studenţilor sau indispoziţia profesorului; – climatul tensionat sau zgomotos.

Pentru perfecţionarea comunicării didactice, este necesară cunoaşterea respectarea unor reguli de către profesori, între care menţionăm:

– Vorbirea corectă, deschisă şi directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaşte în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepţionate şi înţelese); ascultarea atentă, răbdătoare şi încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înţelege exact sensul acestor mesaje; folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru acelaşi tip de mesaje (de regulă, orală şi vizuală, concomitent); repetarea mesajelor mai complexe

Bibliografie:

Abric, J.- CI., Psihologia comunicării: teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
Leroy, G., Dialog în educaţie, Editura Didactică şi Pedagogică.
Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004.

Câteva observații despre importanța comunicării nonverbale în procesul educațional

Prof. Marilena Lascăr
Colegiul Național „Elena Cuza”, București

În perioada pandemiei, școala românească a realizat un salt necesar, îndelung amânat până atunci de factorii decizionali pe motiv de costuri, de integrare în activitatea didactică a aplicațiilor online. Atunci, eforturile eroice ale cadrelor didactice de învățare rapidă a modalităților de integrare a TIC în lecție (plătind cursuri și procurându-și pe cont propriu calculatoare și tablete performante, care să facă posibilă susținerea unor lecții la distanță) au eliminat în câteva luni decalajul de 20 de ani sub acest aspect față de învățământul european. Totuși, consecințele perioadei de școală online sunt mai degrabă negative în rândul generației de elevi care au trecut prin această experiență insuficient de bine gestionată de decidenți, care au lansat câteva greșeli fatale, precum acordul părintelui pentru nota dată de profesor sau menținerea facultativă a camerei video pornite la lecției.

Observăm astăzi că elevii care au trecut printr-un an și patru luni de școală online au pierdut iremediabil unele aspecte legate de relaționare sau nu au deprinderi care se formează la o vârstă mai fragedă. Am încercat să găsesc un răspuns la această constatare pornind de la axiomele comunicării formulate de cercetătorii de la Palo Alto.

În acest sens, Axioma 2 mi-a atras atenția: „Comunicarea se desfășoară la două niveluri: informațional și relațional, cel de-al doilea oferind indicații de interpretare a conținutului celui dintâi.” Iar relația reprezintă în comunicarea didactică aspectul care face diferența între a participa cu interes la o lecție sau doar pentru că e trecută în orar.

Cele șase trăsături ale comunicării eficiente includ, pe lângă formularea mesajului într-o manieră clară, ușor de înțeles de către interlocutor, mai multe aspecte care țin de nivelul afectiv, atitudinal și nonverbal:

- ascultare activă pe tot parcursul discuției;
- respect și empatie față de interlocutor;
- armonizarea mesajului verbal cu cel nonverbal (limbajul trupului) și paraverbal (aici includem intonația vocii, pauzele de vorbire etc.);
- atenție la feedback și adaptarea mesajului în funcție de acesta;
- o inteligență emoțională dezvoltată.

Am dedus că ceea ce a lipsit în perioada online a fost prezența fizică a profesorului, model de comportament și partener activ de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. Pentru elevii români din învățământul preuniversitar, contactul direct, nemediat de tehnologie, cu profesorii lor pare a fi fost o lacună, pentru că aceștia fac mai mult decât să comunice informații, ei le insuflă elevilor dorința de cunoaștere, de autodepășire, prin modelul personal.

Eficiența predării se datorează, într-o mare măsură, comunicării nonverbale. Elevilor le place să învețe de la profesorii care le transmit entuziasm și pasiune pentru disciplina lor, cu autoritate, afecțiune și prietenie. Atitudinea deschisă, expresia însuflețită a chipului, gesturile expresive îi fac pe elevi sa fie mai atenți și mai interesați. Comunicarea nonverbală a profesorului joacă un rol important în învățarea afectivă, fiind o componentă esențială în viața de zi cu zi. Un profesor cu un stil de predare monoton nu trezește interesul auditoriului, iar mediul online reduce major emiterea de semnale nonverbale pe care elevii le pot interpreta. În activitățile de învățare, comunicarea nonverbală servește

ca mijloc pentru organizarea de interacțiuni interpersonale, dar și pentru transmiterea valorilor morale și culturale.

În fapt, doar un mic procent din creier procesează comunicarea verbală. S-a dovedit că din totalul mesajelor transmise de o persoană și reținute de interlocutor, doar 7% sunt verbale, în timp ce 38% sunt paraverbale (tonul, ritmul, tonalitatea, volumul și stilul vorbirii, precum și caracteristici prozodice: ritm, pauză, accent, intonație), iar **55% sunt la nivelul comunicării nonverbale.**

Comunicarea nonverbală implică procese de codare și decodare conștiente și inconștiente. Codarea reprezintă activitatea de generare de informații prin expresii faciale, gesturile sau mișcările corpului (kinezică), posturi ale corpului, contactul vizual, spațiul (proxemică) și atingeri (haptică). Aceasta poate include, de asemenea, oculezica (contactul vizual și acțiunea de a privi în timpul vorbirii și ascultării, frecvența privirii, modele de fixare vizuală, dilatarea pupilei și ritmul clipirii). Decodarea reprezintă interpretarea informațiilor din senzațiile transmise de comunicator.

Axioma comunicării nonverbale evidențiază relevanța pe care o are limbajul trupului**: „Când ea ce spunem nu este în concordanță cu ceea ce facem, interlocutorul crede ceea ce vede, adică semnalele nonverbale ale corpului.”** În plus, copiii oglindesc întotdeauna comportamentul adulților.

Modul în care ne mișcăm și ne purtăm le spune elevilor noștri cum ne simțim sau cum dorim să se comporte într-o anumită situație. De aceea, menționez câteva comportamente pe care le folosesc frecvent la clasă și alcătuiesc un cod de comunicare nonverbală cu efecte educative care înlocuiesc structurile fatice ale limbajului verbal:

Aplecarea la înălțimea copilului îi arată că sunt aproape de el, că îi acord atenție, îl ajută să se simtă în siguranță, iar pentru cei mici face posibil contactul vizual.

A întoarce un zâmbet copilului care îmi zâmbește.

Mâna întinsă ca semn pentru a opri o mișcare, fără a țipa.

Degetul pe ceas pentru a-l anunța că activitatea s-a încheiat.

Pumnii strânși și un zâmbet larg pentru a încuraja eforturile.

Degetul în fața gurii „shh” pentru a-i cere să facă mai puțin zgomot.

Degetul care arată către creier: „gândește”, „încearcă să-ți amintești”. „memorează”.

Degetele mari în sus și zâmbetul mare pentru a încuraja și a transmite încredere: „Eu cred în tine”.

Mișcări lente orizontale ale mâinii pentru a-i spune „încetinește”.

Mâinile ca semn de „time out” pentru a avertiza că avem nevoie de o pauză.

O mână pe umăr pentru a-i arăta sprijin și pentru a-i oferi încredere.

O privire blândă, o ridicare a degetului mare, un zâmbet. Toate aceste manifestări nonverbale joacă un rol important în modul în care comunicăm și înțelegem sentimentele celor din jurul nostru, îi încurajăm și le arătăm cât de importanți sunt pentru noi, profesorii. Și să nu uităm, copiii oglindesc întotdeauna comportamentul adulților.

Bibliografie:
Pânișoară, Ion-Ovidiu, **Comunicarea eficientă**, Editura Polirom, Iași, 2015.
Dinu, Mihai, **Comunicarea**, Editura Științifică, București, 1997.
https://institutrice.com/quelles-sont-les-dimensions-de-la-communication-non-verbale/

METODE MODERNE DE PREDARE A MATEMATICII ÎN LICEU

Prof. Mihai Cristina
Liceul Tehnologic “Petrache Poenaru”, Bălcești, Vâlcea

Predarea matematicii ocupă un loc cheie în educația societății din întreaga lume. Cunoașterea matematicii dezvoltă gândirea logică și analitică, fiind considerată știința care depășește barierele limbii, întrucât utilizează limbajul universal al numerelor și al semnelor, care este înțeles de toți oamenii din lume (Nowak, 2013).

Întrucât este considerată de către elevi o disciplină foarte dificilă, au fost dezvoltate nenumărate instrumente care sunt disponibile online cu scopul de a facilita învățarea și predarea matematicii. Aplicațiile existente acoperă toate nivelurile educației, de la școala primară până la universitate. În acest modul vom prezenta instrumentele care vă pot oferi ajutor, astfel încât predarea și învățarea matematicii să devină mult mai ușoare și mai agreabile.

Odată cu cea de-a patra revoluție industrială și cu începerea erei digitale, s-a încercat utilizarea tehnologiilor moderne în educație, cu referire la introducerea manualelor digitale sau predarea cu ajutorul platformelor electronice de învățare. Oricum, sistemul educațional din zilele noastre nu este în măsură să facă față diversității elevilor, prin urmare nu are nici capacitatea de a le exploata în întregime potențialul. Profesorii, dispunând de timp limitat de predare, nu pot personaliza procesul de învățare al fiecărui elev din clasă, fiind important pentru aceștia să beneficieze de sprijin online în predare astfel încât să poată îndeplini această sarcină.

Să ne îndreptăm acum atenția spre instrumentele online care pot oferi suport profesorilor în predare. Cadrul didactic ar trebui să studieze resursele online existente. Internetul oferă acces rapid la cunoștințe și la materiale de predare, oferindu-ne unelte care stimulează eficiența predării–învățării. Cea mai comună greșeală pe care o fac profesorii este aceea de a se concentra pe o nouă metodă de predare, subordonându-i întregul proces de predare. Prin urmare, este important pentru cadrul didactic să înceapă prin a-și fixa un obiectiv și abia după aceea să aleagă mijloacele și metodele de predare care să-l ajute în atingerea acestui scop. Pentru ca acest lucru să fie posibil, este important să conștientizăm utilitatea unui instrument specific și să o legăm de scopul pe care dorim să-l atingem.

Când începeți căutările, trebuie să fiți conștient de natura uneltelor existente pe Internet. Ceea ce urmează reprezintă o analiză a acestor instrumente:

- Aplicații educative – aplicații care permit profesorului și elevului să își extindă cunoștințele și să își formeze noi abilități în domenii specifice. Pe site-ul proiectului SMART-MT, au fost postate cele mai interesante aplicații. Vedeți mai mult pe: https://smart.erasmus.site/e-directory/#tab1
- Platforme educative – Platformele vă permit să distribuiți propriul material de predare și să comunicați cu elevii. Puteți utiliza platforma pentru a împărtăși sarcini de lucru/chestionare/teste create de dumneavoastră, iar rezultatele elevilor vor fi transmise automat și salvate. Obținând feedback imediat, profesorul află despre cunoștințele și progresul elevilor. Exemple de platforme educative populare: Socrative, Padlet, Edmodo, Kahoot, KhanAcademy, ScienceKids etc.
- Instrumente de creare a materialelor didactice – Instrumente care permit prezentarea conținutului didactic sau prezentarea propriilor filme, ex. H5P, edpuzzle, ed.ted, powtoon etc.

În secțiunea următoare vom descrie în detaliu câteva dintre aceste platforme și instrumente, prezentându-le avantajele și dezavantajele.

Fiecare profesor de matematică ar trebui să se familiarizeze cu instrumentele și să-și amintească faptul că atractivitatea mesajului nu trebuie să umbrească conținutul pe care doresc să-l transmită. Introducerea soluțiilor noi și inovatoare în clasă nu afectează negativ succesul educațional. Este important să aveți în vedere atmosfera prietenoasă, stabilirea unei relații bune cu elevii și organizarea corespunzătoare a procesului de predare. Potrivit experților, materialul nou este mai bine absorbit atunci când conținutul este clar și când sunt implicate emoții pozitive în procesul de învățare.

În ansamblu, profesorii trebuie să fie conștienți de acest progres și să implementeze noi soluții în clasa lor în vederea menținerii motivației și interesului elevilor.

În era digitalizării, profesorul se confruntă cu provocarea câștigării și menținerii atenției elevului pentru cât mai mult timp. Predarea tredițională a matematicii este adesea limitată la predarea pe baza unei scheme. De obicei nu este suficient timp pentru explicarea problemei într-o manieră creativă și aprofundată sau pentru sprijinirea elevilor cu dificultăți la matematică. Introducerea tehnologiilor moderne (RED și instrumente TIC) în predarea matematicii va permite transferul soluțiilor dinspre o simplă tablă albă înspre o tablă interactivă, telefon sau laptop, dar în același timp va face lecția mai atractivă și va permite elevilor să înțeleagă mai bine conținutul.

Prin utilizarea instrumentelor online în predarea matematicii, profesorul va putea să sporească interesul elevilor pentru matematică, să le contureze imaginația, să le extindă cunoștințele, dar în același timp să-i ajute să se organizeze în timpul lucrului.

Beneficii ale utilizării instrumentelor didactice online în lecțiile de matematică:

- Susținerea procesului de învățare prin introducerea noilor concepte, rezolvarea sarcinilor și verificarea cunoștințelor elevilor,
- Abilitatea de a colecta și procesa informații,
- Posibilitatea de a simula fenomene și procese,
- Obținerea informațiilor necesare,
- Utilizarea instrumentelor online susține conținutul tradițional de predare și formele de comunicare,
- Oferirea de noi metode și mijloace de transfer al cunoștințelor,
- Dezvoltarea de noi abilități,
- Transferul interactiv al cunoștințelor,
- Cooperarea elev–profesor în procesul de învățare prin facilitarea comunicării.

În prezent, profesorul ar trebui să fie pregătit corespunzător pentru utilizarea metodelor și tehnologiilor bazate pe utilizarea calculatorului în predarea matematicii (M.Walak, 2017):

- Profesorul ar trebui să își extindă cunoștințele privind soft-urile specifice didacticii matematicii,
- Profesorul ar trebui să dețină competențe de utilizare a unui calculator și de adiministrare a unui laborator informatic,
- Profesorul ar trebui să dețină competențe de utilizare a soft-urilor disponibile și de implementare a unor lecții pe teme specifice,
- Profesorul ar trebui să dobândească cunoștințe privind organizarea activității în timpul orelor de matematică bazate pe utilizarea calculatorului.

Dobândirea cunoștințelor și formarea competențelor matematice este anevoioasă în absența contactului direct, cu precădere atunci când elevului i se prezintă un material de predare nou. Prin urmare, aceste instrumente pot fi utile nu doar în predarea în clasă, dar și în predarea online. Introducerea soluțiilor inovatoare în educație dezvoltă creativitatea, stimulează gândirea critică și sporește interesul, cu ajutorul cărora elevii își dezvoltă abilitățile.

Bibliografie:

A. Basińska, *Poradnik Mentora,* Warszawa 2017

F. Bereźnicki, *Dydaktyka kształcenia ogólnego*, p. 459-461, Kraków 2001.

J. Nowak, *Postrzeganie matematyki wśród studentów*, 2013

J. Nowak, *Przykłady zastosowań programu Geogerba w edukacji matematycznej,* Rzeszów 2016

M. Walak, *Stosowanie przykładowych narzędzi TIK przez nauczyciela matematyki,* Gorzów Wielkopolski, 2017

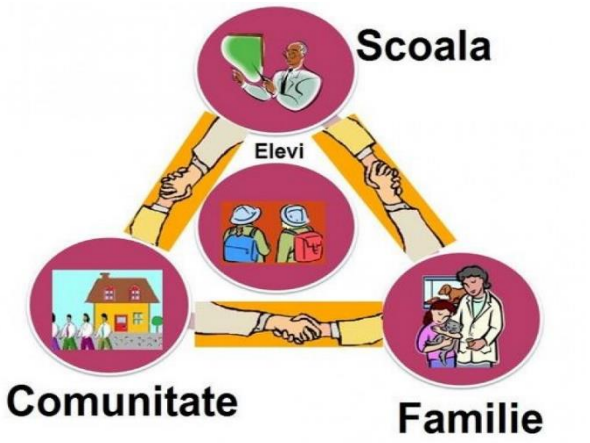
Abordări inovatoare în comunicarea didactică-Amprenta cuvântului în inovația didactică

Prof. Inv. Primar Petrescu Letiția-Paraschiva
Școala Gimnazială Constantin Negreanu, Drobeta-Turnu-Severin

Comunicarea didactică reprezintă pilonul central al procesului educațional, redefinind relația dintre profesori și elevi și influențând în mod semnificativ calitatea învățării. Este un proces complex și dinamic prin care cunoștințele, abilitățile și valorile sunt transmise și receptate într-un cadru educațional. Această formă de comunicare nu se rezumă doar la transferul de informații, ci implică și construirea unui mediu propice dezvoltării intelectuale, sociale și emoționale a elevilor.

Așadar, comunicarea didactică nu presupune doar abilități tehnice de predare, ci și capacitatea de a inspira, de a stimula curiozitatea și de a facilita înțelegerea profundă a materiei. Ea transcendă barierele convenționale ale educației și se adaptează la schimbările din societate, inclusiv la evoluția tehnologică și la noile nevoi ale elevilor.

În lumea educației, puterea cuvântului este incontestabilă, devenind nu doar un instrument de comunicare, ci și un catalizator al inovației didactice. Amprenta cuvântului se manifestă în multiple forme, de la manualele tradiționale la discursurile motivaționale, și exercită o influență semnificativă asupra evoluției metodelor de predare și învățare.

Profesorii devin ghizi și facilitatori ai cunoașterii, iar elevii devin agenți activi în propriul lor proces de învățare. Modalitățile tradiționale de predare și învățare evoluează pentru a integra tehnologii moderne, metode inovatoare și o abordare centrată pe elev, transformând sala de clasă într-un mediu dinamic și interactiv.

În acest context, comunicarea didactică nu se limitează doar la predare, ci încurajează, de asemenea, dezvoltarea abilităților de gândire critică, comunicare eficientă și colaborare, pregătind astfel elevii pentru provocările unei societăți în schimbare rapidă.

Astfel, explorarea și înțelegerea comunicării didactice devin esențiale pentru optimizarea procesului de învățare și pentru cultivarea unei relații armonioase între educatori și elevi, contribuind la formarea cetățenilor pregătiți să facă față provocărilor globale și să contribuie la progresul societății.

1. Utilizarea Tehnologiei în Comunicarea Didactică

O abordare inovatoare în comunicarea didactică este integrarea tehnologiei în procesul de predare și învățare. Utilizarea tabletelor, calculatoarelor, platformelor online și a altor dispozitive tehnologice în clasă permite accesul la resurse educaționale variate și interactive. De exemplu, platformele de e-learning oferă cursuri online, videoclipuri și activități care stimulează participarea activă a elevilor și facilitează înțelegerea conținutului.

Tehnologia a devenit un instrument esențial în procesul educațional, transformând modul în care profesorii livrează informația și elevii o receptează. Un exemplu elocvent este utilizarea platformelor de e-learning, cum Google Classroom, care permite profesorilor să posteze materiale educaționale, să atribuie sarcini și să ofere feedback în timp real. De asemenea, instrumente interactive, cum ar fi tabletele sau softurile de simulare, pot transforma o lecție simplă într-o experiență captivantă și interactivă.

2. Metode de Învățare Experiențială și Practică

Abordarea didactică inovatoare implică adesea utilizarea metodelor de învățare experiențială și practică. Elevii nu doar învață din manuale și lecții, ci au oportunități de a aplica cunoștințele în situații reale. De exemplu, proiectele de grup, excursiile de studiu și simulările practică permit elevilor să-și dezvolte abilități practice și să înțeleagă modul în care informațiile se aplică în contextul real.

Metodele de învățare experiențială și practică aduc conținutul academic în contextul real, facilitând astfel înțelegerea și reținerea informației. De exemplu, în cadrul unei lecții despre descoperirea corpul uman *(anatomie pentru clasele primare)*, elevii ar putea participa la experimente practice în laborator pentru a observa fenomenele studiate în manuale. Proiectele de grup, cum ar fi dezvoltarea unei prezentări sau a unei machete simple, sunt, de asemenea, exemple eficiente de învățare practică, oferind elevilor oportunitatea de a aplica cunoștințele teoretice în proiecte concrete.

3. Comunicarea Interactivă și Colaborativă

Abordările inovatoare în comunicarea didactică promovează interacțiunea și colaborarea între elevi și profesori. Comunicarea bidirecțională și feedback-ul constant joacă un rol crucial în îmbunătățirea procesului de învățare. Forumurile online, platformele de colaborare și tehnologiile de videoconferință facilitează discuții active și schimbul de idei între elevi și profesori, creând un mediu educațional mai dinamic și participativ.

Comunicarea interactivă și colaborarea sunt aspecte-cheie ale unui mediu educațional inovator. Platformele de colaborare online, cum ar fi Google Docs sau Microsoft Teams, permit elevilor să lucreze în echipă la proiecte, să împărtășească idei și să ofere feedback reciproc. De asemenea, instrumentele de videoconferință pot aduce specialiști din diverse domenii direct în sala de clasă

virtuală, oferind elevilor oportunitatea de a interacționa cu profesioniști și de a-i întreba direct despre experiența lor.

Aceste exemple ilustrează cum tehnologia și metodele practice pot revoluționa modul în care se face educația și cum interacțiunea și colaborarea joacă un rol central în procesul de învățare. Prin integrarea acestor abordări inovatoare, se creează un mediu educațional care nu doar transferă cunoștințe, ci și dezvoltă abilități practice și stimulează gândirea critică.

Odată ce am analizat impactul tehnologiei în metodele de predare, este esențial să explorăm acum amprenta cuvântului în inovația didactică. Cuvântul reprezintă o forță conducătoare în inovația didactică, fiind un instrument esențial prin care se transmit cunoștințele și se construiește puntea între învățător și elevi. Fie că este vorba despre manualele tradiționale, discursurile motivaționale sau narațiunile interactive, puterea cuvântului exercită o influență considerabilă asupra modului în care educația este percepută și asimilată.

În contextul educației tradiționale, cuvântul a fost principalul instrument al comunicării didactice. Manualele și lecțiile, transmise prin intermediul limbajului scris și oral, au format baza cunoașterii. Cu toate acestea, amploarea cuvântului nu se rezumă doar la transmiterea informației, ci și la capacitatea acestuia de a stârni imaginația și de a crea conexiuni între idei.

Un aspect cheie al amprentei cuvântului în inovația didactică se reflectă în evoluția modalităților de comunicare. Podcast-urile educaționale, cărțile digitale și platformele de e-learning reprezintă doar câteva exemple care demonstrează modul în care cuvântul a migrat către spațiul virtual, extinzând astfel accesul la informație și diversificând metodele de predare. Cu cuvinte bine alese și exemple captivante, aceste resurse reușesc să implice și să stimuleze imaginația, transformând procesul de învățare într-o experiență mai personalizată și interactivă.

De asemenea, discursurile motivaționale au devenit un instrument important în cadrul inovației didactice. Cadrele didactice, fiind conștiente de puterea cuvântului în influențarea emoțiilor și motivației elevilor, utilizează această formă de comunicare pentru a inspira și ghida procesul de învățare. Astfel de discursuri nu numai că contribuie la dezvoltarea unei mentalități pozitive, ci și deschid calea către explorarea și acceptarea inovațiilor în educație.

Prin urmare, înțelegerea amprentei cuvântului în inovația didactică devine crucială. Aceasta nu se limitează doar la transmisia informațiilor, ci și la crearea unei conexiuni mai profunde între cadrele didactice și elevi. Cuvântul, cu puterea sa de a inspira, de a transmite emoții și de a crea legături semnificative, este unul dintre principalii agenți de schimb în transformarea educației și în adaptarea sa la cerințele unei societăți în schimbare rapidă. Astfel, explorarea și aprecierea amprentei cuvântului în inovația didactică devine esențială pentru a evolua și pentru a răspunde nevoilor mereu schimbătoare ale educației contemporane.

În concluzie, explorarea abordărilor inovatoare în comunicarea didactică și a amprentei cuvântului în inovația didactică dezvăluie o realitate complexă a evoluției educației. Abordările inovatoare, cum ar fi utilizarea tehnologiei, metodele experiențiale și comunicarea interactivă, transformă modul în care

elevii învață și interacționează cu informațiile. În același timp, amprenta cuvântului, reflectată în discursurile motivaționale și în comunicarea eficientă, nu doar inspiră elevii, ci și consolidează o legătură profundă între educatori și tinerii minți în dezvoltare.

Aceste două aspecte se împletesc pentru a modela viitorul educației, aducând împreună tradiția și inovația. În timp ce tehnologia și metodele active revoluționează procesul de învățare, cuvântul rămâne un instrument nelipsit pentru a transmite nu doar informații, ci și emoții și inspirație. Astfel, inovația didactică devine o sinteză armonioasă între progresele tehnologice și puterea nelimitată a cuvântului, pregătindu-i pe elevi pentru provocările și oportunitățile unei lumi în continuă schimbare. În final, abordările inovatoare și amprenta cuvântului nu sunt doar componente separate, ci părți ale aceluiași efort de a crea un mediu educațional stimulativ și relevant, în care fiecare elev poate atinge excelența și își poate realiza potențialul deplin.

COMUNICAREA DIDACTICĂ

Prof. înv. preşcolar Nița Ana-Maria
G.P.P. „ Paradisul Copiilor’’, Craiova

Comunicarea joacă un rol important, esenţial în cadrul vieţii sociale. Nu s-ar putea concepe desfăşurarea eficientă a vreunei activităţi, rezolvarea problemelor în afara transmiterii şi receptării de mesaje.

Comunicarea umană este esenţa legăturilor interumane exprimată prin capacitatea de a descifra permanent sensul contactelor sociale realizate cu ajutorul simbolurilor şi a semnificaţiilor social – generale.

Comunicarea educaţională sau didactică este cea care mijloceşte realizarea fenomenului educaţional în ansamblul său. Comunicarea didactică constituie baza procesului de predare –învăţarea cunoştinţelor în cadrul instituţionalizat al şcolii şi între parteneri cu roluri determinate profesori-elevi.

În creşterea calităţii actului educaţional o mare importanţă revine modului în care dascălul reuşeşte să comunice cu copii, modului cum acesta facilitează comunicarea între copii.

Comunicarea didactică are rol hotărâtor în derularea şi eficientizarea actului educaţional. Constituie o premisă a reuşitei actelor pedagogice, dar şi o finalitate a acestora, deoarece, un obiectiv general al învăţământului îl constituie formarea şi dezvoltarea competenţei comunicative a preşcolarilor.

Profesorul cu vocaţie ştie că a fi preocupat de conştientizarea, supravegherea şi îmbogăţirea conduitei sale comunicative este o cerinţă elementară, mai ales că ,,nu tot ce intenţionăm reuşim să spunem, nu tot ce spunem se aude, nu tot ce se aude se şi înţelege, se înţelege şi ce nu spunem, iar ceea ce se înţelege nu depinde de noi ce devine’’.(L. Şoitu).

Ceea ce spunea L. Şoitu în ,,Condiţionarea psihologică a mesajului audio – vizual‘’ trebuie să ne dea de gândit fiecăruia: ,,nu tot ce intenţionăm reuşim să spunem, nu tot ce spunem se aude, nu tot ce se aude se şi înţelege, se înţelege şi ce nu spunem; iar ceea ce se înţelege nu depinde numai de noi ce devine”.

Deci, dacă luăm în considerare că mesajul transmis este o competenţă din partea educatorului şi o performanţă din partea educatului, trebuie să căutăm acele mijloace pentru a deveni competenţi în ceea ce ţine de comunicare, astfel încât să obţinem comportamentul pe care noi ni-l dorim de la elevi.

Conform ,,Dicţionarului de pedagogie’’ al lui Sorin Cristea ,,comunicarea pedagogică reprezintă un principiu axiomatic al activităţii de educaţie care presupune un mesaj educaţional, elaborat de subiect (profesor), capabil să provoace reacţia formativă a obiectului educaţiei, evaluabilă în termeni de conexiune inversă’’.

Comunicarea pedagogică are caracter bilateral, care evidenţiază necesitatea instituirii unei corelaţii permanente între subiectul şi obiectul educaţiei. Caracterul bilateral, propriu unei comunicări prioritar formative este opus caracterului unilateral al comunicării preponderent informative, proiectată şi realizată doar la nivel de monolog.

Aşadar comunicarea trebuie să fie interactivă, învăţătorul fiind nu doar emiţător, ci şi receptor, iar elevii sunt deopotrivă receptori şi emiţători de mesaje.

Este un fapt bine cunoscut că procesul de învăţământ se realizează prin şi pentru comunicare, fiind, în ultimă instanţă, un act de comunicare.

Comunicarea, la rândul său, conţine prin ea însăşi potenţial educativ: transmitere de cunoştinţe, formarea gândirii şi facilitarea operaţiilor intelectuale, autoreglarea activităţii intelectuale, transmiterea codurilor caracteristice fiecărei ştiinţe, etc., între comunicare şi educaţie existând un raport de interdependenţă.

Comunicarea, atât cea didactică cât şi cea de la nivelul societăţii, rămâne o problemă deschisă pentru cercetare în privinţa posibilităţile de realizare a unei comunicări integrale , o comunicare în care pierderea de informaţii să fie minimă, obţinându-se o satisfacţie pentru ambii interlocultori, şi în care ceea ce se receptează să coincidă într-o măsură semnificativă cu input-ul de la capătul emitere.

Perioada prescolara este perioada care se caracterizeaza prin cele mai profunde, si productive insusiri psihice ale individualitatii, este perioada unei intense receptivitati, sensibilitati si flexibilitati psihice divergente. De aici necesitatea de a exersa si fructifica potentialul creativ al prescolarului, de a-i forma si dezvolta eul cognitiv, afectiv, socio-actional in devenire.

De mic copilul este atras de povesti. Aproape ca nu exista familie cu copii, care sa nu aiba in biblioteca carti de povesti. De aceea, in organizarea si desfasurarea activitatilor de lectura ale educatoarei, trebuie respectate cerintele pedagogice ce decurg din particularitatile de varsta ale prescolarilor si specificul lecturilor ca mijloc al comunicarii.

Comunicarea didactică poate deveni un model eficient de formare a competenţelor comunicative la preşcolari dacă:

1. educatorul va practica un stil comunicaţional adecvat situaţiei educative concrete şi particularităţilor de vârstă/individuale ale copiilor;
2. vor fi stabilite interconexiuni dintre tipul şi structura comunicării didactice, relaţiile comunicative „educator-educat”, „educat-educator”, grupul social şi competenţele comunicative ale preşclarilor;
3. vor fi formate capacităţi intelectuale privind achiziţiile lingvistice şi încurajarea folosirii limbii române în diferite situaţii.

Comunicarea didactică priveşte direct relaţia educator-educat şi de eficienţa ei depinde scopul final al educaţiei. În învăţământul preşcolar educatoare stabileşte relaţii la grupă formal şi informal Ţinând cont de vârsta copiilor care este critică pentru formarea unui cetăţean al societăţii,relaţiile educatoarei trebuie să fie optim pozitive .Comunicarea se face în orice moment al zilei începând cu venirea la grădiniţă,dezbrăcatul,îmbrăcatul,masaşi plecarea. În procesul instructiv-educativ din grădiniţă vorbim mai puţin despre dialog, dar mai mult despre conversaţie, utilizată în cadrul convorbirii. În grădiniţă, dialogul întrebărilor şi răspunsurilor poate fi realizat sub formă de exerciţiu ludic, prin intermediul unor personaje, prin intermediul unor simulări. Copiii sunt puşi astfel în situaţia ,,jocurilor de rol’’, ca mijloace de educare a limbajului spontan. Nu trebuie neglijată contribuţia convorbirilor la formarea deprinderilor de comunicare socială, la dialog respectuos între parteneri, la schimbul reciproc de mesaje.

Condiţiile reuşitei în comunicarea didactică din perspectiva formatorului sunt :participare,prezenţă, atmosferă,starea lui de spirit. Elevii merg spre motivaţia personală,doresc ca formatorul să-i respecte ,să adopte o atitudine pozitivă faţă de toţi. Profesorul trebuie să fie exigent şi drept,competent şi interesant,informat,să recunoască când ştie şi când nu şi să fie capabil de a crea un climat foarte bun.

Comunicarea este o premisă a oricăror relaţii interumane.

Fără o comunicare nu există planificare, organizare,monitorizare şi evaluarea activităţii. Nu există nici motivare,nici consultare,nici participare şi nici parteneriat între profesor şi elev, profesor şi clasă, elev şi elev.

Copilul comunică în permanenţă cu educatoarea şi invers,îmbogăţindu-şi vocabularul, devenind mai rafinat în exprimare şi în comunicare de aceea consider ca educatoarea trebuie sa lucreaze interdisciplinar de fiecare dată pentru realizarea acestui obiectiv - comunicare.

Importante in realizarea sarcinilor şi a obiectivelor învăţământului preşcolar sunt calitaţile şi competenţele educatoarei. Prin tot ce întreprinde , prin personalitatea sa , educatoarea reperzintă un model pentru copil , un sprijin pentru familie , un factor de cultură îi comunitate .Pentru a-şi îndeplini rolul cât mai potrivit partenerilor de dialog , educatoarea trebuie să comunice. O adevărată educatoare trebuie să -aibă o vorbire expresivă,gestică potrivită situaţiei respective,capacitatea de demonstra logic şi să folosească un vocabular accesibil copiilor,să aibă capacitatea de a antrena copiii într-un dialog ori de câte ori este nevoie.

Educatoarea trebuie să aibă o atitudine pozitivă faţă de întreaga grupă,să accepte greşelile, fără a-i ironiza pe copii,să fie creativă,să fie corectă,să-i felicite pe copii ,să-i încurajeze şi să-i recompenseze aşa încât să realizeze o bună cooperare în comunicare.

Bibliografie:

- Băran-Pescaru, Adina, Parteneriat în educaţie, Editura Aramis, București, 2004
- Bătrînu, E.. Educaţia în familie. Bucureşti: Editura Politică, 1980.
- Cucoş, C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare şi grade didactice. Ediţia a III-a revăzută şi adăugită. Iaşi: Editura Polirom, 2009.
- Dumitrana, Magdalena, (2011), Cum creşte un pui de om, Editura Compania, Bucureşti

COLABORAREA EFICIENTĂ DINTRE GRĂDINIŢĂ ŞI FAMILIE

Prof. înv. preşcolar Bedelici Mihaela
G.P.P. „ Paradisul Copiilor’’, Craiova

Familia este factorul educativ prioritar, întrucât educaţia începe din familie, aceasta fiind modelul pe care copilul îl imită şi-l urmează. În familie copilul îşi face pregătirea pentru viaţă.

Familia oferă mediul în care copilul se naşte, trăieşte primii ani ai vieţii, se dezvoltă şi se formează pentru viaţă. Aceasta reprezintă primul instrument de reglare a interacţiunilor dintre copil şi mediul social. Are rolul central în asigurarea condiţiilor necesare trecerii prin stadiile de dezvoltare ale copilăriei, condiţii ce stau la baza structurării personalităţii individului. În relaţiile sale cu mama, cu tata şi cu fraţii, copilul se integrează în relaţiile sociale, se apropie de societate, îşi cunoaşte valorile şi începe să-şi formeze imaginea de sine.

Mediul în care copilul se naşte, trăieşte primii ani ai vieţii, se dezvoltă şi se formează pentru viaţa îl oferă familia. Astfel, familia are rolul central în asigurarea condiţiilor necesare trecerii prin stadiile de dezvoltare ale copilăriei, condiţii ce stau la baza structurării personalităţii individului. Apariţia unei persoane micuţe în orice familie, care la început este complet dependentă de adulţi şi îşi inspiră tandreţe aduce cu ea un enorm sens al responsabilităţii, privind modul în care să o îngrijeşti şi să o educi. Părinţii sunt primii educatori deoarece ei sunt primii cu care copilul interacţionează constant încă din prima zi a vieţii; familia este modelul pe care copilul îl imită. Totodată, modul de viaţă al familiei este principalul reper în viaţă al copilului. Comunicarea intrafamilială influenţează decisiv dezvoltarea psihofizică a copilului, formarea personalităţii lui. Copiii îşi observă proprii părinţi cum acţionează în rolul de părinţi. Primele deprinderi de viaţă sănătoasă ale copilului sunt dezvoltate în familie (deprinderi igienice, de alimentaţie sănătoasă), acestea constituind suportul dezvoltării ulterioare şi îşi pun amprenta asupra întregii personalităţi.

Tot în familie, copilul îşi însuşeşte limbajul. Volumul, calitatea vocabularului, corectitudinea exprimării depinde de modelele oferite de părinţi, de felul în care aceştia interacţionează şi îi solicită pe copii. În familie se formează cele mai importante deprinderi de comportament: respectul, politeţea, cinstea, sinceritatea, ordinea, răbdarea etc.

În realizarea acestor sarcini, *modelul parental* ajută cel mai mult, părinţii oferind copilului exemple de comportamente în diferite contexte.

De la părinţi, cei mici vor învăţa să aprecieze ce este bine şi ce este rău, ce este drept şi ce este nedrept, ce este frumos şi ce este urât în comportamente. Ei sunt primele modele pentru modul în care să acţioneze ulterior ca părinţi.

La vârsta preşcolară un factor educativ important este *grădiniţa*, care desfăşoară un amplu proces instructiv-educativ şi are cadre cu pregătire profesională corespunzătoare, ce aplică metode şi procedee pedagogice consacrate.

Educatoarea grupei trebuie să cunoască specificul fiecărui stadiu de dezvoltare a copilului, disponibilităţile intelectuale precum şi particularităţile lui comportamentale şi caracteriale. Ea se preocupă de socializarea preşcolarului prin integrarea lui în mediul grădiniţei, oferindu-i prilejul să cunoască mediul înconjurător, organizând vizite în împrejurimile grădiniţei, în cartier, în oraş, la şcoală, la locul de muncă al părinţilor etc. Treptat, cu multă răbdare, educatoarea este cea care cultivă

încrederea în propriile posibilităţi ale copiilor, integrând în jocuri şi activităţi copiii timizi, efectuând munca suplimentară individualizată cu copiii cu deficienţe verbale, folosind jocul şi jucăriile existente pentru a-i apropia de acestea.

Grădiniţei îi revine *rolul de partener în relaţiile ei cu familia* iar acest rol derivă din faptul că este un serviciu specializat, cu cadre pregătite pentru realizarea sarcinilor educaţiei copiilor cu vârste cuprinse între 3-6/7 ani.

Există două dimensiuni principale ale implicării reciproce a instituţiei de învăţământ şi familiei în favoarea copilului: *dimensiunea relaţiei copil - părinte şi dimensiunea relaţiei grădiniţă - familie.*

Relaţia grădiniţă - familie nu se poate constitui fără asigurarea unei condiţii de bază, fundamentală: cunoaşterea familiei de către educatoare, a caracteristicilor şi potenţialului ei educativ. Educatoarea trebuie să cunoască mai multe aspecte ale vieţii de familie, deoarece aceasta o ajută în cunoaşterea şi înţelegerea copiilor cu vârste cuprinse între 3-6/7 ani.

Grădiniţa nu poate face minuni, iar educaţia dată în aceasta instituţie nu va avea rezultate bune, dacă nu se va sprijini şi nu va colabora cu familiile copiilor. Nu putem educa în mod just un copil fără a-l observa atent, fără a-l studia, fără a-i înţelege personalitatea.

Căldura raporturilor dintre părinţi şi educatoare, încrederea şi respectul reciproc se stabilesc prin schimbul de informaţii - pentru care trebuie să găsim întotdeauna timpul necesar. Astfel, educatoarea poate ajuta familia în cel mai simplu şi natural mod să urmeze calea justă în raporturile cu copilul său, să prevină îndepărtarea lui sufletească, să înlăture eventualele carenţe educative. Complexitatea problemelor lumii contemporane cere deschiderea şi flexibilizarea raporturilor în parteneriatul educaţional. Implicarea, ca agenţi ai educaţiei, a diferitelor instituţii şi persoane din comunitate dezvoltă în prezent o imagine complexă şi dinamică a influenţelor educaţionale. Grădiniţa, fiind puntea de legătură cu familia, are şi menirea de a asigura părinţilor asistenţă de specialitate, informându-i asupra etapelor de evoluţie a copiilor şi venind în sprijinul celor ce întâmpină dificultăţi în înţelegerea rolului de părinţi şi în îndeplinirea cu succes a educării copiilor.

Ocaziile de a discuta cu părinţii pentru a găsi împreună soluţii problemelor cu care se confruntă copilul trebuie căutate chiar şi atunci când ele nu se oferă cu uşurinţă. În general ele sunt prilejuite de acele momente în care copilul este introdus ori este extras din programul grădiniţei. Altfel spus, cele mai frecvente ocazii pe care le are educatoarea de a comunica cu părinţii sunt: când părinţii aduc copiii la grădiniţă; la sfârşitul programului, când părinţii îşi iau copiii de la grădiniţă; cu prilejul diferitelor evenimente festive ce se organizează la nivelul grădiniţei: sărbători diverse, festivităţi de început de ciclu ori la sfârşit de ciclu preşcolar; vizite la domiciliu, lectorate cu părinţii, consultaţii pedagogice.

Cu cât cunoaştem mai bine familiile copiilor, cu atât mai eficient va fi parteneriatul cu ele. Cu cât părinţii vor cunoaşte mai bine programul educaţional, cu atât va fi mai coerentă influenţa ambilor factori educaţionali şi a ambelor medii educaţionale. Cu cât colaborarea dintre educator şi părinţi este mai strânsă cu atât mai bine ambii actori vor cunoaşte mai bine copilul.

Dialogul educatoare-părinte se poate organiza, fie individual prin *consultaţii,* cu fiecare familie, fie în *adunările organizate cu părinţii*; se informează reciproc, ceea ce contribuie atât la buna desfăşurare a procesului educaţional din grădiniţă, cat şi la o buna educaţie în familie. Dar, dialogul deschis bazat pe încrederea reciprocă cere timp pentru a fi clădit.

Unii părinţi, care au avut experienţe negative în timpul propriilor lor ani de şcoală, se pot simţi intimidaţi de prezenţa unor cadre didactice. Alţii, care au fost învăţaţi că educatorul *ştie cum este mai bine,* nu pun la îndoială faptele acestuia. Educatoarele la rândul lor pot să fi avut experienţe negative; probabil unii părinţi le-au dat lecţii despre cum să-şi facă meseria. Aceste atitudini sau sentimente pot

obstrucţiona o bună comunicare.

Participarea părinţilor la activităţi ale grupei reprezintă un alt prilej de cunoaştere a părinţilor, dar şi un mod prin care aceştia sunt familiarizaţi cu programul grupei, cu conţinutul şi metodele didactice, cu materialele didactice şi mijloacele necesare desfăşurării activităţilor, cu modul de comunicare şi abordare a situaţiilor problematice, cu semnificaţia respectului faţă de copil. Relaţia părinte-educatoare astfel contribuie la constituirea unor relaţii pozitive între familie-grădiniţă, la o coerenţă a practicilor educaţionale şi a cerinţelor referitoare la copil.

Parteneriatul grădiniţă-familie se poate realiza şi prin ***întâlnirile formale cu toţi părinţii*** desfăşurate în cadrul formal al negocierilor dintre administrarea grădiniţelor şi asociaţia părinţilor. În cadrul acestor întâlniri părinţii trebuie implicaţi în luarea unor decizii menite să asigure securitatea copiilor, stabilirea meniului zilnic corespunzător pentru menţinerea sănătoasă a copilului.

Participarea părinţilor la excursii, vizite, serbări, aniversări. La serbare pot participa părinţi şi rude ale copiilor. Părinţii por fi implicaţi nu doar in organizarea acestor evenimente, dar pot veni şi cu sugestii, propuneri de teme, de activităţi.

Lectoratele cu părinţii, organizate sistematic, au drept scop o vie propagandă pedagogică în rândul comunităţi. Părinţii de la un întreg nivel beneficiază, în cadrul lectoratelor, de prezenţa şi consilierea unor specialişti din domeniul psihopedagogiei sau a unor reprezentanţi ai instituţiilor cu care grădiniţa derulează programe în parteneriat (poliţie, dispensar medical, instituţii culturale, ONG-uri). Comitetul de părinţi al clasei, ales anual, constituie nucleul colaborării grădiniţei cu familiile copiilor, fiind forul organizat în vederea găsirii şi aplicării de soluţii viabile la problemele de ordin socio-gospodăresc.

Bibliografie:

1. Băran, Adina, (2004), *Parteneriat în educaţie: familie – şcoală – comunitate,* Editura Aramis Print, Bucureşti
2. Bunescu, G., Alecu, G., Badea, D., (1997), *Educaţia părinţilor. Strategii şi programe*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti
3. Dumitrana, Magdalena, (2000), *Copilul, familia şi grădiniţa,* Editura Compania, Bucureşti
4. Dumitrana, Magdalena, (2011), *Cum creşte un pui de om,* Editura Compania, Bucureşti

COMUNICAREA CU AJUTORUL POVEȘTILOR ÎN CADRUL OREI DE MATEMATICĂ

Prof. Aura Iroveanu
Liceul de Turism și Alimentație “Dumitru Moțoc”- Galați

Procesul de predare-învăţare a matematicii mai ales în ciclul gimnazial, implică mai întâi efectuarea unor acţiuni concrete, operaţii cu diverse materiale manipulative, care apoi se structurează şi se interiorizează devenind operaţii logice abstracte.

Dascălul are rolul, locul şi menirea sa de a-i motiva pe elevi să studieze cu plăcere matematica şi de a o face accesibilă şi puternic ancorată în realitate, de a le explica utilitatea şi aplicabilitatea ei în viaţa de zi cu zi.

În lumea povestilor e mare agitaţie! Albă-ca-Zăpada, Scufiţa Roşie, Capra cu trei iezi, Cenuşăreasa, moşneagul sau baba au nevoie de ajutorul copiilor! Or fi ele personaje din poveşti celebre, dar se mai încurcă pe ici, pe colo când vine vorba de Ţara matematicii.

Exemplu :

1. Scufiţa Roşie, în drumul ei spre casa bunicii, culege floricele din pădure, punând în coşuleţul ei mai întâi o floare: 0 + 1 =

Apoi alta: 1 + 1 = 2
Încă una: 2 + 1 = 3
Şi aşa mai departe, până la …… =10.

Asemănător, numerele de la 10 la 20 pot fi însuşite mai uşor cu ajutorul unei poveşti cum e ,,Lebedele”.

2. Pentru evaluarea numerelor naturale 0-30; adunarea şi scăderea numerelor naturale din acest concentru (fără trecere peste ordin) am folosit motive din basmul:

-se numără crescător şi descrescător jucariile cioplite de Gepetto (0, 1, 2, 3 ....., 30); 30, 29, 28, ..., 0);
-se numără crescător şi descrescător: din 10 în 10; din 2 în 2; din 5 în 5;
-se spun ,,vecinii,,unor numere;
-27 este mai aproape de 20 sau de 30 ? 13 este mai aproape de 10 sau de 20?
-Care este perechea de numere a căror sumă este 10 ? ... 20 ? 12 ? etc.
-Care este perechea de numere a căror diferenţă este 3 ? 10 ? 15 ? etc.
-Spuneţi două numere a căror sumă să fie mai mare ca: 10; 15; 7; 16 etc.
-Spuneţi două numere a căror sumă să fie mai mică decât: 9; 11; 28 etc.

Predarea tradiţională în sensul în care educatorul explică, face o demonstraţie, iar rolul copiilor este acela de a urmări, nu produce învăţare decât în foarte mică măsură. Educatorul trebuie să găsească acele metode care să permită „stocarea” informaţiei pentru mai mult timp, copiii înşişi trebuie să organizeze ceea ce au auzit şi văzut într-un tot ordonat şi plin de semnificaţii. Dacă copiilor nu li se oferă ocazia discuţiei, a investigaţiei, a acţiunii şi eventual a predării, învăţarea nu are loc.

Modernizarea şi perfecţionarea metodologiei didactice presupune sporirea caracterului activ al metodelor de învăţământ, adică aplicarea acelor metode cu un pronunţat caracter formativ. Pentru a realiza o educaţie de calitate centrată pe copil este necesar ca activităţile de învăţare să fie combinate cu activităţile de cooperare, de învăţare în grup şi de muncă interdependentă.

Folosirea metodelor interactive de grup în activitatea cu elevii mi-a permis să experimentez, să caut noi variante pentru a spori eficienţa activităţii instructiv-educative din scoala, prin directa implicare a şcolarului şi mobilizarea efortului său cognitiv. Adevărata învăţare este aceea care permite transferul achiziţiilor în contexte noi. Lucrul în echipă a oferit copiilor posibilitatea de a-şi împărtăşi părerile, experienţa, ideile, strategiile personale de lucru, informaţiile, iar timpul de soluţionare a problemelor a fost de cele mai multe ori mai scurt.

Aşadar, metodele interactive determină solicitarea mecanismelor gândirii, ale inteligenţei, ale imaginaţiei şi creativităţii. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează şi se dezvoltă priceperile, deprinderile şi capacităţile copiilor, de a folosi roadele cunoaşterii transformând exteriorul în facilităţi interioare, formându-şi caracterul şi dezvoltându-şi personalitatea.

Am constatat că şcolarii s-au implicat mai mult în învăţare decât în abordările frontale sau individuale, au manifestat dorinţa de a împărtăşi celorlalţi ceea ce au experimentat.

În cele de mai jos sunt prezentate două metode interactive de grup pe care le-am aplicat cu succes în activitatea desfăşurată cu copiii şi care au contribuit la diversificarea metodologiei didactice, iar aceasta a condus la noi conexiuni în sprijinul înţelegerii.

Exemplu: Se poate folosi in lectia de insușire de noi cunoștințe, in cadrul lecției “Clasificarea unghiurilor” , în captarea atenției.

„Unghiul drept

După mărturiile greceşti, se pare că egiptenii au fost primii geometri: Herodot ne spune că regele Sesostri a dat fiecăruia câte un lot de formă pătrată. Dar cum construiau egiptenii pătrate şi, în particular, unghiuri drepte? Mulţi cercetători cred că ei cunoşteau ceea ce azi numim teorema lui Pitagora. Mai bine zis, ştiau să-i folosească reciproca: ştiau că un triunghi cu laturi de 3, 4, 5 unităţi are un unghi drept între laturile mai scurte. Era atunci uşor să-l construiască folosind o sfoară de lungime 12 cu noduri din 1 în 1.Pentru triunghiuri dreptunghice mai mari sau mai mici se prelungeau sau scurtau laturile unuia standard. O asemenea construcţie denotă o cunoaştere adâncă a unei idei geometrice fundamentale: **unghiul drept**.

De fapt, ce este unghiul drept? Primul răspuns care, bănuiesc, vă vine în minte: „un unghi de 90 de grade”, e şi cel mai nepotrivit. Nu numai pentru că se bazează pe o convenţie (măsurarea în grade) pe care nu toţi o adoptă (vechii egipteni în nici un caz), ci şi pentru că introduce în definiţie un obiect matematic extrem de complicat: măsura. Nici răspunsul „un sfert de cerc” nu e mai bun pentru că foloseşte cercul a cărui definiţie presupune şi ea măsura. În fine, dacă spuneţi „unghi făcut de două drepte perpendiculare” am să vă întreb ce sunt perpendicularele, cercul vicios pândeşte...Observaţia fundamentală e că un triunghi cu un unghi drept se poate răsturna peste una dintre catete (să zicem peste cea mică) obţinându-se un unghi egal. Noul triunghi se poate răsturna peste cateta cea mare, obţinând un nou triunghi egal. După încă două astfel de răsturnări cădem peste triunghiul iniţial. Altfel spus, un unghi drept e unul egal cu suplementul său. Iată că nu e nevoie de măsură pentru a-l defini.

Dar sunt toate unghiurile drepte egale între ele? Trebuie să fie aşa, altfel nu am putea spune apoi că toate au 90 de grade. Dar demonstraţia acestui fapt nu e deloc uşoară. Euclid n-a făcut-o, e probabil că nu o ştia, sau i s-a părut de ordinul evidenţei, a preferat să dea acest enunţ ca axiomă. “

Obiectivele principale ale invăţământului şcolar vizează cu precădere aspectele formative, accentul punându-se în principal pe dezvoltarea proceselor intelectuale. Un preşcolar apt pentru şcoală va fi acela care are o bază solidă formată din capacităţi, abilităţi şi operaţii intelectuale care să-l ajute în actul învăţării. În atingerea acestui scop, activităţile cu conţinut matematic au un rol deosebit de important pentru că ele stimulează cel mai mult dezvoltare intelectuală. Activităţile matematice

realizează trecerea de la gândirea concret-intuitivă la gândirea abstractă. In primul rând, ele iniţiază copilul în “procesul de matematizare” şi acest aspect va conduce spre o mai bună înţelegere a realităţii. Varietatea conţinuturilor activităţilor matematice,conduce copiii spre o exersare intensă şi sistematică atât a proceselor gândirii: analiza, comparaţia, sinteza, abstractizarea, cât şi a însuşirilor ei: rapiditatea, flexibilitatea, independenţa. În procesul de însuşire a cunoştinţelor cu conţinut matematic este intens antrenată şi memoria copiilor pentru că ei trebuie să reţină, să păstreze şi să reproducă în mod conştient unele cunoştinţe dobândite, să memoreze regulile unui joc didactic sau logic. Cu alte cuvinte, copilul îşi formează deprinderi de lucru, deprinderi de a rezolva anumite situaţii – problemă în contexte variate.Aceste deprinderi devin utile în activitatea lor practică şi-l pot influenţa în plan atitudinal şi social.

Un simplu exerciţiu de limbă, o problemă matematică, pot deveni joc didactic dacă îndeplinesc următoarele condiţii:

- să realizeze un scop şi o sarcină didactică din punct de vedere gramatical, matematic etc.;
- să folosească elemente de joc în vederea realizării sarcinii propuse;
- să aibă un conţinut accesibil, atractiv şi recreativ prin forma de desfăşurare, prin materialul didactic utilizat etc.;
- să realizeze sarcinile propuse şi pentru stabilirea rezultatelor să se folosească reguli de joc cunoscute anticipat de elevi

În activitatea de fiecare zi a copilului jocul ocupă locul preferat. Aşa cum adultul se simte împlinit prin munca sa, copilul se simte mare prin succesele sale ludice. A ne întreba de ce pentru copil, aproape orice activitate, este joc înseamnă a ne întreba de ce este copil. Cunoscând locul pe care îl ocupă jocul în viaţa copilului, este uşor de înţeles eficienţa folosirii lui în procesul instructiv-educativ. Elementele de joc, încorporate în lecţie, garantează captarea atenţiei elevilor pe tot parcursul activităţii didactice şi înlătură plictiseala, considerată „păcatul de moarte al predării” (Herbart)

Bibliografie :

1. Povestile matematicii. Culegere de probleme ,Ed. Brosata ,2004
2. www.didactic.ro
3. Chateau, J.- Copilul şi jocul, capitolul. Rolul pedagogic al jocului, E.D.P. Bucureşti;
4. Miron Ionescu, Ioan Radu, Didactica Modernă, Editura Dacia, Cluj- Napoca, 2004.

Cauzele eșecului scolar

Prof.inv.primar Corâci Ioana
Școala Gimnazială Cruşeţ, Gorj

Esecul scolar este de cele mai multe ori stimulat de anumiti factori, interni sau externi care inainte de a se putea trece la tratarea propiu zisa a esecului trebuie inlaturati prin metode pedagogice. Esecul scolar este legat, direct sau indirect, de aproape orice caracteristica a copilului sau mediului din jurul sau, de aceea acesti factori pot fi extrem de multi si cat mai diversi. Cu toate acestea ei au fost grupati in trei clase, si anume factori individuali, factori ai mediului scolar si factori familiali.

1. **Factorii individuali:**

Cei mai frecvent intalniti din aceasta clasa sunt factorii biologici si psihologici. Factorii psihologici non-intelectuali cei mai intalniti sunt:

- imaturitate scolara
- lipsa de pregatire pentru scoala
- nefrecventarea gradinitei
- atitudinea negativa fata de scoala
- inadaptabilitatea scolara
- orientarea extrinseca a motivatiei

Factorii intelectuali ai inscucesului scolar sunt:

- nivel scazut al inteligentei sau deficiente senzoriale
- gandire abstracta slab dezvoltata
- goluri deosebit de mari in cunostintele anterioare
- intarzieri in dezvoltarea structurilor cognitive
- reprezentari neadecvate ale activitatilor scolare

Imaturitatea scolara poate fi o imaturitate armoica recuperabila in 1-2 ani, sau o maturitate disarmonica. Ca exemplu, unii elevi au un nivel intelectual ridicat, dar slaba toleranta la frustrare ori capacitatea redusa de comunicare cu perosane straine. Aceste caracteristici actioneaza defavorabil fata de factorii intelectuali conducand la esec. In general, se considera ca gradul de maturizare bio-psihica-sociala a copilului este un bun predictor al succesului scolar.

2. Factorii familiali:

Acestia includ conflictele intrafamiliale, reactiile neadecvate ale parintilor la unele tulburari minore de comportament ale copilului, supraprotectia sau dimpotriva neingrijirea, nivelul scazut de instructie al familiei (in sens de educatie), mediul defavorizant, nivelul scazut la aspiratiilor scolare, valori si norme diferite de ale scolii. Familia care nu oferă copilului anumite exemple esenţiale de conduită socială, familiile dezorganizate, nu pot oferi un suport moral puternic, influenţează negativ copilul şi îl determină la unele comportamente nedorite. Dintre acestea se pot enumera: acordul sau dezacordul părinţilor pentru educaţia copilului, acordul sau dezacordul cu gradul de severitate, lipsa de calm şi de stabilitate în comportamentul părinţilor, intoleranţa faţă de nesupunere şi lipsa de respect, reacţiile părinţilor faţă de diferitele presiuni exercitate de copii. Acesta din ambiţiile sale doreşte să atragă atenţia asupra sa, lucru care se poate manifesta şi prin eşec şcolar – şcoala fiind principala sa activitate la această vârstă.

În general elevii care rămân în urmă au tendinţa de a da vina unii pe alţii, nu au avut condiţii de studiu, nu au fost ajutaţi, sunt persecutaţi de învăţători, se predă mult şi se cere prea mult, au avut prieteni răi.

3. Factorii scolari:

Cei mai relevanti sunt:

- relatii socio-afective profesor-elev deficitare, asteptari scazute ale profesorilor fata de elevi, subsolicitare ori suprasolicitare
- volumul prea mare sau prea mic al claselor
- ritmuri scolare accelerate
- tulburari de relationare in grupul scolar; frustrari, complexe, climat nefavorabil sau relatii neadecvate cu profesorul, inclusiv procedee defectuoase din sistemul de apreciere a rezultatelor elevului manifestate si prin supraestimarea capacitatilor elevilor cu rezultate bune
- sistemul de formare initiala si continua a cadrelor didactice; exista opinii conform carora esecul scolar se contruieste in scoala ca rezultat al interactiunii profesor-elevi.

Efectele esecului scolar asupra elevului vizeaza formarea unei imagini de sine cu grad scazut de pozitivitate, aparitia anxietatii sau a agresivitatii, a sentimentelor de culpabilitate, inferioritatea concomitente cu cautarea unor alte medii de afirmare. Esecul scolar poate fi premisa delicventei juvenile si a infractionalitatii.

4. Factorii biopsihici:

Nu sunt de trecut cu vederea nici *factorii biopsihici* care au un deosebit impact asupra dezvoltării fizice şi psihice ale elevilor. Aceştia pot conduce la eşecul şcolar şi pot fi enumeraţi : tulburări endocrine, tulburări neurologice, insuficienţe ale elaborării intelectuale, apatie intelectuală, asteniile intelectuale, lentoarea intelectuală.

Unul dintre cele mai complete tablouri ale cauzelor care pot produce eşecul şcolar sunt :

- Organizarea defectuoasă a învăţământului preşcolar;
- Sistemul ineficient de selecţie la intrarea în clasa I;
- Urmărirea insuficientă a procesului de dezvoltare psihopedagic;
- Atitudinea negativă a familiei;
- Non – individualizarea procesului de învăţământ;
- Dezorganizarea celulei familiale, tensiunile şi conflictele dintre părinţi;
- Existenţa de tensiuni în relaţia elev – învăţător;
- Distanţa dintre domiciliu şi şcoală;

Depistarea şi determinarea formei de manifestare a eşecului şcolar trebuie să se facă cât mai devreme şi să favorizeze acţiunea pedagogică, oportunitatea acesteia însemnând intervenţia la timp şi obţinerea eficienţei pedagogice.

5. Activitati preventive:

Din multitudinea de activităţi preventive ce pot fi aplicate se pot enumera :

- Calitatea instrucţiei din primii ani de şcoală;
- Evaluarea corespunzătoare a activităţii de învăţare;
- Asigurarea unui climat afectiv corespunzător;
- Buna organizare a şcolii ca instituţie;

Baza de pornire pentru elev, cât şi pentru întreaga sa viaţa şcolară este determinată de calitatea instrucţiei şi educaţiei din primii ani de şcoală. Este hotărâtoare cultivarea atentă încă din clasa I a interesului pentru învăţătură, a unei atitudini pozitive asupra însuşirii cunoştinţelor, dezvoltării spiritului de observaţie, a receptivităţii faţă de nou.

În asigurarea succesului şi prevenirea eşecului evaluarea activităţii are un rol fundamental. Formularea cât mai precisă a obiectivelor fundamentale, al examinării şi aprecierii elevului şi anume sprijinirea evoluţiei sale sunt în măsură să determine concepţia şi metodele care vor fi folosite ca mijloc de prevenire.

Cu regret, de multe ori calificativul este transformat într-un scop de către cadrul didactic, iar elevii sunt într-o continuă „ fugă „ după obţinerea de succese. Subiectivismul şi arbitrariul notării care tinde să stârnească numeroase divergenţe au pus în evidenţă diferite conflicte. Un elev care nu este notat corect cu toate că deţine cunoştinţele necesare tinde ca pe viitor să nu fie interesat de pregătirea sa, ştiind că notele mari vor fi acordate ca de obicei altora. Această practică nu face decât să pună bazele eşecului.

Ca remedii pot fi luate în considerare următoarele :

- Asigurarea unei mai bune asigurări şi ritmicităţi a verificării şi notării;
- Folosirea mijloacelor didactice directe de educaţie : încurajarea, lauda, aprecierea ; cu scopul de a crea un climat stimulativ şi nestresant în clasă;
- Observarea şi evaluarea continuă a elevilor;
- Dezvoltarea diversităţii, a formelor de examinare, apreciere, notare cum ar fi:

- teste docimologice;
- formularea şi crearea de probleme de către elevi;
- referate, proiecte, lucrări practice;
- dezbateri sau observaţii tematice dirijate;
- lucrări de sinteză anuală;

Asigurarea unui climat afectiv corespunzător este o condiţie „ sine qua non „ a creării dispoziţiei pentru învăţare, a stării psihice de pregătire şi mobilizare a elevilor.
În urma diferitelor teste la care au fost supuşi elevii reacţiile emoţionale în condiţiile confruntării lor cu dificultăţi pe care nu le pot depăşi, insuccesul provocat duce la orientări şi conduite, la trăiri afective distincte .

După caracterul reacţiilor emoţionale elevii sunt grupaţi astfel :

- elevi cu reacţii adecvate la succes şi eşec;
- elevi cu reacţii neadecvate la succes şi eşec;
- elevi cu reacţii neadecvate la succes;
- elevi care abandonează experimentul atunci când se lovesc de dificultăţi;

În cele mai multe cazuri majoritatea elevilor sunt cei ce abandonează când se lovesc de dificultăţi nivelul adaptării sociale sau la învăţătură. Frica de necunoscut îl determină să abandoneze; mustrările sau mici certuri cauzate de diferite motive duc la reacţii de refuz al comunicării, sau o lipsă de la cursuri în viitor.

Aceste porniri ar trebui stopate , iar elevii trebuie învăţaţi cum să reacţioneze în asemenea situaţii – problemă.

O alta activitate preventivă este buna cunoaştere a elevului. La debutul în clasa I se pot împărţi părinţilor diferite chestionare cu privire la date generale ale copilului. Aceste chestionare cuprind o serie de întrebări referitoare la stadiul dezvoltării fizice şi psihice. În urma acestor date se pot completa fişele psihopedagogice. Ele vor fi completate pe parcursul cunoaşterii elevului, în urma observării acestuia, şi a dialogului cu părinţii.

BIBLIOGRAFIE

Sorin Cristea -„ Managementul organizatiei școlare„EDP „București -2003
Ioan Jinga-„ Managementul învățamantului„-Editura „Aldin„„București, 2001

Interculturalitatea în şcoala românească

prof. Pisău Mădălina

Şcoala Gimnazială „Nicolae Titulescu”, Jud Buzău

Umanitatea vede în educaţie, ca practică socială curentă şi permanentă, un „instrument indispensabil pentru a atinge idealurile păcii, libertăţii şi dreptăţii sociale”. Dincolo de aceasta, educaţia este o expresie a afecţiunii noastre faţă de copii şi tineri, şi o încercare de a-i pregăti pentru a-şi ocupa locurile cuvenite în sistemul educativ, în familie şi în comunitatea locală şi naţională. Se impune astfel, ca educaţia să aibă o atitudine înţeleaptă faţă de schimbările şi mutaţiile profunde, complexe şi interdependente ce caracterizează societatea contemporană. Mult timp inerţială, tradiţionalistă şi conservatoare, educaţia îşi asumă astăzi responsabilitatea de a trasa hărţile unei lumi în continuă mişcare, şi de a pune la dispoziţia oamenilor instrumente de orientare cu ajutorul cărora aceştia să-şi găsească propriul drum. Ca urmare a acestei asumări, au apărut în sfera educaţiei teorii şi practici educaţionale care reflectă schimbările de paradigmă existenţială şi societală ale omului postmodern. În încercarea de a depăşi limitele sistemului tradiţional de educaţie şi a veni în întâmpinarea unor stări de fapt: societatea europeană pluriculturală, cultura planetară, dar şi ”disculturalismul” social, şcoala vine cu un „suflu” nou - interculturalismul.

Interculturalismul este un nou mod de abordare a realităţii sociale ce presupune aşezarea pluralismului cultural în cadrele unei filosofii umaniste, ce vizează toate domeniile vieţii. Şcolii îi revine rolul de a reflecta în curriculă caracteristicile postmodernităţii şi ale globalizării, de a educa formatorii şi formabilii pentru a descoperi şi a înţelege unitatea existenţială a omenirii pe această planetă. După monismul şi etnocentrismul şcolii din perioada anterioară, educaţia interculturală reprezintă o adevărată „dinamitare” a curriculei, impunând o reconsiderare, o reinterpretare şi o reformulare a scopurilor, conţinuturilor, strategiilor şi sistemelor sale de evaluare. Interculturalitatea aduce cu sine o nouă matrice a comunicării, ce presupune o deschidere de la comunicarea interpersonală şi socială spre comunicarea interculturală. Aceasta din urmă, presupune capacitatea de a negocia semnificaţiile culturale şi sistemul de valori, cultivarea unei atitudini tolerante, de deschidere şi permisivitate la diversitate. Iar dacă a învăţa să te exprimi înseamnă a învăţa să gândeşti, atunci comunicarea în perspectivă interculturală înseamnă a renunţa la monologul cultural în favoarea dialogului cultural polifonic, şi a-ţi reprezenta alteritatea pe principiul „toţi diferiţi, toţi egali”.

Şcoala trebuie să-şi propună ca scop asigurarea coerenţei existenţiale şi a identităţii individului în condiţii de eficienţă socială şi interculturală. Educaţia interculturală presupune, pe de-o parte asigurarea unei comunicări autentice cu sine şi a lua cunoştinţă cu propria identitate culturală, iar pe de altă parte comunicarea cu un alter, individ sau grup, care permite construcţia activă a identităţii de cetăţean al Europei şi al lumii.

Formarea competenţei de a intra în raport eficient cu alteritatea, fără disoluţia propriei identităţi, presupune întărirea spiritului critic şi cultivarea reflexivităţii faţă de experienţa cotidiană, prin angajare conştientă în procesul definirii de sine prin întâlnirea cu altul, implică diminuarea incertitudinii şi a anxietăţii legate de alteritate şi construcţia unei noi scheme perspective a celuilalt, ce se cere experimentată la clasă. Eludarea etnocentrismului şi deschiderea spre pluralismul cultural impune o decentrare a teoriilor educaţiei şi ale comunicării, de pe emiţător pe receptor.

Disponibilitatea de a negocia sensurile este şi ea strict necesară pentru optimizarea comunicării interculturale. Dialogul prin „universaliile culturale” presupune educarea pentru disponibilitate de cooperare, presupune renunţarea la strategiile egocentrice, logocentrice şi etnocentrice ce distrug multiplicitatea culturală prin asimilarea celuilalt în propriul eu. Pentru ca indivizii să surprindă nuanţat dinamica actului de comunicare interculturală, şcoala trebuie să faciliteze exerciţiul comunicării prin cultivarea proactivă a interacceptării prin intercunoaştere şi respectare în fapt a individualităţii fiecărui elev. Dacă şcoala nu va face proba faptului că trăieşte şi aplică ceea ce propagă, nu se va bucura de credibilitate. Toleranţa la diversitate nu se poate învăţa decât într-o şcoală în care discursul liberal şi atitudinea liberală faţă de elev sunt convergente, în sensul încrederii în celălalt, al acceptării necondiţionate a acestuia. Adevărata provocare este poate aceea, de a oferi experienţe de comunicare optimizatoare, care să permită ieşirea din sine şi deschiderea spre celălalt, ceea ce poate implica uneori lupta cu propriile prejudecăţi şi stereotipuri şi reconsiderarea acestora. Aceste experienţe relevante ce permit autoanaliza şi autoresponsabilizarea pentru ceea ce sunt şi ceea ce gândesc îşi pierd din semnificaţie dacă şcoala nu facilitează formarea şi exersarea competenţelor de participare şi influenţare a vieţii comunitare.

ROLUL COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. Înv. Primar Cinezan Ramona
Liceul Tehnologic ”Dorin Pavel” Alba Iulia

„Comunicarea reprezintă un proces de viaţă esenţial, prin care animalele şi oamenii generează sisteme, obţin, transformă şi folosesc informaţia pentru a-şi duce la bun sfârşit activităţile sau viaţa.” (Brent D. Ruben)

Comunicarea este un transfer de informație între un emițător și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți.
Comunicarea este un proces de transmitere a unui sens de la cineva către altcineva. Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii: - Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări in cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea; -Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat; - În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate); -Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Comunicarea didactică vizează în principal înțelegerea, profesorul având un rol activ. El acționează ca un filtru ce selectează, organizează și personalizează informația. Procesul de învățământ este, prin excelență, un proces de comunicare, între cadrul didactic și elevi având loc un permanent schimb de mesaje al căror scop principal este realizarea (atingerea) unor obiective pedagogice, în conditii optime (adică la un nivel de performantă cât mai înalt, dar cu cheltuieli minime de energie fizică, nervoasă, de timp). ***Comunicarea didactică*** poate fi definită ca un schimb de mesaje, cu conținut specific, între cadru didactic si elevi. Se realizează oral (cca. 70% din timpul destinat instruirii), în scris, pe cale vizuală și chiar prin gesturi. Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţionalã – interpersonalã au un rol major. Paraverbalul reprezintã modul concret în care „curge” vorbirea noastrã. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bazã, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înălţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor. De regulã „manipulãm” aceste aspecte în mod inconştient, ca rezultat al înzestrării naturale sau al experienţei de viaţã. Cele câteva reguli ale paraverbalului pe care cadrul didactic, în calitate de manager al grupului trebuie sã le respecte:

-Volumul vocal trebuie sã varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil sã se vorbeascã mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul prezentării, pentru a sublinia

obiectivele şi concluziile. În general volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacã sala este micã şi ridicat dacã sala este mai mare. În orice caz, este bine sã nu dea impresia de ţipat, imprimã o notã de disperare. -Ritmul vorbirii trebuie sã fie şi el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine sã se vorbeascã mai rar când se subliniazã ideile principale, sã se mãreascã ritmul la pasajele de tranziţie şi sã se menţinã alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului. Este recomandabil sã se evite vorbirea „împiedicatã” (ruperi prea dese de ritm) care afecteazã atât înţelegerea problemei cât şi discursul. Ritmul poate fi corectat prin mişcări corporale adecvate. -Tonalitatea trebuie sã fie normalã. Ridicarea tonului este recomandabilã pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru „calmarea” unei sãli turbulente. Adesea se poate obţine un efect similar numai prin coborârea bruscã a tonalitãţii. Tonul ascuţit poate fi considerat ca agresiv şi anticipant al unei reacţii de atac. Este bine sã se evite înghiţirea unor silabe, primele şi ultimele, ale unor cuvinte, deoarece creeazã o impresie de superficialitate şi neglijenţã.

Scopul comunicării didactice este multiplu:

- transmiterea și asimilarea informației;
- rezolvarea de probleme;
- formarea unor capacități, convingeri, sentimente și atitudini ;
- adoptarea unor decizii referitoare la strategiile didactice, tehnici de învățare,

-orientare școlară și profesională;

- evaluarea rezultatelor.

Comunicarea didactică este eficientă atunci când, atât profesorul cât și elevii respectă anumite cerinte:a) *ale profesorului:*

- claritatea mesajelor;
- precizia acestora (evitarea formulării ambigue);
- utilizarea unui limbaj adecvat și accesibil elevilor (potrivit nivelului lor de înțelegere, corespunzător vârstei);
- structura logică a mesajelor transmise;
- prezentarea interesantă a materiei predate; -

asigurarea unui climat adecvat comunicării.

b*) ale elevilor:*

- să aibă capacitate de concentrare (pentru a putea recepționa și înțelege mesajul profesorului);
- să posede cunoștințele anterioare necesare învățării care urmează;
- să fie motivați pentru a învața (în general și la un anumit obiect de studiu, în particular);
- să cunoască limbajele utilizate de profesor (sau de calculator, în cazul instruirii asistate de acesta).

Comunicarea se realizează pe trei niveluri: verbal, paraverbal și nonverbal.

Randamentul comunicării didactice nu se reduce la formularea conținuturilor verbale. Dacă prin componenta verbală se exprimă un anumit conținut în același timp, prin componenta para și nonverbală se exprimă atitudini. Prin orientările lor atitudinale, pozitive, neutre sau negative, profesorul și elevul potențează sau frânează comunicarea sau anulează efectele conținutului didactic.

Comunicarea para și nonverbală pregatește terenul pentru comunicarea verbală. S-a demonstrat că informațiile recepționate pe un fond afectiv pozitiv sunt mai bine reținute, în timp ce un climat afectiv stresant (frică, neplacere, efort excesiv) facilitează uitarea.

O comunicare complexă (verbală, paraverbală și nonverbală) ușurează îndeplinirea unor sarcini diferite prin realizarea lor concomitentă dar și prin mijloace diferite.

Folosirea multicanalității în transmiterea și receptarea mesajului facilitează prelucrarea și reținerea unei mari cantitați de informații și, în același timp, sporește varietatea și atractivitatea actului de comunicare.

Combinarea variată și convergentă a mesajelor verbale, paraverbale și nonverbale, poate reprezenta un spor de claritate.

Comunicarea profesor–elev nu se reduce la un schimb verbal care angajează, doar forțele intelectuale, ea are și o importanță afectiv–emoțională. Subtextul emotiv al vorbirii, calitatea gesticii și a mimicii vin să sporească forța de influențare educativă a conținuturilor verbale.

D. Sălavastru (2004) arată că barierele care stau în fața comunicării didactice sunt de o mare diversitate și le sistematizează în funcție de natura elementului structural afectat într-o relație de comunicare:

a) blocaje determinate de caracteristicile persoanei angajate în comunicarea didactică;

b) blocaje determinate de relațiile social-valorice existente între participanții la relația de comunicare didactică;

c) blocaje determinate de canalul de transmisie;

d) blocaje determinate de particularitățile domeniului în care se realizează comunicarea didactică.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, cadrul didactic trebuie să cunoască și să respecte anumite cerințe:

- vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor);
- încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce masură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese);
- ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje;
- folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje;
-repetarea mesajelor mai complexe.

Pentru un profesor, respectarea exigențelor unei comunicări didactice eficiente, înseamnă a dispune de competență comunicațională. În relația de comunicare, profesorul trebuie să își asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se dorește întâlnirea cu el, ca persoană și ca partener de dialog. Este o situație în care el se simte ascultat. A ști să asculți este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absența comunicării poate rezulta și din absența ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

1. Pânisoara, Ovidiu-Ion, , *Comunicarea eficienta*, Editura Polirom, Iasi 2004
2. Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi 1998
3. Soitu, Laurentiu, , *Pedagogia comunicarii*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti 1997.
4. Iacob, Luminita, *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat si grade didactice*, Editura Polirom, Iasi 1998
5. Sălavastru, Dorina, *Psihologia educatiei*, Editura Polirom, Iasi 2004

CARACTERISTI ALE COMUNICARII DIDACTICE

Achim Raluca
Scoala Gimnaziala “Spiru Haret” Oltenița

Pentru a fi eficace, comunicarii didactice i se cer anumite *caracteristici*:
Ale profesorului:
- claritatea mesajelor
- precizia acestora
- utilizarea unui limbaj adecvat si accesibil elevilor
- utilizarea unui limbaj adecvat (corect din p.d.v științific)
- structurarea logica a mesajelor transmise;
- prezentarea interesantă a conținutului instruirii;
- asigurarea unui climat adecvat comunicarii

Ale elevilor:
- să aibă capacitate de concentrare (pentru a putea recepta si înțelege mesajul profesorului);
- să posede cunoștințele anterioare necesare învățării ce urmează;
- sa fie motivati pentru a învăța (în general și la un anumit obiect de studiu, în particular);
- să cunoască limbajele utilizate (de profesor sau de calculator, in cazul instruirii asistate de acesta)

În comunicarea didactică profesorul trebuie să-i facă pe elevi să simtă ca are o vocație în aceasta direcție, că este un partener de încredere, care dorește un dialog autentic. Competenta de comunicare se va manifesta și prin capacitatea de ascultare a elevilor. Cei mai apreciati profesori sunt cei care permit libertatea de exprimare a elevilor, care nu-i fac nici sa se simta judecați, nici manipulați, nici sfatuiti, ci cei care le oferă sentimentul de siguranța și libertatea comunicarii.

Bariere în comunicarea didactică

Comunicarea poate fi obstructionata sau doar perturbata de o serie de factori care se interpun între semnificația intentionata și cea percepută putand fi legați de oricare dintre componentele comunicarii (emitator, mesaj, canal, receptor), sau de interacțiunea lor.

Dintre aceștia cei mai importanți sunt :

Efectele de statut - uneori statutul prea înalt al emițătorului în raport cu receptorul pot cauza rastalmaciri ale mesajului de către acesta din urma.

Probleme semantice - specialistii au tendința sa folosească un jargon profesional, crezand ca și ceilalți îl pot înțelege; persoanele cu statut mai ridicat au tendința de a se exprima într-un mod mai sofisticat, greu de înțeles pentru persoane cu un nivel de școlarizare scăzut.

Distorsiuni perceptive - când receptorul are o imagine despre sine nerealista și este lipsit de deschidere în comunicare, neputându-i înțelege pe ceilalți în mod adecvat.

Diferente culturale - persoane provenite din medii culturale, cu valori, obiceiuri și simboluri diferite.

Alegerea greșită a canalelor sau a momentelor - trebuie alese canalele corecte pentru fiecare informație și de asemenea și momentul trebuie sa fie bine ales - o situație urgență nu are sorți sa fie îndeplinită dacă este cerută la sfarsitul orelor de program sau la sfarsitul saptamanii.

Lungimea excesiva a canalelor - o retea organizationala complicata duce la o comunicare lentă.

Factori fizici perturbatori - iluminatul necorespunzător, zgomote parazite, temperaturi excesiv de coborate/ridicate, ticuri, elemente ce distrag atenția - telefon, cafea, ceai etc.

Principalele bariere umane în cadrul unei comunicari eficiente sunt :

- fizice: deficiente verbale, acustice, amplasament, lumina, temperatura, ora din zi, durata întâlnirii, etc.
- semantice: vocabular, gramatica, sintaxa, conotatii emotionale ale unor cuvinte.
- determinate de factori interni: implicare pozitiva (ex: Imi place Ion, deci îl ascult); implicare negativă (ex: Mirela m-a barfit acum 1 an, deci interpretez tot ce spune ca fiind împotriva mea).
- frica
- diferențele de percepție
- concluzii grăbite
- lipsa de cunoaștere
- lipsa de interes (una din cele mai mari bariere ce trebuiesc depasite este lipsa de interes a interlocutorului fata de mesajul emițătorului).
- emoții (emotia puternica este răspunzătoare de blocarea aproape completa a comunicarii).
- blocajul psihic
- tracul

Blocajele de comunicare, sau distorsiunea informației se pot produce atunci când:
. emițătorul (profesorul) nu stapaneste conținutul mesajului didactic transmis;
. acesta nu este expus clar, inteligibil si sistematizat;
. emițătorul vorbește prea incet, prea tare sau prea repede;
. nu prezinta la inceput scopul mesajului si nu creeaza motivatii pentru a trezi interesul pentru comunicare;
. emițătorul nu sincronizează diferitele tipuri de comunicare (verbala, paraverbala, nonverbala, vizuala etc.);
. mesajul transmis nu corespunde cu interesele elevilor sau cu problemele ce le au de rezolvat;
. mesajul didactic este prea cunoscut sau prea abstract și nu trezește interes, producand plictiseala;
. comunicarea este numai unidirectionala, producand pasivitate;
. elevii nu sunt angajați în comunicare prin dialog sau prin întrebări retorice;
. eficienta comunicarii este blocată și de fondul stresant creat de emițător (plictiseala, oboseala, nerabdarea, teama de a nu gresi in expunere etc.);
. elevii nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege mesajul didactic sau acestea nu au fost fixate temeinic și ca urmare se produc interferențe.

Între obstacolele ce apar mai frecvent în comunicarea didactică, menționăm:
- supraincarcarea (determinată de criza de timp, dar și de dorința unor profesori de a nu omite lucruri importante);

- utilizarea unui limbaj incifrat, inaccesibil (sau greu accesibil) elevilor;
- dozarea neuniforma, in timp, a materialului de predat;
- starea de oboseala a elevilor /studentilor sau indispozitia profesorului;
- climatul tensionat sau zgomotos.

Pentru perfectionarea comunicarii didactice, este necesara cunoasterea respectarea unor reguli de către profesori, dintre care mentionam:
- vorbirea corecta, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor);
- încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaste in ce masura mesajele transmise au fost corect receptionate si înțelese);

- ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a intelege exact sensu lacestor mesaje;
- folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru acelasi tip de mesaje (de regula, orala si vizuala, concomitent);
- repetarea mesajelor mai complexe

AMPRENTA CUVÂNTULUI : IMPORTANȚA COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Trepăduși Maria
Liceul Tehnologic Nicolae Stoica De Hațeg,Mehadia, Caraș- Severin

Comunicarea școlară presupune învățarea ascultării și a dezvoltării vorbirii. Rolurile sociale, modurile de interacțiune verbală, statuarea unor relații democratice sunt învățate prin exercițiul comunicării. Încă începând de la vârsta de 2-3 ani, în interiorul familiei, apoi la grădiniță, apoi la școală, în societate, în grupul de prieteni, comunicarea este esențială, iar lipsa comunicării poate aduce grave prejudicii oricărei persoane.

Comunicarea desemnează actul cunoașterii prin vehicularea cuvintelor și reprezintă centrul universului educațional. Deci, experiențele de învățare școlară cu cât sunt mai numeroase și elaborate cu atât pot genera soluții pentru creșterea eficienței comunicaționale. În cadrul procesului educațional eficiența comunicării didactice este dependentă atât de gama competențelor profesionale și aptitudinale de a comunica ale profesorului cât și de capabilitățile psiho- intelectuale ale elevului.

Putem numi fenomenul ca fiind acțiune și retroacțiune (feed-back și feed-forward). Comunicarea poate fi reglată prin ajustări noționale , dublarea semnelor și a semnificanților (comunicarea verbală, nonverbală și paraverbală), înlăturarea barierelor dar și a blocajelor, controlul contextului emoțional, comunicațional și al proximității. Un act comunicațional poate îmbrăca forme autentice, inedite, artistice prin intermediul unor simboluri și semnificații social generalizate, ceea ce permite construirea de relații interpersonale durabile. Cuvinte cheie : comunicarea didactică, aptitudini comunicaționale, competență comunicațională, eficiență comunicațională.

Mereu feed-back-ul dintre cei doi actori: emițător și receptor este susținut prin cuvânt, prin dialog. Astfel are loc schimbul de roluri, idei, sentimente, atitudini, acțiuni (Manea, Chiș, 2016). Există diferențe între capacitatea de comunicare și competența de comunicare. Dacă capacitatea de a comunica a fiecărei persoane este determinată genetic, fiind ereditară, vine cu ea (sau nu) pe lume, competența de a comunica este dobândită numai prin studiu, prin învățare.

Comunicativitatea se exprimă prin sociabiliate, disponibilitate spre interacțiune, împărtășire și dialog, deschidere și flexibilitate, ascultare și înțelegere, simpatie și empatie.Componența discursivă a cadrului didactic vizează transpunerea mesajului educațional , asigurând prin aceasta funcțiile comunicării didactice. Aceasta poate fi reprezentată pe două planuri : planul cognitiv și planul retoric. În ceea ce privește planul cognitiv aceasta presupune capacitatea profesorului de a programa și folosi strategii discursive cognitive: de descriere, de argumentare, de exemplificare, de explicare, de demonstrație. Planul retoric se referă nu doar la transmiterea ideilor, sec, fără implicare, ci și la arta de a vorbi unui auditoriu, printr-o argumentare bogată, riguroasă, un stil ales, dar și un limbaj agreabil.

În practica educațională dialogul este autentic dacă există interacțiune dar și o relație de parteneriat între membri, dacă fiecare personalitate se angajează în întregime, se exprimă cu sinceritate, manifestă dorință și deschidere, pentru că se simte aprobată, ascultată, importantă, pentru că dorește să înțeleagă, să fie înțeleasă, la nevoie să își poată modifica atitudinile și intențiile și să poată comunica cu ceilalți într-o căutare comună și continuă (Stan, 2010, p.89) . În cadrul demersului didactic de predare-învățare- evaluare profesorul dar și elevul folosesc cuvântul în actul educațional,

comunicațional derulat.Așa, din această perspectivă, comunicarea didactică devine o cheie a succesului școlar (Manea, Chiș, 2016).

G. Leroy (1974), sesizează aspecte importante ale dinamicii situației de comunicare: profesorul controlează comunicarea, unii elevi sunt ignorați, alții sunt provocați mai des, nu se manifestă interacțiuni laterale (între elevi). Există două stilluri de comportament la cadrele didactice: dominant, centrat pe profesor și interogator, centrat pe elev. Probabil că aceste stiluri ar trebiu folosite sau practicate fără a se exclude unul pe altul, în funcție de situație, complementar.

Plecând de la constatarea că în spațiul școlar comunicarea evidențiază nevoile personale și de grup ale actanților comunicaționali, apreciem că știința, practica și arta comunicării se îmbină și se susțin reciproc în eficientizarea comunicării. Comunicarea, prin cuvânt este necesară și în relația profesor –părinte, pentru că numai așa se pot obține rezultate bune și în relația profesor- profesor, dar și în relația profesor- autorități.

Este de datoria noastră de cadre didactice să facem tot ce ne stă în putință pentru ca procesul instructiv – educativ să se desfășoare în cele mai bune condiții, cu rezultate cât mai bune, ceea ce este în folosul tuturor.

BIBLIOGRAFIE:

Doyle, W .,(2006). Ecological approchaes to classroom management in C. Evertson și C. S. Weinstein (eds), Handbook for Classroom Management: Resarche , Practice, and Contemporaty Issues, Mahvah, NJ, Lavrance Elbraum.

Frunză, V., (2003), Factori favorizanți și perturbatori ai comunicării didactice, Constanța, Ovidius University Press.

Importanța comunicării didactice prin metode inovatoare în învățământul preșcolar

Prof. înv. preșcolar Contanu Gina- Amalia
Grădinița cu Program Prelungit Nr.34 –Brașov

Comunicarea didactică reprezintă o formă de comunicare specifică procesului instructiv-educativ. Prin intermediul comunicării sunt transmise mesaje educationale ce au valențe informative și mai ales formative. Comunicarea se subordonează direct obiectivelor învățământului preșcolar, la realizarea cărora contribuie alături de strategiile didactice, relațiile didactice.

Prin intermediul comunicării sunt transmise mesaje educationale ce au valențe informative și mai ales formative.

A transmite unele informații înseamnă a comunica ceea ce dorim, simțim, gândim, unei alte persoane. În cadrul relației cadru didactic- preșcolar comunicarea este baza procesului de predare-asimilare a cunoștințelor.

În învățământul preșcolar, copiii își activează vocabularul prin toate activitățile didactictice desfășurate în cadrul acesteia, însumând situații de comunicare, prin care preșcolarii deprind o exprimare corectă și coerentă. Aceștia încep să își formeze comportamentul de ascultător (receptor). Dacă mesajul nu este unul atractiv, adaptat, însoțit uneori de material didactic ajutător, copiii nu se pot concentra.

Copiii își exercită calitatea de ascultător, în cadrul actului comunicării, în cadrul activităților de memorizare, povestire, repovestire, lectură după imagini.

Cadrul didactic, într-o situație de comunicare, trebuie să îmbine elemente ale limbajului verbal, cu cele ale limbajului nonverbal , dar și para verbal. În cadrul activităților din grădiniță acest lucru se poate realiza spre exemplu când se abordează ca metodă didactică repovestirea.

Există situații, cum este în cazul jocului de rol, prin care preșcolarii se poat regăsi în ambele ipostaze ale comunicării: poat fi emițători, dar și receptori (spre exemplu în jocul „De-a vânzătorul”, „De-a doctorul” ș.a.)

Cadrul didactic trebuie să ofere încredere copilului, să fie ascultat, încurajat, să-i ofere libertatea de exprimare, siguranță, pentru ca acesta să se simtă motivat cât și pus în valoare. Acest lucru contribuie la formarea personalității acestuia.

Metodele inovative de învăţare stimulează învăţarea şi dezvoltă personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experienţe, de cunoştinţe, asigurând perfecţionarea şi optimizarea demersului educaţional. Metodele utilizate la preşcolari sunt atât cele „clasice”, cât şi cele „moderne”; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preşcolar şi să-l determine să înveţe în modul cel mai plăcut: prin joc. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preşcolarilor în direcţia propusă, le captează atenţia, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenţei, voinţei, motivaţiei şi imaginaţiei şi îi implică afectiv în ceea ce fac.

Cadrul didactic pentru a crea cadrul optim de învăţare este necesar să ţină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învăţare, cum ar fi: competenţele ce urmează a fi dezvoltate la reşcolari, nivelul intelectual şi capacităţile acestora, resursele materiale accesibile şi gradul de complexitate al conţinutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfăşoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învăţării.

Metodele inovative presupun o învăţare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii şi argumente, creează situaţii de învăţare centrate pe disponibilitatea şi dorinţa de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă şi activă, pe interacţiunea socială a membrilor unui grup.

În învăţământul preşcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoţite de tehnici specifice şi resurse materiale, dintre care amintim:

- Explozia stelară, Lotus, Bula dublă, Predarea/învăţarea reciprocă, Ciorchinele, Cubul, Pălăriuţe gânditoare, Piramida şi diamantul, Mozaicul, Diagrama Venn

Aplicarea cu regularitate a metodelor inovative, de cooperare, duc la rezultate superioare, motivaţie intrinsecă mai mare, respect de sine mai crescut şi dezvoltă abilităţi sociale deosebite.

Bibliografie:

- Cucoș, C., Psihopedagogie, Ed. Polirom, Iași, 2005
- Voiculescu, Elisabeta, Pedagogie preșcolară, Ed. Aramis, București, 2003
- Cosmovici A., Luminita Iacob,*Psihologie scolara*, Bucuresti, Polirom, 1999
- Jude I .,*Psihologie scolara si optim educationala* , E.D.P., Bucuresti, 2002
- Bocoş Muşata, Avram Iftinia, Catalano Horaţiu, Someşan Eugenia, “Pedagogia învăţământului preşcolar. Instrumente didactice”, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009
- Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, “ Metode şi tehnici interactive de grup” , sursa www. scribd.com
- https://www.scoalaargeseana.ro › didactica-magna › - Metode inovative de învăţare în învăţământul preşcolar

Sursa: Comunicarea didactică în învățământul preșcolar - Freepedia Edu.

IMPORTANŢA COMUNICĂRII ÎN PROFESIA DIDACTICĂ

Prof. Bruda Anca
CSEI NR.1, SIBIU

Comunicarea reprezintă, în sens larg, un transfer de informație între un emițător și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți. Prin urmare, comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările și cunoștințele acestora.

Comunicarea didactică nu este numai o activitate ce pune în relaţie cadrul didactic şi elevul pentru realizarea unor obiective comune, este un proces psihosocial de influenţare prin limbaje specifice a atitudinilor, comportamentelor, convingerilor, a componentelor motivaţional-afective şi volitive.

Comunicarea este un transfer de informație între un emițător și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți. Dicționarul explicativ al limbii române ne oferă mai multe sinonome pentru cuvântul comunicare: înștiințare, știre, veste, raport, relație, legatură.

Comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările, cunoltintele acestora.

Comunicarea se realizează pe trei niveluri:

Logic
Paraverbal
Nonverbal

Dintre acestea, (I. O. Pânisoara, 2004) nivelul logic (al cuvintelor) reprezint doar 7% din totalul actului de comunicare; 38% are loc la nivel paraverbal (ton, volum, viteză de rostire...) și 55% la nivelul nonverbal (expresia facială, poziția, mișcarea, îmbrăcămintea etc.).

Dacă între aceste niveluri nu sunt contradicții, comunicarea poate fi eficace, în caz contrar mesajul transmis nu va avea efectul scontat.

Tipuri de comunicare:

Comunicarea intrapersonală (comunicarea în și către sine).
Comunicarea interpersonală (comunicarea între oameni).
Comunicarea de grup (comunicarea între membrii grupurilor și comunicarea dintre oamenii din grupuri cu alți oameni).
Comunicarea de masă (comunicarea primită sau folosită de un numar mare de oameni).

Comunicarea didactică vizează în principal înțelegerea, educatorul având un rol activ. El acționează ca un filtru ce selectează, organizează și personalizează informația.

Procesul de învatamânt este, prin excelență, un proces de comunicare, între cadrul didactic și elevi având loc un permanent schimb de mesaje al căror scop principal este realizarea (atingerea) unor obiective pedagogice, în condiții optime (adică la un nivel de performanță cât mai înalt, dar cu cheltuieli minime de energie fizică și nervoasă, de timp).

Comunicarea didactică poate fi definită ca un schimb de mesaje, cu conținut specific, între cadru didactic și elevi. Se realizează oral (cea. 70% din timpul destinat instruirii), în scris, pe cale vizuală și chiar prin gesturi.

Scopul comunicării didactice este multiplu:
-transmiterea și asimilarea informației;
-rezolvarea de probleme;
-formarea unor capacități, convingeri, sentimente și atitudini ;
-adoptarea unor decizii referitoare la strategiile didactice, tehnici de învățare,orientare școlara și profesională;
-evaluarea rezultatelor.

Comunicarea didactică este eficientă atunci când, atât profesorul cât și elevii respectă anumite cerințe:

a) ale profesorului:

- claritatea mesajelor;
- precizia acestora (evitarea formulării ambigue);
- utilizarea unui limbaj adecvat și accesibil elevilor (potrivit nivelului lor de înțelegere, corespunzător vârstei);
- structura logică a mesajelor transmise;
- prezentarea interesantă a materiei predate;
- asigurarea unui climat adecvat comunicării.

b. ale elevilor:

- să aibă capacitate de concentrare (pentru a putea recepționa și înșelege mesajul profesorului);
- să posede cunoștințele anterioare necesare învățării care urmează;
- să fie motivați pentru a învăta (în general și la un anumit obiect de studiu, în particular);
- să cunoască limbajele utilizate de profesor (sau de calculator, în cazul instruirii asistate de acesta).

Randamentul comunicării didactice nu se reduce la formularea conținuturilor verbale. Dacă prin componenta verbală se exprimă un anumit conținut în același timp, prin componenta para și nonverbală se exprimă atitudini. Prin orientarile lor atitudinale, pozitive, neutre sau negative, profesorul și elevul potențează sau frâneaza comunicarea sau anuleaza efectele conținutului didactic.

Comunicarea para și nonverbală pregatește terenul pentru comunicarea verbală. S-a demonstrat că informațiile recepționate pe un fond afectiv pozitiv sunt mai bine reinute, în timp ce un climat afectiv stresant (frică, neplacere, efort excesiv) facilitează uitarea.

O comunicare complexă (verbală, paraverbală și nonverbală) ușurează îndeplinirea unor sarcini diferite prin realizarea lor concomitentă dar și prin mijloace diferite.

Randamentul comunicării didactice nu se reduce la stapânirea conținuturilor verbale. Pentru contemporaneitate, a fi pedagog înseamna, înainte de toate, a ști să explici, să etalezi clar în fața elevilor un anumit conținut, să clarifici și să rezolvi metodic sarcini didactice, prin stăpânire a ceea ce Comenius spunea: "arta de a-i învata pe toți totul".

1. Pânișoara, Ovidiu-Ion, 2004, *Comunicarea eficientă,* Editura Polirom, Iași
2. Cucoș, Constantin, 1998, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
3. Revista *Învățământ preșcolar*, 1993, nr. 1-2
4. Soitu, Laurențiu, 1997, *Pedagogia comunicării*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
5. Iacob, Luminița, 1998, *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și grade didactice,* Editura Polirom, Iași
6. Salavastru, Dorina, 2004, *Psihologia educației,* Editura Polirom, Iași

7. https://www.scoalaargeseana.ro/didactica-magna/1754-rolul-comunicarii-in-mediul-scolar

8. https://www.scritub.com/sociologie/psihologie/comunicare/IMPORTANTA-COMUNICARII-IN-PROF15252474.php

Bariere în comunicarea didactică la vârsta preșcolară

Prof. Înv. preșcolar: Belean Delia Ioana
Grădinița cu P.P. „Căsuța Fermecată” Gherla, Jud. Cluj

„Nu tot ce spune se aude, nu tot ce se aude se înţelege şi ceea ce se înţelege nu depinde numai de noi „(L. Şoitu)

”Conceptul de barieră poate fi gândit într-un echilibru dinamic cu elementele care privesc eficienţa comunicării. Astfel, aproape toate barierele înregistrează în interiorul lor germenele eficienţei şi pot fi regăsite la nivelul tuturor componentelor actului de comunicare, precum şi la nivelul procesului ca atare”.

Referindu-ne la bariera comunicațională ea reprezintă orice factor care deteriorează sau împiedică realizarea unei comunicări eficiente.

Barierele comunicaționale pot fi sintetizate astfel:

Bariere de infrastructură (posibilitățile desfășurării concrete, condițiile de acceptare a unui proces comunicațional): blocajele educaționale, caracteristicile personale ale locutorilor, disponibilitatea euristică, efectele falsului consens, efectul însuflețirii, teoria perseverenței, reprezentativitatea euristică, gradul de complexivitate a ideii.

Bariere de structură (realitatea desfășurării fenomenelor comunicaționale):

- bariere lingvistice – repertoriile comunicaționale diferite (locutorii folosesc cuvinte diferite, dar le dau același înțeles; locutorii utilizează aceleași cuvinte, dar le acordă sensuri diferite);
- bariere extralingvistice: nonverbale, paraverbale.

Bariere de suprastrctură (bariere de acces) –rezultatul tehnicizării.

Bariere de sistem:

- la nivelul emițătorului – absența unor abilități de comunicare, durata comunicării și canalul de transmitere, caracteristici personale, comportamente disonante, atitudini și opinii, credințe și valori, memoria și nivelul acceptării, nesiguranța asupra mesajului.
- la nivelul receptorului – abilități de ascultare, cunoștințele despre mesaj, probleme semantice, concentrarea, prejudecăți, receptivitate la nou, atitudinile, egocentrismul, bagajul emoțional, tendința spre polemică, limbajul alocutorului.
- la nivelul mesajului, barierele care pot fi identificate coincid cu barierele lingvistice de structură.

O barieră foarte frecventă, în special în învăţământul preşcolar, în comunicarea eficientă dintre cadrul didactic şi copil este **blocajul pedagogic**.

”El reprezintă o realitate de natură psihologică şi socială, care apare la nivelul structurii de funcţionare a acţiunii educaţionale /didactice în momentul în care între subiectul şi obiectul educării nu există un repertoriu comun.”

Cauzele blocajului pedagogic pot proveni de la nivelul:

1. mesajul educaţional, saturat prin excesul de informaţie, neprelucrată în sens prioritar, formativ;
2. comunicării educaţionale, unidirecţionată prin extrapolarea conţinuturilor intelectuale, în defavoarea celor morale, tehnologice, estetice, fizice;
3. empatiei educaţionale, diminuată prin incapacitatea subiectului (educatoarei) de raportare permanentă la cerinţele afective, motivaţoinale, caracteriale ale obiectului (copilului);

4. ambianţei educaţionale, nefavorabilă prin climatul psihosocial perturbator întreţinut în cadrul grădiniței, colectivului didactic, clasei, grupurilor de copii.

Soluţiile necesare pentru realizarea deblocajului pedagogic sunt dependente de calitatea specială a proiectului care trebuie conceput în sens circular prin centrarea prin obiective şi realizarea concordanţei permanente dintre obiective - conţinuturi - metodologie - evaluare.

De aceea pentru ca o comunicare să fie eficientă, mai ales la nivel preşcolar, educatoarea trebuie să ştie să fie credibilă şi să prezinte informaţia într-un mod atractiv pentru copil, să se perfecţioneze continuu, să elimene barierele/blocajul ce ar putea interveni în comunicarea dintre cadrul didactic şi copil şi nu în ultimul rând să înţeleagă sentimentele şi dorinţele copilului, deoarece la această vârstă copilul îşi formează capacitatea de comunicare care este fundamentală pentru dezvoltarea sa socială.

O altă condiţie care stă la baza unei comunicări eficiente o constituie comunicarea pozitivă, ca rezultat al gândirii pozitive. Altfel spus, nu trebuie să avem o gândire exagerat de critică, de a penaliza necruţător orice greşeală şi de a trece cu vederea peste aspectele pozitive. Desigur aceasta nu înseamnă că trebuie să încurajăm performanţele mai slabe ale copiilor ci să demonstrăm că suntem totdeauna deschişi dialogului, chiar şi atunci când copilul greşeşte trebuie să comunicăm pozitiv găsind elementele demne de lăudat.

Iată câteva din atitudinile mai frecvente întâlnite care nu doar inhibă sau scad eficienţa comunicării dar predispun apariţia conflictelor şi implicit a blocajelor în comunicare:

Ameninţarea: Exemple: Ŕ “Dacă nu lucrezi corect să ştii că o să te pedepsesc!”

Consecinţa: - principala preocupare a copilului va fi să nu greşească, nu va avea curajul să rezolve dacă nu este sigur că rezultatul este pozitiv; astfel apare frica, minciuna, intoleranta.

Critica: Exemple: Ŕ “De câte ori trebuie să-ţi spun că nu trebuie să alergi prin sală?”

Ŕ “Nu ţi-am spus să fii atent să nu răstorni supa pe masă?”; Ŕ “Tu eşti de vină pentru că Ioana a căzut”

Consecinţa: - scade receptivitatea copilului la părerile emise de educatoare şi astfel se naşte indiferenţa.

Etichetarea: Exemple: Ŕ “Eşti cu capul în nori!”; Ŕ “Eşti rău!”; Ŕ “Eşti dezordonat!”

Ŕ” Eşti cel mai rău copil din grupă!”

Consecinţa: - dacă afirmaţiile se repetă frecvent atunci copiii vor fi urmăriţi de această idee; în subconştientul lor vor fi convinşi că sunt aşa cum au fost etichetaţi şi apare astfel complexul de inferioritate.

Indiferenţa: Exemple: ŕ “D-na educatoare, priviţi ce frumos am desenat!”

Ŕ “- Bine. Lasă-mă că sunt ocupată!”

Consecinţa: - copilul va încerca să atragă atenţia asupra sa chiar şi prin fapte negative.

Ironia: Exemple: Ŕ “Tu ştii de ce există batiste?”

Consecinţa: - scade încrederea copilului în forţele proprii şi faţă de educatoare şi caută apreciere în altă parte; astfel apare distanţarea.

Neatenţia la ceea ce ni se spune, întreruperea unei conversaţii începute, schimbarea bruscă a subiectului sau a partenerului de dialog

Exemple: ŕ “D-na educatoare să ştiţi că am vizionat...”; Ŕ “Du-te şi te joacă!”

Nemulţumirea: Exemple: ŕ “- Am adunat jucăriile!”; Ŕ “- Măcar atâta să faci şi tu!”

ŕ “- D-na educatoare, am pictat singură!”

Ŕ “- Era cazul pentru că de fiecare dată îi rogi pe colegii tăi să-ţi termine lucrarea”

Consecinţe: - îi scade entuziasmul şi motivaţia pentru sarcinile şcolare şi astfel apare pasivitatea

Ridicarea vocii: Exemple: Ŕ “Eşti obraznic!!!”; Ŕ “Niciodată nu eşti atent!!!”; Ŕ “Eşti rău tot timpul!!!”

Consecinţe: - această formă de “comunicare” poate atrage deprecierea dascălului

Umilirea: Exemple: Ŕ “Spune-le colegilor ce ai făcut!”; “Spune-i mamei tale ce ai făcut azi!!”
Consecinţa: - educatoarea nu este un om de încredere, te face de râs în faţa celorlalţi; copilul va învăţa să ascundă adevărul şi astfel apare neîncrederea în cei din jur.

Adoptarea unor astfel de atitudini duce la scăderea eficienţei în comunicare şi uneori predispune apariţia conflictelor. Consecinţele negative pot să apară mai devreme sau mai târziu, însă pentru a putea fi preîntâmpinate este bine să acordăm o atenţie deosebită comunicării atât în instituţiile şcolare cât şi în mediul familial.

BIBLIOGRAFIE:

1. ABRIC J.C., *Psihologia comunicării*, traducere de Luminiţa şi Florin Botoşineanu, Editura Polirom, Iaşi, 2002.
2. BĂJAN STANCU Aurelia, *Bariere lingvistice în comunicarea didactică,* Editura Universitară, București, 2015.
3. CREȚU Cristina, *Relaţia profesor – elev. Anumite modalităţi de prevenire a factorilor perturbatori,* p.61 în *Revista de pedagogie*, numărul 7 – 12 / 1996.
4. DUMITRU Gheorghe, *Comunicare şi învăţare*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1998.
5. PÂNIȘOARĂ Ioan Ovidiu, *Comunicarea eficientă*, ediţia a II-a, Editura Polirom, Iaşi, 2002.
6. STROIE Marcus, DAVID Teodora, PREDESCU Adriana, *Empatia şi relaţia profesor – elev,* Editura Academiei, Bucureşti.
7. SĂLĂVĂSTRU, D., „*Comunicare şi dezvoltare personală”*, Universitatea “Ion Creangă", Chişinău, (2002)
8. SĂLĂVĂSTRU,D., „*Psihologia educaţiei”*, editura Polirom, Iaşi, (2004)
9. SĂUCAN, D.Şt., ”*Comunicarea didactică”*, Ed. AŢOS, Bucureşti, (2002)

EFICIENȚA ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ

Prof. Înv. Preșc Mereu Larisa Mariana
Grădinița P.P. ”Curcubeul Copiilor” Arad

Comunicarea este un proces de transmitere a unui sens de la cineva către altcineva. Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări în cunoaşterea afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;
- În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate);
- Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

Actele de comunicare prin care îi influenţăm pe ceilalţi, indiferent dacă sunt organizate sau nu, dacă se desfăşoară în instituţii specializate sau nu, intră în sfera largă a comunicării educaţionale.

O discuţie asupra condiţiilor de eficienţă a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educaţional:

- un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- un canal de comunicare;
- mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie şi exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;
- receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;
- conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeşte emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului şi înţelegerea lui.

Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţională – interpersonală au un rol major. Paraverbalul reprezintă modul concret în care „curge” vorbirea noastră. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bază, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înălţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor. De regulă „manipulăm” aceste aspecte în mod inconştient, ca rezultat al înzestrării naturale sau al experienţei de viaţă.

Volumul vocal trebuie să varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil să se vorbească mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul prezentării, pentru a sublinia obiectivele şi concluziile. În general, volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacă sala este mică şi ridicat dacă sala este mai mare. În orice caz, este bine să nu daţi impresia de ţipat, imprimă o notă de disperare. Ritmul vorbirii trebuie să fie şi el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine să se vorbească mai rar când se subliniază ideile principale, să se mărească ritmul la pasajele de tranziţie şi să se menţină alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului. Tonalitatea trebuie să fie normală. Ridicarea tonului este recomandabilă pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru „calmarea” unei săli turbulente. Adesea se poate obţine un efect similar numai prin coborârea bruscă a tonalităţii.

Nonverbalul în relaţiile instrucţionale – interpersonale se referă la modul în care privirea, corpul şi gesturile noastre acompaniază discursul propriu-zis, fortificând sau reducând efectele lui asupra

grupei. În timp ce aspectul verbal şi cel paraverbal, sunt predominant conştiente şi, deci controlabile, cel nonverbal este cu precădere inconştient, ceea ce face ca posibilităţile de a-l controla să fie foarte reduse (dar nu inexistente).

În psihologia socială este din ce în ce mai acreditată ideea că o comunicare interindividuală este determinată, înainte de toate, de tipul de relaţie existent între cele două persoane aflate în interacţiune. Plecând de la tipologia atitudinilor interindividuale, Jean-Claude Abric (2002) stabileşte cinci reguli ale unei comunicări eficiente şi de calitate :

- să asculţi (adică să ţii seama de punctul de vedere al celuilalt) ;
- să observi (adică să te interesezi de tot ceea ce se petrece în situaţia de comunicare) ;
- să analizezi (adică să degajezi elementele componente ale câmpului psihologic şi social care îi determină pe indivizi) ;
- să te exprimi (adică să-ţi spui punctul de vedere în funcţie de interlocutor sau de natura obiectului comunicării) ;
- să controlezi (adică să urmăreşti calitatea şi pertinenţa mesajului, precum şi procesele care pot perturba transmisia).

Pentru un cadru didactic, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, cadrul didactic trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât copilul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A ştii să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

1. Abric, J.-CI., *Psihologia comunicării:teorii şi metode*, Iaşi, Editura Polirom, 2002;
2. Leroy, G., *Dialog în educaţie*, Editura Didactică şi Pedagogică, 1974;
3. Sălăvăstru Dorina, *Psihologia educaţiei*, Iaşi, Editura Polirom, 2004.

Comunicarea în procesul educațional

Prof. înv. preșc. Apetrei Ramona
Școala Gimnazială "Alexandru Ioan Cuza" Roman, Județul Neamț

Motto :"Cuvântul este sunet si culoare, e mesagerul gândului uman."-T. Vianu

Formarea, creşterea şi devenirea persoanei umane se realizează doar prin comunicare.

Ce este comunicarea? Din punct de vedere cronologic, comunicarea este primul şi cel mai important instrument spiritual al omului în procesul socializării sale. Capacitatea de a comunica reprezintă o premisă a procesului de construire a relaţiilor interpersonale şi de incluziune socială. Comunicarea începe încă din perioada intrauterină, se continuă cu primul ţipăt al nou-născutului şi răspunsul mamei, şi se dezvoltă în procesul de interacţiune cu lumea din jur. Comunicarea este singurul mod de a învăţa despre lumea exterioară şi despre cine suntem. Identitatea de sine vine din felul în care interacţionăm cu ceilalţi. Au fost identificate o serie de motive sociale, trebuinţe de natură socială, pe care ni le satisfacem prin comunicare: plăcere, afecţiune, includere, relaxare, control.

Comunicarea presupune asocierea elementelor cognitive și afective cu scopul de a transmite informații, a inspira credințe, a induce emoții sau a evidenția comportamente printr-un proces alternant de relații între scris ,vizual, nonverbal ,vocal auditiv, simbolic și comportamental " Level si Galle.

Comunicarea este un transfer de informație între un emitoțăr și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți.

Comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate în reprezentările, cunoștințele acestora.

Comunicarea se realizează pe trei niveluri:

-Logic
-Paraverbal
-Nonverbal

O discuție asupra condițiilor de eficiență a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educațional:

-un emițător, o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
-un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
-un canal de comunicare;
-mesajul care reprezintă unitatea dintre conținutul de informație și exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparținând codului;
-receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informația;
-conexiunea inversă care reprezintă informația pe care o primește emițătorul de la receptor despre recepționarea mesajului și înțelegerea lui.

Între cei doi poli se interpune ,,canalul" sau calea de comunicare- undele sonore în cazul comunicării orale directe- pe traseul căruia pot interveni perturbații diferite: zgomot, suprapunere de sunete, reverberația sălii de clasa etc., care pot provoca pierderi de informație. O comunicare devine posibila numai atunci când cele două repertorii se intersectează.

Dacă avem în vedere activitatea instructiv-educativă în școală, constatăm că în mare măsură profesorul este emițătorul. El tinde să atingă anumite obiective și folosindu-se de codul lingvistic, își

construiește mesajele potrivite cu nivelul dezvoltării limbajului și a capacităților de înțelegere a elevilor. De aceea, aceleași informații pot să fie cuprinse într-un mesaj mai simplu pentru elevii care au un limbaj mai puțin dezvoltat și o gândire cu scăzute posibilități de înțelegere iar pentru elevii foarte buni , să fie complex și să valorifice toate disponibilitățile de vocabular și structură lingvistică.

Elevul trebuie să înțeleagă informația transmisă și să o integreze în sistemul cunoștințelor sale anterioare. Conexiunea inversă este foarte importantă pentru profesor și pentru optimizarea comunicării didactice. El observă conduitele elevilor care îi arată dacă aceștia au receptat și au înțeles mesajele și poate adresa întrebări de verificare sau aplica probe de control.

Dintre cele mai importante conduite ale elevilor care reprezintă conexiunea inversă a comunicarii reținem: urmarirea atentă de către aceștia a ceea ce spune profesorul, notarea în caiete, gesturi de aprobare sau de satisfacție în legatură cu cele transmise, cerințe de suplimentare a informațiilor, aplicarea imediată și reușită a cunoștințelor obținute la situații noi, gasirea de soluții corecte la problemele legate de cele recepționate, răspunsuri corecte la întrebări orale și scrise etc.

Toate componentele procesului de comunicare trebuie să fie asigurate chiar dacă elevul este emițătorul și profesorul este receptorul cu specificarea că acesta din urmă are capacități superioare de recepționare, înțelegere și prelucrare a mesajelor primite de la elevi. În acest caz optimizarea comunicării trebuie asigurată tot de profesor.

Dezideratul unei comunicări didactice eficiente și integrale nu poate fi atins dacă ne situăm doar în perspectiva emițătorului (profesorului) și formulăm pentru acesta exigențe referitoare la adaptabilitatea în raport cu partenerul. La fel de important este să avem în vedere și educarea receptorului (elevului) în direcția însușirii corecte a mesajului. Se consideră că mesajul are o funcție psihologică bimodală : pe de o parte desăvârșește acțiunea emițătorului, și pe de altă parte stimulează receptarea.

Eficiența comunicării depinde și de implicarea personală a elevului, de nevoia lui de cunoaștere. Elevii cu o nevoie de cunoaștere puternică se angajează cu placere într-o activitate cognitivă intensă, de evaluare a conținutului semantic al mesajului, în timp ce elevii cu o nevoie de cunoaștere redusă evită să reflecteze prea mult asupra unei probleme sau să facă eforturi de pătrundere a înțelesului.

În relația de comunicare, profesorul trebuie să își asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se dorește întâlnirea cu el ca persoană și ca partener de dialog. Situația care poate favoriza cel mai bine exprimarea elevului este aceea în care el nu se simte nici judecat, nici interpretat, nici sfătuit, nici manipulat prin întrebări. Este o situație în care el se simte ascultat. A ști să asculți este caracteristica fundamentala a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absența comunicării poate rezulta și din absența ascultării reale a interlocutorului.

În concluzie, randamentul comunicarii didactice nu se reduce la stapânirea continuturilor verbale. Pentru contemporaneitate, a fi pedagog înseamna, înainte de toate, a sti sa explici, sa etalezi clar în fata elevilor un anumit continut, sa clarifici si sa rezolvi metodic sarcini didactice, prin stapânire a ceea ce Comenius spunea: "arta de a-i învata pe toti totul"

Bibliografie:

1. Pânisoara, Ovidiu-Ion, 2004, *Comunicarea eficientă,* Editura Polirom, Iași
2. Cucoș, Constantin, 1998, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
3. Revista *Învatamânt prescolar*, 1993, nr. 1-2
4. Soitu, Laurentiu, 1997, *Pedagogia comunicării*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
5. Iacob, Luminița, 1998, *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și grade didactice,* Editura Polirom, Iași
6. Salavastru, Dorina, 2004, *Psihologia educației,* Editura Polirom, Iași

Metodologii inovatoare și active

Prof. Crăciun Roxana Mihaela,
Centrul Școlar De Educație Incuzivă Nr.2 Comănești

Utilizarea metodologiilor inovatoare de predare vizează învățarea activă și colaborativă de către elevi, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor digitale sau prin utilizarea instrumentelor de joc pentru a face predarea, cu aceeași eficacitate, mai antrenantă și mai captivantă.

Scopul este de a putea crea o didactică mai concentrată pe valoarea educațională a disciplinelor și pe capacitatea lor de a structura abilități reale în timp.

Dar care sunt metodologiile inovatoare și active?

Există așa-numita didactică metacognitivă care se referă la nucleul simț-perspectivă al întregului proces de predare / învățare și acționează asupra căilor evolutive ale fiecărei persoane.

Cunoașterea modului în care funcționează memoria și mintea de învățare și ce rol joacă emoțiile în această cale este o pârghie fundamentală atât pentru a preda mai bine disciplina, cât și pentru a ajuta elevii să învețe mai bine.

De fapt, predarea metacognitivă își propune să încurajeze elevii să dezvolte acest tip de abilități (metacognitive, strategice și de autoreglare) și să îi ajute să-și îmbunătățească strategiile de studiu și învățare, precum și să gestioneze mai bine emoțiile care intră în joc în cursul de formare.

Printre celelalte metode și strategii de predare cele mai eficiente în stimularea implicării active a studenților și în stimularea proceselor lor cognitive, conform dovezilor care au reieșit din cercetarea științifică din ultimele decenii în domeniul didacticii, pedagogiei experimentale, științelor cognitive, psihologiei învățării și neuroștiințelor, subliniem:

- Didactica centrată pe teoria încărcării cognitive;
- Învățare semnificativă, construirea hărții conceptuale și tehnica de organizare timpurie
- Predarea constructivistă și lecția euristică, învățarea bazată pe anchetă, interogarea și metoda "SQR3"
- Episoade din Situated Learning și Flipped classroom
- Învățarea prin cooperare (Learning Together, Jigsaw 2)
- Didactica centrată pe dezvoltarea competențelor (condensarea și curbarea conținuturilor disciplinare pe nuclee tematice și pe baza valorii lor educaționale, spre construcția competențelor; teste autentice, studii de caz, accidente; observații sistematice și autobiografii cognitive)
- Strategii de predare axate pe joc.

Astăzi, tehnologiile aplicate predării nu sunt identificate doar ca simple instrumente pentru transferul de informații, ci devin aplicații utile pentru a sprijini și facilita colaborarea și socializarea, îmbunătățind experiența de învățare a elevilor în sala de clasă. În acest context, elevul participă personal la construirea cunoștințelor și motivației de a învăța. În acest sens, sunt trei metodologii care reprezintă inovația ce îmbunătățește învățarea elevilor: învățarea activă îmbunătățită prin tehnologie, predarea augmentată și învățarea bazată pe jocuri digitale.

1. TEAL (Technology Enhanced Active Learning) este o metodologie de predare care combină prelegeri, simulări și activități de laborator pe computere pentru o experiență bogată și colaborativă de învățare. Clasa TEAL include o serie de instrumente tehnologice pentru a fi utilizate în spații cu caracteristici specifice (de exemplu, dimensiune, luminozitate etc.), cu mobilier modular și, prin urmare, ușor de reconfigurat după cum este necesar: spațiile și tehnologiile sunt interconectate

2. "Augmented Teaching" este predarea care, de obicei pornind de la manual sau de la o metodologie tradițională (de exemplu, lecția frontală), este îmbogățită de sectorul multimedia. O lecție de "predare augmentată" ar putea implica studiul unui capitol al cărții de către student și, ca sarcină, îmbogățirea unui pasaj dat prin cercetare video, multimedia, audio și imagini.
3. Învățarea digitală bazată pe joc conține, prin urmare, gamificare și transpune întregul proces de învățare într-un mediu jucăuș, unde granița dintre "joc" ca distracție și "joc" ca simulare pare din ce în ce mai neclară, atât de mult încât unii vorbesc despre ludificare.

   Discuția despre învățarea digitală bazată pe jocuri a fost realizată la începutul secolului 21 în principal de Marc Prensky, care a formulat teza conform căreia studenții de astăzi diferă foarte mult de cei din generațiile mai în vârstă și din acest motiv este mai dificil pentru primii să studieze cu metode tradiționale.

Didactica, care sunt metodologiile inovative și active - School News (tecnicadellascuola.it)
Trei inovații educaționale care susțin învățarea elevilor - Știri școlare (tecnicadellascuola.it)

Comunicarea orală

Prof. Lazăr Marinela
Școala Gimnazială Nr. 6 Suceava

Una din mediile în care comunicarea devine foarte importantă este cel şcolar şi activitatea specifică acestuia, adică activitatea didactică. Clasa de elevi şi colectivitatea şcolară în general este un mediu de comunicare între elevi, între cadrele didactice şi elevi, prilejuit de sarcina comună şi de relaţiile interindividuale ale membrilor.

O comunicare deschisă, fără anumite restricţii, măreşte încrederea membrilor în grup şi, implicit, productivitatea grupului.

„Limajul are rădăcini în sfera sentimentelor. Multe noţiuni constituie adevărate **<metafore de aderare sufletească> Lughmann**.’’ (2001, p. 99)

Educaţia pentru comunicarea orală vizează două sfere intim corelate: **înţelegerea şi exprimarea orală.**

Educarea pentru comunicarea orală urmăreşte ca elevii să fie capabili: (1990, p. 256)

- să acţioneze eficient în situaţii ce reclamă exprimarea orală de idei şi sentimente, fără blocaje generate de inhibiţii involuntare;
- să stăpânească un vocabular univoc şi adecvat pentru fiecare din variatele reflectări sau relaţii sociale;
- să atingă o rigoare minim acceptabilă în construcţia frazeologică, evitând soluţii de continuitate sintactică, elipsă sau repetiţii inutile;
- să dispună de capacităţi crescute de reflectare asupra utilizării potrivite a cuvintelor de legătură;
- să descrie coerent o situaţie, în funcţie de un anumit scop, pe baza observaţiei şi a selecţiei celor observate;
- să stăpânească modurile de organizare expozitivă, precum şi resursele orale şi gestice apte să potenţeze mesajul;
- să utilizeze diferitele forme de argumentare şi resursele didactice corespunzătoare;
- să exprime concis o părere cu argumentaţia respectivă, prezentând diversele fapte concrete, pentru a se putea formula concluzii pertinente;
- să provoace stări interlocutorilor şi activităţi adecvate pentru desfăşurarea unei dezbateri;
- să dobândească tipuri specifice de capacităţi analitice şi sintetice necesare comunicării orale;
- să expună, argumenteze şi să dezbată eficient;
- să adapteze structurile compoziţionale orale retorice: cuvântul, intervenţia, alocuţiunea, toastul, conferinţe, dezbaterea, dizertaţia, discursul ş.a. la diferite situaţii şi funcţii ale comunicării. Între formele şi tipurile de compoziţii mai cunoscute - uvântul, intervenţia, alocuţiunea, toastul, conferinţe, dezbaterea, dizertaţia, discursul ş.a. – se pot stabili ierarhii cu grade variabile de complexitate, de dificultate şi cu finalităţi aparte.

Constatări:

- sunt destinate să fie rostite în faţa unor grupuri de oameni, în funcţie de evenimentele care le prilejuiesc;
- se apelează la procedeele specifice tehnicii vorbirii libere, în public, având ca principal obiectiv convingerea auditoriului în legătură cu o anumită temă;
- utilizează variate modalităţi de expresie: lexicale, sintactice, stilistice etc adecvate

conţinutului comunicării şi receptorilor, cât şi mijloace extralingvistice (mimică, gestică, ţinută ş.a.), cu efect de influenţare a calităţii şi eficienţei comunicării;

- implică adeziunea afectivă şi nuanţarea vorbirii, în funcţie de experienţa, conţinutul comunicării şi dispoziţia reactivă a ascultătorilor;
- au o importantă valoare socială şi individuală, contextuală sau oficială;
- prezintă o structură operaţională, normativă şi pregătitoare cu grad crescut de generalitate.

Pentru realizarea unui maxim de ascultare se impune educarea unor capacităţi specifice şi respectarea unor principii, norme şi reguli.

- creaţi-vă o stare de spirit favorabilă ascultării;
- încercaţi să aveţi permanent o atitudine activă, marcată de unele intervenţii cheie sau de fixări parţiale, pentru retenţia esenţialului;
- concentraţi-vă şi focalizaţi-vă atenţia asupra esenţialului, dar şi asupra unor amănunte cu valoare psiho-afectivă recunoscută;
- stabiliţi-vă şi menţineţi-vă obiectivele comunicării personale în raport cu acele conţinuturi ale mesajelor emise de alţi parteneri;
- cunoaşteţi-vă şi valorificaţi-vă filtrele de ascultare – emoţională, semantică, persuasivă, interpersonală etc;
- exersaţi-vă memoria pentru a menţine fidelitatea celor ascultate, fără perturbări datorate puternicei influenţe pe care v-o poate induce modelul comunicării scrise;
- sincronizaţi spaţial şi temporal receptarea cu emisia mesajului;
- exersaţi-vă capacităţile auditive pe direcţia **înţelegerii cuvintelor, înţelegerii obiective** şi **înţelegerii logice;**
- combinaţi receptarea auditivă cu unele suporturi vizuale, ceea ce presupune exersarea acestei capacităţi, prin detaşarea şi perceperea pur auditivă a vorbirii;
- apelaţi sistematic la suporturile ascultării intelingente – înţelegerea pronunţiei, a sensului şi relaţiilor, a esenţei comunicării monologate şi a celei dialogate;
- la început, concentraţi-vă pe relaţii lingvistice discursive, care conţin, în exclusivitate, material lingvistic cunoscut, apoi progresiv, pe relaţii ce angajează materialul lingvistic nou;
- exersaţi-vă deprinderile de ascultare începând din clasele mici, acordând atenţie obieczivelor şi activităţilor bazate pe exerciţii ce urmăresc: **formarea capacităţii de percepere corectă a sarcinilor; dezvoltarea şi cultivarea vocii clare, curate, cu evitarea situaţiilor care cer să se recurgă frecvent la repetarea aceloraşi fraze pentru a vă face înţeles; ascultarea unor surse informative diferite – discuri, benmzi, radio, spectacole, cd-uri; cultivarea discuţiei, a dialogului, cu reproducerea celor discutate în faţa colectivului; dictarea orală a temelor pentru acasă; încurajarea şi aprecierea celor ce posedă calităţi de ascultare; cunoaşterea calităţilor unui bun ascultător.**

Bibliografie:

Cucoş, C., 2006, *Pedagogie” Ediţia a II-a revăzută şi adăugită*, Ed. Polirom, Bucureşti

Ezechil, L., şi Lăzărescu, M., P., 2001, *Laborator preşcolar-ghid metodologic*, Ed. V&I Integral, Bucureşti

Ghid pentru educatoare, Bucureşti, Ed. CD Press

Joiţa, E., coord., Ilie V., Vlad, M., Frăsinanu, E., 2003, *Pedagogie şi elemente de pedagogie şcolară*, Ed. Arves

Mateiaş, A., 1977, *Pedagogia pentru învăţământul preprimar*, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti

Stanciu, M., 2003, *Didactica poostmodernă*, Ed.Universităţii, Suceava

Stanciu, M., 2003, *Introducere în pedagogie*, Ed. ,,Ion Irimescu’’ , Iaşi

Voiculescu, E., 2003, *Pedagogia preşcolară*, Ed.Aramis, Bucureşti

Rolul comunicării în procesul educațional

Prof.Simion Georgiana-Adina
Colegiul ”Ferdinand I”, Măneciu

Moto: „Comunicarea reprezintă un proces de viață esențial, prin care animalele şi oamenii generează sisteme, obţin, transformă şi folosesc informaţia pentru a-şi duce la bun sfârșit activităţile sau viaţa.” (Brent D. Ruben)

Comunicarea reprezintă un transfer de informație între un emiţător şi un receptor, în urma căruia, informaţia transmisă şi captată este înţeleasă şi interpretată în acelaşi mod de către cele două părţi. Dicţionarul explicativ al limbii române ne oferă mai multe sinonome pentru cuvântul comunicare: înştiinţare, ştire, veste, raport, relaţie, legătură. Ea se referă la transmisie şi schimb de informaţii între oameni, la circulaţia de impresii, trăiri afective, judecăţi de valoare, comenzi cu scopul de a obţine modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările, cunoştintele acestora. In forma umană, comunicarea atinge punctul maxim, avandu-se in vedere: complexitatea procesului, formele, conţinuturile şi nivelurile comunicării cat şi diversitatea codurilor, canalelor, sistemelor, modalitaţilor în care ea se produce.

Comunicarea are un număr mare de clasificări. Una dintre cele mai frecvente diferențieri utilizate are la baza noţiunea semnelor utilizate în codarea informației şi canalul predilect de transmitere a mesajului astfel rezultat, şi e clasificată în comunicare verbala, comunicare nonverbala, comunicare paraverbală:

- Comunicarea verbala – informaţiile sunt codate şi transmise prin intermediul cuvintelor sub aspectul fonetic, lexical sau morfosintactic, este cea mai studiată formă, deşi este devansată de celelalte forme, poate fi orală sau scrisă, folosindu-se canalul auditiv şi vizual. În cadrul acesteia, informaţia circulă unidirecţional, adică de la emițător la receptor, acesta fiind pasiv;
- Comunicarea nonverbală – informaţia este codificată şi transmisă printr-o diversitate de elemente care ţine de postură, mimică, înfățișarea partenerilor. Acest mod de comunicare implică gestica, indicatoare sugestive, descriptive, expresive, privirea şi distanţa, toate acestea pot influenţa conţinutul mesajului;
- Comunicarea paraverbală – informaţia este codificată şi transmisă prin intermediul elementelor prozodice şi vocale care însoţesc vorbirea în general, dar care au semnificaţii aparte : elemente caracteristice ale vocii (vârstă, sex, temperament), debit, pauze, ritm, particularitaţi de pronunţie (defecte de vorbire, grad de cultură, zona din care provine), intensitatea vocii, starea afectivă.

Însă toate cele trei forme ale comunicării umane sunt în simbioză, comunicarea paraverbală şi nonverbală pregătesc terenul pentru mesajul verbal.

Comunicarea pedagogică, didactică sau educativă are drept scop producerea, provocarea sau introducerea unei schimbări la receptor şi, ca urmare, ea ea trebuie să se adapteze receptorului. Comunicarea pedagogică sau educativă ajută la realizarea femomenului educaţional, pe când comunicarea didactică este o formă particulară şi obligatorie în vehicularea conţinuturi determinate, specifice unui act de învaţare sistematică, asistată şi este baza procesului de predare-învățare.

Comunicarea didactică este o comunicare instrumentală, direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învăţare, este o formă de interacțiune profesor-elev, prin care profesorul transmite mesajul său didactic, folosind procesul de predare-învăţare-evaluare, în scopul realizării obiectivelor cadru şi a obiectivelor de referință din programele şcolare (M. Stoica).

Într-o definire mai concludentă, comunicarea didactică este „un transfer complex, multifazial şi prin mai multe canale al informataţiei între două entităţi (indivizi sau grupuri) ce-şi asumă simultan şi succesiv rolurile de receptori şi emiţători semnificând conţinuturi dezirabile în contextul procesului instructiv-educativ”. Este o comunicare instrumentală, direct implicată în susţinerea unui proces sistematic de învăţare (Constantin Cucoş).

Comunicarea didactică este privită şi considerată ca model de formare a capacitaților comunicative ale elevilor ocupă un loc central în demersul educaţional, dat fiind faptul că în faţa şcolii sarcina pregătirii copiilor pentru autoinformare permanentă. Conceptul de comunicare didactică reprezintă un demers pedagogic complex care presupune o interacţiune între două entităţi (indivizi ori grupuri) care provoacă reacţia formativă a obiectului sau subiectului educaţiei evaluabilă în termeni de feedback extern şi intern.

Competenţa comunicativă reprezintă un nivel de performanţă bazat pe cunoştinţe, capacităţi şi atitudini precum şi un optim motivaţional care dermină eficienţa subiecţilor în activitatea de comunicare. Ea poate fi definită ca un schimb de mesaje, cu conţinut specific, între cadru didactic şi elevi. Se realizează oral (cca. 70% din timpul destinat instruirii), în scris, pe cale vizuală și chiar prin gesturi.

Scopul comunicării didactice este multiplu:

- transmiterea şi asimilarea informaţiei;
- rezolvarea de probleme;
- adoptarea unor decizii referitoare la strategiile didactice, tehnici de învăţare, orientare şcolară şi profesională;
- evaluarea rezultatelor. formarea unor capacităţi, convingeri, sentimente şi atitudini.

În actul comunicării, receptorul – elev îşi valorifică cunoștințele, priceperile şi deprinderile, le consolidează în funcţie de relevanţa informaţiei primite. Faptul că informaţia primită aduce ceva nou pentru elev îl determină să-şi concentreze atenţia, să se implice cu toate capacităţile intelectuale, afective, volitive si atitudinale pentru a recepţiona corect mesajul, a-l înțelege şi a-l interpreta corect. Dorința lui de a afla ceva nou îl determină să asculte activ, iar această dorință depinde de calitatea emiterii și de măsura in care elevul este stimulat să-şi exprime opiniile proprii.

Eficienţa comunicării didactice depinde şi de o serie de factori tehnici. Astfel, calitatea canalelor de informare favorizează schimbul de mesaje, previne distorsiunile şi pierderile de informaţii

Formarea competenţei comunicative presupune un nivel de performanţă bazat pe cunoştinţe, capacitaţi şi atitudini şi un nivel optim educaţional care determină eficienţa subiectului într-o activitate. Şi este la fel de importantă atat pentru educatori cat şi pentru educaţi. Cunoştinţele, modul de gândire, vocabularul, deprinderile, priceperile şi conduitele comunicative sunt dobândite prin educaţie și formare şi îmbogăţite/ perfecţionate prin autoinstruire, autoeducaţie.

O importanţă deosebită în activitatea cu elevii o are capacitatea empatică a profesorului, constituind o premisă a optimizării relaţiilor şi o condiţie a comunicării eficiente. Capacitatea empatică are un potenţial psihofiziologic înnăscut, dar se realizează şi se dezvoltă în procesul cunoaşterii interpersonale şi, dacă subiectul îşi propune, prin antrenare autodirijare.

Comunicarea cadru didactic-elev nu se reduce la un schimb verbal care angajează doar forţele intelectuale, ea are şi o importanță afectiv-emoţională. Subtextul emotiv al vorbirii, calitatea gesticii și a mimicii vin să sporească forța de influențare educativă a conținuturilor verbale.

În desfăşurarea activităţii de învăţare în şcoală, o importanţă decisivă o are personalitatea actorilor în câmpul şcolar (elev şi profesor). Elevul se implică în activitatea de învăţare un doar cu

gândirea, memoria sau atenţia ci şi cu o altă structură psihică, care le integrează pe acestea fără a se reduce de ele: personalitatea (Negovan, 2008, p. 65). Personalitatea este definită în dicţionarul de psihologie Larousse ca element stabil al conduitei unei persoane; ceea ce o caracterizează şi o diferențiază de o altă persoană. Fiecare individ are particularitățile sale intelectuale, afective şi conative (cu referire la voinţa, la temperament), al căror ansamblu organizat determină personalitatea. Fiecare om este totodată asemănător cu ceilalţi membri ai grupului şi diferit de ei prin amprentă unică a trăirilor sale. Singularitatea sa, fracțiunea cea mai originală a Eului său, constituie esenţa personalităţii sale, condiţiile psihologice jucând un rol considerabil în elaborarea acesteia (Larousse, 1998 , p. 231).

Comunicarea didactică este una din resursele majore ale procesului instructiv-educativ. Ea se în cadrul conţinuturilor latente ale procesului formativ, fiind, prin maniera şi nivelul realizării sale, o sursă de potenţare sau diminuare a conţinuturilor formale. De aceea comunicarea didactică are o influenţă majoră asupra reuşitei sau eşecului şcolar. Şi este considerată premisa esenţială a eficientizării învățământului în vederea reuşitei şcolare.

Bibliografie

1. Panişoară, Ovidiu – Ioan, 2006,Comunicarea eficientă, Editura Polirom, Iaşi.
2. Stoica, Marin,2002,Pedagogie şi psihologie, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova.
3. Cucoş, Constantin, 1998, Pedagogie, Editura Polirom, Iaşi.
4. Cucoş, Constantin, 1998, Psihopedagogie pentru examenele de definitivare şi gradele didactice, Editura Polirom, Iaşi.
5. Şoitu, Laurenţiu, Pedagogia comunicării, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti.

Relaţiile interpersonale şi rolul lor în formarea personalităţii elevului

Prof.înv.primar Anton Ioana Codruța
Școala Primară Nr.2 Stâncești

Personalitatea este un construct teoretic elaborat de psihologie în scopul înţelegerii şi explicării modalităţii de funcţionare a persoanei umane. Sub aspect psihologic, personalitatea reprezintă îmbinarea unitară non-repetativă a însuşirilor psihice care caracterizează mai pregnant şi cu un mai mare grad de stabilitate omul concret şi modalităţile sale de conduită (Roşca, A., 1976,p.54). Mai explicit, „personalitatea este un patern distinctiv şi caracteristic al gândirii, afectivităţii şi comportamentului, care defineşte stilul personal al unui individ şi influenţează interacţiunea acestuia cu mediul” (Atkinson, R., 2002,p.96).

Bazele personalităţii se pun încă de la grădiniţă când se schiţează unele trăsături mai stabile de temperament şi caracter. Astfel, atât conduita externă cât şi organizarea internă sunt influenţate de noul **status-rol.** În plan intern se pun bazele concepţiei despre lume şi viaţă datorită dezvoltării gândirii logice şi a raţionamentului. Se remarcă o structurare a trebuinţelor, intereselor, preferinţelor şi apoi a aptitudinilor ca urmare a descoperirii de către copil a importanţei lor pentru obţinerea de rezultate cât mai bune în activitate **(**Bonchiş, E., 2007,p.31).

Conduita se dirijează voluntar din ce în ce mai bine, activitatea poate fi planificată, astfel făcându-se primii paşi spre independenţă şi autodeterminare. Manifestările devin mai controlate, se dezvoltă o serie de atitudini pozitive.

Un rol deosebit de important pentru evoluţia copilului îl au, pe de-o parte, **dezvoltarea interrelaţiilor sociale** şi caracteristicile acestora, iar pe de altă parte, recepţionarea rezonanţelor în structura personalităţii, a noii experienţe şi îmbogăţirea cunoştinţelor (Sas, C., 2010,p.26).

Interrelaţiile sociale poartă amprenta vieţii sociale în ansamblul ei, dar şi a vieţii şcolare şi familiale. În aceste interrelaţii sunt continue elemente universale care duc la conformizarea, umanizarea conduitelor la cerinţele generale şi elemente particulare întreţinute de influenţa familiei şi a şcolii ce formează un stil propriu în conduită (Iluţ, P., 2005,p.112).

Relaţiile copilului cu familia sunt conştientizate şi raportate la alte cazuri din care fac parte colegii. Se percep, mai cu seamă, rezonanţele comportamentale şi afective. Sunt semnificative pentru copil relaţiile afective pozitive de acceptanţă şi căldură ale părinţilor sau dimpotrivă, atitudinea de rejecţie ce se manifestă prin ostilitate şi autoritate brutală (Stănciulescu, E., 2002,p.42).

Adeseori între acestea se interpun alte două forme ce constă în atitudini lipsite de interes faţă de activităţile copilului sau în variate forme de control sever, exagerat. Lucrurile se complică în toate cazurile când cei doi părinţi manifestă atitudini diferite faţă de copil (Iluţ, P., 2005,p,90). Relaţiile afectuoase dintre copil şi părinţi ca şi dintre aceştia duc la efecte relativ pozitive. Aceştia exercită, de obicei, un control lejer sau activ intens, mărind dependenţa copiilor de ei. Copiii din aceste familii sunt mai puţin prietenoşi şi creativi, mai dependenţi de alţii şi cu o maturizare mai lentă, în familiile în care acceptarea şi căldura este asociată cu un control lejer sau cu neglijenţe, copiii pot deveni dezordonaţi, necompetitivi, neadaptaţi.

Rezultatele cele mai bune la învăţătură le obţin copiii ai căror părinţi au o atitudine clară, caldă, manifestă atenţie la autonomie, exercită un control echilibrat şi constant (Bonchiş, E., 2002,p.56). Părinţii ostili pot determina la copii conformism, încredere redusă în forţele proprii, teamă, timiditate,

sentimente profunde de culpabilitate şi revoltă de sine cu o incidenţă mare a reacţiilor nevrotice. Părinţii ostili, neglijenţi facilitează instalarea la copii a agresivităţii, a durităţii, neglijenţei, impulsivităţii, cu o evoluţie spre delincventa juvenilă.

Trebuie subliniat că efecte negative se produc în planul personalităţii copilului şi atunci când unul din părinţi manifestă indiferenţă faţă de el sau când, dintr-un motiv sau altul, copilul este crescut de un singur părinte (Stănciulescu, E., 2002,p.126). Astfel, pentru băieţi, absenţa prea mare a tatălui duce la o oarecare efimizare a conduitei, iar pentru fetiţe, la o oarecare nesiguranţa. In lipsa modelului parental, când mama nu este implicată în control şi cooperare acceptată de copii, aceştia, şi mai ales băieţii, devin nesiguri, manifestă conduite antisociale, agresivitate crescută şi tendinţe delincvente. Pentru fetiţe absenţa tatălui poate crea dificultăţi în stabilirea de relaţii finite cu sexul opus, nevrotism, anxietate şi disconfort în relaţii cu tinerii.

Formele relaţiilor din familie au efecte şi în ceea ce priveşte formarea conştiinţei de sine a copilului ca element semnificativ în autoechilibrul persoanei (Bonchiş, E., 2002,p.45). Situaţiile de tensiune şi autoritarism excesiv şi brutal îi fac pe copii să se simtă inferiori şi au dificultăţi în a primi şi da afecţiune altora, se simt izolaţi şi nefericiţi, vinovaţi şi depresivi, au reacţii de apărare, iar în situaţiile de acceptanţă şi căldură se manifesta o estimaţie înaltă de sine, încredere, echilibru şi adaptare. In relaţiile cu învăţătorul sau învăţătoarea concepţia despre sine a copilului se modifică şi estimaţia de sine capătă tot mai multă consistenţă. Copiii cu estimaţie înaltă sunt preocupaţi de succes şi de a dobândi un statut cât mai bun. Cei care nu reuşesc sau au o estimaţie scăzută, pentru a nu supăra pe părinţi, pot adopta comportamente de evaziune sau chiar de minciună.

Dar în viaţa şcolară se formează şi stări afective numeroase legate de activităţile specifice cum sunt emoţii şi sentimente intelectuale, estetice şi artistice şi social-politice implicate în identitatea socială şi care conţin valori morale ce denotă responsabilitate şi progres în evoluţia personalităţii copilului.

Relevând rolul moralei pentru viaţa socială, J.Piaget sublima că adaptarea morală este şi o adaptare socială. El s-a servit de jocul cu bile pentru aprecieri asupra evaluării şi concepţiei morale la copiii de 6-12 ani ceea ce i-a permis să diferenţieze două tipuri de morală în dezvoltare. O morală în care domină raporturile de constrângere, autoritarismul, obligativităţi severe impuse din exterior, şi o morală a cooperării în care ansamblul regulilor de convieţuire se constituie datorită respectului reciproc şi trăirii intense a sentimentului de egalitate, echilibru şi interiorizarea sentimentelor de datorie.

Viaţa şcolară şi socială îl dezvoltă pe copil pentru adaptare şi integrare eficientă în mediul ambiant. Dependenţa copilului de familie şi şcoală se reduce spre sfârşitul perioadei şi ca urmare a faptului că el începe tot mai mult să fie preocupat de a efectua activităţi care să vină în sprijinul adulţilor (Tomşa, Ghe., 2005,p.67).

Relaţiile copil-părinţi şi copil-învăţător influenţează în mod evident formarea capacităţii de autocunoaştere - autoapreciere în cea de-a treia copilărie. Conturarea unei imagini juste despre sine este posibilă numai dacă părinţii sau / şi educatorii adoptă un anume model de comportament, numai dacă posedă următoarele caracteristici (Bonchiş, E., 1997,p.134):

- manifestă şi exprimă frecvent afecţiune faţă de copii, sunt interesaţi de realizările lor;
- doresc să ofere copiilor standarde ridicate de evaluare a sinelui, altele decât au avut ei;
- manifestă consecvenţă în respectarea unor reguli;
- sunt hotărâţi în formularea cerinţelor de genul “ce poate şi ce nu poate copilul să facă”;
- manifestă o dragoste moderată, recurgând când este cazul la refuzul unor privilegii;

- fac cunoscute copiilor drepturile şi obligaţiile pe care le au, îi antrenează în rezolvarea unor probleme familiale sau şcolare.

Adulţii ar trebui să fie pentru copii un fel de oglinzi sociale; văzând afecţiune, respect, ei acţionează prin reciprocitate (Piaget, J., 1968,p.79). Astfel, aprecierile făcute de învăţător, interiorizate de către elev devin autoapreciere; controlul admis, acceptat şi interiorizat de elev devine autocontrol, acestea fiind componente importante ale conştiinţei de sine.

BIBLIOGRAFIE

1. Atkinson, R., *Introducere în psihologie*, Ed. Tehnică, Bucureşti,2002
2. Bonchiş, E.,*Învăţarea şcolară*, Ed. Universităţii Emanuel, Oradea, 2002
3. Bonchiş, E.,Studierea imaginii de sine în copilărie şi preadolescenţă, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea,1997
4. Bonchiş, E., *Psihologia copilului*, Editura Universităţii din Oradea, 2007.
5. Iluţ, P. *Sociopsihologia şi antropologia familiei*, Iaşi, Ed. Polirom, 2005
6. Opre, A., *Introducere în teoriile personalităţii.* Editura ASCR, Cluj Napoca, 2003.
7. Piaget, J., *Judecata morală la copil*, EDP, Bucureşti, 1968
8. Roşca, A.,*Psihologie generală*, E.D.P., Bucureşti, 1976
9. Stănciulescu, E.,Ed. Polirom, Iaşi, 2002
10. Tomşa, Ghe.,*Psihopedagogia preşcolară şi şcolară*, Bucureşti, 2005

ROLUL METODELOR ACTIV –PARTICIPATIVE

Lulă Corina Mădălina
Liceul Teoretic ”Henri Coandă”,Craiova

Metodele activ – participative sunt proceduri care pornesc de la ideea că învăţarea este o activitate personală, care nu poate fi înlocuită cu nimic, iar cel care învaţă este considerat managerul propriei învăţări, al întregului proces de învăţare. Aceasta devine o activitate unică si diferită de la o persoană la alta, fiind determinată de istoria personală a subiectului, de mediul din care provine, dar și de relaţiile sociale pe care acesta le dezvoltă.

În ultimul timp există o necesitate a pregătirii copiilor pentru o viaţă activă şi creativă, pentru o mai mare participare la rezolvarea multiplelor şi complexelor probleme ale societăţii. De aceea ,este firesc ca educaţia lor să se bazeze pe metode activ –participative , aceasta fiind în esenţă preocuparea învăţământului pentru formarea unei atitudini active, bazate pe curiozitatea intrinsecă de a cunoaşte, dorinţa de a observa şi explica, de a experimenta, de a construi, a explora şi a descoperi,de a crea.

Metodele activ –participative stimulează participarea conştientă şi activă a scopurilor în procesul instructiv-educativ, ajută copiii să caute, să cerceteze, să găsească singuri noile cunoştinţe,să afle singuri soluţii la probleme, să prelucreze cunoştinţele, să le sistematizeze, punând accent pe învăţarea prin acţiune, pe manipularea în plan manual şi mental a obiectelor, acţiunilor; sunt metode de interacţiune colectivă, facilitând colaborarea dintre copii; intensifică schimbul de idei şi informaţii; aduc copii în contactul direct cu realitatea înconjurătoare, cu situaţii concrete de viaţă reală, care dau prilej de participare la rezolvarea problemelor practice din realitate şi îi atrag în crearea de bunuri materiale; solicită cu eficacitate gândirea, imaginaţia, memoria şi voinţa copiilor; imprimă actului de instruire un pronunţat caracter formativ – educativ.

Metodele interactive de grup reprezintă o noutate, o schimbare, un nou început, o altă abordare a conţinuturilor educative prin care se rezolvă mult mai facil problemele de relaţionare, de comunicare, de responsabilizare, de învaţare reciprocă. Aceste metode, prin noutatea si atractivitatea lor, stimulează copii, îi motivează pentru activitatea de învăţare, reduce stresul trăit de educatoare şi copii într-o activitate tradiţională. Preşcolarii descoperă o noua experienţă interrelaţionând în grupuri de învăţare activă; ei studiază, investighează şi capătă încredere in capacităţile individuale şi în cele ale grupului. Aceste activităţi cu variantele şi etapele lor realizate prin metodele interactive trebuie predate ca un joc cu reguli, prin care copiii învată, cooperează şi în acelaşi timp se distrează , se relaxează, învaţând astfel să rezolve mai uşor problemele cu care se confruntă, să ia decizii în grup şi să aplaneze conflictele.

Aplicarea metodelor interactive solicită timp, diversitate de idei, angajare în acţiune, descoperirea unor noi valori, responsabilitate didactică, încredere în rezultatele ce se vor obţine, dar şi în capacitatea personală de a le aplica creator pentru eficientizarea procesului instructiv educativ.

Metodele interactive implică mult tact din partea educatorilor deoarece trebuie să-şi adapteze stilul didactic în funcţie de tipul de copil : timid, pesimist, agresiv, acaparator, nerăbdator, pentru fiecare găsind gestul, mimica, interjecţia, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reţinerea, aprecierea, entuziasmul, în concordanţă cu situaţia.Pentru aplicarea metodelor, amenajarea spaţiului este foarte importantă datorita faptului că preşcolarii gestionază acest spaţiu precum şi materialele puse la dispoziţie în vederea realizării sarcinilor primite. În timpul derulării activităţilor bazate pe metode interactive spaţiul poate fi modificat chiar de către copii pentru a corespunde stilului de învăţare şi iniţiativelor creative ce ţin de resursele materiale existente (truse, jucării, jetoane, etc). Astfel ei învaţă să exploreze mediul educaţional ce îi înconjoară în scopul rezolvării sarcinii didactice, să coopereze in acest sens, să se accepte, să se asculte activ, menţinând ordinea pentru că nu uită ca vor fi evaluaţi.

Activizarea reprezintă un proces complex, sistematic şi dinamic, care angajează întregul potenţial psiho-fizic al subiecţilor cunoaşterii. Prin activizare se urmăreşte realizarea unei învăţări şi

formări active şi interactive, în care cel care învaţă să se implice efectiv, intens, profund şi deplin, cu toate dimensiunile personalităţii sale – intelectuală, fizică şi afectiv-voliţională. Activizarea nu neglijează dimensiunea socială a activităţii elevilor, implicarea acestora putându-se realiza în cadrul tuturor formelor de organizare a activităţii lor – frontală, de grup şi individuală, Procesul de activizare trebuie perceput ca un efort de transformare a posturii pe care o deţine elevul în procesul de învăţământ – din obiect al educaţiei (aşa cum era în învăţământul tradiţional), el devine obiect şi subiect al educaţiei, participant activ la propria formare şi devenire.

Interactivitatea presupune o învăţare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii şi argumente, creează situaţii de învăţare centrate pe disponibilitatea şi dorinţa de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă şi activă, pe influenţa reciprocă din interiorul microgrupurilor şi interacţiunea socială a membrilor unui grup.

În continuare voi prezenta câteva metode moderne pe care le-am folosit în procesul instructiv educative în funcţie de obiectivele urmărite la fiecare activitate.

Bula dublă - este o metodă de predare-învăţare, uşor de aplicat, care grupează asemănările şi deosebirile dintre două obiecte, fenomene, idei, concepte etc.. Ea este reprezentată grafic din două cercuri mari în care se aşează câte o imagine care denumeşte subiectul abordat. De cele două cercuri mari se află relaţionate prin linii alte cercuri mici situate între cercurile mari în care se specific asemănările, iar în cercurile exterioare se specifică caracteristicile fiecărui termen, particularităţile sau deosebirile.

Exemplu. La activitatea DLC-convorbire „Ce ştim despre anotimpuri?” în cercurile mari am asezat imagini reprezentative despre anotimpurile toamna şi iarna. Copiii au completat două caracteristici ale anotimpului toamna (cad frunzele, pleacă păsările călătoare), două caracteristici ale anotimpului iarna (ninge, îngheaţă apa) în cercurile exterioare şi două asemănări (anotimp, 3 luni) în cercurile mici din mijloc. O altă activitate la care am folosit metoda Bula dublă a fost o activitate DȘobservare,, Vaca și calul”. În această activitate în cele două cercuri mari am aşezat imagini cucele două animale, iar copiii au completat cercurile mici din mijloc cu asemănările existente între ele(sunt animale domestice, se hrănesc la fel, au corpul format din aceleași părți, se înmulțesc prin pui), iar în cercurile exterioare au completat cu caracteristicile acestora (vaca are coarne, ne dă lapte, calul are coamă, este folosit la tracțiune).

Schimbă perechea este o altă metodă interactivă pe care am folosit-o în activităţile cu preşcolarii.Această metodă are ca obiectiv stimularea comunicării şi rezolvarea de probleme prin lucru în pereche. Metoda „Schimbă perechea,, am folosit-o în activităţi de observare, activităţi de convorbire, activităţi practice, etc. Exemplu. La activitatea de observare cu tema „Legume de toamnă ’’, am urmărit ca prin lucru în pereche, copiii să descopere cât mai multe caracteristici ale legumelor care se coc în anotimpul toamna. Am organizat copiii în două cercuri concentrice după ecusoanele pe care le aveau în piept, în interior copiii cu frunze galbene, în exterior copiii cu frunze verzi. La îndemnul educatoarei, copiii au luat din coş o legumă la alegere pe care au observat-o, au analizat-o pentru a spune totul despre ea. Perechea a analizat leguma timp de 3-5 minute. La comanda educatoarei „Schimbă perechea’’ copiii din interior s-au deplasat şi au format o nouă pereche. Copiii din cercul exterior au făcut o sinteză a observaţiilor anterioare şi au continuat analiza cu noua pereche pentru descoperirea caracteristicilor legume prin câţi mai mulţi analizatori. Perechile s-au schimbat atunci când s-au epuizat toate ideile copiilor şi când fiecare copil a făcut pereche cu toţi membrii grupei.

Brainstormingul, în traducere directă „furtună în creier, sau „asalt de idei,, este o metodă pe care am folosit-o pentru a ajuta copiii să emită cât mai multe idei pentru soluţionarea unor probleme, fără a critica soluţiile găsite. Această metodă am utilizat-o frecvent în activităţile de dezvoltare a limbajului pentru a da frâu liber imaginaţiei copiilor şi a le dezvolta capacităţile creatoare. Cu rezultate bune am folosit brainstormingul în cadrul povestirilor create după un tablou, sau un şir de ilustraţii, în lecturile după imagini, convorbiri şi jocuri didactice.

Exemplu. În activitatea DLC-convorbire cu tema „De ce îmi place anotimpul iarna?” la începutul activităţii copiii au stabilit împreună caracteristicile anotimpului iarna pornind de la

întrebarea ,,Ce ştiţi despre anotimpul iarna?”. Fiecare copil a răspuns printr-un enunţ scurt în ordinea stabilită fără a repeta ideile colegilor. Ideile emise sunt direct proporţionale cu numărul membrilor grupului. După enunţarea ideilor, copiii au fost rugaţi să reflecteze asupra lor şi să se pronunţe care sunt cele mai aproape de adevăr.Au fost subliniate ideile care se încadrau în sarcina didactică şi care conturau idea finală. Aceste caracteristici sunt împărţite în 3 categorii:
-Caracteristici care ţin de evoluţia naturii;
-Caracteristici care ţin de relaţia omului cu mediul în anotimpul iarna;
-Caracteristici care nu se încadrează în nici o categorie şi care vor fi eliminate.

Explozia stelară este o altă metodă pe care am folosit-o în procesul instructiv educativ. Este o metodă de stimulare a creativităţii şi o modalitate de relaxare a copiilor. Ea se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme. Am folosit această metodă cu bune rezultate în activităţile de lecturi după imagini, convorbiri, memorizări, povestiri. Ca material didactic am folosit o stea mare, cinci stele mici de culoare galbenă, cinci săgeţi roşii şi jetoane. Pe steluţa mare am aşezat o imagine legată de tema abordată, iar pe cele cinci steluţe mici am scris câte o întrebare de tipul CE ?, CINE ?, UNDE? , DE CE ?, CÂND ?. Prin folosirea acestei metode, am urmărit dezvoltarea potenţialului creativ al preşcolarilor,familiarizarea lor cu strategia elaborării de întrebări de tipul prezentat mai sus, exersarea capacităţii acestora de a alcătui propoziţii interogative pe baza conţinutului unor imagini şi nu în ultimul rând rezolvarea problemelor prin găsirea răspunsurilor la întrebările adresate.

Diagrama Venn este o metodă interactivă, de fixare, consolidare şi evaluare a cunoştinţelor. Această metodă are o largă aplicabilitate şi am folosit-o cu succes în activităţile de observare, povestiri, convorbiri, jocuri didactice, etc.. Diagrama Venn este formată din 2 cercuri care se suprapun parţial. În spaţiul care intersectează cele două cercuri am aşezat, desenate sau scrise, asemănările dintre două obiecte, idei, concepte, iar în cele două cercuri am aşezat aspectele specifice ale acestora.Pentru fixarea şi evaluarea cunoştinţelor copiilor, am folosit aceasta metodă în activităţile de povestire, observare, convorbire, etc.

Exemplu. În activitatea DLC-convorbire ,,Totul despre animale”, preşcolarii au realizat o diagram în care au evidenţiat asemănările şi deosebirile existente între animalele domestice şi animalele sălbătice. De asemenea, am folosit această metodă în jocul didactic ,,În lumea poveştilor” cu scopul de a verifica cunoştinţele copiilor privind poveştile învăţate

Din multitudinea de metode interactive, am prezentat pe scurt doar câteva pe care le-am aplicat la grupă, metode prin care noul si căutarea de idei conferă activităţii ”un mister didactic” în care copilul e participant activ la propria formare.Pe lângă metodele interactive prezentate mai sus, cu rezultate bune am mai folosit şi alte metode cum sunt: metoda cubului, turul galeriei, ciorchinele, tehnica blazonului, pălăriuţele gânditoare, studiu de caz etc..

„Călătorie în anotimpul toamna” o activitate de evaluare din domeniul Știință a încercat să îmbine metoda „Călătorie misterioasă“ cu „Ciorchinele”şi să le adapteze nivelului preşcolar, mai précis grupei mari. Activitatea a constat în parcurgerea unui traseu aplicativ în care echipele aveau de rezolvat probleme de orientare spaţială ce implicau cunoaşterea regulilor elementare de circulaţie rutieră. Grupa de preşcolari a avut ca sarcină de lucru (se adresează frontal): „Găsiţi cât mai multe idei, cuvinte şi imagini despre anotimpul toamna. Alegeţi imaginile care se potrivesc anotimpului şi aşezaţi-le în jurul cuvântului scris pe panou” .Pe un panou mare s-a scris cuvântul TOAMNA. Lângă cuvânt se poate lipi o imagine de toamnă sugestivă. Se pun la dispoziţia copiilor jetoane, imagini de toamnă cu fructe de toamnă,legume,peisaje, decupaje, texte literare- poezii , ghicitori, cântece de toamnă, decupaje din reviste, albume, fotografii.

Copiii vor selecta imaginile referitoare la anotimpul toamna şi le vor lipi în jurul cuvântului scris pe panou. După ce se vor epuiza toate ideile, toate cunoştinţele copiilor despre toamnă, educatoarea împreună cu aceştia va uni cuvintele şi imaginile, stabilind legăturile, conexiunile dintre ele.La sfârşitul activităţii, educatoarea face sinteza finală, structurează ciorchinele, grupând logic informaţiile, ideile, cunoştinţele copiilor. Poate face completări, poate aduce corecturi.Beneficiile metodei sunt că se poate combina cu alte metode şi procedee; poate fi introdusă în diferite etape ale

unei activităţi; este foarte potrivită în cadrul unui proiect tematic pentru reactualizarea şi sintetizarea cunoştinţelor copiilor despre un subiect, precum şi o ordonare a informaţiilor;permite completarea cunoştinţelor cu altele noi despre o anumită temă;copiii gândesc, răspund la întrebări, cooperează, comunică, fac asocieri, fac conexiuni, argumentează, completează; metoda stimulează şi încurajează contribuţia personală;

Concluzia la cere am ajuns în urma activizării copiilor este că utilizarea metodelor interactive oferă un sprijin real educatoarei în demersul său didactic şi ne ajută, ne determină, copil şi dascăl, deopotrivă, să descoperim valoarea, frumuseţea şi diversitatea interacţiunii, relaţionării şi cooperării,să ne promovăm ideile, să respectăm opinia celuilalt şi să ne implicăm profund şi activ în construirea personalităţii proprii.

Bibliografie:

Breben Silvia, Goncea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela – Metode interactive de grup-ghid metodic, Editura Arves, 2002;
Breben Silvia, Ruiu Georgeta, Gongea Elena – Activităţi bazate pe inteligenţe multiple, Editura Reprograph, Craiova, 2005;
Gluiga Lucia, Spiro Jodi – Învăţarea activă, Ghid pentru formatori şi cadre didactice, Bucureşti, 2001.

**Exemple de bună practică în organizarea,
desfășurarea și valorizarea activităților din grădiniță**

Prof. înv.preşcolar Enache Maria, Prof. înv.preşcolar Enache Anca
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Loc. Dorohoi, jud. Botoșani

Dezvoltarea personalităţii copilului se realizează atât prin **activităţile liber-alese** desfăşurate în grădiniţă cât şi prin activităţile pe domeniile experienţiale. Prin acestea, copilul îşi dezvoltă limbajul, îşi îmbogăţeşte conţinuturile cognitive, relaţionează cu ceilalţi, se dezvoltă din punct de vedere comportamental acomodându-se şi adaptându-se în situaţii noi, îşi formează deprinderile şi atitudinile, efortul, voinţa, cooperarea, perseverenţa, dezvoltarea spaţio-temporală, respectarea intereselor şi a muncii celor din jur, formarea atitudinilor pozitive faţă de muncă şi educarea sentimentelor morale şi etice.

Activităţile liber alese le pun în valoare calităţile şi aptitudinile pe care le deţine fiecare copil într-un domeniu sau îi ajută pe copii să se descopere în anumite domenii care pentru ei erau necunoscute. Munca pe sectoare le dezvoltă creativitatea şi imaginaţia, lăsându-i pe ei să realizeze lucrări originale.

Copilul în grădiniţă trăieşte experienţe noi, experienţe la care trebuie să se adapteze continuu şi să acţioneze ţinând seama de cerinţele celor din jur. Rolul învăţământului preşcolar în socializarea copiilor are în vedere interacţiunea socială și formarea comportamentelor din perspectivă socială.

Una din cele mai frecvente activităţi de învăţare, prin care copiii fac diferite descoperiri, cooperând, este **jocul liber**, organizat, condus şi orientat de copii — joaca activă. În sala de grupă, joaca reprezintă şi activitatea copiilor în centre cu materialele, cu recuzitele. Educatoarele au rol de observator, vin cu sugestii: fie materiale pentru dezvoltarea jocului, fie cu o întrebare ca de la egal la egal, fie partener de joc cu drepturi egale cu ale copiilor — în funcţie de vârsta, necesităţile copiilor.

Conceptul **de joc liber** este fundamental pentru curriculum-ul actual, iar când spunem joc liber ne referim la jocul care este inițiat de copil în centrele de interes/activitate. În jocul liber copilul decide ce se joacă , cu ce se joacă și cu cine se joacă.

Exemple: Joc de construcții din cuburi - „Ferma de animale”, din castane - „Cercul mare și cercul mic”, „Orașul meu” din piese Logi, joc de rol- „De-a Scufița Roșie”, „Căsuța din oală”.

Activităţile extraşcolare

Procesul educational din gradiniţă şi şcoală presupune şi forme de muncă didactică complementară activităţilor obligatorii. Acestea sunt activităţi desfaşurate în grădiniţă şi şcoală în afara activităţilor obligatorii sau activităţi desfaşurate în afara grădiniţei. Ele sunt activităţi extracurriculare şi se desfăsoară sub îndrumarea atentă a educatoarelor şi învăţătoarelor. Astfel, fără a nega importanţa educaţiei de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educaţia extracurrriculară, adică cea realizată dincolo de procesul de învăţământ, îşi are rolul şi locul bine stabilit în formarea personalităţii tinerilor.

Serbarile

Alături de alte activităţi extraşcolare (excursii, drumeţii, vizite, concursuri), serbarea are un efect pozitiv asupra copiilor. Acest gen de activitate are darul de a sensibiliza copiii, de a le deschide un orizont larg spre frumos, spre respectul pentru artă şi creaţie, îi dezvoltă din punct de vedere spiritual,

le produce emoţii estetice şi bucurie. Serbările dobândesc multiple valenţe educative dacă sunt organizate în concordanţă cu activităţile instructiv-educative din planul de învăţământ, ele fiind o încununare a rezultatelor şi o personalizare a cunoştinţelor acumulate. Ele trebuie să aibă, în primul rând, un rol formativ, să valorifice pe diverse planuri toate capacităţile copiilor: intelectuale, afectiv-morale.

Serbările contribuie la lărgirea orizontului de cunoaştere şi la aprofundarea cunoştinţelor, iar conţinutul lor cultivă şi produce sentimente şi emoţii.

Serbările îmbogăţesc şi nuanţează viaţa afectivă a copiilor, în afara faptului că îi organizează într-o acţiune comună şi plăcută, stimulează şi dezvoltă simţul de răspundere al fiecărui copil şi al întregului colectiv, prin dorinţa comună de a obţine rezultate şi performanţe. Educatoarea şi învăţătorul/învăţătoarea trebuie să se bazeze pe organizarea serbărilor ca pe unul din cele mai eficiente mijloace de sudare şi omogenizare a colectivului. Prin munca de repetiţie şi învăţare se întăresc relaţiile de prietenie, de colaborare şi muncă în echipă.Activităţile cuprinse în programul serbărilor le provoacă copiilor o stare accentuată de veselie şi bună dispoziţie, care influenţează în bine starea organismului

Excursiile

Excursia reprezintă finalitatea unei activităţi îndelungate de pregătire a copiilor, îi ajută să înţeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării din atmosfera de muncă de zi cu zi ci şi că un act de ridicare a nivelului cultură

Valențele formative ale excursiilor și drumețiilor se extind asupra tuturor comportamentelor, îmbogățind sfera informațională, declanșând trăiri afective și oferind condiții prielnice exersării conduitei moral-civice a copiilor. Specific acestor activități este faptul că oferă posibilități mai largi de cunoaștere directă a realității, stimulează spiritul de inițiativa și dispune de o încărcătură afectivă puternică.

Prin excursiile și drumețiile organizate de grădiniță se urmărește și întărirea organismului copiilor, călirea organismului, formarea unor deprinderi de igienă și de comportare civilizată. Se mai are în vedere educarea copiilor în spiritul colectivului prin subordonarea interesului individual față de cel colectiv, educarea spiritului de ordine și disciplină. Prin excursii și drumeții copiii învață să se comporte în grup, să protejeze mediul și să se destindă.

Organizarea excursiilor și a drumețiilor presupune o mare răspundere din partea conducătorilor de grup. Trebuie să se aibă în vedere conținutul, obiectivele urmărite, alegerea perioadei potrivite, a modului de desfășurare și finalizare, urmărind și deprinderea Grijă față de timpul liber al copilului, atitudinea de cunoaștere a dorințelor copiilor și de respectare a acestora trebuie să fie dominantele acestui tip de activități. Acestea le oferă destindere, încredere, recreere, voie bună, iar unora dintre ei posibilitatea unei afirmari și recunoaștere a aptitudiniloropiilor de a participa la acest fel de activități.

Şcoala altfel

Educaţia unui copil nu se realizează doar într-un cadru formal, în cadrul grădiniţelor și școlilor, ci și prin activităţi extracurriculare. Acest lucru își propune și programul de o săptămână „Scoala altfel”.

Scopul acestui program este implicarea tuturor copiilor preșcolari și a cadrelor didactice în activități care să răspundă intereselor și preocupărilor diverse ale copiilor preșcolari/elevilor, să pună în valoare talentele și capacitățile acestora în diferite domenii, nu neapărat în cele prezente în curriculumul național și să stimuleze participarea lor la acțiuni variate, în contexte nonformale.

În cadrul grădiniţei activităţile din această perioadă pot fi variate de la ateliere de pictură, concursuri la nivel de grădiniţă sau între grădiniţe, activităţi în comunitatea locală, vizite la muzee, teatru, bibliotecă, parteneriate educaţionale cu diferite instituţii.

Programul „Școala altfel’’ propune un alt mod de a pregăti copiii pentru lume, într-un mod practic, creativ, inovator, care să-i implice pe copii în activităţi deosebite și interesante pentru ei.

Secţiunea II

Proiecte educationale inovatoare (educatie parentala, educatie ecologica, educatie pentru sanatate, educatie financiara, educatie interculturala, educatie emotionala, educatie incluziva, educatie civica, educatie patriotica, etc.)

Proiectul unităţii de învăţare- CELULA-unitatea structurală și funcțională a lumii vii

Prof.Pîrvulescu Mihaela
Colegiul Național "Tudor Vladimiresc", Tg- Jiu

Avizat,
Director ,
Responsabil Arie curriculară

Disciplina : BIOLOGIE
Clasa : a IX a
Nr. de ore : 2

Conţinuturi	**Competenţe specifice**	**Activităţi de învăţare**	**Resurse**			**Evaluare**
			materiale	**procedurale**	**temporale**	
Recapitulare Test iniţial **Celula. Noţiuni introductive. Teoria celulară** **Compoziţia chimică a materiei vii - chimia vieţii** * molecule anorganice *glucide, lipide, proteine * acizi nucleici **Tipuri fundamentale de celule- Celula procariotă**	1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 2.2. 4.1 1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 2.2. 3.1. 3.2. 4.1. 4.2.	Reactualizarea cunoştinţelor necesare pentru stabilirea conceptului de celulă Observarea unor materiale cu diferite tipuri de forme de celule vegetale şi animale Reprezentarea schematică a diferitelor forme de celule întalnite în lumea vie Observarea unor preparate microscopice proaspete şi permanente cu diferite celule Reprezentarea schematică a diferitelor forme de celule întalnite în lumea vie	Test inițial manual de biologie clasa a IX-a. videoclip, laptop https://youtu.be/lkoDv6qgRjE manual de biologie clasa a IX-a. videoclip, laptop Preparate proaspete Microscop Material vegetal proaspăt, Truse de diecție, Fişe de lucru,	Conversația euristica, observația independentă, explicația Conversația euristica, observația independentă, explicația, problematizarea	2 ore 2 ore 2 ore	Chestionare orală Chestionare orală

Celula eucariotã: membrana celularã , peretele celular	1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 2.2. 3.1. 3.2. 4.1. 4.2.	Observarea structurii detaliate a membranei celulare şi reprezentarea schematicã a acesteia (comparaţie intre membrana si perete celular) Evidentierea unor procese celulare : plasmoliza, deplasmoliza utilizând experimentul virtual.	https://youtu.be/s0oUffcDQLQ Perete celular https://youtu.be/yjrLbuzU70k,laptop videoproiector Evidentierea plasmolizei şi deplasmolizei Calculator	Observaţia independentã Modelarea Algoritmizarea Conversaţia euristicã Experimentul virtual	1 orã	Chestionare orală
Citoplasma – organitele celulare comune şi specifice	1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 2.2. 3.1. 3.2. 4.1. 4.2.	Observarea structurii detaliate a componentelor comune celulelor Analiza elementelor componente comune pentru celula vegetalã şi animalã Reprezentarea prin desen a organitelor celulare, sublinierea rolului fiziologic. Realizarea de comparaţii între organitele celulare commune si specific.	Planşe Atlase Manual Videoproiector Calculator Film didactic	Observaţia independentã Modelarea Algoritmizarea Conversaţia euristicã Experimentul virtual	5 ore	Chestionare orală
4.Nucleul	1.1 1.3 2.1 2.2 3.1 3.2 4.1	Observarea structurii nucleului pe planşã Reprezentarea schematicã a nucleului	Planşe Atlase Manual Videoproiector Calculator Film didactic	Observaţia independentã Algoritmizarea Conversaţia euristicã Experimentul virtual	1 orã	Chestionare Orală

PLAN DE REMEDIERE
Educație fizică și sport,
Prevenirea și combaterea sedentarismului
Clasele liceale, fete

prof. SZAKÁCS RÉKA-JUDIT
Liceul de Arte Plugor Sándor Sf. Gheorghe

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

1. Recunoaşterea exerciţiilor simple pentru dezvoltarea calităţilor motrice de bază,
2. Executarea unor exerciții simple și complexe pentru dezvoltarea calităților motrice de bază,
3. Punerea în practică a activităţilor motrice folosite pe parcursul activităților,
4. Manifestarea pe parcursul activităţilor a atitudinii de respect faţă de regulile stabilite,
5. Manifestarea atitudinii de respect față de parteneri și professor.

REZULTATE AȘTEPTATE

La sfarsitul programului de remediere, elevele trebuie:

RESURSE UMANE

1. Eleve, ciclul liceal
2. Profesor de educație fizică

RESURSE MATERIALE

- mingi medicinale, gantere, scară fixă, bancă de gimnastică, teren de sport, sală de sport, fluier, etc.

TERMEN: Pe parcursul anului școlar 2023-2024, 1 oră pe săptămână

INDICATORI DE PERFORMANTĂ

La sfârsitul programului de remediere elevele cu rezultate vor reusi:

- Să se obișnuiască cu practicarea exercițiilor fizice în fiecare zi,
- Să aibă un stil de viață sănătos,
- Să aibă o atitudine pozitivă față de mișcare,
- Să aibă încredere în sine,

EVALUARE

Feed-back din partea elevelor despre activitatea de remediere și conținutul acestuia, prin chestionare.

ACTIVITATI DE REMEDIERE

1. Circuit pentru dezvoltarea forței -20 sec/20 sec pauză activă, 3x
   a. Ridicări de trunchi
   b. Extensii de trunchi
   c. Genuflexiuni cu mingea medicinală de 1 kg
   d. Flotări pe genunchi
   e. Sărituri la coardă

2. Alergare de durată cu intervale: 2x
a. 3 minute/pauză pasivă 1 minut
b. 4 minute/pauză pasivă 1 minut
c. 5 minute/pauză pasivă 2 minut

3. Gimnastică aerobică:

https://www.youtube.com/watch?v=enYITYwvPAQ

https://www.youtube.com/watch?v=wAcxrNbWmVM&t=992s

https://www.youtube.com/watch?v=1bFtXOcKMuQ

https://www.youtube.com/watch?v=DYuw4f1c4xs

https://www.youtube.com/watch?v=-SSYX8sIOmM

https://www.youtube.com/watch?v=X3q5e1pV4pc

4. Efectuarea de 20.000 de paşi zilnic, monitorizat cu ajutorul aplicației pe telefon.

PROIECT DIDACTIC

Profesor: Rusu Simona Liliana
Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială ,,Miron Costin” , Suceava

Data:
Profesor: Rusu Simona Liliana
Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială ,,Miron Costin” , Suceava
Clasa*:* a III-a
Aria currciculară*:* Matematică și științe ale naturii
Disciplină: Matematică
Unitatea tematică: Adunarea și scăderea numerelor naturale în concentrul 0 – 10000, fără trecere și cu trecere peste ordin
Subiectul lecției: Robox- robotul matematician
Tipul lecției: consilidare și sistematizare de cunoștințe
Scopul activității: dezvoltarea gândirii logico-matematice și a capacității de utilizare a cunoștințelor însușite în rezolvarea de exerciții și probleme de adunare și scădere, fără trecere și cu trecere peste ordin, în concentrul 0-10.000
Competențe specifice vizate:
Matematică

2.1. Recunoașterea numerelor naturale din concentrul 0- 10.000 și a fracțiilor subunitare sau echiunitare, cu numitori mai mici sau egali cu 10
2.4. Efectuarea de adunări şi scăderi de numere naturale în concentrul 0-10.000 sau cu fracții cu același numitor
5.1. Utilizarea terminologiei specifice și a unor simboluri matematice în rezolvarea și/ sau compunerea de probleme cu raționamente simple
5.3. Rezolvarea de probleme cu operațiile aritmetice studiate, concentrul 0-10.000

Obiective operaționale

O1 - să recunoască definiția anumitor noțiuni matematice (termeni, sumă, descăzut, scăzător, rest/ diferență), prin dezlegarea ghicitorilor propuse

O2 - să efectueze corect adunări și scăderi cu numerele naturale în concentrul 0 – 10.000, fără trecere și cu trecere peste ordin, respectând algoritmul de calcul

O3 - să compare rezultatele obținute, utilizând corect simbolurile matematice

O4- să găsească cifra potrivită, astfel încât egalitățile date să fie adevărate

O5- să rezolve în două moduri problema propusă

Resurse:

- umane: 30 elevi
- temporale: 50 minute

Strategii didactice:

- **Metode şi procedee:** conversaţia, explicaţia, exerciţiul, jocul didactic, problematizarea
- **Mijloace de învățământ:** șablon robot, înregistrari video, tablă inteligentă, marker, fișe de lucru
- **Moduri de organizare:** frontal, individual

Bibliografie:

- I. Neacşu şi colaboratorii- *Metodica predării matematicii la clasele I-IV,* E.D.P.
- Mihail Roșu- *Metodica predării matematicii,* Editura Credis, Bucureşti, 2004
- Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga - *Metode interactive de grup* , Editura Arves, 2006

Nr. Crt.	**Etapele activităţii**	**Conţinutul ştiinţific**	**Ob. operaţionale**	**Strategii didactice**			**Evaluare**
				Metode şi procedee	**Mijloace de învăţământ**	**Moduri de organizare**	

1.	**Moment organizatoric**	Se creează condiţiile necesare pentru buna desfăşurare a activităţii. Se pregătesc materialele. *Verificarea temei pentru acasă* Tema acasă va fi verificată cantitativ. Pentru verificrea calitativă, caietele vor fi strânse și corecte ulterior.Dacă este cazul, vor fi explicate și rezolvate exercițiile mai dificile.		Conversația	Materialele necesare activității	Frontal Frontal	Capacitatea de organizare a elevilor
2.	**Captarea şi orientarea atenţiei**	Se va realiza cu ajutorul unei înregistrări video trimise de Robox, un robot matematician. Acesta aduce cu el o serie de provocări, toate inserate în dispozitivul său de stocare internă.		Conversaţia	Animație Tablă inteligentă	Frontal	Capacitatea de concentrare și observare

3.	**Anunţarea temei şi a obiectivelor**	Se comunică tema şi obiectivele ce urmează a fi atinse pe parcursul activităţii într-o formă accesibilă, care să le trezească interesul copiilor pentru activitate- *Astăzi îi vom demonstra lui Robox că știm să operăm corect cu numerele naturale de la 0 la 10.000 . Pentru a trece cu succes de provocările lui, nu uităm câteva reguli- nu ne grăbim, respectăm algoritmul de calcul, citim cu atenție cerințe/ textul problemei etc..*		Conversaţia Jocul didactic	Şabloane robot	Frontal	Capacitatea de receptare a mesajului transmis
4.	**Recapitularea, sistematizarea și consolidarea cunoștințelor anterioare**	<u>Reactulizarea</u> cunoștințelor teoretice se realizează pe baza ghicitorilor: Elevii sunt solicitați să dezlege ghicitorile propuse, demonstrând astfel că cunosc definiția anumitor termeni matematici: *Numerelor ce le-adună,* *Nicușor cum să le spună?* (termeni) *La scădere frățioare,* *E numărul cel mai mare.* (descăzutul) *Adunarea-i ca o floare,* *Ce are multe petale.* *Termenii eu îi adun,* *Dar numărului de după egal, cum îi spun?* (sumă) *Ionică-i supărat* *Că el astăzi a uitat* *Cum se numește oare* *Numărul pe care-l scade.* (scăzător) *Numerele ce se-adună* *Pentru a obține-o sumă* (termeni) *Vă întreb pe fiecare:* *Care număr e mai mare?* *3570 sau 8 300?* (8300) *5560 sau 5590?* (5590) *Să vă spun o adunare,* *Cine-o știe- i isteț tare!* *2500+ 3500= ?* (6000) *Iar acum în încheiere,* *Să vă spun și o scădere:* *9500- 3000= ?* (6.500)	O 1 O 1 O 1 O 1 O 2 O 3	Conversaţia Problemati-zarea Conversaţia Problemati-zarea Jocul Conversaţia Problemati-zarea Jocul Conversaţia Problemati-zarea Conversaţia Exerciţiul Conversaţia Exerciţiul Jocul Conversaţia Explicația Exerciţiul	Şabloane robot Şabloane robot Fișe cu sarcini Lipici Tablă inteligentă Marker Şabloane robot	Frontal Individual Frontal Individual Frontal Individual Frontal Individual Frontal Individual Frontal Individual Frontal Individual Frontal Individual Frontal Individual	Capacitatea de a opera corect cu terminologia matematică Capacitatea de a răspunde solicitărilor, sintetizând și sistematizând cunoștințele dobândite anterior Capacitatea de a efectua prin calcul mintal adunări și scăderi în concentrul 0 – 10.000, fără trecere și cu trecere peste ordin Capacitatea de a efectua adunări și scăderi în concentrul 0 – 10.000, fără trecere și cu trecere peste ordin , respectând

		După dezlegarea ghicitorilor propuse, elevii vor rezova pe rând exercițiile (provocările) propuse de Robox : Calculați: 4052+ 5635- 5438+ 6857- 8304+ 9122- 2415 3341 3267 3509 1005 5138 Electuează, apoi fă proba: 8096 - 2373 = 3796 + 3307 = Calculați, apoi comparați rezultatele obținute: 2166 + 3238 ___ 5939 - 1357 6589 – 4352 ___ 1641 +7828 4654 + 2255 ____ 9498 - 2589 Sunt copil isteț! La cel mai mic număr natural impar de patru cifre diferite, adună cel mai mare număr natural de patru cifre, scris doar cu cifre pare diferite. Ia din suma numerelor 2585 și 3908 cel mai mic număr par de patru cifre diferite. Descăzutul este 6365, iar scăzătorul este cu 4736 mai mic. Află suma lor. Găsește cifrele potrivite, astfel încât egalitățile să fie adevărate: 4 5 + 3 2 8 5 9 6 7 9- 3 3 2 2 6 7 4 6 3 + 4 6 7 0 4 5 2 4 5 + 5 3 6 1 9 1 9	O 1 O 4 O 4 O 4	Jocul Conversația Explicația Exercițiul Jocul Conversația Explicația Problemati- zarea Exercițiul Jocul Conversația Explicația Problemati- zarea Exercițiul Jocul	Fișe cu sarcini Lipici Tablă inteligentă Marker Șabloane robot Fișe cu sarcini Lipici Tablă inteligentă Marker Șabloane robot Fișe cu sarcini Lipici Tablă inteligentă Marker	Frontal Individual Frontal	algoritmul de calcul Capacitatea de a utiliza corect semnele de comparație Capacitatea de a opera corect cu terminologia matematică Capacitatea de a găsi cifra care lipsește, astfel încât egalitățile date să fie adevărate
5.	**Obținerea performanței**	Rezolva problema propusă: Ionel primește de la mama sa 8597 lei. El cumpără de la librărie o carte care costă 3079 și un caiet care costă 2524 lei. Câți lei îi rămân lui Ionel? Rezolvă problema în două moduri.	O 5	Conversația Problemati- zarea Exercițiul Jocul	Șabloane robot Fișe cu sarcini Lipici Tablă inteligentă Marker	Frontal Individual	Capaitatea de a rezolva problema în două moduri problema.

6.	**Încheierea activității**	Elevii vor descoperi medalia virtuală trimisă de Robox. Se va da tema pentru acasă. La finalul activității se vor face aprecieri individuale și colective.		Conversația Explicația	Șabloane robot Tablă inteligentă	Frontal Individual	Aprecieri verbale

PROIECT DIDACTIC

IACOB CRISTINA

Școala Gimnazială „Miron Costin„ Suceava

DATA: 10.11.2023

UNITATEA DE ÎNVĂŢĂMÂNT:Școala Gimnazială „Miron Costin„ Suceava

CLASA: a II-a G

ARIA CURRICULARĂ: Matematică și științe ale naturii

DISCIPLINA: Matematică și explorarea mediului

UNITATEA DE ÎNVĂŢARE: *Pregătiri de toamnă*

SUBIECTUL LECŢIEI: *Scăderea numerelor naturale de la 0 la 1000, cu împrumut din ordinul zecilor sau al sutelor*

TIPUL LECȚIEI: consolidarea și sistematizarea cunoștințelor

DISCIPLINE INTEGRATE:

- Matematică și explorarea mediului
- Comunicare în limba română

SCOPUL LECȚIEI: consolidarea și sistematizarea cunoștințelor referitoare la scăderea numerelor naturale de la 0 la 1000, cu împrumut din ordinul zecilor sau al sutelor

COMPETENŢE SPECIFICE:

- **Matematică și explorarea mediului**

1.4. Efectuarea de adunări şi scăderi, mental şi în scris, în concentrul 0-1000, recurgând la numărare și/sau grupare ori de câte ori este necesar

1.6. Utilizarea unor denumiri şi simboluri matematice (diferenţă, rest, descăzut, scăzător, =, +, -)

5.2. Rezolvarea de probleme de tipul a±b=x; a±b±c=x în concentrul 0-1000; a·b=x; a:b=x, în concentrul 0-100, cu sprijin în obiecte, imagini sau reprezentări schematice

- **Comunicare în limba română**

1.1. Identificarea semnificaţiei unui mesaj oral din texte accesibile variate

3.1. Citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut

OBIECTIVELE OPERAȚIONALE:

La sfârşitul lecției, elevii vor fi capabili:

O1: să utilizeze terminologia specifică matematicii (adunare, scădere, descăzut, scăzător, rest sau diferență, termeni, minus, egal);

O2: să efectueze corect operații de ordinul I cu numere de la 0 pana la 1000, cu și fără trecere peste ordin;

O3: să ordoneze crescător rezultatele obținute în funcție de criteriile date

O4: să verbalizeze operațiile efectuate motivând alegerile făcute în rezolvarea exercițiilor și problemelor

STRATEGII DIDACTICE:

- **Metode şi procedee:** Observaţia, Jocul-exercițiu, Conversaţia, Exerciţiul, Expunerea, Explicaţia;
- **Mijloace de învăţământ**: frunze, fișe de lucru, markere de diferite culori, tablă magnetică, cretă, calculator, videoproiector, instrumente de scris;

MODURI DE ORGANIZARE: frontal, individual

TIPURI DE EVALUARE: evaluare orală, observația, autoevaluarea

RESURSE:

- **Materiale:** caietul de lucru, fișe de lucru
- **Umane:** 25 elevi
- **Timp:** 45 minute

BIBLIOGRAFIE:

1. Mihăescu, M.,(2010), *Metode activ-participative aplicate în învăţământul primar,* Bucureşti, Editura Didactică Publishing House.
2. Neacșu, I., (1988), *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
3. Petrovici C., (2014), *Didactica matematicii. Învățământ primar*, Editura Polirom

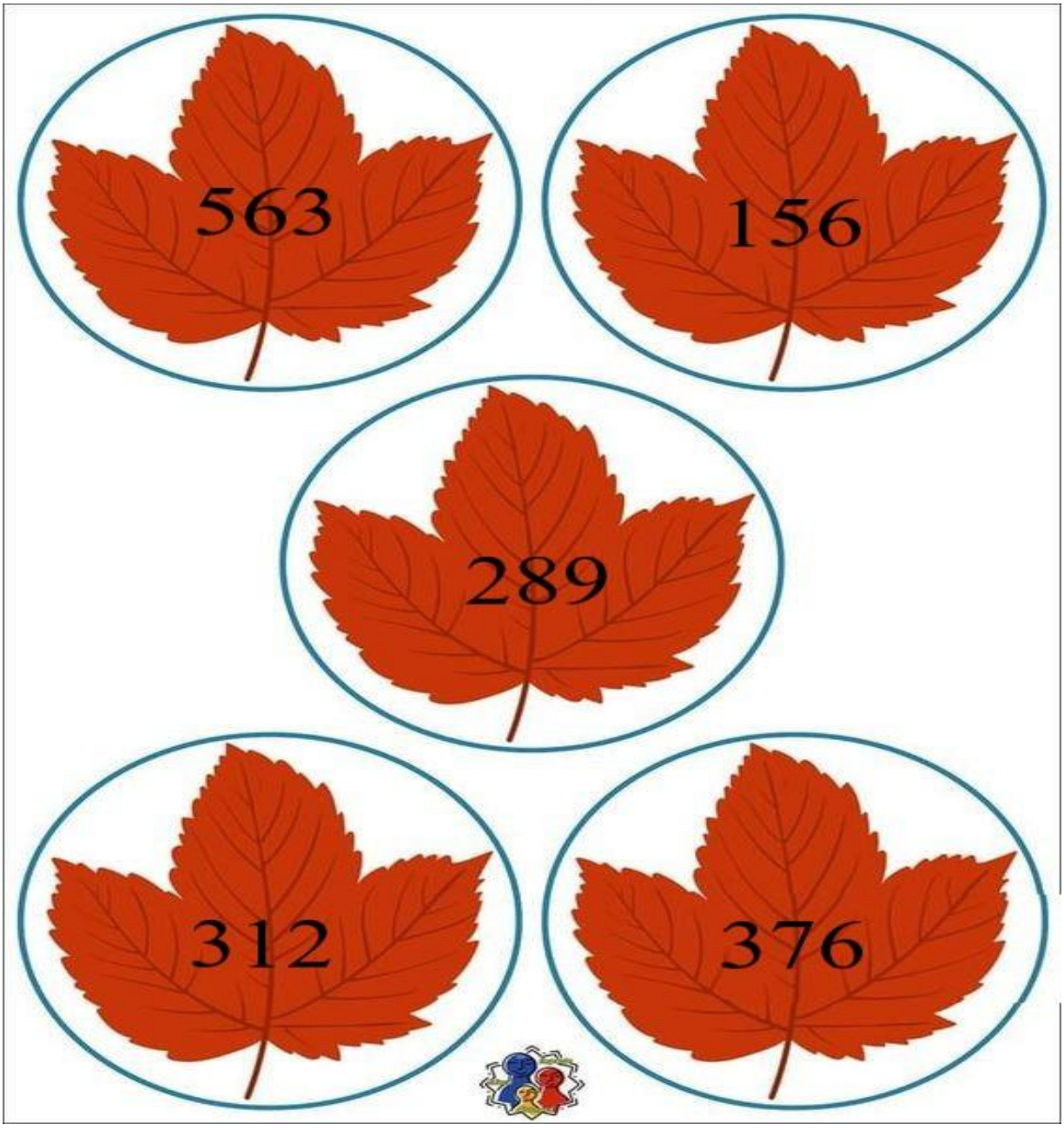
Nr. crt.	Etapele lecției	Ob. op.	Conținut instructiv-educativ	Strategii didactice			Evaluare
				Metode şi procedee didactice	Mijloace de învățământ	Moduri de organizare	
1.	**Moment introductiv**		Voi crea condiţii optime pentru desfășurarealecţiei de *Matematică și explorarea mediului*: aeresirea sălii de clasă și pregătirea materialelor didactice pe care le voi folosi în timpul activităţii. Elevii își vor pregăti materialele și instrumentele de lucru necesare, apoi se va stabili liniștea în sala de clasă pentru a putea începe activitatea.		materialele și instrumentele necesare activității	frontal	- capacitatea de a-și organiza spațiul de lucru, pregătind mate- rialele și instrumentele necesare pentru lecție
2.	**Verificarea temei pentru acasă**		Se va verifica tema dată cu o zi în urmă atât cantitativ cât și calitativ. Se vor face aprecieri asupra temei. Sunt evidențiați elevii care au rezolvat corect tema, au scris caligrafic și au un caiet îngrijit.		caietul de lucru	frontal	- capacitatea de a rezolva corect tema acasă
3.	**Captarea atenției**		Pentru captarea atenției elevii vor asculta mesajul trimis de o frunză. Aceasta le spune că un vânt rece de toamnă le-a scuturat pe toate prietenele ei, ea fiind singura care rămas în copac. Pentru că se simte singură îi roagă să o ajute să își găsească locul printre celelalte frunze. Astfel, elevii vor veni în ajutorul frunzei, prin rezolvarea corectă a exercițiilor propuse și așezarea acestora în ordine crescătoare (Anexa 1).	**Observația** **Conversația**	tablă laptop video-proiector Frunze cu numere	frontal frontal	- stimularea interesului şi a curiozităţii pentru lecţie - capacitatea de concentrare a atenţiei - capacitatea de aasculta cu atenţie un mesaj verbal / scris
4.	**Anunțarea temei și a obiectivelor**		Elevii vor fi informați care sunt obiectivele urmărite, acestea fiindu-le prezentate într-o manieră accesibilă. Li se va comunica faptul că vor face exerciții, vor rezolva problem și se vor juca pentru fixarea în minte a ceea ce au învățat până acum despre scăderea numerelor naturale în concentrul 0 - 1000. Se va scrie data și titlul pe tablă.	Expunerea		frontal	- capacitatea de a recepta tema și obiectivele orei de **Matematică și explorarea mediului**

5.	**Fixarea/ consolidarea cunoștințelor**	O_4 O_2 O_2 O_1 O_2	Se vor distribui elevilor fișele pe care le-au primit de la frunză pentru că au ajutat-o să își găsească locul și au dat dovadă de isteține (Anexa 2 și 3). **Exercițiul 1:** *Efectuează operațiile de scădere:* *a. 583 – 349 =* *b. 721 – 461 =* *c. 746 – 185 =* *d. 504 – 232 =* *e. 837 – (249 +372) =* *f. 690 – (458 + 123) =* **Exercițiul 2:** *Rebeca citește o carte cu 324 de pagini. Ea a citit în prima zi 93 de pagini, iar a doua zi 147.* *Câte pagini mai are de citit Rebeca pentru a termina cartea?* **Exercițiul 3:** *Ia din numărul 582 răsturnatul numărului 932.* **Exercițiul 4:** *La diferența numerelor 873 și 258, adaugă succesorul lui 199.*	Observația Explicația Conversația Jocul - exercițiu	tablă marker videoproiec-tor laptop fișe de lucru	frontal individual	- capacitatea de a citi corect și conștient cerințele date, în vederea rezolvării problemelor - capacitatea de a efectua calcule matematice - capacitatea de a verbalize operațiile efectuate
6.	**Obținerea performanței**	O_1 O_2	Elevii vor primi o fișă unde vor trebui să urmeze codul culorilor pentru a colora imaginea primită, însă pentru a ajunge la codul culorilor vor trebui să dea din nou dovadă de isteține și să rezolve scăderile propuse de frunză, în limita timpului disponibil. Ceea ce nu reușesc să termine în clasă, vor lucra acasă (Anexa 4).	Explicația Jocul-Exercițiu			- capacitatea de concentrare a atenției - capacitatea de a efectua calcule matematice
7.	**Concluzii și aprecieri**		Se fac aprecieri verbale asupra modului de participare la activitate. Se evidențiază elevii care au avut o implicare deosebită pe parcursul lecției.	Conversația		frontal	

Anexa 1

Anexa 2

scăderea 0 - 1 000 cu trecere peste ordin

1. Efectuează operațiile de scădere:
   a. 583 - 349 =
   b. 721 - 463 =
   c. 746 - 185 =
   d. 504 - 232 =
   e. 837 - (249 + 372) =
   f. 590 + (458 - 123) =

2. Alexandra vrea să citească o carte în 3 zile. În prima zi citește 145 de pagini, iar în a doua zi 278.
Câte pagini citește în a treia zi, știind că în total cartea are 549 de pagini?

Anexa 3

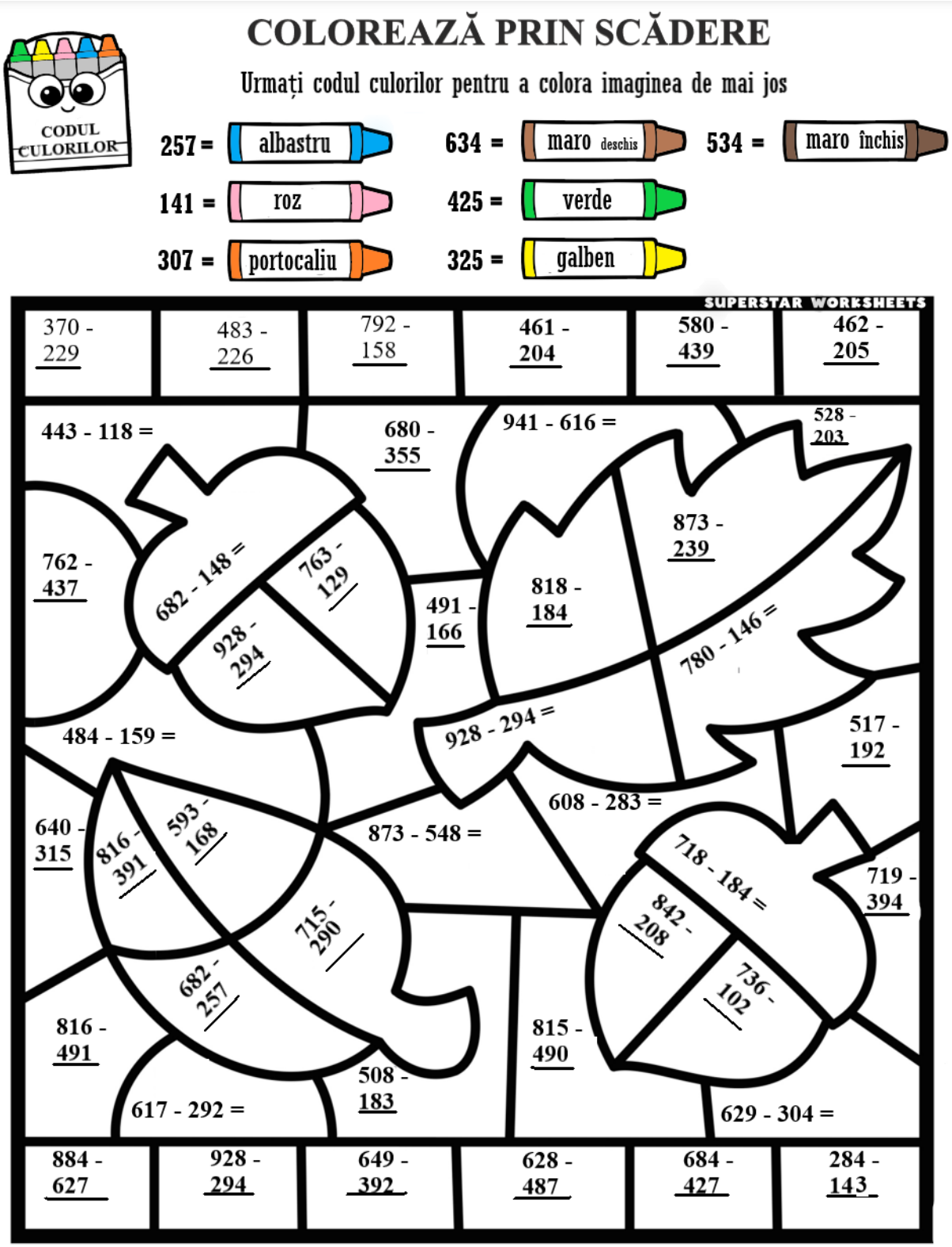
scăderea 0 - 1 000 cu trecere peste ordin

Exercițiul 3: *la din numărul 582 răsturnatul numărului 932.*

Exercițiul 4: *La diferența numerelor 873 și 258, adaugă succesorul lui 199.*

Anexa 4

COLOREAZĂ PRIN SCĂDERE
Urmați codul culorilor pentru a colora imaginea de mai jos
CODUL CULORILOR
257 = albastru
634 = maro deschis
534 = maro închis
141 = roz
425 = verde
307 = portocaliu
325 = galben
SUPERSTAR WORKSHEETS
370 - 229
483 - 226
792 - 158
461 - 204
580 - 439
462 - 205
443 - 118 =
680 - 355
941 - 616 =
528 - 203
762 - 437
682 - 148 =
763 - 129
928 - 294
491 - 166
818 - 184
873 - 239
780 - 146 =
484 - 159 =
928 - 294 =
517 - 192
608 - 283 =
640 - 315
816 - 391
593 - 168
873 - 548 =
718 - 184 =
719 - 394
842 - 208
736 - 102
715 - 290
682 - 257
816 - 491
815 - 490
508 - 183
617 - 292 =
629 - 304 =
884 - 627
928 - 294
649 - 392
628 - 487
684 - 427
284 - 143

PROIECT DE ACTIVITATE

Prof.inv.prescolar : Dorobanțu Andreea
Unitatea de învățământ : Grădinița Waldorf – Rm. Vâlcea

Data: 11.04.2023
Grupa :mixtă
Educatoare: Dorobanțu Andreea
Grupa: Fluturasilor
Epoca de Paște
Tipul activității : consolidarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor;

Activități:

- Jocul liber și lucru de mână;
- Joc ritmic: Joc de Paște;
- Jocuri de degete “Zece degețele” “ Am un gărduleț” “Unde este iepurașul meu” “Iată un iepuraș”;
- Jocuri în aer liber;
- Povestea educatoarei : “Țupa- țup și oul de Paște”;

Obiective:

Jocul liber:
- să transpună prin activitate proprie impresiile din mediul înconjurător;
- să comunice cu copiii cu care intră în relatii de joc;
- să utilizeze în mod creator elemente ale mediului natural pentru a crea noi situații de joc ;

Lucru de mână:
- să utilizeze corect materialele de lucru;
- sa își dezvolte fantezia si simțul pentru frumos, prin confecționarea unor lucrări originale și estetice;
- să aprecieze calitatea produsului finit;

Jocuri de degete:
- să pronunțe toate sunetele într-o fluență expresivă, recitand ritmic;
- să coreleze gesturile cu cuvintele;
- sa exerseze pronunția diferitelor expresii și cuvinte;

Joc ritmic de Paște:
- să dobandească cunoștințe despre natură, animale, plante, om, societate;
- să se exprime corect din punct de vedere gramatical;
- să exprime prin gesturi imaginile sugerate prin rostire;

Jocuri în aer liber – jocuri de mișcare:

- să construiască și să folosească materiale din natură, creand situații de joc în funcție de anotimp;
- să exerseze precizia în miscare și în coordonarea mișcarilor;
- să dobandească curaj și încredere în sine;

Povestea educatoarei:

- să utilizeze în vocabular expresii-formule tipice basmelor si poveștilor, arhaisme, regionalisme;
- să stabilească relații între cauză și efect, pe baza experientelor proprii și a celor dobandite din poveste;
- să manifeste atitudine pozitivă față de sine și față de cei din jur;

Strategii didactice:

Metode și procedee:

• jocul, imitația, conversația, exercițiul, demonstrația, povestirea.

Mijloace de învățământ:

• jocuri și jucării din lemn;

• materiale din natură – rondele din lemn, buturugi, nisip, castane, etc.

• panze, pelerine, păpuși lucrate manual, coronite croșetate, iepuras fetru și animalute de degete realizate manual;

• hartie cerată, iepurasi, oua, lipici ;

Forme de organizare: individual, in grupuri mici, frontal;

Durata: o zi

O ZI ÎN GRUPA WALDORF.....

În grădinița Waldorf, o orientare esențială pentru activitatea pe care o desfăsurăm cu copiii este dată de ciclul anului. Sărbătoarea Paștelui este o sărbătoare cu o încărcătură spirituală deosebită și este important să o transmitem copiilor cat mai pe întelesul lor. Dacă întrebăm un copil ce este *Pastele,*probabil că printre singurele răspunsuri pe care le vom primi se numără *cand facem ouă roșii* si *cand vine iepurașul cu cadouri.*

Educatoarea îi întampină pe copii cu un zambet cald și o strangere de mană, astfel încat prin manuța acestuia ea primește întreg bagajul emoțional și temperamental al copilului. Suntem în epoca de Paște, într-o zi de joi în care ne propunem ca de fiecare dată să realizăm lucruri interesante, cu sens și stimulatoarea pentru copii. Educatoarea stă la masa de lucru în centrul acțiunilor copilului, desfașurand o activitate plină de sens. Ea ofera pentru copii un model pe care aceștia îl preiau prin imitație cu întreaga lor ființă plină de dăruire. Copii mai mari se strang în jurul educatoarei dorind să participe la activitatea practica.

După stransul jucariilor, copiii sunt conduși spre următorul moment al zilei, Jocul ritmic. Aceasta este o activitate complexă, avand rolul unei educații interdisciplinare, astfel ca pune în valoare în cadrul acestei epoci, de la tradițiile și obiceiurile creștine pană la tema familiei si a dragostei față de semeni. Pe de altă parte, copiii sunt implicați și responsabilizați în pregătirea acestei sarbatori, totul realizandu-se prin forțele fiecăruia.

Jocul se va desfășura într-o manieră estetică și creativă, prin recitarea unor versuri și interpretarea unor cantecele specifice perioadei pe care o traversăm, cu scopul de a crea prin intermediul cuvantului, imagini vii.

Nevoia de miscare, “de expiratie” a copiilor va fi satisfăcută în continuare prin jocurile în aer liber care se vor desfășura în curtea grădiniței, iar ca moment “de inspiratie”, de linistire, copiii impreuna cu educatoarea se vor aduna pentru poveste.

Evenimentul didactic	**Conținutul științific**	**Strategii didactice** **Metode şi procedee** **Mijloace de învăţământ**	**Evaluare**
Moment organizatoric	Se asigură condițiile necesare bunei desfașurări a activității: aerisirea sălii de grupă, aranjarea scăunelelor la masă, pregătirea materialului didactic.	Conversația	Observarea comportamentu-lui copiilor și impulsul emoțional al acestora

Captarea atenției	Stimularea interesului de a participa la activitate se va face în cadrul întalnirii de dimineață, educatoarea interpretand un cantecel: “ Noi astazi o sa lipim Si cu drag o sa muncim Facem lucruri minunate Lucrari frumos realizate.”	Conversația	Observarea interesului pentru activitate
Jocul liber Lucru de mână	Vor fi deschise cele două centre: • jocul de rol unde au la dispoziție șorțuri si panze pentru a-și desfășura activitatea de gospodine la bucătărie • construcții unde în mod creator, avand la dispoziție doar materiale naturale, din lemn, îsi vor folosi imaginația Printre activitățile preferate ale copiilor se numară și lucru de mână. O parte dintre copii se vor îndrepta spre colțul preferat de joacă, iar altii vor veni către mine, la măsuțele de lucru, unde o sa lipim o imagine de geam specifică epocii pe care o traversăm. Copii vor lucra individual, fiecare folosindu-și propria imaginatie. După activitatea de lucru de mană, urmează stransul jucăriilor, anume curățenia. Aceasta se face tot sub forma unui joc, însoțit de un cantecel specific. Copiii sunt binevoitori și sprinteni, făcand această muncă în aceeași atmosferă de voioșie ca și în jocul liber care a precedat-o.	Conversatia Jocul de rol *cuburi, rondele de lemn, pelerine, panze, ustensile si farfurii pentru gatiti, etc. Demonstrația Imitația Conversația Exercițiul *hârtie cerată, lipici, iepurași, ouă, fluturi,etc	Observarea Comporta-mentului initial – Aprecieri pozitive asupra comportamentu-lui copiilor. Aprecieri nonverbale

Jocul ritmic de Paste	Jocul se bazează pe puterea de imitație a copiilor, avand ca model educatoarea. Participarea copiilor este în funcție de dezvoltarea proprie și de dispoziția de moment. Jocul ritmic este construit ca o poveste, avand grijă ca spațiul educațional să fie în concordanță cu tot ce se petrece în natură în această perioadă. Educatoarea acordă o mare atenție expresivității gesturilor, pentru ca , în joc, copiii să poată prelua, odată cu gestul și imaginea sugerată prin rostire.	Conversația Ritmul și repetiția Exercitiul- joc Demonstrația	Observarea Comportamentului copiilor.
Jocuri de degete	*Zece degetele, Am un gărduleț, Iată un Iepuraș, Unde este iepurasul meu?* Jocurile de degete sunt foarte iubite de copii și extrem de instructive. Sunt momnete scurte care dezvoltă capacitatea de concentrare , ajută la exersarea numerației, la exersarea despărțirii în silabe și un mare rol la pregătirea mâinii pentru scris. Jocurile de degete pot fi folosite în diferite momente ale zilei ca suport ajutător pentru formarea unor deprinderi sau a unor atitudini necesare momentului educațional.	Conversația Exercițiul - joc	Aprecierei pozitive asupra comportamentului copiilor
Jocuri în aer liber- jocuri de mișcare	Urmează un al doilea joc liber care de data aceasta se desfășoară afară, în curtea grădiniței. Jocurile în aer liber conferă copiilor multă libertate în mișcare, satisfăcând nevoia de mobiliate a acestora. Câtiva din cei mari	Jocul Invățarea prin cooperare	Aprecieri nonverbale

Povestea educatoarei	aleargă de- a căluții, alții circulă cu autobuzul, n niște copii și-au amenajat o grădină a lor, cu ajutorul pietricelelor, al muschiului de copac, altii desenează cu creta etc.. După aproximativ 30 de min se va intra din nou în grădiniță Povestea *Țupa- țup și oul de Paște,* reprezin- tă ultimul moment de inspirație dintr-o zi, având rol de așezare a celor învățate și de îmbogățire a experiențelor, reprezentărilor și trăirilor copiilor. Educatoarea va pregăti un decor în ton cu epoca în care ne aflăm. Se va povesti pe un ton calm, cald, fără a drama- tiza, cu scopul de a le oferi copiilor libertatea de a-și contura prin fantezie propriile imagini sufletești.	Povestire *liră, animaluțe de degete din fetru, panză verde, lumânare	Aprecieri asupra comportamentu-lui copiilor.

Bibliografie:

1. *Curriculum pentru invatamantul prescolar, alternativa educationala Waldorf, 2003;*
2. Knipping, Ursula – *Pedagogia in gradinita Waldorf,* Editura Triade, Cluj;
3. Richter, Tobias – *Sarcinile activitatilor metodice in pedagogia Waldorf,* Editura Triade, Cluj;
4. Steiner, Rudolf – *Educatie pentru libertate, Editura Triade,* Cluj

Degetele harnicute

(joc de degetele)

Prof.inv.prescolar: Dorobanțu Andreea

Suntem 5 pitici
Dar suntem voinici!
O ajutăm pe mama
Sa coasă năframa.
Degetul cel mare si arătătorul
Punața in ac….tot cu binișorul
Mijlociul, și el, ține si ajută,
Dar și inelarul acul il salută.
Tot pe fată si pe dos
Am cusut foarte frumos!
Degetul cel mic se bucură tare
Că am terminat.
-Vai, ce ușurare!

Melcul si greierasul

(joc de degetele)

Prof.inv.prescolar: Dorobanțu Andreea

Pe tulpina unui mac
Urca-ncet un greieruș.
Cu vioară si arcuș
-Vai, ce mare este lumea!
Spune greierul din floare
Vine incet, incet si melcul:
-Stai! Că vin si eu acuș!
Pâș…pâș!
Pâș…pâș…macul se apleacă
-Vai! Dar ce s a intamplat?
-Ei…cred ca te-ai cam ingrășat!
-S-ar putea să ai dreptate!
Dar m-apuc de alergat!!
Chiar acuș! Pâș…Pâș…Pâș…

PROIECT DIDACTIC

Andronescu Draga – profesor psihopedagog
Școala Gimnazială Specială Constantin Păunescu București

Data	08.02.2023
Elev	M.M
Clasa	a II-a B
Școala	Gimnazială Specială Constantin Păunescu
Profesor	Andronescu Draga
Disciplina	Terapii și programe de intervenție
Tema activității	Fixare și consolidare sunete
Subiectul	Sunetul S
Tipul activității	Corectiv-terapeutică

Competențe generale

- Receptarea și transmiterea de mesaje simple orale în contexte familiare

Competențe specifice

- Emiterea de sunete, silabe și pronunțarea de cuvinte uzuale cu rol comunicațional
- Formularea de mesaje orale simple

Obiective operaționale

- **Cognitive:**
  - OC_1: Să emită onomatopee după modelul indicat de profesor
  - OC_2: Să pronunțe silabe care conțin sunetul S
  - OC_3: Să pronunțe cuvinte care conțin sunetul S
  - OC_4: Să identifice cuvinte care conțin sunetul S
  - OC_5: Să pronunțe propoziții date
- **Psihomotrice:**
  - OP_1: Să efectueze exerciţii de gimnastică generală
  - OP_2: Să efectueze exerciții de gimnastică fonoarticulatorie
- **Afective:**
  - OA: Să manifeste interes pentru activitate.

Strategii didactice:

- **Metode:** dialogul dirijat, explicația, exemplul, observația dirijată, demonstrația, exercițiul, munca independentă.
- **Mijloace didactice:** laptop, platforma Wordwall, platforma logopedică Timlogo, oglinda logopedică, jetoane, tablă magnetică

Bibliografie:

- Programa școlară Terapii Și Programe De Intervenție - Învăţământ special primar - Dizabilităţi intelectuale grave, severe și/sau asociate, București 2021
- Terapia Tulburarilor de Limbaj- intervenții logopedice, Ecaterina Vrășmaș și Cornelia Stănica, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997

SCENARIUL DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII

NR. CRT.	ETAPA TERAPEUTICĂ	OB.	DEMERSUL TERAPEUTIC	STRATEGII DIDACTICE		EVALUARE
				METODE	PROCEDEE	
A. Etapa pregătitoare						
1.	**Momentul organizatoric**	Se asigură resurele necesare desfășurării activității corectiv- terapeutice în condiții optime.				
2.	**Captarea atenției**		Profesorul prezintă elevului câteva imagini.	Dialogul dirijat	Laptop Wordwall	
B. Etapa terapiei general – recuperatorii						
3.	**<u>Etapa terapiei generale</u>** Gimnastică generală	OP_1 OA	**Exerciții de gimnastică generală:** - exerciții de ridicare a umerilor, rotire a capului, întoarcere a capului stânga-dreapta, înclinare a capului, strângere a pumnilor	Explicația Exemplul Observația dirijată Demonstrația Exercițiul	Laptop Timlogo Oglinda logopedică	**Probă practică:** - efectuarea exercițiilor de gimnastică generală
	Gimnastică fono-articulatorie	OP_2 OA	**Exerciții de gimnastică fono-articulatorie** -exerciții de miogimnastica feței, exerciții de respirație, exerciții pentru limbă, exerciții pentru buze	Explicația Exemplul Observația dirijată Demonstrația Exercițiul	Laptop Timlogo Oglinda logopedică	**Probă practică:** - efectuarea exercițiilor de gimnastică fono-articulatorie
C. Etapa terapiei specific – recuperatorii						
4.	**Anunțarea subiectului activității corectiv-terapeutice**	Profesorul anunță subiectul activității corectiv- terapeutice: *Sunetul S* și enumeră în mod explicit obiectivele urmărite.				

NR. CRT.	ETAPA TERAPEUTICĂ	OB.	DEMERSUL TERAPEUTIC	STRATEGII DIDACTICE		EVALUARE
				METODE	PROCEDEE	
5.	**Etapa terapiei specifice**		În activitatea corectiv-terapeutică se vor parcurge urmatoarele etape:			
5.	**Etapa terapiei specifice**		***Etapa operării la nivel de onomatopee***			
		OC_1 OA	-profesorul îndrumă elevul să emită onomatopee	Explicația Demonstrația Exercițiul	Laptop Timlogo	**Probă orală:** -emiterea de onomatopee
			Etapa operării la nivel de silabe			
		OC_2 OA	-profesorul îndrumă elevul să pronunțe silabe care conțin sunetul S	Explicația Demonstrația Exercițiul	Laptop Timlogo	**Probă orală:** -pronunțarea de silabe care conțin sunetul S
			Etapa operării la nivel de cuvinte			
		OC_3 OA	-profesorul îndrumă elevul să pronunțe cuvinte care conțin sunetul S	Explicația Demonstrația Exercițiul	Laptop Timlogo	**Probă orală:** -pronunțarea de cuvinte care conțin sunetul S
		OC_4 OA	-profesorul îndrumă elevul să identifice cuvinte care conțin sunetul S	Explicația Demonstrația Exercițiul	Laptop Timlogo Jetoane	**Probă orală:** -identificarea de cuvinte care conțin sunetul S
		OC_5	***Etapa operării la nivel de propoziții***	Explicația Demonstrația	Laptop Wordwall	**Probă orală:**

NR. CRT.	ETAPA TERAPEUTICĂ	OB.	DEMERSUL TERAPEUTIC	STRATEGII DIDACTICE		EVALUARE
				METODE	PROCEDEE	
		OA	-profesorul îndrumă elevul să pronunțe propoziții	Exercițiul		-pronunțarea de propoziții
6.	**Evaluare**		Profesorul prezintă sarcina de lucru și îndrumă elevul în realizarea acesteia:			
		OC_3	-pronunțarea de cuvinte care conțin sunetul S	Explicația Munca indepententă	Jetoane Tablă magnetică	**Probă orală:** - pronunțarea de cuvinte care conțin sunetul S
		OC_4	-identificarea de cuvinte care conțin sunetul S	Explicația Munca indepententă	Jetoane Tablă magnetică	**Probă orală:** - identificarea de cuvinte care conțin sunetul S
7.	**Încheierea activității**	Elevul va fi apreciat pentru activitatea desfășurată.				

Proiect didactic

Prof. înv. primar: Pavlovici-Pătruț Maria
Prof. itinerant: Pavlovici-Pătruț Marina-Adriana
Școala Gimnazială Mașloc

Clasa: a IV- a
Tipul activității: Stimulare cognitivă
Aria curriculară: Limbă și comunicare
Unitatea tematică: „În lumea sunetelor și a culorilor″
Disciplina: Limba și literatura română
Subiectul lecției: Adjectivul
Tipul lecției: Fixarea și sistematizarea cunoştinţelor
Obiective operaţionale:
a. Cognitive :

- 1.1. Să identifice adjectivele dintr-un text dat;
- 1.2. Să găsească adjective potrivite substantivelor date;
- 1.3. Să realizeze acordul dintre adjectiv și substantiv;
- 1.4. Să completeze cu adjectivele potrivite – cuvântul lacunar.

b. Motrice:

- să utilizeze corect laptop-ul și să mânuiască corect instrumentele de scris.

c. Afective:

- să colaboreze în rezolvarea sarcinilor;
- să respecte normele de comportament.

Resurse:

I. Metodologice
Strategii didactice:
a) Metode şi procedee: explicaţia, povestirea, demonstraţia, conversaţia, expunerea, problematizarea.
b) Mijloace de învăţământ: imagini ilustrate, laptop, jocuri interactive, fișe de lucru.

c) Forme de organizare: individual.
II. Temporale: 40 minute
III. Umane: 1 elev
IV. Forme şi tehnici de evaluare: observarea sistematică, aprecieri verbale, autoevaluare.

DESFĂŞURAREA ACTIVITĂŢII

Evenimentul Didactic	Competențe specifice	Conţinutul ştiinţific	Strategia didactică			Evaluare
			Metode	Mijloace	Forme de organizare	

1.Moment organizatoric 2 min.		Se asigură climatul favorabil desfăşurării lecţiei, a materialelor didactice.				
2.Captarea atenţiei 6 min.		Ce anotimp este acum? Iarna a sosit în zori - Cântece de iarnă pentru copii | TraLaLa - Bing video Joc „Ce sunt eu?” | Ghicitori despre iarna si jocuri de iarna - YouTube	Conversaţia Observaţia	Laptop	Individual	Observarea comportamentului verbal şi nonverbal
3.Anunţarea temei 3 min.	1.2.	Se anunţă tema şi obiectivele activităţii, în termeni accesibili copiilor. Adjectivul | R.E.I. - Resurse Educație Incluzivă (rei.plus)	Observaţia Conversaţia	Laptop	Individual	Observarea focalizării şi menţinerii atenţiei
4.Dirijarea învăţării 20 min.	1.2.	Ce este adjectivul? - „Ce știu despre adjectiv?" Împreună vom descoperi adjectivul în exprimare. Adjectivul interactive activity (liveworksheets.com)	Expunerea	Laptop	Individual	Observarea sistematică a elevului.

	1.1. 1.4. 1.3.	Recunoaște adjectivele din text: **Anexa 1** Trece adjectivele de mai jos de la numărul singular, la numărul plural, după modelul dat: **Anexa 2** Acordul adjectivului cu substantivul: https://wordwall.net/ro/resource/23848299/substantiv-adjectiv https://wordwall.net/ro/resource/18001111/substantiv-adjectiv https://wordwall.net/ro/resource/7495213/acord-substantiv-adjectiv https://wordwall.net/ro/resource/6699535/alege-varianta-corect%C4%83-substantivadjectiv	Povestirea Observația Conversația	Fișe de lucru		Aprecieri verbale
5. Obţinerea	1.2.	Potrivește substantivele cu adjectivele potrivite:	Conversația	Laptop	Individual	Observare

performanţei 3 min.		Să descoperim rolul adjectivelor (learningapps.org)	Observația			sistematică Aprecieri verbale
6. Asigurarea feed-backului 4 min.	1.3. 1.1.	Acordă substantivele date cu unul din adjectivele: verzi, călduroasă, aromat, fericite, dese. (**Anexa 3**) Recunoaște și analizează adjectivele din următoarele enunțuri: (**Anexa 4**)	Conversația Observația Problematizarea	Fișe de lucru	Individual	Aprecieri verbale
7. Încheierea activităţii 2 min.		Se vor face aprecieri asupra participării elevului la lecţie, precum şi asupra comportamentului pe parcursul orei.	Conversaţia		Individual	Aprecieri verbale

Exemple de bune practice

Profesor PPS Ungureanu Lavinia
Școala Profesională Specială „Sfântul Stelian” Botoșani

PROIECT DIDACTIC

Unitatea de învățământ: Școala Profesională Specială ”Sfântul Stelian” Botoșani
Propunător: profesor psihopedagogie specială Ungureanu Lavinia
Clasa: a V-a

Descrierea colectivului: Colectivul clasei a V-a este alcătuit din 15 elevi, 6 fete și 9 băieți, cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani. Din cei 15 elevi, 9 sunt prezenți frecvent (3 fete și 6 băieți), 3 fete și 3 băieți beneficiază de învățământ la domiciliu. Din cei 15 elevi, 3 prezintă și o tulburare pervazivă de dezvoltare, 3 prezintă autism infantil, 1 elev prezintă o boală renală cronică, obezitate de gradul II, 3 elevi prezintă epilepsie și deficiență mintală moderată, 2 elevi ADHD, și 1 elev paralizie cerebrală. Din cei 15 elevi, 11 sunt nonverbali și 4 sunt verbali: unul prezintă ecolalie și emite izolat cuvinte puține fără sens, și cu o frecvență redusă, unul prezintă mutism electiv vorbind doar cu părinții iar ultimii prezintă tulburări grave de pronunție. Din cei 15 elevi doar 3 elevi și-au însușit actul grafic și scrierea după dictare pe litere, neputând utiliza grafismele ca modalitate de comunicare cu cei din jur, știu să numere până la 50 și realizează operații matematice simple. Din cei 15 elevi 6 au probleme comportamentale (agresivitate fizică și verbal, crize de plâns isteric, autoagresivitate).
Aria curriculară: Limbă și comunicare
Disciplina: Abilități de comunicare și limbaj
Unitatea de învățare: Anotimpurile
Subiectul activității: Anotimpuri și lunile anului
Tipul activității: Lecție de (re)sistematizare, consolidare și fixare a cunoștințelor.
Competențe specifice:
C_1: Receptarea și transmiterea de mesaje simple orale și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în contexte familiar;
C_2: Emiterea de sunete, silabe și pronunțarea de cuvinte uzuale cu rol comunicațional, inclusiv prin utilizarea în asociere a metodelor alternative și augmentative de comunicare
Scopul lecției: Cunoașterea anotimpurilor și a lunilor anului.
Obiective operaționale: pe parcursul lecției, elevii vor fi capabili:
O_1: Să potrivească cuvântul care denumește anotimpul cu imaginea specifică. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii potrivesc cel puțin 2 anotimpuri cu imaginile corespunzătoare.
O_2: Să asocieze lunile anului cu anotimpul corespunzător. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii asociază corect cel puțin o lună cu fiecare anotimp.
O_3: Să identifice culorile după denumire. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii identifică cel puțin 3 culori.
O_4: Să recunoască caracteristicile fiecărui anotimp. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii identifică cel puțin o caracteristică a fiecărui anotimp.
O_5: Să unească cu o linie cuvântul care denumește anotimpul cu imaginea specifică. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii unesc cel puțin 2 anotimpuri cu imaginile corespunzătoare.
O_6: Să scrie după dictare pe litere lunile anului corespunzătoare fiecărui anotimp. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii scriu corect cel puțin 3 luni ale anului.
O_7: Să lipească elementele corespunzătoare anotimpurilor pe fișa de lucru. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii lipesc corespunzător minim 50% din elemente.
O_8: Să asocieze elementele caracteristice fiecărui anotimp**.** Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii asociază corect cel puțin 6 din elemente.

Metode și procedee: conversația, exercițiul, explicația, problematizarea, demonstrația, observația
Mijloace didactice: fișe de lucru, tablă, cretă, burete, imagini cu anotimpurile, cartonașe cu lunile anului, creioane colorate, scai, cartonașe cu flori, cartonașe cu frunze, cartonașe cu globuri, cartonașe cu mere, cartonașe cu vremea, cartonașe cu anotimpurile, magneți, calculator, boxe.

Loc de desfășurare: sala de clasă
Resurse:

- Umane: 9 elevi
- Temporale: 45 de minute

Forme de organizare: frontală, individuală

Bibliografie:

❖ *Ghid de bune practici pentru cadrele didactice în elaborarea portofoliului la examenul de definitivare în învățământ*, Inspectoratul Școlar al Municipiului București, 2017

❖ Crenguța Lăcrămioara Oprea, *Strategii didactice interactive*, 2007, Editura Didactică și Pedagogică, R.A.

❖ Silvia Borțeanu, Mihaela Axente, Svetlana Crihan, Dorina Vieriu, *Cunoașterea mediului, caiet de lucru, nivel: 3-5 ani*, Editura Diamant

Desfășurarea lecției

Momentele activității	**Timp**	**Ob. op.**	**Activitatea cadrului didactic**	**Activitatea elevilor**	**Metode**	**Mijloce de învățământ**	**Evaluare**
Moment organizatoric	2 min.		Cadrul didactic pregătește materialele necesare.	Elevii se așează în bănci și așteaptă începerea orei.	Observația	tablă, cretă, imagini cu anotimpurile, cartonașe cu lunile anului, creioane colorate, scai, cartonașe	
Captarea atenției elevilor	2 min.		Cadrul didactic prinde pe tablă imaginile cu anotimpurile și scrie sub ele, într-o ordine aleatorie, denumirile anotimpurilor.	Elevii se uită cu atenție.	Observația	Tablă, cretă, imagini cu anotimpuri, magneți	
Anunțarea subiectului lecției și a obiectivelor operaționale	2 min.		Cadrul didactic îi informează pe elevi cu privire la subiectul lecției și obiectivele urmărite.	Elevii ascultă cu atenție.	Conversația Explicația		
(Re)sistematizarea, consolidarea, fixarea cunoștințelor asimilate anterior	15 min	O_1, O_2, O_5 O_6	Cadrul didactic îi invită pe elevi să unească printr-o linie denumirea anotimpului cu imaginea corespunzătoare. Nivelul I: Cadrul didactic le solicită elevilor să scrie după dictare pe litere lunile anului. Apoi să	Elevii merg la tablă și unesc printr-o linie denumirea anotimpului cu imaginea corespunzătoare. Nivelul I: Elevii merg la tablă și scriu după dictare pe	Conversația Explicația Exercițiul Problematizarea	Tablă, cretă, burete, magneți, imagini cu anotimpuri, fișă de lucru, creioane colorate	

		O_1, O_2 O_2, O_3	unească lunile cu anotimpurile corespunzătoare. Nivelul II: Cadrul didactic le spune elevilor denumirea lunii și elevii sunt solicitați să indice anotimpul corespunzător. Ulterior cadrul didactic le înmânează elevilor o fișă de lucru (Anexa 2) și creioane colorate. Elevii sunt solicitați să coloreze în contur cercurile cu lunile anului astfel: lunile anotimpului iarna cu albastru, lunile anotimpului primăvara cu roz, lunile anotimpului vara cu verde și lunile anotimpului toamna cu portocaliu.	litere lunile anului. Apoi unesc printr-o linie lunile anului cu anotimpurile corespunzătoare. Nivelul II: Elevii merg la tablă, ascultă cu atenție denumirea lunii, se uită cu atenție la imaginile cu anotimpuri și indică imaginea cu anotimpul corespunzător. Elevii ascultă cu atenție explicațiile cadrului didactic și apoi colorează fișa utilizând culorile indicate. Elevii de la nivelul I vor lucra independent în timp ce elevii de la nivelul II vor fi ajutați de cadrul didactic. Acesta le va citi denumirea lunii și elevii o vor colora corespunzător			
Obținerea performanței	15 min	O_1, O_2, O_4, O_7	Cadrul didactic le dă elevilor fișele de lucru (Anexa 3) și	Elevii ascultă cu atenție explicațiile cadrului	Conversația Explicația	Fișă de lucru, cartonașe cu	

			plicul cu cartonașe (Anexa 4) solicitându-le elevilor să completeze fișa lipind cartonașele astfel: în partea de sus anotimpurile, sub acestea lunile anului, apoi cartonașele cu vremea corespunzătoare iar la final elementele caracteristice.	didactic. După aceea elevii lipesc pe planșa dată cartonașele în ordinea corespunzătoare. Elevii de la nivelul I vor lucra independent, iar cei de la nivelul II vor lucra cu sprijin din partea cadrului didactic.	Demonstrația Observația Exercițiul Problematizarea	anotimpuri, cartonașe cu lunile anului, cartonașe cu vremea, cartonașe cu flori, cartonașe cu globuri, cartonașe cu frunze, cartonașe cu mere, scai, plicuri	
Asigurarea retenției și a transferului	7 min	O_8	Cadrul didactic accesează link-ul wordwal-ul de pe calculator și le cere elevilor să meargă pe rând și asociază elementele caracteristice anotimpurilor.	Elevii merg pe rând și asociază elementele caracteristice anotimpurilor.	Conversația Explicația	Calculator, boxe, https://wordwall.net/resource/61252663/anotimpurile	
Feed-back	2 min		Cadrul didactic va aprecia activitatea fiecărui elev.	Elevii vor asculta cu atenție.	Conversația		Aprecieri verbale

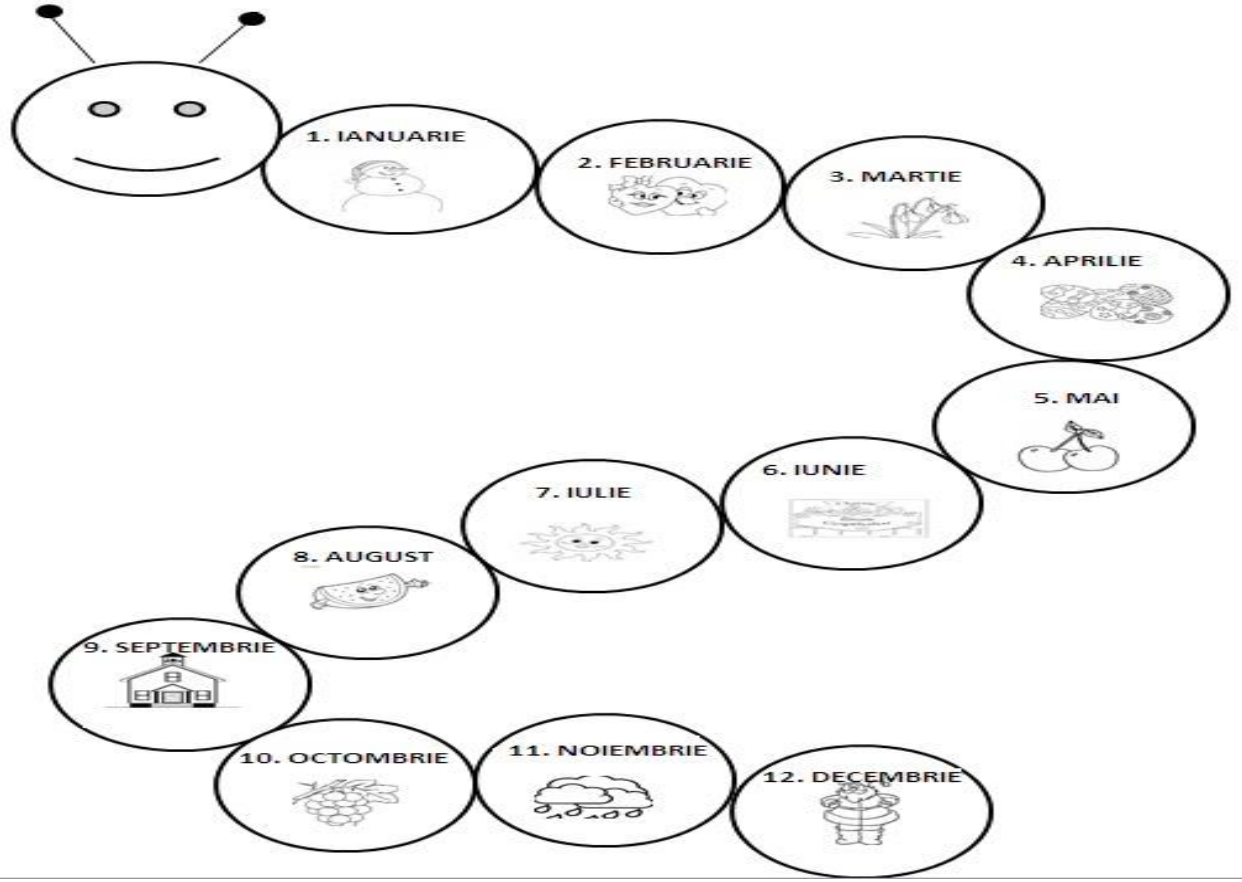
Anexa 1

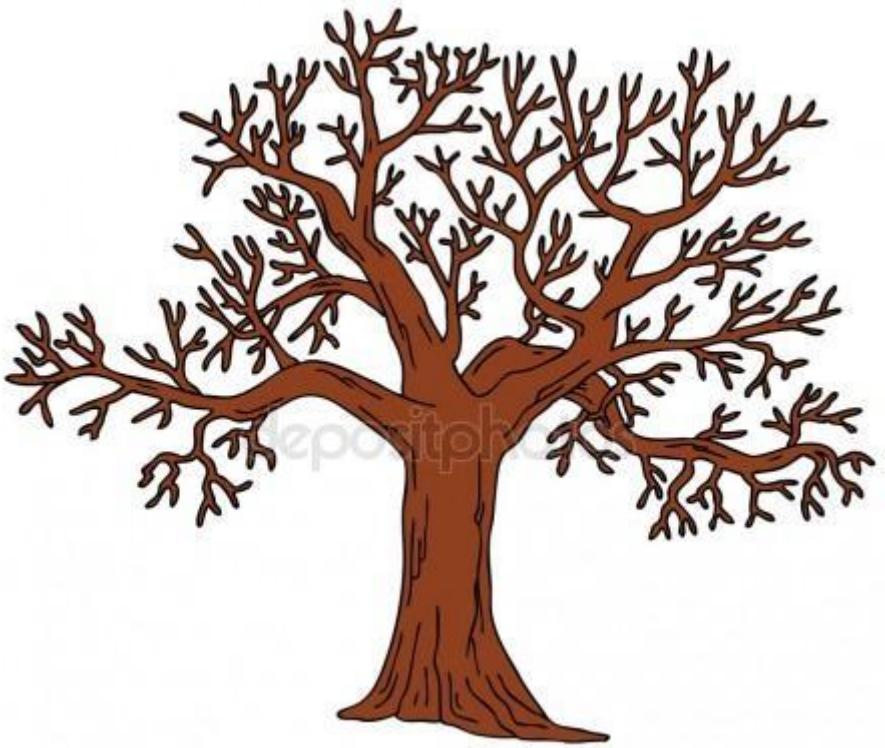

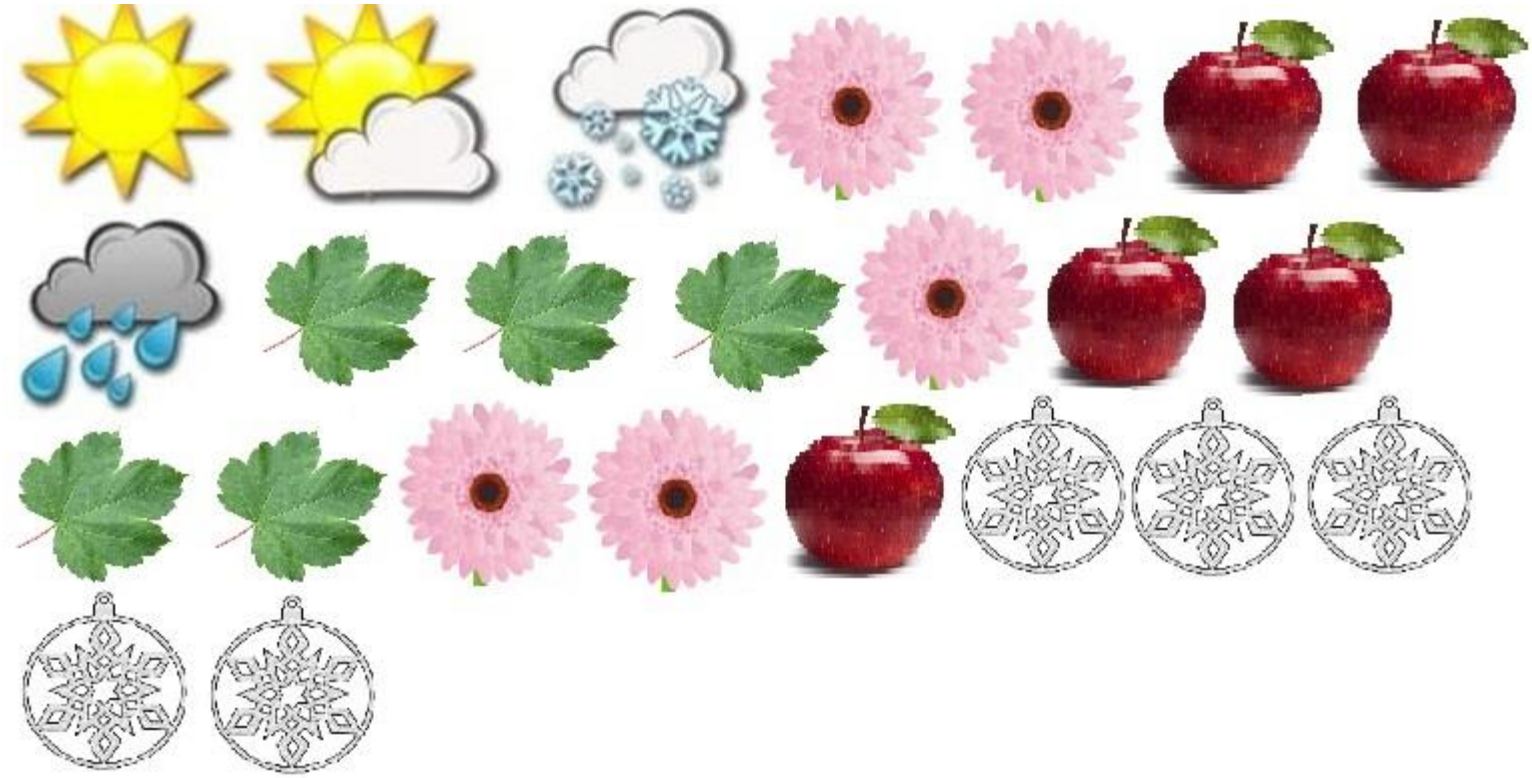

Anexa 2

Anexa 3

1. IANUARIE
2. FEBRUARIE
3. MARTIE
4. APRILIE
5. MAI
6. IUNIE
7. IULIE
8. AUGUST
9. SEPTEMBRIE
10. OCTOMBRIE
11. NOIEMBRIE
12. DECEMBRIE

Anexa 4 – cartonașe

Anexa 5

https://wordwall.net/resource/61252663/anotimpurile
https://wordwall.net/resource/61252663

Schiță de activitate

Prof. Farcaş-Gherghina Adela
Școala Gimnazială “Ion Creangă”, Iași

Domeniul Ştiinţă: Activitate matematică
Mijloc de realizare: Joc didactic
Titlul activităţii: “Camera cadourilor”
Tipul de activitate: Consolidare
Scopul: Consolidarea capacităţii de a forma mulţimi după diferite criterii (formă, culoare, mărime), de a număra conştient în limitele 1-3, de a recunoaște poziţiile spaţiale (sus, jos, în faţă, în spate), de a identifica piesele geometrice (cerc, triunghi, patrat).
Metode şi procedee: conversaţia, explicaţia, demonstraţia, exerciţiul, problematizarea.
Material didactic: o planşă ilustrând o cameră, un coşuleț cu semne distinctive, un coşuleț cu bilețele având sarcini didactice, siluete reprezentând diferite cadouri.
Elemente de joc: surpriza, mişcarea, mânuirea materialului, aplauze.
Regulile jocului: Fiecare copil va avea un semn distinctiv în piept. Într-un coşuleț vor fi semne corespunzătoare celor din pieptul copiilor, iar în altul bilețele cu sarcini didactice. Pe rând se vor extrage câte un semn din coşuleț și un bilețel. Copilul al cărui semn va fi extras, va veni în faţă la panou şi va aşeza jucăriile conform cerinței de pe bilețel.

PROIECT EDUCATIV
CRĂCIUNUL ÎN ȚĂRILE FRANCOFONE

Prof. Ancuta-Irena Curelaru
Școala Gimnazială ” Înv. Clemența Beșchea,, Căpățânești

TIPUL DE ACTIVITATE: Educație interculturală

GRUP ȚINTĂ: Elevii claselor gimnaziale

DURATA : decembrie 2023

COMPETENTE SPECIFICE: *9*

Exprimarea identității lingvistice si culturale proprii in context national si international

* .1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi

- prezentarea unor experiențe similare sau diferite privitoare la viața de familie, la valorile promovate în școală etc., pornind de la tradiții intâlnite in textele orale sau scrise studiate;
- realizarea de proiecte tematice pentru promovarea unor elemente de cultură locală, regională, națională (itinerarii culturale, hărți culturale etc.);
- identificarea în textele studiate a unor similitudini între culturi diferite.

* .2. Identificarea unor valori culturale promovate in textele autorilor români din diferite perioade istorice

- discutarea unor tipare culturale identificate in texte literare/nonliterare românești și din alte culturi;
- exerciții de identificare a unui set de convenții și valori recunoscute social si cultural;
- realizarea documentarii pe baza unor articole din presă și a unor articole din cărți, reviste sau website-uri, privind cartea tiparitș, de-a lungul timpului.

SCOP: Promovarea și asumarea unor valori și atitudini precum egalitatea, demnitatea, toleranța, solidaritatea, valori specifice unei societăți interculturale.

OBIECTIVE:

* cultivarea la elevi a respectului pentru diversitate, toleranță, solidaritate; □

* conștientizarea necesității relațiilor dintre oameni;

* stimularea participării și acțiunii în sensul promovării principiilor unei societăți interculturale și al combaterii discriminării și intoleranței.

RESURSE DE TIMP: O săptămână

RESURSE MATERIALE:

coli A4, xerox, mape, calculator, videoproiector, aparat foto, panouri de prezentare, expoziție cu creațiile elevilor

REZULTATE AȘTEPTATE:

* dobândirea unor abilități de comunicare interculturală;

* creșterea interesului pentru desfășurarea de activități dedicate educației interculturale;

* depășirea stereotipurilor și prejudecăților, combaterea discriminării, marginalizării și izolării;

* formarea unei personalități armonioase a elevilor;

* dezvoltarea încrederii în sine si în cadrele didactice;

* implicarea elevilor în activități creative;

*promovarea unei atitudini responsabile ca elev într-o instituție de învățământ și a unei atitudini pozitive față de școală.

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII: 3

În perioada premergătoare derulării activității, pentru a cunoaște obiceiuri, tradiții sau moduri de viață specifice din România și Franța cu ocazia Crăciunului, elevii implicați în proiect primesc sarcina de a călători, real sau virtual, în spații, locuri reprezentative pentru cultura comunităților etnice din aceste regiuni (muzee etnografice, case memoriale, lăcașuri de cult, întâlniri cu membri marcanți sau lideri ai comunităților, asistare/ participare la evenimente din viața comunităților etc.). Folosind informațiile culese elevii, îndrumați și sprijiniți de responsabilul de activitate, vor realiza o expoziție de artă plastică și fotografică (tradiții și obiceiuri Crăciun,de ziua națională, rețete culinare, obiective turistice importante, scriitori președinți, regi etc). Lucrările vor prezenta aspecte ale vieții cotidiene ale comunităților etnice care trăiesc sau au trăit pe teritoriul județului (ocupații, obiceiuri, tradiții specifice) și în Franța cu scopul de a cultiva participanților la activitate respectul pentru diversitate, toleranță, solidaritate. Elevii vor realiza interviuri cu participanții la activitate, interviuri care se vor regăsi în filmul proiectului. Elevii participant își vor lăsa impresiile în jurnalul de reflecție.

Această activitate are ca finalitate culturalizarea, dezvoltarea imaginației, memoriei vizuale și o mai bună conștientizare a esteticului. Pe lângă informațiile și competențele specifice elevii își dezvoltă și capacități organizatorice, de management al timpului, precum și de gândire critică/ autocritică. Școala pregătește copilul pentru viață și are misiunea de a depista și încuraja aptitudinile, punând accent pe învățarea prin experiență, prin practică, „provocând” elevii la creativitate și adaptare la situații noi.

EVALUAREA:

* Expoziție cu lucrările elevilor;
* Prezentări PPT și MOVIE MAKER;
* Un album cu cele mai reprezentative fotografii realizate în timpul excursiilor școlare sau în timpul vacanțelor cu familia (obiective turistice importante, case memoriale, muzee, castele, peisaje etc).

Prezentările și filmul realizat la finalul activității vor fi postate pe site-ul școlii.

PROIECT DIDACTIC

Autori: Prof. Înv. Preșc. Galdău Andreea-Claudia,
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Abrud
Prof. Înv. Preșc. Balea Livia-Valentina,
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Abrud

Tema activității: „Omida mâncăcioasă”

Categoria de activitate: activitate integrată

Domenii integrate:

- D.L.C (educarea limbajului);

- D.O.S. (educație pentru societate)

Tipul activității: formare de priceperi și deprinderi

Mijloc de realizare: povestire

Scopul activității:

- Însușirea conștientă a conținutului poveștii și redarea acestuia în succesiunea logică a evenimentelor.

- Verificarea și consolidarea cunoștințelor dobândite anterior despre povești și aplicarea acestora în diverse contexte de învățare.

Obiective operaționale:

O_1- Să urmărească cu atenție firul narativ al poveștii pentru a sesiza succesiunea momentelor acțiunii;

O_2- Să redea pe scurt conţinutul poveştii pe baza imaginilor;

O_3- Să sorteze alimentele sănătoase de cele nesănătoase;

O_4- Să lipească corect jetoanele primite pe cele două omizi: veselă și tristă.

Strategia didactică:

- **metode și procedee**: conversația, conversația introductivă, explicația, povestirea, expunerea, mâna oarbă, explozia stelară, problematizarea, conversația de fixare, conversația de încheiere;

- **mijloace didactice**: omida, scrisoarea de la omidă, cartea povestitoare, jetoane cu imagini din povești, cutia întrebărilor, o omidă veselă, o omidă tristă, jetoane cu alimente, recompense.

- **forme de organizare**: frontal, individual.

Evenimentul didactic	**Conţinutul ştiinţific**	**Strategii didactice**		**Evaluare**
		Metode și procedee	**Mijloace didactice**	
1. Moment organizatoric	Se creează condiții ergonomice pentru desfăşurarea activităților: aerisirea şi pregătirea sălii de grupă pentru activitate	Conversaţia;		
2. Captarea atenţiei	Captarea atenției copiilor se va realiza prin sosirea în sala de grupă a „Omizii mâncăcioase” și citirea scrisorii adusă de către aceasta (anexa 1).	Conversaţia Introductivă;	Omida mâncăcioasă Coletul surpriză; Scrisoarea de la omidă;	Sesizarea atenţiei copiilor;
3. Anunţarea temei și a obiectivelor activității	Se anunță copiii că vor desfășura o activitate de educare a limbajului „Omida mâncăcioasă”, de Eric Carl și apoi vor avea de rezolvat anumite sarcini aflate în cutia adusă de către „Omida mâncăcioasă”.	Conversaţia;		Observarea comporta-mentului verbal și nonverbal al copiilor;
4. Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării	Copiii sunt așezați în semicerc, pe scăunele, în jurul unei mese pe care este așezată „cartea povestitoare”, cu ajutorului căreia se va expune povestea „Omida mâncăcioasă”, de Eric Carl. Pentru început, voi prezenta titlul și autorul poveștii: **„Omida mâncăcioasă”, Eric Carle.** Expun conţinutul poveştii, folosindu-mă de inflexiunile vocii, mimică şi gestică corespunzătoare, pentru a le trezi emoţii copiilor şi pentru a asigura motivaţia învăţării.	Conversaţia; Explicația; Povestirea;	Cartea povestitoare;	Observarea comporta-

	Pe parcursul derulării poveștii, cu ajutorul „cărții povestitoare”, siluetele personajelor vor fi așezate de către educatoare pe rând, astfel încât fiecare personaj să apară în momentul regăsit în textul poveștii. După audierea poveștii vom discuta pe marginea celor expuse și voi explica cuvintele neînțelese. Fixarea cunoştinţelor se va realiza cu ajutorul metodei explozia stelară Folosindu-ne de metoda explozia stelară, câte un copil va veni, pe rând, în față și va extrage dintr-o cutie câte o steluță cu câte o întrebare și va încerca să răspundă folosindu-se de imaginile din „cartea povestitoare”. - *Cine este personajul principal?* - *Unde a plecat omida?* - *Ce a făcut omida ca să-şi astâmpere foamea?* - *De ce duminică a mâncat doar o frunză verde?* - *Când a ieşit din cocon omida?*	Expunerea; Mâna oarbă; Explozia stelară;	Jetoane cu imagini din povești; Cutia întrebărilor; Cartea povestitoare;	mentului verbal și nonverbal al copiilor; Chestionarea orală; Corectarea eventualelor greşeli;
5. Obţinerea performanţei	Pentru o mai bună fixare a conținutului poveștii și a momentelor principale din poveste se realizează un joc de verificare. Pe masa din fața semicercului format din copii se află 2 omizi mari din polistiren (una veselă, iar una tristă).			

	Copiii vor veni, pe rând, în față, iar la solicitarea educatoarei vor lua din „cartea povestitoare” câte un jeton care reprezintă alimente și îl vor așeza pe omida corespunzătoare. Pe prima omidă (cea veselă) copiii vor trebui să lipsească jetoanele care reprezintă alimentele sănătoase, iar pe a doua omidă copiii vor identifica și lipi jetoanele care reprezintă alimentele nesănătoase.	Problematizarea;	O omidă veselă; O omidă tristă; Jetoane cu alimente;	Chestionarea orală;
6. Asigurarea retenției și a transferului	Se realizează cu ajutorul unui set de întrebări: - Cum se numește povestea? - Din ce a ieșit omida? - Ce s-a întâmplat cu omida după ce a mâncat foarte mult? - În ce s-a transformat omida la finalul poveștii?	Conversația de fixare;		Evaluare orală;
6. Încheierea activității	În încheierea activităţii se vor face aprecieri asupra modului de participare a copiilor la activitate şi a comportamentului acestora, după care vor fi recompensaţi.	Conversația de încheiere.	Recompense.	Aprecieri individuale și colective.

Bibliografie:

- *Curriculum pentru educația timpurie*, MEN, 2019.
- Culea, Laurenţiu - *Activitatea integrată din grădiniţă*, Ghid pentru cadrele didactice, București, Editura Didactica Publishing House, 2008.
- *Metode interactive de grup* (Silvia Breben și coordonatorii), 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar, Editura Arves, 2002.

PROIECT DIDACTIC

Autor: Bondar Ramona –Ioana
Instituția: Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Oadea

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: C.S.E.I.Nr.1 Oradea

CLASA: I- a A

PROFESOR : Bondar Ramona

ARIA CURRICULARĂ:Limbă și comunicare

DISCIPLINA: Formarea abilităților de comunicare

TEMA ANUALĂ: „Când, cum şi de ce se întâmplă?”

TEMA SĂPTĂMÂNII: “Rechizitele școlarului”

TIPUL ACTIVITĂŢII: consolidare de cunoştinţe

MIJLOC DE REALIZARE: Activitate de dezvoltare personală (FAC)- întâlnirea de dimineaţă

DURATA: 45 min

COMPETENȚE GENERALE:

Formarea şi exersarea abilităţilor de exprimare orală și de comunicare independentă şi crearea unei atmosfere pozitive, de bună dispoziţie în sala de clasă

Utilizarea corectă a anumitor formule de exprimare orală şi de transmitere a unui mesaj simplu

COMPETENȚE SPECIFICE:

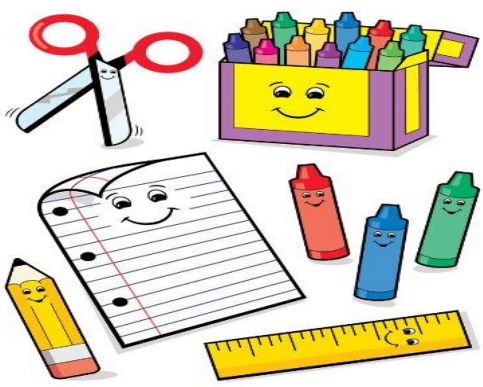
-să utilizeze formule de salut adecvate momentelor zilei pe baza cunoştinţelor dobândite anterior;

-să adopte un comportament adecvat în timpul salutului (mimică, gesturi, privire);

-să identifice copiii prezenţi sau absenţi cu ajutorul panoului;

-să enumere 2-3 caracteristici ale anotimpului în care ne aflăm pe baza cunoştinţelor dobândite anterior;

-să poarte discuţii libere pe baza temei alese la întâlnirea de dimineaţă;

SRATEGII DIDACTICE:

METODE ŞI PROCEDEE: conversaţia, explicaţia, observaţia, exerciţiul, jocul;

MATERIAL DIDACTIC: *Calendarul naturii*, jetoane cu caracteristici ale vremii, pictograme, rechizitele școlarului

ELEMENTE DE JOC: mişcarea, surpriza, mânuirea materialelor;

FORMA DE ORGANIZARE: individual, frontal

DESFĂŞURAREA ÎNTÂLNIRII DE DIMINEAŢĂ

Activitatea debutează cu Întâlnirea de dimineaţă. Ajuns la școală, fiecare copil se va aşeaza pe scăunel.

Copiii sunt aşezaţi în semicerc pentru a putea stabili fiecare un contact vizual cu toţi membrii grupei. Profesoara rosteşte următoarele versuri:

SALUTUL ŞI PREZENŢA:

„Cine a venit azi la școală?”

„Bună dimineaţa...”-copiii se vor saluta în sensul acelor de ceasornic, unul după altul folosind numele fiecăruia– ex: „Bună dimineaţa Abel!”, „Bună dimineaţa Andreea!” ...

După salutul de dimineaţă, se execută câteva exerciţii de înviorare pe următoarele versuri:

-Bună dimineaţa cer frumos-(ridică braţele),

-Bună dimineaţa soare luminos-(fac cu braţele un cerc imaginar),

-Bună dimineaţa micule vânt care alergi pe pământ-(cu braţele ridicate se apleacă dreapta-stânga),

-Bună dimineaţa pietre tari-(cu pumnii bat în podea);

-Bună dimineaţa fructe mici-(poziţia ghemuit) şi mari-(se ridică pe vârfuri).

CALENDARUL NATURII:

Se trece la completarea Calendarului Naturii cu precizarea anotimpului, lunii (a câta lună de toamnă este), zilei (dacă ieri a fost miercuri, azi e...), voi ruga copiii să privească pe fereastră şi să observe cum este astăzi afară.

ACTIVITATEA DE GRUP:

Se trece la recunoașterea și denumirea rechizitelor școlarului, după care ne vom juca.

Desfăşurarea jocului: copiii sunt aşezaţi pe scăunele în semicerc. În mijlocul cercului pe covorul fermecat se află un liniar, şi o radieră. La semnalul profesoarei (sunetul clopoţelului), liniarul trece din mână în mână pe la fiecare copil. Se opreşte când clopoţelul sună din nou. Acel copil la care se opreşte liniarul trebuie să spună câteva lucruri despre el. La fel se repetă acţiunea şi cu radiera și celelalte rechizite ale școlarului.

În continuare, se împarte cate un obiect fiecărui elev. Un copil numit de profesoară trece prin faţa copiilor şi spune: Mă duc la librărie să cumpăr un ghiozdan.. Copilul care are ghiozdanul, porneşte după conducătorul jocului. Jocul continuă astfel până când se ridică toţi copiii. La auzul clopoţelului, toţi copiii se aşează pe scăunele. Copilul care rămâne în picioare iese din joc.

NOUTATEA ZILEI:

Vânzătoarea de la librărie ne propune să călătorim alături de ea în căutarea cheii de la ghiozdanul fermecat. Pe parcursul zilei vom poposi în mai multe locuri de unde vom aduna rechizite dacă rezolvăm corect sarcinile. La finalul zilei, dacă adunăm patru recgizite, vom obţine cheia de la ghiozdanul fermecat în care se află o surpriză.

MINUNI FIZICE ŞI MATERIALE

Propunător Prof. Ilieș Elisabeta
Școala Gimnazială Gheorghe Groza Moneasa
Județul Arad

ARGUMENT

Cât poţi şti despre lumea în care trăieşti,cum poţi descoperi şi înţelege atâtea neînţelesuri ale lumii m ateriale afli studiind, experimentând. Stiinţa reprezintă căutarea adevărului şi a cunoaşterii,este proce sul descoperirii de informaţii despre lumea carene înconjoară. Ea ncearcă să răspundă la întrebările le gate de modul de funcţionare a lumii.

Experimentele vă ajută:

-Să descoperiţi şi să înţelegeţi cum funcţionează lucrurile şi de ce se întâmplă aşa cum se întâmplă;

-Să investigaţi principiile fundamentale ale fizicii, de

la modul de funcţionare a maşinilor, utilajelor, aparatelor şi instalaţiilor până la construcţia şi folosire a lor

-Să exploraţi modul în care s-au dezvoltat instrumentele muzicale, navele, avioanele, rachetele de la începuturile omenirii şi până în zilele noastre, precum şi cum funcţionează acestea;

-Să puteţi examina Pământul nostru neobosit de la formare până în prezent, fără a fi privit doar ca o minge uriaşă ce se învârte în întunericul spaţiului;

-Să studiaţi planeta în rotire şi luminată numai de Soare care străluceşte la

150 milioane km depărtare ca şi când ar trece un magnet longitudinal uriaş prin el.

Competente generale

-Observarea şi explicarea unor fenomene întâlnite în viaţa de zi cu zi

-Comunicarea înţelegerii conceptelor prin realizarea unor modele funcţionale pe baza unor scheme

-Investigarea comportării modelelor realizate şi asocierea acestora cu cele standardizate

-Evaluarea consecinţelor fenomenelor studiate şi a acţiunii produselor realizate asupra vieţii cotidiene

OPTIONAL

„MINUNI FIZICE ŞI MATERIALE”

CLASA a VI-a

COMPETENŢE SPECIFICE ŞI CONŢINUTURI

COMPETENŢE SPECIFICE	CONŢINUTURI
SUNET ŞI COMUNICARE Să definească şi să clasifice sunetele; Să utilizeze diferite surse sonore pentru recunoaşterea calităţii sunetelor Să distingă între sunet şi ecou Să realizeze un nai în care să tabilească înălţimea sunetelor CALATORIA SI TRANSPORTUL Să observe şi reprezinte forţele care acţionează asupra unui corp care: pluteşte, sew scufundă, zboară; Să realizeze schemele grafice ale diferitelor nave simple Să compare conportamentul navelor maritime cu al aeronavelor în timpul funcţionării acestora Să realizeze machetele unor nave APLICAŢII MAGNETICE Să definească şi explice funcţionarea diferitelor dispozitive magnetice Să reprezinte schemele unor dispozitive magnetice Să realizeze machete ale dispozitivelor studiate PUTEREA ENERGIEI Să explice funcţionarea diferitelor dispozitive electrice	SUNET ŞI COMUNICARE Modul de propagare a sunetelor; Distingerea între diferite sunete; Sunete care „se văd” Unde acustice: realizarea naiului Observarea propagării şi reflexiei sunetelor CALATORIA SI TRANSPORTUL Plutirea corpurilor (legea Lui Arhimede) Forme de vase – scheme Puterea pânzelor – realizarea unei corăbii Stabilitatea corabiei Barca Nave cu aripi portante şi cu pernă de aer Submarine – realizare, testare Paraşute şi baloane Zmeul –realizare, testare Turbina cu lumânări Racheta Evaluare

Să reprezinte schemele unor dispozitive magnetice Să realizeze machete ale dispozitivelor studiate	APLICAŢII MAGNETICE Magneţi. Câmp magnetic Busola (realizare, testare) Magneţi electrici Pompa de aer Soneria electrică PUTEREA ENERGIEI Energia din lichide şi aer Moara de vânt Turbina Motorul electric

MODALITĂŢI DE EVALUARE

probe practice

probe de evaluare teoretică

aplicaţii ale elevilor: machete

proiecte, referate

căutarea şi utilizarea informaţiilor ştiinţifice necesare (cărţi, reviste, internet, etc.)

D. BIBLIOGRAFIE:

Fizica modernă, Enciclopedia RAO, Bucureşti, 2001

Energia şi materia, Enciclopedia RAO, Bucureşti, 2001

Întrebări şi răspunsuri, Editura Aquila’93, Oradea, 2008

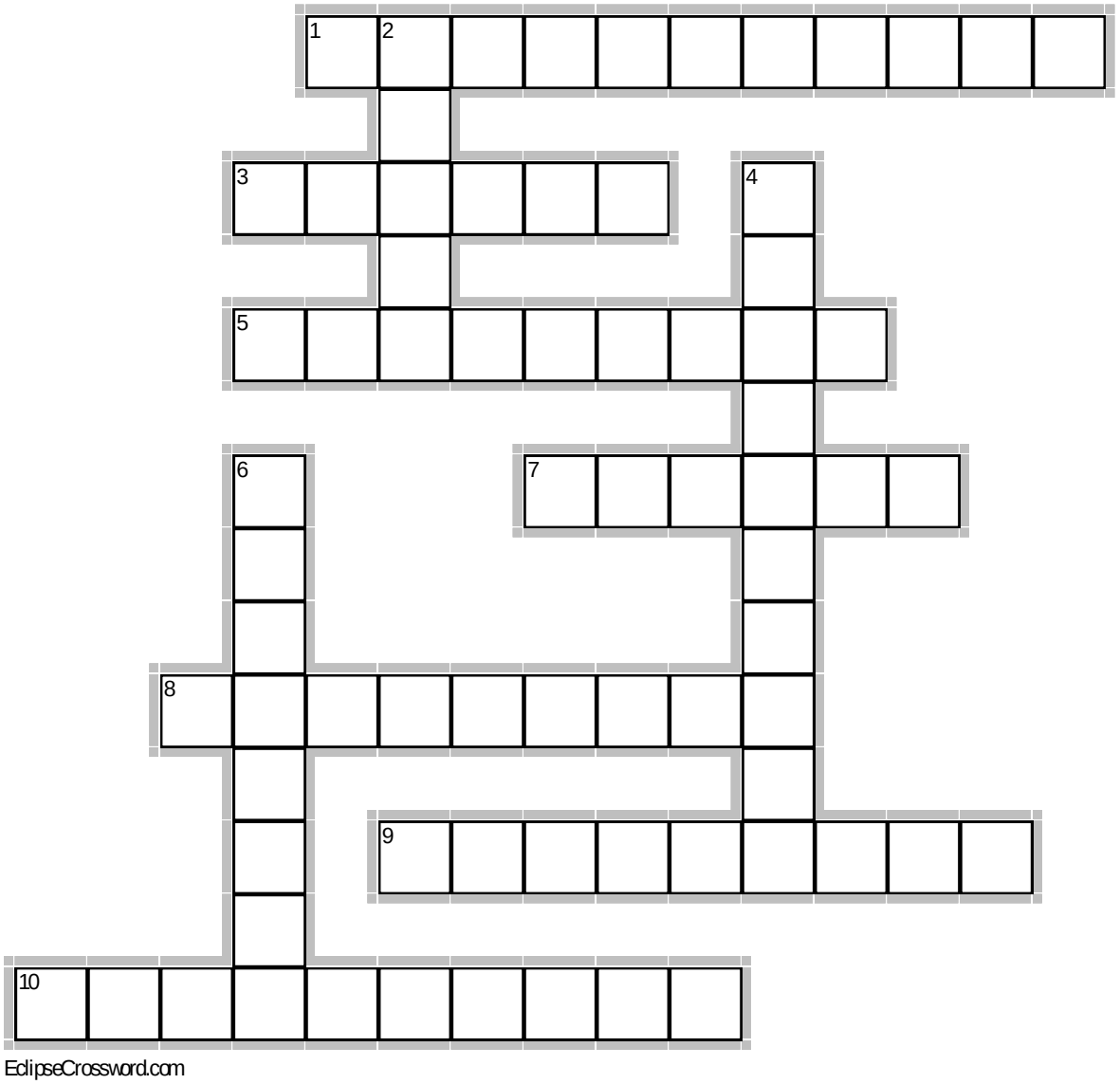
Enciclopedie ştiinţifică pentru copii, Editura Aquila’93, Oradea, 2008

Marea carte despre experimente, Editura Litera International, Bucureşti, 2006

150 de mari experimente ştiinţifice, Editura Aquila’93, Oradea, 2008

Rebus istoric, clasa a V-a, Orientul Antic

Fazakas Gábor,
Colegiul Național Mihai Eminescu, Oradea

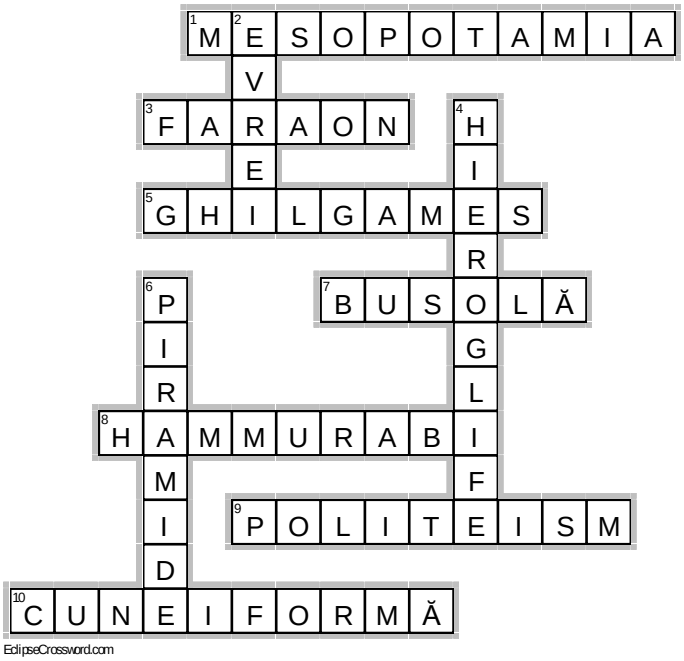
Orizontal

1. Regiune între fluviile Tigru și Eufrat.
3. Denumirea regelui în Egiptul antic.
5. A fost rege în oraș-statul Uruk.
7. Instrument pentru orientare inventat de chinezi.
8. Regele Babilonului, de numele său se leagă prima lege scrisă.
9. Religie care se bazează pe existența mai multor zei.
10. Tip de scriere la sumerieni.

Vertical

2. Popor monoteist din Orientul Antic.
4. Semne de scriere la egipteni.
6. Mormintele faraonilor din Egiptul antic.

Barem de corectare

Orizontal

1. **MESOPOTAMIA**—Regiune între fluviile Tigru și Eufrat.
3. **FARAON**—Denumirea regelui în Egiptul antic.
5. **GHILGAMEȘ**—A fost rege în oraș-statul Uruk.
7. **BUSOLĂ**—Instrument pentru orientare inventat de chinezi.
8. **HAMMURABI**—Regele Babilonului, de numele său se leagă prima lege scrisă.
9. **POLITEISM**—Religie care se bazează pe existența mai multor zei.
10. **CUNEIFORMĂ**—Tip de scriere la sumerieni.

Vertical

2. **EVREI**—Popor monoteist din Orientul Antic.
4. **HIEROGLIFE**—Semne de scriere la egipteni.
6. **PIRAMIDE**—Mormintele faraonilor din Egiptul antic.

Revoluția Franceză și Epoca lui Napoleon. Fișă de lucru (în limba germană)

Fazakas Judit,
Liceul Teoretic German „Friedrich Schiller”, Oradea

Arbeitsblatt: Die Französische Revolution und Napoleon-Zeit

I. Wählt die richtige Antwort!

1. Während der Französischen Revolution regierte der König Ludwig: a. XIV b. XV c. XVI

2. Die wichtigste Rolle in der französischen Gesellschaft hatte:

a. der Dritte Stand b. der König c. der erste Stand

3. Um die Finanzkrise zu überwinden wurde am 5 Mai 1789 ..... einberufen.

a. die Versammlung der Generalstände b. Parlament der Generalstände c. Kongregation der Generalstände

II. Verbindet richtig die Wörter mit den Definitionen!

1. Diktatur	a. Staat, der nicht von einem Monarchen geführt wird
2. Jakobiner	b. Führung eines Staates durch eine Person mit unbeschränkter Macht
3. Republik	c. alle Erwachsene haben das Recht zu wählen
4. allgemeines Wahrecht	d. radikale Gruppierung, die ihre Versammlungen in der Bibliothek des St.-Jakob-Klosters in Paris abhielt

III. *Die Erklärung der Meschen- und Bürgerrechte (26 August 1789)*

„Artikel 1: Die Menschen werden frei und gleich an Rechten geboren und bleiben es. Die gesellschaftlichen Unterschiede können nur auf den gemeinsamen Nutzen gegründet sein.

Artikel 2: Der Endzweck aller politischer Vereinigung ist die Erhaltung der natürlichen und unabdingbaren Menschen-rechte. Diese Rechte sind die Freiheit, das Eigentum, die Sicherheit, der Widerstand gegen Unterdrückung.

Artikel 3: Der Ursprung aller Souveranität liegt seinem Wesen nach beim Volke. Niemand kann eine Autorität ausüben, die ihm nicht von der Nation anvertraut wurde.

Artikel 4: Die Freiheit besteht darin, alles zu tun zu dürfen, was einem anderen nicht schadet.

Artikel 6: Das Gesetz ist der Ausdruck des allgemeinen Willens; alle Bürger haben das Recht, persönlich oder durch ihre Vertreter an seiner Schaffung mitzuwirken.“

- Wer hat das Dokument geschrieben?
- Welche Prinzipien findet ihr im Text!

IV. Ergänzt den Text mit den passenden Wörtern aus der Liste: Frankreich, Kaiser, Siege, General, Ajaccio, Exil, Waterloo.

Napoleon Bonaparte (1769-1821)

Napoleon Bonaparte entstammte einer einfachen Familie aus …….., die Hauptstadt Korsikas. Während der Revolution wurde er …… 1796 erhielt er den Oberbefehl über die Italienarmee. Nach der ägyptischen Expedition kehrte er nach ……. zurück. Auf dem Schlachtfeld errang Napoleon zahlreiche …… Die europäischen Mächte, die sich gegen ihn verbündet hatten, wurden besiegt. 1804 wurde er …… 1815, nach der Niederlage von …….., wurde er gezwungen, abzudanken. Er starb 1821 im ……., auf der Insel St. Helena im Südatlantik.

Lösung (Rezolvare):

I.

1. c.
2. a.
3. a.

II.

1. b.
2. d.
3. a.
4. c.

III.

- Der Dritte Stand
- Freiheit der Menschen, Recht auf Eigentum, Volkssouveranität

IV. Ajaccio / General / Frankreich / Siege / Kaiser /Waterloo / Exil

SĂPTĂMÂNA LEGUMELOR ȘI A FRUCTELOR DONATE
Proiect socio-educativ

Prof.Vilceanu Cristian,
Colegiul National Pedagogic Stefan Odobleja

- **ORGANIZATORUL PROIECTULUI**
  DENUMIREA INSTITUȚIEI: Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja
  ECHIPA DE COORDONARE:
  Prof. B.L- director
  Prof. D.P- director adj.
  Prof. P.A. – coordonator SNAC
  Prof.Vilceanu Cristian- membru

- **PARTENERI IMPLICAȚI**:
  - Elevi
  - Cadre didactice voluntare
  - Episcopia Severinului și Strehaiei
  - Inspectoratul Școlar Județean Mehedinți

- **JUSTIFICAREA PROIECTULUI**:
  CONTEXTUL DE REALIZARE: intern pentru depozitarea fructelor și a legumelor donate de voluntari, extern pentru beneficiarii fructelor și legumelor
  FACTORI JUSTIFICATIVI:
  - Prin implicarea copiilor, după puterile lor, în activități de voluntariat, dezvoltăm la aceștia responsabilitatea și sensibilitatea față de semenii lor, stima de sine și devotamentul față de ideile civice;
  - În societatea românească există foarte mulți copii abandonați, persoane vârstnice singure și familii defavorizate care au nevoie de ajutorul voluntarilor;
  - Prin munca în echipe dinamice de voluntari se pot realiza contacte, se pot face cunoștințe, se leagă prietenii,se socializează, se testează o posibilă carieră, toate acestea fiind utile în viață.

- **OBIECTIVELE PROIECTULUI**:
  OBIECTIVE PE TERMEN SCURT:
  -încurajarea participării elevilor la acțiuni de volunariat;
  -implicarea elevilor în viața comunității locale;
  -însușirea de valori civice precum solidaritate, implicare și munca în echipă;
  -elevii să devină responsabili, să respecte procedurile, politicile, drepturile și obligațiile voluntarilor.
  OBIECTIVE PE TERMEN LUNG:
  - formarea unor atitudini și comportamente de respect pentru ființa umană, mediul înconjurător, fără a discrimina în funcție de rasă, etnie, sex, convingeri politice sau religioase, abilitate fizică sau psihică, nivel de educație, vârstă, etc.;
  - dobândirea unei experiențe, a unor abilități și cunoștințe în vederea obținerii mai ușor a unui loc de muncă sau pentru a descoperii exact ce profesie se potrivește fiecăruia dintre elevii voluntari;

- **PUBLICUL VIZAT**:Copii și persoane vârstnice cu nevoi speciale.

- **LOCUL DE DESFĂȘURARE**: la Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja se vor colecta fructele si legumele donate de voluntari, iar la partenerii menționati se vor dona aceste fructe și legume.

- **PERIOADA**: săptămâna 21-25 noiembrie 2022

- **CONȚINUTUL PROIECTULUI**:

ACTIVITĂȚI:

Activitatea de voluntariat a presupus colectarea de fructe și legume în vederea distribuirii acestora persoanelor vârstnice cu nevoi speciale, dorindu-se sensibilizarea elevilor și profesorilor din cadrul instituției de invățământ cu privire la situația dificilă în care se află persoanele vârstnice afectate de lipsa alimentelor.

METODE: munca în echipă, munca individuală, informarea și autoinformarea.

RESURSE:

UMANE:elevi voluntari, cadre didactice voluntare,vârstnici și alte persoane defavorizate cu nevoi sociale;

MATERIALE:fructe și legume donate de elevii și profesorii voluntari;

FINANCIARE: fonduri proprii.

EVALUAREA:chestionarea verbală a elevilor;

PERSPECTIVELE PROIECTULUI: sunt create condiții pentru implicarea elevilor în activități de voluntariat.

REZULTATE: 389 kg cartofi
109 kg ceapă
21 kg morcovi
23 l ulei
23 pungi zahăr
31 pungi orez
4 pungi mălai
2 pungi fidea
40 kg fasole
2,5 kg țelină
6 kg mere
5,5 kg portocale
1 kg usturoi

SĂPTĂMÂNA LEGUMELOR ŞI A FRUCTELOR DONATE
Proiect socio-educativ

Prof.Harcău Daniel
Colegiul National Pedagogic Stefan Odobleja

- **ORGANIZATORUL PROIECTULUI**
  DENUMIREA INSTITUȚIEI: Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja
  ECHIPA DE COORDONARE:
  Prof. B.L- director
  Prof. D.P- director adj.
  Prof. P.A. – coordonator SNAC
  Prof.Harcău Daniel- membru

- **PARTENERI IMPLICAȚI**:
  - Elevii din cadrul școlii noastre
  - Cadre didactice voluntare care predau în unitatea noastră de învățământ
  - Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Constantin Pufan”
  - Inspectoratul Școlar Județean Mehedinți

- **JUSTIFICAREA PROIECTULUI**:
  FACTORI JUSTIFICATIVI:

- Prin implicarea elevilor școlii noastre , după posibilitățile lor, în activități de voluntariat, dezvoltăm la aceștia responsabilitatea și sensibilitatea față de semenii lor, stima de sine și devotamentul față de ideile civice;
- În societatea românească există foarte mulți copii abandonați, familii defavorizate care au nevoie de orice fel de ajutor, iar dacă societatea în care trăim nu face acest lucru este de datoria noastră să dezvoltăm în elevii noștrii spritul de voluntariat;
- Doar lucrând împreuna, între voluntarii implicați în acest proiect, se pot realiza contacte, se pot face cunoștințe, se leagă prietenii,se socializează, se testează o posibilă carieră,se creeaza relații de întrajutorare , iar toate acestea vor fi utile pe viitor în viață.

- **OBIECTIVELE PROIECTULUI**:
  OBIECTIVE PE TERMEN SCURT:

-încurajarea participării elevilor la acțiuni de volunariat;
-implicarea elevilor în viața comunității locale;
-elevii să devină responsabili, să respecte procedurile, politicile, drepturile și obligațiile voluntarilor.

OBIECTIVE PE TERMEN LUNG:

- formarea unor atitudini și comportamente de respect pentru membrii comunității din care fac parte și mai ales față de cei nevoiași, fără a discrimina în funcție de rasă, etnie, sex, convingeri politice sau religioase, abilitate fizică sau psihică, nivel de educație, vârstă, etc.;
- dobândirea unei experiențe, a unor abilități și cunoștințe în vederea obținerii mai ușor a unui loc de muncă sau pentru a descoperii exact ce profesie se potrivește fiecăruia dintre elevii voluntari;

- **GRUPUL TINTA** :Copii cu nevoi speciale și cei care provin din familii dezavantajate.

- **LOCUL DE DESFĂȘURARE**: în cadrul Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja se vor colecta fructele și legumele donate de voluntari, iar la partenerii menționati în proiect se vor dona fructele și legumele colectate cu ajutorul elevilor din cadrul școlii noastre.

- **PERIOADA**: săptămâna 20-24 noiembrie 2021

- **CONȚINUTUL PROIECTULUI**:
  ACTIVITĂȚI:
  Activitatea de voluntariat a presupus colectarea de fructe și legume în vederea distribuirii acestora elevilor cu nevoi speciale sau celor din familii dezavantajate, dorindu-se sensibilizarea elevilor și profesorilor din cadrul unității noastre de învățământ cu privire la situația dificilă în care se află copiii institutionalizați din acest centru , dorindu-se prin aceasta să li se suplimenteze porția de mâncare pe care o primesc în fiecare zi.
  METODE: munca în echipă, munca individuală, informarea și autoinformarea.

RESURSE:
UMANE:elevi voluntari, cadre didactice voluntare și alte persoane defavorizate cu nevoi sociale(elevi ai centrului);
MATERIALE:fructe și legume donate de elevii și profesorii voluntari;
FINANCIARE: fonduri proprii.

EVALUAREA:chestionarea verbală a elevilor, realizarea unei expoziții foto cu ceea ce s-a realizat în cadrul proiectului;

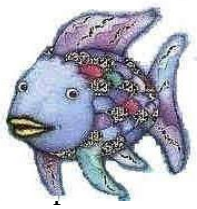
REZULTATE ATEPTATE:
400 kg cartofi
100 kg ceapă
25 kg morcovi
20 l ulei
20 pungi zahăr
30 pungi orez
40 kg fasole
30 kg mere
10 kg portocale
15 kg banane

PROIECT DIDACTIC

Prof. Înv. Primar Jurcă Margareta
Școala Gimnazială Nr.39 “Nicolae Tonitza”, Constanța

CLASA : pregătitoare B

ARIA CURRICULARĂ : Consiliere și orientare

DISCIPLINA: Dezvoltare personală

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE : CĂLĂTORIND PRIN UNIVERS

SUBIECTUL LECȚIEI : **Poveștile ne învață lucruri bune despre viață** – Tehnici sprijină învățarea

TIPUL LECȚIEI : Lecție de formare de priceperi și deprinderi

COMPETENȚE SPECIFICE: 2.3. Explorarea caracteristicilor fiinţelor şi obiectelor preferate şi a interacţiunii simple cu acestea

3.2. Aplicarea unor tehnici simple care sprijină învăţarea şi succesul şcolar

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

a) **Cognitive**: **O.C.1** - să formuleze răspunsuri adecvate la întrebările cadrului didactic;

O.C. 2 - să indice responsabilitățile și disciplinele preferate, precum și colegul preferat;

O.C. 3 – să-și exprime opinia (acordul/dezacordul) cu privire la acțiunile personajului prezentat în poveste;

b) **Psiho-motrice: O.P.M. 1 –** să manevreze corect instrumentele de lucru în rezolvarea sarcinilor;

c) **Afective: O.A**. manifestarea interesului pentru activitățile desfășurate în clasă.

STRATEGII DIDACTICE :

METODE ȘI PROCEDEE : conversația, explicația, munca independentă, lectura, linia valorilor.

MIJLOACE DIDACTICE : Prezentare Power Point, mijloace multimedia, jetoane, creioane colorate, lipici

RESURSE UMANE : 25 elevi / RESURSE TEMPORALE : 45 min

BIBLIOGRAFIE :

Ministerul educației naționale (2013). *Programa pentru disciplina Dezvotare personală,* clasa pregătitoare, clasa I, clasa a II-a, aprobată prin ordin al ministrului Nr. 3418/19.03.2013

Adina Achim , Emanuela Patrichi, Anca Veronica Tăut (2021). *Exploratori în clasa pregătitoare. Caiet transdisciplinar 1*, Cluj-Napoca: Sinapsis Publishing Project

Pfister M. (2022). *Peștele Curcubeu*, București: Editura Arthur

Secvența lecției	**O.O.**	**Conținuturi**	**Strategii didactice**			**Evaluarea**
			Metode	**Mijloace**	**Forme de organizare**	
Introducere 5 min.	O.C.1	Asigurarea unui climat adecvat desfășurării activității. - aerisirea clasei -pregătirea materialelor necesare - aranjarea mobilierului (băncile vor fi grupate câte patru) **Întâlnirea de dimineață**: salutul, prezența, calendarul naturii. **Calendarul naturii*:*** Se completează *calendarul naturii*: data, ziua, anul, anotimpul: - *În ce anotimp suntem?* - *Ce știți despre acest anotimp?* - *Ce zi a saptămânii este astăzi?* - *Ce zi a fost ieri?* - *Ce zi va fi mâine?* - *În ce dată suntem?* - *În ce lună suntem?* - *În ce an suntem?* - *Cum este vremea azi?* **Mesajul săptămânii:** *„Grijă față de planeta noastră!”*	Conversația	Calendarul naturii	Frontal	Observarea directă a elevilor

Reactualizarea cunoștințelor 5 min.	O.C.2	Cadrul didactic inițiază o discuție privind rutinele vieții de școlar, responsabilitățile elevilor în clasă. ***„Prefer să....”*** **-** Fiecare elev primește o fișă de lucru și un plic care conține jetoane (insigne cu responsabilitățile elevilor în clasă, precum și imagini reprezentând disciplinele din orar). Indică două dintre disciplinele preferate, respectiv două dintre responsabilitățile sale preferate în clasă, alegând jetoanele corespunzătoare pe care le va lipi pe fișa primită (Anexa 2)	Conversația Explicația Munca independentă	Fișă de lucru Jetoane	Frontal Individual	Observarea
Captarea atenției 2 min.	O.A.	Se realizează prin intermediul unui pinguin (pluș) care a adus copiilor un pachet (în care am găsit două planșe, dar și fișe de lucru pentru copii și jetoane). (Anexa 3)		Pinguin Planșe Fișe și jetoane	Frontal	
Anunțarea temei și a obiectivelor 1 min.		Se anunță, într-un mod accesibil copiilor, tema și obiectivele lecției. Astfel, elevii află că vor afla informații care îi ajută să învețe mai bine, să obțină succesul pe care oricine îl dorește, dar nu toți reușesc să îl atingă.	Explicația		Frontal	
Dirijarea învățării 25 min.	O.C.1	Cu ajutorul planșelor (*Drumul învățării* și *Pași către reușita în învățare*), expuse la tablă, cadrul didactic va ghida conversația, prezentând copiilor pașii și ingredientele care le asigură reușita (Anexa 4): *Elevii sunt îndemnați să își imagineze că particpă la un concurs de alergare, o întrecere; ei își doresc, firește, să câștige (PASUL 1 – VREAU);* *Este important să se privească cu încredere, să încerce să se privească ridicând trofeul;* *Este important să se gândească cum pot ei să câștige, ce trebuie să facă pentru a reuși și să pornească apoi în drumul spre victorie (PASUL 2 – ÎNCEP)* *PASUL 3 – FAC TOT CE POT (mă pregătesc, exersez, încerc diferite căi)* *PASUL 4 – SUNT ORGANIZAT*	Conversația	Planșe	Frontal	Aprecieri verbale Observarea capacității de menținere a atenției Observarea directă a elevilor

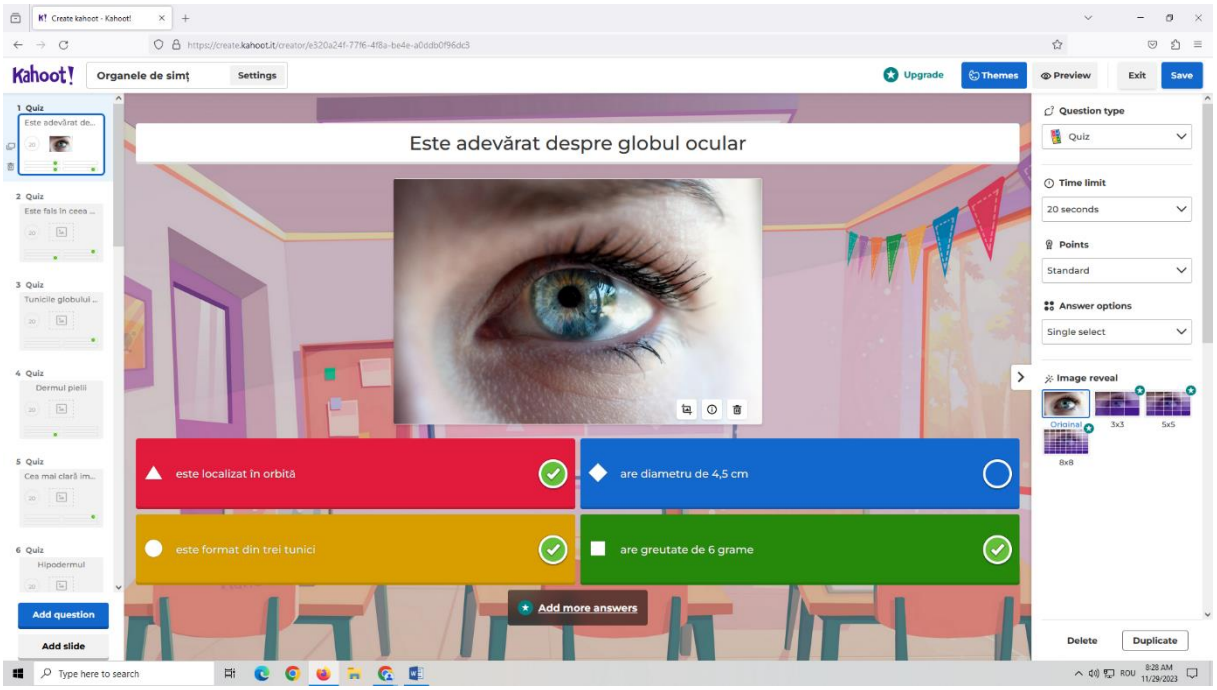
	O.C.2	*Să ne imaginăm că, în drumul nostru spre succes, ne împiedicăm și cădem; ne lovim chiar rău și ne doare! Ce putem face?* *Pasul 4 – CERE AJUTORUL/AJUTĂ* *Pasul 5 – NU RENUNȚ* Ingrediante secrete pentru reușită: ÎNCREDEREA, RĂBDAREA, VOINȚA, ATENȚIA, PERSEVERENȚA. **Peștele curcubeu** – poveste despre ***puterea prieteniei,*** despre cum te raportezi la grup, despre lucrul în echipă (cum și când cerem ajutor, ce și cât ești dispus să oferi vs ce și cât aștepți să primești – valorile preferate). *Credeți că a facut bine peștișorul că a dat celorlalți solzii săi deosebit de valoroși pentru el? Haideți să vedem voi cum ați fi procedat? Cine ar fi împărțit, ca și peștisorul din poveste, toți solzii sai deodebiți cu prietenii din jur să se poziționeze în partea dreaptă, iar cei care cred că era mai bine să îi păstreze pentru el sau măcar să nu împartă așa de mulți, să se poziționeze în partea opusă a liniei.*	Lectura Linia valorilor	Carte Cretă	Frontal Frontal	
Obținerea performanței 5 min	O.P. M.1	Fiecare elev primește câte un solz. Trebuie să îl coloreze și să scrie pe el numele unui coleg de clasă pe care îl preferă /apreciază, apoi să îl lipească pe un pește mare de la tablă – realizăm astfel un Pește curcubeu mare, al clasei..	Munca independen-tă	Jetoane Pește din cardon	Individual Frontal	Observarea directă
Încheierea activității 2 min		Se fac aprecieri privind participarea elevilor la lecţie.				

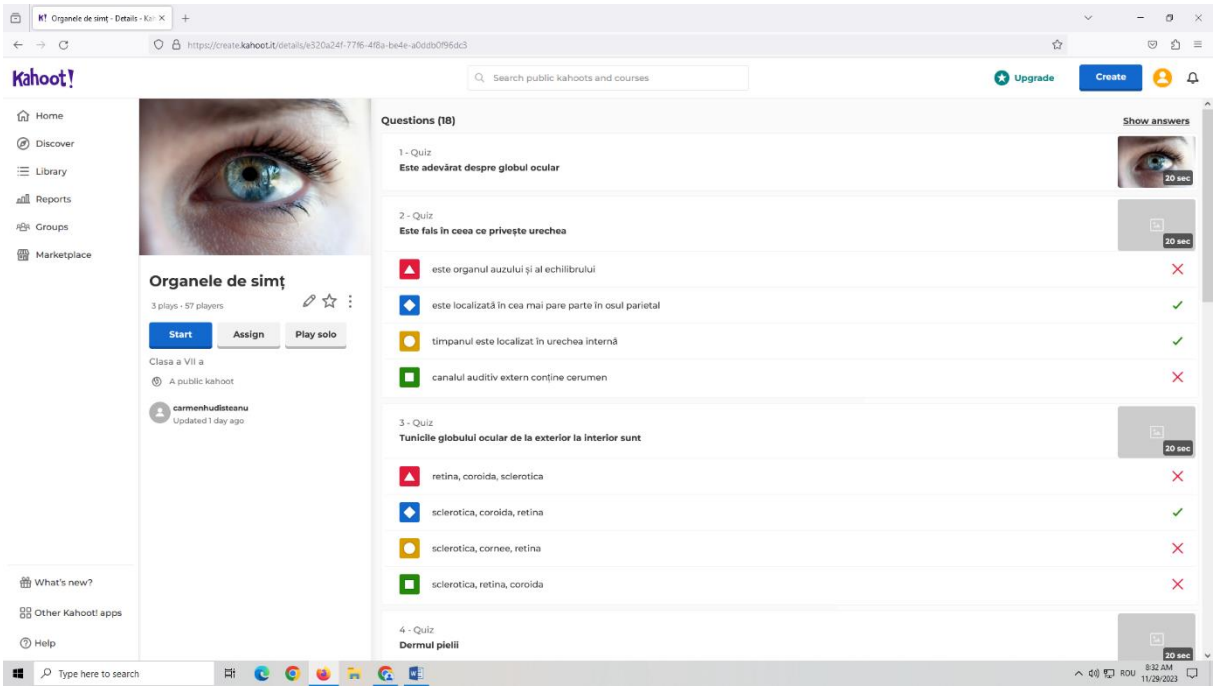
Test interactiv de evaluare sumativă „Organele de simț”
Fișă descriptivă a resursei educaționale deschise

prof. Hudișteanu Carmen Daniela
Liceul Teoretic Special ,,IRIS” Timișoara
Liceul Teoretic ,,David Voniga” Giroc

I. Date generale	
Titlul resursei educaționale propuse	Test interactiv de evaluare sumativă ,, Organele de simț”
Disciplina	Biologie
Clasa	a VII - a
Autor	Prof. Hudișteanu Carmen Daniela
II. Prezentarea resursei educaționale	
Competența vizată	Utilizarea adecvată a terminologiei specifice biologiei în comunicarea scrisă prin utilizarea mijloacelor TIC.
Durata resursei	20 minute
Scurtă prezentare a resursei educaționale propuse	Resursa educațională deschisă este test interactiv cu tema ,,Organele de simț” care se aplică la clasa a VII-a, la sfârșitul capitolului. Testul este format din 18 itemi. Itemii 1-18 sunt itemi cu alegere multiplă, fiecare având câte patru variante de răspuns. Timpul pentru a alege răspunsul corect este de 20 de secunde pentru fiecare item. Fiecare item rezolvat corect se punctează cu 0,5 puncte. Nota se calculează astfel: numărul de itemi rezolvați corect înmulțit cu 0,5 puncte. Se acordăun punct din oficiu. Platforma educațională utilizată este Kahoot. https://create.kahoot.it/details/e320a24f-77f6-4f8a-be4e-a0ddb0f96dc3

III. Comentarii	
Alte aspecte utile de împărtășit cu privire la utilizarea resursei educaționale în activitatea cu elevii	Kahoot! este un instrument digital care este utilizat în educație pentru realizarea de scurte teste la care elevii răspund cu propriile dispozitive (de obicei, telefonul mobil). Aplicației Kahoot! antrenează elevii în activități rapide de evaluare de cunoștințe: test, quiz, trivia, fiind simplu de utilizat. Anterior creerii testului profesorul și-a făcut un cont pe https://kahoot.com/schools/ și în clasă acesta se autentifică pe propriul cont și lansează testul – un cod PIN apare pe ecranul videoproiectat. Elevii intră, de pe telefonul mobil/ tabletă/ computer, în orice browser de Internet, pe adresa kahoot.it, unde înscriu PIN-ul, apoi un nume de participant la „joc”. Profesorul lansează testul pe tablă, iar elevii răspund la întrebări pe telefoanele mobile. Întrebările sunt proiectate pe tablă, fiecare variantă de răspuns având asociate o culoare şi o figură geometrică. Pe telefoanele mobile, elevii selectează culoarea şi figura geometrică corespunzătoare răspunsului corect. Răspunsurile date de elevi sunt înregistrate automat pe platformă, ei putând vizualiza un clasament al celor mai bune cinci punctaje după fiecare răspuns, precum şi clasamentul final după terminarea testului. La finalizarea testului, profesorul primeşte în contul său un raport al rezultatelor, respectiv o analiză de ansamblu a rezultatelor tuturor elevilor şi o analiză a fiecărei întrebări din test, răspunsurile corecte fiind marcate cu verde, iar cele greşite, cu roşu. Deoarece feedback-ul este prompt, elevii se simt recompensaţi şi stimulaţi pe viitor pentru a obţine un rezultat cât mai bun. Crearea testelor prin utilizarea platformelor educaționale reușește o îmbinare armonioasă a dezideratelor educaţionale cu domeniile de interes ale elevilor.

Kahoot!
Organele de simț
Settings
Upgrade
Themes
Preview
Exit
Save
Este adevărat despre globul ocular
este localizat în orbită
are diametru de 4,5 cm
este format din trei tunici
are greutate de 6 grame
Add more answers
Question type
Quiz
Time limit
20 seconds
Points
Standard
Answer options
Single select
Image reveal
Add question
Add slide
Delete
Duplicate

Kahoot!
Search public kahoots and courses
Upgrade
Create
Home
Discover
Library
Reports
Groups
Marketplace
Organele de simț
Start
Assign
Play solo
Questions (18)
Show answers
1 - Quiz
Este adevărat despre globul ocular
2 - Quiz
Este fals în ceea ce privește urechea
este organul auzului și al echilibrului
este localizată în cea mai pare parte în osul parietal
timpanul este localizat în urechea internă
canalul auditiv extern conține cerumen
3 - Quiz
Tunicile globului ocular de la exterior la interior sunt
retina, coroida, sclerotica
sclerotica, coroida, retina
sclerotica, cornee, retina
sclerotica, retina, coroida
4 - Quiz
Dermul pielii

ROLUL METODELOR INTERACTIVE ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII ELEVILOR

Prof. Banciu Delia
Școala Gimnazială „Ovidiu Hulea” Aiud

Omul are dreptul la aspiraţie şi la creaţie. Privită ca o continuă creştere, viaţa îi oferă mereu ceva de făcut, de aflat, de construit, de dăruit, iar creşterea fiinţei devine cu atât mai vie, cu cât omul poate ieşi de pe făgaşul obişnuinţei, al constrângerilor, pentru a-şi exercita acest drept la creaţie.

Stimularea şi dezvoltarea gândirii creatoare, a spiritului de independenţă, a întregului potenţial psihic al elevului implicat în activitatea cu nuanţă creatoare, este un obiectiv prioritar al şcolii, începând cu învăţământul primar. În vederea realizării acestui obiectiv este necesară folosirea cu prioritate a metodelor şi tehnicilor cu caracter mobilizator prin care elevii să fie mereu solicitaţi să lucreze, să investigheze, să-şi exprime gândurile şi trăirile, să converseze , să creeze.

Voi prezenta în cele ce urmează câteva modalităţi de abordare a metodelor active, de stimulare a gândirii creatoare, în cadrul unităţii de învăţare “Primăvara”(clasa a II-a).

1. „Cuibul de păsărele” după Cezar Petrescu

Interogarea reciprocă - metodă de fixare şi sistematizare a cunoştinţelor, dar şi de verificare, care urmăreşte realizarea feed-back-ului. Presupune colaborarea între doi colegi.

Se citeşte cu atenţie textul şi fiecare elev scrie cât mai multe întrebări care îi vin în minte (5 min), apoi schimbă caietul cu colegul şi răspunde în scris la întrebările acestuia.

Brainstorming-ul- reprezintă formularea a cât mai multor idei, oricât de fanteziste ar părea acestea, ca răspuns la o situaţie dată.

Formulează cât mai multe idei referitoare la necesitatea ocrotirii naturii!

2. „Cuibul de păsărele” după Cezar Petrescu

Clarificatori, întrebători, rezumatori, prezicători - Clasa de elevi este împărţită în patru grupe (cu un nr. de 4-5 elevi). Timp de lucru –10 min.

Fiecare grupă de elevi va primi un nr. de la 1 – 4. Un reprezentant va extrage un bilet de pe catedră, unde se află scris: 1 - rezumatorii, 2 - întrebătorii, 3 - clarificatorii, 4 - prezicătorii. Echipele vor primi următoarele sarcini:

Întrebătorii: Găsește patru întrebări referitoare la conţinutul textului!

Rezumatorii: Realizează planul de idei!

Clarificatorii: Explică cuvintele: luncă, a dărui, a ticăi, a se înveşmânta!

Prezicătorii: Ce crezi că s-ar fi întâmplat dacă ar fi pus copilul mâna pe ouăle din cuib?

Eseul de cinci minute - o modalitate eficientă de a încheia ora. Li se solicită elevilor două sarcini: să scrie un lucru pe care l-au învăţat în lecţia respectivă şi să formuleze o întrebare pe care o mai au în legătură cu aceasta.

3.”Buburuza” după E. Jianu

Mâna oarbă – presupune fragmentarea textului. Fragmentele reprezintă tablouri. Elevii din aceeaşi grupă primesc textul fragmentat şi trebuie să-l reconstituie respectând succesiunea logică. Se poate realiza şi după citirea textului pentru a verifica dacă au reţinut conţinutul şi cunosc succesiunea logică a evenimentelor. Folosind această metodă elevii au o imagine mai clară despre text şi structura lui. Totodată, metoda îi ajută la împărţirea textului pe fragmente şi extragerea ideilor, la înţelegerea rolului alineatelor şi al paragrafelor.

Cubul - metodă care presupune exploatarea unui subiect, a unei situaţii din mai multe perspective, permiţând abordarea complexă şi integratoare a unei teme (descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează). Elevii sunt împărţiţi pe 6 grupe, fiecare grupă examinând tema pusă în discuţie din perspectiva unei cerinţe de pe o faţă a cubului.

1. Descrie anotimpul primăvara! **2. Compară** anotimpul iarna cu primăvara!

3. Asociază: Găseşte însuşiri pentru cuvintele: crâng, larmă, buburuză, scoarţă, etc.!

4. Analizează: Ce simte buburuza când iese de sub scoarţa copacului?

5. Aplică.: Continuă povestirea spunând ce crezi că i s-a întâmplat buburuzei!

6. Argumentează: „Toate au un rost pe lume”!

4.”Buburuza” după Eugen Jianu

Explozia stelară – o metodă de dezvoltare a creativităţii. Începe din centrul conceptului şi se împrăştie în afară, cu întrebări, asemenea exploziei stelare.

Se formează grupe de câte 4 elevi. Timp de lucru - 5 minute. Pe baza textului şi a cuvintelor din colţurile stelei (Cine?, Când?, Unde?, Cum?, De ce?) elevii trebuie să formuleze cele mai clare şi mai complete întrebări, pentru a primi răspunsuri pe măsură. După expirarea timpului, se evaluează, citindu-se toate întrebările. Exercițiul se poate efectua și oral, cu întreaga clasă, iar întrebările pot fi schimbate, în funcție de conținutul textului analizat.

Cvintetul - metodă de rezumare/sistematizare; se compune din cinci versuri (1substantiv, 2 adjective, 3 verbe, 4 cuvinte şi un cuvânt concluzie)

Exemplu:

Natura
Frumoasă, înverzită
Renăscând, râzând, aducând
Speranţă, bucurie, încântare, alinare
Primăvara.

Piramida este o variantă a cvintetului**.** În cazul ei, rândurile nu sunt limitate numeric, iar cuvântul concluzie lipsește, baza rămânând largă, ca a unei piramide.

Exemplu: **Cele patru piersici (poveste populară)**

1. Scrie **un** cuvânt din text care denumește un fruct!
2. Găsește **două** cuvinte cu același înțeles pentru cuvântul „fecior”!
3. Numește **trei** însușiri ale mezinului!
4. Spune în **patru** cuvinte ce a făcut al treilea fecior cu piersica!
5. Formulează o întrebare din **cinci** cuvinte referitoare la text!
6. Scrie un proverb despre prietenie, din **șase** cuvinte!

5.”Motanul pedepsit” de Elena Farago

Cadranele - metodă de rezumare şi sistematizare a unui conţinut informaţional.

Urmăreşte realizarea unei lecturi conştiente a unui text şi realizarea unui act de reflexie personală în legătură cu acesta. Pe tablă se trasează două axe perpendiculare în aşa fel încât să se formeze 4 cadrane. După lectura textului, elevii vor nota în fiecare cadran (fie pe perechi, fie individual): tema textului, sentimentele pe care le-a trezit lectura, legătura cu experienţa lor de viață, mesajul textului sau învăţătura pe care au desprins-o.

Metoda pălăriilor gânditoare - corespunde diferitelor tipuri de gândire. Angajează intens toate forţele psihice de cunoaştere. Dezvoltă gândirea critică.

Elevii au ocazia să manifeste empatie față de trăirile și emoțiile anumitor personaje.

Pălăria albastră – liderul - conduce jocul. Pălăria albă – povestitorul – relatează faptele. Pălăria roşie – psihologul – analizează comportamentul lui Petrişor. Pălăria neagră – criticul - critică modul în care a procedat Petrişor. Pălăria verde - gânditorul – găseşte o altă soluţie de rezolvare a situaţiei. Pălăria galbenă – creatorul - găseşte un alt final.

6.”Motanul pedepsit” de Elena Farago

Colţurile - Este recomandată când există mai multe poziţii vizavi de o anumită problemă. Lansăm o problemă şi le oferim elevilor posibilitatea de răspuns. Cei care au ales răspunsul A trec într-un colţ al clasei, iar cei care au ales răspunsul B în alt colţ. Elevii discută între ei în interiorul propriului grup. Fiecare echipă îşi alege un conducător care argumentează poziţia grupului. În final se încearcă atragerea spre fiecare colț a altor colegi din echipa adversă, pe baza unor argumente cu rol persuaziv.

Linia valorică – pe petalele unei flori, în centrul căreia se află scris numele băiatului din lecţie, se notează însuşirile acestuia.

7.”În ziua de Paşte” de Elena Farago

Ştiu, vreau să ştiu, am învăţat - se trece în revistă ceea ce elevii ştiu deja despre sărbătoarea de Paşti şi apoi se formulează întrebări la care se aşteaptă găsirea răspunsurilor în lecţie. Permite elevilor să facă legături logice între cunoștințele acumulate și noile informaţii care trebuie învăţate .

RAI - metodă de fixare şi sistematizare a cunoştinţelor, dar şi de verificare, care urmăreşte realizarea feed-back-ului. Se realizează printr-un joc de aruncare a mingii. Elevul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din lecţia predată, elevului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare.

Dezvoltă gândirea critică. Permite autoevaluarea propriei activităţi.

8. „În ziua de Paşte” de Elena Farago

Scaunul autorului – oferă elevilor prilejul de a-şi dezvolta capacitatea de a pune întrebări în legătură cu o problemă dată. Un elev va fi invitat să ia loc pe scaunul care devine scaunul autorului şi va juca rolul fie al învăţătorului, fie al unui elev. Ceilalţi elevi îi vor pune întrebări din lecţie sau cel de pe scaun va pune întrebări elevilor.

Discuţia – este o metodă bazată pe comunicarea învăţător-elev, elev-elev. Facilitează comunicarea în cadrul lecţiei şi îi pregăteşte pe elevi pentru comportamentul democratic, deoarece orice punct de vedere trebuie ascultat şi respectat, chiar dacă nu suntem de acord cu el.

Discuţie: Semnificaţia sărbătorii de Paşte. Paştele la români.

Prin folosirea metodelor enumerate mai sus am urmărit creşterea capacităţilor aptitudinale cum ar fi: flexibilitatea spontană şi adaptativă, fluiditatea (cu formele ei), originalitatea, imaginaţia, etc. Elevii participă cu plăcere la aceste activităţi, metodele urmărind eludarea monotoniei şi a plictiselii. Deși trebuie să recunoaștem că aceste metode sunt uneori cronofage, totuși, aplicarea lor în cadrul lecţiilor de limba şi literatura română poate oferi elevilor posibilitatea manifestării libertăţii de gândire şi conduce la transformarea lecţiilor într-o aventură a cunoaşterii în care copilul să devină un participant activ şi creativ la propria formare.

Bibliografie:

Cerghit, Ioan ,*Metode de învăţământ,* Editura Polirom, Iaşi, 2006
Roco, Mihaela- Creativitate şi inteligenţă emoţională, Editura Polirom, Iaşi, 2004
Sternberg, Robert, *Manual de creativitate*, Editura Polirom, Iaşi, 2005

IOAN SLAVICI, „MOARA CU NOROC”
TEST DE EVALUARE ADAPTAT COPIILOR CU CES

Prof. Budurean Corina
Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Oradea

Citiţi cu atenţie fragmentul de mai jos:

Se dă textul:

„Ghiţă luă pe unul dintre copii şi-l sărută.

- Sărmanilor mei copii, zise el, voi nu mai aveţi, cum avuseseră părinţii voştri, un tată cinstit.

- Lasă, Ghiţă, grăi Ana, noi şi toţi oamenii buni, care te cunosc, te ştim cine eşti şi ne mustrăm pentru gândurile rele ce e vom fi făcut despre tine.

- Nu asta e cinste, întâmpină soţul. Cinstit nu e decât omul care a astupat gurile rele, pre care nimeni nu-l poate grăi de rău fără a se da de ruşine: cinstea e sila pe care le-o faci oamenilor răi de a te socoti om între oameni. Eu nu mai pot sili pe nimeni să nu le zică copiilor ăstora: „Tatăl vostru e un om ticălos!”

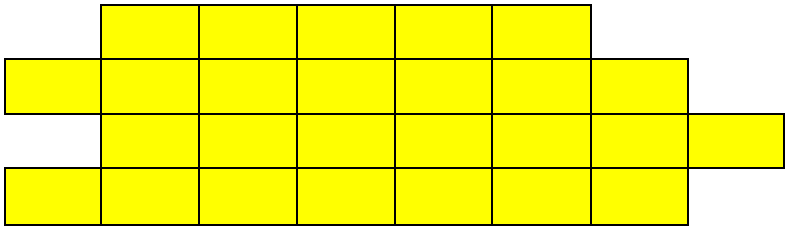
- Aşa e, răspunse bătrâna, multe trebuie să faci de dragul lumii, fiindcă e mare nenorocire când te strici cu ea. Dar ce să-i faci? E aşa o dată şi nu altfel. Dacă te-ai stricat cu lumea, nu te mai găti de sărbătoare, ci stai acasă şi te pune să-ţi torci din fuiorul tău o cămaşă curată.”

Se cere:

1. Identifică momentul din compoziţia nuvelei căreia îi aparţine acest fragment;
2. Descrie starea sufletească a lui Ghiţă;
3. Identifică o trăsătură morală a lui Ghiță;
4. Precizează modalitatea de caracterizare a personajului;
5. Cum defineşte Ghiţă cinstea?
6. Care este relaţia dintre individ şi colectivitate, aşa cum se reflectă în acest fragment?
7. Rezolvă următorul rebus pentru a afla numele personajului care intră în conflict cu Ghiță:

REBUS

1. Cu cine nu trebuie să „te strici” pentru a fi considerat cinstit?
2. Ce fel de om se consideră Ghiță?
3. Ce fel de tată îți dorește Ghiță să aibă copiii lui?
4. Cine îi dă sfaturi lui Ghiță despre cinste?

MODEL DE REZOLVARE A REBUSULUI

	L	U	M	E	A		
T	**I**	C	Ă	L	O	S	
	C	I	N	S	T	I	T
B	**Ă**	T	R	Â	N	A	

PROIECTUL EDUCAȚIONAL ȘI VOLUNTARIATUL

Țuchel Mariana, CJRAE Galați
Liceul Tehnologic„Ovid Caledoniu’’ Tecuci, jud.Galați

Voluntariatul influențează formarea caracterului copiilor, dezvoltă abilități practice, ajută la fomarea unor abilități mai bune de relaționare, rupe rutina activităților zilnice și a monotoniei, dă posibilitatea elevilor să-și exerseze abilitățile în diverse activități.

Voluntariatul învață tinerii implicați să lucreze în echipă, să dobândească competențe în ceea ce privește comunicarea în limba română sau în altă limbă de circulație internațională, să se deprindă cu tehnici de negociere, de cooperare, să gestioneze conflicte, cu modalități de scriere a proiectelor, cu tehnologii moderne implicate în comunicarea virtuală.

Elevul angajat în voluntariat își formează deprinderi sănătoase de viață, învață să își organizeze timpul, devine adult mai responsabil, implicat în a schimba lumea din jurul său.

Tinerii voluntari au ocazia să cunoască oameni noi, să-și îmbunătățească cultura generală, să dobândească abilități noi, să schimbe viața altor persoane prin implicarea în proiectele desfășurate.

PROIECT PARTENERIAT EDUCAȚIONAL

Titlul proiectului: ÎMI PASA!

Echipa de proiect: psihologul școlar, cadre didactice

Durata parteneriatului: un an școlar

Scopul proiectului: Dezvoltarea abilităților copiilor cu nevoi speciale prin activități recreative și arrt-terapeutice(arte plastice, muzică, sport, petrecerea timpului liber)

Grup țintă: 15 elevi cu nevoi speciale - Liceul Tehnologic,, Ovid Caledoniu’’ Tecuci

10 voluntari - Liceul Tehnologic,, Ovid Caledoniu’’ Tecuci

Obiective: Educarea sentimentelor de toleranță, prietenie,bună dispoziție cu copiii din alte grupuri/ Implicarea elevilor, cadrelor diadctice în cadrul unor proiecte ce vor fi realizate împreună cu elevii cu cerințe educative speciale/dezvoltarea abilităților de comunicare, eficiență, de lucru în echipă, de asumarea responsabilității

Rezultate așteptate: dezvoltarea capacității de relaționare/dezvoltarea stimei de sine/responsabilizarea elevilor și cadrelor didactice prin implicarea în acțiunile proiectului/întărirea parteneriatului cu alte instituții școlare/promovarea imaginii școlii în comunitatea;

Evaluare proiectului:raport de evaluare finală/procese verbale realizate în urma desfășurării activităților/chestionare aplicate

Modalități de realizare:cadrele didactice și elevii voluntari se vor întâlni lunar pentru desfășurarea activităților recreative, de relaxare, de petrecere a timpului liber cu elevii Liceului Tehnologic „Ovid Caledoniu’’ Tecuci/echipa de proiect va realiza pliante postit-ituri, comunicate de presă pentru promovarea proiectului

Produsele proiectului: fotografii, afișe, lucrări realizate de elevi

Bugetul proiectului: Consumabile utilizate pentru obținerea diferitelor produse vor fi procurate de către școala parteneră /Costurile pentru materialele publicitare vor fi suportate de cadrele didactice și elevii voluntari

Principalele activități ale proiectului:

1. Semnificația Crăciunului
2. Ziua mea de naștere

3. Ce voi face când voi fi mare?
4. Legenda mărțișorului
5. Să plantăm o floare!
6. Să facem bilanțul!

Prin aceste activități s-a urmărit dezvoltarea la elevii cu CES a spiritului de competiție, de echipă, dezvoltarea încrederii în forțele proprii, mobilizându-i spre colaborare. S-a urmărit dezvoltarea relațiilor interpersonale, o mai bună socializare, dezvoltându-le priceperi, deprinderi și abilități cognitive pentru că ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Parteneriatul a fost un succes, atât pentru voluntari cât și pentru cei 15 elevi cu nevoi speciale.

Proiectul a dat posibilitatea elevilor de a acumula noi experiențe, de a avea abilități de viață în pas cu timpurile în care trăim, a ajutat copiii să își formeze noi deprinderi, să își creeze contacte care să ii ajute să depășească noi stereotipuri, prejudecăți pentru a transforma comunitatea în care trăiesc.

Bilbiografia

Adina Băran-Pescaru, Parteneriat în educaţie, Ed. Aramis Print, Bucureşti, 2004, cap. 2.
Didactic.ro

PROIECT DE ACTIVITATE

BILEA LOREDANA
GRĂDINIȚA P.P. ” FURNICUȚA ” ARAD

Data: 16 OCTOMBRIE 2023
Unitatea de învățământ: GRĂDINIȚA P.P. ” FURNICUȚA ” ARAD
Educatoare: BILEA LOREDANA
Nivelul: I
Grupa: MICĂ ” A ”- " STELUȚELOR"
Tema: ” CUM EXPRIMĂM CEEA CE SIMȚIM? ”
Subtema: ” ÎN FASCINANTA LUME DISNEY ”
Forma de realizare: ACTIVITATE INTEGRATĂ (ADP + ALA1 + ADE + ALA 2)
Tema zilei: ” PETRECERE DE ZIUA LUI MINNIE MOUSE ”
Categorii de activități:

- ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ: Întâlnirea de dimineață, Prezența, Calendarul Naturii
- ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE 1: Centre deschise: Joc de masă; Construcții
- ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE: Domeniul Limbă și Comunicare : Educarea Limbajului
  Domeniul Om și Societate : Activitate practică
- ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE 2: Dans tematic

Tipul activității: Formare de priceperi și deprinderi;
Scopul: Formarea capacității de a recunoaște și a denumi obiecte ; Formarea și consolidarea unor activități practice, specific nivelului de dezvoltare motrică.
Dimensiuni ale dezvoltării:

A. DEZVOLTAREA FIZICĂ, A SĂNĂTĂȚII ȘI IGIENEI PERSONALE:
1. MOTRICITATE GROSIERĂ ȘI MOTRICITATE FINĂ ÎN CONTEXTE DE VIAȚĂ FAMILIARE:
1.2. PARTICIPĂ LA ACTIVITĂȚI FIZICE VARIATE, ADECVATE NIVELULUI LUI DE DEZVOLTARE;
1.3. UTILIZEAZĂ MÂINILE ȘI DEGETELE PENTRU REALIZAREA DE ACTIVITĂȚI VARIATE;

B. DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ
1. INTERACȚIONEAZĂ CU ADULȚII ȘI CU COPII DE VÂRSTE APROPIATE
1.3. INIȚIAZĂ/ PARTICIPĂ LA INTERACȚIUNI POZITIVE CU COPII DE VÂRSTĂ APROPIATĂ;
4. AUTOCONTROLUL ȘI EXPRESIVITATE EMOȚIONALĂ
4.1. RECUNOAȘTE ȘI EXPRIMĂ EMOȚII DE BAZĂ, PRODUSE DE PIESE MUZICALE, TEXTE LITERARE, OBIECTE DE ARTĂ ETC.

C. CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI ÎN ÎNVĂȚARE:
2. *FINALIZAREA SARCINILOR ȘI A ACȚIUNILOR*:

2.2. INTEGREAZĂ AJUTORUL PRIMIT, PENTRU REALIZAREA SARCINILOR DE LUCRU LA CARE ÎNTÂMPLINĂ DIFICULTĂȚI;
3. *ACTIVARE ŞI MANIFESTARE A POTENȚIALULUI CREATIV*
3.1. MANIFESTĂ CREATIVITATE ÎN ACTIVITĂȚI DIVERSE

D. DEZVOLTAREA LIMBAJULUI, A COMUNICĂRII ŞI A PREMISELOR CITIRII ŞI SCRIERII
a.*2. MESAJE ORALE ÎN DIFERITE SITUAȚII DE COMUNICARE*
2.2. RESPECTĂ REGULILE DE EXPRIMARE CORECTĂ ÎN DIFERITE CONTEXTE DE COMUNICARE
b.*2. EXPRIMAREA ORALĂ A MESAJULUI, A EMOȚIILOR ETC. (COMUNICARE EXPRESIVĂ)*
2.1. PRONUNȚĂ CORECT SUNETELE SPECIFICE LIMBII ROMÂNE

Metode şi procedee: Jocul didactic, conversația, explicația, exercițiul, demonstrația, observația, munca independentă, turul galeriei.
Mijloace de învățământ: surpriza-Minnie Mouse, decor Clubul lui Mickey Mouse și prietenii, cordelițe pentru șoricei, baloane albe cu buline rosii, baloane galbene cu buline roșii, puzzle, cuburi, scrisoarea (Anexa 1), cadoul lui Minnie : obiecte de uz personal (șervețele , perie de păr, parfum), minge, carte de colorat, și creioane de colorate, brioșe, frișcă, ornamente din zahăr, șervețele, cd player.
Metode de evaluare: observarea sistematică a comportamentului copiilor, chestionarea orală, analiza și corectarea răspunsurilor, aprecierea verbală.
Forme de organizare: frontal, individual, pe grupuri mici;
Durata activității: 45 minute
Bibliografie:

1. M.E.N ,,Curriculum pentru educație timpurie ”, București, August 2019;
2. Nadina Mignea –Guga,Camelia Lazăr,Cornelia Marta ,,Ziua bună începe la întâlnirea de dimineață, 2009, Editura Tehno-Art;
3. Bordeanu S., Brădișteanu R., Breben S., Fulga M., Grama S., Hăidean R,. Ignat E., Mânzu L., NeculaG., Nicolae I., Popescu C.,Răileanu D., “Curriclum pentru învățământul preșcolar, prezentare și explicitări”, Editura Didactică Publishing House, București 2009;
4. Șefania Antonovici, Melania Ciobotaru ” Educarea limbajului- extindere: Îndrumător pentru Educatoare ”, Editura Aramis, București, 2005;
5. Revista învăţământului preşcolar și primar nr. 1-2/2018, Editura Arlequin, Bucureşti, 2018;

A. ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ (ADP):

Rutine: Întânirea de dimineață
- Salutul: *” – Bună dimineața, Minnie Mouse!”*
- Prezența
- Calendarul naturii
- Noutatea zilei: ” Petrecere de ziua lui Minnie Mouse”
- Mesajul zilei: ” Haideți la petrecere! Astăzi o sărbătorim pe Minnie’’

Momentul de mișcare : ” Dansează Hopa- Hopa ”

Tranziții: ” Unu- doi, unu-doi/ Mergem toți în pas vioi
Înspre centre ne-ndreptăm/ La măsuțe ne-așezăm ”

B. JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER ALESE (ALA1):
Joc de masă: *” Surpriză pentru Minnie ”- puzzle*
Construcții: *” Cel mai frumos cadou ”- joc de construcție*

C. ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE:
Domeniul Limbă și Comuncare: Educarea limbajului:
” Ce este și la ce folosește? ” - joc didactic
Domeniul Om și Societate : Activitate practică :
” Tortul cel gustos și aromat” -activitate gospodărească

D. JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER ALESE (ALA2):
Dans tematic: " Cu Minnie la dans "

Momentul de poveste: ” Care este personajul tău favorit din Clubul lui Mickey Mouse? ”

SCENARIUL ZILEI

Activitatea debutează cu **Întâlnirea de dimineață** dintre copii, costumați în șorieci și educatoarea costumată în Minnie. Sala este decorată cu personaje din Clubul lui Mickey Mouse și pentru petrecere. Aceasta le povestește copiilor că dorește să își sărbătorească ziua de naștere, organizând o petrecere împreună cu ei, însă îi anunță că vor avea multă treabă.

Prin tranziția ” Unu- doi, unu-doi/ Mergem toți în pas vioi/ Înspre centre ne-ndreptăm/ La măsuțe ne-așezăm ” se trece la activitatea pe **Centre**, la **Centrul Joc de masă** unde, copiii care au ecusoane cu baloane albe, vor reconstitui o imagine în care este ilustrată Minnie alături de prietenii ei, folosind piesele de puzzle așezate pe măsuțe. La **Construcții** copiii care au ecusoane cu baloane galbene, vor trebui să construiască cele mai frumoase cadouri pentru Minnie Mouse;

Prin tranziția ” Chiț, chiț, chiț,/ Chiț, chiț chiț, / De la măsuțe ne ridicăm / Și pe covor ne așezăm. ” se va face trecerea la **activitatea de educarea limbajului** în care se va desfășura jocul didactic ***” Ce este și la ce folosește ?. ”***

Prin tranziția cântecului ” Unu- doi, unu-doi/ Mergem toți în pas vioi/ De pe covor ne ridicăm, / La măsuțe ne-așezăm ” ne va conduce spre **activitatea practică,** în cadrul acesteia vom realiza ***” Tortul cel gustos și aromat .”***

În final, prin tranziția : ” Bat din palme, clap, clap, clap/ Din picioare trap-trap-trap/ Ne-nvârtim, ne răsucim/ Și la petrecere noi pornim!” se va trece la **ALA 2** unde vom desfășura **Dansul tematic** ” Cu Minnie la dans ”.

Activitatea integrată de astăzi se încheie cu momentul de poveste, în care copiii povestesc care este personajul lor favorit din Clubul lui Mickey Mouse.

Educatoarea (Minnie Mouse) apreciază comportamentul și gradul de implicare al copiilor la activitatea integrată, mulțumindu-le că s-au jucat, au denumit obiectele și au decorat brioșele pentru tort. Copiii sunt recompensați cu o surpriză, o amintire: o bombonică cu chipul lui Minnie Mouse.

Anexa 1

DRAGĂ MINNIE,

CU OCAZIA ZILEI TALE DE NAȘTERE, EU, MICKEY MOUSE ÎȚI DORESC O COPILĂRIE ȘI O VIAȚĂ MINUNATĂ, CU MULTE ZÂMBETE ȘI BUCURII!

ÎMI PARE NESPUNS DE RĂU CĂ NU AM REUȘIT SĂ AJUNG LA ZIUA TA, ÎNSĂ ȚI-AM LĂSAT UN CADOU PE CARE TE ROG SĂ ÎL DESCHIZI ÎMPREUNĂ CU ȘORICEII DE LA GRUPA STELUȚELOR.

LA MULȚI ANI, MINNIE!

CU DRAG, AL TĂU PRIETEN MICKEY MOUSE

PROIECT DE ACTIVITATE- ”SCUFIȚA ROȘIE”

TOMA MARIANA IOANA
GRĂDINIȚA P.P. ”FURNICUȚA” ARAAD

Data: 3.02.2022
Grădinița P.P. Furnicuța, Arad
Grupa: Mică A "Iepurașii"
Educatoare: Toma Mariana Ioana
Tema: "Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?"
Subtema: "Prietenii Scufiței Roșii"
Forma de realizare: activitate integrată ALA+ADE-Nivelul II
Titlul activități integrate: "Scufița Roșie"
Categorii de activități:

- ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ:Întâlnirea de dimineață: "Bună dimineața, Scufița Roșie!",Prezența,Calendarul naturii
- ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE:Centre deschise: Bibliotecă, Construcții, Joc de masă
- ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE:

Activitate integrată: Domeniul Limbă și comunicare : Educarea limbajului
Domeniul Om și societate : Activitate practică
Tipul activității: consolidarea și sistematizarea cunoștințelor și deprinderilor
Scopul activității:

- Dezvoltarea capacității de a audia un text precum și exersarea tehnicilor însușite anterior în vederea realizării unor elemente din poveste;
- Formarea deprinderii de a lipi forme diferite pentru a realiza decorarea unor obiecte;
- Formarea deprinderii de a asculta cerințele educatoarei și de a acționa corect în raport cu acestea;

Comportamente:

- Exersează, cu sprijin, ascultarea activă a unui mesaj, în vederea înțelegerii și receptării lui (comunicare receptivă);
- Demonstrează înțelegerea unui mesaj oral, ca urmare a valorificării ideilor, emoțiilor, semnificațiilor (comunicare expresivă);
- Audierea poveștii cu atenție și urmărirea linii narative, concomitent scenelor din poveste;
- Relatarea conținutului poveștii pe baza imaginilor prezentate;
- Însușirea cuvintelor și expresilor noi din poveste;
- Numirea personajelor din poveste și a comportamentelor lor;
- Utilizează mâinile și degetele pentru realizarea de activități variate;
- Inițiază activități de învățare și interacțiuni cu copiii sau cu adulții din mediul apropiat;
- Denumirea materialelor și instrumentelor de lucru pentru activitatea practică;
- Realizează sarcinile de lucru cu consecvență;
- Realizează în mod dirijat, activități simple de investigare a mediului folosind instrumente și metode specifice;

Metode și procedee: - conversația, explicația, demonstrația,, povestirea, observația, exercițiul;
Mijloace de învățământ:ecusoane(vânători,bunicițe, scufițe , lupi), Scufița Roșie, decor cu peronaje din povestea Scufiței Roșii(personajele care apar în poveste),calendarul naturii,siluetele personajelor din poveste, imagini reprezentative din poveste,creioane colorate, fișă de lucru ”Ajut-o pe Scufița

Roșie să ajungă la bunicuță”- exerciții grafice, piese ”Din jumătate – întreg”, cuburi de lemn, sablonul ”Scufița Scufței Roșii”,foarfeca, lipici, accesorii lipire, ”Cântecul Scufiței Roșii”;
Metode de evaluare:observarea sistematică a comportamentului copiilor, repovestirea,chestionarea orală, analiza și corectarea răspunsurilor, aprecierea verbală.
Forme de organizare:frontal, individual, în grupuri mici;
Durata activității:1:45 minute

A. ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ (ADP):
Rutine: Întânirea de dimineață
- Salutul: *” – Bună dimineața,Scufița Roșie!”*
- Prezența
- Calendarul naturii
- Noutatea zilei:
- Mesajul zilei: *”Scufița Roșie ne povesește!”*
Tranziții: *”Cântecul Scufiței Roșii”- cântc*
B. ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE (ALA1):
Construcți: *”Căsuța bunicii”*
Joc de masă: *”Din jumătate- întreg”*
Bibliotecă: *”Personajele din poveste s-au rătăcit!”*
C. ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE:
Limbă și comunicare:
”Scufița Roșie” de Frații Grim (povestirea educatoarei)
Om și societate:
”Scufia Scufiței Roșii” (activitate practică)
D. ACTIVITATE DE DEZVOLTARE PERSONALĂ (ALA2):
Joc de mișcare: "Ajut-o pe Scufița Roșie să umple coșul bunicii!"
Moment de poveste: *” Dacă ar fi ascult... pe lup l-ar fi evitat!”-poveste creată*

„COPILĂRIA, TĂRÂM DE BASM”

(Proiect educațional)

Prof.înv. primar Jurcovici Rodica,
Colegiul Național „Traian Doda”, Caransebeș

A. INFORMAŢII DESPRE ORGANIZATOR

Numele instituţiei/unităţii de învăţământ organizatoare	Colegiul Național „Traian Doda", Caransebeș
Coordonator/i *(nume şi prenume,, funcţie, date de contact) – 2 coordonatori (150-300 participanți); 3 coordonatori (peste 300 participanți)*	Jurcovici Rodica, profesor învățământ primar
Numărul cadrelor didactice participante la proiect/nr. total de cadre didactice din unitate	1/16
Numărul elevilor din unitate participanţi la proiect	25 școlari (I A)

B. INFORMAŢII DESPRE PROIECT

B.1. Titlul proiectului: „Copilăria, tărâm de basm”
B.2. Tipul proiectului : Concurs
B.3. Domeniul în care se încadrează proiectul: Domeniul cultural-artistic, arte vizuale
B4: Ediţia I
B5. Perioada de desfășurare : octombrie 2023, aprilie-iunie 2024
B6: Bugetul proiectului:

Buget total	**Contribuție ME**	**Contribuție proprie**
300 lei	-	300 lei

C. PREZENTAREA PROIECTULUI

C.1. Argument justificare, context

„Copilăria este o lume de miracole şi de uimire a creaţiei scăldate în lumină, ieşind din întuneric, nespus de nouă şi proaspătă şi uluitoare.”

Eugene Ionesco

Copilăria este un tărâm magic. Nu ştim când şi unde începe şi nu ştim când şi unde se termină. Ne trezim doar că nu mai suntem copii, că am ieşit din copilărie, uneori fără să o fi trăit pe deplin...

Copilăria este o lume fermecată, duioasă, dulce, lină, în care orice se poate întâmpla, orice! Este vârsta la care suntem cel mai aproape de Dumezeu si de toate tainele existenţei. Ne putem întâlni oricând cu zâne, cu miracole, putem fi eroi din filme sau benzi desenate, putem vizita orice loc din lume cu ochii minţii şi să credem cu tărie că am fost acolo cu adevărat...Toate aceste sentimente emoționante se regăsesc în creaţiile artistico-plastice ale celor mici. Ei reuşesc cel mai bine să „descrie” această minunată etapă a vieții, numită COPILĂRIE.

Îndemnați-i și încurajați-i pe copii să-și exprime copilăria prin culoare și imaginație!

C.2. Scopul proiectului;

Stimularea şi afirmarea potenţialului artistic şi creativ al copiilor din ciclul primar

C.3. Obiectivele specifice ale proiectului :

- Dezvoltarea şi stimularea expresivităţii şi creativităţii copiilor;

- Cultivarea sensibilităţii artistice a şcolarilor;
- Utilizarea unor tehnici de lucru diverse;
- Descoperirea şi dezvoltarea aptitudinilor plastice şi artistice.

C.4. Descrierea grupului ţintă căruia i se adresează proiectul;
-elevi ;
-părinți ;
-cadre didactice ;
-comunitatea locală
C.5. Beneficiarii direcți și indirecți:
- școlari din învățământul primar (146 de elevi cu participare directă, alți elevi din scolile implicate în proiect – participare indirectă)
- familiile copiilor, comunitatea
Echipa de implementare: prof. coordonator Jurcovici Rodica și parteneri din alte școli
C.6. Durata proiectului :
octombrie 2023, aprilie – iunie 2024
mai-iunie 2024 Concurs „Copilăria, tărâm de basm”

D. CALENDARUL ŞI DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR PROIECTULUI EDUCATIV

A 1. „Copilăria, tărâm de basm” – lansarea proiectului

A 1.1. Data/Perioada desfășurării: octombrie 2023
A 1.2. Locul desfășurării: Colegiul Național „Traian Doda’’, Caransebeș
A 1.3. Elevi participați *(clasele participante):* elevi din ciclul primar
din unitățile partenere
A 1.4. Responsabili (cadre didactice): coordonatorul proiectului, cadrele didactice partenere
A 1.5. Parteneri (invitați): unitățile școlare partenere
A 1.6. Scurtă descriere a activității: Coordonatorul de proiect va comunica cadrelor didactice implicate în proiect, scopul proiectului, obiectivele proiectului, activitățile propuse, rezultatele așteptate. Se stabileşte Regulamentul de participare la concurs. Se redactează Acordul de parteneriat şi Fişa de înscriere. Coordonatorul proiectului va prezenta concursul și regulamentul acestuia în cadrul cercului pedagogic, al comisiilor metodice și în cadrul ședințelor cu părinții.
A 1.7. Activitatea este cu participare: directă
A 1.8. Evaluarea activității: convorbiri, fotografii

A 2. <u>Denumirea activității</u> „ Copilăria în versuri”

A 2.1. Data / Perioada desfășurării : aprilie 2024
A 2.2. Locul desfășurării: unitățile de învățământ partenere
A 2.3. Elevi participanți: elevii unităților școlare partenere
A 2.4. Responsabil: Prof. Jurcovici Rodica
A 2.5. Parteneri: cadrele didactice din unitățile partenere, părinți
A 2.6. Scurtă descriere a activității
Elevii, cu ajutorul cadrelor didactice, vor selecta poezii care redau universul copilăriei, vor pregăti montaje literare, cântece pe această temă.
A 2.7. Activitatea este cu participare : □directă □indirectă
A 2.8. Evaluarea activității : fotografii, filmulețe

A 3. <u>Denumirea activității-</u> Concurs „Copilăria, tărâm de basm”

A 3.1. Data/Perioada desfășurării : mai-iunie 2024
A 3.2. Locul desfășurării: Colegiul Național ,,Traian Doda'', Caransebeș
A 3.3. Elevi participanți: școlari din învățământul primar
A 3.4. Responsabili : Prof. coordonator Jurcovici Rodica
A 3.5. Parteneri: unitățile partenere
A 3.6 Scurtă descriere a activității
„Copilăria, tărâm de basm” – concurs de creații artistico-plastice
Locul desfășurării: Colegiul Național ,,Traian Doda”, Caransebeș

- Data: 31.05.2024 – 04.06.2024
- Denumirea concursului: ”Copilăria, tărâm de basm”
- Categorii de vârstă a participanților: Ciclul primar
- Condiții de înscriere: Respectarea condițiilor de participare
- Termenul limită pentru înscriere: 25.05.2024 (interval : 01.05.2024-25.05.2024)
- Stabilirea clasamentului: Respectarea temei concursului, a dimensiunilor lucrărilor artistico-practice, criterii estetice și de originalitate.

A 3.7. Activitatea este cu participare : direct☐ indirectă☐ on-line☐
A 3.8. Evaluarea activității- Diplome-premii

A 4. Evaluarea și diseminarea rezultatelor proiectului

A 4.1. Data/Perioada desfășurării: iunie 2024
A 4.2. Locul desfășurării: Colegiul Național ,,Traian Doda'', Caransebeș, unitățile școlare partenere
A 4.3. Elevi participați (clasele participante): elevi din ciclul primar
din unitățile partenere
A 4.4. Responsabili (cadre didactice): coordonatorul proiectului, cadrele didactice din unitățile partenere implicate în proiect
A 4.5. Parteneri (invitați): unitățile școlare partenere
A 4.6. Scurtă descriere a activității: Se vor realiza materiale electronice cu rezultatele proiectului și se vor transmite către parteneri. Vor avea loc evenimente de diseminare în unitățile școlare partenere. Se va redacta raportul de evaluare finală al proiectului.
A 4.7. Activitatea este cu participare: online☐ indirectă☐
A 4.8. Evaluarea activității: convorbiri, fotografii, raportul de evaluare al proiectului **G. MODALITĂȚI DE ASIGURARE A CONTINUITĂȚII /SUSTENABILITĂȚII PROIECTULUI**

- Proiectul poate continua și în anii următori, fiind la prima ediție;
- Reînnoirea parteneriatelor și constituirea de noi parteneriate .

PROIECT DIDACTIC

Prof. Inv. Primar: Mihalea Luciana Petruţa
Școala Gimnazială „Miron Costin” Suceava

Data: 23.11.2023

Clasa: Clasa pregătitoare

Aria curriculară: Limbă şi comunicare

Disciplina: Comunicare în limba română

Unitatea de învățare: *„Năsturel cel necăjit”*

Tema lecţiei: *Sunetul [n] și literele n, N*

Tipul lecției: de fixare și consolidare

Forma de realizare: Activitate integrată

Discipline integrate: Comunicare în limba română, Dezvoltare personală

Scopul lecţiei: consolidarea cunoștințelor despre sunetul [n] și literele n, N; recunoașterea sunetului și literelor în contexte variate.

COMPETENȚE SPECIFICE INTEGRATE:

Comunicare în limba română

1.3. Identificarea sunetului iniţial şi/ sau final dintr-un cuvânt, a silabelor şi a cuvintelor din propoziţii rostite clar şi rar

2.1. Pronunţarea clară a sunetelor şi a cuvintelor în enunţuri simple

4.1. Trasarea elementelor grafice şi a contururilor literelor, folosind resurse variate

Dezvoltare personală

1.2. Identificarea unor obiecte și activități simple de igienă personală

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O_1 – să identifice sunetul [n] la început, în interior şi/sau la finalul cuvintelor;

O_2 – să recunoască literele învățate: a, A, m, M, i, I, r, R, u, U, e, E, n și N în imaginile date

O_3 – să alcătuiască enunțuri cu cuvinte care conțin sunetul [n]

O_4 – să despartă corect în silabe cuvinte ce conțin sunetul [n]

O_5 – să realizeze schema grafică pentru cuvintele date, precizând numărul de silabe, sunetele din fiecare silabă, poziția sunetului [n]

STRATEGII DIDACTICE: METODE ŞI PROCEDEE: instructajul, conversaţia, explicația, exercițiul, expunerea, observaţia, jocul didactic, munca independentă **MIJLOACE DE ÎNVĂŢĂMÂNT:** aplicația Chatter Pix, laptop, videoproiector, planșe cu imagini, auxiliar – Caiet de creație, creioane colorate, material video, piese puzzle. **MODURI DE ORGANIZARE:** frontal, individual, pe echipe **RESURSE UMANE:** 25 elevi; **RESURSE SPAȚIALE:** sala de clasă; **RESURSE TEMPORALE:** 35 minute + 15 minute

BIBLIOGRAFIE*:*

- Vasile Molan, *Didactica disciplinelor “Comunicare în limba română” și “Limba și literatura română” din învățământul primar*, Ed. Miniped, București, 2014, Ediție revizuită, actualizată și completată.

- Ioan Șerdean, *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Corint, București, 2007.

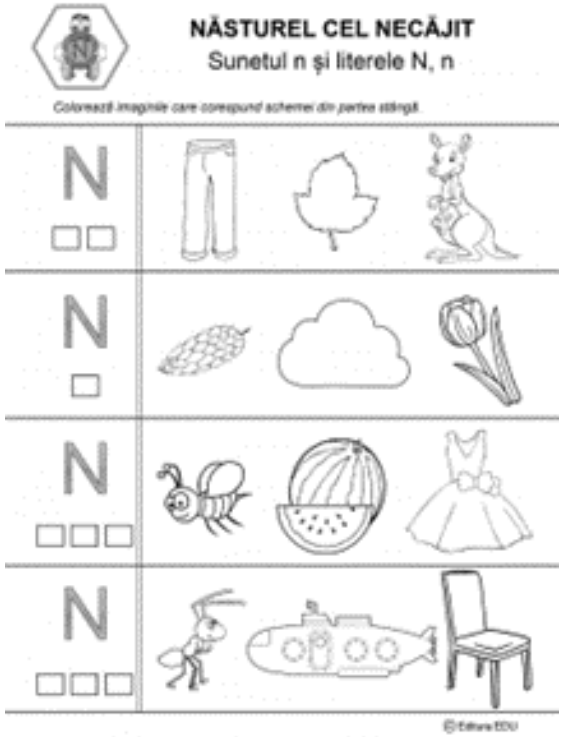
DESFĂŞURAREA LECŢIEI

Nr. Crt.	Etapele activităţii	Conţinutul ştiinţific	Ob. operaționale	Strategii didactice			Evaluare
				Metode şi procedee	Mijloace de învăţământ	Moduri de organizare	
1.	**Moment organizatoric**	Se asigură condiţiile necesare pentru desfăşurarea lecţiei şi se pregătesc materiale didactice necesare. Crearea unei atmosfere plăcute.		Instructajul	Materialele necesare activității	Frontal	Capacitatea de organizare
2.	**Captarea atenţiei**	Cu ajutorul aplicației Chatter Pix, litera N le transmite un mesaj copiilor. Ea este supărată deoarece alți copii cred că este cea mai grea literă pe care au învățat-o până acum și nu mai vor să o folosească la scris și la citit. Ne roagă ca noi să o folosim, să ne jucăm cu ea. În schimb, pentru fiecare sarcină rezolvată corect, vor primi câte o surpriză (o piesă de puzzle).		Expunerea Observația	Videoproiector Laptop Aplicația Chatter Pix	Frontal	Capacitatea de concentrare și observare
3.	**Anunţarea temei şi a obiectivelor**	Elevii vor fi anunțați că astăzi, la ora de *Comunicare în limba română,* vor continua să înveţe despre literele n şi N de tipar, cu care se redă în scris sunetul [n]; vor găsi cuvinte care conţin sunetul [n] în poziție inițială, mediană și finală; vor despărți cuvintele în silabe; vor identifica sunetul [n] în cuvinte date, vor reprezenta grafic cuvinte și vor colora imagini.		Explicația Conversaţia		Frontal	Capacitatea de receptare a mesajului oral

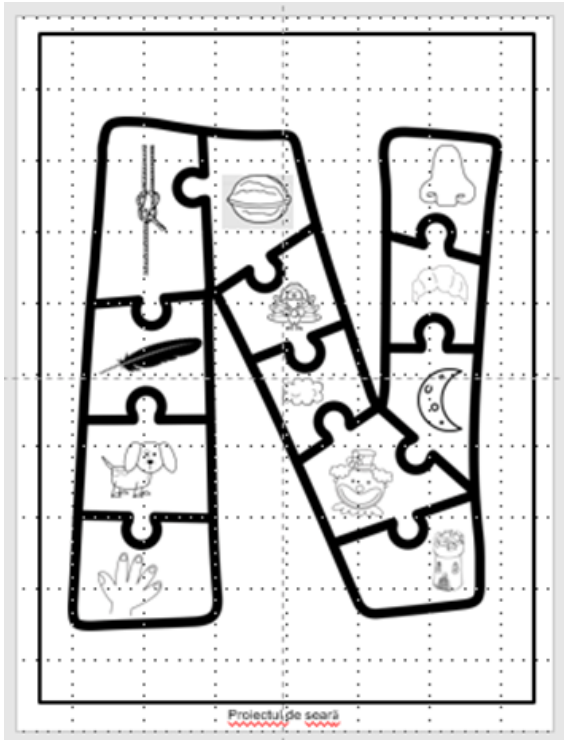
4.	**Reactualizarea cunoștințelor**	Actualizarea cunoștințelor acumulate până în prezent se va realiza cu ajutorul unor planșe cu diferite imagini. Se va juca jocul *Ridică creionul.* Dacă denumirea imaginii de pe planșă conține sunetul [n], elevii vor ridica creionul. Apoi elevii vor da exemple de cuvinte care conțin sunetul [n] în poziție inițială, centrală și finală și le vor despărți în silabe.	O_1	Conversația Explicația Exercițiul Jocul didactic	Planșe cu imagini	Frontal Individual	Capacitatea de a identifica poziția sunetului [n] în cuvinte Capacitatea de despărți cuvinte în silabe
5.	**Desfășurarea lecției**	Elevii vor face cunoștință cu o fetiță pe nume Nina care are nevoie de ajutor în rezolvarea unor exerciții. În caietul de creație numărul 2, elevii vor rezolva următoarele exerciții: - vor identifica și vor colora litera N dintr-o mulțime de litere date, - vor citi cuvinte ce conțin literele învățate și vor uni cuvintele cu imaginea potrivită, - vor alcătui propoziții pe baza unor imagini discutând regulile de igienă a îmbrăcămintei, - vor realiza schema cuvintelor despărțindu-le în silabe și identificând sunetele și literele cunoscute.	O_2 O_3 O_4 O_5	Conversația Explicația Exercițiul Jocul didactic	Caiet de creație Creioane colorate Videoproiector Laptop Material video	Frontal Individual	Capacitatea de a identifica literele n, N Capacitatea de a citi corect cuvinte formate din literele învățate Capacitatea de a alcătui propoziții

		După ce au ajutat-o pe Nina, vor audia melodia *Are mama o fetiță* https://www.youtube.com/watch?v=IT5QENieeo8		Munca independentă			Capacitatea de despărți cuvinte în silabe
6.	**Obţinerea performanţei**	Se va completa o fișă (Anexa_1). Fiecare elev va colora doar imaginile în a căror denumire se află sunetul [n] și au doar două silabe.	O_1 O_4	Jocul didactic Exercițiul Conversația	Fișă Creioane colorate	Individual	Capacitatea de a identifica sunetul [n] în cuvinte Capacitatea de despărți cuvinte în silabe
7.	**Activități în completare**	Elevii vor realiza un puzzle sub forma literei N (Anexa_2) fiind împărțiți în 5 echipe.		Jocul didactic Conversația	Foaie A4 Piese puzzle	Pe echipe	Capacitatea de a asambla piesele de puzzle
8.	**Încheierea activității**	Se fac aprecieri verbale asupra efortului individual și general depus de elevi pe parcursul lecției.		Conversația		Frontal	Capacitatea de receptare a mesajului oral

Anexa 1

Anexa 2

PROIECT DIDACTIC

Prof înv. primar**:** Grigore Mariana

Școala Gimnazială *Simion Florea Marian* -Ilișești

Data: 16.02.2023

Clasa: Clasa pregătitoare B (Clasa Fluturașilor)

Aria curriculară: Arte şi tehnologii

Disciplina: Arte vizuale şi abilităţi practice

Unitatea de învățare: *Mănușa* - după Jan Brett

Tema lecţiei: *Coasem o mănușă*

Tipul lecției: lecție de formare de priceperi și deprinderi

Forma de realizare: Activitate integrată

Discipline integrate: Arte vizuale şi abilităţi practice, Comunicare în limba română

Scopul lecţiei: formarea deprinderii de a folosi corect instrumentele de lucru în vederea realizării mănușii,

utilizând diferite tehnici de lucru: desenare, decupare, șnuruire/legare și lipire.

COMPETENȚE SPECIFICE INTEGRATE: Arte vizuale şi abilităţi practice

2.2. Exprimarea ideilor şi trăirilor personale, în aplicaţii simple, specifice artelor vizuale

2.3. Realizarea de aplicaţii/compoziţii/obiecte/ construcţii simple, pe baza interesului direct

Comunicare în limba română:

1.4 Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute;

OBIECTIVE OPERAȚIONALE: O_1 – să identifice materialele de lucru;

O_2 – să utilizeze corect materialele şi ustensilele de lucru folosite pentru realizarea lucrării;

O_3 – să respecte ordinea etapelor de lucru;

O_4 – să combine tehnici de lucru specifice abilităţilor practice (decupare, lipire, pliere, șnuruire, legare)

O_5 – să evalueze lucrările proprii și ale colegilor.

STRATEGII DIDACTICE:

METODE ŞI PROCEDEE: instructajul, conversaţia, explicația, joc de rol, expunerea, modelul, observaţia, demonstrația, munca independentă. **MIJLOACE DE ÎNVĂŢĂMÂNT:** calculator, material

audio, carton colorat, creioane, carioci, foarfece, șiret, fulgi de hârtie, dischete de vată/vată, sclipici, lipici,

spatule din lemn, imagini animale **MODURI DE ORGANIZARE:** frontal, individual

RESURSE UMANE: 17 elevi;

RESURSE TEMPORALE: 35 minute + 10 minute

BIBLIOGRAFIE:

- Lazăr, Gabriela; Borș, Maria, *Elemente de metodică – abilități practice în învățământul preșcolar și școlar,* Editura Media, 2002. Brett, Jan; *Mănușa* - Editura Arthur, 2016, București

https://www.youtube.com/watch?v=25S3J3HH_bI

DESFĂŞURAREA LECŢIEI

Nr. Crt.	Etapele activităţii	Conţinutul ştiinţific	Ob. op.	Strategii didactice			Evaluare
				Metode şi procedee	Mijloace de învăţământ	Moduri de organizare	
1.	**Moment organizatoric** 2 min	Se asigură condiţiile necesare pentru desfăşurarea lecţiei şi se pregătesc materiale didactice necesare.		Instructajul	Materialele necesare activităţii	Frontal	Capacitatea de organizare
2.	**Captarea atenţiei** 5 min	Se prezintă elevilor cântecul *Mănușile de lână* După audiție, se reiau discuțiile despre întâmplările din această poveste. Vom observa mănușa din fetru și vom discuta despre acest obiect de vestimentație folosit în anotimpul iarna.		Observația Conversația	https://ro.izzi.digital/DOS/361165/469487.html mănușa din fetru	Frontal Individual	Capacitatea de a răspunde corect la întrebări
3.	**Anunţarea temei şi a obiectivelor** 2 min.	Elevii vor fi anunțați că astăzi, la ora de *Arte vizuale și abilități practice*, se vor juca și vor realiza mănușa fermecată din poveste. Se anunță titlul lecției noi: „Coasem o mănușă”. Se prezintă elevilor obiectivele lecției într-o formă accesibilă.		Expunerea Conversaţia		Frontal	Capacitatea de receptare a mesajului oral
4.	**Prezentarea și intuirea modelului** **3** min.	Se va prezenta lucrarea model și se va iniția o discuție pe baza acesteia, despre materialele necesare și complexitatea lucrării.	O_1	Conversația Explicația	Lucrări model	Frontal	Capacitatea de a formula opinii
5.	**Explicarea și demonstrarea tehnicilor de lucru** **5** min	Se va explica și demonstra elevilor etapele de lucru. Se prezintă elevilor tehnica de lucru: - se decupează mănușa pe contur; - se introduce șiretul pentru a realiza imbinarea celor două elemente (cusătura);	O_1	Explicația	Creioane colorate/ carioci Carton colorat, foarfece, lipici,	Frontal	Capacitatea de a explica în mod

		- se leagă nodul și fundița; - se decorează mănușa cu materialele oferite (fulgi din hârtie, vată, carioci, sclipici); - se decupează imaginile cu animalele din poveste; - se lipesc imaginile pe spatule de lemn pentru a obține marionetele. Se atrage atenţia elevilor că trebuie să lucreze cu grijă, pentru a realiza o lucrare cât mai frumoasă. Se va solicita unui elev să repete etapele de lucru, susținut de colegi, acolo unde este necesar.	O_2	Demonstrația	șiret, dischete de vată, spatule de lemn. fulgi din hârtie, sclipici		propriu etapele de lucru
6.	**Realizarea lucrărilor** 20 min	Înainte de începerea lucrului se atrage atenția elevilor asupra modului de lucru cu materialele și ustensilele. Aceștia trebuie să păstreze curăţenia şi să respecte întocmai indicaţiile date privind realizarea lucrării. Se vor realiza exerciţii pentru dezvoltarea muşchilor mici ai mâinilor.*Realizarea propriu-zisă a lucrării*:.Cerinţe:- fiecare elev va lucra independent, încercând să realizeze o lucrare cât mai originală; - să lucreze îngrijit, curat; - să respecte normele de protecţie a muncii; Se va asigura un fundal muzical. https://www.youtube.com/watch?v=25S3J3HH_bI Le voi atrage atenţia asupra poziţiei corpului în timpul lucrului.Le voi da indicaţii individuale suplimentare celor care vor avea nevoie. Se vor executa lucrările de către elevi în același timp cu cadrul didactic având ca suport îndrumările acestuia.	O_3 O_4	Exercițiul Conversația Explicația Demonstrația	Material audio Carton colorat, foarfece, lipici, șiret, dischete de vată, spatule de lemn, fulgi din hârtie, sclipici	Individual	Capacitatea elevilor de a respecta indicațiile Capacitatea elevilor de a identifica materialele

	Activități recreative 10	- Activităţi recreative - joc: *Într-o mănușă încape...../ Într-o mănușă nu încape....* Joc de rol - utilizând marionete realizate.		Joc didactic Joc de rol	Mănușa și marionetele confecționate		Capacitatea de a se treanspune în rolul personajelor
7.	**Analiza, aprecierea şi evaluarea lucrărilor** 6 min	Toate lucrările vor fi expuse pe panou pentru a fi evaluate de către elevi. Acestea vor fi evaluate după următoarele criterii: - respectarea tehnicii de lucru; - aranjarea elementelor; - acurateţea lucrării; - gradul de finalizare; - originalitate / creativitate. Adresarea unor întrebări cu privire la activitatea desfășurată.	O_5	Expunerea Conversația Explicația	Lucrările elevilor	Individual	Capacitatea de a analiza obiectiv, în termeni pozitivi, lucrările realizate
8.	**Încheierea activității** 2 min	Se fac aprecieri verbale asupra efortului individual și general depus de elevi pe parcursul lecției. Se vor fotografia lucrările pentru a realiza o expoziție virtuală pentru părinți.		Conversația	Aparat foto/telefon	Frontal	Capacitatea de receptare a mesajului oral

PLAN DE INTERVENȚIE REMEDIALĂ
Educarea limbajului

Prof. înv. preșcolar: Dodan Cornelia
Școala Gimnazială „Nicolae Colan”,
Grădinița cu P. P. „Pinocchio”, Sf. Gheorghe, Jud. Covasna

DATELE COPILULUI

Nume și prenume: B. R. I.

Vârsta: 3 ani

Echipa de intervenție: educatoarele grupei, părinți, logoped.

Data elaborării planului: octombrie 2023

Scopul aplicării planului de intervenție: dezvoltarea limbajului, a auzului fonematic, îmbogățirea vocabularului; sprijinirea copilului pentru a dobândi cunoștințe, capacități și atitudini necesare integrării optime în mediul preșcolar iar mai târziu în activitatea școlară.

Nivelul de dezvoltare a copilului:

Antecedente medicale:

- s-a născut prematur
- nu prezintă probleme de sănătate.

Caracterizarea d. p. d. v. psihopedagogic:

- prezintă o întârziere severă în apariția și dezvoltarea limbajului și a comunicării orale;
- adaptare cu dificultate la cerințele programei pentru învățământul preșcolar;
- capacitate redusă de concentrare a atenției;
- dificultate de a înțelege și îndeplini sarcinile primite; are nevoie de sprijin individual, de explicații suplimentare;
- are nevoie de feed-back pozitiv după sarcinile realizate.

Rezultatele evaluării inițiale:

Dezvoltarea limbajului:

- posibilitate de exprimare foarte redusă; la debutul grădiniței nu pronunța nici un cuvânt, doar câteva onomatopee;
- dificultate de a pronunța cuvinte prin imitație;

Dezvoltarea socio-emoțională:

- în plan social prezintă o slabă capacitate de relaționare, având în vedere că nu poate comunica cu colegii; nu inițiază interacțiuni cu ceilalți copii;
- în relație cu educatoarea este foarte apropiat și afectuos și acceptă intervenția ei

Tipul de program propus: Plan remedial

Derularea programului de intervenție urmărește impulsionarea preșcolarului în vederea reducerii dificultăților de exprimare, prin exersarea proceselor psihice- memorie, atenție, motivație cât și dezvoltarea unor trăsături pozitive de personalitate din domeniul afectiv-motivațional și a unor deprinderi de muncă individuală. De asemenea dorim să stimulăm implicarea părinților în acest proces care, pentru a avea rezultate, are nevoie să se desfășoare atât în grădiniță cât și acasă. S-au realizat discuții între părinți și educatoare și între părinți și logoped, pentru a-i conștientiza de importanța exercițiilor realizate acasă.

DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

1. **Intervenția logopedică**: Logopedul a evaluat nivelul de retard în dezvoltarea limbajului, motricitatea fină și grosieră, capacitățile cognitive, gradul de înțelegere și executare a unei comenzi verbale.
2. **Programul de recuperare în plan individualizat**:

- gimnastică fonoarticulatorie: dezvoltarea expresivității faciale, antrenarea mobilității maxilarelor, antrenarea mobilității linguale;
- educarea respirației corecte și a echilibrului, mărirea capacității respiratorii, uniformizarea ritmului respirator și efectuarea vorbirii pe expirație;
- jocuri senzoriale: acustice, vizuale, de atenție.
- exerciții de reproducere a unor sunete, onomatopee, silabe apoi cuvinte;
- exerciții de intonație cu inflexiuni ale vocii;
- exerciții de pronunție prin imitare;
- exerciții de pronunțare corectă a cuvintelor;
- exerciții de formulare a unor propoziții simple;
- realizarea unor jocuri în perechi pentru stimularea comunicării cu alți copii;
- memorizarea unor versuri simple;
- mânuirea unor marionete si redarea unor roluri sau replici simple;

Activități prin care se realizează planul remedial:

- Jocuri distractive: „Ne jucăm cu iepurică”, „Clovnul”.
- Jocuri-exercițiu: „Învățăm păpușa să salute”, „Povestim cu Prichindel”, „Te rog! Mulțumesc!”, „Citim imagini din cărți de povești”.
- Jocuri senzoriale: „Ce se aude?”, „Imită ce fac/spun eu!”, „Ce se ascunde în săculeț?”.
- Jocuri didactice: „Spune ce este/cum este?”, „Cine a venit?”, „Poștașul”, „A cui este jucăria?”, „Vorbim frumos despre...”, „Spune ce face?”, „Unde se află ursulețul?”.
- Memorizarea unor poezii simple, Jocuri de rol, Convorbiri individuale, etc.

EVALUAREA PERIODICĂ se va realiza urmărind atingerea obiectivelor propuse, odată cu revizuirea programului de intervenție. Se vor identifica acele obiective care au fost atinse spre a fi

eliminate iar cele parțial realizate se vor relua, folosind mijloace de realizare cât mai variate. Se menține legătura cu părinții pentru informarea acestora cu privire la evoluția limbajului copilului și pentru a cunoaște și intervenția recuperatorie de acasă.

Consider că sunt foarte necesare astfel de planuri remediale, în cazul copiilor cu întârziere în dezvoltarea limbajului, deoarece acesta este un instrument deosebit de important pentru adaptarea copilului la diferite medii, pentru diversificarea relațiilor și lărgirea orizontului cognitiv și afectiv al acestuia. La preșcolari, limbajul are rolul unui „instrument activ și deosebit de complex al relațiilor copilului cu cei din jurul său și, în același timp, un instrument de organizare a activității psihice”(Șchiopu, Ursula, Verza, Emil, București, 1981).

Dezvoltarea și afirmarea personalității se derulează în paralel cu dezvoltarea capacității de exprimare verbală, ceea ce oferă un start bun pentru integrarea cu succes în învățământul școlar.

Bibliografie:

1. Curriculum pentru Învățământul Preșcolar
2. Mitu, Florica, Antonovici, Ștefania, *Metodica activităţilor de educarea limbajului în învăţământul preşcolar,* Humanitas Educațional, București, 2005
3. Șchiopu, Ursula, Verza, Emil, *Psihologia vârstelor,* Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981

PREDOARIE PENTRU APĂ

Palatul Copiilor, Zalău
Cercul de Chimie experimentală
Prof . Illyes Andrea

Dacă într-o zi ar trebui să schimbăm “buletinul de identitate” al Pământului pe considerentul ca denumirea “Terra” sau “Pământ” nu conţin suficiente elemente de identificare pentru planeta pe care o locuim, ne-am vedea puşi în faţa unei mari dileme.Unii ar opta pentru numele de “Planeta vie” sau “Planeta oamenilor”… noi i-am spune “Planeta aqua”.

Planeta aqua pentru că din cei 510.7 milioane km^2 cât reprezintă suprafaţa Pământului, cea mai mare parte revin suprafeţelor acvatice. Planeta aqua, pentru că viaţa a apărut din/şi datorită apei. Planeta aqua, pentru că marile civilizaţii ale Terei, aproape fără excepţie, s-au născut fie în zonele unde marea mușcă ţărâmul, fie în lungul arterelor fluviale importante (Nil,Tigru, Eufrat Indus, Gange etc.). Planeta aqua, pentru că apa, alături de pământ, foc și aer constitue elementele esenţiale ale menţinerii învelişului viu al planetei.

Atât de obişnuită, de cotidiană şi de familiară, apa este totuşi un lichid uluitor: are o serie de anomalii. Datorită capriciilor ei, viaţa a putut să se dezvolte şi să existe în apă. Calitatea vieții depinde de ea, de aceea se impune ca o măsură obligatorie protejarea ei.

În atmosferă apa ajunge până la 10-15 km altitudine, iar în straturile subterane până la adâncimi de 50 km şi este prezentă sub toate formele fizice: lichidă, vapori, solidă (gheaţă). Pe Terra volumul total de apă este aproximativ 1370 x 10^6 km^3, din care mările şi oceanele reprezintă 97,5 % , iar apa dulce 2,5%. Cantitatea cea mai mare de apă dulce din procentul de 2,5% este înglobată în gheţari 68.7%, ape suterane 30,1%, lacuri, mlaştini 0,8%, vapori de apă în atmosferă 0,4%, râuri, fluvii 1,6% .

Apa râurilor şi a fluviilor, care reprezintă cel mai mare interes pentru economia diferitelor ţări, reprezintă abia 1,6% din volumul apei dulci pe glob.

Pentru societatea umană apele continentale sunt de cea mai mare însemnătate, astfel apa dulce în stare lichidă folosită în mod tradiţional, este considerată ca fiind principala resursă naturală.

Apele *continentale* au o foarte largă întrebuinţare: *în viaţa colectivităţilor umane unde sunt utilizate zilnic atât ca aliment cât şi în asigurarea igienei personale, utilizări curative şi de agrement, în industrie, în agricultură, ca sursă de energie, menține atmosfera umedă.*

Pentru *România,* resursele de apă dulce sunt:

- ✓ râuri interioare 17,45% ;
- ✓ Dunărea la intrarea pe teritoriul României 80,20% ;

- ✓ ape subterane 2,35%.

Aceasta dovedeşte clar că resursele de apă dulce sunt limitate [Drăgan, N., Meiroşu, E., Tomescu, N., 2000].

Una dintre caracteristicile principale ale apei este mişcarea, mobilitatea, care-i conferă funcţia de principal mijloc de legătură şi schimb de substanţă şi energie între elementele componente ale biosferei, acest lucru constituind ciclul hidrologic. Desfăşurarea acestui ciclu este influenţată din ce în ce mai mult de acţiunea factorului antropic prin: defrişări masive, industrializare accentuată, intensificare trafic şi implicit creşterea nivelului de poluare a mediului.

Din punct de vedere *biologic* apa întreţine toate procesele fizico chimice ce se petrec în celula vie, asigurând termoreglarea organismului. Ea constituie un etalon de măsură pentru multe fenomene ca: *etalon de căldură* (caloria reprezintă cantitatea de căldură ce o absoarbe un gram de apă pentru a-şi ridica temperatura cu 1^0C); *etalon de temperatură* (temperatura de 0^0C este cea de topire a gheţii, iar 100^0C pentru fierbere); *etalon de măsură a masei* pe care-l dă gramul, echivalent cu masa de apă ce corespunde unui centimetru cub de apă.

În constituţia corpurilor din regnul animal şi vegetal se găsesc mari cantităţi de apă.

În *organism* apa îndeplineşte un rol esenţial, în absenţa ei procesele biologice nefiind posibile:

- *mediu de reacţie (fiind cel mai bun solvent);*
- *vehicul pentru transportul substanţelor;*
- *contribuie la formare a ţesuturilor;*
- *participă la menţinerea echilibrului acido – bazic;*
- *prin evaporare, contribuie la reglarea temperaturii corpului;*
- *participă la procesele de osmoză şi mai ales ca parte activă la sintezele* care se petrec în organism [Pickering,W.R., 1998].

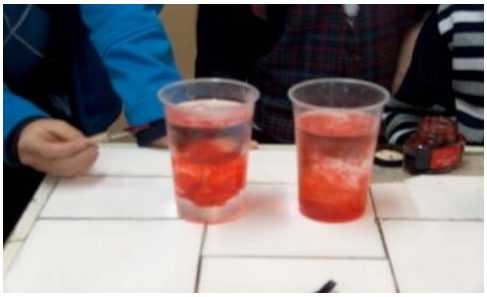
În continuare voi prezenta două experimente efectuate la Cercul de Chimie experimentală.

<u>Experimentul 1</u>: Dansul subacvatic

Obiectiv: - elevii vor defini fenomenul de difuzie

- elevii identifică factorii care influențează difuzia
- elevii enumeră importanța soluțiilor în viața cotidiană

Observații: Apa din paharul cu apă caldă s-a colorat omogen, pe când în apa rece, difuzia nu s-a realizat omogen. Difuzia este influenţată de: temperatură și starea de agregare.

Picuri de cerneală în apă

Dansul culoriilor

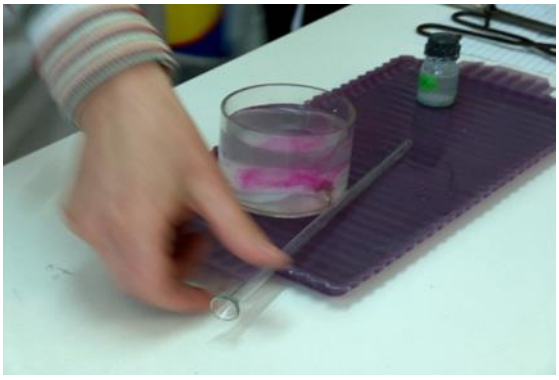
Cristale de permanganat de potasiu în apă

<u>Experimentul 2</u>: Foc prin adăugare de apă

Obiectiv: - elevii vor observa o reacție chimică

Observații: Elevii identifică cu ajutorul profesorului reactanții și produșii de reacție.

BIBLIOGRAFIE

1. Drăgan, N., Meiroşu, E., Tomescu, N., *Chimia mediului şi a calităţii vieţii, Editura LVS* Crepuscul , Ploiești, **2000**
2. Dulămiță, N., Stanca, M., *Tehnologie chimică generală, vol. I, Editura Presa Universitară*Clujană, Cluj-Napoca, **1999, pg.114-115,116,145-150**
3. Negulescu, M., *Protecţia mediului înconjurător, Editura Tehnică, Bucureşti,* ***1995***
4. Pickering, W.R., *Biologie.Recapitulări prin diagrame, Editura All Educațional, București,* **1998**

INOVAŢIE ŞI CREAŢIE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

VINTILA IONELA
ŞCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 DOBROTEȘTI-TELEORMAN

În societatea contemporană, cu schimbări rapide şi efecte imediate, educaţia şi învăţământul trebuie reînnoite, completate, adaptate, astfel încât putem vorbi despre o permanentă inovaţie şi creaţie in activitatea didactică.

Obiectivul general este acela de a promova creativitatea ca factor cheie în dezvoltarea competenţelor personale, antreprenoriale şi sociale prin învăţarea pe tot parcursul vieţii dar şi de a găsi strategii moderne folosite pentru asigurarea unei educaţii de calitate în învăţământ.

Pentru elevi, şcoala viitorului trebuie să promoveze o educaţie de calitate şi să fie axată pe valori în care elevii să creadă, în care să se regăsească, îndeplinind două condiţii, fundamentale din punctul lor de vedere: şcoala viitorului trebuie să le placă şi să fie eficientă.

Prioritatea învăţământului o constituie informatizarea, softul educaţional, reprezentat de programele informatice special dimensionate în perspectiva predării unor teme specifice, ceea ce reprezintă o necesitate evidentă .

Utilizarea calculatorului în procesul instructiv-educativ facilitează realizarea scopurilor didactice şi idealurilor educaţionale.

Calculatorul nu este utilizat pentru a înlocui activitatea de predare a cadrului didactic, ci pentru a veni tocmai în sprijinul predării, ajutându-l astfel să-şi îndeplinească mai bine funcţia sa didactică fundamentală. Programul de calculator poate deveni un suport important pentru o predare eficientă.

Formarea capacităţii de a utiliza calculatorul ,de a folosi internetul este benefică elevilor,atât în activitatea şcolară cât şi în cea extraşcolară, în plan cognitiv cât şi psihic,prin relaţionarea cu lumea oferită de aceste instrumente de lucru ale mileniului al III-lea.

Promovarea sănătăţii şi a stării de bine a elevului determina de asemenea o dezvoltare optimă din punct de vedere somantic, fiziologic, mintal, emoţional, social şi spiritual.

Este foarte important ca in formarea unui stil de viaţă sănătos pentru şcolari să se pună accent pe :

- autocunoaşterea şi construirea unei imagini pozitive despre sine;
- comunicare şi relaţionare interpersonală;
- controlul stresului;
- dezvoltarea carierei profesionale ;
- prevenirea accidentelor şi a comportamentelor cu risc pentru sănătate;

- prevenirea atitudinii negative faţă de sine şi viaţă.

În abordarea creativităţii in procesul educaţional, elevul trebuie încurajat să gândească independent, să îşi asume riscuri si responsabilităţi in demersul său spre formare intelectuală. Evaluarea pentru asigurarea calităţii şi rezultatele obţinute trebuie să ne lărgească perspectiva asupra situaţiei reale din şcoli, să identifice nivelul de pregătire al elevilor şi să ne ajute să descoperim componentele ce au nevoie de sprijin în dezvoltare.

Un obiectiv important ce ar trebui stabilit pentru anii următori este de a dezvolta un indicator internaţional al capacităţii de a învăţa, toate acţiunile bazându-se pe cercetarea ştiinţifică. Învăţământul modern are ca sistem de referinţă competenţele generale şi specifice pe care trebuie să le dobândească cel ce învaţă – elevul – pe parcursul şi la finele unui ciclu de instruire, al unui an de studiu etc. Centrarea pe competenţe reprezintă o preocupare majoră în triada predare-învăţare-evaluare.

Noua imagine a profesorului trebuie stabilită prin luarea în considerare a tuturor abordărilor de până acum, de la conceperea ca distribuitor de recompense sau ca sursă de informaţii, până la cea de „manager al învăţării”.

Pentru fiecare profesor sunt fundamentale două roluri, cel de manager şi cel de evaluator.

Procesul instructiv-educativ trebuie astfel conceput şi desfăşurat, încât să-i convingă pe elevi să preţuiască propria moştenire naţională, să primească contribuţiile originale ale oricărei naţiuni la civilizaţia modernă, pregătind atât elevii, cât şi dascălii să înţeleagă valoarea diversităţii şi a independenţei de spirit.

Educaţia este factorul hotărâtor al dezvoltării psihoindividuale a persoanei. Ea sistematizează şi organizează influenţele mediului,dezvoltă personalitatea.

Creativitatea, in termeni generali, este un proces mental care permite generarea de idei şi concepte noi sau asocieri originale intre concepte şi idei deja existente.

Lumea modernă pune accentul pe folosirea mai eficientă a cunoaşterii şi a inovaţiei. Este necesară extinderea abilităţilor creatoare ale întregii populaţii, mai ales ale acelora care le permit oamenilor să se schimbe şi să fie deschişi faţă de idei noi într-o societate diversă din punct de vedere cultural, bazată pe cunoaştere.

Obiectivul principal este promovarea unor abordări inovative şi creative în diferite domenii de activitate.

Educaţia şi formarea profesională sunt factori decisivi pentru realizarea acestui lucru. Activităţile ar trebui să se concentreze pe crearea unui mediu favorabil pentru creativitate şi inovaţie şi să stimuleze o strategie pe termen lung.

Ar trebui, de exemplu, să se pună accent pe o gamă largă de subiecte, precum matematica, ştiinţa şi informaţia şi alte tehnologii.

Noul mileniu aduce noi cerinţe educaţionale care impun noi metode, altele decât cele folosite până acum. O importanţă majoră în pregătirea elevilor pentru noile cerinţe, o au cele trei forme ale educaţiei şi anume:

-educaţia formală însemnând învăţare sistematică, structurată si gradată cronologic, realizată in instituţii specializate de către un personal specializat;

-educaţia nonformală constând in activităţi educative desfăşurate in afara sistemului formal de învăţământ de către diferite instituţii educative;

-educaţia informală care se referă la experienţe de învăţare spontană, cotidiană, existenţială, desfăşurate în medii culturale care nu au educaţia ca scop principal.

Criteriul de calitate aplicat educaţiei are un rol foarte important deoarece măsurile propuse pentru a promova creativitatea şi capacitatea pentru inovare vor fi adaptate fiecărei etape din cadrul învăţării continue.

Focalizată pe unitatea de învăţare, evaluarea ar trebui să asigure evidenţierea progresului înregistrat de elev în raport cu sine însuşi pe drumul atingerii obiectivelor prevăzute în programă. Este important să fie evaluată nu numai cantitatea de informaţie de care dispune elevul, ci, mai ales, ceea ce poate el să facă utilizând ceea ce ştie sau ceea ce intuieşte.

Fiecare activitate de evaluare a rezultatelor şcolare este însoţită de o autoevaluare a procesului pe care profesorul l-a desfăşurat cu toţi elevii şi cu fiecare elev în parte. Astfel poate fi descris nivelul de formare a competenţelor pentru fiecare elev şi pot fi stabilite modalităţi prin care se pot regla, de la o etapă la alta, activităţi de învăţare-formare a elevilor, în mod diferenţiat.

De o importanta deosebita este realizarea unui echilibru dinamic între evaluarea scrisă şi evaluarea orală; aceasta din urmă, deşi presupune un volum mare de timp pentru aprecierea tuturor elevilor şi blocaje datorate emoţiei sau timidităţii, prezintă avantaje deosebite, precum: realizarea interacţiunii elev-profesor; demonstrarea stadiului de formare a unor competenţe prin intervenţia cu întrebări ajutătoare, demonstrarea comportamentului comunicativ şi de interrelaţionare al elevului etc;

De asemenea este necesară folosirea cu o mai mare frecvenţă a metodelor de autoevaluare şi de evaluare prin consultare, în grupuri mici, vizând verificarea modului în care elevii îşi exprimă liber opinii proprii sau acceptă cu toleranţă opiniile celorlalţi, capacitatea de a-şi susţine şi motiva propunerile etc.

Managementul clasei este un domeniu de cercetare în ştiinţele educaţiei care studiază atât perspectivele de abordare ale clasei de elevi cât şi structurile dimensionale ale acesteia, în scopul

facilitării intervenţiei cadrului didactic în situaţii de criză micro-educaţională şi a evitării consecinţelor negative ale acesteia.

Trebuie pus accent pe dimensiunile managementului clasei :

-dimensiunea ergonomică – se referă la dispunerea mobilierului, vizibilitatea, amenajarea sălii de clasă ;

-dimensiunea psihologică - se referă la cunoaşterea, respectarea şi exploatarea particularităţilor individuale ale elevilor ;

-dimensiunea sociala – se referă la clasă ca şi grup social ;

-dimensiunea operaţională - se referă la instrumentele operaţionale care sunt recompensele şi pedepsele;

- dimensiunea inovatoare – se referă la cunoaşterea practicii educaţionale la un moment dat, cunoaşterea tendinţelor şi tradiţiilor activităţilor educaţionale vizate, cunoaşterea orizonturilor de aşteptare ale elevilor;

-dimensiunea normativă – se referă la norme,. ansambluri de reguli care reglementează desfăşurarea unei activităţi educaţionale.

O importanţă deosebită in inovaţia şi creaţia în activitatea didactică o au rolurile manageriale ale cadrului didactic :de planificare (planifică activităţile cu caracter instructiv - educativ) ;de organizare (organizează activităţile clasei) ;de comunicare (comunică idei, cunoştinţe, ascultă efectiv, oferă feedback, stabileşte canalele de comunicare); de conducere (conduce activităţile cu elevii , desfăşurate în clasa şi în afara ei) ;de coordonare (sincronizează obiectivele individuale cu cele comune clasei, contribuind la întărirea grupului şi formării echipelor de lucru); de îndrumare (prin intervenţii punctuale adaptate unor situaţii specifice, recomandări) ;de motivare (prin întăriri pozitive, prin utilizarea aprecierilor verbale şi non-verbale în sprijinul consolidării comportamentelor pozitive); de consiliere (de orice tip, în probleme personale sau legate de şcoală); de control (în scopul cunoaşterii stadiului în care se află activitatea de realizare a obiectivelor şi nivelul de performanţă); de evaluare (măsura în care scopurile şi obiectivele au fost atinse).

Pentru a susţine creativitatea, predarea declarativă, de tip clasic trebuie depăşită şi înlocuită cu metode care pun accent pe explorare, pe descoperire, pe încurajarea gândirii critice a elevului, pe participarea activă a acestuia la formarea şi dezvoltarea sa intelectuală.

In viziunea metodologilor moderne, demersul didactic se centrează pe elev şi are in vedere transformarea acestuia din “obiect” al procesului didactic in” subiect activ” al propriei deveniri.

Modelul de proiectare a activităţii didactice are în vedere trecerea de la centrarea pe conţinut la centrarea pe activitatea elevului, care presupune deplasarea accentului în activitatea didactică:

Ar trebui să se ţină cont de toate formele de inovaţie socială şi antreprenorială. De asemenea, ar trebui să se acorde atenţie creaţiei artistice şi noilor abordări în domeniul culturii.

Bibliografie:

1. Ionescu M., Radu I.-” Didactica modernă”, Ed. Dacia, Cluj – Napoca, 2001;
2. Alois Gherguţ,- “Management general şi strategic în educaţie”, Ed. Polirom, Iaşi, 2007;
3. I..Cerghit – “Sisteme de instruire alternative”, Aramis, Bucuresti, 2002.

INOVAŢIE ŞI CREAŢIE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

VINTILA IONELA
ŞCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 DOBROTEȘTI-TELEORMAN

REZUMAT

În societatea contemporană, educaţia şi învăţământul trebuie reînnoite, completate, adaptate, astfel încât putem vorbi despre o permanentă inovaţie şi creaţie in activitatea didactică.

Prioritatea învăţământului o constituie informatizarea, softul educaţional, reprezentat de programele informatice special dimensionate în perspectiva predării unor teme specifice, ceea ce reprezintă o necesitate evidentă .

În abordarea creativităţii in procesul educaţional, elevul trebuie încurajat să gândească independent, să îşi asume riscuri si responsabilităţi in demersul său spre formare intelectuală.

Un obiectiv important ce ar trebui stabilit pentru anii următori este de a dezvolta un indicator internaţional al capacităţii de a învăţa, toate acţiunile bazându-se pe cercetarea ştiinţifică. Învăţământul modern are ca sistem de referinţă competenţele generale şi specifice pe care trebuie să le dobândească cel ce învaţă – elevul . Centrarea pe competenţe reprezintă o preocupare majoră în triada predare-învăţare-evaluare.

Procesul instructiv-educativ trebuie astfel conceput şi desfăşurat, încât să-i convingă pe elevi să preţuiască propria moştenire naţională, să primească contribuţiile originale ale oricărei naţiuni la civilizaţia modernă, pregătind atât elevii, cât şi dascălii să înţeleagă valoarea diversităţii şi a independenţei de spirit.

Educaţia este factorul hotărâtor al dezvoltării psihoindividuale a persoanei. Ea sistematizează şi organizează influenţele mediului, dezvolă personalitatea.

Feedback-ul în comunicarea didactică

Pentie Daniela Alexandra
C.S.E.I Orizont, Oradea

În ceea ce privește comunicarea, trebuie să menționez faptul că nu exista o definiție consacrată. În acest sens, prezint următoarele definiții:

- comunicarea constituie o interacțiune sociala printr-un sistem de simboluri și de mesaje" (G. Gerbner, 1958);
- comunicarea are loc în momentul când persoanele atribuie o semnificație mesajelor referitoare la comportament" (K. Sereno, 1970).

În funcție de contextul interacțiunii, comunicarea poate fi directă sau indirectă: comunicarea directă se desfășoară pe baza existenței unui contact nemijlocit/direct între o sursă emițător și una receptor, pe când comunicarea indirectă presupune medierea interacțiunii dintre emițător și receptor. Aceasta din urmă poate fi realizată prin cărți, filme, radio, TV, telefon etc.

În funcție de natura mesajului, comunicarea îmbracă trei forme, și anume:

1. Comunicarea verbală este acea formă care se realizează oral ori în scris, prin intermediul unei limbi cunoscute de către toți participanții la actul comunicării.
2. Comunicarea paraverbală se realizează prin intermediul aspectelor legate de voce (ritm, volum, intonație, tonalitate) sau prin pauzele în vorbire.
3. Comunicarea nonverbală se realizează prin intermediul gesturilor, al mimicii sau chiar al unui sistem special creat (spre exemplu limbajul surdo-muților).

Ceea ce este important de subliniat este că actul comunicării nu este deplin, decât dacă se realizează feedback-ul. Acesta din urmă reprezintă un mecanism de reglare/autoreglare ce facilitează actul predării (comunicării/transmiterii informațiilor de către cadrul didactic) și actul învățării (receptarea și asimilarea cunoștințelor de către elev).

Asftel, este necesar ca actul comunicării didactice să aibă un caracter bilateral, și anume fiecare dintre cei doi poli ai procesului educativ trebuie să aibă posibilitatea de a emite și de a recepționa informații. Feed-back-ul reprezintă un mijloc eficient de reglare a mesajului didactic, dar și un mod specific de autoreglare a procesului de învățare.

În această ordine de idei, relația interpersonală ce ia naștere între cei doi agenți implicați în actul didactic, va dobândi noi valențe și, în cele din urmă, va conduce la rezultate școlare satifăcătoare.

Silvia Vrabie scoate în evidență faptul că o „comunicare didactică eficientă nu poate exista în absenţa feedback-ului. Termenul feedback, împrumutat din vocabularul ciberneticii, înseamnă informaţie de revenire [...] care permite emiţătorului să ştie dacă mesajul său a fost primit şi cum a fost acesta receptat şi înţeles” (S. Vrabie, 2022, pag. 303)

Totodată, Aliona Ohrimenco (Boțan) subliniază faptul că asigurarea feedback-ului „se realizează prin:

- menţinerea atenţiei educatului, stabilirea şi menţinerea relaţiilor de interacţiune activă prin dialog, discuţii, dezbateri;
- evaluarea calităţii discursului, care se realizează [...] a elabora aprecieri şi sugestii de îmbunătățire a discursului.” (A. Ohrimenco, 2017, pag. 82)

În concluzie, pentru o comunicare didactică de calitate, un profesor trebuie să pună accent pe oferirea de feedback-uri continue și de calitate, urmărind descoperirea gradului de înțelegere de către elevi a celor transmise de către acesta.

BIBLIOGRAFIE

- G. Gerbner, 1958, *Model of Communication theory*
- K. K. Sereno, C. D Mortensen, 1970, *Foundations of cummunication theory*, Harper & Row, Publishers
- S. Vrabiee, 2022, *Modalităţilor de eficientizare a comunicării didactice în învățământul primar* - Conferința „Evoluția sistemului național al învățământului special și incluziv ca proces unitar teoretico-praxiologic în câmpul educațional european, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu“, Cahul Chișinău, Moldova
- A. Ohrimenco (Boțan), 2017, *Etape şi reprezentări acţionale în valorificarea discursului didactic în formarea iniţială a profesorului*, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă“ din Chişinău

Comunicarea didactică în învățământul preșcolar

Popa Nicoleta Andreea
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 56, Oradea

Comunicarea didactică este folosită în procesul educațional ca:

- Mijloc de învățare – atât pentru majoritatea disciplinelor școlare cât și pentru activitățile instructiv-educative (liber-alese, de dezvoltare personală și pe domenii experiențiale) din învățământul preșcolar;
- Obiect de învățare – în aria curriculara Limbă și comunicare, comunicarea orală reprezintă un domeniu de conținuturi și activitati de învătare specifice, iar în învatamântul preșcolar, Domeniul experiențial Limbă și comunicare urmărește stapânirea exprimării orale și scrise și capacitatea de a înțelege comunicarea verbala și scrisă.

În *Curriculum pentru educaţia timpurie* (2019), este precizat faptul că domeniul Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii urmărește formarea și dezvoltarea atât a abilității de comunicare receptivă (comportamentul: 1.1. Exersează, cu sprijin, ascultarea activă a unui mesaj, în vederea înțelegerii și receptării lui), cât și a abilității de comunicare expresivă (comportamentele : 1.2. Demonstrează înțelegerea unui mesaj oral, ca urmare a valorificării ideilor, emoțiilor, semnificațiilor etc., 2.1. Demonstrează capacitate de comunicare clară a unor idei, nevoi, curiozități, acțiuni, emoții proprii).

Așadar, în instituțiile de învățământ preșcolar, cadrele didactice urmăresc atât capacitatea copilului de a înțelege un mesaj, cât și de transmitere a acestuia.

Astfel, preșcolarii sunt implicați în mai multe activități cu scopul de a forma și dezvolta abilitatea de comunicare a acestuia. Printre aceste activități se numără: povestirea educatoarei (cu tehnici moderne, precum covorul povestitor, șorțul povestitor), repovestirea copiilor ca activitate colaterală a povestirii, memorizarea, jocul didactic, lectura după imagini, lectura educatoarei, convorbirea.

Acestea au ca scop formarea și dezvoltarea deprinderilor copiilor de a se exprima corect din punct de vedere gramatical, de a se exprima în mod cursiv și expresiv, valorificând diferite cunoștințe deja existente în structurile cognitive ale preșcolarilor. Totodată, urmăresc înzestrarea copiilor cu noi cuvinte și expresii, pe care să le aplice mai apoi în noi contexte de învățare, în comunicare. Bineînțeles, comunicarea trece dincolo de granițele deținerii unui bagaj de astfel de cuvinte și expresii, presupunând

transmiterea acestuia într-o manieră cât mai adecvată. Astfel, copilul preșcolar este învățat să țină cont de auditoriu în comunicarea sa (Cum se adresează, În ce manieră? Mă adresez la fel fratelui meu cum mă adresez doamnei educatoare?). În plus, este învățat cum să cumunice, utilizând atât comunicarea verbală și nonverbală, cât și cea paraverbală. Spre exemplu, în cadrul activităților de grup, preșcolarii învață să vorbească în șoaptă pentru a nu-i deranja pe ceilalți colegi care se concentrează asupra unei sarcini de lucru. Totodată, în cadrul activităților de memorizare, se pune accent pe pronunțarea corectă a cuvintelor. În cadrul jocurilor de creație prin rol, copiii învață despre gesturi și mimică, despre modul în care acestea pot să întărească cele spuse.

În concluzie, comunicarea este esențială în orice act educațional și nu numai. Prin comunicare, copilul are posibilitatea de a stabili și menține relații cu alți copii de vârste apropiate sau cu adulții, de a transmite informații și de a se face înțeleși susținându-și punctul de vedere cu argumente, de a-și exprima gândurile, intențiile, emoțiile etc. În alte cuvinte, are posibilitatea de a-și exterioriza întreg conținutul vieții psihice, latura moral-civică a personalității (caracterul).

BIBLIOGRAFIE:

Curriculum pentru Educația timpurie, 2019 - Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr. 4.694/2.08.2019